394D0800

23.12.94 EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING Nr L 336/1

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

RÅDETS BESLUT

av den 22 december 1994

om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar -vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet- av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986-1994)

(94/800/EG)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 43, 54, 57, 66, 75, 84.2, 99, 100, 100a, 113 och 235, jämförda med artikel 228.3 andra stycket i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande [1],

med beaktande av Europaparlamentets yttrande [2], och

med beaktande av följande:

De multilaterala handelsförhandlingar som inleddes inom ramen för GATT med tillämpning av de ministerdeklarationer som antogs den 20 september 1986 i Punta del Este ledde fram till upprättandet av en slutakt innefattande resultaten av de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan.

Företrädarna för gemenskapen och medlemsstaterna undertecknade den 15 april 1994 i Marrakech slutakten innefattande resultaten av de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan och, med förbehåll för ingående, Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen.

Alla ömsesidiga medgivanden och åtaganden som förhandlats fram av kommissionen, på Europeiska gemenskapens och dess medlemsstaters vägnar, såsom de återges i de multilaterala avtalen i slutakten, utgör i sin helhet ett tillfredsställande och balanserat resultat.

En del av de ömsesidiga medgivanden och åtaganden som förhandlats fram av kommissionen på Europeiska gemenskapens och dess medlemsstaters samt vissa länders som deltog i förhandlingarna vägnar, återges för övrigt i de särskilda plurilaterala avtal som återges i bilaga 4 till Avtalet om upprättandet av Världshandelsorganisationen.

Vissa av dessa medgivanden och åtaganden förhandlades fram bilateralt med Uruguay beträffande nötkött, vid sidan om Uruguayrundan.

Behörigheten för gemenskapen att ingå internationella avtal följer inte enbart uttryckligen av fördraget utan kan även härledas från andra bestämmelser i fördraget och rättsakter antagna av gemenskapens institutioner på grundval av dessa bestämmelser.

Om gemenskapsregler har antagits för att förverkliga målen i fördraget får medlemsstaterna inte utanför de gemensamma institutionernas ram åta sig något som kan påverka dessa bestämmelser eller ändra deras räckvidd.

En del av de åtaganden som behandlas i Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, inklusive dess bilagor, omfattas av gemenskapens behörighet enligt artikel 113 i fördraget, dessutom finns det bland

[1] Yttrande avgivet den 23 november 1994 (ännu inte offentliggjort i EGT).

[2] Yttrande av den 14 december 1994 (ännu inte offentliggjort i EGT).

dessa åtaganden vissa som påverkar de gemenskapsbestämmelser som antagits på grundval av artiklarna 43, 54, 57, 66, 75, 84.2, 99, 100, 100a och 235 och som det följaktligen endast är gemenskapen som kan åta sig.

Att använda i synnerhet artiklarna 100 och 235 i fördraget som rättslig grund för detta beslut är berättigat i den mån som Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, inklusive dess bilagor, påverkar å ena sidan rådets direktiv 90/434/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater [1] och rådets direktiv 90/435/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater [2] som grundas på artikel 100 i fördraget och å andra sidan rådets förordning (EG) nr 40/90 av den 20 december 1993 om gemenskapsvarumärken [3] som grundas på artikel 235 i fördraget.

Ingen gemenskapsrättsakt har ännu inte antagits på grundval av artikel 73c i fördraget.

Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen inklusive bilagor kan inte åberopas direkt inför gemenskapens och medlemsstaternas domstolar.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. På Europeiska gemenskapens vägnar godkänns, vad gäller den del som omfattas av dess behörighet, följande avtal och multilaterala rättsakter:

— Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen samt de avtal som återges i bilagorna 1-3 i detta avtal.

— De beslut och ministerdeklarationer och Överenskommelsen om åtaganden beträffande finansiella tjänster som återges i Uruguayrundans slutakt.

2. Texterna till avtalen och rättsakterna som avses i denna artikel bifogas detta beslut.

3. Rådets ordförande bemyndigas att utse den person som skall vara behörig att vidta den åtgärd som föreskrivs i artikel XIV i Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen i syfte att binda den Europeiska gemenskapen beträffande den del av avtalet som omfattas av dess behörighet.

Artikel 2

1. På Europeiska gemenskapens vägnar godkänns, vad gäller den del som omfattas av dess behörighet, de plurilaterala avtalen som återges i bilaga 4 till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen.

2. Texterna till de avtal som avses i denna artikel bifogas detta beslut.

3. Rådets ordförande bemyndigas att utse den person som skall vidta den åtgärd som föreskrivs i de avtal som avses i denna artikel i syfte att binda Europeiska gemenskapen beträffande den del av dessa avtal som omfattas av dess behörighet.

Artikel 3

1. Europeiska gemenskapens avtal med Uruguay om nötkött godkänns.

2. Texten till detta avtal bifogas detta beslut.

3. Rådets ordförande bemyndigas utse den person som skall underteckna avtalet för att binda Europeiska gemenskapen.

Utfärdat i Bryssel den 22 december 1994.

På rådets vägnar

H. SEEHOFER

Ordförande

---

(1) EGT nr L 225, 20.8.1990, s. 1.
(2) EGT nr L 225, 20.8.1990, s. 6.
(3) EGT nr L 11, 14.1.1994, s. 1.

AVTAL OM UPPRÄTTANDE AV VÄRLDSHANDELSORGANISATIONEN

PARTERNA I DETTA AVTAL,

SOM ERKÄNNER att deras förbindelser på det kommersiella och ekonomiska området bör inriktas på att höja levnadsstandarden, säkerställa full sysselsättning samt en stor och stadigt växande volym av realinkomst och effektiv efterfrågan och på att öka produktion av och handel med varor och tjänster, som medger ett optimalt utnyttjande av världens resurser i enlighet med målsättningen om en hållbar utveckling, i syfte att både skydda och bevara miljön och ge ökade möjligheter för detta på sätt som är förenligt med medlemmarnas behov och intressen på skilda nivåer av ekonomisk utveckling,

SOM VIDARE ERKÄNNER behovet av medvetna ansträngningar för att tillförsäkra utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade bland dessa, en andel av tillväxten i internationell handel som står i proportion till deras ekonomiska utvecklingsbehov,

SOM ÖNSKAR bidra till dessa syften genom att träffa ömsesidiga och för alla parter fördelaktiga överenskommelser syftande till väsentlig nedsättning av tullar och andra hinder för handeln samt till avskaffande av diskriminerande behandling i internationella handelsförbindelser,

SOM därför är fast beslutna att utveckla ett integrerat, mer effektivt och varaktigt multilateralt handelssystem som innefattar Allmänna tull- och handelsavtalet, resultaten av tidigare handelsförhandlingar och samtliga resultat av de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan,

SOM beslutat att bevara huvudprinciperna i det multilaterala handelssystemet och främja dess grundläggande målsättningar,

KOMMER ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel I

Upprättande av organisationen

Världshandelsorganisationen (nedan benämnd "WTO") upprättas härmed.

Artikel II

WTO:s verksamhetsområde

1. WTO skall utgöra den gemensamma institutionella ramen för handelsförbindelserna mellan medlemmarna i frågor som hänför sig till de avtal och sammanhängande rättsliga instrument som ingår i bilagorna till detta avtal.

2. De avtal och därmed sammanhängande rättsliga instrument som ingår i bilagorna 1, 2 och 3 (nedan benämnda "multilaterala handelsavtal") utgör integrerade delar av detta avtal och är bindande för alla medlemmar.

3. De avtal och därmed sammanhängande rättsliga instrument som ingår i bilaga 4 (nedan benämnda "plurilaterala handelsavtal") utgör också del av detta avtal för de medlemmar som accepterat dem och är bindande för dessa medlemmar. De plurilaterala handelsavtalen medför varken skyldigheter eller rättigheter för medlemmar som inte accepterat dem.

4. Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 i bilaga 1 A (nedan benämnt "GATT 1994") är rättsligt åtskilt från Allmänna tull- och handelsavtalet av den 30 oktober 1947, som utgör bilaga till den slutakt som antogs vid avslutandet av andra sessionen med Förberedande kommittén inför Förenta nationernas konferens om handel och sysselsättning, inklusive senare rättelser, ändringar eller korrigeringar (nedan benämnt "GATT 1947").

Artikel III

WTO:s uppgifter

1. WTO skall underlätta genomförandet, tillämpningen och funktionen av detta avtal och befrämja dess målsättningar och skall också utgöra den institutionella

ramen för genomförandet, tillämpningen och funktionen av de plurilaterala handelsavtalen.

2. WTO skall utgöra forum för förhandlingar mellan medlemmarna i frågor rörande deras multilaterala handelsförbindelser som behandlas i avtalen i bilagorna till detta avtal. WTO kan också utgöra forum för de vidare förhandlingar mellan medlemmarna rörande deras multilaterala handelsförbindelser som beslutas av Ministerkonferensen och en institutionell ram för genomförandet av resultaten av sådana förhandlingar.

3. WTO skall administrera Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning (nedan benämnd Överenskommelsen om tvistlösning eller "DSU") i bilaga 2 till detta avtal.

4. WTO skall administrera det handelspolitiska granskningsorganet (nedan benämnt "TPRM") som inrättas enligt bilaga 3 till detta avtal.

5. I syfte att åstadkomma större samstämmighet i den globala ekonomiska politiken, skall WTO, där så är lämpligt, samarbeta med Internationella valutafonden och med Världsbanken och deras filialer.

Artikel IV

WTO:s uppbyggnad

1. En Ministerkonferens skall upprättas, bestående av representanter för alla medlemmar, vilken skall sammanträda minst en gång vartannat år. Ministerkonferensen skall fullgöra WTO:s uppgifter och vidta nödvändiga åtgärder i detta syfte. Ministerkonferensen skall ha behörighet att, om så begärs av någon medlem, fatta beslut i alla frågor avseende något av de multilaterala handelsavtalen, i enlighet med de särskilda bestämmelserna om beslutsfattande i detta avtal och i respektive multilaterala handelsavtal.

2. Ett Allmänt råd skall inrättas, bestående av representanter för alla medlemmar, vilket skall sammanträda vid behov. Mellan Ministerkonferensens möten, skall dess uppgifter fullgöras av Allmänna rådet. Allmänna rådet skall också fullgöra de uppgifter som det tilldelats genom detta avtal. Allmänna rådet skall fastställa sin egen arbetsordning och godkänna arbetsordning för de kommittéer som upprättas enligt punkt 7.

3. Allmänna rådet skall sammanträda när så är lämpligt för att fullgöra de skyldigheter som åvilar Tvistlösningsorganet enligt Överenskommelsen om tvistlösning. Tvistlösningsorganet kan ha egen ordförande och skall fastställa den arbetsordning som bedöms nödvändig för att fullgöra dess skyldigheter.

4. Allmänna rådet skall sammanträda när så är lämpligt för att fullgöra de skyldigheter som åvilar det handelspolitiska granskningsorganet enligt TPRM. Det handelspolitiska granskningsorganet kan ha egen ordförande och skall fastställa den arbetsordning som bedöms nödvändig för att fullgöra dess skyldigheter.

5. Det skall inrättas ett Varuhandelsråd, ett Tjänstehandelsråd och ett Råd för handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter (nedan benämnt "TRIPS-rådet"), vilka skall verka under allmän vägledning av Allmänna rådet. Varuhandelsrådet skall övervaka tillämpningen av de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 A. Tjänstehandelsrådet skall övervaka tillämpningen av det allmänna tjänstehandelsavtalet (nedan benämnt "GATS"). TRIPS-rådet skall övervaka tillämpningen av Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (nedan benämnt "TRIPS-avtalet"). Dessa råd skall fullgöra de uppgifter som tilldelats dem i respektive avtal och av Allmänna rådet. De skall fastställa egna arbetsordningar, med förbehåll för godkännande av Allmänna rådet. Medlemskap i dessa råd skall vara öppet för representanter för alla medlemmar. Råden skall mötas vid behov för att fullgöra sina uppgifter.

6. Varuhandelsrådet, Tjänstehandelsrådet och TRIPS-rådet skall inrätta erforderliga underorgan. Sådana underorgan skall fastställa sina egna arbetsordningar efter godkännande av respektive överordnat råd.

7. Ministerkonferensen skall upprätta en Kommitté för handel och utveckling, en Kommitté för betalningsbalansrestriktioner och en Budgetkommitté, vilka skall fullgöra de uppgifter som tilldelats dem enligt detta avtal och enligt de multilaterala handelsavtalen, liksom de övriga uppgifter som tilldelas dem av Allmänna rådet, och de kan upprätta ytterligare kommittéer med de funktioner som de finner lämpliga. Handels- och utvecklingskommittén skall, som en del av sina uppgifter, periodiskt granska de särskilda bestämmelserna till förmån för de minst utvecklade medlemsländerna i de multilaterala handelsavtalen och avge rapport till Allmänna rådet om lämpliga åtgärder. Medlemskap i dessa kommittéer skall vara öppet för representanter för samtliga medlemmar.

8. De organ som upprättas enligt de plurilaterala handelsavtalen skall fullgöra de uppgifter som tilldelats dem enligt dessa avtal och skall verka inom WTO:s institutionella ram. Dessa organ skall regelbundet hålla Allmänna rådet underrättat om sina respektive verksamheter.

Artikel V

Förbindelser med andra organisationer

1. Allmänna rådet skall finna lämpliga former för effektivt samarbete med andra mellanstatliga organisationer vars ansvarsområden har anknytning till WTO:s.

2. Allmänna rådet kan finna lämpliga former för samråd och samarbete med icke-statliga organisationer med intresse i frågor som har anknytning till WTO:s ansvarsområde.

Artikel VI

Sekretariatet

1. Ett sekretariat för WTO (nedan benämnt "sekretariatet") skall upprättas under ledning av en generaldirektör.

2. Ministerkonferensen skall utnämna generaldirektören och anta bestämmelser angående dennes mandat, skyldigheter, anställningsvillkor och anställningstid.

3. Generaldirektören skall utnämna tjänstemännen i sekretariatet och fastställa deras arbetsuppgifter och tjänstgöringsvillkor enligt de bestämmelser som antagits av Ministerkonferensen.

4. Generaldirektören och sekretariatet skall uteslutande ha uppgifter av internationell karaktär. Generaldirektören och sekretariatstjänstemännen skall i sitt tjänsteutövande inte begära eller acceptera instruktioner från någon regering eller någon annan myndighet utanför WTO. De skall avstå från varje handling som menligt kan inverka på deras ställning som internationella tjänstemän. WTO:s medlemmar skall respektera den internationella karaktären av generaldirektörens och sekretariatets ansvarsområde och skall inte söka påverka dem i deras tjänsteutövning.

Artikel VII

Budget och bidrag

1. Generaldirektören skall förelägga Budgetkommittén ett årligt budgetförslag och en redovisning av WTO:s finansiella ställning. Budgetkommittén skall granska generaldirektörens årliga budgetförslag och redovisningshandling och ge rekommendationer angående dessa till Allmänna rådet. Det årliga budgetförslaget skall godkännas av Allmänna rådet.

2. Budgetkommittén skall till Allmänna rådet framlägga förslag om budgetbestämmelser, vilka skall innehålla bestämmelser om

(a) en bidragsskala med proportionerlig fördelning av WTO:s utgifter mellan dess medlemmar, och

(b) åtgärder mot medlemmar med utestående bidragsbetalningar.

Budgetbestämmelserna skall, så långt praktiskt möjligt, grundas på bestämmelser och praxis inom ramen för GATT 1947.

3. Allmänna rådet skall anta budgetbestämmelserna och det årliga budgetförslaget med en majoritet av två tredjedelar, innefattande mer än hälften av WTO:s medlemmar.

4. Varje medlem skall skyndsamt betala sin andel av WTO:s utgifter i enlighet med de budgetbestämmelser som antagits av Allmänna rådet.

Artikel VIII

WTO:s ställning

1. WTO skall vara en juridisk person och skall av var och en av sina medlemmar tillerkännas sådan rättskapacitet som kan behövas för utförandet av dess uppgifter.

2. Varje medlem skall bevilja WTO de privilegier och den immunitet som är nödvändiga för utförandet av dess uppgifter.

3. Varje medlem skall på samma sätt tillerkänna tjänstemännen i WTO och medlemsländernas representanter sådana privilegier och sådan immunitet som är nödvändiga för att utföra deras uppgifter inom WTO på ett självständigt sätt.

4. De privilegier och den immunitet som tillkommer en medlem av WTO, dess tjänstemän och representanter för medlemmarna skall vara av liknande slag som föreskrivs i Konventionen om privilegier och immunitet för FN:s fackorgan, antagen av Förenta nationernas generalförsamling den 21 november 1947.

5. WTO kan sluta avtal om säte för organisationen.

Artikel IX

Beslutsfattande

1. WTO skall upprätthålla den praxis som tillämpats inom GATT 1947 att fatta beslut genom enhällighet. I fall då beslut inte kan uppnås genom enhällighet [1]

[1] Det berörda organet skall anses ha beslutat genom enhällighet i en fråga som hänskjutits till dess ställningstagande, om ingen av medlemmarna som deltar i det möte där beslutet fattas, gör några formella invändningar mot det föreslagna beslutet.

skall, om inte annat bestämts, frågan avgöras genom omröstning. Vid Ministerkonferensens och Allmänna rådets sammanträden skall varje medlem i WTO ha en röst. I de fall då Europeiska gemenskaperna utnyttjar sin rösträtt skall de ha samma antal röster som deras medlemsländer (1) som är medlemmar i WTO. Beslut av Ministerkonferensen och Allmänna rådet skall fattas med en majoritet av de avgivna rösterna, om inte annat bestämts i detta avtal eller i de berörda multilaterala handelsavtalen (2).

2. Ministerkonferensen och Allmänna rådet skall ha ensam behörighet att anta tolkningar av detta avtal och av de multilaterala handelsavtalen. I fråga om tolkning av ett multilateralt handelsavtal i bilaga 1, skall de utöva denna rätt på grundval av en rekommendation av det råd som övervakar det berörda avtalet. Beslut om att anta en tolkning skall fattas med en majoritet av tre fjärdedelar av medlemmarna. Denna punkt skall inte tillämpas på ett sätt som undergräver bestämmelserna om ändringar i artikel X.

3. I exceptionella fall kan Ministerkonferensen medge undantag från skyldighet som åvilar medlem enligt detta avtal eller enligt något av de multilaterala handelsavtalen, förutsatt att ett sådant beslut fattas av tre fjärdedelar (3) av medlemmarna, om inte annat föreskrivs i denna punkt.

(a) En begäran om undantag från detta avtal skall framställas till Ministerkonferensen för avgörande enligt praxis om beslutsfattande genom enhällighet. Ministerkonferensen skall fastställa en tidsperiod, som inte får överstiga 90 dagar, för behandling av en sådan begäran. Om enhälligt beslut inte kan fattas inom denna tidsperiod, skall beslut om att medge undantag fattas av tre fjärdedelar av medlemmarna.

(b) Begäran om undantag som avser de multilaterala handelsavtalen i bilagorna 1 A eller 1 B eller 1 C och deras underbilagor skall först framställas till antingen Varuhandelsrådet, Tjänstehandelsrådet eller TRIPS-rådet, för ställningstagande inom en tidsperiod om högst 90 dagar. Före utgången av denna tidsperiod skall det ansvariga rådet avge en rapport till Ministerkonferensen.

4. Beslut av Ministerkonferensen om att medge ett undantag skall ange de exceptionella omständigheter som föranlett beslutet, villkor och bestämmelser för tillämpningen av undantaget samt dag då undantaget skall upphöra att gälla. Undantag som beviljas för längre tid än ett år skall granskas av Ministerkonferensen senast ett år från den dag det beviljades och därefter årligen till dess undantaget utlöper. Vid varje översyn skall Ministerkonferensen undersöka om de exceptionella omständigheter som föranledde undantaget fortfarande är för handen och huruvida de villkor och bestämmelser som knutits till undantaget har uppfyllts. Ministerkonferensen kan, på grundval av den årliga översynen, utsträcka, ändra eller upphäva undantaget.

5. Beslut som fattas enligt ett plurilateralt handelsavtal, inbegripet tolkningsbeslut och undantag, skall regleras av bestämmelserna i det berörda avtalet.

Artikel X

Ändringar

1. Varje medlem i WTO har rätt att ta initiativ till ändringar av bestämmelserna i detta avtal eller i de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 genom att framlägga förslag härom till Ministerkonferensen. Råden upptagna i artikel IV.5 kan också framlägga förslag till Ministerkonferensen om ändringar i respektive multilaterala handelsavtal upptagna i bilaga 1, vars tillämpning de övervakar. Under en tid av 90 dagar efter det att förslagen formellt framlagts för Ministerkonferensen skall, såvida Ministerkonferensen inte beslutar om en längre tidsperiod, beslut av Ministerkonferensen om att framlägga ändringsförslaget för godkännande av medlemmarna fattas med enhällighet. Såvida inte bestämmelserna i punkterna 2, 5 eller 6 är tillämpliga, skall ett sådant beslut ange huruvida bestämmelserna i punkt 3 eller 4 är tillämpliga. Om enhällighet uppnås, skall Ministerkonferensen omgående framlägga den föreslagna ändringen för medlemmarna för godkännande. Om enhällighet inte uppnås vid möte med Ministerkonferensen inom den föreskrivna tiden, skall Ministerkonferensen fatta beslut med en majoritet av två tredjedelar av medlemmarna huruvida den föreslagna ändringen skall framläggas för medlemmarna för godkännande. Med undantag för vad som stadgas i punkterna 2, 5 och 6, skall bestämmelserna i punkt 3 tillämpas i fråga om den föreslagna ändringen, såvida inte Ministerkonferensen beslutar med en majoritet av tre fjärdedelar av medlemmarna att bestämmelserna i punkt 4 skall tillämpas.

2. Ändringar i bestämmelserna i denna artikel och i nedan uppräknade artiklar skall träda i kraft endast om de accepteras av samtliga medlemmar:

(1) Antalet röster för Europeiska gemenskaperna och deras medlemsländer skall i inget fall överstiga antalet medlemsländer i Europeiska gemenskaperna.

(2) Allmänna rådet skall, när det sammanträder som tvistlösningsorgan, fatta beslut endast i enlighet med bestämmelserna i artikel 2.4 i Överenskommelsen om tvistlösning.

(3) Beslut om att bevilja undantag från någon skyldighet som är knuten till en övergångsperiod eller stegvis genomförande och som den ansökande medlemmen inte fullgjort vid slutet av den fastställda tidsperioden, skall fattas endast med enhällighet.

Artikel IX i detta avtal
Artikel I och II i GATT 1994
Artikel II.1 i GATS
Artikel 4 i TRIPS-avtalet

3. Ändringar i bestämmelser i detta avtal, eller i de multilaterala handelsavtalen i bilagorna 1 A och 1 C, utom de som upptas i punkterna 2 och 6, av sådan art som kan förändra medlemmarnas rättigheter och skyldigheter, skall träda i kraft för de medlemmar som godtagit dem efter godkännande av två tredjedelar av medlemmarna och därefter för varje annan medlem då den godkänner ändringarna. Ministerkonferensen kan besluta med en majoritet av tre fjärdedelar av medlemmarna att ändring som trätt i kraft enligt bestämmelserna i denna punkt är av sådan art att en medlem, som inte godkänt den inom en tidsperiod som fastställts av Ministerkonferensen i varje enskilt fall, skall vara oförhindrad att frånträda WTO eller att kvarstå som medlem med Ministerkonferensen samtycke.

4. Ändringar i bestämmelser i detta avtal eller i de multilaterala handelsavtalen i bilagorna 1 A och 1 C, med undantag av bestämmelserna i punkterna 2 och 6, av sådan art som inte förändrar medlemmarnas rättigheter och skyldigheter, skall träda i kraft för alla medlemmar efter godkännande av två tredjedelar av medlemmarna.

5. Med undantag för vad som stadgas i punkt 2 ovan, skall ändringar i del I, II och III i GATS och berörda bilagor träda i kraft för de medlemmar som godtagit dem efter det att de godkänts av två tredjedelar av medlemmarna och därefter för varje medlem som godtar dem. Ministerkonferensen kan besluta med en majoritet av tre fjärdedelar av medlemmarna att ändring som trätt i kraft i enlighet med föregående bestämmelse är av sådan art att varje medlem, som inte godtagit dem inom den tidsperiod som beslutats av Ministerkonferensen, skall vara oförhindrad att frånträda WTO eller att kvarstå som medlem med Ministerkonferensens samtycke. Ändringar i del IV, V och VI i GATS och berörda bilagor skall träda i kraft för alla medlemmar efter godkännande av två tredjedelar av medlemmarna.

6. Trots övriga bestämmelser i denna artikel, kan sådana ändringar i TRIPS-avtalet som uppfyller kraven i dess artikel 71.2 antas av Ministerkonferensen utan någon ytterligare formell godkännandeprocedur.

7. En medlem som godtar en ändring i detta avtal i ett multilateralt handelsavtal i bilaga 1 skall deponera ett godtagandeinstrument hos WTO:s generaldirektör inom den tidsperiod för godkännande som fastställts av Ministerkonferensen.

8. Varje medlem i WTO kan ta initiativ till att ändra bestämmelserna i de multilaterala handelsavtalen i bilagorna 2 och 3 genom att framlägga ändringsförslag till Ministerkonferensen. Beslut om att godkänna ändringar i det multilaterala handelsavtalet i bilaga 2 skall fattas genom enhällighet och sådana ändringar skall träda i kraft för samtliga medlemmar efter godkännande av Ministerkonferensen. Beslut om att godkänna ändringar i det multilaterala handelsavtalet i bilaga 3 skall träda i kraft för samtliga medlemmar efter godkännande av Ministerkonferensen.

9. På begäran av medlemmar som är parter i ett handelsavtal, kan Ministerkonferensen, endast genom enhällighet, besluta om att införliva avtalet i fråga med bilaga 4. På begäran av medlemmar som är parter i ett plurilateralt avtal, kan Ministerkonferensen besluta om att avtalet i fråga skall utgå ur bilaga 4.

10. Ändringar i ett plurilateralt avtal skall regleras av bestämmelserna i det berörda avtalet.

Artikel XI

Ursprungligt medlemskap

1. De länder som är avtalsslutande parter i GATT 1947 vid tidpunkten för ikraftträdandet av detta avtal, och Europeiska gemenskaperna, vilka godtar detta avtal och de multilaterala handelsavtalen och för vilka listor över medgivanden och åtaganden fogats till GATT 1994 samt för vilka listor över särskilda åtaganden fogats till GATS, skall utgöra ursprungliga medlemmar i WTO.

2. Länder som av Förenta nationerna erkänts som minst utvecklade skall endast avkrävas åtaganden och medgivanden i den utsträckning detta är förenligt med deras utvecklings-, finansiella- och handelsmässiga behov eller med deras administrativa och institutionella förmåga.

Artikel XII

Anslutning

1. Varje stat eller särskilt tullområde, som besitter fullt självstyre i fråga om handhavandet av sina utrikeshandelsförbindelser och andra förhållanden som behandlas i detta avtal och i de multilaterala handelsavtalen, kan ansluta sig till detta avtal på sådana villkor som överenskoms mellan dem och WTO. Sådan anslutning skall gälla i fråga om detta avtal och de bifogade multilaterala handelsavtalen.

2. Beslut om anslutning skall fattas av Ministerkonferensen. Ministerkonferensen skall godkänna överenskommelsen om villkoren för anslutningen med en majoritet av två tredjedelar av medlemmarna i WTO.

3. Anslutning till ett plurilateralt handelsavtal skall regleras av bestämmelserna i avtalet i fråga.

Artikel XIII

Undantag från tillämpningen av multilaterala handelsavtal mellan vissa medlemmar

1. Detta avtal och de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 och 2 skall inte tillämpas i förhållandet mellan en medlem och en annan medlem om någon av medlemmarna, vid den tidpunkt då endera blir medlem, inte samtycker till sådan tillämpning.

2. Punkt 1 kan åberopas i förhållandet mellan ursprungliga medlemmar i WTO som var avtalsslutande parter i GATT 1947 endast i sådana fall där artikel XXXV i sistnämnda avtal tidigare åberopats och var gällande mellan dessa avtalsslutande parter vid den tidpunkt då detta avtal trädde i kraft för dem.

3. Punkt 1 skall tillämpas mellan en medlem och en annan medlem som anslutit sig enligt artikel XII endast i fall då den medlem som vill göra undantag från tillämpningen av avtalet har underrättat Ministerkonferensen härom, innan villkoren för anslutningen godkänns av Ministerkonferensen.

4. På begäran av en medlem kan Ministerkonferensen granska tillämpningen av denna artikel med avseende på enskilda fall och avge lämpliga rekommendationer.

5. Undantag från tillämpningen av ett plurilateralt avtal mellan parter i det avtalet skall regleras av bestämmelserna i avtalet i fråga.

Artikel XIV

Godtagande, ikraftträdande och deponering

1. Detta avtal skall stå öppet för godtagande, genom undertecknande eller på annat sätt, för avtalsslutande parter i GATT 1947 och för Europeiska gemenskaperna, vilka har rätt att bli ursprungliga medlemmar i WTO enligt artikel XI i detta avtal. Sådant godtagande skall gälla för detta avtal och för de multilaterala avtalen som fogats därtill. Detta avtal och de bifogade multilaterala avtalen träder i kraft den dag som bestäms av ministrarna enligt punkt 3 i slutakten innehållande resultaten av de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan och skall fortsatt stå öppet för godtagande under en period av två år från den dagen, såvida inte ministrarna beslutar annat. Ett godtagande efter ikraftträdandet av detta avtal vinner kraft den trettionde dagen efter dagen för ett sådant godtagande.

2. En medlem som godtar detta avtal efter dess ikraftträdande skall genomföra sådana medgivanden och skyldigheter i de multilaterala handelsavtalen som skall sättas i kraft under en tidsperiod med början från ikraftträdandet av detta avtal, som om den godtagit detta avtal vid tidpunkten för dess ikraftträdande.

3. Texten till detta avtal och till de multilaterala handelsavtalen skall, intill ikraftträdandet, deponeras hos generaldirektören för de Avtalsslutande Parterna i GATT 1947. Generaldirektören skall skyndsamt överlämna en bestyrkt originalkopia av detta avtal och de multilaterala handelsavtalen och en anmälan om varje enskilt godtagande av dessa till varje regering och Europeiska gemenskaperna som godkänt detta avtal. Detta avtal och de multilaterala handelsavtalen och ändringar i dessa, skall vid ikraftträdandet av detta avtal deponeras hos generaldirektören i WTO.

4. Godtagande och ikraftträdande av ett plurilateralt handelsavtal skall regleras av bestämmelserna i avtalet i fråga. Sådana avtal skall deponeras hos generaldirektören för de Avtalsslutande Parterna i GATT 1947. Vid ikraftträdandet av detta avtal, skall sådana avtal deponeras hos generaldirektören för WTO.

Artikel XV

Frånträdande

1. En medlem kan frånträda detta avtal. Sådant frånträdande gäller både detta avtal och de multilaterala handelsavtalen och träder i kraft efter utgången av sex månader från den dag då generaldirektören i WTO mottagit skriftlig anmälan om frånträdandet.

2. Frånträdande från ett plurilateralt handelsavtal skall regleras av bestämmelserna i avtalet i fråga.

Artikel XVI

Övriga bestämmelser

1. Såvida inte annat bestämts i detta avtal eller i de multilaterala handelsavtalen, skall WTO vägledas av de beslut, förfaranden och den praxis som tillämpats av de Avtalsslutande Parterna i GATT 1947 och av de organ som upprättats inom ramen för GATT 1947.

2. I den utsträckning det är praktiskt genomförbart, skall sekretariatet för GATT 1947 bli sekretariat för WTO, och generaldirektören för de Avtalsslutande Parterna i GATT 1947 skall tjänstgöra som generaldirek-

tör för WTO, intill dess Ministerkonferensen utsett en generaldirektör enligt artikel VI.2 i detta avtal.

3. Vid eventuella konflikter mellan en bestämmelse i detta avtal och en bestämmelse i något av de multilaterala handelsavtalen, har bestämmelserna i detta avtal företräde i den omfattning konflikten gäller.

4. Varje medlem skall säkerställa att dess lagar och andra författningar samt administrativa förfaranden står i överensstämmelse med de skyldigheter som följer av de bifogade avtalen.

5. Förbehåll kan inte göras för någon bestämmelse i detta avtal. Förbehåll för bestämmelser i de multilaterala handelsavtalen kan endast göras i den utsträckning detta medges i dessa avtal. Förbehåll för bestämmelser i ett plurilateralt handelsavtal skall regleras av bestämmelserna i avtalet i fråga.

6. Detta avtal skall registreras i enlighet med bestämmelserna i artikel 102 i Förenta nationernas stadga.

Upprättat i Marrakech den 15 april 1994 i ett enda exemplar på engelska, franska och spanska språken, där varje text äger lika giltighet.

Förklarande anmärkningar

Termerna "land" eller "länder" skall, när de används i detta avtal och i de multilaterala handelsavtalen, anses inbegripa ett separat tullområde som är medlem i WTO.

I det fall då termen "nationell" används i detta avtal och i de multilaterala handelsavtalen med avseende på ett separat tullområde som är medlem i WTO skall detta uttryck anses hänföra sig till nämnda tullområde, såvida inte annat sägs.

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

		Sida
BILAGA 1		
BILAGA 1A:	Multilaterala avtal rörande varuhandel	11
	Allmänna tull- och handelsavtalet 1994	11
	Avtalet om jordbruk	22
	Avtalet om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder	40
	Avtalet om textil och konfektion	50
	Avtalet om tekniska handelshinder	86
	Avtalet om handelsrelaterade investeringsåtgärder	100
	Avtalet om tillämpning av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994	103
	Avtalet om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994	119
	Avtalet om kontroll före skeppning	138
	Avtalet om ursprungsregler	144
	Avtalet om importlicensförfaranden	151
	Avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder	156
	Avtalet om skyddsåtgärder	184
BILAGA 1B:	Allmänna tjänstehandelsavtalet med bilagor	190
BILAGA 1C:	Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter	213
BILAGA 2	Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning	234
BILAGA 3	Handelspolitisk granskning	251
BILAGA 4	Plurilaterala handelsavtal om offentlig upphandling	273
	Internationella mejerivaruavtalet	290
	Internationella nötköttsavtalet	305

BILAGA 1

BILAGA 1A

MULTILATERALA AVTAL RÖRANDE VARUHANDELN

Allmän tolkningsanmärkning till bilaga 1A:

I händelse av konflikt mellan bestämmelser i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 och bestämmelser i ett avtal i bilaga 1A till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (benämnt "WTO-avtalet" i avtalen i bilaga 1A) skall bestämmelserna i sistnämnda avtal ha tolkningsföreträde i de avseenden konflikten gäller.

ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

1. Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 ("GATT 1994") skall utgöras av

(a) bestämmelserna i Allmänna tull- och handelsavtalet daterat den 30 oktober 1947, bifogat den slutakt som antogs vid avslutningen av den andra sessionen med den förberedande kommittén för Förenta nationernas konferens om handel och sysselsättning (med undantag för protokollet om provisorisk tillämpning), rättat eller ändrat genom de rättsakter som trätt i kraft efter dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet,

(b) bestämmelserna i nedan angivna rättsakter som trätt i kraft inom GATT 1947 före ikraftträdandet av WTO-avtalet:

(i) protokoll och bekräftelser rörande tullmedgivanden,

(ii) anslutningsprotokoll (med undantag för (a) bestämmelserna angående provisorisk tillämpning om upphävande av provisorisk tillämpning och (b) de bestämmelser som föreskriver att del II av GATT 1947 skall tillämpas provisoriskt i all den utsträckning detta inte är oförenligt med gällande lagstiftning på dagen för detta protokoll,

(iii) undantag som beviljats med stöd av artikel XXXV i GATT 1947 och som fortfarande är giltiga vid ikraftträdandet av WTO-avtalet [1],

(iv) andra beslut av de Avtalsslutande parterna i GATT 1947,

(c) nedan angivna överenskommelser:

(i) Överenskommelsen om tolkningen av artikel II.1(b) i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994,

(ii) Överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994,

(iii) Överenskommelsen om bestämmelserna avseende betalningsbalansåtgärder i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994,

(iv) Överenskommelsen om tolkningen av artikel XXIV i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994,

(v) Överenskommelsen rörande undantag från Allmänna tull- och handelsavtalet 1994,

(vi) Överenskommelsen om tolkningen av artikel XXVIII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994, och

(d) Marrakech-protokollet till GATT 1994.

2. Förklarande anmärkningar

(a) Hänvisningar till utrycket "avtalsslutande part" i bestämmelserna i GATT 1994 skall tydas som "medlem". Hänvisningar till "minst utvecklad avtalsslutande part" och "utvecklad avtalsslutande part" skall tydas som "u-landsmedlem" respektive "i-landsmedlem". Hänvisningar till uttrycket "exekutivsekreteraren" skall tydas som "generaldirektören i WTO".

(b) Hänvisningar till gemensamma åtgärder av de avtalsslutande parterna i artiklarna XV.1, XV.2,

[1] De undantag som omfattas av denna bestämmelse anges i fotnot 7 på sidorna 11 och 12 i del II av dokument MTN/FA av den 15 december 1993 och i MTN/FA/Corr 6 av den 21 mars 1994. Ministerkonferensen skall vid sin första session upprätta en reviderad förteckning över underlag som omfattas av denna bestämmelse, i vilken skall ingå eventuella undantag som beviljats inom GATT 1947 efter den 15 december 1993 men före ikraftträdandet av WTO-avtalet, med uteslutande av undantag som har upphört att gälla vid denna tidpunkt.

XV.8, XXXVIII och anmärkningarna till artikel XII och XVIII, och i bestämmelserna om åtgärder på valutaområdet i artiklarna XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 och XV:9 i GATT 1994 skall anses hänvisa till WTO. Övriga uppgifter som åligger de avtalsslutande parterna att genomföra gemensamt enligt bestämmelserna i GATT 1994 skall fördelas av Ministerkonferensen.

(c) (i) Avtalstexten till GATT 1994 skall äga giltighet på engelska, franska och spanska.

(ii) Den franska avtalstexten till GATT 1994 skall genomgå de rättelser av uttryck som anges i bilaga A i dokument MTN.TNC/41.

(iii) Den gällande avtalstexten på spanska språket skall vara den text som antagits i Volym IV i BISD-serien, med de rättelser av uttryck som anges i bilaga B till dokument MTN.TNC/41.

3. (a) Bestämmelserna i del II i GATT 1994 skall inte gälla med avseende på åtgärder vidtagna av en medlem med stöd av en särskild tvingande lagstiftning som satts i kraft av medlemmen innan den blev avtalsslutande part i GATT 1947 och som förbjuder användning, försäljning eller förhyrning av fartyg som byggts eller ombyggts i annat land i handelssjöfart mellan hamnar på nationellt vatten inom en ekonomisk zon med särskilda privilegier. Detta undantag gäller med avseende på: (a) förlängning eller direkt förnyande av sådan lagstiftning, och (b) ändringar i bestämmelser i sådan lagstiftning som är oförenliga med GATT 1947, under förutsättning att sådana ändringar inte ökar av bestämmelsernas oförenlighet med GATT 1947. Detta undantag gäller endast för åtgärder som vidtas med stöd av sådan lagstiftning som beskrivs ovan och som anmälts eller angivits före i kraftträdandet av WTO-avtalet. Om sådan lagstiftning senare ändras så att dess bristande överensstämmelser med GATT 1994 minskar, skall den inte längre omfattas av denna punkt.

(b) Ministerkonferensen skall granska detta undantag senast fem år efter WTO-avtalets i kraftträdande och därefter vartannat år så länge undantaget forsätter att gälla, i syfte att undersöka huruvida de omständigheter som föranledde behovet av undantaget fortfarande råder.

(c) En medlem vars åtgärder omfattas av detta undantag skall årligen tillhandahålla en detaljerad statistisk redovisning innehållande uppgifter om ett femårigt rörligt genomsnitt av faktiska och förväntade leveranser av berörda fartyg och kompletterande uppgifter om användningen, försäljningen, förhyrningen eller reparation av fartyg som omfattas av undantaget.

(d) En medlem som anser att detta undantag tillämpas på sådant sätt att en reciprok och proportionell begränsning av användningen, försäljningen, förhyrningen eller reparation av fartyg byggda inom den medlems territorium som åberopar undantaget är motiverad, skall ha frihet att vidta en sådan begränsning efter föregående anmälan till Ministerkonferensen.

(e) Detta undantag prejudicerar inte förhandlingslösningar inom ramen för sektorsavtal eller i andra fora av särskilda aspekter av sådan lagstiftning som omfattas av detta undantag.

ÖVERENSKOMMELSE OM TOLKNINGEN AV ARTIKEL II.1(b) I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1. För att säkerställa öppenhet beträffande de legala rättigheter och skyldigheter som följer av artikel II.1(b) skall varje slag av "andra tullar eller avgifter" som tas ut vid bundna tullpositioner, enligt vad som anges i bestämmelsen, registreras med avseende på beskaffenhet och nivå vid respektive tullpositioner i de bindningslistor som är fogade till GATT 1994. En sådan registrering ändrar inte den rättsliga karaktären av "andra tullar och avgifter".

2. Den dag från vilken "andra tullar eller avgifter" binds skall, för tillämpningen av artikel II, vara den 15 april 1994. "Andra tullar eller avgifter" skall därför registreras i bindningslistorna vid de nivåer som tillämpas den dagen. Vid varje senare omförhandling av ett medgivande eller vid förhandling om ett nytt medgivande skall tillämplig dag för varje berörd tullposition vara den dag då detta nya medgivande tas in i den aktuella bindningslistan. Dock skall dagen för det dokument genom vilket ett medgivande för en tullposition första gången införlivades i GATT 1947 eller i GATT 1994 även fortsättningsvis anges i kolumn 6 i bindningslistorna i lösbladsformatet.

3. "Andra tullar eller avgifter" skall anges för alla tullbindningar.

4. När ett medgivande tidigare gjorts för en tullposition, skall nivån av "andra tullar eller avgifter" som anges i respektive bindningslista inte vara högre än den nivå som gällde vid den tidpunkt då medgivandet för första gången införlivades i respektive bindningslista. Det står varje medlem fritt att bestrida förekomsten av "annan tull eller avgift" i fall ingen sådan "annan tull eller avgift" förekom vid den tidpunkt då varan i fråga först bands, liksom huruvida den angivna nivån av varje "annan tull eller avgift" överensstämmer med den tidigare bundna nivån, under en tidsperiod av tre år från

dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet eller tre år från dagen för deponering hos WTOs generaldirektör av det dokument genom vilket den berörda bindningslistan införlivas med GATT 1994, om detta är ett senare datum.

5. Registreringen av "andra tullar eller avgifter" i bindningslistorna föregriper inte deras överensstämmelse med rättigheter och skyldigheter enligt GATT 1994, annat än de som påverkas av punkt 4 ovan. Alla medlemmar bibehåller rätten att när som helst bestrida överensstämmelsen av varje "annan tull och avgift" med sådana skyldigheter.

6. I denna överenskommelse skall bestämmelserna i artikel XXII och XXIII i GATT 1994 gälla så som de utformats och tillämpas enligt Överenskommelsen om tvistlösning.

7. "Andra tullar eller avgifter" som utelämnats i en bindningslista vid tidpunkten för deponeringen av det dokument genom vilket bindningslistan i fråga införlivas med GATT 1994 hos, fram till dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet, generaldirektören för de avtalsslutande parterna i GATT 1947 eller, därefter, hos generaldirektören för WTO, får därefter inte läggas till och varje "annan tull eller avgift" som angivits till en nivå som är lägre än den som råder vid tillämpligt datum får inte återställas till den nivån såvida inte ett sådant tillägg eller en sådan ändring görs inom sex månader från dagen för deponeringen av dokumentet.

8. Beslutet i punkt 2 avseende den dag som är tillämplig på varje medgivande enligt Artikel II.1(b) i GATT 1994 ersätter det beslut beträffande tillämplig dag som fattades den 26 mars 1980 (BISD 27S/24).

ÖVERENSKOMMELSE OM TOLKNINGEN AV ARTIKEL XVII I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA,

som konstaterar att artikel XVII föreskriver förpliktelser för medlemmarna beträffande statliga handelsföretags verksamhet som avses i artikel XVII.1, vilka skall överensstämma med de allmänna principerna om icke-diskriminerande behandling beträffande statliga åtgärder i fråga om import eller export genom privata företag som föreskrivs i GATT 1994,

som vidare konstaterar att medlemmarna är bundna av sina förpliktelser i GATT 1994 i fråga om statliga åtgärder som påverkar statshandelsföretag,

som erkänner att denna överenskommelse inte inskränker de grundregler som föreskrivs i artikel XVII,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1. För att säkerställa insyn i statliga handelsföretags verksamhet, skall medlemmarna anmäla sådana företag till Varuhandelsrådet för granskning i den arbetsgrupp som skall inrättas enligt punkt 5, enligt följande provisoriska bestämmelse:

> "Statliga och icke-statliga företag, däribland handelsorganisationer, som har beviljats exklusiva eller särskilda rättigheter eller privilegier, inbegripet lagstadgade eller konstitutionella befogenheter, för den verksamhet genom vilken de med sina köp eller försäljningar påverkar nivån eller flödet av import eller export."

Detta krav på anmälan gäller inte import av varor för omedelbar eller slutlig konsumtion genom statlig användning eller användning av ett företag som definierats ovan och ej på annat sätt för vidare försäljning eller användning i produktion av varor för försäljning.

2. Medlemmarna skall företa en översyn av sin praxis vad gäller presentation av anmälningar om statliga handelsföretag till Varuhandelsrådet och därvid ta hänsyn till bestämmelserna i denna överenskommelse. Vid genomförandet av en sådan översyn skall varje medlem ta hänsyn till behovet att säkerställa största möjliga öppenhet i anmälningarna för att klargöra de anmälda företagens verksamhetssätt och hur deras verksamhet påverkar den internationella handeln.

3. Anmälningar skall göras i enlighet med det frågeformulär om statlig handel som antogs den 24 maj 1960 (BISD, 9S/184-185), varvid gäller att medlemmarna skall anmäla de företag som avses i punkt 1, oavsett om import eller export faktiskt ägt rum eller ej.

4. En medlem som har anledning att tro att någon annan medlem inte har uppfyllt sin anmälningsplikt på ett fullgott sätt kan ta upp frågan med den berörda medlemmen. Om frågan inte löses på ett tillfredsställande sätt får den, samtidigt som den berörda medlemmen informeras, göra en motanmälan till Varuhandelsrådet, för beaktande av den arbetsgrupp som inrättats enligt punkt 5.

5. En arbetsgrupp skall inrättas, för Varuhandelsrådets räkning, för att granska anmälningar och motanmälningar. Mot bakgrund av denna granskning och utan att påverka tillämpningen av artikel XVII.4(c), kan Varuhandelsrådet avge rekommendationer med avseende på om anmälningarna är ändamålsenliga och om det

finns behov av ytterligare information. Arbetsgruppen skall också, mot bakgrund av de mottagna anmälningarna, granska om det ovannämnda frågeformuläret om statlig handel och om bevakningen av statliga handelsföretag som anmälts med stöd av punkt 1 är adekvat. Den skall också utarbeta en exemplifierande förteckning som visar de slags relationer mellan statliga organ och företag och de slags verksamheter som dessa företag är engagerade i som kan vara av betydelse för syftena med artikel XVII. Sekretariatet skall tillhandahålla ett allmänt bakgrundspapper för arbetsgruppen angående statliga handelsföretags verksamhet som har beröring till den internationella handeln. Medlemskap i arbetsgruppen skall vara öppet för alla medlemmar som uttryckt önskemål att delta i den. Den skall sammanträda inom ett år räknat från tidpunkten för WTO-avtalets ikraftträdande och därefter minst en gång om året. Den skall årligen avge rapport till Varuhandelsrådet [1].

ÖVERENSKOMMELSE OM BESTÄMMELSERNA AVSEENDE BETALNINGSBALANSÅTGÄRDER I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA,

som erkänner bestämmelserna i artiklarna XII och XVIII.B i GATT 1994 och i Deklarationen om handelsåtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl antagen den 28 november 1979 (BISD 26S/205-209, i denna överenskommelse benämnd "1979 års deklaration") och i avsikt att klargöra dessa bestämmelser [2],

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Tillämpning av åtgärder

1. Medlemmarna bekräftar sitt åtagande att snarast möjligt offentliggöra tidsplaner för avveckling av importbegränsande åtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl. Sådana tidsplaner kan, på lämpligt sätt, ändras för att beakta förändringar i betalningsbalanssituationen. Om en medlem undertlåter att offentliggöra en sådan tidsplan skall medlemmen i fråga ange skälen till detta.

2. Medlemmarna bekräftar sitt åtagande att ge företräde åt sådana åtgärder som har minst handelsstörande effekt. Med sådana åtgärder (i denna överenskommelse benämnda "prisbaserade åtgärder") skall förstås importavgifter, krav på importdepositioner eller andra likvärdiga handelsåtgärder som påverkar priset på importerade varor. Prisbaserade åtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl kan, oavsett bestämmelserna i artikel II, tillämpas av en medlem utöver de tullar som finns inskrivna i medlemmens tullbindningslista. Vidare skall medlemmen, i enlighet med anmälningsförfarandena i denna överenskommelse, klart och specificerat ange med vilket belopp den prisbaserade åtgärden överstiger den bundna tullen.

3. Under förutsättning att betalningsbalanssituationen inte är så kritisk att prisbaserade åtgärder inte förmår förhindra en kraftig försämring i utrikesbetalningarna, skall medlemmarna söka undvika att införa nya kvantitativa restriktioner av betalningsbalansskäl. I de fall en medlem tillämpar kvantitativa restriktioner skall denne ange skälen till att prisbaserade åtgärder inte är tillämpliga som instrument för att rätta till betalningsbalanssituationen. En medlem som upprätthåller kvantitativa restriktioner skall, i fortlöpande konsultationer, påvisa de framsteg som görs för att väsentligt minska omfattningen och de handelsbegränsande effekterna av sådana åtgärder. Endast en slags importbegränsande åtgärd av betalningsbalansskäl får tillämpas mot en och samma vara.

4. Medlemmarna bekräftar att handelsbegränsande åtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl endast får tillämpas för att kontrollera importvolymen som helhet och får inte vara mer omfattande än vad som är nödvändigt för att komma till rätta med betalningsbalanssituationen. För att minimera icke avsedda handelsbegränsande effekter skall medlemmen tillämpa restriktionerna på ett öppet sätt. Den importerande medlemmens myndigheter skall ge tillräcklig motivering angående de kriterier som tillämpats för att bestämma vilka varor som underkastats restriktioner. I enlighet med vad som föreskrivs i artikel XII.3 och artikel XVIII.10 får medlemmarna, med avseende på vissa nödvändiga varor, undanta eller begränsa användningen av generella avgifter eller andra åtgärder som tillämpas av betalningsbalansskäl. Med begreppet "nödvändiga varor" skall förstås varor för basbehovskonsumtion eller sådana som underlättar medlemmens ansträngningar att förbättra sin betalningsbalanssituation, t.ex. för tillverkningen av nödvändiga kapitalvaror eller insatsvaror. Vid tillämpning av kvantitativa restriktioner skall icke-automatiska licenser endast användas om detta är oundvikligt och dessa skall gradvis avvecklas. De kriterier som tillämpats för att bestämma tillåtna importkvantiteter eller importvärden skall förklaras på lämpligt sätt.

Förfaranden för betalningsbalanskonsultationer

5. Betalningsbalanskommittén (i denna överenskommelse benämnd "kommittén") skall genomföra konsultationer för granskning av alla importbegränsande

---

[1] Denna arbetsgrupps verksamhet skall samordnas med verksamheten i den arbetsgrupp som upprättats enligt avsnitt III i ministerbeslutet om anmälningsförfaranden.

[2] Inget i denna överenskommelse är avsett att ändra medlemmarnas rättigheter och skyldigheter enligt artiklarna XII eller XVIII:B i GATT 1994. Bestämmelserna i artiklarna XXII ocht XXIII i GATT 1994, såsom dessa utformats och tillämpas enligt Överenskommelsen om tvistlösning, får åberopas med avseende på varje fråga som kan uppstå vid tillämpandet av importbegränsande åtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl.

åtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl. Medlemskap i kommittén är öppet för alla medlemmar som önskar delta. Kommittén skall följa de förfaranden för betalningsbalanskonsultationer som fastställts den 28 april 1970 (BISD 18S/48-53, i denna överenskommelse benämnda "fullständiga konsultationsförfaranden") med förbehåll för nedanstående bestämmelser.

6. En medlem som inför nya restriktioner eller som genom en väsentlig skärpning av befintliga restriktioner höjer den sammantagna skyddsnivån skall inleda konsultationer med kommittén inom fyra månader från åtgärdernas införande. Medlem som inför sådana åtgärder kan begära att konsultationer hålls under artikel XII.4(a) eller artikel XVIII.12(a), beroende på vad som är tillämpligt i det aktuella fallet. Om ingen sådan ansökan inkommit skall kommitténs ordförande anmoda medlemmen att genomföra en sådan konsultation. Vid konsultationen kan granskas bland annat sådana faktorer som huruvida nya former av restriktioner av betalningsbalansskäl införts, eller om varutäckning utökats eller skyddsnivån höjts för existerande restriktioner.

7. Samtliga restriktioner som tillämpas av betalningsbalansskäl skall vara underkastade återkommande granskning i kommittén i enlighet med artikel XII.4(b) eller artikel XVIII.12(b). Periodiciteten för konsultationerna kan ändras efter överenskommmelse med den konsulterande medlemmen eller i enlighet med sådant särskilt granskningsförfarande som rekommmenderas av Allmänna rådet.

8. Förenklade konsultationer i enlighet med de förenklade förfaranden som godkändes den 19 december 1972 (BISD 20S/47-49 i denna överenskommelse benämnd "förenklade konsultationsförfaranden") kan hållas med minst utvecklade medlemmar eller u-landsmedlemmar i de fall då de senare följer en tidsplan för liberaliseringar som presenterats för kommittén vid tidigare konsultationer. Förenklade konsultationsförfaranden kan också användas då TPRM-granskning av en u-landsmedlem är planerad att äga rum under samma kalenderår som konsultationen. I sådana fall fattas beslutet huruvida fullständiga konsultationsförfaranden bör användas på grundval av de faktorer som finns uppräknade i punkt 8 i 1979 års deklaration. Med undantag för minst utvecklade medlemmarna får högst två på varandra följande konsultationer hållas i enlighet med förfarandena för förenklade konsultationer.

Anmälan och dokumentation

9. En medlem skall till Allmänna rådet anmäla införandet av eller förändringar i tillämpningen av importbegränsande åtgärder vidtagna av betalningsbalansskäl liksom varje förändring som, i enlighet med punkt 1, görs i tidsplanerna för avskaffandet av sådana åtgärder. Väsentliga förändringar skall anmälas till Allmänna rådet senast 30 dagar efter att de tillkännagivits. Varje medlem skall årligen förse sekretariatet med en konsoliderad anmälan innehållande alla ändringar i lagar, andra författningar, uttalanden eller offentliga kungörelser så att dessa kan prövas av medlemmarna. Anmälningarna skall innehålla så fullständig information som möjligt per tullposition och med avseende på typ av åtgärder, kriterier som används vid tillämpningen av dessa samt varuomfattning och handelsströmmar som påverkas.

10. Anmälningar kan granskas av kommittén på begäran av en medlem. Sådana granskningar skall begränsas till klarläggande av särskilda frågor som uppkommit med anledning av en anmälan eller undersökning av huruvida en konsultation enligt artikel XII.4(a) eller artikel XVIII.12(a) krävs. Medlemmar som har anledning tro att en importbegränsande åtgärd vidtagen av annan medlem har införts av betalningsbalansskäl kan fästa kommitténs uppmärksamhet på detta. Kommitténs ordförande skall begära upplysningar om åtgärden och göra dessa tillgängliga för alla medlemmar. Utan att därmed inkräkta på varje kommittémedlems rätt att söka lämpligt klarläggande under konsultationernas gång, kan frågor i förväg tillställas den konsulterande medlemmen för övervägande.

11. Den konsulterande medlemmen skall utarbeta ett basdokument inför konsultationen vilket, utöver all annan information som kan anses relevant, bör innehålla: (a) en översikt över betalningsbalanssituationen och prognoser för denna inklusive en bedömning av interna och externa faktorer av betydelse för betalningsbalanssituationen samt uppgifter om de inrikespolitiska åtgärder som vidtagits för att återställa jämvikt på en solid och bestående grund, (b) en fullständig beskrivning av de restriktioner som tillämpas av betalningsbalansskäl, deras legala grund samt åtgärder vidtagna för att minska icke avsedda skyddseffekter, (c) åtgärder som, i ljuset av kommitténs slutsatser, vidtagits sedan föregående konsultation i avsikt att liberalisera importrestriktionerna och (d) en plan för upphävande av och gradvis lättnad i återstående restriktioner. När så är lämpligt kan hänvisning göras till information som lämnats i andra anmälningar eller rapporter till WTO. Under förenklade konsultationsförfaranden skall den konsulterande medlemmen tillhandahålla ett skriftligt uttalande angående viktigare avsnitt i basdokumentet.

12. Sekretariatet skall, i syfte att underlätta konsultationerna, utarbeta ett faktadokument med bakgrundsinformation avseende konsultationsplanens olika aspekter. Då konsultationen avser u-landsmedlemmar skall sekretariatets dokument inbegripa relevant bakgrundsmaterial samt analys av den inverkan yttre handelsfaktorer har på den konsulterande medlemmens situation och

utsikter med avseende på betalningsbalansen. Sekretariatets avdelning för tekniskt bistånd skall på begäran av en u-landsmedlem bistå med att utarbeta dokumentation inför konsultationerna.

Slutsatser från betalningsbalanskonsultationer

13. Kommittén skall avge rapport från konsultationerna till Allmänna rådet. När fullständiga konsultationsförfaranden använts bör rapporten ange kommitténs slutsatser med avseende på de olika delarna i konsultationsplanen, och de fakta och resonemang som slutsatserna bygger på. Kommittén skall eftersträva att i sina slutsatser inkludera förslag till rekommendationer avsedda att främja tillämpningen av artiklarna XII och XVIII:B, 1979 års deklaration samt av denna överenskommelse. I de fall då en tidsplan presenterats för avveckling av restriktiva åtgärder som vidtagits av betalningsbalansskäl kan Allmänna rådet rekommendera att om en medlem följer en sådan tidsplan skall den anses leva upp till sina åtaganden enligt GATT 1994. När Allmänna rådet lämnat specifika rekommendationer, skall medlemmarnas rättigheter och skyldigheter bedömas i ljuset av dessa. I avsaknad av specifika förslag till rekommendationer från Allmänna rådet bör kommitténs slutsatser återge de olika synpunkter som framförts i kommittén. När förenklade konsultationsförfaranden använts skall rapporten innehålla en sammanfattning av de viktigaste delarna av kommitténs diskussioner samt ett ställningstagande till huruvida fullständiga konsultationsförfaranden behöver tillgripas.

ÖVERENSKOMMELSE OM TOLKNINGEN AV ARTIKEL XXIV I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA,

som beaktat bestämmelserna i artikel XXIV i GATT 1994,

som erkänner att tullunioner och frihandelsområden har ökat påtagligt i antal och betydelse sedan upprättandet av GATT 1947 och idag omfattar en väsentlig andel av världshandeln,

som erkänner det bidrag till utvidgning av världshandeln som kan åstadkommas genom närmare integration mellan ekonomierna hos deltagarna i sådana avtal,

som även erkänner att detta bidrag ökar om avskaffandet av tullar och andra restriktiva handelsregleringar mellan de deltagande områdena utsträcks till all handel, och minskar om någon större sektor av handeln utesluts,

som bekräftar att syftet med sådana avtal bör vara att underlätta handeln mellan de konstituerande områdena och inte att resa hinder för andra medlemmars handel med sådana områden samt konstituerande parter som bildar eller utvidgar sådana områden, i så stor utsträckning som möjligt bör undvika att negativa effekter uppstår för andra medlemmars handel,

som även är övertygade om behovet att stärka Varuhandelsråders roll när det gäller att se över avtal som anmälts enligt artikel XXIV, genom att klargöra kriterierna och förfarandena för bedömning av nya eller utvidgade avtal och genom att förbättra insynen i alla artikel XXIV-avtal,

som erkänner behovet av att uppnå en samsyn på medlemmarnas skyldigheter enligt artikel XXIV.12,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1. Tullunioner, frihandelsområden och interimsöverenskommelser som leder till att en tullunion eller ett frihandelsområde bildas, måste, för att vara förenligt med artikel XXIV, bl.a. uppfylla bestämmelserna i punkterna 5, 6, 7 och 8 i denna artikel.

Artikel XXIV.5

2. Utvärderingen enligt artikel XXIV.5(a) av den allmänna nivån av de tullar och andra handelsregleringar som tillämpades före och efter bildandet av en tullunion skall, med avseende på tullar och avgifter, vara baserad på en övergripande bedömning av vägd genomsnittlig tullnivå och uppburna tullar. Denna bedömning skall baseras på importstatistik för en föregående representativ period som tillhandahålls av tullunionen för respektive tullposition, uppdelad på värde och kvantitet för respektive WTO-ursprungsland. Sekretariatet skall beräkna vägd genomsnittlig tullnivå och uppburna tullar i enlighet med den metodik som använts vid utvärderingen av tullerbjudandena i de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan. För detta ändamål skall de tullar och avgifter som beaktas vara de tillämpade tullsatserna. Det erkänns att granskning av individuella åtgärder, föreskrifter, produkttäckning och handelsströmmar kan krävas för den övergripande utvärderingen av nivån av andra handelsregleringar som är svåra att kvantifiera och aggregera.

3. Den "rimliga tidsperiod" som nämns i artikel XXIV.5(c) får överstiga 10 år endast i undantagsfall. I de fall då medlemmar som deltar i en interimsöverenskommelse anser att 10 år är otillräckligt, skall de ge

Varuhandelsrådet en uttömmande förklaring varför en längre period behövs.

Artikel XXIV.6

4. Det förfarande som skall följas när en medlem som deltar i bildandet av en tullunion avser öka en bunden tullsats anges i artikel XXIV.6. Medlemmarna bekräftar att det förfarande som anges i artikel XXVIII, utvecklat i de riktlinjer som antogs den 10 november 1980 (BISD 27S/26-28) och i Överenskommelsen om tolkningen av artikel XXVIII i GATT 1994, måste påbörjas innan några tullmedgivanden ändras eller frånträdes vid bildandet av en tullunion eller en interimsöverenskommelse för att bilda en tullunion.

5. Dessa förhandlingar skall påbörjas i god tro i avsikt att uppnå ömsesidigt godtagbar kompensation. I sådana förhandlingar skall, enligt artikel XXIV.6, vederbörlig hänsyn tas till tullsänkningar som gjorts för samma tullpositioner av andra deltagare i tullunionen när denna bildades. Om sådana sänkningar inte skulle räcka för att åstadkomma nödvändig kompensation, kan tullunionen erbjuda kompensation i form av tullsänkningar för andra tullpositioner. Ett sådant erbjudande skall tas i beaktande av de medlemmar som har förhandlingsrättigheter i fråga om den bindning som skall ändras eller frånträdas. Om kompensationen förblir oacceptabel, skall förhandlingarna fortsätta. Om trots dessa försök en överenskommelse om kompensation enligt artikel XXVIII, såsom den tolkats i Överenskommelsen om tolkningen av artikel XXVIII i GATT 1994, inte kan nås inom en rimlig tidsperiod räknat från förhandlingens början, skall tullunionen ändå vara oförhindrad att ändra eller frånträda medgivanden. Berörda medlemmar har då frihet att frånträda väsentligen likvärdiga medgivanden i enlighet med artikel XXVIII.

6. GATT 1994 ålägger inte medlemmar som gagnas av en tullsänkning till följd av bildandet av en tullunion eller en interimsöverenskommelse som leder till att en tullunion bildas, några skyldigheter att ge kompensation till deltagarna i denna.

Översyn av tullunioner och frihandelsområden

7. Alla anmälningar som görs i enlighet med punkt 7(a) skall granskas av en arbetsgrupp i ljuset av tillämpliga bestämmelser i GATT 1994 och i punkt 1 i denna Överenskommelse. Arbetsgruppen skall rapportera sina slutsatser till Varuhandelsrådet. Varuhandelsrådet får ge medlemmarna de rekommendationer som anses lämpliga.

8. När det gäller interimsöverenskommelser får arbetsgruppen i sin rapport ge lämpliga rekommendationer beträffande den föreslagna tidsramen och om åtgärder som krävs för att slutföra bildandet av en tullunion eller ett frihandelsområde. Den får, om så krävs, vidta åtgärder för ytterligare översyn av överenskommelsen.

9. Medlemmar som ingår i en interimsöverenskommelse skall anmäla väsentliga ändringar i planen och tidtabellen som ingår i överenskommelsen till Varuhandelsrådet och rådet skall på begäran granska ändringarna.

10. Skulle en interimsöverenskommelse som anmälts i enlighet med artikel XXIV.7(a) inte innehålla en plan eller en tidtabell, i strid med artikel XXIV.5(c), skall arbetsgruppen i sin rapport rekommendera en sådan plan och tidtabell. Parterna skall varken upprätthålla eller tillämpa en sådan överenskommelse om de inte är beredda att ändra den i enlighet med rekommendationerna. Åtgärder skall vidtas för efterföljande översyn av att rekommendationerna följs.

11. Tullunioner och deltagare i frihandelsområden skall rapportera regelbundet till Varuhandelsrådet om hur det ifrågavarande avtalet fungerar, såsom förutsetts av de avtalsslutande parterna i GATT 1947 i deras instruktion till Rådet i GATT 1947 beträffande rapporter om regionala avtal (BISD 18S/38). Alla väsentliga ändringar och/eller utveckling i avtalen skall rapporteras när de inträffar.

Tvistlösning

12. Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning, kan åberopas i alla frågor som uppkommer genom tillämpningen av de bestämmelser i artikel XXIV som gäller tullunioner, frihandelsområden eller interimsöverenskommelser som leder till att en tullunion eller ett frihandelsområde bildas.

Artikel XXIV.12

13. Varje medlem ansvarar enligt GATT 1994 för att alla bestämmelser i GATT 1994 följs och skall vidta de rimliga åtgärder som står till dess förfogande för att säkerställa att åtgärderna följs av regionala och lokala regeringar och myndigheter inom dess område.

14. Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning, kan åberopas beträffande åtgärder som påverkar deras efterlevnad och som vidtagits av regionala eller lokala regeringar eller myndigheter inom en medlems område. När Tvistlösningsorganet har funnit att en bestämmelse i GATT 1994 inte har iakttagits, skall den ansvarige medlemmen vidta sådana rimliga åtgärder som står till dess förfogande för att säkerställa att den följs. Bestämmelserna om

kompensation och upphävande av medgivanden eller andra förpliktelser gäller i de fall där det inte har varit möjligt att säkerställa detta.

15. Varje medlem åtar sig att välvilligt överväga och erbjuda fullgoda möjligheter till samråd angående framställningar som görs av annan medlem beträffande åtgärder som påverkar tillämpningen av GATT 1994 och som vidtagits inom den förres territorium.

ÖVERENSKOMMELSE OM UNDANTAG FRÅN FÖRPLIKTELSER ENLIGT DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1. En begäran om ett undantag eller en förlängning av ett gällande undantag skall beskriva de åtgärder som medlemmen ämnar vidta, det speciella syfte som medlemmen vill uppnå och de skäl som hindrar medlemmen att uppnå sina syften genom åtgärder som är förenliga med dess åtaganden enligt GATT 1994.

2. Varje undantag som gäller vid tidpunkten för ikraftträdandet av WTO-avtalet skall upphöra att gälla, såvida det inte förlängs i överensstämmelse med förfarandena ovan och de som finns i artikel IX i WTO-avtalet, vid dess slutdatum eller två år från dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet, beroende på vilket av dessa som infaller tidigast.

3. Varje medlem som anser att en förmån som den har enligt GATT 1994 upphävs eller minskar till följd av:

(a) att den medlem som beviljats ett undantag inte följt villkoren för detta eller,

(b) tillämpningen av en åtgärd som är förenlig med villkoren för undantaget

kan åberopa bestämmelserna i artikel XXIII i GATT 1994 så som de utformats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning.

ÖVERENSKOMMELSE OM TOLKNINGEN AV ARTIKEL XXVIII I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1. Vid ändring eller frånträdande av ett medgivande skall den medlem som har den största andelen av export som påverkas av medgivandet (dvs. export av varan till den medlems marknad som ändrar eller frånträder medgivandet) av dess totala export, anses ha ställning som huvudleverantör såvida medlemmen inte redan har en ursprunglig förhandlingsrättighet eller ställning som huvudleverantör enligt artikel XXVIII.1. Denna punkt skall dock ses över av Varuhandelsrådet efter fem år från den dag då WTO-avtalet träder i kraft i syfte att avgöra om detta kriterium har fungerat tillfredsställande för att säkerställa en omfördelning av förhandlingsrättigheter till förmån för små och medelstora exporterande medlemmar. Om detta inte är fallet skall övervägas möjliga förbättringar, däribland, om tillfredsställande uppgifter finns att tillgå, antagandet av ett kriterium grundat på förhållandet mellan den export som påverkas av medgivandet och export till alla marknader av varan i fråga.

2. Om en medlem anser sig ha ställning som huvudleverantör i enlighet med punkt 1, skall anspråk om detta, tillsammans med stödjande bevisning, skriftligen framställas till den medlem som önskar ändra eller frånträda ett medgivande, samtidigt som sekretariatet informeras om detta. Punkt 4 i "Riktlinjer för förhandlingar enligt artikel XXVIII" antagna den 10 november 1980 (BISD 27S/26-28) skall vara tillämplig i sådana fall.

3. Vid fastställandet av vilka medlemmar som har ställning som huvudleverantör (antingen enligt vad som föreskrivs i punkt 1 ovan eller enligt artikel XXVIII.1) eller som har ett väsentligt intresse i medgivandet skall hänsyn endast tas till handel med den aktuella varan som har skett på MGN-basis. Emellertid skall hänsyn även tas till handel med den aktuella varan som har ägt rum enligt icke avtalsenlig preferensbehandling, om denna preferensbehandling har upphört för den aktuella handeln och därmed övergått till att vara MGN-handel, vid tidpunkten för förhandlingen om ändring eller frånträdande av medgivandet, eller kommer att ha upphört vid förhandlingarnas slutförande.

4. När ett tullmedgivande ändras eller frånträds för en ny vara (d.v.s. en vara för vilken tre års handelsstatistik inte är tillgänglig) skall den medlem som innehar ursprungliga förhandlingsrättigheter för den tullposition dit varan hänförs eller tidigare hänfördes anses ha en ursprunglig förhandlingsrättighet för medgivandet i fråga. Vid övervägandet om vem som har ställning som huvudleverantör och har väsentligt intresse i medgivandet och beräkningen av kompensation skall bl.a. hänsyn tas till tillverkningskapacitet och investeringar avseende den aktuella varan i det exporterande medlemslandet och uppskattningar om exporttillväxt liksom även prognoser om efterfrågan för varan i det importerande medlemslandet. I denna punkt skall med uttrycket "ny produkt" förstås även en tullposition som skapas genom en utbrytning ur en existerande tullposition.

5. I fall där en medlem anser sig ha ställning som huvudleverantör eller har väsentligt intresse i medgivandet i enlighet med punkt 4, skall medlemmen skriftligen

framställa sitt anspråk, tillsammanas med stödjande bevisning, till den medlem som föreslår att ändra eller frånträda ett medgivande, och samtidigt underrätta sekretariatet om detta. Punkt 4 i ovannämnda "Riktlinjer för förhandlingar enligt artikel XXVIII" skall äga tillämpning i sådana fall.

6. När ett tullmedgivande utan begränsningar ersätts av en tullkvot, skall den kompensation som lämnas överstiga den kvantitet av handeln som faktiskt påverkas av ändringen av medgivandet. Grunden för beräkningen av kompensation skall vara den kvantitet med vilken de framtida handelsutsikterna för varan överstiger nivån på tullkvoten. Beräkningen av framtida handelsutsikter skall grundas på det högsta av

(a) den genomsnittliga årliga handeln under den mest näraliggande representativa treårsperioden, ökad med den genomsnittliga årliga ökningstakten för importen under samma period, eller med 10 procent, beroende på vilketdera som är det högsta; eller

(b) handeln under det närmast föregående året ökad med 10 procent.

Inte i något fall skall en medlems skyldighet att lämna kompensation överstiga den som skulle krävas vid ett fullständigt frånträdande av medgivandet.

7. Varje medlem som har ställning som huvudleverantör, antingen enligt punkt 1 ovan eller enligt artikel XXVIII.1, i fråga om ett medgivande som ändras eller frånträds skall tillerkännas en ursprunglig förhandlingsrättighet i det medgivande som lämnas som kompensation, såvida inte överenskommelse om annan form av kompensation träffas mellan de berörda medlemmarna.

MARRAKECH-PROTOKOLLET

till Allmänna Tull- och Handelsavtalet (GATT) 1994

MEDLEMMARNA,

som har genomfört förhandlingar inom ramen för GATT 1947, i enlighet med ministerdeklarationen om Uruguayrundan,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1. En till detta protokoll fogad lista avseende en medlem skall bli denna medlems lista i GATT 1994 den dag då WTO-avtalet träder i kraft för denna medlem. Varje lista som inlämnats i enlighet med ministerbeslutet om åtgärder till förmån för de minst utvecklade länderna skall anses vara fogad till detta protokoll.

2. De tullsänkningar som varje medlem samtyckt till skall, utom när annat angivits i medlemmens lista, genomföras i fem lika stora steg. Den första sänkningen skall, om inte annat angivits i medlemmens lista, genomföras den dag då WTO-avtalet träder i kraft. Varje efterföljande sänkning skall genomföras den 1 januari vart år därefter och den slutliga tullsatsen skall träda i kraft senast fyra år från den dag då WTO-avtalet träder i kraft. En medlem som godkänner WTO-avtalet efter dess ikraftträdande skall, om inte annat angivits i medlemmens lista, den dag då avtalet träder i kraft för denna medlem genomföra samtliga sänkningssteg som redan företagits och de sänkningar som denna medlem i enlighet med föregående mening skulle ha varit skyldig att sätta i kraft den 1 januari påföljande år, och skall sätta i kraft samtliga återstående sänkningssteg enligt det tidsschema som angivits i föregående mening. Den sänkta tullsatsen bör avrundas till närmaste decimal. För jordbruksprodukter, enligt definitionen i Artikel 2 i Avtalet om jordbruk, skall tidsplanen för sänkningarna genomföras i enlighet med vad som anges i tillämpliga delar av listorna.

3. Genomförandet av medgivandena och åtagandena i de listor som fogats till detta protokoll skall på begäran underkastas multilateral granskning av medlemmarna. Detta inskränker inte medlemmarnas rättigheter och skyldigheter enligt avtalen i Bilaga 1A till WTO-avtalet.

4. Efter det att en till detta protokoll fogad lista avseende en medlem har införlivats som en lista i GATT 1994 enligt bestämmelserna i punkt 1, skall denna medlem vara oförhindrad att när som helst helt eller delvis undanhålla eller återta ett medgivande i denna lista för en vara för vilken huvudleverantören är en annan deltagare i Uruguayrundan och vars lista ännu inte införlivats som en lista i GATT 1994. En sådan åtgärd kan emellertid endast vidtas efter det att Varuhandelsrådet skriftligen underrättats om att ett medgivande på sådant sätt undanhållits eller återtagits och efter att samråd på begäran har ägt rum med medlem vars tillämpliga lista har införlivats som en lista i GATT 1994 och vilken medlem har ett väsentligt intresse av den berörda varan. Ett medgivande som på sådant sätt undanhållits eller återtagits skall tillämpas med verkan från den dag då listan för den medlem som har ett huvudleverantörsintresse införlivas som en lista i GATT 1994.

5. (a) Utan inskränkning av bestämmelserna i Artikel 4.2 i Avtalet om jordbruk skall, med avseende på hänvisningen i Artikel II.1(b) och (c) i GATT 1994 till dagen för det avtalet, tillämpligt datum för varje vara för vilken ett medgivande gjorts enligt en till detta protokoll fogad lista vara dagen för detta protokoll.

   (b) När det gäller hänvisningen i Artikel II.6(a) i GATT 1994 till datum för detta avtal skall tillämplig dag för en till detta protokoll fogad lista över medgivanden vara dagen för detta protokoll.

6. I fall då medgivanden gällande icke-tariffära åtgärder som innefattas i del III av listorna ändras eller återtas skall bestämmelserna i Artikel XXVIII i GATT 1994 och "Förfaranden för förhandlingar enligt artikel XXVIII i GATT 1994" antagna den 10 november 1980 (BISD 27S/26-28) gälla. Detta inskränker inte medlemmarnas rättigheter och skyldigheter enligt GATT 1994.

7. I de fall där en lista fogad till detta protokoll medför en mindre förmånlig behandling för någon vara än den som gällde för denna vara i listorna till GATT 1947 före ikraftträdandet av WTO-avtalet skall den medlem vars lista det gäller anses ha vidtagit sådana lämpliga åtgärder som annars skulle ha varit nödvändiga enligt tillämpliga bestämmelser i Artikel XXVIII i GATT 1947 eller GATT 1994. Bestämmelserna i denna punkt skall enbart gälla för Egypten, Peru, Sydafrika och Uruguay.

8. De listor som fogas till detta protokoll skall äga giltighet på engelska, franska och spanska språken enligt vad som anges i varje lista.

9. Dagen för detta protokoll är den 15 april 1994.

AVTAL OM JORDBRUK

MEDLEMMARNA,

som har beslutat att lägga grunden för inledandet av en reformprocess rörande jordbrukshandeln i enlighet med de förhandlingsmål som fastställdes i Punta del Este-deklarationen,

som erinrar om att deras långsiktiga mål, såsom det överenskoms vid Uruguayrundans Mid-Term Review "är att etablera ett rättvist och marknadsbaserat system för jordbrukshandel och att en reformprocess skall inledas genom att framförhandla åtaganden rörande stöd och skydd och genom upprättandet av stärkta och mer effektiva GATT-regler och discipliner",

som vidare erinrar om att "ovannämnda långsiktiga mål är att åstadkomma betydande progressiva nedskärningar i jordbruksstöd och skydd under en överenskommen tidsperiod, som resulterar i korrigering och förebyggande av begränsningar och störningar på världens jordbruksmarknader",

vilka har åtagit sig att uppnå specifika bindande åtaganden inom vart och ett av följande områden; marknadstillträde, internt stöd, exportkonkurrens och att sluta ett avtal om sanitära och fytosanitära frågor,

som har kommit överens om att vid genomförandet av sina åtaganden beträffande marknadstillträde skall i-landsmedlemmarna ta full hänsyn till u-landsmedlemmarnas speciella behov och omständigheter genom omfattande förbättring av tillträdesmöjligheter och villkor för jordbruksprodukter av särskilt intresse för dessa medlemmar, inbegripet största möjliga liberalisering av handeln med tropiska jordbruksprodukter enligt överenskommelse i samband med "Mid-Term Review" och för produkter som är särskilt viktiga som ersättning för odling av illegala narkotiska grödor,

som noterar att åtaganden enligt reformprogrammet skall göras på ett rättvist sätt mellan alla medlemmar, med hänsyn tagen till icke handelsrelaterade intressen, inklusive försörjningsberedskap och behovet av miljöskydd, med hänsyn tagen till att överenskommelsen om speciell och differentierad behandling av u-länder utgör en integrerad del av förhandlingarna; och med beaktande av eventuella negativa effekter av genomförandet av reformprogrammet för de minst utvecklade länderna och u-länder som är nettoimportörer av livsmedel,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

DEL I

Artikel 1

Definition av termer

I detta avtal, om inte sammanhanget kräver annat

(a) betyder "aggregerat stödmått" och "AMS" den årliga nivån, uttryckt i monetära termer, av stöd som utges för en jordbruksprodukt till förmån för producenter av basjordbruksprodukter eller ickeproduktspecifikt stöd till förmån för jordbruksproducenter i allmänhet, annat än stöd som utges enligt program som är berättigade till undantag från neddragning enligt Bilaga 2 till detta avtal, som är,

(i) vad gäller stöd utgivet under basperioden, specificerat i relevant bakgrundsmaterial införlivat genom hänvisning i del IV av varje medlems lista, och,

(ii) vad gäller stöd utgivet något år under genomförandeperioden och därefter, beräknat i enlighet med bestämmelserna i Bilaga 3 till detta avtal och med hänsyn till den integrerade information och den metodik som använts i de bakgrundsmaterial som införlivats genom hänvisning i del IV av medlemmens lista,

(b) definieras "basjordbruksprodukt" i samband med internstödsåtaganden som produkten så nära första försäljningstillfället som det är praktiskt möjligt enligt vad som anges i en medlems lista och i därmed sammanhängande bakgrundsmaterial,

(c) inbegriper "budgetutgifter" eller "utgifter" efterskänkta statsinkomster,

(d) betyder "likvärdigt stödmått" den årliga nivån, uttryckt i monetära termer, av stöd som utges till producenter av en basjordbruksprodukt genom användandet av en eller flera åtgärder, för vilka beräkning enligt AMS-metoden är ogörlig, annat än stöd som utges enligt program som är berättigade till undantag från neddragning enligt Bilaga 2 till detta avtal och som är,

(i) vad gäller stöd utgivet under basperioden, specificerat i relevant bakgrundsmaterial införlivat genom hänvisning i del IV av varje medlems lista, och

(ii) vad gäller stöd utgivet något år under implementeringsperioden och därefter, beräknat i enlighet med bestämmelserna i Bilaga 4 till detta avtal och med den integrerade information och metodik som använts i de förteckningar över bakgrundsmaterial som införlivats genom hänvisning i del IV av medlemmens lista,

(e) betyder "exportsubventioner" subventioner avhängiga av en exportprestation, inklusive exportsubventioner angivna i artikel 9 i detta avtal,

(f) avser "genomförandeperiod" den sexårsperiod som börjar år 1995, förutom att det i artikel 13, avser den nioårsperiod som börjar 1995,

(g) inbegriper "marknadstillträdesmedgivanden" alla marknadstillträdesåtaganden gjorda i enlighet med detta avtal,

(h) betyder "totalt aggregerat stödmått" och "totalt AMS" summan av allt internt stöd till förmån för jordbruksproducenter, beräknat som summan av allt stöd till basjordbruksprodukter, allt icke produktspecifikt stöd och allt likvärdigt stöd för jordbruksprodukter, och som är

(i) vad gäller stöd som utgått under basperioden (dvs "totalt bas-AMS") och maximalt tillåtet stöd under något år under genomförandeperioden och därefter (dvs. "årliga och slutliga bundna åtagandenivåer") såsom det anges i Del IV av en medlems lista, och

(ii) vad gäller nivån av de stöd som faktiskt utgått under något år under genomförandeperioden och därefter (dvs "aktuellt totalt AMS"), beräknat i enlighet med bestämmelserna i detta avtal, inbegripet artikel 6, och med den integrerade information och metodik som använts i de förteckningar över stöd som införlivats genom hänvisning i Del IV av medlemmens lista,

(i) avser "år" i punkt (f) ovan och i samband med en medlems specifika åtaganden det kalenderår, budgetår eller marknadsår som anges i denna medlems lista.

Artikel 2

Produktomfattning

Detta avtal gäller de produkter som upptagits i Bilaga 1 till detta avtal, nedan benämnda jordbruksprodukter.

DEL II

Artikel 3

Införlivande av medgivanden och åtaganden

Införlivande av medgivanden och åtaganden.

1. Åtaganden rörande internstöd och exportsubventioner i Del IV av varje medlems lista utgör åtaganden som begränsar subventionering och görs härmed till en integrerad del av GATT 1994.

2. Med iakttagande av bestämmelserna i artikel 6, skall en medlem inte ge stöd till inhemska producenter utöver de åtagandenivåer som anges i avsnitt I i del IV i dess lista.

3. Med iakttagande av bestämmelserna i artikel 9.2(b) och 9.4, skall en medlem inte ge exportsubventioner upptagna i artikel 9.1 vad avser de jordbruksprodukter eller produktgrupper som anges i avsnitt II i del IV av dess lista utöver de budgetutgifter och kvantitativa åtaganden som anges i denna och skall inte ge sådana subventioner till någon jordbruksprodukt som inte anges i detta avsnitt av dess lista.

DEL III

Artikel 4

Marknadstillträde

1. Medgivanden rörande marknadstillträde upptagna i listor avser bindningar och tullnedskärningar och andra åtaganden om marknadstillträde som anges i dessa.

2. Medlemmarna skall inte upprätthålla, vidta eller återgå till åtgärder av den typ som de har ålagts att ändra till vanliga tullar [1], om inte annat föreskrivs i artikel 5 och bilaga 5.

Artikel 5

Särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder

1. Trots bestämmelserna i artikel II.1(b) i GATT 1994, kan varje medlem utnyttja bestämmelserna i punkterna 4

[1] Dessa åtgärder inkluderar kvantitativa importbegränsningar, variabla importavgifter, minimipriser för import, godtycklig importlicensiering, icke-tariffära åtgärder som upprätthålls av statshandelsföretag, frivilliga exportbegränsningar, och liknande åtgärder vid gränsen annat än vanliga tullar vare sig åtgärderna upprätthålls enligt landspecifika undantag från reglerna i GATT 1947 eller inte, dock inte åtgärder upprätthållna enligt betalningsbalansbestämmelser eller enligt andra allmänna, icke jordbruksspecifika regler i GATT 1994 eller de andra multilaterala handelsavtalen i Bilaga 1A till WTO-avtalet.

och 5 nedan i samband med import av en jordbruksprodukt, i fråga om vilken åtgärder avsedda i artikel 4.2 i detta avtal har omvandlats till en vanlig tull och vilken i dess lista åsatts beteckningen "SSG" vilket markerar att det är ett medgivande med avseende på vilket bestämmelserna i denna artikel kan åberopas, om

(a) importvolymen för denna produkt som införs till den medlems tullområde som givit medgivandet under något år överstiger en tröskelnivå som hänför sig till befintliga marknadstillträdesmöjligheter enligt vad som anges i punkt 4 eller, alternativt

(b) priset, till vilket import av denna produkt kan ske till den medlems tullområde som givit medgivandet såsom det fastställts på grundval av importpriset c.i.f. för den aktuella leveransen uttryckt i medlemmens egen valuta, understiger ett tröskelpris som är lika med det genomsnittliga referenspriset [1] under perioden 1986–1988 för den aktuella produkten.

2. Import som sker i enlighet med åtaganden om befintligt tillträde och minimitillträde gjorda som del av ett medgivande angivet i punkt 1 ovan skall medräknas vid fastställandet av den importvolym som krävs för att åberopa bestämmelserna i 1 (a) och punkt 4, men import enligt sådana åtaganden skall inte omfattas av eventuell tilläggstull som påläggs antingen enligt 1 (a) och punkt 4 eller 1 (b) och punkt 5 nedan.

3. Eventuella leveranser av den aktuella produkten som var på väg i enlighet med kontrakt som slutits innan tilläggstullen läggs på enligt 1 (a) och punkt 4 skall undantas från sådan eventuell tilläggstull, förutsatt att de kan räknas in i importvolymen för produkten under nästkommande år som grund för att tillämpa bestämmelserna i 1 (a) det året.

4. Eventuell tilläggstull som läggs på enligt 1 (a) skall endast bibehållas till slutet av det år under vilket den infördes och får högst tas ut till en nivå som inte överstiger en tredjedel av den ordinarie tull som gällt under det år som åtgärden vidtagits. Tröskelnivån skall bestämmas i enlighet med följande lista över marknadstillträdesmöjligheter, definierade som import i procent av motsvarande inhemska konsumtion [2] under de tre föregående år för vilka uppgifter finns tillgängliga:

(a) där sådana marknadstillträdesmöjligheter för en produkt är mindre än eller lika med 10 procent, skall baströskelnivån vara lika med 125 procent,

(b) där sådana marknadstillträdesmöjligheter för en produkt är större än 10 procent men mindre än eller lika med 30 procent, skall baströskelnivån vara lika med 110 procent,

(c) där sådana marknadstillträdesmöjligheter för en produkt är större än 30 procent, skall baströskelnivån vara lika med 105 procent.

I samtliga fall får tilläggstullen läggas på under år då den absoluta importvolymen av den aktuella produkten som införs till den medlems tullområde som gjort medgivandet överskrider summan av (x) baströskelnivån som fastställts ovan multiplicerad med den genomsnittliga importkvantiteten för de föregående tre år för vilka uppgifter finns tillgängliga och (y) den absoluta volymförändringen i inhemsk konsumtion av den aktuella produkten under senaste år för vilket uppgifter finns tillgängliga jämfört med näst föregående år, under förutsättning att tröskelnivån inte understiger 105 procent av den genomsnittliga importkvantiteten i (x) ovan.

5. Tilläggstull som läggs på enligt 1 (b) skall bestämmas enligt följande schema:

(a) om skillnaden mellan importpriset c.i.f. för leveransen uttryckt i nationell valuta (nedan benämnt "importpriset") och tröskelpriset såsom det definieras i ovan nämnda moment är mindre än eller lika med 10 procent av tröskelpriset, skall ingen tilläggstull läggas på,

(b) om skillnaden mellan importpriset och tröskelpriset (nedan benämnd "skillnaden") är större än 10 procent men mindre än eller lika med 40 procent av tröskelpriset, skall tilläggstullen vara lika med 30 procent av det belopp med vilket skillnaden överstiger 10 procent,

(c) om skillnaden är större än 40 procent men mindre än eller lika med 60 procent av tröskelpriset, skall tilläggstullen vara lika med 50 procent av det belopp med vilket skillnaden överstiger 40 procent, plus den tilläggstull som medges under (b),

(d) om skillnaden är större än 60 procent men mindre än eller lika med 75 procent, skall tilläggstullen vara lika med 70 procent av det belopp med vilket skillnaden överstiger 60 procent av tröskelpriset, plus de tilläggstullar som medges under (b) och (c),

(e) om skillnaden är större än 75 procent av tröskelpriset, skall tilläggstullen vara lika med 90 procent av det belopp med vilket skillnaden överstiger

[1] Det referenspris som används för att tillämpa bestämmelserna i detta moment skall, i allmänhet, vara genomsnittet av produktens styckpris c.i.f., eller ett lämpligt pris med hänsyn till produktens kvalitet och dess förädlingsgrad. Det skall, efter sin första tillämpning, göras offentligt och tillgängligt i den utsträckning som krävs för att andra medlemmar skall kunna beräkna den tull som kommer att läggas på.

[2] Där inhemsk konsumtion ej tas med i beräkningen, skall baströskelnivån i moment 4 (a) gälla.

75 procent, plus de tilläggstullar som medges under (b), (c) och (d).

6. För ömtåliga varor och säsongsvaror skall villkoren ovan tillämpas på ett sätt som tar hänsyn till sådana produkters speciella egenskaper. Framför allt kan kortare tidsperioder i 1 (a) och punkt 4 tillämpas med hänvisning till motsvarande perioder i basperioden och olika referenspriser för olika perioder kan användas i 1 (b).

7. Utnyttjandet av den speciella skyddsklausulen skall ske på ett öppet sätt. Varje medlem som vidtar åtgärder enligt 1 (a) ovan skall göra skriftlig anmälan, som innefattar relevanta uppgifter till jordbrukskommittén, så långt i förväg som är praktiskt möjligt och åtminstone inom 10 dagar efter det att åtgärden genomförts. I fall där förändringar i konsumtionsvolymen måste fördelas på enskilda tullpositioner som omfattas av åtgärd enligt punkt 4, skall relevanta uppgifter inbegripa den information och de metoder som används för att fördela dessa ändringar. En medlem som vidtar åtgärder enligt punkt 4 skall ge varje intresserad medlem möjlighet till samråd beträffande villkoren för tillämpningen av sådan åtgärd. En medlem som vidtar åtgärder enligt 1 (b) ovan skall göra skriftlig anmälan som innefattar relevanta uppgifter till jordbrukskommittén inom 10 dagar från genomförandet av första åtgärden, och vad gäller ömtåliga varor och säsongsvaror, den första åtgärden under varje tidsperiod. Medlemmarna förbinder sig att, i möjligaste mån avstå från att åberopa bestämmelserna i 1 (b) när importvolymen för den aktuella produkten minskar. I varje fall skall en medlem som vidtar en sådan åtgärd ge varje intresserad medlem möjlighet att samråda beträffande villkoren för tillämpningen av åtgärden.

8. Medlemmarna åtar sig, vad gäller åtgärder som vidtas i enlighet med punkterna 1 till 7 ovan att inte åberopa bestämmelserna i artikel XIV.1(a) i GATT 1994 eller artikel 8.2 i Avtalet om skyddsåtgärder.

9. Bestämmelserna i denna artikel skall gälla under reformperioden enligt vad som fastställts i artikel 20.

DEL IV

Artikel 6

Åtaganden om internt stöd

1. Varje medlems åtaganden om neddragningar av internt stöd som upptagits i del IV i dess lista skall gälla för samtliga dess interna stödåtgärder till jordbruksproducenter, med undantag för stödåtgärder som inte är föremål för neddragningar enligt de kriterier som anges i denna artikel och i bilaga 2 till detta avtal. Åtagandena uttrycks i form av totalt aggregerat stödmått och "årliga och slutliga bundna åtagandenivåer".

2. I enlighet med överenskommelsen vid Mid-Term Review att statliga stödåtgärder, direkta eller indirekta, för främjande av jordbruks- och landsbygdsutveckling utgör en integrerad del av utvecklingsprogram i utvecklingsländer, skall investeringsstöd som är allmänt tillgängliga för jordbruket hos u-landsmedlemmar och stöd för jordbruksinsatsvaror som är allmänt tillgängliga för låginkomst- eller resurssvaga producenter hos u-landsmedlemmar vara undantagna från åtaganden om neddragningar av internt stöd som annars skulle vara tillämpliga på sådana åtgärder, på samma sätt som internt stöd till producenter hos en u-landsmedlem vilket syftar till att främja omläggning från odlandet av illegala narkotiska grödor. Internt stöd som uppfyller kriterierna i denna punkt behöver inte tas med i beräkningen av en medlems aktuella totala AMS.

3. En medlem skall anses uppfylla sitt åtagande beträffande internt stöd varje år som dess interna stöd till jordbruksproducenter uttryckt som aktuellt totalt AMS inte överstiger motsvarande årliga eller slutliga bundna åtagandenivå som anges i del IV av medlemmens lista.

4. (a) En medlem behöver inte ta med i beräkningen av sitt aktuella totala AMS och behöver inte minska:

(i) produktspecifikt internt stöd som annars skulle behöva tas med i beräkningen av en medlems aktuella totala AMS, när stödet inte överstiger 5 procent av medlemmens totala produktionsvärde för en basjordbruksprodukt under tillämpligt år, och

(ii) icke produktspecifikt internt stöd som annars skulle behöva tas med i beräkningen av en medlems aktuella totala AMS, när sådant stöd inte överstiger 5 procent av värdet av medlemmens totala jordbruksproduktion.

(b) För u-landsmedlemmar skall minimi-procenttalet i denna punkt vara 10 procent.

5. (a) Direkta utbetalningar inom ramen för program för produktionsbegränsning skall ej omfattas av åtagandet att minska internt stöd om:

(i) dessa utbetalningar grundas på fast areal och fast avkastning, eller

(ii) dessa utbetalningar görs för 85 procent eller mindre av basnivån för produktionen, eller

(iii) djurbidrag betalas ut för ett fast antal djur.

(b) Undantaget från åtagandet att minska direkta betalningar som uppfyller ovanstående kriterier skall avspeglas genom att värdet av dessa betalningar undantas vid beräkningen av en medlems aktuella totala AMS.

Artikel 7

Allmänna bestämmelser om internt stöd

1. Varje medlem skall säkerställa att interna stödåtgärder till jordbruksproducenter, som inte omfattas av åtaganden om minskning på grund av att de uppfyller kriterierna i Bilaga 2 till detta avtal, fortsättningsvis tillämpas i enlighet med dessa kriterier.

2. (a) Varje intern stödåtgärd till jordbruksproducenter, inbegripet varje förändring av sådan åtgärd, och varje senare införd åtgärd som inte uppfyller kriterierna i Bilaga 2 till detta avtal eller som skall undantas från minskning på grund av någon annan bestämmelse i detta avtal, skall tas med i beräkningen av medlemmens aktuella totala AMS.

(b) I de fall då inget totalt AMS-åtagande anges i del IV av en medlems lista, får medlemmen inte ge stöd till jordbruksproducenter utöver den relevanta miniminivå som anges i artikel 6.4.

DEL V

Artikel 8

Åtaganden om exportstöd

Varje medlem åtar sig att inte ge exportsubventioner annat än i enlighet med detta avtal och med de åtaganden som anges i medlemmens lista.

Artikel 9

Åtaganden om exportsubventioner

1. Följande exportsubventioner är föremål för minskning enligt detta avtal:

(a) tillhandahållandet av regeringars eller deras verkställande organs direkta subventioner som är knutna till en exportprestation, inbegripet "payments in kind", till ett företag, till en industri, till producenter av en jordbruksprodukt, till ett kooperativ eller annan sammanslutning av jordbruksproducenter, eller till en marknadsorganisation,

(b) regeringars eller deras verkställande organs försäljning eller avyttring för export av ickekommersiella lager av jordbruksprodukter till priser som är lägre än jämförbara priser för motsvarande produkt till köpare på den inhemska marknaden.

(c) utbetalning för export av en jordbruksprodukt som finansieras genom statliga åtgärder, vare sig det medför en belastning på statsbudgeten eller ej, inbegripet betalningar som finansieras med inkomsterna från en avgift som pålagts jordbruksprodukten i fråga eller en jordbruksprodukt från vilken den exporterade produkten erhållits,

(d) tillhandahållandet av subventioner för att minska kostnaderna för att marknadsföra export av jordbruksprodukt (annat än allmänt tillgängligt exportfrämjandestöd och rådgivningstjänster), inbegripet hanterings-, förädlings- och andra bearbetningskostnader, och kostnader för internationell transport och frakt,

(e) inhemska transport- och fraktavgifter för exportleveranser, föreskrivna eller beordrade av regeringar på mer fördelaktiga villkor än för inrikes leveranser,

(f) subventioner för jordbruksprodukter som är beroende av att produkterna ingår i exporterade produkter.

2. (a) Med undantag för vad som föreskrivs i (b), innebär åtagandenivåerna för exportsubventioner för varje år under genomförandeperioden, såsom anges i en medlems lista, med avseende på exportsubventioner upptagna i punkt 1 i denna artikel

(i) i fråga om åtaganden om minskning av budgetutgifter, den maximala utgiftsnivå för sådana subventioner som kan tilldelas eller uppbäras under det året i fråga om berörd jordbruksprodukt, eller grupp av produkter och

(ii) när det gäller åtaganden om minskning av exportkvantitet, den maximala kvantitet av en jordbruksprodukt, för vilken sådana exportsubventioner kan beviljas under det året.

(b) Under vart och ett av det andra till och med det femte året av genomförandeperioden får en medlem bevilja exportsubventioner upptagna

i punkt 1 ovan under ett givet år utöver motsvarande årliga åtagandenivåer med avseende på produkter eller produktgrupper angivna i en medlems lista, förutsatt att

(i) den sammanlagda summan av budgetutgifterna för sådana subventioner, från början av genomförandeperioden till ifrågavarande års slut, inte överskrider de sammanlagda belopp som skulle ha uppnåtts om de berörda årliga utgiftsnivåer som anges i medlemmens lista respekterats, med mer än 3 procent av nivån under basperioden för sådana budgetutgifter,

(ii) de sammanlagda kvantiteter som exporterats med hjälp av sådana exportsubventioner, från början av genomförandeperioden till ifrågavarande års slut, inte överskrider de sammanlagda kvantiteter som skulle ha uppnåtts om berörda årliga nivåer för kvantitetsåtaganden som anges i medlemmens lista respekterats, med mer än 1,75 procent av basperiodens kvantiteter,

(iii) de totala sammanlagda summorna av budgetutgifterna för sådana exportsubventioner och kvantiteter som kommer i åtnjutande av sådana exportsubventioner under hela genomförandeperioden inte är större än de sammanlagda summor som skulle ha uppnåtts vid full efterlevnad av de årliga åtagandenivåerna som anges i medlemmens lista, och

(iv) medlemmens budgetutgifter för exportsubventioner och kvantiteter som kommer i åtnjutande av sådana subventioner, vid slutet av genomförandeperioden, inte är större än 64 procent respektive 79 procent av respektive nivåer under basperioden 1986–1990. För u-landsmedlemmar skall dessa procentsatser vara 76 respektive 86 procent.

3. Åtaganden rörande begränsningar av omfattningen av exportsubventionering är de som anges i listorna.

4. Under genomförandeperioden behöver u-landsmedlemmar inte göra åtaganden beträffande exportsubventioner angivna i punkt 1 (d) och (e) ovan, förutsatt att dessa inte tillämpas på sätt som innebär ett kringgående av åtaganden om minskning.

Artikel 10

Förhindrande av att åtaganden om exportsubvention kringgås

1. Exportsubventioner som ej upptagits i artikel 9.1 skall ej tillämpas på ett sätt som resulterar i, eller som riskerar att leda till, kringgående av åtaganden om exportsubventioner; inte heller skall icke-kommersiella transaktioner utnyttjas för att kringgå sådana åtaganden.

2. Medlemmarna åtar sig att verka för utvecklandet av internationellt överenskomna uppföranderegler rörande tillhandahållandet av exportkrediter, exportkreditgarantier eller försäkringsprogram och, efter att överenskommelse nåtts om sådana regler, att tillhandahålla exportkrediter, exportkreditgarantier eller försäkringsprogram enbart i enlighet med dessa.

3. En medlem som hävdar att en exporterad kvantitet som överstiger nivån i neddragningsåtagandet inte är subventionerad måste visa att ingen exportsubvention, vare sig den är upptagen i artikel 9 eller ej, har beviljats för ifrågavarande exportkvantitet.

4. Medlemmar som ger internatonellt livsmedelsbistånd skall säkerställa

(a) att tillhandahållandet av internationellt livsmedelsbistånd inte är direkt eller indirekt knutet till kommersiell export av jordbruksprodukter till mottagarländer,

(b) att internationella livsmedelstransaktioner, inbegripet bilateralt finansiellt livsmedelsbistånd, sker i enlighet med FAO:s "Principles of Surplus Disposal and Consultative Obligations" och, där så är lämpligt, systemet med Usual Marketing Requirements (UMRs), och

(c) att sådant bistånd så långt möjligt tillhandahålls i gåvoform eller inte har mindre gåvoinnehåll än vad som anges i artikel IV i livsmedelskonventionen 1986.

Artikel 11

Jordbruksprodukter som ingår i andra varor

Inte i något fall får den subvention per enhet som betalas till förmån för en ingående jordbruksråvara överstiga den exportsubvention per enhet som skulle ha erhållits vid export av själva råvaran.

DEL VI

Artikel 12

Bestämmelser rörande exportförbud och exportbegränsningar

1. Om en medlem inför ett nytt exportförbud eller en exportbegränsning för livsmedel i enlighet med artikel XI.2(a) i GATT 1994, skall medlemmen iaktta följande bestämmelser:

(a) den medlem som inför exportförbudet eller exportbegränsningen skall ta vederbörlig hänsyn till de återverkningar som ett sådant förbud eller en sådan begränsning får på importerande medlemmars försörjningsberedskap,

(b) innan en medlem inför ett exportförbud eller en exportbegränsning, skall den så långt i förväg som möjligt anmäla detta skriftligt till jordbrukskommittén med angivande av uppgifter om till exempel typ av åtgärd och dess varaktighet, och på begäran samråda med annan medlem som har ett väsentligt intresse som importör i frågor som berör åtgärden i fråga. Den medlem som inför ett sådant exportförbud eller en sådan exportbegränsning skall på begäran förse en sådan importerande medlem med nödvändig information.

2. Bestämmelserna i denna artikel skall ej gälla för u-landsmedlemmar, såvida inte åtgärden vidtas av en u-landsmedlem som är nettoexportör av ifrågavarande livsmedel.

DEL VII

Artikel 13

Vederbörlig återhållsamhet

Under implementeringsperioden skall, oaktat bestämmelserna i GATT 1994 och Avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder (i denna artikel benämnt "subventionsavtalet")

(a) interna stödåtgärder som helt överensstämmer med bestämmelserna i Bilaga 2 till detta avtal vara

(i) icke angripbara subventioner i fråga om utjämningstullar [1],

(ii) undantagna från åtgärder grundade på artikel XVI i GATT 1994 och del III i subventionsavtalet, och

(iii) undantagna från åtgärder till följd av upphävande eller minskning genom s.k. "non-violation" av förmåner av tullmedgivanden som tillfaller någon annan medlem enligt artikel II enligt syftet i artikel XXIII.1(b) i GATT 1994.

(b) interna stödåtgärder som helt överensstämmer med bestämmelserna i artikel 6 i detta avtal inbegripet direkta betalningar som överensstämmer med kraven i punkt 5 i denna, enligt vad som framgår av varje medlems lista samt internt stöd som ligger inom minimi-nivåerna och står i överensstämmelse med artikel 6.2 vara

(i) undantagna från utjämningstullar om inte skada eller hot om skada kan fastställas i enlighet med artikel VI i GATT 1994 och del V i subventionsavtalet, och vederbörlig återhållsamhet skall visas vid inledandet av undersökningar om utjämningstull,

(ii) undantagna från åtgärder grundade på artikel XVI.1 i GATT 1994 eller artiklarna 5 och 6 i subventionsavtalet, förutsatt att sådana åtgärder inte innebär beviljande av stöd till en viss produkt utöver vad som beslutats om under marknadsåret 1992, och

(iii) undantagna från åtgärder grundade på upphävande eller minskning genom s.k. "non-violation" av förmåner av tullmedgivanden som tillfaller någon annan medlem enligt artikel II enligt syftet i artikel XXIII.1(b) i GATT 1994, förutsatt att sådana åtgärder inte innebär beviljande av stöd till en vara utöver vad som beslutats om under marknadsåret 1992,

(c) exportsubventioner som helt överensstämmer med bestämmelserna i del V i detta avtal, enligt vad som framgår av varje medlems lista, vara

(i) föremål för utjämningstullar endast efter fastställande av skada eller hot om skada grundat på handelsvolym, effekt på priser, eller följdverkan därav i enlighet med artikel VI i GATT 1994 och del V i subventionsavtalet, och vederbörlig återhållsamhet skall visas vid inledandet av undersökningar om utjämningstull, och

(ii) undantagna från åtgärder grundade på artikel XVI i GATT 1994 eller artiklarna 3, 5 och 6 i subventionsavtalet.

DEL VIII

Artikel 14

Sanitära och fytosanitära åtgärder

Medlemmarna kommer överens om att sätta i kraft Avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder.

[1] De "utjämningstullar" som det hänvisas till i denna artikel är sådana som omfattas av artikel VI i GATT 1994 och del V i avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder.

DEL IX

Artikel 15

Särskild och differentierad behandling

1. I överensstämmelse med erkännandet att differentierad och mer förmånlig behandling av u-landsmedlemmar utgör en väsentlig del av förhandlingen, skall särskild och differentierad behandling medges i fråga om åtaganden enligt vad som anges i relevanta bestämmelser i detta avtal och i listorna över medgivanden och åtaganden.

2. U-landsmedlemmar skall ha möjlighet att genomföra åtagandena om minskning under en period av upp till tio år. Minst utvecklade medlemsländer har inte skyldighet att göra några åtaganden om minskning.

DEL X

Artikel 16

Minst utvecklade länder och utvecklingsländer som är nettoimportörer av livsmedel

1. I-landsmedlemmar skall vidta sådana åtgärder som faställs inom ramen för Beslutet om åtgärder för att motverka eventuella negativa effekter av reformprogrammet för de minst utvecklade länderna och utvecklingsländer som är nettoimportörer av livsmedel.

2. Jordbrukskommittén skall, på lämpligt sätt, övervaka uppföljningen av detta beslut.

DEL XI

Artikel 17

Jordbrukskommitté

En jordbrukskommitté upprättas härmed.

Artikel 18

Översyn av genomförandet av åtaganden

1. Framstegstakten i genomförandet av åtaganden som gjorts inom ramen för Uruguayrundans reformprogram skall granskas av jordbrukskommittén.

2. Granskningen skall ske både på grundval av anmälningar från medlemmar rörande sådana frågor och med sådan periodicitet som fastställs, samt på grundval av dokumentation som sekretariatet kan åläggas att utarbeta för att underlätta granskningsprocessen.

3. Utöver de anmälningar som skall inlämnas enligt punkt 2, skall varje ny internstödsåtgärd, eller ändring av befintlig åtgärd, för vilken undantag från minskning begärs, anmälas omgående. Denna anmälan skall innehålla detaljer om den nya eller ändrade åtgärden och dess förenlighet med överenskomma kriterier i antingen artikel 6 eller i bilaga 2.

4. Vid granskningen skall medlemmarna ta vederbörlig hänsyn till hur onormalt höga inflationsnivåer inverkar på medlemmars förmåga att uppfylla sina åtaganden om internt stöd.

5. Medlemmarna kommer överens om att årligen samråda i jordbrukskommittén rörande sina respektive bidrag till den normala tillväxten i världshandeln med jordbruksprodukter inom ramen för åtagandena om exportsubventioner i detta avtal.

6. Granskningsprocessen skall ge medlemmarna möjlighet att ta upp alla frågor som är relevanta för genomförandet av åtaganden enligt reformprogrammet i detta avtal.

7. Varje medlem kan uppmärksamma jordbrukskommittén på en åtgärd som den anser att en annan medlem borde ha anmält.

Artikel 19

Samråd och tvistlösning

Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas enligt överenskommelsen om tvistlösning, skall gälla för samråd och tvistlösning inom ramen för detta avtal.

DEL XII

Artikel 20

Fortsättning av reformprocessen

Med erkännande av att det långsiktiga syftet med att genom betydande progressiva nedskärningar av stöd och gränsskydd åstadkomma en grundläggande reform är en fortlöpande process, kommer medlemmarna överens om att förhandlingar om en fortsättning av processen skall inledas ett år före genomförandeperiodens slut, med beaktande av

(a) erfarenheterna fram till denna tidpunkt av genomförandet av åtagandena om nedskärning,

(b) effekterna av åtagandena om nedskärning på världshandeln med jordbruksprodukter,

(c) icke-handelsrelaterade intressen, särskild och differentierad behandling av u-landsmedlemmar, och syftet att etablera ett rättvist och marknadsorienterat system för jordbrukshandeln, liksom andra syften och intressen nämnda i inledningen till detta avtal och

(d) de ytterligare åtaganden som är nödvändiga för att uppnå ovanstående långsiktiga syften.

DEL XIII

Artikel 21

Slutbestämmelser

1. Bestämmelserna i GATT 1994 och i andra multilaterala handelsavtal i bilaga 1A till WTO-avtalet skall gälla med förbehåll för bestämmelserna i detta avtal.

2. Bilagorna till detta avtal görs härmed till en integrerad del av avtalet.

BILAGA 1

PRODUKTOMFATTNING

1. Detta avtal skall omfatta följande produkter:

   (i) HS-kapitlen 1 till 24 utom fisk och fiskeprodukter, plus (*)

(ii)	HS-nr	2905 43	(mannitol)
	HS-nr	2905 44	(sorbitol)
	HS-nr	3301	(eteriska oljor)
	HS-nr	3301 till 3505	(proteiner, modifierad stärkelse, lim och klister)
	HS-nr	3809 10	(appreturmedel)
	HS-nr	3823 60	(sorbitol i.n.a. (**))
	HS-nr	4101 till 4103	(hudar och skinn)
	HS-nr	4301	(oberedda pälsskinn)
	HS-nr	5001 till 5003	(räsilke och avfall av natursilke)
	HS-nr	5101 till 5103	(ull och djurhår)
	HS-nr	5201 till 5203	(råbomull, avfall av bomull och kardad eller kammad bomull)
	HS-nr	5301	(oberett lin)
	HS-nr	5302	(oberedd hompa)

(*) Varubeskrivningarna inom parentes är inte nödvändigtvis uttömmande.
(**) i.n.a. = inte nämnt någon annanstans.

2. Ovanstående skall ej begränsa produktomfattningen i Avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder.

BILAGA 2

INTERNSTÖD: BASEN FÖR UNDANTAG FRÅN NEDDRAGNINGSÅTAGANDENA

1. Internstöd för vilka undantag från neddragningsåtagandena begärs skall uppfylla det grundläggandet kravet att inte ha några, eller endast minimala, handelsstörande effekter eller effekter på produktionen. Följaktligen skall alla internstöd för vilka undantag begärs vara förenliga med följande grundläggande kriterier:

   (a) stödet ifråga skall tillhandahållas genom ett offentligt finansierat statligt program (inklusive uteblivna statliga intäkter) som inte innefattar transfereringar från konsumenter, och

   (b) stödet ifråga skall inte ha effekten av prisstöd till producenter,

   samt stödspecifika kriterier och villkor enligt nedan.

Statliga Service Program

2. *Allmänna tjänster*

   Internstöd i denna kategori innefattar utgifter (eller uteblivna intäkter) i samband med program som ger stöd eller förmåner till jordbruket eller lantbrukarkåren. De skall inte innefatta direkta betalningar till producenter eller bearbetare. Sådana program, vilka innefattar men inte är begränsade till den följande listan, skall uppfylla de allmänna kriterierna i paragraf 1 ovan och stödspecifika villkor där så anges nedan:

(a) forskning, inbegripet allmän forskning, forskning med koppling till miljöprogram och forskningsprogram angående särskilda produkter,

(b) bekämpning av skadegörare och sjukdomar, inklusive allmänna och produktspecifika åtgärder, såsom varningssystem, karantän och utrotning,

(c) utbildningstjänster, inkluderande såväl allmänna som fackmässiga utbildningsresurser,

(d) fortbildnings- och rådgivningstjänster, inklusive tillhandahållandet av resurser för att underlätta överförandet av information och forskningsresultat till producenter och konsumenter,

(e) besiktningstjänster, inbegripet allmänna besiktningstjänster och inspektionen av särskilda produkter av hälso-, säkerhets-, klassificerings- eller standardiseringsskäl,

(f) försäljnings- och marknadsföringstjänster, inbegripet marknadsinformation, rådgivning och marknadsföring avseende speciella produkter men exklusive utgifter för ospecificerade syften som skulle kunna användas av säljare för att minska försäljningspriset eller ge köparna en direkt ekonomisk förmån, och

(g) infrastrukturella tjänster, innefattande: elnät, vägar och andra transportresurser, marknads- och hamnresurser, anordningar för vattenförsörjning, dammar och dräneringssystem och infrastrukturinstallationer i anslutning till miljöprogram. I samtliga fall skall ersättningen endast vara riktad till anskaffning eller uppbyggnad av anläggningar och skall inte innefatta tillhandahållande på subventionerad basis av gårdslokaliserade anläggningar andra än sådana som utgör vitt tillgängliga allmänna nyttigheter. De skall inte innefatta subventioner till insatsvaror eller driftskostnader eller förmånliga användaravgifter.

3. *Offentlig lagerhållning för försörjningsberedskapsändamål* [1]

Utgifter (eller uteblivna intäkter) i samband med uppbyggandet och hållandet av lager av produkter vilka utgör en integrerad del av ett program för försörjningsberedskap fastställt i nationell lagstiftning. Häri kan inbegripas särskilt stöd till privat lagring såsom en del av ett sådant program.

Volymen och uppbyggandet av sådana lager skall motsvara förutbestämda nivåer relaterade enbart till försörjningsberedskap. Processen för lageruppbyggnad och avyttring skall vara finansiellt transparent. Statliga livsmedelsinköp skall göras till gällande marknadspriser och försäljningar från försörjningsberedskapslager skall inte ske under det gällande marknadspriset för produkten och kvaliteten i fråga.

4. *Internt livsmedelsbistånd* [2]

Utgifter (eller uteblivna intäkter) i samband med tillhandahållandet av internt livsmedelsbestånd till delar av befolkningen i nöd.

Berättigandet till att erhålla livsmedelsbiståndet skall vara klart definierat enligt kriterier knutna till näringsmässiga mål. Sådant stöd skall ha formen av direkt tillhandahållande av livsmedel till de berörda eller tillhandahållandet av resurser för att möjliggöra för berättigade mottagare att köpa livsmedel antingen till marknadspriser eller subventionerade priser. Statliga livsmedelsinköp skall göras till gällande marknadspriser och finansieringen och administrationen av stödet skall vara tranparent.

5. *Direkta utbetalningar till producenter*

Stöd tillhandahållet genom direkta utbetalningar (eller uteblivna intäkter inkl. betalningar i natura) till producenter för vilka undantag från neddragningsåtaganden begärs skall uppfylla de grundläggande kriterierna enligt punkt 1 ovan, plus särskilda kriterier för de speciella former av direkta utbetalningar såsom anges i punkterna 6–13 nedan. Undantag från neddragning för varje

---

(1) I punkt 3 till denna bilaga skall statliga lagerhållningsprogram i syfte att trygga försörjningsberedskapen i utvecklingsländer och vilkas verksamhet är transparent och skött i enlighet med officiellt publicerade kriterier eller riktlinjer, anses vara i överensstämmelse med bestämmelserna i denna paragraf, inklusive program under vilka lager av livsmedel för försörjningsberedskapsändamål anskaffas och frisläppts till administrativa priser, förutsatt att differensen mellan anskaffningspris och det externa referenspriset är beaktad i AMS.

(2) I punkterna 3 och 4 i denna bilaga skall anskaffandet av livsmedel till subventionerade priser med syfte att möta livsmedelsbehov hos fattiga stads- eller landsbygdsbor i utvecklingsländer på en regelbunden bas till skäliga priser anses vara förenligt med bestämmelserna i denna punkt.

existerande eller ny form av direkt utbetalning annan än som anges i punkterna 6–13, skall överensstämma med kriterierna i punkt 6 (b)–(e) utöver de allmänna kriterierna i punkt 1.

6. *Avlänkat inkomststöd*

(a) Berättigandet till sådana utbetalningar skall vara fastslaget enligt klart definierade kriterier såsom inkomst, ställning som producent eller markägare, faktoranvändning eller produktionsnivå under en definierad och fast basperiod.

(b) Storleken på sådana utbetalningar ett visst år skall inte vara knuten till eller grundas på form av eller storlek på produktion (inklusive djurenheter) som bedrivits av producenten under något år efter basperioden.

(c) Storleken på sådana utbetalningar ett visst år skall inte vara knuten till eller grundas på pris, inhemska eller internationella, tillämpade på produktion bedriven under något år efter basperioden.

(d) Storleken på sådana utbetalningar ett visst år skall inte vara knuten till eller grundas på produktionsfaktorer använda under något år efter basperioden.

(e) Krav på produktion skall inte ställas för att erhålla sådana utbetalningar.

7. *Statligt finansiellt deltagande i inkomstförsäkrings och inkomstskyddsprogram*

(a) Berättigandet till sådana utbetalningar skall vara bestämt av en inkomstförlust, endast beaktande inkomster erhållna från jordbruket, vilken är större än 30 procent av genomsnittlig nettoinkomst eller motsvarande i nettoinkomsttermer (undantaget betalningar från detta program eller liknande system) under den föregående treårsperioden eller ett treårsgenomsnitt grundat på den föregående femårsperioden, med undantag för den högsta och den lägsta noteringen. Varje producent som uppfyller denna förutsättning skall vara berättigad att erhålla utbetalning.

(b) Det utbetalande beloppet skall kompensera för högst 70 procent av producentens inkomstförlust under det år producenten blir berättigad att erhålla detta stöd.

(c) Storleken på sådant stöd skall endast vara knuten till inkomst; det skall inte knytas till form av eller storlek på produktion (inkl. djurenheter) bedriven av producent eller till priser, inhemska eller internationella, tillämpade på sådan produktion eller på nyttjade produktionsfaktorer.

(d) I de fall producenten samma år erhåller stöd enligt denna punkt och enligt punkt 8 nedan (bistånd vid naturkatastrofer) skall de totala utbetalningarna uppgå till högst 100 procent av producentens totala förlust.

8. *Utbetalningar (gjorda antingen direkt eller genom statligt finansiellt deltagande i skördeförsäkringsprogram) för hjälp vid naturkatastrofer*

(a) Berättigande till sådana utbetalningar skall endast vara aktuellt efter formellt erkännande av statliga myndigheter att en naturkatastrof eller liknande katastrof (inkl. sjukdomsutbrott, hemsökelse av skadedjur, atomolyckor, och krig på medlemmens territorium) har förekommit eller förekommer och fastställas på grundval av en produktionsförlust vilken överstiger 30 procent av den genomsnittliga produktionen under den föregående treårsperioden eller ett treårsgenomsnitt grundat på den föregående femårsperioden, med undantag för den högsta och lägsta noteringen.

(b) Utbetalningar efter katastrofer skall endast tillämpas på förlust av inkomst, djur (inbegripet utbetalningar i samband med veterinär behandling av djur) land eller andra produktionsfaktorer till följd av naturkatastrofen ifråga.

(c) Utbetalningar skall kompensera högst för den totala kostnaden för att ersätta sådana förluster och skall inte ställa krav på eller ange typ eller kvantitet på framtida produktion.

(d) Utbetalningar gjorda under en katastrof skall inte överstiga den nivå som krävs för att förhindra eller mildra ytterligare förlust enligt kriteriet (b) ovan.

(e) I de fall en producent samma år erhåller utbetalningar enligt denna punkt och enligt punkt 7 ovan (inkomstförsäkrings- och inkomstskyddsprogram) skall den totala summan av sådana utbetalningar uppgå till högst 100 procent av producentens totala förlust.

9. *Stöd till strukturell anpassning givet genom program för tillbakadragande av producenter*

(a) Berättigandet till sådana utbetalningar skall vara bestämt genom referens till klart definierade kriterier i program utformade för att underlätta för personer sysselsatta med produktion av säljbara jordbruksvaror att dra sig tillbaka eller att övergå till icke jordbrukande aktiviteter.

(b) Utbetalningarna skall vara villkorade till att mottagaren fullständigt och permanent upphör med produktion av säljbara jordbruksvaror.

10. *Stöd till strukturell anpassning givet genom program för tillbakadragande av resurser*

(a) Berättigandet till sådana utbetalningar skall vara bestämt genom hänvisning till klart definierade kriterier i program utformade för att ta bort mark och andra resurser inkl.djur från produktion av säljbara jordbruksvaror.

(b) Utbetalningarna skall vara villkorade till borttagande av mark från produktion av säljbara jordbruksvaror under minst 3 år och i fråga om djur att de slaktas eller slutgiltigt och permanent avyttras.

(c) Utbetalning skall inte ställa krav på eller ange någon alternativ användning av sådana marker eller andra resurser som innebär produktion av säljbara jordbruksprodukter.

(d) Utbetalningar skall varken vara knutna till producerad form eller kvantitet av produktion eller till pris, inhemska eller internationella, gällande för produktion på arealen eller med kvarvarande resurser.

11. *Stöd till strukturell anpassning givet genom investeringsstöd*

(a) Berättigandet till sådana betalningar skall vara bestämt genom hänvisning till klart definierade kriterier i statliga program utformade att stödja den finansiella eller fysiska omstruktureringen av producents verksamhet som svar på sakligt påvisade strukturella nackdelar. Berättigandet till sådana program kan också vara grundat på klart definierade statliga program för privatisering av jordbruksmark.

(b) Storleken på sådana utbetalningar under ett givet år skall inte vara knuten till eller grundad på slag av eller volym på produktion (inkl. djurenheter) bedriven av producenten under något år efter basperioden annat än vad som stadgas under (e) nedan.

(c) Storleken på sådana utbetalningar under ett givet år skall inte vara knuten till eller grundad på pris, inhemska eller internationella, gällande för produktion bedriven under något år efter basperioden.

(d) Utbetalningarna skall endast ske under den period som är nödvändig för genomförandet av avsedd investering.

(e) Utbetalningarna skall inte föreskriva eller på något sätt bestämma vilka jordbruksprodukter som skall produceras av mottagarna utöver att avkräva dem att inte producera en speciell produkt.

(f) Betalningarna skall vara begränsade till beloppet som krävs för att kompensera för den strukturella nackdelen.

12. *Utbetalningar enligt miljöprogram*

(a) Berättigandet till sådana utbetalningar skall vara bestämt som del av klart definierade statliga miljö- och naturvårdsprogram och vara villkorade till att särskilda villkor i det statliga programmet uppfylls, inbegripet villkor knutna till produktionsmetoder eller insatsvaror.

(b) Utbetalningsbeloppet skall vara begränsat till de extra kostnader eller förluster av inkomst som uppfyllandet av det statliga programmet medför.

13. *Utbetalningar enligt regionala stödprogram*

(a) Berättigandet till sådana utbetalningar skall vara begränsat till producenter i missgynnande regioner. Varje sådan region måste vara ett klart avgränsat, sammanhängande geografiskt område med en definierbar ekonomisk och administrativ identitet, bedömt som missgynnat på grundval av neutrala och objektiva kriterier som är klart uttryckta i lag eller förordning och som anger att regionens svårigheter beror på mer än temporära omständigheter.

(b) Storleken på sådana utbetalningar under ett givet år skall inte vara knuten till eller grundad på form av eller storlek på produktion (inkl. djurenheter) bedriven av producenten under något år efter basperioden annat än för att minska denna produktion.

(c) Storleken på sådana utbetalningar under ett givet år skall inte vara knuten till eller grundad på pris, inhemska eller internationella, gällande för produktion bedriven under något år efter basperioden.

(d) Utbetalningar skall bara vara tillgängliga för producenter i stödberättigade regioner, men generellt tillgängliga för samtliga producenter inom sådana regioner.

(e) Där stödet relateras till produktionsfaktorer skall utbetalningar göras med ett successivt minskande belopp ovanför en tröskelnivå för berörd faktor.

(f) Utbetalningarna skall vara begränsade till de extra kostnader eller den förlust av inkomster som bedrivandet av jordbruksproduktion i det bestämda området innebär.

BILAGA 3

INTERNSTÖD: BERÄKNING AV AGGREGERAT STÖDMÅTT

1. Ett aggregerat stödmått (AMS) skall, med hänsyn tagen till bestämmelserna i Artikel 6, beräknas produktspecifikt för varje basprodukt som erhåller marknadsprisstöd, icke undantagna direkta stöd, eller annan form av subvention som inte är undantagen från neddragningsåtagandet ("andra icke undantagna stöd"). Stöd som inte är produktspecifika skall slås samman till en inte produktspecifik AMS i totala monetära termer.

2. Subventioner enligt punkt 1 skall inbegripa både budgetmässiga utlägg och uteblivna intäkter för regeringar eller deras verkställande organ.

3. Stöd på såväl nationell som subnationell nivå skall inkluderas.

4. Särskilda jordbruksskatter och avgifter som betalas av producenterna skall dras ifrån AMS.

5. AMS beräknat enligt nedan för basperioden skall utgöra basnivån för genomförandet av neddragningsåtagandet för internstöd.

6. För varje basprodukt skall ett specifikt AMS fastställas, uttryckt i totala monetära värdetermer.

7. AMS skall beräknas så nära första försäljningstillfället som är praktiskt möjligt för berörd produkt. Stöd riktade till bearbetare av jordbruksprodukter skall inbegripas i den utsträckning sådana stöd gynnar producenten av basprodukten.

8. Marknadsprisstöd: marknadsprisstöd skall beräknas på grundval av skillnader mellan ett fast externt referenspris och det tillämpade administrativa priset multiplicerad med den produktionskvantitet som är berättigad till att erhålla det tillämpade administrativa priset. Budgetbetalningar gjorda med avsikt att bibehålla denna skillnad, såsom inlösen eller lagringskostnader, skall inte inbegripas i AMS.

9. Det fasta externa referenspriset skall grundas på åren 1986 till 1988 och skall vanligen vara det genomsnittliga enhetsvärdet f.o.b. för berörd produkt i ett nettoexporterande land och det genomsnittliga enhetsvärdet c.i.f. för berörd produkt i ett nettoimporterande land under basperioden. Det fasta referenspriset får om nödvändigt justeras med hänsyn till kvalitetsskillnader.

10. Icke undantagna direkta stöd: icke undantagna direkta stöd som är beroende av en prisskillnad skall beräknas antingen genom användande av skillnaden mellan det fasta referenspriset och det tillämpade administrativa priset multiplicerad med den produktionskvantitet som är berättigad till att erhålla det administrativa priset eller genom användandet av budgetutläggen.

11. Det fasta referenspriset skall grundas på åren 1986–1988 och skall i allmänhet vara det faktiska priset använt för att bestämma utbetalningsbeloppen.

12. Icke undantagna direkta betalningar som grundas på andra faktorer än pris skall mätas genom användande av budgetutlägg.

13. Andra icke undantagna åtgärder, inklusive subventioner för insatsvaror och andra åtgärder såsom åtgärder för att minska försäljningskostnader: värdet av sådana åtgärder skall mätas genom budgetutläggen eller, där budgetutläggen inte speglar hela omfattningen på aktuell subvention, skall basen för beräkning av subventionen vara skillnaden mellan priset på den subventionerade varan eller tjänsten och ett representativt marknadspris för en liknande vara eller tjänst multiplicerad med kvantiteten av varan eller tjänsten.

BILAGA 4

INTERNSTÖD: BERÄKNING AV LIKVÄRDIGT STÖDMÅTT

1. Ett likvärdigt stödmått skall enligt bestämmelserna i Artikel 6 beräknas för alla produkter för vilka marknadsprisstöd enligt definitionen i bilaga 3 utgår men för vilka beräkningen av AMS-komponenten inte är ändamålsenlig. För sådana produkter skall basnivån för genomförandet av neddragningsåtagandena för internstöd bestå av en marknadspriskomponent uttryckt i termer av likvärdigt stödmått enligt punkt 2 nedan, likaså varje icke undantaget direkt stöd och andra icke undantagna stöd, vilka skall värderas i enlighet med punkt 3 nedan. Stöd både på nationell och subnationell nivå skall inbegripas.

2. Det i punkt 1 föreskrivna likvärdiga stödmåttet för internstöd skall vara beräknat produktspecifikt, så nära som möjligt första försäljningstillfället för alla basjordbruksprodukter som erhåller marknadsprisstöd och för vilka beräkningen av AMS:s marknadsprisstödskomponent inte är ändamålsenlig. För dessa basprodukter skall likvärdig mätning av marknadsprisstödet göras med utnyttjande av det tillämpade administrativa priset och produktionskvantiteten som kan erhålla detta pris eller, där detta inte är ändamålsenligt, budgetutläggen för att upprätthålla producentpriset.

3. I de fall produkter som faller under punkt 1 ovan erhåller icke undantagna stöd eller någon annan produktspecifik subvention som inte är undantagen från neddragningsåtagandet skall basen för likvärdigt stödmått vara beräkningar såsom för motsvarande AMS-komponenter (angivna i punkterna 10–13 i Bilaga 3).

4. Likvärdigt stödmått skall vara beräknat på subventionsbeloppet så nära första försäljning för berörd produkt som är praktiskt möjligt. Stöd riktade till bearbetare av jordbruksprodukter skall inbegripas i den utsträckning sådana stöd gagnar producenterna av basprodukterna. Speciella jordbruksavgifter och skatter erlagda av producenter skall reducera det likvärdiga stödmåttet med motsvarande belopp.

BILAGA 5

SÄRSKILD BEHANDLING MED AVSEENDE PÅ ARTIKEL 4:2

Avsnitt A

1. Bestämmelserna i detta avtals artikel 4:2 skall inte tillämpas vid ikraftträdandet av WTO-avtalet för någon primär jordbruksprodukt och bearbetade och/eller beredda produkter därav ("designerade produkter") för vilka följande villkor är uppfyllda (i det följande benämnt "särskild behandling"):

   (a) importen av de designerade produkterna omfattade mindre än 3 procent av motsvarande inhemska konsumtion under basperioden 1986–1988 ("basperioden"),

   (b) inga exportsubventioner har utgått för de designerade produkterna sedan början av basperioden,

   (c) effektiva produktionsbegränsande åtgärder tillämpas för den primära jordbruksprodukten,

   (d) sådana produkter är utmärkta med symbolen "ST-Annex 5" i Avsnitt 1–B i Del 1 i medlemslandets bindningslista, fogad till Marrakechprotokollet (1994), som varande föremål för särskild behandling återspeglande faktorer som sammanhänger med icke handelsrelaterade hänsyn såsom försörjningsberedskap och miljövård,

   (e) minimitillträdesmöjligheterna för de designerade produkterna utgör, enligt vad som anges i Avsnitt 1–B i Del 1 av berört lands bindningslista, 4 procent av basperiodens inhemska konsumtion av de designerade produkterna från början av genomförandeperiodens första år och därefter ökas med 0,8 procent årligen av motsvarande inhemska konsumtion i basperioden under resten av genomförandeperioden.

2. Vid början av något år under genomförandeperioden kan en medlem upphöra att tillämpa den särskilda behandlingen för de designerade produkterna genom iakttagande av bestämmelserna i paragraf 6 nedan. I sådant fall skall medlemmen bibehålla de minimitillträdesmöjligheter som gällde vid tillfället samt öka minimitillträdesmöjligheterna med 0,4 procent av motsvarande inhemska konsumtion i basperioden årligen under resten av genomförandeperioden. Därefter skall nivån på marknadstillträdesmöjligheterna sista året av genomförandeperioden enligt denna formel bibehållas i medlemmens bindningslista.

3. Varje förhandling angående frågan om huruvida det kan bli en fortsättning på den särskilda behandlingen, enligt punkt 1 ovan, efter slutet av genomförandeperioden skall vara avslutad inom tidsramarna för genomförandeperioden som en del av förhandlingarna enligt Artikel 20 i detta avtal, beaktande faktorer av icke handelsrelaterad betydelse.

4. Om det, som ett resultat av de förhandlingarna som hänvisas till i punkt 3 ovan, överenskommits att en medlem kan fortsätta att tillämpa den särskilda behandlingen, skall medlemmen lämna ytterligare godtagbara medgivanden enligt vad som bestämts i den förhandlingen.

5. I de fall den särskilda behandlingen inte skall fortsätta efter slutet på genomförandeperioden skall medlemmen verkställa bestämmelserna i punkt 6 nedan. I sådant fall skall minimitillträdesmöjligheterna för de designerade produkterna efter slutet på genomförandeperioden bibehållas på 8 procent av motsvarande inhemsk konsumtion i basperioden i medlemmens bindningslista.

6. Gränsskyddsåtgärder, andra än normala tullar, som bibehålls för de designerade produkterna skall underkastas bestämmelserna i Artikel 4.2 med verkan från början av det år under vilket den särskilda behandlingen upphör att tillämpas. Sådana produkter skall vara föremål för ordinarie tullar vilka skall vara bundna i medlemmens lista och tillämpas från början av det år under vilket den särskilda behandlingen upphör och därefter, på en nivå som hade tillämpats om en reduktion med minst 15 procent genomförts under genomförandeperioden i lika stora årliga steg. Dessa tullar skall fastställas på grundval av tullekvivalenter beräknade i överensstämmelse med riktlinjerna beskrivna i bifogade tillägg.

Avsnitt B

7. Bestämmelserna i Artikel 4:2 skall inte heller tillämpas vid ikraftträdandet av WTO-avtalet på en primär jordbruksprodukt som utgör den dominerande stommen i den traditionella dieten för en u-landsmedlem och för vilken följande villkor, i tillägg till dem som anges i punkten 1(a)–1(d) ovan, då de tillämpas för berörda produkter uppfyller:

(a) minimitillträdesmöjligheterna för berörda produkter, såsom angivits i Avsnitt I–B av Del 1 i u-landsmedlemmens bindningslista, motsvarar 1 procent av basperiodens inhemska konsumtion av berörda produkter vid inledningen av genomförandeperiodens första år och har ökats i lika stora årliga steg till 2 procent av motsvarande inhemska konsumtion i basperioden vid inledningen av genomförandeperiodens femte år. Från inledningen av genomförandeperiodens sjätte år motsvarar minimitillträdesmöjligheterna för berörda produkter 2 procent av motsvarande inhemska konsumtion i basperioden och ökas i lika stora årliga steg till 4 procent av motsvarande inhemska konsumtion under basperioden intill inledningen av det tionde året. Därefter skall minimitillträdesmöjligheterna det tionde året enligt formeln bibehållas i u-landsmedlemmens bindningslista.

(b) vederbörliga marknadstillträdesmöjligheter har lämnats för andra produkter under detta avtal.

8. Varje förhandling i frågan om det kan bli en fortsättning på den särskilda behandlingen enligt punkt 7 ovan efter det tionde året efter inledningen av genomförandeperioden, skall vara påbörjad och avslutad inom det tionde året efter inledningen av genomförandeperioden.

9. Om det, som ett resultat av förhandlingar som hänvisas till i punkt 8 ovan, överenskommits att en medlem kan fortsätta att tillämpa den särskilda behandlingen skall medlemmen lämna ytterligare godtagbara medgivanden såsom bestämts i denna förhandling.

10. I den händelse att särskild behandling enligt punkt 7 ovan inte skall bibehållas efter det tionde året efter inledningen av genomförandeperioden, skall berörda produkter vara föremål för vanliga tullar fastställda på grundval av tullekvivalenter beräknade i överensstämmelse med riktlinjerna beskrivna i bilagt tillägg, vilka skall vara bundna i medlemmens bindningslista. I andra hänseenden skall bestämmelserna i punkt 6 ovan tillämpas på lämpligt sätt anpassade till sådan särskild och differentierad behandling som medges u-landsmedlemmarna enligt detta avtal.

Tillägg till Bilaga 5

Riktlinjer för beräkning av tullekvivalenter för det speciella ändamål som anges i paragraferna 6 och 10 i denna bilaga

1. Beräkningen av tullekvivalenter, antingen uttryckta i värde eller i specifika termer, skall göras på ett öppet sätt på grundval av den faktiska skillnaden mellan interna och externa priser. Använda siffror skall avse åren 1986 till 1988. Tullekvivalenter

   (a) skall huvudsakligen fastställas på 4-ställig HS-nivå,

   (b) skall fastställas på 6-ställig HS-nivå eller på en mer detaljerad nivå där så är lämpligt,

   (c) skall vanligen fastställas för bearbetade och/eller beredda produkter genom att multiplicera den/de specifika tullekvivalenten/erna för den/de primära jordbruksprodukten/erna med andelen/arna av den/de primära jordbruksprodukten/erna, uttryckt i värdetermer eller i där så är nödvändigt, varje ytterligare element som för närvarande ger skydd åt industrin.

2. Externa priser skall vanligen vara faktiska genomsnittliga enhetsvärden c.i.f. för det importerande landet. Då genomsnittliga enhetsvärden c.i.f. inte är tillgängliga eller lämpliga skall externa priser antingen vara

   (a) lämpliga genomsnittliga enhetsvärden c.i.f. för ett näraliggande land, eller

   (b) beräknade utifrån genomsnittliga enhetsvärden f.o.b. för lämplig(a) större exportör/er justerade genom tillägg för uppskattade kostnader för importlandet för försäkring, frakt och annat.

3. De externa priserna skall vanligen omräknas till nationella valutor med användning av den genomsnittliga årliga växelkursen för samma period som prisunderlag.

4. Det interna priset skall vanligen vara ett representativt grossistpris gällande på den inhemska marknaden eller en uppskattning av detta pris i de fall lämpliga uppgifter inte är tillgängliga.

5. Bastullekvivalenterna kan där så är nödvändigt justeras genom en lämplig koefficient för att beakta skillnader i kvalitet eller typ.

6. I de fall en tullekvivalent grundad på dessa riktlinjer är negativ eller lägre än den bundna tullnivån, kan den initiala tullekvivalenten fastställas på grundval av den bundna nivån eller på grundval av nationella erbjudanden för denna produkt.

7. Då en justering görs av den nivå på en tullekvivalent som blir följden av ovanstående riktlinjer, skall medlemmen på begäran ge fullgoda möjligheter till samråd i syfte att förhandla om lämpliga lösningar.

AVTAL OM TILLÄMPNING AV SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER

MEDLEMMARNA,

som bekräftar att ingen medlem skall vara förhindrad att införa eller genomdriva åtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, under förutsättning att dessa åtgärder inte tillämpas på ett sätt som utgör godtycklig eller otillbörlig diskriminering mellan medlemmar där samma förhållanden råder eller en förtäckt inskränkning av internationell handel;

som önskar förbättra människors och djurs hälsa samt de fytosanitära förhållandena hos alla medlemmar;

som noterar att sanitära och fytosanitära åtgärder ofta tillämpas på grundval av bilaterala avtal eller protokoll;

som önskar etablera ett multilateralt regelverk till vägledning för utvecklandet, införandet och upprätthållandet av sanitära och fytosanitära åtgärder i syfte att minimera deras negativa effekter på handeln;

som erkänner det viktiga bidrag som internationella normer, riktlinker och rekommendationer kan ge i detta hänseende;

som önskar främja användandet av harmoniserade sanitära och fytosanitära åtgärder mellan medlemmarna, på grundval av internationella normer, riktlinjer och rekommendationer framtagna av berörda internationella organisationer, inklusive Codex Alimentariuskommissionen, Internationella byrån för smittsamma husdjurssjukdomar, och relevanta internationella och regionala organisationer som verkar inom ramen för internationella växtskyddskonventionen, utan att ålägga medlemmar att ändra sina skäliga skyddsnivåer för människors, djurs och växters liv eller hälsa;

som erkänner att u-landsmedlemmar kan ha speciella svårigheter att leva upp till importerande medlemmars sanitära eller fytosanitära bestämmelser, och som konsekvens av detta, har svårigheter med marknadstillträde och med utformandet och tillämpningen av sanitära eller fytosanitära åtgärder inom det egna territoriet, och önskar bistå dem i deras strävanden i detta avseende;

som därför önskar utforma regler för tillämpningen av de bestämmelser i GATT 1994 som avser användandet av sanitära eller fytosanitära åtgärder, i synnerhet bestämmelserna i artikel II (b) [1];

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Allmänna bestämmelser

1. Detta avtal är tillämpligt på alla sanitära och fytosanitära åtgärder som, direkt eller indirekt, kan påverka internationell handel. Sådana åtgärder skall utformas och tillämpas i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

2. I detta avtal skall de definitioner som finns i bilaga A gälla.

3. Bilagorna utgör en integrerad del av detta avtal.

4. Ingenting i detta avtal skall påverka medlemmarnas rättigheter enligt avtalet om tekniska handelshinder när det gäller åtgärder som inte omfattas av detta avtal.

Artikel 2

Grundläggande rättigheter och skyldigheter

1. Medlemmarna har rätt att vidta sanitära och fytosanitära åtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, förutsatt att sådana åtgärder inte är oförenliga med bestämmelserna i detta avtal.

2. Medlemmarna skall säkerställa att varje sanitär eller fytosanitär åtgärd tillämpas endast i den omfattning som är nödvändig för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, att den grundas på vetenskapliga principer och att den inte upprätthålls utan tillräckliga vetenskapliga belägg, med undantag av det som föreskrivs i artikel 5.7.

3. Medlemmarna skall garantera att deras sanitära och fytosanitära åtgärder inte godtyckligt eller otillbörligt

[1] I detta avtal innefattar hänvisningen till artikel XX (b) också inledningen till denna artikel.

diskriminerar mellan medlemmar där identiska eller likartade förhållanden råder, inklusive mellan deras eget territorium och andra medlemmars. Sanitära och fytosanitära åtgärder skall inte tillämpas på ett sätt som utgör en förtäckt inskränkning av den internationella handeln.

4. Sanitära eller fytosanitära åtgärder som överensstämmer med relevanta bestämmelser i detta avtal skall antas vara i enlighet med medlemmarnas skyldigheter enligt de bestämmelser i GATT 1994 som har avseende på användandet av sanitära eller fytosanitära åtgärder, i synnerhet bestämmelserna i artikel XX (b).

Artikel 3

Harmonisering

1. För att uppnå en så bred harmonisering som möjligt av sanitära och fytosanitära åtgärder, skall medlemmarna grunda sina sanitära eller fytosanitära åtgärder på internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer, där sådana finns, om inte annat föreskrivs i detta avtal och i synnerhet i punkt 3.

2. Sanitära eller fytosanitära åtgärder som överensstämmer med internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer skall anses vara nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa och skall antas vara förenliga med relevanta bestämmelser i detta avtal och i GATT 1994.

3. Medlemmarna får införa eller upprätthålla sanitära eller fytosanitära åtgärder som innebär en högre sanitär eller fytosanitär skyddsnivå än vad som skulle uppnåtts med åtgärder grundade på relevanta internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer, om det finns en vetenskaplig motivering, eller som en konsekvens av den sanitära eller fytosanitära skyddsnivå som en medlem bestämmer är skälig i enlighet med relevanta bestämmelser i artikel 5.1–8 [1]. Oavsett ovanstående skall alla åtgärder som innebär en sanitär eller fytosanitär skyddsnivå som skiljer sig från vad som skulle ha uppnåtts med åtgärder grundade på internationella normer, riktlinjer och rekommendationer inte vara oförenliga med någon annan bestämmelse i detta avtal.

4. Medlemmarna skall, inom ramen för sina resurser, aktivt medverka i relevanta internationella organisationer och deras underlydande organ, i synnerhet Codex Alimentarius-kommissionen, Internationella byrån för smittsamma husdjurssjukdomar, och de internationella och regionala organisationer som verkar inom ramen för internationella växtskyddskonventionen, för att inom dessa organisationer främja utvecklandet och en regelbunden översyn av normer, riktlinjer och rekommendationer med avseende på alla aspekter av sanitära och fytosanitära åtgärder.

5. Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder enligt artikel 12.1 och 12.4 (i detta avtal benämnd "kommittén") skall utveckla ett förfaringssätt för att övervaka den internationella harmoniseringsprocessen och samordna ansträngningar i detta syfte med relevanta internationella organisationer.

Artikel 4

Likvärdighet

1. Medlemmarna skall acceptera andra medlemmars sanitära eller fytosanitära åtgärder som likvärdiga, även om dessa åtgärder skiljer sig från deras egna eller från dem som används av andra medlemmar som handlar med samma produkt, om den exporterande medlemmen objektivt kan visa för den importerande medlemmen att dess åtgärder når upp till den importerande medlemmens skäliga sanitära eller fytosanitära skyddsnivå. För detta ändamål skall, på begäran, skäligt tillträde beviljas den importerande medlemmen för inspektion, provning och andra relevanta åtgärder.

2. Medlemmarna skall, på begäran, inleda samråd i syfte att uppnå bilaterala och multilaterala avtal om erkännande av likvärdighet i fråga om specifika sanitära eller fytosanitära åtgärder.

Artikel 5

Riskbedömning och fastställande av skälig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå

1. Medlemmarna skall säkerställa att deras sanitära eller fytosanitära åtgärder grundas på en bedömning, som är skälig med hänsyn till omständigheterna, av riskerna för människors, djurs eller växters liv eller hälsa, med beaktande av riskbedömningsmetoder utvecklade av relevanta internationella organisationer.

[1] För tillämpningen av artikel 3.3 skall en vetenskaplig motivering anses föreligga om en medlem, på grundval av en prövning och utvärdering av tillgänglig vetenskaplig information i enlighet med relevanta bestämmelser i detta avtal, bestämmer att relevanta internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer inte är tillräckliga för att uppnå dess skäliga sanitära eller fytosanitära skyddsnivå.

2. Vid riskbedömningen, skall medlemmarna ta hänsyn till tillgängliga vetenskapliga belägg; relevanta processer och produktionsmetoder; relevanta inspektions-, stickprovs- och testmetoder; allmän förekomst av särskilda sjukdomar eller växtskadegörare; förekomst av områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar; relevanta ekologiska och miljöförhållanden samt karantän eller annan behandling.

3. Vid bedömning av risker för djurs eller växters liv eller hälsa och då beslut fattas om vilken åtgärd som skall vidtas för att uppnå skälig nivå för sanitärt och fytosanitärt skydd mot sådan risk, skall medlemmarna beakta såsom relevanta sådana ekonomiska faktorer som: möjlig skada i form av produktions- eller försäljningsbortfall om införsel sker, införande eller spridande av en växtskadegörare eller sjukdom; kostnader för bekämpning eller utrotning inom den importerande medlemmens territorium samt den relativa kostnadseffektiviteten av alternativa sätt att begränsa risker.

4. Medlemmarna skall, när skälig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå fastställs, ta hänsyn till målsättningen att minimera negativa handelseffekter.

5. I syfte att uppnå en konsekvent tillämpning av begreppet skälig nivå för sanitärt eller fytosanitärt skydd mot risker för människors liv eller hälsa, eller för djurs och växters liv eller hälsa, skall varje medlem undvika att göra godtycklig eller otillbörlig åtskillnad i de nivåer den bedömer skäliga i olika situationer, om sådana skillnader innebär diskriminering eller förtäckt inskränkning av den internationella handeln. Medlemmarna skall samarbeta i kommittén, i enlighet med artikel 12.1–3 för att utveckla riktlinjer för att främja den praktiska tillämpningen av denna bestämmelse. Vid utvecklandet av riktlinjerna, skall kommittén ta hänsyn till alla relevanta faktorer, inklusive den exceptionella karaktären av sådana risker för människors hälsa som man frivilligt utsätter sig för.

6. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 3.2, skall medlemmarna vid införandet eller upprätthållandet av sanitära eller fytosanitära åtgärder för att uppnå skälig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå, tillgodose att sådana åtgärder inte är mer handelsbegränsande än vad som krävs för att uppnå skälig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå, med hänsyn tagen till vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt [1].

7. I fall där relevanta vetenskapliga belägg är otillräckliga, får en medlem provisoriskt vidta sanitära eller fytosanitära åtgärder på grundval av tillgänglig relevant information, inklusive sådan information från berörda internationella organisationer såväl som från sanitära eller fytosanitära åtgärder tillämpade av andra medlemmar. Under sådana omständigheter skall medlemmarna söka införskaffa den ytterligare information som är nödvändig för en mer saklig riskbedömning och i enlighet därmed se över den sanitära eller fytosanitära åtgärden inom en rimlig tidsperiod.

8. När en medlem har anledning att befara att en specifik sanitär eller fytosanitär åtgärd som införts eller upprätthålls av en annan medlem begränsar, eller kan begränsa, dess export och åtgärden inte är grundad på relevanta internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer, eller då sådana normer, riktlinjer eller rekommendationer inte finns, kan en förklaring angående skälen för en sådan sanitär eller fytosanitär åtgärd begäras och denna skall tillhandahållas av den medlem som upprätthåller åtgärden.

Artikel 6

Anpassning till regionala förhållanden, inklusive områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar

1. Medlemmarna skall säkerställa att deras sanitära eller fytosanitära åtgärder är anpassade till de sanitära eller fytosanitära förhållandena i området – vare sig det utgörs av ett land i dess helhet, en del av ett land eller flera länder i deras helhet eller delar av flera länder – där varan har sitt ursprung och för vilket den är ämnad. Vid bedömning av de sanitära eller fytosanitära förhållandena i en region, skall medlemmarna ta hänsyn till bl.a. förekomsten av särskilda sjukdomar eller växtskadegörare, förekomsten av utrotnings- eller bekämpningsprogram och lämpliga kriterier eller riktlinjer som kan tas fram av berörda internationella organisationer.

2. Medlemmarna skall, i synnerhet, erkänna begreppen områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar. Fastställande av sådana områden skall grundas på faktorer som geografi, ekosystem, epidemiologisk övervakning och effektiviteten av sanitär eller fytosanitär bekämpning.

3. Exporterande medlemmar som hävdar att det inom deras territorier finns områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar eller områden med låg förekomst av

[1] För tillämpningen av artikel 5.6 skall en åtgärd inte anses mer handelsbegränsande än nödvändigt om det inte på ett rimligt sätt finns en annan åtgärd att tillgå med beaktande av vad som är tekniskt och ekonomiskt lämpligt och som når upp till den skäliga sanitära eller fytosanitära skyddsnivån och är påtagligt mindre handelsbegränsande.

växtskadegörare eller sjukdomar skall förete erforderliga belägg för detta för att på ett sakligt sätt visa för den importerande medlemmen att sådana områden är, och kan förväntas förbli, områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar respektive områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar. För detta ändamål skall, på begäran, en importerande medlem beredas rimligt tillträde för inspektion, testning och andra relevanta förfaranden.

Artikel 7

Öppenhet

Medlemmarna skall anmäla ändringar i sina sanitära eller fytosanitära åtgärder samt tillhandahålla information om sina sanitära eller fytosanitära åtgärder i enlighet med bestämmelserna i bilaga B.

Artikel 8

Kontroll, inspektion och godkännandeförfaranden

Medlemmarna skall följa bestämmelserna i bilaga C när det gäller kontroll-, inspektions- och godkännandeförfaranden, inklusive nationella system för godkännande av användandet av tillsatser eller för fastställande av toleranser av bekämpningsmedel och smittämnen i livsmedel, drycker eller foder och i övrigt säkerställa att deras förfaranden inte är oförenliga med bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 9

Tekniskt bistånd

1. Medlemmarna kommer överens om att underlätta tillhandahållandet av tekniskt bistånd till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmar, antingen bilateralt eller genom lämpliga internationella organisationer. Sådant bistånd kan bl.a. ges inom områdena processteknologi, forskning och infrastruktur, inklusive upprättandet av nationella kontrollorgan, bland annat i form av rådgivning, krediter, gåvor och bidrag, inklusive i syfte att anlita teknisk expertis, utbildning och utrustning för att möjliggöra för sådana länder att anpassa sig till, och uppfylla, de sanitära eller fytosanitära krav som är nödvändiga för att nå upp till den acceptabla sanitära eller fytosanitära skyddsnivå som gäller på deras exportmarknader.

2. När omfattande investeringar krävs för att en exporterande u-landsmedlem skall kunna uppfylla en importerande medlems sanitära eller fytosanitära krav, skall den senare överväga att tillhandahålla sådant tekniskt bistånd som kan möjliggöra för u-landsmedlemmen att bibehålla och utöka sina marknadstillträdesmöjligheter för varan i fråga.

Artikel 10

Särskild och differentierad behandling

1. Vid utformandet och tillämpningen av sanitära eller fytosanitära åtgärder, skall medlemmarna ta hänsyn till de särskilda behoven hos u-landsmedlemmarna, och särskilt till de minst utvecklade medlemsländerna.

2. När en skälig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå ger utrymme för gradvis införande av nya sanitära eller fytosanitära åtgärder, bör längre tidsram för uppfyllande medges för varor som är av intresse för u-landsmedlemmarna, i syfte att bibehålla möjligheter för deras export.

3. I syfte att möjliggöra för u-landsmedlemmarna att följa bestämmelserna i detta avtal, ges kommittén möjlighet att på begäran medge sådana länder specificerade och tidsbegränsade undantag helt eller delvis från skyldigheter enligt detta avtal, med hänsyn tagen till deras utvecklings-, finansiella- och handelsmässiga behov.

4. Medlemmarna skall uppmuntra och underlätta u-landsmedlemmarnas aktiva medverkan i berörda internationella organisationer.

Artikel 11

Konsultationer och tvistlösning

1. Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994, som de utformats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning, skall gälla för konsultationer och tvistlösning under detta avtal, såvida inte annat uttrycklingen bestämts häri.

2. I en tvist med anledning av detta avtal som berör vetenskapliga eller tekniska frågor bör en panel söka råd från experter vilka utses av panelen i samråd med de tvistande parterna. För detta ändamål kan panelen, när den bedömer detta vara lämpligt, upprätta en rådgivande grupp av experter eller samråda med berörda internationella organisationer, på begäran av endera av parterna i tvisten eller på eget initiativ.

3. Ingenting i detta avtal skall inskränka medlemmarnas rättigheter enligt andra internationella avtal, inklusive rättigheten att anlita "bona officia" eller tvistlösningsmekanismer i andra internationella organisationer eller sådana som upprättats enligt ett internationellt avtal.

Artikel 12

Tillämpning

1. En kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder upprättas härmed som ett fast forum för samråd. Den skall utföra de uppgifter som krävs för genomförandet av bestämmelserna i det avtal och för främjandet av dess syften, i synnerhet med avseende på harmonisering. Kommittén skall fatta sina beslut med enhällighet.

2. Kommittén skall uppmuntra och underlätta konsultationer eller förhandlingar mellan medlemmarna i enskilda sanitära eller fytosanitära frågor. Kommittén skall uppmuntra användandet av internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer hos alla medlemmar och skall i detta avseende verka för tekniska konsultationer och studier syftande till ökad koordinering och integrering mellan internationella och nationella system och metoder för godkännande av användandet av livsmedelstillsatser eller för fastställande av toleranser för bekämpningsmedel och smittämnen i livsmedel, drycker och foder.

3. Kommittén skall hålla nära kontakt med berörda internationella organisationer inom området sanitärt och fytosanitärt skydd, i synnerhet med Codex Alimentarius-kommissionen, Internationella byrån för smittsamma husdjurssjukdomar, och Internationella växtskyddskonventionens sekretariat, i syfte att säkerställa bästa tillgängliga vetenskapliga och tekniska rådgivning för tillämpningen av detta avtal och för att säkerställa att onödigt dubbelarbete undviks.

4. Kommittén skall utveckla ett förfarande för att följa den internationella harmoniseringsprocessen och användandet av internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer. För detta ändamål skall kommittén i samverkan med berörda internationella organisationer, upprätta en förteckning över sådana internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer som avser sanitära eller fytosanitära åtgärder som enligt kommittén har stora effekter på handeln. I förteckningen skall medlemmarna ange vilka av dessa internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer de ställer som villkor för import eller på grundval av vilka importerade varor som uppfyller dessa normer kan få tillträde till deras marknader. I de fall då en medlem inte tillämpar en internationell norm, riktlinje eller rekommendation som villkor för import, skall medlemmen ange skälet till detta, och i synnerhet om den anser att normen inte är tillräckligt strikt för att ge en ändamålsenlig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå. Om en medlem ändrar sin uppfattning, efter att ha angett användandet av en norm, riktlinje eller rekommendation som villkor för import, skall den ge en förklaring till sin ändrade inställning och informera såväl sekretariatet som berörda internationella organisationer härom, om inte sådan anmälan och förklaring lämnas enligt förfarandena i bilaga B.

5. För att undvika onödigt dubbelarbete, kan kommittén, när så är lämpligt, besluta att använda den information som erhålls genom de förfaranden, speciellt för anmälan, som tillämpas i berörda internationella organisationer.

6. På en medlems initiativ kan kommittén via lämpliga kanaler inbjuda berörda internationella organisationer eller deras underlydande organ att undersöka speciella frågor avseende en viss norm, riktlinje eller rekommendation, inklusive underliggande förklaringar till icke-tillämpning enligt punkt 4.

7. Kommittén skall granska funktionen och tillämpningen av detta avtal tre år efter datum för WTO-avtalets ikraftträdande och därefter när behov uppstår. Där så är lämpligt kan kommittén underställa Varuhandelsrådet förslag om ändring i texten till detta avtal med hänsyn bl.a. till erfarenheterna från dess tillämpning.

Artikel 13

Genomförande

Medlemmarna är i enlighet med detta avtal fullt ansvariga för efterlevnaden av alla skyldigheter som fastställs i detta. Medlemmarna skall utarbeta och genomföra positiva åtgärder och mekanismer till stöd för efterlevnaden av bestämmelserna i detta avtal av andra än centrala statliga organ. Medlemmarna skall vidta sådana rimliga åtgärder som de har till sitt förfogande för att säkerställa att icke-statliga enheter inom deras territorier, samt regionala organ i vilka berörda enheter inom deras territorier är medlemmar uppfyller relevanta bestämmelser i detta avtal. Därutöver skall medlemmarna inte vidta åtgärder som, direkt eller indirekt, ställer krav på eller uppmuntrar sådana regionala eller icke-statliga företag eller kommunala organ att agera på ett sätt som står i strid med detta avtal. Medlemmarna skall säkerställa att icke-statliga enheter anlitas för genomförande av sanitära eller fytosanitära åtgärder enbart om dessa enheter följer bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 14

Slutbestämmelser

De minst utvecklade medlemsländerna får, under en period av fem år från dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet, uppskjuta tillämpningen av detta avtal i

fråga om dess sanitära eller fytosanitära åtgärder som påverkar import eller importerade varor. Andra ulandsmedlemmar kan uppskjuta tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal, utom i artikel 5.8 samt artikel 7, i två år från dagen för WTO-avtalets ikraftträdande beträffande deras befintliga sanitära eller fytosanitära åtgärder som påverkar import eller importerade varor, i de fall då en sådan tillämpning förhindras av brist på teknisk expertis, teknisk infrastruktur eller resurser.

BILAGA A

DEFINITIONER [1]

1. *Sanitär eller fytosanitär åtgärd* – Varje åtgärd vidtagen

   (a) för att inom medlemmens territorium skydda djur eller växters liv eller hälsa från risker som härrör från införandet, uppkomsten eller spridandet av växtskadegörare, sjukdomar, sjukdomsförande organismer eller sjukdomsalstrande organismer,

   (b) för att inom medlemmens territorium skydda människors eller djurs liv eller hälsa från risker som härrör från tillsatser, föroreningar, gifter eller sjukdomsalstrande organismer i livsmedel, drycker eller foder,

   (c) för att inom medlemmens territorium skydda människors liv eller hälsa från risker som härrör från sjukdomar hos djur, växter eller produkter av dessa, eller från införande, etablering eller spridning av växtskadegörare; eller

   (d) för att inom medlemmens territorium förhindra eller begränsa annan skada till följd av införande, etablering eller spridning av växtskadegörare.

   Sanitära eller fytosanitära åtgärder inkluderar alla relevanta lagar och andra författningar, föreskrifter, krav och förfaranden inklusive bl.a. slutproduktskriterier, process- och produktionsmetoder, provning, inspektion, certifiering och godkännandeförfaranden, karantänbehandling inklusive relevanta krav förknippade med transport av djur eller växter, eller med material som är nödvändiga för deras överlevnad under transport, bestämmelser om relevanta statistikmetoder, stickprovsförfaranden och metoder för riskbedömning, samt förpackningskrav direkt förknippade med livsmedelssäkerhet.

2. *Harmonisering* – Olika medlemmars upprättande, erkännande och tillämpande av gemensamma sanitära och fytosanitära åtgärder.

3. *Internationella normer, riktlinjer och rekommendationer*

   (a) beträffande ofarliga livsmedel, de normer, riktlinjer och rekommendationer som fastställts av Codex Alimentarius-kommissionen med avseende på livsmedelstillsatser, veterinära medecinregler och pesticidregler, smittämnen, analys- och provtagningsmetoder samt regler och riktlinjer för hygien,

   (b) beträffande djurs hälsa och zoonoser, de normer, riktlinjer och rekommendationer som utformats under ledning av Internationella byrån för smittsamma husdjurssjukdomar,

   (c) beträffande växters hälsa, de normer, riktlinjer och rekommendationer som utformats under ledning av Internationella växtskyddskonventionens sekretariat i samarbete med regionala organisationer verksamma inom ramen för Internationella växtskyddskonventionen och

---

[1] I dessa definitioner inkluderar "djur" fisk och vild fauna, "växter" inkluderar skog och vild flora, "växtskadegörare" inkluderar ogräs och "föroreningar" inkluderar pesticid- och veterinära medicinrester och främmande ämnen.

(d) vad gäller frågor som inte täcks av ovanstående organisationer, lämpliga normer, riktlinjer och rekommendationer utfärdade av andra berörda internationella organisationer som har angivits av kommittén och som är öppna för medlemskap för samtliga medlemmar.

4. *Riskbedömning* – Bedömning av sannolikheten för att en växtskadegörare eller sjukdom skall spridas inom en importerande medlems territorium enligt de sanitära eller fytosanitära åtgärder som får tillämpas och de därmed förknippade möjliga biologiska och ekonomiska konsekvenserna, eller bedömning av möjliga skadliga effekter på människor eller djurs hälsa härrörande från förekomsten av tillsatser, föroreningar, gifter eller sjukdomsalstrande organismer i livsmedel, drycker eller foder.

5. *Skälig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå* – Den skyddsnivå som bedöms skälig av den medlem som inför en sanitär eller fytosanitär åtgärd till skydd för människors, djurs eller växters liv eller hälsa inom dess territorium.

   OBS: Många medlemmar hänvisar annars till detta begrepp som "godtagbar risknivå".

6. *Område fritt från växtskadegörare eller sjukdomar* – Ett område, vare sig det utgörs av ett land i dess helhet, en del av ett land, eller flera länder i deras helhet eller delar av flera länder, såsom de identifierats av behöriga myndigheter, inom vilket en specifik växtskadegörare eller sjukdom inte förekommer.

   OBS: Ett område fritt från växtskadegörare eller sjukdomar kan omge, vara omgivet av eller ligga nära ett område – antingen inom en del av ett land eller inom en region som omfattar delar av flera länder eller flera länder i deras helhet – inom vilket det är känt att en specifik växtskadegörare eller sjukdom förekommer men som är underkastat regionala kontrollåtgärder såsom upprättandet av skydds-, övervaknings- och buffertzoner som innestänger eller utrotar växtskadegöraren eller sjukdomen i fråga.

7. *Område med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar* – Ett område, vare sig det utgörs av ett land i dess helhet, delar av ett land eller flera länder i deras helhet eller delar av flera länder, såsom de identifierats av behöriga myndigheter, inom vilket en specifik växtskadegörare eller sjukdom förekommer i låg utsträckning och som är underkastat effektiva övervaknings- kontroll- eller utrotningsåtgärder.

BILAGA B

ÖPPENHET RÖRANDE SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA REGLER

Publicering av regler

1. Medlemmarna skall säkerställa att alla sanitära och fytosanitära regler[1] som har antagits snarast publiceras på ett sådant sätt att intresserade medlemmar kan ta del av dem.

2. Förutom i bråskande fall, skall medlemmarna låta rimlig tid passera från det att en sanitär eller fytosanitär åtgärd publicerats till dess den träder i kraft för att ge exporterande medlemmars tillverkare, och speciellt tillverkare hos u-landsmedlemmar, tid att anpassa sina varor och tillverkningsmetoder till den importerande medlemmens krav.

Informationsställen

3. Varje medlem svarar för att det finns ett informationsställe som ansvarar för såväl besvarandet av alla rimliga frågor från intresserade medlemmar som tillhandahållande av relevanta dokument rörande

---

[1] Sanitära och fytosanitära åtgärder såsom lagar, andra författningar eller stadgar som är allmänt tillämpliga.

(a) varje sanitär eller fytosanitär regel som antagits eller föreslagits inom dess territorium,

(b) varje kontroll- och inspektionsförfarande, produktion och karantänbehandling, pesticidtolerans och förfaranden för godkännande av livsmedelstillsatser, som tillämpas inom dess territorium,

(c) riskbedömningsförfaranden, faktorer som tas med vid bedömningen samt fastställandet av lämplig sanitär eller fytosanitär skyddsnivå,

(d) medlemmens eller berörda organs inom dess territorium medlemskap och medverkan i internationella och regionala sanitära och fytosanitära organisationer och system samt i bilaterala och multilaterala avtal och arrangemang inom detta avtals intresseområde och texterna till sådana avtal och arrangemang.

4. Medlemmarna skall tillse att när kopior av dokument begärs av intresserade medlemmar, dessa tillhandahålls till samma pris (om pris förekommer), förutom leveranskostnad, som debiteras den berörda medlemmens egna medborgare [1].

Anmälningsförfaranden

5. I de fall då en internationell norm, riktlinje eller rekommendation inte finns eller innehållet i en föreslagen sanitär eller fytosanitär regel inte i huvudsak överensstämner med innehållet i en internationell norm, riktlinje eller rekommendation, och om regeln kan ha väsentlig inverkan på andra medlemmars handel, skall medlemmen

(a) publicera ett meddelande på ett tidigt stadium och på ett sådant sätt att intresserade medlemmar får möjlighet att ta del av förslaget att införa en särskild bestämmelse,

(b) via sekretariatet göra anmälan till andra medlemmar, om de varor som kommer att omfattas av bestämmelsen, tillsammans med en kort beskrivning av syftet med och förklaringar till bestämmelsen. Sådana anmälningar skall ske på ett tidigt stadium, medan ändringar fortfarande kan göras och hänsyn tas till kommentarer,

(c) på begäran förse andra medlemmar med kopior av den föreslagna bestämmelsen och, när så är möjligt, identifiera de delar som i sak avviker från internationella normer, riktlinjer och rekommendationer,

(d) utan diskriminering, ge andra medlemmar rimlig tid att avge skriftliga kommentarer, på begäran diskutera dessa kommentarer och ta hänsyn till kommentarerna och resultaten av diskussionerna.

6. När emellertid brådskande hälsoskyddsproblem uppstår eller hotar att uppstå för en medlem, får denna medlem utelämna de åtgärder i punkt 5 i denna bilaga som den finner nödvändigt, förutsatt att medlemmen

(a) via sekretariatet omgående gör anmälan till andra medlemmar om den särskilda bestämmelsen och de varor som omfattas, med en kort beskrivning av syftet med och förklaringen till bestämmelsen, inklusive vad slags brådskande problem det är fråga om

(b) på begäran, förser andra medlemmar med kopior på bestämmelsen,

(c) tillåter andra medlemmar att lämna skriftliga kommentarer, på begäran diskutera dessa kommentarer samt ta hänsyn till kommentarerna och resultaten av diskussionerna.

7. Anmälningar till sekretariatet skall ske på engelska, franska eller spanska.

8. I-landsmedlemmar skall, om så begärs av andra medlemmar, tillhandahålla kopior av dokument eller, när det gäller omfångsrika dokument, sammanfattningar av de dokument som omfattas av en enskild anmälan på engelska, franska eller spanska.

9. Sekretariatet skall skyndsamt sända kopior av anmälningen till alla medlemmar och intresserade internationella organisationer samt rikta u-landsmedlemmars uppmärksamhet på de anmälningar som berör produkter av särskilt intresse för dem.

---

[1] När hänvisning görs till "medborgare" i detta avtal skall detta, i fråga om en WTO-medlem som är ett separat tullområde, avse personer, naturliga eller juridiska som är bosatta eller är reellt och verksamt industriellt eller kommersiellt etablerad inom detta tullområde.

10. Medlemmarna skall utse en enda central statlig myndighet till ansvarig för nationellt genomförande av bestämmelserna rörande anmälningsförfaranden i punkterna 5, 6, 7 och 8 i denna bilaga.

Allmänna förbehåll

11. Ingenting i detta avtal skall uppfattas som krav på

(a) tillhandahållande av detaljinformation och kopior av utkast eller publicering av texter på annat än medlemmens eget språk förutom vad som stadgas i punkt 8 i denna bilaga, eller

(b) att medlemmar avslöjar förtrolig information som kan försvåra tillämpandet av sanitär eller fytosanitär lagstiftning eller som kan vara till skada för enskilda företags legitima kommersiella intressen.

BILAGA C

KONTROLL, INSPEKTION OCH GODKÄNNANDEFÖRFARANDEN [1]

1. Medlemmarna skall, vad gäller förfaranden för att kontrollera och säkerställa uppfyllandet av sanitära eller fytosanitära åtgärder, säkerställa att

(a) sådana förfaranden vidtas och fullföljs utan oskälig försening och på ett inte mindre förmånligt sätt för importerade varor än för motsvarande inhemska varor,

(b) den normala handläggningstiden inom varje förfarande publiceras eller att den beräknade handläggningstiden på begäran meddelas den sökande; när en ansökan mottagits, att behörigt organ omgående kontrollerar att dokumentationen är komplett och på ett detaljerat och utförligt sätt informerar den sökande om vad som fattas; behörigt organ snarast möjligt på ett detaljerat och utförligt sätt meddelar den sökande om resultaten av förfarandet så att korrigeringar kan göras om så är nödvändigt; även om ansökan inte är komplett, att det behöriga organet handlägger ärendet så långt det är praktiskt möjligt om den sökande så begär; och att, på begäran, den sökande underrättas om på vilket stadium förfarandet befinner sig, med förklaring till eventuella förseningar,

(c) informationskrav begränsas till vad som är nödvandigt för ändamålsenliga kontroll-, inspektions- och godkännandeförfarande, inklusive vad gäller godkännande av användandet av tillsatser eller fastställandet av toleranser för bekämpningsmedel och smittämnen i livsmedel, drycker eller foder,

(d) förtroligheten av uppgifter om importerade varor som härrör från eller lämnas i samband med kontroll, inspektion och godkännande respekteras på ett sätt som inte är mindre fördelaktigt än för inhemska varor och på ett sådant sätt att legitima kommersiella intressen skyddas,

(e) eventuella krav på kontroll, inspektion och godkännande av individuella exemplar av en vara begränsas till vad som är rimligt och nödvändigt,

(f) eventuella avgifter som tas ut för förfaranden med avseende på importerade varor är skäliga i förhållande till eventuella avgifter som tas ut för motsvarande inhemska varor eller varor som härrör från någon annan medlem och inte heller är högre än den faktiska kostnaden för tjänsten,

(g) samma kriterier skall gälla för lokalisering av resurser som används vid behandling och provtagning av importerade varor som för inhemska varor för att så långt möjligt begränsa olägenheterna för ansökande, importörer, exportörer eller deras agenter,

(h) när specifikationerna för en vara ändras efter det att den kontrollerats och inspekterats i enlighet med gällande regler, skall förfarandet för den ändrade varan begränsas till vad som är nödvändigt för att fastställa om det finns tillräckligt förtroende för att varan fortarande uppfyller de ställda kraven, och

---

[1] Kontroll, inspektion och godkännandeförfaranden inbegriper bl.a. förfaranden för stickprov, provning och utfärdande av intyg.

(i) det finns ett förfarande för att granska klagomål rörande funktionen av sådana förfaranden och för att vidta korrigeringar när ett klagomål är berättigat.

När en importerande medlem har ett system i kraft för godkännande av användandet av livsmedelstillsatser eller för fastställande av toleranser för bekämpningsmedel och smittämnen i livsmedel, drycker eller foder som förbjuder eller begränsar tillträdet till dess inhemska marknad för varor som saknar godkännande, skall den importerande medlemmen överväga att använda en relevant internationell norm som grund för tillträde till dess ett slutgiltigt beslut har fattats.

2. När en sanitär eller fytosanitär bestämmelse föreskriver kontroll i produktionsledet, skall den medlem inom vars territorium produktionen sker erbjuda nödvändig hjälp för att underlätta sådan kontroll och de kontrollerande myndigheternas arbete.

3. Ingenting i detta avtal skall förhindra medlemmar att utföra skälig inspektion inom sina egna territorier.

AVTAL OM TEXTIL OCH KONFEKTION

MEDLEMMARNA,

som erinrar om att ministrarna i Punta del Este enades om att "förhandlingar på textil- och konfektionsområdet skall söka finna former som skulle göra det möjligt att slutgiltigt införliva denna sektor i GATT på grundval av förstärkta GATT-regler och bestämmelser och därigenom också bidra till målsättningen om ytterligare handelsliberalisering",

som också erinrar om att förhandlingskommittén (TNC) i sitt beslut i april 1989 enades om att införlivandet skulle påbörjas efter det att de multilaterala handelsförhandlingarna inom Urugayrundan avslutas och att det skulle ske progressivt,

som vidare erinrar om att det förelåg enighet om att ge särskild förmånsbehandling till de minst utvecklade medlemsländerna,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

1. Detta avtal fastställer bestämmelser som medlemmarna skall tillämpa under en övergångsperiod för att införliva textil- och konfektionssektorn i GATT 1994.

2. Medlemmarna är överens om att använda bestämmelserna i artikel 2.18 samt artikel 6.6(b) på ett sådant sätt att det medger meningsfulla ökningar av tillträdesmöjligheterna för små leverantörer samt att kommersiellt betydelsefulla handelsmöjligheter för nytillkommande aktörer i handeln med textil och konfektion utvecklas [1].

3. Medlemmarna skall ta vederbörlig hänsyn till situationen för de medlemmar som sedan 1986 inte anslutit sig till de protokoll som förlängt multifiberavtalet (i detta avtal benämnt "MFA"), och skall i möjligaste utsträckning erbjuda dem särbehandling vid tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal.

4. Medlemmarna är överens om att bomullsproducerande exporterande medlemmars särskilda intressen skall i samråd med dem återspeglas i tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal.

5. För att underlätta införlivandet av textil- och konfektionssektorn i GATT 1994, skall medlemmarna skapa utrymme för fortlöpande autonom industriell anpassning och ökad konkurrens på sina marknader.

6. Såvida inte annat föreskrivs i detta avtal, skall bestämmelserna inte påverka medlemmarnas rättigheter och skyldigheter enligt WYO-avtalet och de multilarela handelsavtalen.

7. De textil- och konfektionsvaror som omfattas av detta avtal redovisas i bilagan.

Artikel 2

1. Detaljerade uppgifter om alla kvantitativa begränsningar som upprätthålls inom ramen för bilaterala avtal enligt artikel 4 eller som anmälts enligt artiklarna 7 eller 8 i det MFA som var i kraft dagen före WYO-avtalets ikraftträdande skall, inom 60 dagar från det att de trätt i kraft, anmälas till Textilövervakningsorganet i enlighet med artikel 8 (i detta avtal benämnt "TMB"), av de medlemmar som upprätthåller sådana begränsningar, däribland uppgifter om begränsningsnivåer, tillväxttakter och flexibilitetsbestämmelser. Medlemmarna överenskommer att från dagen då WTO-avtalet träder i kraft skall alla sådana begränsningar som upprätthålls mellan avtalsslutande parter i GATT 1947 och som är i kraft dagen innan detta avtal träder i kraft regleras av bestämmelserna i detta avtal.

2. TMB skall distribuera dessa anmälningar till alla medlemmar för kännedom. Det står varje medlem fritt att inom 60 dagar från det att anmälningarna delgivits till TMB framföra sådana sympunkter man finner lämpliga beträffande sådana anmälningar. Sådana synpunkter skall tillställas de andra medlemmarna för kännedom. TMB kan utfärda rekommendationer, där så är lämpligt, till de berörda medlemmarna.

3. Om den tolvmånadersperiod för anmälningar av begränsningar som avses i punkt 1, inte överensstämmer med den tolvmånadersperiod som omedelbart föregår dagen för WTO-avtalets ikraftträdande, skall de berörda medlemmarna, för att kunna tillämpa bestämmelserna i denna artikel, ömsesidigt komma överens om åtgärder för att anpassa begränsningsperioden till avtalsåret [2] och fastställa nominella basnivåer för sådana begränsningar. De berörda medlemmarna är överens om att på begäran skyndsamt inleda konsultationer i syfte att uppnå sådan ömsesidig överenskommelse. Varje sådan överenskommelse skall bl.a. ta hänsyn till säsongsvariationer för leveranser under senare år. Resultatet av dessa

[1] I den utsträckning det är möjligt skall export från de minst utvecklade medlemsländerna komma i åtnjutande av denna bestämmelse.

[2] "Avtalsåret" definieras som en 12-månadersperiod som börjar den dag då WTO-avtalet träder i kraft och vid påföljande 12-månadersintervaller.

konsultioner skall anmälas till TMB, som skall ge sådana rekommendationer till de berörda medlemmarna som man finner lämpligt.

4. De begränsningar som anmälts enligt punkt 1 skall anses utgöra den sammanlagda mängden av sådana begränsningar som upprätthålls av respektive medlemmar dagen innan WTO-avtalet träder i kraft. Inga nya begränsningar med avseende på produkter eller i förhållande till medlemmarna får införas annat än i enlighet med bestämmelserna i detta avtal eller tillämpliga bestämmelser i GATT 1994 [1]. Begränsningar som inte anmälts inom 60 dagar från dagen då WTO-avtalet trätt i kraft skall omgående upphöra att gälla.

5. Ensidig åtgärd som vidtagits med stöd av artikel 3 i MFA innan WTO-avtalet trädde i kraft får fortsatt vara i kraft för den tid som anges däri, dock högst 12 månader, förutsatt att den har granskats av det med stöd av MFA upprättade Textilövervakningsorganet (i detta avtal benämnt "TSB"). Om TSB inte har haft möjlighet att granska en sådan ensidig åtgärd, skall den granskas av TMB i enlighet med de regler och förfaranden som fastställts för åtgärder vidtagna med stöd av artikel 3 i MFA. Åtgärd som tillämpas i ett avtal som ingåtts med stöd av artikel 4 i MFA innan WTO-avtalet trädde i kraft och som är föremål för en tvist som TSB inte har haft tillfälle att granska, skall också granskas av TMB i enlighet med de regler och förfaranden i MFA som är tillämpliga i fråga om en sådan granskning.

6. Den dag som WTO-avtalet träder i kraft skall varje medlem i GATT 1994 införliva varor som motsvarar minst 16 % av medlemmens totala importvolym av produkterna i bilaga år 1990, uttryckt i HS-nummer. De varor som skall införlivas skall omfatta varor från var och en av följande fyra grupper: tops och garner, väv, konfektionerade varor och kläder.

7. Fullständiga uppgifter om åtgärder som vidtagits med stöd av punkt 6 skall lämnas av de berörda medlemmarna enligt följande:

(a) medlemmar som upprätthåller begränsningar enligt punkt 1, förbinder sig, oaktat datum för WTO-avtalets ikraftträdande, att anmäla sådana uppgifter till GATT-sekretariatet senast vid den tidpunkt som fastställts genom ministerbeslutet den 15 april 1994. GATT-sekretariatet skall skyndsamt delge dessa anmälningar till de övriga deltagarna för kännedom. Dessa anmälningar skall göras tillgängliga för TMB, när detta upprättats, för de ändamål som avses i punkt 21,

(b) medlemnar som, med stöd av artikel 6.1 bibehållit sin rätt att använda bestämmelserna i artikel 6 skall lämna uppgifter härom till TMB senast 60 dagar räknat från den dag då WTO-avtalet trädde i kraft, eller, för de medlemmar som omfattas av artikel 1.3, senast vid utgången av den tolfte månaden som WTO-avtalet är i kraft. TMB skall distribuera dessa anmälningar till de övriga medlemmarna för kännedom och granska dem i enlighet bestämmelserna i punkt 21.

8. De kvarvarande varorna, dvs. de varor som inte införlivats i GATT 1994 i enlighet med punkt 6, skall införlivas enligt HS-nummer i tre etapper enligt följande:

(a) på den första dagen i den 37:e månaden som WTO-avtalet är i kraft, varor som svarade för minst 17 % av medlemmens totala importvolym av varorna i bilagan år 1990. De varor som medlemmarna skall införliva skall omfatta varor från var och en av följande fyra grupper: tops och garner, väv, konfektionerade varor och kläder,

(b) på den första dagen i den 85:e månaden som WTO-avtalet är i kraft, varor som svarade för minst 18 % av medlemmens totala importvolym av varorna i bilagan år 1990. De varor som medlemmarna skall införliva skall omfatta varor från var och en av följande fyra grupper: tops och garner, väv, konfektionerade varor och kläder,

(c) på den första dagen i den 121:a månaden som WTO-avtalet är i kraft skall textil- och konfektionssektorn vara helt införlivad i GATT 1994 genom att alla begränsningar enligt detta avtal har avskaffats.

9. Medlemmar som med stöd av artikel 6.1 anmält sin avsikt att inte bibehålla rätten att använda bestämmelserna i artikel 6 skall enligt detta avtal, anses ha införlivat sina textil- och konfektionsvaror i GATT 1994. Sådana medlemmar skall därför vara undantagna från bestämmelserna i punkterna 6 - 8 och 11.

10. Ingenting i detta avtal skall hindra en medlem, som har presenterat ett program för införlivande i enlighet med punkt 6 eller 8, från att införliva varor i GATT 1994 tidigare än som angivits i ett sådant program. Sådant införlivande av varor skall emellertid gälla från början av ett avtalsår och uppgifterna skall anmälas till TMB minst tre månader dessförinnan för distribution till alla medlemmar.

[1] De relevanta bestämmelserna i GATT 1994 skall inte inbegripa artikel XIX avseende på varor som ännu inte införlivats i GATT 1994, förutom vad som särskilt anges i punkt 3 i Bilagan.

11. Detaljerade uppgifter om de respektive programmen för införlivande skall i enlighet med punkt 8 anmälas till TMB minst 12 månader innan de träder i kraft och distribueras av TMB till alla medlemmar.

12. Basnivåerna för de varor som kvarstår under begränsning och som omnämns i punkt 8 skall vara de begränsningsnivåer som anges i punkt 1.

13. Under etapp 1 i detta avtal (från dagen då WTO-avtalet träder ikraft till och med den 36:e månaden som det är i kraft) skall varje begränsningsnivå i bilaterala MFA-avtal som är i kraft under den 12-månadersperiod som föregår WTO-avtalets ikraftträdande årligen ökas med minst den tillväxttakt som fastlagts för respektive begränsning, ökad med 16 %.

14. Förutom då Varuhandelsrådet eller Tvistlösningsorganet beslutar annorlunda med stöd av artikel 8.12, skall begränsningsnivån för varje kvarvarande restriktion årligen ökas under de påföljande etapperna i avtalet med minst det följande:

(a) under etapp 2 (från den 37:e till och med den 84:e månaden som WTO-avtalet är i kraft), tillväxttakten för respektive begränsning under etapp 1, ökad med 25 %,

(b) under etapp 3 (från den 85:e till och med den 120:e månaden som WTO-avtalet är i kraft), tillväxttakten för respektive begränsning under etapp 2, ökad med 27 %.

15. Ingenting i detta avtal skall hindra en medlem från att avskaffa en begränsning som upprätthålls med stöd av denna artikel, med verkan från början av ett avtalsår under övergångsperioden, förutsatt att detta anmäls till den berörda exporterande medlemmen och till TMB senast tre månader före avskaffandet. Tidsgränsen för förhandsanmälan kan avkortas till 30 dagar om den medlem mot vilken begränsningen riktas samtycker. TMB skall distribuera sådana anmälningar till alla medlemmar. När ett avskaffande av begränsningar enligt denna artikel övervägs, skall de berörda medlemmarna ta i beaktande behandlingen av liknande export från andra medlemmar.

16. Flexibilitetsbestämmelser, d.v.s. överföring mellan begränsade varugrupper (swing), överföring till kommande begränsningsperiod (carryover) och lån från kommande begränsningsperiod (carry forward), gällande för alla de begränsningar som upprätthålls i enlighet med denna artikel, skall vara desamma som de som föreskrivs i bilaterala avtal enligt MFA för den 12-månadersperiod som föregår WTO-avtalets ikraftträdande. Inga kvantitativa begränsningar skall införas eller bibehållas på den sammantagna användningen av swing, carry-over och carry forward.

17. Om administrativa arrangemang bedöms vara nödvändiga för tillämpningen av någon bestämmelse i denna artikel, skall de berörda medlemmarna komma överens om detta. Sådant arrangemang skall anmälas till TMB.

18. Beträffande de medlemmar vilkas export är föremål för begränsningar på dagen före WTO-avtalets ikraftträdande och vilka begränsningar utgör högst 1,2 % av den totala volymen av begränsningar som tillämpas av en importerande medlem per den 31 december 1991 och som anmälts med stöd av denna artikel skall meningsfulla förbättringar av tillträdet för deras export ges vid WTO-avtalets ikraftträdande och under detta avtals giltighetstid, genom tillämpning av de tillväxttakter som anges i punkterna 13 och 14 för påföljande etapp, eller åtminstone genom likvärdiga ändringar som gemensamt kan överenskommas med avseende på en annan kombination av basnivåer, tillväxt och flexibilitetsbestämmelser. Sådana förbättringar skall anmälas till TMB.

19. Under alla omständigheter skall, om en medlem under detta avtals giltighetstid vidtar en skyddsåtgärd för en vara med stöd av artikel XIX i GATT 1994 inom en tid av ett år omedelbart efter det att denna produkt har införlivats i GATT 1994 i enlighet med bestämmelserna i denna artikel, bestämmelserna i artikel XIX, såsom de uttolkats i Avtalet om skyddsåtgärder vara tillämpliga, med undantag för vad som anges i punkt 20.

20. Om en sådan icke-tariffär åtgärd vidtas, skall den berörda importerande medlemmen tillämpa åtgärden i enlighet med artikel XIII.2(d) i GATT 1994 på begäran av en exporterande medlem vars export av sådana produkter varit föremål för begränsning enligt detta avtal vid någon tidpunkt under det år som föregick införandet av skyddsåtgärden. Den berörda exporterande medlemmen skall administrera en sådan åtgärd. Den tillämpliga nivån skall inte minska ifrågavarande export så att den understiger en nivå som gällt under en näraliggande representativ period, som normalt skall utgöra den genomsnittliga exporten från den berörda medlemmen under de tre senaste representativa åren för vilka statistik föreligger. Vidare skall, när skyddsåtgärden tillämpas mer än ett år, denna nivå regelbundet gradvis höjas under den tid som åtgärden är i kraft. I sådana fall skall den berörda exportmedlemmen inte utnyttja sin rätt att upphäva väsentligen motsvarande medgivanden eller andra åtaganden enligt artikel XIX.3(a) i GATT 1994.

21. TMB skall övervaka tillämpningen av denna artikel. Den skall på begäran av medlem granska frågor som berör tillämpningen av bestämmelserna i denna

artikel. TMB skall inom 30 dagar avge lämpliga rekommendationer eller utlåtanden till den berörda medlemmen eller de berörda medlemmarna, efter att ha inbjudit sådana medlemmar att delta.

Artikel 3

1. Inom 60 dagar efter det att WTO-avtalet trätt i kraft skall medlemmar som upprätthåller begränsningar [1] av textil- eller konfektionsvaror (andra än begränsningar som upprätthålls med stöd av MFA och som omfattas av bestämmelserna i artikel 2), vare sig dessa står i överensstämmelse med GATT 1994 eller ej, (a) lämna detaljerade uppgifter om dem till TLB eller (b) delge TMB anmälningar angående restriktioner som har lämnats till annat WTO-organ. Anmälningarna skall, om så är tillämpligt, innehålla information om motiven till begränsningarna enligt GATT 1994, däribland de bestämmelser i GATT 1994 på vilka de grundas.

2. Medlemmar som upprätthåller begränsningar med stöd av punkt 1, med undantag för sådana som kan motiveras enligt någon bestämmelse i GATT 1994, skall antingen:

(a) bringa dem i överensstämmelse med GATT 1994 inom ett år räknat från WTO-avtalets ikraftträdande och anmäla denna åtgärd till TMB för kännedom; eller

(b) gradvis avveckla dem enligt ett program som skall presenteras för TMB av den medlem som upprätthåller begränsningarna, senast sex månader från WTO-avtalets ikraftträdande. Detta program skall sörja för att alla begränsningar avvecklas inom en tidsperiod som inte överstiger detta avtals löptid. TMB kan utfärda rekommendationer till den berörda medlemmen avseende ett sådant program.

3. Under detta avtals löptid skall medlemmarna för kännedom tillställa TMB anmälningar som lämnats till andra WTO-organ angående nya begränsningar eller förändringar i existerande begränsningar för textil- och konfektionsvaror som införts med stöd av en bestämmelse i GATT 1994 inom 60 dagar från åtgärdernas ikraftträdande.

4. Det står varje medlem fritt att göra en omvänd anmälan till TMB för dess kännedom avseende motiveringen enligt GATT 1994 eller angående en begränsning som inte anmälts enligt bestämmelserna i denna artikel. Åtgärder med anledning av sådana anmälningar kan vidtas av varje medlem enligt tillämpliga bestämmelser i GATT 1994 eller enligt förfaranden i vederbörande WTO-organ.

5. TMB skall distribuera anmälningar som görs i enlighet med denna artikel till alla medlemmar för kännedom.

Artikel 4

1. Begränsningar som avses i artikel 2 och de som tillämpas med stöd av artikel 6 skall administreras av de exporterande medlemmarna. Importerande medlemmar skall inte åläggas att ta emot leveranser som går utöver de begränsningar som anmälts i enlighet med artikel 2 eller begränsningar som tillämpas med stöd av artikel 6.

2. Medlemmarna är överens om att ändringar i fråga om genomförandet eller tillämpningen av de begränsningar som anmälts eller som tillämpas enligt detta avtal, såsom ändringar av praxis, regler, förfaranden eller klassificeringen av textil- och konfektionsvaror, däribland ändringar som hänför sig till HS-systemet, inte skall rubba jämvikten mellan rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal mellan de berörda medlemmarna, negativt påverka en medlems marknadstillträde, hindra det fulla utnyttjandet av sådant tillträde eller störa handel som äger rum enligt detta avtal.

3. Om en vara, som bara utgör del av en begränsning, anmäls för införlivande i enlighet med bestämmelserna i artikel 2, är medlemmarna överens om att en förändring av begränsningsnivån inte får rubba jämvikten mellan rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal mellan de berörda medlemmarna.

4. Om emellertid sådana ändringar som avses i punkterna 2 och 3 är nödvändiga, är medlemmarna överens om att den medlem som tar initiativet till sådana ändringar skall informera och om så är möjligt, inleda samråd med den drabbade medlemmen eller de drabbade medlemmarna innan sådana ändringar genomförs, i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredställande lösning i fråga om lämplig och skälig justering. Medlemmarna är vidare överens om att om förhandskonsultationer inte är möjliga, skall den medlem som tar initiativet till ändringarna på begäran av den medlem som drabbas, om möjligt inom 60 dagar, samråda med de berörda medlemmarna i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i fråga om lämpliga och skäliga justeringar. Om en ömsesidigt tillfredställande lösning inte uppnås, kan en medlem som berörs hänskjuta frågan till TMB för dess rekommendationer i enlighet med bestämmelserna i artikel 8. Om TSB inte har haft möjlighet att granska en tvist rörande sådana förändringar som gjorts innan WTO-avtalet trätt i kraft, skall den granskas av TMB i enlighet med de regler och förfaranden i MFA som är tillämpliga i fråga om en sådan granskning.

[1] Begränsningar innebär alla ensidiga kvantitativa begränsningar, bilaterala överenskommelser och andra åtgärder som har motsvarande effekt.

Artikel 5

1. Medlemmarna är ense om att kringgående genom omlastning, omdirigering, oriktig deklaration avseende ursprungsland eller ursprungsort och förfalskning av officiella dokument, motverkar genomförandet av att enligt detta avtal införliva textil- och konfektionssektorn i GATT 1994. Följaktligen, skall medlemmarna anta nödvändiga rättsliga föreskrifter och/eller administrativa förfaranden för att beivra och vidta åtgärder mot sådant kringgående. Medlemmarna är vidare överens om att, i överensstämmelse med inhemsk lagstiftning och förfaranden, samarbeta till fullo för att söka lösa problem som uppstår till följd av kringgåendet.

2. Skulle en medlem anse att detta avtal kringgås genom omlastning, omdirigering, oriktig deklaration avseende ursprungsland eller ursprungsort eller förfalskning av officiella dokument och att inga eller otillräckliga åtgärder vidtas för att söka lösa och/eller för att ingripa mot sådant kringgående, skall medlemmen samråda med den berörda medlemmen eller de berörda medlemmarna, i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Sådant samråd skall äga rum skyndsamt och, om möjligt inom 30 dagar. Om en ömsesidigt tillfredsställande lösning inte nås, kan en medlem hänskjuta frågan till TMB för dess rekommendationer.

3. Medlemmarna är ense om att, i överensstämmelse med inhemska lagar och förfaranden, vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra, undersöka och, där så är lämpligt, vidta rättsliga och/eller administrativa åtgärder mot kringgåendemetoder inom sina territorier. Medlemmarna är ense om att i överensstämmelse med inhemsk lagstiftning och förfaranden samarbeta tillfullo, vid förekomst av kringgående eller då kringgående av detta avtal påstås förekomma, för att fastställa sakförhållandena på införselorten, utförselorten och, om så är tillämpligt, platsen för omlastningen. Sådant samarbete skall, i överensstämmelse med inhemska lagar och förfaranden, inbegripa undersökning av kringgående metoder som ökar den begränsade exporten till en medlem som upprätthåller sådana begränsningar, utbyte av dokument, brevväxling, rapporter och annan relevant information i den mån den finns tillgänglig, samt underlättande av fabriksbesök och kontakter på begäran och från fall till fall. Medlemmarna skall bemöda sig om att klargöra omständigheterna rörande sådant kringgående eller påstått kringgående, däribland de inblandade importörernas eller exportörernas respektive roller.

4. Om det, som resultat av en undersökning framkommer tillräckliga bevis för att kringgående har ägt rum (t.ex. när det finns bevis beträffande det verkliga ursprungslandet eller ursprungsorten och omständigheterna kring ett sådant kringgående), överenskommer medlemmarna att vidta lämpliga åtgärder som behövs för att lösa problemet. Sådana åtgärder kan inbegripa att man vägrar att släppa in varor eller, om varorna redan har införts, att begränsningsnivåerna för dessa sändningar anpassas i förhållande till det verkliga ursprungslandet eller ursprungsorten, med beaktande av de faktiska omständigheterna och ursprungslandets eller ursprungsortens inblandning. Likaså om det finns bevis för inblandning av medlemmar genom vilkas territorier varorna transiterats, kan sådana åtgärder inbegripa införandet av begränsningar gentemot sådana medlemmar. Sådana åtgärder, inbegripet tidpunkten för deras vidtagande och omfattning, kan vidtas efter samråd i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning mellan de berörda medlemmarna, och en sådan åtgärd skall anmälas till TMB med fullständig motivering. De berörda medlemmarna kan också genom samråd överenskomma om andra åtgärder. Sådana överenskommelser skall också anmälas till TMB, som kan avge sådana rekommendationer till de berörda medlemmarna som man finner lämpligt. Om en ömsesidigt tillfredsställande lösning inte nås, kan en berörd medlem hänskjuta ärendet till TMB för skyndsam granskning och dess rekommendationer.

5. Medlemmarna noterar att vissa fall av kringgående kan inbegripa leveranser som transiteras genom länder eller orter utan att varorna i transitortena genomgår några ändringar eller anpassningar. De noterar att det i allmänhet inte är möjligt för sådana transitorter att utöva kontroll av sådana leveranser.

6. Medlemmarna är ense om att oriktig deklaration avseende fiberinnehåll, kvantiteter, beskrivning eller klassificering av varor också motverkar målsättningen med detta avtal. När det finns bevis för att en sådan oriktig deklaration gjorts med avsikt att kringgå avtalet, överenskommer medlemmarna att lämpliga åtgärder, i överensstämmelse med inhemska lagar och förfaranden, skall vidtas mot inblandade exportörer eller importörer. Om en medlem anser att detta avtal kringgås genom oriktig deklaration och att inga eller otillräckliga administrativa åtgärder vidtas för att söka lösa och/eller ingripa mot sådant kringgående, skall medlemmen omgående samråda med den berörda medlemmen i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Om en sådan lösning inte nås, kan den berörda medlemmen hänskjuta ärendet till TMB för rekommendationer. Denna bestämmelse är inte avsedd att hindra medlemmarna från att göra tekniska korrigeringar när oavsiktliga felaktigheter har gjorts i deklarationerna.

Artikel 6

1. Medlemmarna erkänner att det under övergångsperioden kan visa sig nödvändigt att tillgripa en särskild övergångsskyddsmekanism (i detta avtal benämnd

"övergångsskyddsklausul"). Övergångsskyddsklausulen kan tillgripas av medlemmarna för de produkter som omfattas av bilagan, med undantag för dem som införlivats i GATT 1994 med stöd av bestämmelserna i artikel 2. Medlemmar som inte upprätthåller begränsningar enligt artikel 2 skall, inom 60 dagar räknat från WTO-avtalets ikraftträdande, anmäla till TMB om de önskar bibehålla rätten att utnyttja bestämmelserna i denna artikel eller ej. Medlemmar som sedan 1986 inte anslutit sig till förlängningsprotokollen till MFA, skall göra en sådan anmälan inom 6 månader räknat från WTO-avtalets ikraftträdande. Övergångsskyddsklausulen skall användas så sparsamt som möjligt, i överensstämmelse med bestämmelserna i denna artikel och det effektiva genomförandet av införlivandeprocessen enligt detta avtal.

2. En skyddsåtgärd kan vidtas enligt denna artikel om det på grundval av ett beslut av en medlem [1] påvisas att en vara importeras till dess territorium i sådana ökade kvantiteter att allvarlig skada, eller faktiskt hot därom, orsakas för den inhemska industri som tillverkar varor av samma slag och/eller direkt konkurrerande varor. Allvarlig skada eller faktiskt hot därom måste bevisligen orsakas av sådana ökade kvantiteter av den totala importen av varan i fråga och inte av sådana andra faktorer som teknologiska förändringar eller förändringar i konsumenters tycke och smak.

3. Vid fastställandet av sådan allvarlig skada eller faktiskt hot därom som avses i punkt 2 skall medlemmen undersöka effekten av denna import på den berörda industrins situation, till exempel genom förändringar i sådana ekonomiska variabler som produktion, produktivitet, kapacitetsutnyttjande, varulager, marknadsandelar, export, löner, sysselsättning, inhemska priser, vinst och investeringar. Ingen av dessa faktorer, tagna var för sig eller i kombination med andra faktorer, kan nödvändigtvis ge avgörande vägledning.

4. Åtgärder som vidtas med stöd av bestämmelserna i denna artikel skall tillämpas gentemot enskilda medlemmar. Fastställandet av vilken medlem eller vilka medlemmar som åsamkats allvarlig skada eller faktiskt hot därom enligt punkterna 2 och 3 skall ske på grundval av en stark och omfattande importökning, faktisk eller nära förestående [2], från en sådan medlem eller sådana medlemmar betraktade var för sig, och på grundval av importnivån jämförd med import från andra länder, marknadsandelar och import och inhemska priser på jämförbar kommersiell aktivitetsnivå. Ingen av dessa faktorer, tagna var för sig eller i kombination med andra faktorer kan ge avgörande vägledning. En sådan skyddsåtgärd skall inte tillämpas på export från en medlem vars export av denna vara redan begränsas i enlighet med detta avtal.

5. Giltighetstiden för ett beslut om allvarlig skada, eller faktiskt hot därom, som grundval för att tillgripa en skyddsåtgärd, får inte överstiga 90 dagar räknat från den dag då den första anmälan gjordes enligt punkt 7.

6. Vid tillämpningen av övergångsskyddsklausulen skall särskild hänsyn tas till de exporterande medlemmarnas intressen enligt nedan:

(a) minst utvecklade medlemsländer skall ges en väsentligt gynnsammare behandling än vad som medges andra grupper av medlemmar omnämnda i denna punkt, helst i alla enskilda avseenden, men åtminstone totalt sett,

(b) medlemmar, vilkas sammanlagda export av textil och konfektion är liten i förhållande till andra medlemmars totala exportvolym och som enbart svarar för en liten procentandel av den totala importen av produkten ifråga i importlandet, skall ges särskild och mer gynnsam behandling vid fastställandet av de ekonomiska villkoren i punkterna 8, 13 och 14. För dessa leverantörer skall, med stöd av artikel 1.2–3, vederbörlig hänsyn tas till de framtida möjligheterna att utveckla deras handel och behovet av att tillåta kommersiellt lönsamma importkvantiteter från dem,

(c) vid fastställandet av begränsningsnivåer, tillväxttakter och flexibilitet för ullprodukter skall särskild hänsyn tas till exportbehovet för de medlemmar som är ullproducerande utvecklingsländer, vilkas ekonomi och textil- och konfektionshandel är beroende av ullsektorn, vars totala textil- och konfektionsexport nästan uteslutande består av ullprodukter och vars handel med textil och konfektion är förhållandevis liten på den importerande medlemmens marknad,

(d) gynnsammare behandling skall medges för återinförande av en medlems textil- och konfektionsvaror som denna medlem har exporterat till en annan medlem för bearbetning och senare återinförande,

[1] En tullunion får tillämpa en skyddsåtgärd som en gemensam enhet eller på en medlemsstats vägnar. När en tullunion tillämpar en skyddsåtgärd som en enhet skall alla krav för fastställande av allvarlig skada eller hot därom enligt detta avtal grundas på de förhållanden som råder i tullunionen som helhet. Om en skyddsåtgärd vidtas på en medlemsstats vägnar, skall alla krav för fastställande av allvarlig skada eller hot därom, grundas på förhållandena i denna medlemsstat och åtgärden skall begränsas till denna medlemsstat.

[2] En sådan förestående ökning skall vara mätbar och skall inte fastställas föreligga på grundval av påståenden, antaganden eller en möjlighet som kan uppstå till exempel på grund av förekomsten av produktionskapacitet hos de exporterande medlemmarna.

i enlighet med den importerande medlemmens lagar och dess bestämmelser, under förutsättning att tillfredställande kontroll och certifieringsförfaranden, när dessa produkter återinförs från en medlem för vilken denna typ av handel utgör en betydande andel av dess totala export av textil och konfektion.

7. En medlem som avser att vidta en skyddsåtgärd skall begära samråd med den medlem eller de medlemmar som skulle drabbas av en sådan åtgärd. Begäran om samråd skall åtföljas av detaljerad och saklig information, så aktuell som möjligt, särskilt med avseende på (a) de faktorer som avses i punkt 3 på vilka medlemmen som tillgriper åtgärden grundat sitt fastställande av allvarlig skada eller faktiskt hot därom, och (b) de faktorer som avses i punkt 4, på grundval av vilka medlemmen avser att tillgripa skyddsåtgärden mot den medlem eller de medlemmar som berörs. Med avseende på begäran som framställts med stöd av denna punkt skall, informationen så nära som möjligt hänföras till de identifierbara produktionssegment och till den referensperiod som avses i punkt 8. Den medlem som tillgriper en sådan åtgärd skall också ange den föreslagna begränsningsnivån för importen av den aktuella varan från den berörda medlemmen eller de berörda medlemmarna. Denna nivå skall inte vara lägre än den nivå som anges i punkt 8. Den medlem som begär samråd skall på samma gång meddela ordföranden i TMB härom och anmäla alla sådana uppgifter som avses i punkterna 3 och 4 tillsammans med den föreslagna begränsningsnivån. Ordföranden skall informera medlemmarna i TMB om begäran om samråd och ange vilken medlem som begärt detta, varan ifråga och den medlem som mottagit begäran. Den berörda medlemmen eller de berörda medlemmarna skall omgående besvara denna begäran och samråd skall hållas genast och normalt vara slutförda inom 60 dagar räknat från den dag begäran mottogs.

8. Om det under överläggningarna råder ömsesidig enighet om att situationen motiverar begränsning av exporten av den aktuella varan från den berörda medlemmen eller de berörda medlemmarna, skall begränsningsnivån inte sättas lägre än nivån för den faktiska exporten eller importen från den berörda medlemmen under den tolvmånadersperiod som slutade två månader före den månad under vilken begäran om samråd gjordes.

9. Uppgifter om den överenskomna begränsningsåtgärden skall meddelas till TMB inom 60 dagar räknat från den dag då avtalet slöts. TMB skall fastställa om avtalet är motiverat i enlighet med bestämmelserna i denna artikel. För att kunna fatta sitt beslut, skall TMB ha tillgång till uppgifter som tillställts ordföranden i TMB som avses i punkt 7 ovan, liksom annan relevant information som de berörda medlemmarna tillhandahållit. TMB kan avge sådana rekommendationer som man finner lämpliga till de berörda medlemmarna.

10. Om emellertid inget avtal har uppnåtts mellan medlemmarna, efter utgången av tidsperioden om 60 dagar från den dag då begäran om samråd mottogs, kan den medlem som föreslagit skyddsåtgärden inom 30 dagar efter 60-dagarsperioden för samråd, tillgripa begränsningsåtgärder från och med export- eller importdatum i enlighet med bestämmelserna i denna artikel och samtidigt hänskjuta ärendet till TMB. Endera medlemmen kan hänskjuta ärendet till TMB innan 60-dagarsperioden löpt ut. I båda fallen skall TMB skyndsamt företa en undersökning av ärendet inklusive fastställandet av allvarlig skada eller faktiskt hot därom och dess orsaker samt inom 30 dagar avge lämpliga rekommendationer till de berörda medlemmarna. För att kunna göra en sådan undersökning skall TMB ha tillgång till de fakta som tillställts ordföranden i TMB enligt punkt 7 ovan, liksom annan relevant information som tillhandahållits av de berörda medlemmarna.

11. I de ytterst sällsynta och kritiska omständigheter när en fördröjning skulle förorsaka skada som vore svår att avhjälpa, kan en åtgärd enligt punkt 10 vidtas temporärt under förutsättning att begäran om samråd och anmälan till TMB skall ske inom högst 5 arbetsdagar räknat från det att åtgärden vidtagits. Om samrådet inte leder fram till ett avtal, skall anmälan ske till TMB vid slutet av samrådet, men inte senare än 60 dagar räknat från den dag då åtgärden satts i kraft. TMB skall skyndsamt företa en utredning av ärendet och skall inom 30 dagar avge lämpliga rekommendationer till de berörda medlemmarna. Om samrådet resulterar i ett avtal, skall medlemmarna anmäla detta till TMB när detta slutförts, dock senast 90 dagar räknat från den dag då åtgärden satts i kraft. TMB kan avge sådana rekommendationer som man finner lämpliga till de berörda medlemmarna.

12. En medlem får upprätthålla en åtgärd som införts i enlighet med bestämmelserna i denna artikel: (a) upp till tre år utan förlängning, eller (b) tills dess att varan införlivats i GATT 1994, beroende på vilket som inträffar först.

13. Om begränsningsåtgärden är i kraft i längre tid än ett år, skall begränsningsnivån för de följande åren vara den nivå som angetts för det första året, ökad med en tillväxttakt av minst 6 procent per år, om inte annat motiverats inför TMB. Begränsningsnivån för den berörda varan får överskridas under något av de följande två åren genom lån från kommande begränsningsperiod (carry forward) och/eller överföring till kommande begränsningsperiod (carryover) med 10 % av vilket det förstnämnda (carry forward) inte skall utgöra mer än 5 procent. Inga kvantitativa begränsningar skall göras på den sammantagna användningen av överföring till kommande begränsningsperiod (carryover), lån från kommande begränsningsperiod (carry forward) och bestämmelserna i punkt 14.

14. Om en medlem begränsar mer än en vara från en annan medlem med stöd av denna artikel, får den

i enlighet med den i denna artikel överenskomna begränsningsnivån för var och en av dessa produkter överskridas med 7 procent, förutsatt att den totala exporten som är föremål för begränsning inte överskrider summan av begränsningsnivåerna för alla produkter som begränsas enligt denna artikel, på grundval av gemensamt överenskomna måttenheter. Om begränsningsperioderna för dessa produkter inte överensstämmer med varandra, skall denna bestämmelse tillämpas proportionellt i fråga om varje överskjutande period.

15. Om en skyddsåtgärd tillämpas enligt denna artikel för en vara som tidigare varit föremål för begränsning enligt MFA under den tolvmånadersperiod som föregår WTO-avtalets ikraftträdande, eller med stöd av bestämmelserna i artikel 2 eller 6, skall den nya begränsningsnivån vara den nivå som anges i punkt 8, om inte den nya begränsningen träder i kraft inom ett år räknat från

(a) anmälningsdagen enligt artikel 2.15 för avskaffande av den tidigare begränsningen, eller

(b) dagen för avskaffandet av den tidigare begränsningen som införts med stöd av denna artikel eller med stöd av MFA.

I sådant fall skall nivån inte vara lägre än det högsta av antingen (i) begränsningsnivån för den senaste tolvmånadersperiod under vilken varan var begränsad, eller (ii) begränsningsnivån enligt punkt 8.

16. Om en medlem som inte upprätthåller en begränsning med stöd av artikel 2 beslutar att införa en begränsning i enlighet med bestämmelserna i denna artikel, skall den upprätta lämpliga arrangemang som (a) tar full hänsyn till sådana faktorer som gällande tullklassificering och kvantitativa enheter enligt normal kommersiell praxis för export- och importtransaktioner, både vad avser fibersammansättning och vad avser konkurrens om samma segment på den inhemska marknaden, och (b) undviker indelning i för snäva varugrupper. Begäran om samråd enligt punkterna 7 eller 11 skall innehålla fullständig information om sådana arrangemang.

Artikel 7

1. Som ett led i införlivandeprocessen och med hänvisning till de särskilda åtaganden som gjorts av medlemmarna till följd av Uruguay-rundan, skall alla medlemmar vidta nödvändiga åtgärder för att efterleva regler och bestämmelser i GATT 1994 i syfte att:

(a) uppnå ökat marknadstillträde för textil- och konfektionsvaror genom åtgärder som tullsänkningar och tullbindningar, minskning eller avskaffande av icke-tariffära hinder och underlättande av tull-, administrations- och licensformaliteter,

(b) säkerställa rättvisa och skäliga handelsvillkor för textil och konfektion inom områden som dumpning och anti-dumpningregler och förfaranden, subventioner och utjämningsåtgärder och skydd av immaterialrätter, samt

(c) undvika diskriminering mot import inom textil- och konfektionssektorn, om åtgärder vidtas av allmänna handelspolitiska skäl.

Sådana åtgärder skall inte inskränka medlemmarnas rättigheter och skyldigheter enligt GATT 1994.

2. Medlemmarna skall till TMB anmäla de åtgärder som avses i punkt 1 som har betydelse för tillämpningen av detta avtal. I den mån som dessa har anmälts till andra WTO-organ är en sammanfattning med hänvisning till den ursprungliga anmälningen tillräcklig för att kraven enligt denna punkt skall anses uppfyllda. Alla medlemmar kan göra omvända anmälningar till TMB.

3. Om en medlem anser att en annan medlem inte har vidtagit de åtgärder som avses i punkt 1 och att jämvikten mellan rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal har rubbats, kan denna medlem hänskjuta frågan till de behöriga WTO-organen och informera TMB. Alla påföljande utslag eller slutsatser av de berörda WTO-organen skall utgöra del av den fullständiga TMB-rapporten.

Artikel 8

1. Ett Textilövervakningsorgan (TMB) upprättas härmed för att övervaka tillämpningen av detta avtal, för att undersöka alla åtgärder som vidtagits enligt detta avtal och deras överensstämmelse med avtalet, och för att vidta de åtgärder som uttryckligen krävs enligt avtalet. TMB skall bestå av en ordförande och tio medlemmar. Medlemsskapet skall vara balanserat och som helhet representativt för medlemskretsen och det skall ge utrymme för utbyte av ledamöter vid lämpliga tidpunkter. Ledamöterna skall utses av medlemmar utnämnda av Varuhandelsrådet och fullgöra sina uppgifter i personlig kapacitet.

2. TMB skall utforma sina egna arbetsmetoder. Det är emellertid överenskommet att enighet inom TMB inte kräver instämmande eller samtycke från sådana ledamöter som utsetts av medlemmar, som är inblandade i ett oavslutat ärende som är föremål för granskning av TMB.

3. TMB skall utgöra ett permanent organ och skall sammanträda vid behov för att fullgöra de uppgifter

som det ålagts i detta avtal. TMB skall förlita sig på anmälningar och information som lämnats av medlemmarna enligt tillgängliga artiklar i detta avtal, kompletterat med sådana ytterligare uppgifter eller de nödvändiga uppgifter som medlemmarna lämnar eller som TMB beslutar inkräva. TMB kan också stödja sig på anmälningar till och rapporter från andra WTO-organ och från andra källor som man finner lämpliga.

4. Medlemmarna skall ge varandra tillräckliga möjligheter till samråd i frågor som rör tillämpningen av detta avtal.

5. I avsaknad av en ömsesidigt överenskommen lösning genom det i detta avtal föreskrivna bilaterala samrådsförfarandet skall TMB på begäran av endera medlemmen och efter noggrant och skyndsamt övervägande av frågan avge rekommendationer till de berörda medlemmarna.

6. På begäran av en medlem skall TMB omgående granska varje enskild fråga som denna medlem anser menligt påverka dess intressen enligt detta avtal och beträffande vilka samråd mellan den medlemmen och den andra berörda medlemmen eller de andra berörda medlemmarna inte har lyckats åstadkomma en ömsesidigt tillfredställande lösning. I sådana frågor kan TMB göra sådana påpekanden som man finner lämpliga till de berörda medlemmarna och för ändamålen med den överprövning som avses i punkt 11.

7. Innan TMB fastställer sina rekommendationer eller påpekanden skall TMB inbjuda de medlemmar att delta som direkt berörs av frågan.

8. Närhelst TMB ombeds att avge rekommendationer eller utslag skall detta helst ske inom 30 dagar, om inte en annan tidsperiod anges i detta avtal. Alla sådana rekommendationer eller utslag skall meddelas till de medlemmar som är direkt berörda. Alla sådana rekommendationer eller utslag skall också meddelas till Varuhandelsrådet för kännedom.

9. Medlemmarna skall sträva efter att till fullo godta rekommendationer som utfärdas av TMB som noggrant skall övervaka tillämpningen av sådana rekommendationer.

10. Om en medlem anser att det är omöjligt att efterkomma TMB:s rekommendationer, skall den senast en månad efter det att rekommendationerna mottagits redovisa skälen till TMB. Efter noggrant övervägande av de skäl som åberopats, skall TMB omgående utfärda de ytterligare rekommendationer som man finner lämpliga. Om frågan förblir olöst efter sådana ytterligare rekommendationer, kan endera medlemmen anhängiggöra ärendet inför Tvistlösningsorganet och åberopa artikel XXIII.2 i GATT 1994 och de tillämpliga bestämmelserna i Överenskommelsen om tvistlösning.

11. För att övervaka tillämpningen av detta avtal skall Varuhandelsrådet genomföra en större översyn före slutet av varje etapp i införlivandeprocessen. För att bistå i denna översyn, skall TMB, senast fem månader före utgången av varje etapp, överlämna en utförlig rapport till Varuhandelsrådet om tillämpningen av detta avtal under den etapp som skall granskas, med särskild tonvikt på sådana frågor som rör införlivandeprocessen, tillämpningen av övergångsskyddsklausulen och frågor som berör tillämpningen av regler och bestämmelser i GATT 1994, enligt vad som avses i artiklarna 2, 3, 6 respektive 7. TMB:s utförliga rapport kan innefatta sådana rekommendationer som man finner lämpliga att tillställa Varuhandelsrådet.

12. Mot bakgrund av sin översyn skall Varuhandelsrådet genom enhällighet besluta om lämpliga åtgärder för att säkerställa att balansen mellan rättigheter och skyldigheter i detta avtal inte undergrävs. För att lösa en tvist som berör en fråga som hänför sig till artikel 7 i detta avtal kan Tvistlösningsorganet, utan att det påverkar giltigheten av det slutdatum som anges i artikel 9 i detta avtal, ge tillstånd till en justering av artikel 2.14 beträffande den etapp som följer efter den granskade etappen för varje medlem som inte befunnits efterleva åtagandena i detta avtal.

Artikel 9

Detta avtal och alla begränsningar som upprätthålls i kraft av avtalet skall utlöpa den första dagen av den 121:a månaden från WTO-avtalets ikraftträdande, vid vilket datum textil- och konfektionssektorn skall vara helt införlivad i GATT 1994. Avtalet skall inte förlängas.

BILAGA

FÖRTECKNING ÖVER VAROR SOM OMFATTAS AV DETTA AVTAL

1. Denna bilaga innehåller en förteckning över textil- och konfektionsvaror enligt sexställig nivå i HS-systemet.

2. Åtgärder enligt skyddsklausulbestämmelserna i artikel 6 skall vidtas för enskilda textil- och konfektionsvaror och inte enbart på grundval av HS-nummer.

3. Åtgärder enligt skyddsklausulbestämmelserna i artikel 6 i detta avtal skall inte vidtas mot

   (a) exporten från en u-landsmedlem av handvävda tyger från hemindustri eller handgjorda varor av handvävt tyg från hemindustri, eller traditionella folkloristiska handgjorda textil- och konfektionsvaror, under förutsättning att sådana produkter åtföljs av vederbörliga intyg enligt arrangemang som överenskommits mellan de berörda medlemmarna,

   (b) textilvaror med vilka handel har bedrivits av hävd och med vilka internationell handel bedrevs i kommersiellt betydande kvantiteter före 1982 såsom väskor, säckar, mattunderlag, tågvirke, bagage, mattor, mattväv och mattor tillverkade av sådana fibrer som jute, kokosbast, sisalhampa, manillahampa och agave,

   (c) produkter tillverkade av rent silke.

   För sådana produkter skall bestämmelserna i artikel XIX i GATT 1994, såsom de tolkas i Avtalet om skyddsåtgärder, vara tillämpliga.

Varor enligt avdelning XI (textilvaror) i enlighet med bilagor för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (HS-nomenklaturen)

HS Nr	Varubeskrivning
50 kap	**Natursilke**
5004 00	Garn av natursilke (annat än garn spunnet av avfall av natursilke), inte detaljhandelsuppläggningar
5005 00	Garn spunnet av avfall av natursilke, inte i detaljhandelsuppläggningar
5006 00	Garn av natursilke samt garn spunnet av avfall av natursilke, i detaljhandelsuppläggningar; gut
5007 10	Vävnader av bourettesilke
5007 20	Andra vävnader, innehållande minst 85 % natursilke eller avfall av natursilke, annan än bourettesilke
5007 90	Andra vävnader av natursilke, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
51 kap	**Ull samt fina eller grova djurhår; garn och vävnader av tagel**
5105 10	kardull
5105 21	kammad ull i bulk
5105 29	ulltops och annan kammad ull andra än i bulk
5105 30	fina djurhår, kardade eller kammade
5106 10	Kardgarn av ull, innehållande minst 85 % ull, inte i detaljhandelsuppläggningar
5106 20	Kardgarn av ull, innehållande mindre än 85 % ull, inte i detaljhandelsuppläggningar
5107 10	Kamgarn av ull, innehållande minst 85 % ull, inte i detaljhandelsuppläggningar
5107 20	Kamgarn av ull, innehållande mindre än 85 % ull, inte i detaljhandelsuppläggningar
5108 10	Kardgarn av fina djurhår, inte i detaljhandelsuppläggningar
5108 20	Kamgarn av fina djurhår, inte i detaljhandelsuppläggningar

HS Nr	Varubeskrivning
5109 10	Garn av ull eller fina djurhår, innehållande minst 85 % sådana fibrer, i detaljhandelsuppläggningar
5109 90	Garn av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, i detaljhandelsuppläggningar
5110 00	Garn av grova djurhår eller tagel
5111 11	Kardgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande minst 85 %, vägande högst 300 g/m^2
5111 19	Kardgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande minst 85 %, vägande mindre än 300 g/m^2
5111 20	Kardgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 %, blandade huvudsakligen eller uteslutande med konstfilament
5111 30	Kardgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 %, blandade huvudsakligen eller uteslutande med konststapelfiber
5111 90	Kardgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 %, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5112 11	Kamgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande minst 85 %, vägande högst 200 g/m^2
5112 19	Kamgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande minst 85 %, vägande högst 200 g/m^2
5112 20	Kamgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 %, blandade huvudsakligen eller uteslutande med konstfilament
5112 30	Kamgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 %, blandade huvudsakligen eller uteslutande med konststapelfibrer
5112 90	Kamgarnsvävnader av ull eller fina djurhår, innehållande mindre än 85 %, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5113 00	Vävnader av grova djurhår eller av tagel
52 kap	**Bomull**
5204 11	Sytråd av bomull, innehållande minst 85 % bomull, inte i detaljhandelsuppläggningar
5204 19	Sytråd av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, inte i detaljhandelsuppläggningar
5204 20	Sytråd av bomull i detaljhandelsuppläggningar
5205 11	Garn av bomull, innehållande minst 85 % enkelt, okammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 12	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, okammat, mindre än 714,29 decitex men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 13	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, okammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 14	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, okammat, mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 15	Garn av bomull, innehållande minst 85 % enkelt, okammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 21	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, kammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar

HS Nr	Varubeskrivning
5205 22	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, kammat, mindre än 714,29 decitex, minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 23	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, kammat, mindre än 232,56 decitex, minst 192,31, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 24	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, kammat, mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 25	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, enkelt, kammat mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5205 31	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, okammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 32	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 714,29 decitex men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 33	Garn av bomull, innehållande 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 34	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 192,31 decitex, men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 35	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 41	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, flertrådigt, kammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 42	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 714,29 decitex, men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 43	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 44	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5205 45	Garn av bomull, innehållande minst 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 11	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, okammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 12	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, okammat, mindre än 714,29 decitex men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 13	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, okammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 14	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, okammat, mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 15	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, okammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 21	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, kammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 22	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, kammat, mindre än 714,29 decitex men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 23	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, kammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 24	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, kammat, mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 25	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, enkelt, kammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5206 31	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, okammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans

HS Nr	Varubeskrivning
5206 32	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 714,29 decitex men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 33	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 34	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, okammat, av mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 35	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, okammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 41	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, kammat, minst 714,29 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 42	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 714,29 decitex men minst 232,56 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 43	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 232,56 decitex men minst 192,31 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 44	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 192,31 decitex men minst 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5206 45	Garn av bomull, innehållande mindre än 85 %, tvinnat, kammat, mindre än 125 decitex, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5207 10	Garn av bomull, (annat än sytråd), innehållande minst 85 % av bomull, i detaljhandelsuppläggningar
5207 90	Garn av bomull, (annat än sytråd), innehållande mindre än 85 % bomull, i detaljhandelsuppläggningar
5208 11	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % av bomull, vägande högst 100 g/m², oblekta
5208 12	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 100 g/m² till 200 g/m², oblekta
5208 13	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², oblekta
5208 19	Andra vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², oblekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5208 21	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 100 g/m², blekta
5202 22	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, vägande mer än 100 g/m² till 200 g/m², blekta
5208 23	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², blekta
5208 29	Andra vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5203 31	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, minst 85 % bomull, högst 100 g/m², färgade
5208 32	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, minst 85 % bomull, vägande mer än 100 g/m² till 200 g/m², färgade
5208 33	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, minst 85 % bomull, högst 200 g/m², färgade
5208 39	Andra vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5208 41	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 100 g/m², färgat garn
5208 42	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, vägande mer än 100 g/m² till 200 g/m², färgat garn
5208 43	Vävnader av bomull 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², färgat garn
5208 49	Andra vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5208 51	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 100 g/m², tryckta
5208 52	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, vägande mer än 100 g/m² till 200 g/m², tryckta
5208 53	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², tryckta

HS Nr	Varubeskrivning
5208 59	Andra vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, högst 200 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5209 11	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², oblekta
5209 12	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², oblekta
5209 19	Andra vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², oblekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5209 21	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², blekta
5209 22	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull mer än 200 g/m², blekta
5209 29	Vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5209 31	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², färgade
5209 32	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², färgade
5209 39	Vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5209 41	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², färgat garn
5209 42	Vävnader av bomull (denim), innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m²
5209 43	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning andra än denim, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², färgat garn
5209 49	Vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5209 51	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², tryckta
5209 52	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², tryckta
5209 59	Vävnader av bomull, innehållande minst 85 % bomull, mer än 200 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5210 11	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², oblekta
5210 12	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², oblekta
5210 19	Andra vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, vägande högst 200 g/m², oblekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5210 21	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer vägande högst 200 g/m², blekta
5210 22	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning av huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², blekta
5210 29	Vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning av huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5210 31	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², färgade
5210 32	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², färgade

HS Nr	Varubeskrivning
5210 39	Vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5210 41	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², färgat garn
5210 42	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning av huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², färgat garn
5210 49	Vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5210 51	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², tryckta
5210 52	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning av huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², tryckta
5210 59	Andra vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, högst 200 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5211 11	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², oblekta
5211 52	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², oblekta
5211 19	Vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², oblekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5211 21	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², blekta
5211 22	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², blekta
5211 29	Andra vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5211 31	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², färgade
5211 32	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², färgade
5211 39	Vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5211 41	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², färgat garn
5211 42	Vävnader av bomull (denim), innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m²
5211 43	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, andra än denim, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², färgat garn
5211 49	Andra vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5211 51	Vävnader av bomull med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², tryckta

HS Nr	Varubeskrivning
5211 52	Vävnader av bomull med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 %, mer än 200 g/m², tryckta
5211 59	Vävnader av bomull, innehållande mindre än 85 % bomull, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfibrer, mer än 200 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 11	Vävnader av bomull, vägande högst 200 g/m², oblekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 12	Vävnader av bomull, vägande högst 200 g/m², blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 13	Vävnader av bomull, vägande högst 200 g/m², färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 14	Vävnader av bomull, vägande högst 200 g/m², av olikfärgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 15	Vävnader av bomull, vägande högst 200 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 21	Vävnader av bomull, vägande mer än 200 g/m², oblekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 22	Vävnader av bomull, vägande mer än 200 g/m², blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 23	Vävnader av bomull, vägande mer än 200 g/m², färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 24	Vävnader av bomull, vägande mer än 200 g/m², av olikfärgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5212 25	Vävnader av bomull, vägande mer än 200 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
53 kap	**Andra vegetabiliska textilfibrer; pappersgarn och vävnader av pappersgarn**
5306 10	Garn av lin, enkelt
5306 20	Garn av lin, tvinnat
5307 10	Garn av jute eller andra bastfibrer för textilt ändamål, enkelt
5307 20	Garn av jute eller andra bastfibrer för textilt ändamål, tvinnat
5308 20	Garn av mjukhampa
5308 90	Garn av andra vegetabiliska textilfibrer
5309 11	Vävnader innehållande minst 85 % eller mer av lin, oblekta eller blekta
5309 19	Vävnader innehållande minst 85 % lin, andra än oblekta eller blekta
5309 21	Vävnader av lin, innehållande mindre än 85 % lin, oblekta eller blekta
5309 29	Vävnader av lin, innehållande mindre än 85 % lin, andra än oblekta eller blekta
5310 10	Vävnader av jute eller andra bastfibrer för textilt ändamål, oblekta
5310 90	Vävnader av jute eller andra bastfibrer för textilt ändamål, andra än oblekta
5311 00	Vävnader av andra vegetabiliska textilfibrer; Vävnader av pappersgarn
54 kap	**Konstfilament**
5401 10	Sytråd av syntetfilament
5401 20	Sytråd av regenatfilament
5402 10	Högstyrkegarn (annat än sytråd), av nylon eller andra polyamiderfilament, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 20	Högstyrkegarn (annat än sytråd), av polyesterfilament, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 31	Texturerat garn, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av nylon/andra polyamiderfilament, enkeltråden högst 50 tex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 32	Texturerat garn, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av nylon/andra polyamiderfilament, enkeltråden mer än 50 tex, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 33	Texturerat garn, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av polyesterfilament, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 39	Texturerat garn av syntetfilament, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 41	Garn av nylon eller andra polyamiderfilament, enkelt, utan snodd, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar

HS Nr	Varubeskrivning
5402 42	Garn av polyesterfilament, delvis orienterat, enkelt, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 43	Garn av polyesterfilament, enkelt, utan snodd, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 49	Garn av syntetfilament, enkelt, utan snodd, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 51	Garn av nylon eller polyamidfilament, enkelt, snodd, mer än 50 varv per meter, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 52	Garn av polyesterfilament, enkelt, snodd, mer än 50 varv per meter, inte i detaljhandels-uppläggningar
5402 59	Garn av syntetfilament, enkelt, snodd, mer än 50 varv per meter, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 61	Garn av nylon och andra polyamidfilament, tvinnat, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 62	Garn av polyesterfilament, tvinnat, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5402 69	Garn av syntetfilament, tvinnat, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 10	Högstyrkegarn (annat än sytråd), av viskosfilament, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 20	Texturerat garn, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av regenatfilament, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 31	Garn av viskosfilament, enkelt, utan snodd, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 32	Garn av viskosfilament, enkelt, mer än 120 varv per meter, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 33	Garn av acetatfilament, enkelt, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 39	Garn av regenatfilament, enkelt, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 41	Garn av viskosfilament, tvinnat (flertrådigt), inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 42	Garn av acetat filament, tvinnat (flertrådigt) inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5403 49	Garn av regenatfilament, tvinnat (flertrådigt), inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, inte i detaljhandelsuppläggningar
5404 10	Monofilamentgarn av syntetmaterial, med en längdvikt av minst 67 decitex och med ett största tvärmått av högst 1 mm
5404 90	Remsor o.d. av syntetmaterial, med en bredd i föreliggande skick av högst 5 mm
5405 00	Monofilamentgarn av regenatmaterial med en längdvikt av minst 67 decitex och med ett största tvärmått av högst 1 mm, remsor av regenatmaterial med en bredd föreliggande skick av högst 5 mm
5406 10	Garn av syntetfilament (annat än sytråd) i detaljhandelsuppläggningar
5406 20	Garn av regenatfilament (annat än sytråd) i detaljhandelsuppläggningar
5407 10	Vävnader framställda av högstyrkegarn av nylon eller andra polyamider eller polyestrar
5407 20	Vävnader framställda av remsor o.d. av syntetmaterial
5407 30	Vävnader enligt anm. 9 till elfte avd. (lager av parallella syntetiska garner)
5407 41	Vävnader, innehållande minst 85 %, av nylon, eller andra polyamiderfilament, oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 42	Vävnader, innehållande minst 85 % av nylon eller andra polyamider, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 43	Vävnader, innehållande minst 85 % av nylon eller andra polyamiderfilament, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 44	Vävnader, innehållande minst 85 % av nylon eller andra polyamider, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 51	Vävnader, innehållande minst 85 % textuerade polyesterfilament, oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 52	Vävnader, innehållande minst 85 % texturerade polyesterfilament, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 53	Vävnader, innehållande minst 85 % texturerade polyesterfilament, av färgat garn inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 54	Vävnader, innehållande minst 85 % texturerade polyesterfilament, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 60	Vävnader, innehållande minst 85 % otexturerade polyesterfilament, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans

HS Nr	Varubeskrivning
5407 71	Vävnader, innehållande minst 85 % syntetfilament, oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 72	Vävnader, innehållande minst 85 % syntetfilament, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 73	Vävnader, innehållande minst 85 % syntetfilament, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 74	Vävnader, innehållande minst 85 % syntetfilament, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 81	Vävnader, innehållande mindre än 85 % syntetfilament med inblandning huvudsakligen eller uteslutande bomull, oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 82	Vävnader, innehållande mindre än 85 % syntetfilament, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 83	Vävnader, innehållande mindre än 85 % syntetfilament, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 84	Vävnader, innehållande mindre än 85 % syntetfilament, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 91	Vävnader av syntetfilament, oblekta och blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 92	Vävnader av syntetfilament, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 93	Vävnader av syntetfilament, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5407 94	Vävnader av syntetfilament, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 10	Vävnader framstallda av högstyrkegarn av viskosfilament
5408 21	Vävnader, innehållande minst 85 % regenatfilament eller textila remsor av regenatmaterial, oblekta och blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 22	Vävnader, innehållande minst 85 % regenatfilament eller remsor av regenatfilament, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 23	Vävnader, innehållande minst 85 % regenatfilament eller remsor av regenatfilament, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 24	Vävnader, innehållande minst 85 % regenatfilament eller remsor av regenatfilament, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 31	Vävnader av regenatfilament, oblekta och blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 32	Vävnader av regenatfilament, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 33	Vävnader av regenatfilament, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5408 34	Vävnader av regenatfilament, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
55 kap	**Konststapelfibrer**
5501 10	Fiberkabel av nylon eller andra polyamider
5501 20	Fiberkabel av polyester
5501 30	Fiberkabel av akryl eller modakryl
5501 90	Fiberkabel av annat syntetmaterial, inte nämnd eller inbegripen någon annanstans
5502 00	Fiberkabel av regenatfilament
5503 10	Stapelfibrer av nylon eller andra polyamider, inte kardade eller kammade
5503 20	Stapelfibrer av polyestrar, inte kardade eller kammade
5503 30	Stapelfibrer av akryl eller modakryl, inte kardade eller kammade
5503 40	Stapelfibrer av polypropen, inte kardade eller kammade
5503 90	Stapelfibrer av annat syntetmaterial, inte kardade eller kammade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5504 10	Stapelfibrer av viskos, inte kardade eller kammade
5504 90	Regenatstapelfibrer, andra än viskos, inte kardade eller kammade
5505 10	Avfall av syntetfibrer
5505 20	Avfall av regenatfibrer
5506 10	Stapelfibrer av nylon eller andra polyamider, kardade eller kammade
5506 20	Stapelfibrer av polyester, kardade eller kammade
5506 30	Stapelfibrer av akryl eller modakryl, kardade eller kammade
5506 90	Stapelfibrer av syntetmaterial, kardade eller kammade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5507 00	Regenatstapelfibrer, kardade eller kammade

HS Nr	Varubeskrivning
5508 10	Sytråd av syntetstapelfibrer
5508 20	Sytråd av regenatstapelfibrer
5509 11	Garn, innehållande minst 85 % av stapelfibrer av nylon eller andra polyamider, enkelt, inte i detaljhandelsuppläggningar
5509 12	Garn, innehållande minst 85 % av stapelfibrer av nylon eller andra polyamider, tvinnat, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 21	Garn, innehållande minst 85 % polyesterstapelfibrer, enkelt, inte i detaljhandelsuppläggningar
5509 22	Garn, innehållande minst 85 % polyesterstapelfibrer, tvinnat, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 31	Garn, innehållande minst 85 % av akryl- eller modakrylstapelfibrer, enkelt, inte i detaljhandelsuppläggningar
5509 32	Garn, innehållande minst 85 % av akryl- eller modakrylstapelfibrer, tvinnat, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 41	Garn, innehållande minst 85 %, andra syntetstapelfibrer, enkelt, inte i detaljhandelsuppläggningar
5509 42	Garn, innehållande minst 85 %, andra syntetstapelfibrer, tvinnat, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 51	Garn av polyesterstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av regenatstapelfibrer, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 52	Garn av polyesterstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 53	Garn av polyesterstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 59	Garn av polyesterstapelfibrer, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 61	Garn av akrylstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 62	Garn av akrylstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 69	Garn av akrylstapelfibrer, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 91	Garn av andra syntetstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 92	Garn av andra syntetstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande med bomull, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5509 99	Garn av andra syntetstapelfibrer, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5510 11	Garn, innehållande minst 85 % av regenatstapelfibrer, enkelt, inte i detaljhandelsuppläggningar
5510 12	Garn, innehållande minst 85 % av regenatstapelfibrer, tvinnat, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5510 20	Garn av regenatstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5510 30	Garn av regenatstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5510 90	Garn av regenatstapelfibrer, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5511 10	Garn av syntetstapelfibrer, innehållande minst 85 %, annat än sytråd, i detaljhandelsuppläggningar
5511 20	Garn av syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, inte i detaljhandelsuppläggningar, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5511 30	Garn av regenatstapelfibrer (annat än sytråd), i detaljhandelsuppläggningar
5512 11	Vävnader, innehållande minst 85 % polyesterstapelfibrer, oblekta eller blekta
5512 19	Vävnader, innehållande minst 85 % polyesterstapelfibrer, andra än oblekta eller blekta
5512 21	Vävnader, innehållande minst 85 % akrylstapelfibrer, oblekta eller blekta

HS Nr	Varubeskrivning
5512 29	Vävnader, innehållande minst 85 % akrylstapelfibrer, andra än oblekta eller blekta
5512 91	Vävnader, innehållande minst 85 %, av andra syntetstapelfibrer, oblekta eller blekta
5512 99	Vävnader, innehållande minst 85 %, av andra syntetstapelfibrer, andra än oblekta eller blekta
5513 11	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², oblekta eller blekta
5513 12	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², oblekta eller blekta
5513 13	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med en inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5513 19	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², oblekta eller blekta
5513 21	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgade
5513 22	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgade
5513 23	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgade, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5513 29	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgade
5513 31	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgat garn
5513 32	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgat garn
5513 33	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², av färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5513 39	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², färgat garn
5513 41	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², tryckta
5513 42	Vävnader av polyesterstapelfibrer, 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², tryckta
5513 43	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5513 49	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av högst 170 g/m², tryckta
5514 11	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², oblekta eller blekta
5514 12	Vävnader av polyesterstapelfibrer, 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², oblekta eller blekta
5514 13	Vävnader av andra polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5514 19	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², oblekta eller blekta
5514 21	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgade
5514 22	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgade
5514 23	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgade
5514 29	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgade
5514 31	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgat garn
5514 32	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgat garn
5514 33	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170 g/m², färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans

HS Nr	Varubeskrivning
5514 39	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170g/m², färgat garn
5514 41	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med tvåskaftsbindning, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170g/m², tryckta
5514 42	Vävnader av polyesterstapelfibrer, med 3-bindig eller 4-bindig kypertbindning, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170g/m², tryckta
5514 43	Vävnader av polyesterstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170g/m², tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5514 49	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, innehållande mindre än 85 % sådana fibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, med en vikt av mer än 170g/m², tryckta
5515 11	Vävnader av polyesterstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av viskosstapelfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 12	Vävnader av polyesterstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 13	Vävnader av polyesterstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 19	Vävnader av polyesterstapelfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 21	Vävnader av akrylstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 22	Vävnader av akrylstapelfibrer med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 29	Vävnader akryl- eller modakrylstapelfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 91	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 92	Vävnader av andra syntetstapelfibrer, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5515 99	Vävnader av syntetstapelfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5516 11	Vävnader, innehållande minst 85 % av regenatstapelfibrer, oblekta eller blekta
5516 12	Vävnader, innehållande minst 85 % av regenatstapelfibrer, färgade
5516 13	Vävnader, innehållande minst 85 % av regenatstapelfibrer, färgat garn
5516 14	Vävnader, innehållande minst 85 % av regenatstapelfibrer, tryckta
5516 21	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, oblekta eller blekta
5516 22	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, färgade
5516 23	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, färgat garn
5516 24	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av konstfilament, tryckta
5516 31	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, oblekta eller blekta
5516 32	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, färgade
5516 33	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, färgat garn
5516 34	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av ull eller fina djurhår, tryckta
5516 41	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, oblekta eller blekta
5516 42	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, färgade
5516 43	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, färgade garn
5516 44	Vävnader av regenatstapelfibrer, innehållande mindre än 85 %, med inblandning huvudsakligen eller uteslutande av bomull, tryckta
5516 91	Vävnader av regenatstapelfibrer, oblekta eller blekta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5516 92	Vävnader av regenatstapelfibrer, färgade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5516 93	Vävnader av regenatstapelfibrer, färgat garn, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5516 94	Vävnader av regenatstapelfibrer, tryckta, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans

HS Nr	Varubeskrivning
56 kap	**Vadd, filt, och bondad duk: specialgarner; surrningsgarn och tågvirke samt varor av sådana produkter**
5601 10	Sanitetsartiklar av vadd, som sanitetsbindor och tamponger
5601 21	Vadd av bomull och andra varor av sådan vadd, andra än sanitetsartiklar
5601 22	Vadd av konstfibrer och andra varor av sådan vadd, andra än sanitetsartiklar
5601 29	Vadd av andra textilmaterial och andra varor av sådan vadd, andra än sanitetsartiklar
5601 30	Textilfibrer med en längd av högst 5 mm (flock) samt stoft och noppor
5602 10	Nålfilt och fibermaskbonad duk
5602 21	Filt annan än nålfilt, av ull eller fina djurhår, inte impregnerad, överdragen, belagd eller laminerad
5602 29	Filt annan än nålfilt, av annat textilmaterial, inte impregnerad, överdragen, belagd eller laminerad
5602 90	Filt av textilmaterial, inte nämnd eller inbegripen någon annanstans
5603 00	Bondad duk, även impregnerad, överdragen, belagd eller laminerad
5604 10	Tråd och rep av gummi, textilöverdragna
5604 20	Högstyrkegarn av polyester, av nylon eller andra polyamider eller av viskos, impregnerat eller överdraget
5604 90	Textilgarn samt remsor o.d., impregnerade, överdragna eller belagda med gummi eller plast, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5605 00	Metalliserat garn, garn i förening med metall i form av tråd eller pulver eller överdraget med metall
5606 00	Överspunnet garn, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, sniljgarn, chainettegarn
5607 10	Surrningsgarn och tågvirke, av jute eller andra bastfibrer för textilt ändamål
5607 21	Skördegarn, av sisal eller andra textilfibrer av släktet Agave
5607 29	Surrningsgarn och tågvirke av sisaltextilfibrer, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5607 30	Surrningsgarn och tågvirke av mamillahampa och andra hårda (blad)fibrer
5607 41	Skördegarn, av polyeten eller polypropen
5607 49	Surrningsgarn och tågvirke, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av polyeten eller polypropen
5607 50	Surrningsgarn, tågvirke, av andra syntetfibrer
5607 90	Surrningsgarn, tågvirke, av andra material
5608 11	Avpassade fisknät, av textila konstmaterial
5608 19	Knutna nät av surrningsgarn eller tågvirke, samt andra konfektionerade varor av nät, av textila konstmaterial
5608 90	Knutna nät av surrningsgarn eller tågvirke, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, samt konfektionerade varor av nät, av andra textilmaterial
5609 00	Varor av garn, av remsor, av surrningsgarn eller tågvirke, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
57 kap	**Mattor och annan golvbeläggning av textilmaterial**
5701 10	Mattor av ull eller fina djurhår, knutna
5701 90	Mattor av annat textilmaterial, knutna
5702 10	Kelim-, soumak- och karamanievävnader och liknande handvävda produkter
5702 20	Golvbeläggning av kokosfibrer
5702 31	Mattor av ull eller fina djurhår, med lugg, inte konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 32	Mattor av textilt konstmaterial, med lugg, inte konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 39	Mattor av annat textilmaterial, med lugg, inte konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans

HS Nr	Varubeskrivning
5702 41	Mattor av ull eller fina djurhår, med lugg, konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 42	Mattor av textilt konstmaterial, med lugg, konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 49	Mattor av annat textilmaterial, med lugg, konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 51	Mattor av ull eller fina djurhår, inte konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 52	Mattor av textilt konstmaterial, inte konfektionerade, vävda, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 59	Mattor av annat textilmaterial, vävda, inte konfektionerade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 91	Mattor av ull eller fina djurhår, vävda, konfektionerade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 92	Mattor av textilt konstmaterial, vävda, konfektionerade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5702 99	Mattor av annat textilmaterial, vävda, konfektionerade, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5703 10	Mattor av ull eller fina djurhår, tuftade
5703 20	Mattor av nylon eller andra polyamider, tuftade
5703 30	Mattor av annat textilt konstmaterial, tuftade
5703 90	Mattor av annat textilmaterial, tuftade
5704 10	Plattor av filt av textilmaterial, med en yta av högst 0.3 m^2
5704 90	Mattor av filt av textilmaterial, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5705 00	Mattor och annan golvbeläggning av textilmaterial, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
58 kap	**Speciella vävnader, tuftade dukvaror av textilmaterial, spetsar, tapisserier, snörmakeriarbeten, broderier**
5801 10	Luggvävnader av ull eller fina djurhår, annat än frotté och band
5801 21	Vävnader av bomull — oskuren väftsammet, annat än frotté och band
5801 22	Skuren manchester av bomull, annat än frotté och band
5801 23	Väftsammet av bomull, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5801 24	Oskuren varpsammet av bomull, annat än frotté och band
5801 25	Skuren varpsammet av bomull, annat än frotté och band
5801 26	Sniljvävnader av bomull, annat än band
5801 31	Oskuren väftsammet av konstfibrer, annat än frotté och band
5801 32	Skuren manchester av konstfibrer annat än band
5801 33	Väftsammet av konstfibrer, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
5801 34	Oskuren varpsammet av konstfibrer, annat än frotté och band
5801 35	Skuren varpsammet av konstfibrer, annat än frotté och band
5801 36	Sniljvävnader av konstfibrer, annat än band
5801 90	Luggvävnader och sniljvävnader, annat än frotté och band, av natursilke eller annat textilmaterial
5802 11	Handduksfrotté och liknande frottévävnader, av bomull, andra än band, annat än oblekta
5802 19	Handduksfrotté och liknande frottévävnader, av bomull, annat än oblekta och andra än band

HS Nr	Varubeskrivning
5802 20	Handduksfrotté och liknande frottévävnader, av annat textilmaterial, annat än band
5802 30	Tuftade dukvaror av textilmaterial, andra varor enligt nr 57.03
5803 10	Slingervävnader av bomull, annat än band
5803 90	Slingervävnader av annat textilmaterial, annat än band
5804 10	Tyll, och andra nätknytningar, inte vävda, stickade eller virkade
5804 21	Maskingjorda spetsar av konstfibrer, i längdvara eller i form av motiv
5804 29	Maskingjorda spetsar av annat textilmaterial som längdvara eller form av motiv
5804 30	Handgjorda spetsar, som längdvara eller form av motiv
5805 00	Handvävda och handbroderade tapisserier, även konfektionerade
5806 10	Vävda band med lugg och band av sniljvävnad
5806 20	Vävda band, innehållande minst 5 % töjfibergarn eller gummitrådar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5806 31	Vävda band av bomull, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5806 32	Vävda band av konstfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5806 39	Vävda band av annat textilmaterial, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5806 40	Band bestående av sammanklistrade parallella trådar eller fibrer
5807 10	Etiketter, märken och liknande vävda artiklar av textilmaterial
5807 90	Etiketter, märken och liknande artiklar, andra än vävda, av textilmaterial, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5808 10	Flätor som längdvara
5808 90	Snörmakeriarbeten som längdvara, utan broderier, ej av trikå, tofsar, pomponger och liknande artiklar
5809 00	Vävnader av metalltråd och metalliserat garn, för kläder etc, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5810 10	Broderier utan synlig botten, som längdvara eller i form av motiv
5810 91	Broderier av bomull som längdvara eller i form av motiv, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5810 92	Broderier av konstfibrer som längdvara eller i form av motiv, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5810 99	Broderier av annat textilmaterial som längdvara eller i form av motiv, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5811 00	Kviltade textilvaror som längdvara
59 kap	**Impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade textilvävnader; textilvaror för tekniskt bruk**
5901 10	Textilvävnader överdragna med gummi arabicum, av sådana slag som används till bokpärmar
5901 90	Kalkerväv, preparerad målarduk, styva textilvävnader för hattstommar
5902 10	Kordväv av högstyrkegarn av nylon eller andra polyamider
5902 20	Kordväv av högstyrkegarn av polyestrar
5902 90	Kordväv av högstyrkegarn av viskos
5903 10	Textilvävnader, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade med polyvinylklorid, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5903 20	Textilvävnader, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade med polyuretan, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5903 90	Textilvävnader, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade med plast, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5904 10	Linoleum, även i tillskurna stycken
5904 91	Golvbeläggning, annan än linoleum, med botten av nålfilt eller bondad duk

HS Nr	Varubeskrivning
5904 92	Golvbeläggning, annan än linoleum, med annan textilbotten
5905 00	Textiltapeter
5906 10	Gummibehandlade textilvävnader, klisterremsor med en bredd av högst 20 cm
5906 91	Gummibehandlade dukvaror av trikå, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5906 99	Gummibehandlade textilvävnader, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
5907 00	Textilvävnader med annan impregnering, annat överdrag eller annan beläggning, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, målade teaterkulisser mm
5908 00	Vekar, för lampor, kaminer, tändare ljus e.d.; glödstumpor och rundstickad glödsrumpsväv
5909 00	Brandslangar och liknande slangar av textilmaterial
5910 00	Drivremmar och transportband av textilmaterial
5911 10	Textilmaterial som används till kardbeslag samt liknande varor av sådana slag som används för annat tekniskt bruk
5911 20	Siktduk, även konfektionerad
5911 31	Textilmaterial som används i pappersmaskiner eller liknande maskiner, vägande mindre än 650g/m²
5911 32	Textilmaterial som används i pappersmaskiner eller liknande maskiner, vägande minst 650g/m²
5911 40	Filterdukar av sådana slag som används i oljepressar, inbegripet filterdukar av människohår
5911 90	Produkter och artiklar av textilmaterial för tekniskt bruk, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
60 kap	**Dukvaror av trikå**
6001 10	Varor med lång lugg, av trikå
6001 21	Varor med öglelugg, bomull av trikå
6001 22	Varor med öglelugg, av konstfibrer, av trikå
6001 29	Varor med öglelugg, av annat textilmaterial
6001 91	Luggvaror, av trikå, av bomull, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6001 92	Luggvaror av trikå, av konstfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6001 99	Luggvaror av annat textilmaterial, av trikå, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 10	Dukvaror av trikå, med en bredd av högst 30 cm, innehållande minst 5 % töjfibergarn eller gummitråd, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 20	Dukvaror av trikå med en bredd av högst 30 cm, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 30	Dukvaror av trikå med en bredd av mer än 30 cm, innehållande minst 5 % töjfibergarn eller gummitråd, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 41	Varptrikå, av ull eller fina djurhår, inte nämnd eller inbegripen någon annanstans
6002 42	Varptrikå, av bomull, inte nämnd eller inbegripen någon annanstans
6002 43	Varptrikå, av konstfibrer, inte nämnd eller inbegripen någon annanstans
6002 49	Varptrikå, av andra material, inte nämnd eller inbegripen någon annanstans
6002 91	Dukvaror av trikå, av ull eller fina djurhår, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 92	Dukvaror av trikå, av bomull, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 93	Dukvaror av trikå, av konstfibrer, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6002 99	Dukvaror av trikå, av annat textilmaterial, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans

HS Nr	Varubeskrivning
61 kap	**Kläder och tillbehör till kläder, av trikå**
6101 10	Överrockar, anoraker etc för män/pojkar, av ull och fina djurhår, av trikå
6101 20	Överrockar, anoraker etc för män/pojkar, av bomull, av trikå
6101 30	Överrockar, anoraker etc för män/pojkar, av konstfibrer, av trikå
6101 90	Överrockar, anoraker för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6202 10	Överrockar, anoraker etc för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6102 20	Överrockar, anoraker etc för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6102 30	Överrockar, anoraker etc för kvinnor/flickor, av konstfibrer, av trikå
6102 90	Överrockar, anoraker etc för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6103 11	Kostymer för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, av trikå
6103 12	Kostymer för män/pojkar, av syntetfibrer, av trikå
6103 19	Kostymer för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6103 21	Ensembler för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, av trikå
6103 22	Ensembler för män/pojkar, av bomull, av trikå
6103 23	Ensembler för män/pojkar, av syntetfibrer, av trikå
6103 29	Ensembler för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6103 31	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, av trikå
6103 32	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av bomull, av trikå
6103 33	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av syntetfibrer, av trikå
6103 39	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6103 41	Byxor och shorts för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, av trikå
6103 42	Byxor och shorts för män/pojkar, av bomull, av trikå
6103 43	Byxor och shorts för män/pojkar, av syntetfibrer, av trikå
6103 49	Byxor och shorts för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6104 11	Dräkter för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6104 12	Dräkter för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6104 13	Dräkter för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, av trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6104 19	Dräkter för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6104 21	Ensembler för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6104 22	Ensembler för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6104 23	Ensembler för kvinnor/flickor, av annat syntetfibrer, av trikå
6104 29	Ensembler för kvinnor/flickor, av textilmaterial, av trikå
6104 31	Jackor, kavajer och blazrar för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6104 32	Jackor, kavajer och blazrar för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6104 33	Jackor, kavajer och blazrar för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, av trikå
6104 39	Jackor, kavajer och blazrar för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6104 41	Klänningar för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6104 42	Klänningar för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6104 43	Klänningar för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, av trikå
6104 44	Klänningar för kvinnor/flickor, av regenatfibrer, av trikå
6104 49	Klänningar för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6104 51	Kjolar för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6104 52	Kjolar för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6104 53	Kjolar för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, av trikå
6104 59	Kjolar för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6104 61	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, av trikå
6104 62	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6104 63	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, av trikå
6104 69	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6105 10	Skjortor för män/pojkar, av bomull, av trikå
6105 20	Skjortor för män/pojkar, av konstfibrer, av trikå
6105 90	Skjortor för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6106 10	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6106 20	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av konstfibrer, av trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6106 90	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6107 11	Kalsonger för män/pojkar, av bomull, av trikå
6107 12	Kalsonger för män/pojkar, av konstfibrer, av trikå
6107 19	Kalsonger och likande artiklar för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6107 21	Nattskjortor och pyjamas för män/pojkar, av bomull, av trikå
6107 22	Nattskjortor och pyjamas för män/pojkar, av konstfibrer, av trikå
6107 29	Nattskjortor och pyjamas för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6107 91	Badrockar och morgonrockar etc för män/pojkar, av bomull, av trikå
6107 92	Badrockar och morgonrockar etc för män/pojkar, av konstfibrer, av trikå
6107 99	Badrockar och morgonrockar etc för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6108 11	Underklänningar och underkjolar för kvinnor/flickor, av konstfibrer, av trikå
6108 19	Underklänningar och underkjolar för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6108 21	Underbyxor och trosor för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6108 22	Underbyxor och trosor för kvinnor/flickor, av konstfibrer, av trikå
6108 29	Underbyxor och trosor för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6108 31	Nattlinnen och pyjamas för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6108 32	Nattlinnen och pyjamas för kvinnor/flickor, av konstfibrer, av trikå
6108 39	Nattlinnen och pyjamas för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6108 91	Badrockar och morgonrockar etc för kvinnor/flickor, av bomull, av trikå
6108 92	Badrockar och morgonrockar etc för kvinnor/flickor, av konstfibrer, av trikå
6108 99	Badrockar och morgonrockar etc för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6109 10	T-tröjor, undertröjor och liknande tröjor, av bomull, av trikå
6109 90	T-tröjor, undertröjor och liknande tröjor, av annat textilmaterial, av trikå
6110 10	Pullovrar, koftor och liknande artiklar av ull eller fina djurhår, av trikå
6110 20	Pullovrar, koftor och liknande artiklar av bomull, av trikå
6110 30	Pullovrar, koftor och liknande artiklar av konstfibrer, av trikå
6110 90	Pullovrar, koftor och liknande artiklar av annat textilmaterial, av trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6111 10	Babykläder och tillbehör till sådana kläder av ull eller fina djurhår, av trikå
6111 20	Babykläder och tillbehör till sådana kläder av bomull, av trikå
6111 30	Babykläder och tillbehör till sådana kläder av syntetfibrer, av trikå
6111 90	Babykläder och tillbehör till sådana kläder av annat textilmaterial, av trikå
6112 11	Träningsoveraller av bomull, av trikå
6112 12	Träningsoveraller av syntetfibrer, av trikå
6112 19	Träningsoveraller av annat textilmaterial, av trikå
6112 20	Skiddräkt, av textilmaterial, av trikå
6112 31	Badbyxor för män/pojkar, av syntetfibrer, av trikå
6112 39	Badbyxor för män/pojkar, av annat textilmaterial, av trikå
6112 41	Baddräkter för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, av trikå
6112 49	Baddräkter för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, av trikå
6113 00	Kläder, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade
6114 10	Kläder, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av ull eller fina djurhår, av trikå
6114 20	Kläder, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull, av trikå
6114 30	Kläder, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av konstfibrer, av trikå
6114 90	Kläder, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial, av trikå
6115 11	Strumpbyxor och trikåer av syntetfibergarn hos vilket enkelgarnet har en längdvikt av mindre än 67 decitex, av trikå
6115 12	Strumpbyxor och trikåer av syntetfibergarn hos vilket enkelgarnet har en längdvikt av minst 67 decitex, av trikå
6115 19	Strumpbyxor och trikåer av annat textilmaterial, av trikå
6115 20	Långa strumpor och knästrumpor för damer, av garn hos vilket enkelgarnet har en längdvikt av mindre än 67 decitex, av trikå
6115 91	Strumpor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av ull eller fina djurhår, av trikå
6115 92	Strumpor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull, av trikå
6115 93	Strumpor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av syntetfibrer, av trikå
6115 99	Strumpor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial, av trikå
6116 10	Handskar, impregnerade, överdragna eller belagda med plast eller gummi, av trikå
6116 91	Handskar, och vantar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av ull eller fina djurhår, av trikå
6116 92	Handskar, och vantar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull, av trikå
6116 93	Handskar, och vantar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av syntetfibrer, av trikå
6116 99	Handskar, och vantar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial, av trikå
6117 10	Sjalar, scarfar, halsdukar, och liknande, av textilmaterial, av trikå
6117 20	Slipsar flugor, kravatter, av textilmaterial, av trikå
6117 80	Andra tillbehör, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av trikå
6117 90	Delar till kläder eller till andra tillbehör, av textilmaterial, av trikå

HS Nr	Varubeskrivning
62 kap	**Kläder och tillbehör till kläder, av annan textilvara än trikå**
6201 11	Överrockar och liknande varor för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6201 12	Överrockar och liknande varor för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6201 13	Överrockar och liknande varor för män/pojkar, av konstfibrer, inte trikå
6201 19	Överrockar och liknande varor för män/pojkar, av annat än textilmaterial, inte trikå
6201 91	Anoraker och liknande varor för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6201 92	Anoraker och liknande varor för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6201 93	Anoraker och liknande varor för män/pojkar, av konstfibrer, inte trikå
6201 99	Anoraker och liknande varor för män/pojkar, av annat än textilmaterial, inte trikå
6202 11	Kappor och liknande varor för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6202 12	Kappor och liknande varor för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6202 13	Kappor och liknande varor för kvinnor/flickor, av konstfibrer, inte trikå
6202 19	Kappor och liknande varor för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6202 91	Anoraker och liknande varor för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6202 92	Anoraker och liknande varor för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6202 93	Anoraker och liknande varor för kvinnor/flickor, av konstfibrer, inte trikå
6202 99	Anoraker och liknande varor för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6203 11	Kostymer för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6203 12	Kostymer för män/pojkar, av syntetfibrer, inte trikå
6203 19	Kostymer för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6203 21	Ensembler för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6203 22	Ensembler för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6203 23	Ensembler för män/pojkar, av syntetfibrer, inte trikå
6203 29	Ensembler för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6203 31	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6203 32	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av bomull, inte trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6203 33	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av syntetfibrer, inte trikå
6209 39	Jackor, kavajer och blazrar för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6203 41	Byxor och shorts för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6203 42	Byxor och shorts för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6203 43	Byxor och shorts för män/pojkar, av syntetfibrer, inte trikå
6203 49	Byxor och shorts för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6204 11	Dräkter för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6204 12	Dräkter för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6204 13	Dräkter för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, inte trikå
6204 19	Dräkter för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6204 21	Ensembler för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6204 22	Ensembler för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6204 23	Ensembler för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, inte trikå
6204 29	Ensembler för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6204 31	Jackor för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6204 32	Jackor för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6204 33	Jackor för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, inte trikå
6204 39	Jackor för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6204 41	Klänningar för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6204 42	Klänningar för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6204 43	Klänningar för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, inte trikå
6204 44	Klänningar för kvinnor/flickor, av regenatfibrer, inte trikå
6204 49	Klänningar för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6204 51	Kjolar för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6204 52	Kjolar för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6204 53	Kjolar för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, inte trikå
6204 59	Kjolar för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6204 61	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6204 62	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6204 63	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av syntetfibrer, inte trikå
6204 69	Byxor och shorts för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6205 10	Skjortor för män/pojkar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6205 20	Skjortor för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6205 30	Skjortor för män/pojkar, av konstfibrer, inte trikå
6205 90	Skjortor för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6206 10	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av natursilke eller avfall av natursilke, inte trikå
6206 20	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6206 30	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6206 40	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av konstfibrer, inte trikå
6206 90	Blusar och skjortor för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6207 11	Kalsonger för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6207 19	Kalsonger för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6207 21	Nattskjortor och pyjamas för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6207 22	Nattskjortor och pyjamas för män/pojkar, av konstfibrer, inte trikå
6207 29	Nattskjortor och pyjamas för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå
6207 91	Badrockar, morgonrockar och liknande artiklar för män/pojkar, av bomull, inte trikå
6207 92	Badrockar, morgonrockar och liknande artiklar för män/pojkar, av konstfibrer, inte trikå
6207 99	Badrockar, morgonrockar och liknande artiklar för män/pojkar, av annat textilmaterial, inte trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6208 11	Underklänningar och underkjolar för kvinnor/flickor, av konstfibrer, inte trikå
6208 19	Underklänningar och underkjolar för kvinnor/flickor av annat textilmaterial, inte trikå
6208 21	Nattlinnen och pyjamas för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6208 22	Nattlinnen och pyjamas för kvinnor/flickor, av konstfibrer, inte trikå
6208 29	Nattlinnen och pyjamas för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6208 91	Underbyxor, badrockar etc för kvinnor/flickor, av bomull, inte trikå
6208 92	Underbyxor, badrockar etc för kvinnor/flickor, av konstfibrer, inte trikå
6208 99	Underbyxor, badrockar etc för kvinnor/flickor, av annat textilmaterial, inte trikå
6209 10	Babykläder och tillbehör till sådana kläder, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6209 20	Babykläder och tillbehör till sådana kläder, av bomull, inte trikå
6209 30	Babykläder och tillbehör till sådana kläder, av syntetfibrer, inte trikå
6209 90	Babykläder och tillbehör till sådana kläder, av annat textilmaterial, inte trikå
6210 10	Kläder av filt och bondad duk
6210 20	Överrockar och liknande artiklar för män/pojkar, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade, av vävnad
6210 30	Överrockar och liknande artiklar för kvinnor/flickor, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade, av vävnad
6210 40	Kläder för män/pojkar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, impregnerade, överdragna, belagda eller laminerade, av vävnad
6210 50	Kläder för kvinnor/flickor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, impregnerade, överdragna, belagda etc, av vävt textilfabrikat
6211 11	Baddräkter och badbyxor för män/pojkar, av textilmaterial, inte trikå
6211 12	Baddräkter för kvinnor/flickor av textilmaterial, inte trikå
6211 20	Skiddräkter av textilmaterial, inte trikå
6211 31	Kläder för män/pojkar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6211 32	Kläder för män/pojkar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull, inte trikå
6211 33	Kläder för män/pojkar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av konstfibrer, inte trikå
6211 39	Kläder för män/pojkar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial, inte trikå
6211 41	Kläder för kvinnor/flickor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6211 42	Kläder för kvinnor/flickor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull, inte trikå
6211 43	Kläder för kvinnor/flickor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av konstfibrer, inte trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6211 49	Kläder för kvinnor/flickor, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial, inte trikå
6212 10	Bysthållare och delar därtill, av textilmaterial
6212 20	Gördlar och byxgördlar och delar därtill, av textilmaterial
6212 30	Korseletter och delar därtill av textilmaterial
6212 90	Korsetter, hängslen och liknande artiklar och delar därtill, av textilmaterial
6213 10	Näsdukar av natursilke eller avfall av natursilke, inte trikå
6213 20	Näsdukar av bomull, inte trikå
6213 90	Näsdukar av annat textilmaterial, inte trikå
6214 10	Sjalar, scarfar, slöjor och liknande artiklar, av natursilke eller avfall av natursilke, inte trikå
6214 20	Sjalar, scarfar, slöjor och liknande artiklar, av ull eller fina djurhår, inte trikå
6214 30	Sjalar, scarfar, slöjor och liknande artiklar av syntetfibrer, inte trikå
6214 40	Sjalar, scarfar, slöjor och liknande artiklar av regenatfibrer, inte trikå
6214 90	Sjalar, scarfar, slöjor och liknande artiklar av annat textilmaterial, inte trikå
6215 10	Slipsar, flugor och kravatter, av natursilke eller avfall av natursilke, inte trikå
6215 20	Slipsar, flugor och kravatter, av konstfibrer, inte trikå
6215 90	Slipsar, flugor och kravatter, av annat textilmaterial, inte trikå
6216 00	Handskar och vantar, av textilmaterial, inte trikå
6217 10	Tillbehör till kläder, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av textilmaterial, inte trikå
6217 90	Delar till kläder eller till tillbehör till kläder, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av textilmaterial, inte trikå
63 kap	**Andra konfektionerade textilvaror, handarbetssatser, begagnade kläder och andra begagnade textilvaror; lump**
6301 10	Filtar med elektrisk uppvärmning, av textilmaterial
6301 20	Filtar (andra än med elektrisk uppvärmning) och resfiltar, av ull eller fina djurhår
6301 30	Filtar (andra än med elektrisk uppvärmning) och resfiltar, av bomull
6301 40	Filtar (andra än med elektrisk uppvärmning) och resfiltar av syntetfibrer
6301 90	Filtar (andra än med elektrisk uppvärmning) och resfiltar, av annat textilmaterial
6302 10	Sänglinne av trikå
6302 21	Sänglinne av bomull, tryckt, inte trikå
6302 22	Sänglinne av konstfibrer, tryckt, inte trikå
6302 29	Sänglinne av annat textilmaterial, tryckt, inte trikå
6302 31	Sänglinne, av bomull, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
6302 32	Sänglinne av konstfibrer, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
6302 39	Sänglinne av annat textilmaterial, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans
6302 40	Bordslinne av trikå

HS Nr	Varubeskrivning
6302 51	Bordslinne av bomull, inte trikå
6302 52	Bordslinne av lin, inte trikå
6302 53	Bordslinne av konstfibrer, inte trikå
6302 59	Bordslinne av annat textilmaterial, inte trikå
6302 60	Toaletthanddukar, kökshanddukar och liknande artiklar av bomullsfrotté
6302 91	Toaletthanddukar, kökshanddukar, av bomull, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
6302 92	Toalett- och kökshanddukar, av lin
6302 93	Toalett- och kökshanddukar, av konstfibrer
6302 99	Toalett- och kökshanddukar, av annat textilmaterial
6303 11	Gardiner, rullgardiner och draperier och sängomhängen, av bomull, av trikå
6303 12	Gardiner, rullgardiner och draperier och sängomhängen, av syntetfibrer, av trikå
6303 19	Gardiner, rullgardiner och draperier och sängomhängen, av annat textilmaterial, av trikå
6303 91	Gardiner, rullgardiner och draperier och sängomhängen, av bomull, inte av trikå
6303 92	Gardiner, rullgardiner och draperier och sängomhängen, av syntetfibrer, inte av trikå
6303 99	Gardiner, rullgardiner och draperier och sängomhängen, av annat textilmaterial, inte av trikå
6304 11	Sängöverkast av textilmaterial, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av trikå
6304 19	Sängöverkast av textilmaterial, inte nämnt eller inbegripet någon annanstans, av trikå
6304 91	Inredningsartiklar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av trikå
6304 92	Inredningsartiklar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull, inte av trikå
6304 93	Inredningsartiklar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av syntetfibrer, inte av trikå
6304 99	Inredningsartiklar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial, inte av trikå
6305 10	Säckar och påsar av sådana slag som används för förpackning av varor, av jute eller andra bastfibrer
6305 20	Säckar och påsar av sådana slag som används för förpackning av varor, av bomull
6305 31	Säckar och påsar av sådana slag som används för förpackning av varor, av polyeten- eller polypropenremsor
6305 39	Säckar och påsar av sådana slag som används för förpackning av varor, av annat konstmaterial
6305 90	Säckar och påsar av sådana slag som används för förpackning av varor, av annat textilmaterial
6306 11	Presenningar och markiser, av bomull
6306 12	Presenningar och markiser, av syntetfibrer
6306 19	Presenningar och markiser, av annat textilmaterial
6306 21	Tält av bomull
6306 22	Tält av syntetfibrer
6306 29	Tält av annat textilmaterial
6306 31	Segel, av syntetfibrer
6306 39	Segel, av annat textilmaterial
6306 41	Luftmadrasser, av bomull

HS Nr	Varubeskrivning
6306 49	Luftmadrasser, av annat textilmaterial
6306 91	Campingvaror, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av bomull
6306 99	Campingvaror, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, av annat textilmaterial
6307 10	Skurtrasor, disktrasor, dammhanddukar och liknande artiklar, av textilmaterial
6307 20	Flytvästar och livbälten, av textilmaterial
6307 90	Konfektionerade artiklar, av textilmaterial, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans, inklusive tillskärningsmönster
6308 00	Satser bestående av vävnadsstycken och garn, med eller utan tillbehör, och avsedda för tillverkning av mattor, tapisserier etc
6309 00	Begagnade kläder och andra begagnade artiklar

Textilvaror enligt 30–49, 64–96 kap

HS Nr	Varubeskrivning
3005 90	Vadd, förbandsgas, bindor och liknande artiklar
ex 3921 12 ex 3921 13 ex 3921 90	Vävnader, triå eller bondad duk, belagda eller överdragna eller laminerade med plast
ex 4202 12 ex 4202 22 ex 4202 32 ex 4202 92	Koffertar, resväskor, med utsida av övervägande textilmaterial
ex 6405 20	Skodon med sulor och överdelar av ullfilt
ex 6406 10	Skodonsöverdelar med 50 procent eller mer av överdelarna av textil
ex 6406 99	Damasker, benkläder av textilmaterial
6501 00	Hattstumpar, hattämnen av filt
6502 00	Hattstumpar, flätade eller hopfogade av band eller remsor av alla slags material
6503 00	Filthattar och andra huvudbonader av filt
6504 00	Hattar och andra huvudbonader, flätade eller hopfogade av band eller remsor av alla slags material
6505 90	Hattar och andra huvudbonader, av triå eller gjorda av spets, eller annat textilmaterial
6601 10	Paraplyer och parasoller, trädgårdstyp
6601 91	Andra paraplyer, med hopskjutbart skaft
6601 99	Andra paraplyer
ex 7019 10	Glasfibergarn
ex 7019 20	Vävnader av glasfibrer
8708 21	Säkerhetsbälten för motorfordon
8804 00	Fallskärmar, delar och tillbehör till dessa varor
9113 90	Urarmband och delar till urarmband av textilmaterial
ex 9404 90	Kuddar av bomull; sängtäcke, duntäcke, kviltade sängöverkast och liknande produkter
9502 91	Dockkläder
ex 9612 10	Färgband, av konstfibrer, andra än av en bredd av 30 mm och i kassett

AVTAL OM TEKNISKA HANDELSHINDER

MEDLEMMARNA,

som beaktat de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan,

som önskar främja syftena med GATT 1994,

som erkänner att internationella standarder och system för bedömning av överensstämmelse i väsentlig grad kan effektivisera tillverkning och underlätta internationella handelsförbindelser,

som därför önskar stödja utvecklingen av sådana internationella standarder och system för bedömning av överensstämmelse,

som emellertid önskar säkerställa att tekniska föreskrifter och standarder, inklusive förpacknings-, märknings- och etiketteringskrav och förfaranden för bedömning av överensstämmelse med tekniska föreskrifter och standarder inte skapar onödiga hinder för den internationella handeln,

som erkänner att inget land skall vara förhindrat att på de nivåer det anser lämpliga vidta åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa kvaliteten på sin export, eller för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, eller miljön, eller för att förhindra bedrägliga förfaranden, under förutsättning att dessa åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder där samma förhållanden råder eller en förtäckt begränsning av internationell handel, samt att de i övrigt överensstämmer med bestämmelserna i detta avtal,

som erkänner att inget land bör vara förhindrat att vidta åtgärder som är nödvändiga för att skydda väsentliga säkerhetsintressen,

som erkänner att internationell standardisering kan utgöra ett bidrag till överföring av teknologi från utvecklade länder till utvecklingsländer,

som erkänner att utvecklingsländer kan möta särskilda svårigheter vid utarbetandet och tillämpningen av tekniska föreskrifter och standarder samt förfaranden för bedömning av överensstämmelse med tekniska föreskrifter och standarder, och önskar bistå dem i deras strävanden i detta avseende,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Allmänna bestämmelser

1.1 Allmänna begrepp rörande standardisering och förfaranden för bedömning av överensstämmelse skall normalt ha den betydelse som de givits genom de definitioner som antagits inom FN-systemet och av internationella standardiseringsorgan med hänsyn tagen till deras sammanhang och med beaktande av ändamålet och syftet med detta avtal.

1.2 I detta avtal gäller dock den innebörd som uttrycken givits i bilaga 1.

1.3 Alla varor, såväl industri- som jordbruksvaror, skall omfattas av bestämmelserna i detta avtal.

1.4 Inköpsspecifikationer som utarbetats av myndighetsorgan för myndighetsorgans krav beträffande tillverkning eller användning omfattas inte av bestämmelserna i detta avtal, utan faller under Avtalet om offentlig upphandling, i enlighet med dess tillämpningsområde.

1.5 Bestämmelserna i detta avtal gäller inte sådana sanitära och fytosanitära åtgärder som avses i bilaga A i Avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder.

1.6 Alla hänvisningar i detta avtal till tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse skall tolkas så att de innefattar ändringar av och tillägg till dessa eller deras varuomfattning med undantag för oväsentliga ändringar och tillägg.

TEKNISKA FÖRESKRIFTER OCH STANDARDER

Artikel 2

Statliga myndighetsorgans utarbetande, fastställande och tillämpning av tekniska föreskrifter

Med avseende på medlemmarnas statliga myndighetsorgan gäller följande:

2.1 Medlemmarna skall säkerställa att varor som införs från annan medlems territorium i fråga om tekniska föreskrifter medges en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges inhemska varor av samma slag eller sådana varor med ursprung i annat land.

2.2 Medlemmarna skall säkerställa att tekniska föreskrifter inte utarbetas, fastställs eller tillämpas med avsikt eller med verkan att skapa onödiga hinder för den internationella handeln. Därför skall tekniska föreskrifter inte vara mer handelsbegränsande än vad som är nödvändigt för att uppfylla legitima syften med hänsyn tagen till de risker som skulle uppstå om syftena ej uppfylldes. Sådana legitima syften är bl.a.: nationella säkerhetsbehov, förhindrande av bedrägliga förfaranden, skydd av människors hälsa eller säkerhet, djurs eller växters liv eller hälsa, eller miljön. Faktorer som gäller vid sådana riskbedömningar är bl.a.: tillgänglig vetenskaplig och teknisk information, använd processteknik och avsedd slutanvändning av varorna.

2.3 Tekniska föreskrifter skall inte bibehållas om de bakomliggande omständigheter eller syften som ursprungligen föranledde dem inte längre föreligger eller om ändrade omständigheter eller syften kan beaktas på ett mindre handelsbegränsande sätt.

2.4 Om det finns ett behov av tekniska föreskrifter och det föreligger tillämpliga internationella standarder eller om sådana kommer att färdigställas inom kort, skall medlemmarna använda dessa eller tillämpliga delar av dem som grundval för sina tekniska föreskrifter, utom när dessa internationella standarder eller tillämpliga delar av dem vore ineffektiva eller olämpliga för att uppnå de legitima mål som eftersträvas, exempelvis på grund av grundläggande klimatiska eller geografiska faktorer eller grundläggande tekniska problem.

2.5 En medlem som utarbetar, fastställer eller tillämpar en teknisk föreskrift som kan ha en väsentlig inverkan på andra medlemmars handel, skall på begäran av en annan medlem redovisa motivet för den tekniska föreskriften enligt bestämmelserna i punkterna 2–4. Om en teknisk föreskrift utarbetas, fastställs eller tillämpas för något av de legitima syften som uttryckligen nämns i punkt 2 och överensstämmer med tillämpliga internationella standarder, skall den, om inte annat påvisas, inte förutsättas skapa ett onödigt hinder för den internationella handeln.

2.6 I syfte att harmonisera de tekniska föreskrifterna på en så bred grundval som möjligt, skall medlemmarna inom ramen för sina resurser till fullo delta i utarbetandet inom respektive internationella standardiseringsorgan av internationella standarder för sådana varor för vilka de antingen fastställt eller avser att fastställa tekniska föreskrifter.

2.7 Medlemmarna skall i positiv anda överväga att godta andra medlemmars tekniska föreskrifter som likvärdiga, även om dessa tekniska föreskrifter skiljer sig från deras egna, förutsatt att de är övertygade om att dessa föreskrifter i tillräcklig grad uppfyller deras egna föreskrifters syften.

2.8 Närhelst så är lämpligt, skall medlemmarna ange tekniska föreskrifter grundade på produktkrav i form av prestanda snarare än konstruktion eller beskrivande egenskaper.

2.9 Om det inte finns någon tillämplig internationell standard, eller om det tekniska innehållet i en föreslagen teknisk föreskrift inte överensstämmer med det tekniska innehållet i tillämpliga internationella standarder, och om den tekniska föreskriften kan ha en väsentlig inverkan på andra medlemmars handel, skall medlemmarna

2.9.1 offentliggöra ett meddelande i en publikation i god tid och på ett lämpligt stadium, så att berörda intressenter i andra medlemsländer ges möjlighet att sätta sig in i förslaget att införa en viss teknisk föreskrift,

2.9.2 underrätta andra medlemmar genom sekretariatet om de varor som avses beröras av den föreslagna tekniska föreskriften tillsammans med en kortfattad redogörelse för syftet med föreskriften och dess bakgrund. Dessa anmälningar skall göras i god tid och på lämpligt stadium, medan det fortfarande är möjligt att göra ändringar och ta hänsyn till kommentarer,

2.9.3 på begäran tillhandahålla andra medlemmar upplysningar om eller kopior av den föreslagna tekniska föreskriften och, om möjligt, ange vilka delar som i sak avviker från tillämpliga internationella standarder,

2.9.4 utan diskriminering ge andra medlemmar skälig tid att inkomma med skriftliga kommentarer och på begäran diskutera dessa kommentarer samt ta hänsyn till de skriftliga kommentarerna och resultatet av diskussionerna.

2.10 Om inte annat följer av bestämmelserna i inledningen till punkt 9 får en medlem, om den så bedömer nödvändigt, underlåta att vidta de åtgärder som avses i punkt 9, om tvingande problem rörande säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller hotar att uppstå, under förutsättning att medlemmen då den tekniska föreskriften fastställs,

2.10.1 omedelbart underrättar andra medlemmar genom sekretariatet om den aktuella tekniska föreskriften och de varor som omfattas, tillsammans med en kortfattad redogörelse för avsikten med den tekniska föreskriften och dess bakgrund samt om de tvingande problemen som förelegat,

2.10.2 på begäran tillhandahålla andra medlemmar kopior av den tekniska föreskriften,

2.10.3 utan diskriminering tillåta andra medlemmar att inkomma med skriftliga kommentarer och på

begäran diskutera dessa kommentarer samt ta hänsyn till de skriftliga kommentarerna och resultatet av diskussionerna.

2.11 Medlemmarna skall säkerställa att samtliga tekniska föreskrifter som fastställts omedelbart offentliggörs eller görs tillgängliga på annat sätt, så att berörda intressenter i andra medlemsländer ges möjlighet att sätta sig in i dem.

2.12 Utom under sådana tvingande omständigheter som avses i punkt 10 skall medlemmarna medge en skälig tidsfrist mellan tidpunkten då de tekniska föreskrifterna offentliggörs och tidpunkten då de träder i kraft för att ge tillverkare i exporterande medlemsländer, särskilt utvecklingsländerna, tid att anpassa sina varor och tillverkningsmetoder till den importerande medlemmens krav.

Artikel 3

Lokala myndighetsorgans och privata organs utarbetande, fastställande och tillämpning av tekniska föreskrifter

Med avseende på medlemsländernas lokala myndighetsorgan och privata organ inom respektive territorium gäller följande:

3.1 Medlemmarna skall vidta sådana rimliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att dessa organ uppfyller bestämmelserna i artikel 2, med undantag för skyldigheten att göra sådan anmälan som avses i artikel 2.9.2 och 2.10.1.

3.2 Medlemmarna skall säkerställa att tekniska föreskrifter, som fastställts av lokala myndigheter på nivån direkt under medlemmarnas centrala regering, anmäls enligt bestämmelserna i artikel 2.9.2 och 2.10.1, varvid dock gäller att det inte är nödvändigt att anmäla sådana tekniska föreskrifter som har väsentligen samma tekniska innehåll som de tekniska föreskrifter som tidigare anmälts.

3.3 Medlemmarna får kräva att kontakter med andra medlemmar, däribland kontakter rörande anmälningar, informationsutbyte och möjlighet att ge kommentarer och föra sådana diskussioner som avses i artikel 2.9 och 2.10, skall ske på central regeringsnivå.

3.4 Medlemmarna skall inte vidta åtgärder som tvingar eller uppmuntrar lokala myndighetsorgan eller privata organ inom respektive territorium att handla på ett sätt som strider mot bestämmelserna i artikel 2.

3.5 Medlemmarna är enligt detta avtal fullt ansvariga för att samtliga bestämmelser i artikel 2 iakttas. Medlemmarna skall vidta och genomföra konstruktiva åtgärder och utforma system som underlättar för andra än statliga myndighetsorgan att uppfylla bestämmelserna i artikel 2.

Artikel 4

Utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder

4.1 Medlemmarna skall säkerställa att deras statliga standardiserande myndighetsorgan unsluter sig till och följer uppförandekoden för utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder i bilaga 3 till detta avtal (i detta avtal benämnd "uppförandekoden"). De skall vidta sådana rimliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att lokala standardiserande myndighetsorgan och privata standardiserande organ inom respektive territorium, såväl som regionala standardiserande organ i vilka de eller flera organ inom deras territorier är medlemmar, ansluter sig till och följer denna uppförandekod. Dessutom skall medlemmarna inte vidta åtgärder som direkt eller indirekt har till effekt att sådana standardiserande organ tvingas eller uppmuntras att handla på ett sätt som är oförenligt med uppförandekoden. Medlemmarnas skyldigheter att tillse att de standardiserande organen uppfyller uppförandekodens bestämmelser skall gälla oavsett om ett standardiserande organ har anslutit sig till uppförandekoden eller inte.

4.2 Standardiserande organ som har anslutit sig till och följer uppförandekoden skall av medlemmarna erkännas följa detta avtals principer.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED TEKNISKA FÖRESKRIFTER OCH STANDARDER

Artikel 5

Statliga myndighetsorgans förfaranden för bedömning av överensstämmelse

5.1 Medlemmarna skall, i de fall det krävs en uttrycklig försäkran om överensstämmelse med tekniska föreskrifter eller standarder, säkerställa att statliga myndighetsorgan tillämpar följande bestämmelser beträffande varor med ursprung inom andra medlemmars territorier:

5.1.1 Förfaranden för bedömning av överensstämmelse skall utarbetas, fastställas och tillämpas så att leverantörer av varor av samma slag med ursprung i andra medlemmars territorier ges tillträde på villkor, som i en jämförbar situation inte är mindre gynnsamma än de som ges leverantörer av inhemska varor av samma slag eller sådana varor med ursprung i annat land. Tillträde innebär rätt för leverantörer till bedömning av överensstämmelse enligt reglerna i förfarandet, däribland, när detta förutses i förfarandet, möjlighet att få bedömningen av överensstämmelse utförd på platsen för verksamheten och att erhålla vederbörlig märkning.

5.1.2 Förfaranden för bedömning av överensstämmelse skall inte utarbetas, fastställas eller tillämpas med avsikt eller verkan att skapa onödiga hinder för internationell handel. Detta innebär bl.a. att förfaranden för bedömning av överensstämmelse inte skall vara striktare eller tillämpas mer strikt än nödvändigt för att den importerande medlemmen skall vara tillräckligt förvissad om att varorna överensstämmer med de tillämpliga tekniska föreskrifterna eller standarderna, med beaktande av de risker som ickeöverensstämmelse skulle medföra.

5.2 Vid genomförandet av bestämmelserna i punkt 1 skall medlemmarna tillse följande:

5.2.1 Förfaranden för bedömning av överensstämmelse skall genomföras och avslutas så snabbt som möjligt och på ett sätt som inte är mindre förmånligt för varor med ursprung i andra medlemmars territorier än för inhemska varor av samma slag.

5.2.2 Den normala handläggningstiden för varje förfarande för bedömning av överensstämmelse skall offentliggöras. Alternativt skall den beräknade handläggningstiden på begäran meddelas sökanden. När det behöriga organet mottar en ansökan, skall det skyndsamt undersöka om dokumentationen är komplett och noggrant och fullständigt underrätta sökanden om eventuella brister. Det behöriga organet skall så snart som möjligt tillställa sökanden resultatet av undersökningen på ett så noggrant och fullständigt sätt att korrigerande åtgärder vid behov kan vidtas. Det behöriga organet skall genomföra bedömningen av överensstämmelse så långt som det är praktiskt möjligt, även i det fall det finns brister i ansökningen, om sökanden så önskar. Sökanden skall på begäran underrättas om hur förfarandena fortskrider och få förklaring till eventuella förseningar.

5.2.3 Informationsskyldigheten begränsas till vad som är nödvändigt för att bedöma överensstämmelse och fastställa avgifter.

5.2.4 Förtrolig information om varor med ursprung i andra medlemmars territorier som framkommer eller lämnas i samband med förfaranden för bedömning av överensstämmelse skall respekteras på samma sätt som för inhemska varor och på ett sådant sätt att legitima affärsintressen skyddas.

5.2.5 Avgifter som uttas för att bedöma överensstämmelse av varor med ursprung i andra medlemmars territorier skall vara skäliga i förhållande till de avgifter som uttas för att i samma avseende bedöma inhemska varor av samma slag eller sådana varor med ursprung i något annat land, med beaktande av kostnader för kommunikationer, transporter och annat som följer av skillnader i lokaliseringen av verksamheterna mellan sökanden och det organ som bedömer överensstämmelse.

5.2.6 Platsen för lokalerna som används vid bedömning av överensstämmelse och urvalet av prover skall inte vara sådana att onödig olägenhet orsakas sökande eller deras ombud.

5.2.7 När en varas specifikationer ändras efter bestämningen av dess överenstämmelse med tillämpliga tekniska föreskrifter eller standarder, skall förfarandet för bedömning av överensstämmelse för den ändrade varan begränsas till vad som är nödvändigt för att med tillräcklig säkerhet kunna fastställa att varan forfarande uppfyller de gällande tekniska föreskrifterna eller standarderna.

5.2.8 Det skall finnas ett överprövningsförfarande beträffande tillämpningen av förfarandena för bedömning av överensstämmelse och korrigerande åtgärder skall vidtas vid berättigade klagomål.

5.3 Ingen bestämmelse i punkt 1 och 2 skall hindra medlemmarna från att utföra skäliga stickprov inom sina territorier.

5.4 Om en uttrycklig försäkran krävs att varor överensstämmer med tekniska föreskrifter eller standarder och det finns tillämpliga riktlinjer eller rekommendationer utfärdade av internationella standardiseringsorgan eller då sådana kommer att färdigställas inom kort, skall medlemmarna säkerställa att statliga myndighetsorgan använder dessa eller tillämpliga delar av dem som grundval för sina förfaranden för bedömning av överensstämmelse utom i de fall, vilka på begäran vederbörligen skall redovisas, då sådana riktlinjer eller rekommendationer eller tillämpliga delar därav är olämpliga för de berörda medlemmarna av bl.a sådana orsaker som nationella säkerhetsbehov, förhindrandet av bedrägliga förfaranden, skydd av människors hälsa eller säkerhet, djurs eller växters liv eller hälsa, eller miljön, grundläggande klimatiska eller geografiska faktorer, grundläggande teknologiska problem eller infrastrukturproblem.

5.5 I syfte att harmonisera förfarandena för bedömning av överensstämmelse på en så bred grundval som möjligt, skall medlemmarna inom ramen för sina resurser fullt ut delta i utarbetandet inom respektive internationella standardiseringsorgan av riktlinjer och rekommendationer för förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

5.6 Om det inte finns någon tillämplig riktlinje eller rekommendation utfärdad av ett internationellt standardiseringsorgan eller det tekniska innehållet i ett föreslaget förfarande för bedömning av överensstämmelse inte överensstämmer med tillämpliga riktlinjer och rekommendationer som utfärdats av internationella standardiseringsorgan, och om förfarandet för bedömning av överensstämmelse kan ha en väsentlig inverkan på andra medlemmars handel, skall medlemmarna:

5.6.1 offentliggöra ett meddelande i en publikation i god tid och på ett lämpligt stadium, så att berörda intressenter i andra medlemsländer ges möjlighet att sätta sig in i det föreslagna förfarandet för bedömning av överensstämmelse,

5.6.2 genom sekretariatet underrätta andra medlemmar om de varor som kommer att beröras av det föreslagna förfarandet för bedömning av överensstämmelse tillsammans med en kortfattad redogörelse för avsikten med förfarandet och dess bakgrund. Sådana anmälningar skall göras i god tid och på ett lämpligt stadium, medan det forfarande är möjligt att göra ändringar och ta hänsyn till kommentarer,

5.6.3 på begäran ge andra medlemmar upplysningar om eller kopior av det föreslagna förfarandet och, om möjligt, redovisa de delar som i sak avviker från tillämpliga riktlinjer och rekommendationer som utfärdats av internationella standardiseringsorgan,

5.6.4 utan diskriminering ge andra medlemmar skälig tid att inkomma med skriftliga kommentarer och på begäran diskutera dessa kommentarer samt ta hänsyn till de skriftliga kommentarerna och resultatet av diskussionerna.

5.7 Om inte annat följer av inledningen till punkt 6 får en medlem underlåta att vidta sådana åtgärder i punkt 6 som den anser nödvändiga om tvingande problem rörande säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller hotar att uppstå för en medlem, under förutsättning att medlemmen, då förfarandet fastställs:

5.7.1 omedelbart underrättar andra medlemmar genom sekretariatet om det förfarande och de varor som omfattas, tillsammans med en kortfattad redogörelse för avsikten med förfarandet och dess bakgrund och om de tvingande problem som förelegat,

5.7.2 på begäran ger andra medlemmar kopior av förfarandereglerna,

5.7.3 utan diskriminering tillåter andra medlemmar att inkomma med skriftliga kommentarer och på begäran diskutera dessa kommentarer samt ta hänsyn till de skriftliga kommentarerna och resultatet av diskussionerna.

5.8 Medlemmarna skall tillse att samtliga förfaranden för bedömning av överensstämmelse som fastställs omedelbart offentliggörs eller görs tillgängliga på annat sätt, så att berörda intressenter i andra medlemsländer ges möjlighet att sätta sig in i dem.

5.9 Utom i fall av sådana tvingande omständigheter som avses i punkt 7 skall medlemmarna anslå skälig tid mellan offentliggörandet av krav gällande förfaranden för bedömning av överensstämmelse och ikraftträdandet av dessa, för att ge tillverkare i exporterande medlemsländer, särskilt u-landsmedlemmar, tid att anpassa sina varor och tillverkningsmetoder till den importerande medlemmens krav.

Artikel 6

Statliga myndighetsorgans erkännande av bedömning av överensstämmelse

Med avseende på medlemsländernas statliga myndighetsorgan gäller följande:

6.1 Utan inskränkning av bestämmelserna i punkterna 3 och 4 skall medlemmarna, närhelst möjligt, tillse att resultat av förfaranden för bedömning av överensstämmelse i andra medlemmar kan godtas, även om dessa förfaranden skiljer sig från deras egna, under förutsättning att de är förvissade om att dessa förfaranden säkerställer överensstämmelse med tillämpliga tekniska föreskrifter eller standarder på ett likvärdigt sätt jämfört med deras egna förfaranden. Det erkänns att samråd i förväg kan vara nödvändigt för att nå ömsesidigt tillfredställande överenskommelser, särskilt beträffande:

6.1.1 tillräcklig och varaktig teknisk kompetens hos berörda organ som bedömer överensstämmelse i det exporterande medlemslandet, så att en fortsatt tillförlitlighet i deras bedömningar kan påräknas. Att tillämpliga och av internationella standardiseringsorgan utfärdade riktlinjer och rekommendationer har följts, vilket skall styrkas genom certifikat e.d., skall kunna åberopas som indikation på att erforderlig teknisk kompetens föreligger,

6.1.2 begränsning av godkännande av bedömningar av överensstämmelse till sådana som utförts av därtill utsedda organ i det exporterande medlemslandet.

6.2 Medlemmarna skall tillse att deras förfaranden för bedömning av överensstämmelse så långt möjligt medger tillämpning av bestämmelserna i punkt 1.

6.3 Medlemmarna uppmanas att på begäran av andra medlemmar inleda förhandlingar i syfte att sluta avtal om ömsesidigt erkännande av resultaten av varandas förfaranden för bedömning av överensstämmelse. Medlemmarna får kräva att sådana avtal uppfyller villkoren i punkt 1 och ger ömsesidigt tillfredsställande möjligheter att underlätta handeln med berörda varor.

6.4. Medlemmarna uppmanas att tillåta att organ som bedömer överensstämmelse, som är belägna inom andra medlemmars territorier, deltar i sina respektive förfaranden på villkor som inte är mindre gynnsamma än de som medges för organ som är belägna på deras eget territorium eller på andra länders territorier.

Artikel 7

Lokala myndighetsorgans förfaranden vid bedömning av överensstämmelse

Med avseende på sina lokala myndighetsorgan inom respektive territorier:

7.1 Skall medlemmarna vidta sådana rimliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att dessa organ uppfyller bestämmelserna i artiklarna 5 och 6 med undantag för den anmälningsskyldighet som avses i artikel 5.6.2 och 5.7.1.

7.2 Skall medlemmarna säkerställa att de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som fastställs av lokala myndighteter på nivån direkt under medlemmarnas statliga regering anmäls enligt bestämmelserna i artikel 5.6.2 och 5.7.1, varvid dock gäller att det inte är nödvändigt att anmäla sådana förfaranden vilkas tekniska innehåll väsentligen överensstämmer med de förfaranden som fastställts och som redan anmälts av berörda medlemmars statliga myndighetsorgan.

7.3 Får medlemmarna kräva att kontakter med andra medlemmar, däribland kontakter rörande anmälningar, informationsutbyte och möjlighet att lämna kommentarer och föra diskussioner enligt artikel 5.6–7, sker genom den centrala regeringens försorg.

7.4 Skall medlemmarna inte vidta åtgärder som tvingar eller uppmuntrar lokala myndighetsorgan inom sina territorier att agera på ett sätt som strider mot bestämmelserna i artiklarna 5 och 6.

7.5 Är medlemmarna enligt detta avtal fullt ansvariga för att samtliga bestämmelser i artiklarna 5 och 6 iakttas. Medlemmarna skall vidta och genomföra konstruktiva åtgärder och utforma system som underlättar för andra än statliga myndighetsorgan att uppfylla bestämmelserna i artiklarna 5 och 6.

Artikel 8

Privata organs förfaranden för bedömning av överensstämmelse

8.1 Medlemmarna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att tillse att förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas inom deras territorier av privata organ uppfyller bestämmelserna i artiklarna 5 och 6, med undantag för skyldigheten att anmäla föreslagna förfaranden för bedömning av överensstämmelse. Dessutom skall medlemmarna inte vidta åtgärder som direkt eller indirekt har till följd att sådana organ tvingas eller uppmuntras att handla på ett sätt som strider mot bestämmelserna i artiklarna 5 och 6.

8.2 Medlemmarna skall säkerställa att deras statliga myndighetsorgan förlitar sig på förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas av privata organ endast om dessa organ uppfyller bestämmelserna i artiklarna 5 och 6, med undantag av skyldigheten att anmäla föreslagna förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.

Artikel 9

Internationella och regionala system

9.1 Om det krävs en uttrycklig försäkran om överensstämmelse med en teknisk föreskrift eller standard, skall medlemmarna, när så är praktiskt möjligt, utforma och anta internationella system för bedömning av överensstämmelse och bli medlemmar eller delta i dessa.

9.2 Medlemmarna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att internationella och regionala system för bedömning av överensstämmelse, i vilka berörda organ inom deras territorier är medlemmar eller deltar, iakttar bestämmelserna i artiklarna 5 och 6. Dessutom skall medlemmarna inte vidta åtgärder som direkt eller indirekt har till följd att sådana system tvingas eller uppmuntras att handla på ett sätt som strider mot bestämmelserna i artiklarna 5 och 6.

9.3 Medlemmarna skall säkerställa att deras statliga myndighetsorgan förlitar sig på internationella eller regionala system för bedömning av överensstämmelse endast i den utsträckning som dessa system är i överensstämmelse med tillämpliga bestämmelser i artiklarna 5 och 6.

UPPLYSNINGAR OCH BISTÅND

Artikel 10

Upplysningar om tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse

10.1 Varje medlem skall tillhandahålla en upplysningscentral som både kan besvara rimliga förfrågningar från andra medlemmar och berörda intressenter i andra medlemsländer och tillhandahålla underlag beträffande:

10.1.1 tekniska föreskrifter som fastställts eller föreslagits inom dess territorium av statliga eller lokala myndighetsorgan, av privata organ som har befogenhet att övervaka att tekniska föreskrifter efterlevs, eller av regionala standardiseringsorgan i vilka sådana organ är medlemmar eller deltagare,

10.1.2 standarder som antagits eller föreslagits inom dess territorium av statliga eller lokala myndighetsorgan, eller av regionala standardiseringsorgan i vilka sådana organ är medlemmar eller deltagare,

10.1.3 befintliga eller föreslagna förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas eller föreslås bli tillämpade inom dess territorium av statliga eller lokala myndighetsorgan, eller av

privata organ som har befogenhet att övervaka att tekniska föreskrifter efterlevs, eller av regionala organ i vilka sådana organ är medlemmar eller deltagare,

10.1.4 medlemmens, eller de inom dess territorium berörda statliga eller lokala myndighetsorgan, medlemskap eller deltagande i såväl internationella som regionala standardiseringsorgan och system för bedömning av överensstämmelse, som i bilaterala och multilaterala överenskommelser som faller inom detta avtal. Den skall också kunna tillhandahålla rimliga upplysningar om bestämmelserna i sådana system och överenskommelser,

10.1.5 den publikation som innehåller meddelanden som offentliggörs enligt detta avtal. Alternativt skall den lämna upplysningar om var denna information kan erhållas samt

10.1.6 var de upplysningscentraler som avses i punkt 3 är belägna.

10.2 Om fler än en upplysningscentral inrättas av en medlem av rättsliga eller administrativa skäl, skall den medlemmen ge andra medlemmar fullständig och entydig information om var och en av dessa upplysningscentralers ansvarsområde. Medlemmen skall dessutom tillse att frågor som ställts till felaktig upplysningscentral omedelbart vidarebefordras till rätt upplysningscentral.

10.3 Medlemmarna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att det finns en eller flera upplysningscentraler som både kan besvara motiverade frågor från andra medlemmar och berörda intressenter i andra medlemsländer och tillhandahålla underlag eller information om var dessa kan erhållas i fråga om:

10.3.1 standarder som fastställts eller föreslagits inom deras territorium av privata standardiserande organ, eller av regionala standardiseringsorgan i vilka sådana organ är medlemmar eller deltagare samt

10.3.2 existerande eller föreslagna förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas eller föreslås bli tillämpade inom deras territorium av privata organ eller av regionala organ i vilka sådana organ är medlemmar eller deltagare,

10.3.3 medlemskap eller deltagande av berörda privata organ inom deras territorium i internationella och regionala standardiseringsorgan och system för bedömning av överensstämmelse liksom i bilaterala och multilaterala överenskommelser som faller inom detta avtal; de skall också kunna tillhandahålla skälig information om bestämmelserna i dessa system och överenskommelser.

10.4 Medlemmarna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att tillse att, om kopior av dokument begärs av andra medlemmar eller berörda intressenter i andra medlemsländer, dessa levereras till ett skäligt pris i förekommande fall enligt bestämmelserna i detta avtal. Bortsett från den verkliga leverenskostnaden, skall priset vara detsamma som för medborgare [1] i det berörda medlemslandet eller i andra medlemsländer.

10.5 I-landsmedlemmar skall, på begäran från andra medlemmar tillhandahålla översättningar på engelska, franska eller spanska av de dokument som omfattas av en enskild anmälan eller, i fråga om omfångsrika dokument, en sammanfattning av sådana dokument.

10.6 Sekretariatet skall distribuera kopior av de anmälningar det erhåller med stöd av bestämmelserna i detta avtal till samtliga medlemmar och till intresserade internationella standardiserande organ och organ som bedömer överensstämmelse samt uppmärksamma u-landsmedlemmar på anmälningar som rör varor av särskilt intresse för dem.

10.7 När en medlem har ingått ett avtal med ett annat land eller andra länder i frågor som rör tekniska föreskrifter, standarder eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse som kan ha en väsentlig effekt på handeln, skall åtminstone en signatärmedlem genom sekretariatet underrätta andra medlemmar om vilka varor som omfattas av överenskommelsen samt lämna en kort redogörelse för överenskommelsen. Berörda medlemmar uppmanas att på begäran inleda förhandlingar med andra medlemmar i avsikt att träffa liknande avtal eller uppgörelser om deras deltagande i sådana avtal.

10.8 Inga bestämmelser i detta avtal skall anses kräva:

10.8.1 att texter publiceras på annat språk än medlemmens eget,

10.8.2 att upplysningar om eller kopior av förslag lämnas på annat språk än medlemmens eget med undantag för bestämmelserna i punkt 5, eller

10.8.3 att medlemmarna lämnar uppgifter vars yppande de anser stå i strid med deras väsentliga säkerhetsintressen.

---

[1] "Medborgare" skall här avse, när det gäller medlem som utgör ett särskilt tullområde i WTO, fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har ett verkligt och verksamt industriellt eller kommersiellt företag inom detta tullområde.

10.9 Anmälningar till sekretariatet skall göras på engelska, franska eller spanska.

10.10 Medlemmarna skall utse ett särskilt statligt myndighetsorgan med ansvar för den nationella tillämpningen av bestämmelserna om anmälningsförfaranden enligt detta avtal, med undantag för förfarandena i bilaga 3.

10.11 Om emellertid ansvaret för anmälningsförfaranden av rättsliga eller administrativa skäl är uppdelat mellan två eller flera statliga myndighetsorgan, skall den berörda medlemmen tillhandahålla de andra medlemmarna fullständig och entydig information om vart och ett av dessa myndigheters ansvarsområde.

Artikel 11

Tekniskt bistånd till andra medlemmar

11.1 Medlemmarna skall på begäran ge råd till andra medlemmar, särskilt utvecklingsländer, beträffande utarbetandet av tekniska föreskrifter.

11.2 Medlemmarna skall på begäran ge råd och tekniskt bistånd till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmarna, på ömsesidigt överenskomna villkor angående upprättandet av nationella standardiserande organ och deltagande i internationella standardiserande organ och de skall uppmuntra sina nationella standardiserande organ att göra detsamma.

11.3 Medlemmarna skall på begäran vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att tillse att föreskrivande organ inom deras territorier ger råd och tekniskt bistånd till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmarna, på ömsesidigt överenskomna villkor beträffande:

11.3.1 upprättandet av föreskrivande organ eller organ för bedömning av överensstämmelse med tekniska föreskrifter, och

11.3.2 de metoder enligt vilka deras tekniska föreskrifter bäst kan uppfyllas.

11.4 Medlemmarna skall på begäran vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att ge råd och tekniskt bistånd på ömsesidigt överenskomna villkor till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmarna, beträffande upprättandet av organ för bedömning av överensstämmelse med standarder som antagits inom den medlems territorium som begärt råd eller bistånd.

11.5 Medlemmarna skall på begäran ge råd och tekniskt bistånd till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmarna, på ömsesidigt överenskomna villkor beträffande åtgärder som bör vidtas av deras tillverkare för att få tillträde till de system för bedömning av överensstämmelse som tillämpas av myndighetsorgan eller privata organ inom den medlemmens territorium som mottar begäran.

11.6 Medlemmar som är medlemmar eller deltagare i internationella eller regionala system för bedömning av överensstämmelse skall på begäran ge råd och teknisk rådgivning till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmarna, på ömsesidigt överenskomna villkor beträffande inrättandet av sådana institutioner och regelverk som skulle göra det möjligt för dem att fullgöra de förpliktelser som är förknippade med medlemskap eller deltagande i dessa system.

11.7 Medlemmarna skall på begäran uppmuntra sådana organ inom sina territorier som är medlemmar eller deltagare i internationella eller regionala system för bedömning av överensstämmelse att ge råd till andra medlemmar, särskilt u-landsmedlemmarna, och skall överväga önskemål om tekniskt bistånd från dem beträffande upprättandet av de institutioner som skulle ge deras berörda organ möjlighet att fullgöra de förpliktelser som är förknippade med medlemskap eller deltagande.

11.8 Medlemmarna skall, när de ger råd eller tekniskt bistånd till andra medlemmar med stöd av punkterna 1–7 prioritera de minst utvecklade medlemsländernas behov.

Artikel 12

Särskild och differentierad behandling av u-landsmedlemmarna

12.1 Medlemmarna skall ge u-landsmedlemmar differentierad och mer förmånlig behandling. såväl med stöd av följande bestämmelser som tillämpliga bestämmelser i andra artiklar i detta avtal.

12.2 Medlemmarna skall särskilt uppmärksamma detta avtals bestämmelser om u-landsmedlemmarnas rättigheter och förpliktelser och skall, när de tillämpar detta avtal såväl nationellt som vid tillämpningen av avtalets institutionella bestämmelser, ta hänsyn till u-landsmedlemmarnas särskilda handels- och utvecklingsmässiga samt finansiella behov.

12.3 Medlemmarna skall vid utarbetandet och tillämpningen av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse ta hänsyn till u-landsmedlemmarnas särskilda handels- och utvecklingsmässiga samt finansiella behov, för att säkerställa att dessa tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse inte skapar onödiga hinder för u-landsmedlemmarnas export.

12.4 Medlemmarna erkänner att u-landsmedlemmarna med sina speciella teknologiska och samhällsekonomiska förutsättningar, i avsikt att bevara inhemsk

teknologi och inhemska tillverkningsmetoder och tillverkningsprocesser som är förenliga med deras utvecklingsbehov, antar vissa tekniska föreskrifter, standarder eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse, även om internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer existerar. Medlemmarna erkänner därför att u-landsmedlemmarna inte skall förväntas använda internationella standarder, som inte är lämpliga för deras handels- och utvecklingsmässiga samt finansiella behov, som grundval för sina tekniska föreskrifter eller standarder, inklusive provningsmetoder.

12.5 Medlemmarna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att tillse att internationella standardiseringsorgan och system för bedömning av överensstämmelse organiseras och bedriver sin verksamhet på ett sätt som underlättar aktivt och representativt deltagande av berörda organ i alla medlemsländer, med hänsynstagande till u-landsmedlemmarnas speciella problem.

12.6 Medlemmarna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att tillse att internationella standardiseringsorgan på begäran av u-landsmedlemmarna undersöker möjligheten och, om så är praktiskt möjligt, utarbetar internationella standarder för varor av särskilt intresse för u-landsmedlemmarna.

12.7 Medlemmarna skall i enlighet med bestämmelserna i artikel 11 ge tekniskt bistånd till u-landsmedlemmar för att säkerställa att utarbetandet och tillämpningen av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse inte skapar onödiga hinder för en ökning och diversifiering av u-landsmedlemmarnas export. Vid fastställandet av villkoren för det tekniska biståndet skall hänsyn tas till den ansökande medlemmens utvecklingsnivå, särskilt de minst utvecklade medlemsländerna.

12.8 Det erkänns att u-landsmedlemmarna kan möta särskilda problem, däribland institutionella och infrastrukturella problem då det gäller utarbetandet och tillämpningen av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överenstämmelse. Det erkänns vidare att såväl u-landsmedlemmarnas särskilda handels- och utvecklingsmässiga behov som deras teknologiska utvecklingsnivå kan hindra dem från att till fullo uppfylla sina förpliktelser enligt detta avtal. Medlemmarna skall därför till fullo ta hänsyn till detta faktum. För att säkerställa at u-landsmedlemmarna skall kunna uppfylla detta avtal, ges kommittén för tekniska handelshinder som upprättas i enlighet med bestämmelserna i artikel 13 (nedan benämnd "kommittén") således möjlighet att på begäran helt eller delvis bevilja specificerade, tidsbegränsade undantag från förpliktelser enligt detta avtal. När sådana framställningar prövas, skall kommittén ta hänsyn såväl till u-landsmedlemmens särskilda problem när det gäller utarbetandet och tillämpningen av tekniska föreskrifter, standarder och kontrollförfaranden och till landets särskilda handels- och utvecklingsmässiga behov som till dess teknologiska utvecklingsnivå, som kan hindra det från att till fullo uppfylla sina förpliktelser enligt detta avtal. Kommittén skall ta särskild hänsyn till de minst utvecklade medlemmarnas särskilda problem.

12.9 Vid samråd skall i-landsmedlemmarna beakta u-landsmedlemmarnas särskilda svårigheter att utarbeta och tillämpa standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse. I-landsmedlemmarna skall, när de bistår u-landsmedlemmarna i deras strävanden i denna riktning, ta hänsyn till de senares särskilda behov i fråga om finansiering, handel och utveckling.

12.10 Kommittén skall periodvis granska den särskilda och differentierade behandling som ges utvecklingsländerna nationellt och internationellt enligt detta avtal.

INSTITUTIONER, SAMRÅD OCH TVISTLÖSNING

Artikel 13

Kommittén för tekniska handelshinder

13.1 En kommitté för tekniska handelshinder upprättas härmed och skall vara sammansatt av företrädare för var och en av medlemmarna. Kommittén skall utse sin egen ordförande och skall sammanträda vid behov, dock minst en gång årligen, för att ge medlemmarna tillfälle att samråda i frågor rörande avtalets funktion eller främjandet av dess syften och skall utföra sådana arbetsuppgifter som tillkommer den enligt detta avtal eller som tilldelats den av medlemmarna.

13.2 Kommittén skall upprätta arbetsgrupper eller andra lämpliga organ med uppgift att utföra det arbete som tilldelas dem av kommittén enligt tillämpliga bestämmelser i detta avtal.

13.3 Onödigt dubbelarbete bör undvikas när det gäller åliggandena enligt detta avtal och det arbete som bedrivs i andra tekniska organ. Kommittén skall granska detta problem med avsikt att minimera sådant dubbelarbete.

Artikel 14

Samråd och tvistlösning

14.1 Samråd och tvistlösning angående frågor som rör tillämpningen av detta avtal skall äga rum inom ramen för Tvistlösningsorganet och skall med nödvändiga

förändringar följa bestämmelserna i artikel XXII och XXIII i GATT 1994 såsom de utformats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning.

14.2 På begäran av en part i en tvist eller på eget initiativ kan en panel inrätta en teknisk expertgrupp för att bistå den i frågor av teknisk natur som fordrar ingående övervägande av sakkunniga.

14.3 För tekniska expertgrupper skall förfarandena i bilaga 2 gälla.

14.4 Bestämmelserna om tvistlösning kan åberopas i de fall då en medlem anser att en annan medlem inte nått sådana tillfredsställande resultat som avses i artiklarna 3, 4, 7, 8 och 9 och dess handelsintressen i betydande utsträckning påverkas. I detta avseende skall dessa resultat vara likvärdiga med de resultat som skulle nås om organet ifråga vore en medlem.

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 15

Slutbestämmelser

Förbehåll

15.1 Förbehåll får inte göras för någon av bestämmelserna i detta avtal utan de andra medlemmarnas medgivande.

Översyn

15.2 Varje medlem skall, omedelbart efter den dag då WTO-avtalet träder i kraft för medlemmen, underrätta kommittén om vilka åtgärder som är i kraft eller har vidtagits för att säkerställa detta avtals genomförande och tillämpning. Ändring av dessa åtgärder som sker därefter skall också anmälas till kommittén.

15.3 Kommittén skall årligen se över detta avtals tillämpning och funktion under beaktande av avtalets syften.

15.4 Senast vid utgången av det tredje året räknat från dagen för WTO-avtalets ikraftträdande och vid slutet av varje treårsperiod därefter skall kommittén se över detta avtals funktion och tillämpning, inklusive bestämmelserna om insyn, i syfte att vid behov hemställa om att rättigheterna och förpliktelserna i avtalet justeras för att säkerställa de ömsesidiga ekonomiska fördelarna och jämvikten mellan rättigheter och förpliktelser, utan inskränkning av bestämmelserna i artikel 12. Med hänsyn till bland annat de erfarenheter som vunnits av avtalets tillämpning skall kommittén vid behov lägga fram förslag till ändringar av avtalstexten till Varuhandelsrådet.

Bilagor

15.5 Bilagorna till detta avtal utgör en integrerad del av avtalet.

BILAGA 1

TERMER OCH DEFINITIONER I DETTA AVTAL

De termer som förekommer i den sjätte utgåvan av ISO/IEC Guide 2:1991, Allmänna termer och definitioner avseende standardisering och därmed sammanhängande områden, skall, när de används i detta avtal, ha samma innebörd som anges i definitionerna i ISO/IEC Guide 2:1991, med beaktande av att tjänster är undantagna från detta avtals tillämpningsområde.

I detta avtal skall dock följande definitioner gälla:

1. **Teknisk föreskrift**

Dokument som fastställer kraven på varuegenskaper eller processer och tillverkningsmetoder som sammanhänger med dessa, däribland tillämpliga administrativa bestämmelser, vars uppfyllande är obligatoriskt. Det kan även innefatta, eller enbart behandla, terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, en process eller en tillverkningsmetod.

Förklarande anmärkning

Definitionen i ISO/IEC Guide 2 är inte fristående, utan grundas på det så kallade "byggstens"-systemet.

2. **Standard**

Dokument som fastställts för allmän och upprepad användning av ett erkänt organ och som föreskriver regler, riktlinjer eller egenskaper hos varor eller därmed sammanhängande processer och tillverkningsmetoder och vars uppfyllande inte är obligatoriskt. Det kan även innefatta, eller enbart behandla, terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, en process eller en tillverkningsmetod.

Förklarande anmärkning

De termer som definieras i ISO/IEC Guide 2 omfattar varor, processer och tjänster. Detta avtal omfattar enbart tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som hänför sig till varor eller processer och tillverkningsmetoder. Enligt definitionen i ISO/IEC Guide 2 kan standarder vara obligatoriska eller frivilliga. I detta avtal avses med "standarder" frivilliga och med "tekniska föreskrifter" obligatoriska dokument. Standarder som utarbetas av de internationella standardiseringsorganisationerna grundas på samförstånd. Detta avtal omfattar även dokument som inte grundas på samförstånd.

3. **Förfaranden för bedömning av överensstämmelse**

Förfarande som används direkt eller indirekt för att kontrollera att tillämpliga krav i tekniska föreskrifter eller standarder är uppfyllda.

Förklarande anmärkning

Förfaranden för bedömning av överensstämmelse omfattar bland annat förfaranden för provtagning, provning och besiktning, utvärdering, verifiering och försäkran om överensstämmelse, registrering, ackreditering samt kombinationer av dessa åtgärder.

4. **Internationellt organ eller system**

Organ eller system i vilka medlemskap är öppet för berörda organ, åtminstone dem som finns i medlemsländerna.

5. **Regionalt organ eller system**

Organ eller system i vilka medlemskap endast är öppet för berörda organ i vissa medlemsländer.

6. **Statligt myndighetsorgan**

En central eller federal regering, dess ministerier och avdelningar eller andra organ som lyder under den statliga regeringen med avseende på verksamheten ifråga.

Förklarande anmärkning

Bestämmelserna som gäller statliga myndighetsorgan är tillämpliga på Europeiska gemenskaperna. Regionala organ och system för bedömning av överensstämmelse kan emellertid upprättas inom Europeiska gemenskaperna och blir i så fall underkastade avtalets bestämmelser om regionala organ och system för bedömning av överensstämmelse.

7. **Lokalt myndighetsorgan**

Annan regering eller styrelse än en central eller federal regering (t.ex. för delstater, provinser, kantoner, kommuner etc.), dess ministerier eller avdelningar, eller andra organ som lyder under en sådan regering eller styrelse med avseende på verksamheten ifråga.

8. **Privata organ**

Annat organ än ett statligt eller lokalt myndighetsorgan, inklusive privata organ som har befogenhet att övervaka att tekniska föreskrifter efterlevs.

BILAGA 2

TEKNISKA EXPERTGRUPPER

Följande förfaranden skall gälla för tekniska expertgrupper som inrättas med stöd av bestämmelserna i artikel 14.

1. Tekniska expertgrupper är underställda panelen. Deras mandat och arbetsordning skall bestämmas av panelen och de skall rapportera till panelen.

2. Deltagande i tekniska expertgrupper skall begränsas till personer med gott yrkesanseende och med erfarenhet inom ifrågavarande ämnesområde.

3. Medborgare i ett medlemsland som är part i tvisten skall inte medverka i en teknisk expertgrupp, såvida inte parterna i tvisten har kommit överens om det, utom under exceptionella omständigheter när panelen anser att behovet av specialiserad vetenskaplig sakkunskap eljest inte kan tillgodoses. Offentligt anställda i parter i tvisten skall inte medverka i en teknisk expertgrupp. Medlemmarna i tekniska expertgrupper skall medverka i egenskap av individer och inte som ombud för sina regeringar eller av någon organisation. Regeringar eller organisationer skall därför inte ge dem instruktioner i frågor som skall behandlas av en teknisk expertgrupp.

4. Tekniska expertgrupper får konsultera och begära uppgifter och råd i tekniska frågor från alla källor som de anser lämpliga. Innan en teknisk expertgrupp begär uppgifter eller råd från en källa inom en medlems jurisdiktion, skall den underrätta regeringen i detta medlemsland. Medlemmarna skall snabbt och fullständigt besvara frågor från en teknisk expertgrupp om sådana uppgifter som expertgruppen anser nödvändiga och lämpliga.

5. Parterna i en tvist skall ha tillgång till alla relevanta uppgifter som lämnas till en teknisk expertgrupp, om de inte är av konfidentiell natur. Konfidentiella uppgifter som lämnas till den tekniska expertgruppen skall inte utlämnas utan formellt tillstånd av den regering, organisation eller person som lämnat uppgifterna. Då sådana uppgifter begärs av den tekniska expertgruppen, men denna inte medger att uppgifterna utlämnas, skall en officiell sammanfattning tillhandahållas av den regering, organisation eller person som lämnat uppgifterna.

6. Den tekniska expertgruppen skall överlämna ett rapportutkast till berörda medlemmar i syfte att erhålla deras kommentarer och så långt möjligt beakta dessa i slutrapporten, som också skall delges berörda medlemmar när den överlämnas till panelen.

BILAGA 3

UPPFÖRANDEKOD FÖR UTARBETANDE, FASTSTÄLLANDE OCH TILLÄMPNING AV STANDARDER

Allmänna bestämmelser

A. Vid tillämpningen av denna kod gäller definitionerna i bilaga 1 till detta avtal.

B. Standardiserande organ inom en WTO-medlems territorium får, oberoende av om det är ett statligt myndighetsorgan, ett lokalt myndighetsorgan eller privat organ, ansluta sig till denna uppförandekod. Detta gäller även regionala standardiserande organ, där ett eller flera medlemsländer är WTO-medlemmar, vidare icke-statliga regionala standardiseringsorgan med en eller flera medlemsorganisationer etablerade på en WTO-medlems territorium (i dessa riktlinjer gemensamt benämnda "standardiserande organ").

C. Standardiserande organ som har anslutit sig till eller fränträtt koden skall anmäla detta till ISO/IEC Information Centre i Genève. Anmälan skall innehålla organets namn och adress samt omfattningen av dess nuvarande och förväntade standardiseringsverksamhet. Anmälan får sändas antingen direkt till ISO/IEC Information Centre, eller genom det nationella medlemsorganet i ISO/IEC eller, företrädesvis, genom behörig nationell ISONET-medlem eller internationell ISONET-filial beroende på vad som är lämpligt.

Substansbestämmelser

D. Beträffande standarder skall det standardiserande organet behandla varor med ursprung i annan WTO-medlems territorium på ett sätt som inte är mindre gynnsamt än det som medges inhemska varor av samma slag eller sådana varor med ursprung i annat land.

E. Det standardiserande organet skall säkerställa att standarder inte utarbetas, fastställs eller tillämpas med avsikt eller med verkan att skapa onödiga hinder för internationell handel.

F. Om internationella standarder finns eller sådana kommer att färdigställas inom kort, skall det standardiserande organet använda dem eller tillämpliga delar av dem som grundval för de standarder som den utvecklar, utom när sådana internationella standarder eller tillämpliga delar skulle vara ineffektiva eller olämpliga, t.ex. på grund av otillräcklig skyddsnivå eller grundläggande klimatiska eller geografiska faktorer eller grundläggande tekniska problem.

G. I syfte att samordna standarder på så bred grundval som möjligt skall det standardiserande organet, på lämpligt sätt till fullo delta inom ramen för sina resurser, i de behöriga internationella standardiseringsorganens utarbetande av internationella standarder beträffande det ämnesområde inom vilket det antingen har fastställt, eller räknar med att fastställa standarder. För standardiserande organ inom en medlems territorium skall deltagande i en viss internationell standardiseringsverksamhet, så snart detta är möjligt, ske genom en delegation som representerar alla standardiserande organ inom territoriet som har fastställt, eller räknar med att fastställa, standarder inom det ämnesområde som den internationella standardiseringsverksamheten avser.

H. Det standardiserande organet inom ett lands territorium skall göra sitt bästa för att undvika dubblering av eller överlappning med det arbete som bedrivs av andra standardiseringsorgan inom det egna landets territorium eller det arbete som bedrivs av behöriga internationella eller regionala standardiseringsorgan. De skall också göra sitt bästa för att uppnå nationellt samförstånd beträffande de standarder som de tar fram. På samma sätt skall det regionala standardiserande organet göra sitt bästa för att undvika dubblering av eller överlappning med behöriga internationella standardiserande organs arbete.

I. Närhelst så är lämpligt skall det standardiserande organet ange standarder grundade på produktkrav i form av prestanda snarare än konstruktion eller beskrivande egenskaper.

J. Åtminstone en gång var sjätte månad skall det standardiserande organet offentliggöra ett arbetsprogram som innehåller dess namn och adress, de standarder som det för närvarande utarbetar och de standarder som det har fastställt under föregående period. En standard är under utarbetande från den tidpunkt då ett beslut har fattats om att utarbeta en standard till dess att standarden har fastställts. Rubrikerna på särskilda förslag till standarder skall på begäran tillhandahållas på engelska, franska eller spanska. Ett meddelande om förekomsten av arbetsprogrammet skall offentliggöras i en nationell eller, i förekommande fall, regional publikation över standardiseringsverksamhet.

Arbetsprogrammet skall för varje standard ange, i enlighet med eventuella ISONET-regler, klassificering med avseende på ämnesområde, uppnått stadium i standardens utveckling, och hänvisningar till eventuella internationella standarder som använts som grundval. Senast vid tidpunkten för offentliggörandet av dess arbetsprogram skall det standardiserande organet anmäla förekomsten av det till ISO/IEC Information Centre i Genève.

Anmälan skall innehålla namn och adress på det standardiserande organet, namn och nummer på den publikation i vilken arbetsprogrammet publiceras, den period som arbetsprogrammet hänför sig till, eventuellt pris på arbetsprogrammet och hur och när det kan erhållas. Anmälan kan sändas direkt till ISO/IEC Information Centre, eller företrädesvis, genom behörig nationell ISONET-medlem, eller internationell ISONET-filial, beroende på vad som är lämpligt.

K. Den nationella medlemmen i ISO/IEC skall göra sitt bästa för att bli medlem i ISONET eller utse ett annat organ att bli medlem såväl som att förvärva det mest avancerade slaget av medlemskap som är möjligt för ISONET-medlemmen. Andra standardiserande organ skall göra sitt bästa för att associera sig med ISONET-medlemmen.

L. Innan det fastställer en standard, skall det standardiserande organet anslå en period av minst 60 dagar för att berörda intressenter inom en WTO-medlems territorium skall kunna lämna kommentarer till förslaget till standard. Denna period kan emellertid förkortas om tvingande säkerhets-, hälso- eller miljöproblem uppstår eller hotar att uppstå. Senast vid remisstidens början skall det standardiserande organet offentliggöra ett meddelande med uppgift om denna period i den publikation som avses i punkt J. En sådan underrättelse skall i görligaste mån ange om förslaget till standard avviker från tillämpliga internationella standarder.

M. På begäran av berörd intressent inom en WTO-medlems territorium skall det standardiserande organet ofördröjligen tillhandahålla en kopia av ett förslag till standard som det har framlagt för kommentarer eller ombesörja att en kopia tillhandahålls. Eventuella avgifter för denna tjänst skall, utöver den faktiska leveranskostnaden, vara lika för inhemska och utländska parter.

N. Det standardiserande organet skall i det fortsatta standardiseringsförfarandet beakta kommentarer som mottagits under remisstiden. Kommentarer som mottagits från standardiserande organ som är anslutna till denna uppförandekod skall på begäran besvaras så snabbt som möjligt. Svaret skall innehålla en förklaring till varför en avvikelse från tillämplig internationell standard är nödvändig.

O. När standarden har fastställts, skall den ofördröjligen offentliggöras.

P. På begäran av berörd intressent inom en WTO-medlems territorium skall det standardiserande organet ofördröjligen tillhandahålla en kopia av det senast aktuella arbetsprogrammet eller av en standard som det framställt, eller tillse att sådan dokumentation tillhandahålls. Eventuella avgifter för denna tjänst skall, utöver den faktiska leveranskostnaden, vara lika för utländska och inhemska parter.

Q. Det standardiserande organet skall i positiv anda beakta och ge tillräckliga möjligheter till samråd beträffande framställningar rörande tillämpningen av koden som gjorts av standardiserande organ anslutna till denna uppförandekod. Det skall sträva efter att på ett objektivt sätt avhjälpa eventuella klagomål.

AVTAL OM HANDELSRELATERADE INVESTERINGSÅTGÄRDER

MEDLEMMARNA

som beaktar att ministrarna i Punta del Este-deklarationen enades om att "Efter en undersökning av tillämpningen av GATT-artiklar som berör handelsbegränsande och snedvridande effekter av investeringsåtgärder, skall man genom förhandlingar utarbeta, där så är lämpligt, ytterligare bestämmelser som kan vara nödvändiga för att undvika sådana ogynnsamma effekter på handeln",

som önskar främja en utvidgning och fortlöpande liberalisering av världshandeln samt underlätta investeringar över de internationella gränserna för att öka den ekonomiska tillväxten hos alla handelspartner och särskilt för u-landsmedlemmar, samtidigt som man säkerställer fri konkurrens,

som tar i beaktande u-landsmedlemmarnas och särskilt de minst utvecklade medlemmarnas handels-, och utvecklingsmässiga samt finansiella behov,

som erkänner att vissa investeringsåtgärder kan skapa handelsbegränsande och snedvridande effekter,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Omfattning

Detta avtal är tillämpligt enbart på investeringsåtgärder som berör handel med varor (i detta avtal benämnda "TRIMs").

Artikel 2

Nationell behandling och kvantitativa begränsningar

1. Utan inskränkning av andra rättigheter och skyldigheter enligt GATT 1994, får ingen medlem tillämpa någon TRIM som står i strid med bestämmelserna i artikel III eller artikel XI i GATT 1994.

2. En förteckning med exempel på TRIMs som står i strid med åtagandet om nationell behandling enligt artikel III.4 i GATT 1994 och med åtagandet om ett allmänt avskaffande av kvantititativa restriktioner i enlighet med artikel XI.1 i GATT 1994, återfinns i bilagan till detta avtal.

Artikel 3

Undantag

Alla undantag med stöd av GATT 1994 skall, där så är lämpligt, tillämpas på bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 4

U-landsmedlemmar

Det står en u-landsmedlem fritt att tillfälligt avvika från bestämmelserna i artikel 2 i den utsträckning och på det sätt som artikel XVIII i GATT 1994, Överenskommelsen om bestämmelserna avseende betalningsbalansåtgärder i GATT 1994 samt Deklarationen om handelsåtgärder som vidtagits av betalningsbalansskäl, antagen den 28 november 1979 (BISD 26S/205-209), tillåter medlemmarna att avvika från bestämmelserna i artiklarna III och XI i GATT 1994.

Artikel 5

Anmälan och övergångsbestämmelser

1. Medlemmarna skall, inom 90 dagar efter det att WTO-avtalet trätt i kraft till Varuhandelsrådet anmäla alla de TRIM som de tillämpar som inte står i överensstämmelse med bestämmelserna i detta avtal. Sådana generellt eller specifikt tillämpade TRIMs skall anmälas med uppgifter om deras huvuddrag [1].

2. Medlemmarna skall avskaffa alla TRIMs som anmälts i enlighet med punkt 1 inom två år räknat från den dag då WTO-avtalet träder i kraft i fråga om en i-landsmedlem, inom fem år för en u-landsmedlem och inom sju år för en medlem som tillhör de minst utvecklade länderna.

3. Varuhandelsrådet kan på begäran förlänga övergångsperioden för avskaffande av TRIMs som anmälts enligt punkt 1 för en u-landsmedlem, inbegripet en medlem som tillhör de minst utvecklade länderna, och som kan åberopa särskilda svårigheter i att tillämpa bestämmelserna i detta avtal. När Varuhandelsrådet överväger en sådan begäran, skall man beakta den berörda medlemmens individuella handels- och utvecklingsmässiga samt finansiella behov.

---

[1] I fråga om TRIMs som tillämpas med stöd av diskretionärt bemyndigande skall varje enskilt utnyttjande härav anmälas. Information som riskerar att skada enskilda företags legitima affärsintressen behöver inte offentliggöras.

4. Under övergångsperioden skall en medlem inte ändra på villkoren i någon TRIM som anmälts i enlighet med punkt 1 i förhållande till de villkor som gällde vid tidpunkten för WTO-avtalets ikraftträdande, så att överensstämmelsen med bestämmelserna i artikel 2 minskar. TRIMs som införts mindre än 180 dagar före WTO-avtalets ikraftträdande skall inte komma i åtnjutande av övergångsbestämmelserna i punkt 2.

5. För att inte försätta ett etablerat företag som är föremål för en TRIM som anmälts enligt punkt 1 i ett ogynnsamt läge, får en medlem, trots bestämmelserna i artikel 2, under övergångsperioden tillämpa samma TRIM på en ny investering (i) där produkterna av en sådan investering är av samma slag som de etablerade företagens produkter och (ii) där det är nödvändigt för att undvika att snedvrida konkurrensförhållandena mellan den nya investeringen och de etablerade företagen. Varje TRIM som på detta sätt tillämpas på en ny investering skall anmälas till Varuhandelsrådet. Villkoren i en sådan TRIM skall ha samma konkurrenspåverkande effekt som de som gäller för de etablerade företagen och den skall upphöra vid samma tidpunkt.

Artikel 6

Insyn

1. Med avseende på TRIMs, bekräftar medlemmarna sina förpliktelser ifråga om insyn och anmälan enligt artikel X i GATT 1994, i fråga om åtagandet om "Anmälan" i 1979 års överenskommelse om anmälan, samråd, tvistlösning och övervakning antagen den 28 november 1979 samt ministerbeslutet om anmälningsförfaranden antaget den 15 april 1994.

2. Varje medlem skall till sekretariatet anmäla de publikationer i vilka TRIMs redovisas, inbegripet sådana som tillämpas av regionala och lokala myndigheter inom respektive territorier.

3. Varje medlem skall i positiv anda beakta framställningar om att erhålla information och erbjuda fullgoda möjligheter till samråd i varje fråga som kan uppkomma med anledning av detta avtal och som tagits upp av en annan medlem. I enlighet med artikel X i GATT 1994, har ingen medlem skyldighet att röja information som skulle hindra upprätthållandet av lag eller på annat sätt strida mot det allmännas intresse eller som skulle skada allmänna eller privata företags legitima affärsintressen.

Artikel 7

TRIMs-kommittén

1. En för alla WTO-medlemmar öppen kommitté för handelsrelaterade investeringsåtgärder (i detta avtal benämnd "kommittén") upprättas härmed. Kommittén skall välja sin egen ordförande och vice ordförande och skall sammanträda minst en gång om året och annars när någon medlem så begär.

2. Kommittén skall fullgöra de uppgifter som den tilldelats av Varuhandelsrådet och skall erbjuda medlemmarna möjlighet att samråda om frågor som rör detta avtals funktion och tillämpning.

3. Kommittén skall övervaka avtalets funktion och tillämpning och skall årligen rapportera om detta till Varuhandelsrådet.

Artikel 8

Konsultation och tvistlösning

Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas genom Överenskommelsen om tvistlösning, skall tillämpas i fråga om samråd och tvistlösning enligt detta avtal.

Artikel 9

Översyn av varuhandelsrådet

Varuhandelsrådet skall senast inom fem år räknat från den dag då WTO-avtalet trätt i kraft göra en översyn av detta avtals tillämpning och, där så är lämpligt, föreslå ändringar i avtaltexten till Ministerkonferensen. Under denna översyn skall Varuhandelsrådet överväga om avtalet skall kompletteras med bestämmelser om investeringspolitik och konkurrenspolitik.

BILAGA

ILLUSTRATIV FÖRTECKNING

1. Med TRIMs som står i strid med förpliktelsen om nationell behandling enligt artikel III.4 i GATT 1994 avses även sådana som är obligatoriska eller som kan påtvingas enligt nationell lag eller enligt administrativa beslut eller som det är nödvändigt att följa för att erhålla en förmån och som kräver

   (a) att ett företag köper eller använder inhemska varor eller varor från en inhemsk leverantör, vare sig detta uttrycks i form av särskilt angivna varor, i volym eller värde av varorna, eller som en andel av volym eller värde av dess lokala tillverkning, eller

   (b) att ett företags köp eller användning av importerade varor begränsas i förhållande till volymen eller värdet av lokala varor som företaget exporterar.

2. Med TRIMs som står i strid med förpliktelsen om ett allmänt avskaffande av kvantitativa begränsningar enligt artikel XI.1 i GATT 1994 avses även sådana som är obligatoriska eller som kan påtvingas enligt nationell lag eller enligt administrativa beslut eller som det är nödvändigt att följa för att erhålla en förmån och som begränsar

   (a) ett företags import av varor som används i eller i samband med dess lokala tillverkning, allmänt eller till en kvantitet som hänför sig till volymen eller värdet av den lokala tillverkning som företaget exporterar,

   (b) ett företags import av varor som används i eller i samband med dess lokala tillverkning genom att dess tillgång till utländsk valuta begränsas till en kvantitet som hänför sig till det inflöde av utländsk valuta som kan tillskrivas företaget, eller,

   (c) ett företags export eller försäljning för export av varor, vare sig detta uttrycks i form av särskilt angivna varor, i volym eller värde av varorna eller som en andel av volymen eller värdet av dess lokala tillverkning.

AVTAL OM TILLÄMPNING AV ARTIKEL VI I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

MEDLEMMARNA KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE,

DEL I

Artikel 1

Principer

En antidumpningåtgärd får endast vidtas under de omständigheter som anges i artikel VI i GATT 1994 och som en följd av undersökningar som påbörjats [1] och genomförts i enlighet med bestämmelserna i detta avtal. Följande bestämmelser gäller för tillämpningen av artikel VI i GATT 1994 när åtgärd vidtas enligt antidumpninglag eller antidumpningföreskrifter.

Artikel 2

Fastställande av dumpning

2.1 I detta avtal skall en vara anses dumpad, dvs. införd på ett annat lands marknad till lägre pris än dess normala värde, om exportpriset för varan när den exporteras från ett land till ett annat är lägre än det jämförbara pris som en vara av samma slag betingar i den normala handeln när den är avsedd för konsumtion i exportlandet.

2.2 När försäljning av en vara av samma slag inte förekommer i den normala handeln på exportlandets [2] hemmamarknad, eller när sådan försäljning på grund av särskilda marknadsförhållanden eller volymmässigt liten försäljning på hemmamarknaden inte medger en riktig jämförelse, skall dumpningmarginalen fastställas antingen genom en jämförelse med jämförbart exportpris på en vara av samma slag till lämpligt tredje land under förutsättning att detta pris är representativt, eller med tillverkningskostnaden i ursprungslandet plus skäligt tillägg för administrations-, försäljnings- och andra allmänna kostnader samt för vinst.

2.2.1 Försäljningar av en vara av samma slag på exportlandets hemmamarknad eller försäljningar till tredje land till priser under tillverkningskostnaden per enhet (fasta och rörliga) inklusive administrations-, försäljnings-, och andra allmänna kostnader kan av prisskäl behandlas som om de inte förekommer i den normala handeln och får lämnas utan avseende när normalvärdet fastställs under förutsättning att myndigheterna [3] fastställer att sådana försäljningar har skett under en längre tidsperiod [4], i betydande omfattning [5] och till priser som innebär att full kostnadstäckning inte nås inom rimlig tid. Om de priser som ligger under enhetskostnaderna vid tidpunkten för försäljningen är högre än det vägda medelvärdet för enhetskostnaderna för hela undersökningsperioden, skall sådana priser anses innebära att full kostnadstäckning nås inom rimlig tid.

2.2.1.1 Vid tillämpning av punkt 2, skall kostnaderna som regel beräknas på grundval av exportörens eller tillverkarens bokförda kostnader, under förutsättning att dessa kostnader är bokförda i enlighet med exportlandets allmänt erkända bokföringsprinciper och på ett rimligt sätt motsvarar tillverknings- och försäljningskostnader för den undersökta varan. Myndigheterna skall beakta alla tillgängliga bevis avseende rimlig kostnadsfördelning, inklusive de bevis som exportören eller tillverkaren har tillhandahållit i undersökningen, under förutsättning att de använt sådan fördelning tidigare, framför allt vad gäller fastställande av rimliga amorterings- och avskrivningstider och avdrag för kapitalkostnader och andra utvecklingskostnader. Om det inte redan beaktats i kostnadsallokeringen enligt detta moment, skall kostnader på ett lämpligt sätt justeras för de extraordinära

---

(1) I detta avtal avser uttrycket "påbörja" det förfarande genom vilket en medlem formellt inleder en undersökning enligt artikel 5.

(2) Försäljningar av vara av samma slag på exportlandets hemmamarknad skall vanligtvis anses vara tillräckligt stor för att fastställa ett normalvärde om de uppgår till åtminstone 5 procent av försäljningarna av den undersökta varan i den importerande medlemmen, dock kan en lägre andel vara tillräcklig om det av bevisningen tydligt framgår att de inhemska försäljningarna trots denna lägre andel ändå är tillräckligt stor för att tillåta en riktig jämförelse.

(3) I detta avtal avser uttrycket "myndigheter" myndigheter på skäligt hög nivå.

(4) En längre tidsperiod skall som regel vara 1 år, men aldrig kortare än sex månader.

(5) Försäljningar under enhetskostnad skall anses ha skett i betydande omfattning när myndigheten fastställer att det vägda medeltalet för de försäljningspriser som ligger till grund för beräkning av normalvärdet är lägre än det vägda medeltalet för enhetskostnaderna, eller om omfattningen av försäljningar under enhetskostnad motsvarar minst 20 procent av den försäljningsvolym som ingår i de affärstransaktioner som utgör underlag för fastställandet av normalvärdet.

kostnadsposter som gynnar framtida och/eller pågående tillverkning, eller för omständigheter som medför att kostnaderna under undersökningsperioden påverkas av att tillverkningen befinner sig i ett inledningsskede [1].

2.2.2 Vid tillämpning av punkt 2, skall tilläggen för administrations-, försäljnings- och andra allmänna kostnader samt för vinst baseras på faktiska uppgifter avseende exportörens eller tillverkarens tillverkning och försäljning av varor av samma slag i den normala handeln. När sådana belopp inte kan fastställas på denna grundval, kan beloppen fastställas på grundval av

(i) de faktiska kostnader som vederbörande exportör eller tillverkare ådrar sig avseende tillverkning och försäljning av varor inom samma varuområde på hemmamarknaden i ursprungslandet,

(ii) det vägda medeltalet av de faktiska kostnader som andra exportörer eller tillverkare som är föremål för undersökning ådrar sig avseende tillverkning och försäljning av vara av samma slag på hemmamarknaden i ursprungslandet,

(iii) annan rimlig metod, under förutsättning att tillägget för vinst inte överstiger den vinst som andra exportörer eller tillverkare normalt erhåller vid försäljning av varor inom samma varuområde på hemmamarknaden i ursprungslandet.

2.3. I fall då ett exportpris inte finns eller när berörda myndigheter anser att exportpriset är otillförlitligt på grund av särskilda förbindelser eller kompensationsarrangemang mellan expörtör och importör eller tredje part, får ett exportpris framräknas på grundval av det pris till vilket de importerade varorna första gången säljs vidare till oberoende köpare eller, om varorna inte säljs vidare till oberoende köpare eller inte säljs vidare i samma skick som de importerats, på sådana skäliga grunder som myndigheterna bestämmer.

2.4 En rättvis jämförelse skall göras mellan exportpriset och normalvärdet. Denna jämförelse skall göras i samma handelsled, i allmänhet priset från fabrik, och avse försäljningar så nära varandra i tiden som möjligt. Vederbörlig hänsyn skall efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall tas till olikheter som berör prisernas jämförbarhet, däribland försäljningsvillkor, beskattning, handelsled, kvantiteter, fysiska egenskaper samt alla andra olikheter som bevisligen påverkar prisernas jämförbarhet [2]. I det fall som nämns i punkt 3 skall hänsyn även tas till kostnader, inbegripet tullar och skatter, som uppstått mellan import och återförsäljning samt till uppkommen vinst. Om prisernas jämförbarhet i sådana fall har påverkats skall myndigheterna fastställa normalvärdet i ett handelsled som motsvarar handelsledet i det konstruerade exportpriset, eller medge sådana justeringar som är motiverade enligt denna punkt. Myndigheterna skall informera berörda parter om vilka uppgifter som krävs för att säkerställa en rättvis jämförelse och myndigheterna skall inte ställa orimliga beviskrav på dessa parter.

2.4.1 När jämförelser enligt punkt 4 kräver valutaomräkning, skall sådan omräkning grundas på den växelkurs som rådde på försäljningsdagen [3], på villkor att, när en försäljning, av utländsk valuta på terminsmarknaderna är direkt knuten till berörd exportförsäljning, den kurs som gäller vid terminsförsäljningen används. Förändringar i växelkurserna skall förbises och myndigheterna skall i en undersökning ge exportörer minst 60 dagars frist för att de ska kunna justera sina exportpriser så att de avspeglar varaktiga förändringar av valutakurserna under undersökningsperioden.

2.4.2 Förekomsten av dumpningsmarginaler under undersökningsperioden skall, i enlighet med bestämmelserna i punkt 4 angående rättvis jämförelse, vanligtvis fastställas på grundval av en jämförelse mellan ett vägt medeltal för normalvärdet och ett vägt medeltal för alla jämförbara exportpriser, eller genom en jämförelse mellan normalvärden och exportpriser som fastställts för varje enskild transaktion. Ett normalvärde som fastställts på grundval av vägt medeltal kan jämföras med exportpriset för en enskild transaktion om myndigheterna upptäcker ett mönster av enskilda exportpriser som skiljer sig väsentligen mellan olika köpare, regioner eller över olika tidsperioder och om en förklaring ges till varför sådana olikheter inte kan beaktas på ett lämpligt sätt vid jämförelse mellan vägda medeltal eller mellan enskilda transaktioner.

2.5 I fall då varor inte importeras direkt från ursprungslandet utan exporteras till importlandet från ett tredje land, skall i regel det pris till vilket varorna försäljs från

[1] Justeringen för tillverkning som befinner sig i inledningsskeden skall spegla kostnaderna vid slutet av denna period eller, om denna period sträcker sig utöver undersökningsperioden, de senaste kostnader som rimligen kan beaktas av myndigheterna vid undersökningen.

[2] Vissa av ovanstående faktorer kan överlappa varandra, och myndigheterna skall försäkra sig om att de inte dubblerat justeringar som redan gjorts enligt dessa bestämmelser.

[3] Med försäljningsdag avses som regel dagen för köpekontrakt, köporder, orderbekräftelse eller faktura, där försäljningsvillkoren lagts fast.

exportlandet till importlandet jämföras med jämförbart pris i exportlandet. Jämförelse med priset i ursprungslandet får dock göras t.ex. om varan endast transiteras genom exportlandet eller om sådana varor inte tillverkas i exportlandet eller om jämförbart pris för sådana varor saknas i exportlandet.

2.6 I detta avtal skall uttrycket "vara av samma slag" avse vara som är identisk med, dvs. i alla avseenden lik, den undersökta varan, eller om en sådan vara inte finns, en annan vara som, fastän inte lik i alla avseenden, har egenskaper som nära påminner om den undersökta varans egenskaper.

2.7 Denna artikel inskränker inte giltigheten av andra tilläggsbestämmelsen till artikel VI.1 i bilaga 1 till GATT 1994.

Artikel 3

Fastställande av skada [1]

3.1 Fastställande av skada enligt artikel VI i GATT 1994 skall grundas på faktiska bevis och inbegripa en objektiv granskning av såväl (a) omfattningen av den dumpade importen och dess inverkan på priser på den inhemska marknaden för varor av samma slag, som (b) denna imports inverkan på inhemska tillverkare av sådana varor.

3.2 De undersökande myndigheterna skall, med avseende på den dumpade importens omfattning, pröva om det skett en betydande ökning av dumpad import antingen i absoluta tal eller i förhållande till tillverkning eller konsumtion i det importerande medlemslandet. Vad avser den dumpade importens inverkan på priserna skall de undersökande myndigheterna pröva om de dumpade importvarorna sålts till betydligt lägre pris i jämförelse med priset på vara av samma slag i det importerande medlemslandet, eller om denna import på annat sätt i betydande grad får till följd att priser sänks eller att prisökningar som annars skulle ha ägt rum hindras. Ingen enskild eller flera av dessa faktorer kan nödvändigtvis ge avgörande vägledning.

3.3 Om en antidumpningsundersökning samtidigt inbegriper import från mer än ett land, får de undersökande myndigheterna i sin bedömning av importens effekter, slå samman denna import endast om de finner att (a) varje lands dumpningsmarginal är högre än miniminivån *("de minimis")* enligt artikel 5.8 och omfattningen av importen från varje enskilt land inte är försumbar och (b) det är lämpligt att slå samman importen vid skadebedömningen med hänsyn till konkurrensvillkoren mellan de olika importerade varorna och konkurrensvillkoren mellan de importerade varorna och den inhemska tillverkningen av vara av samma slag.

3.4 Granskningen av den dumpade importens inverkan på den inhemska industrin skall innefatta en bedömning av alla relevanta ekonomiska faktorer och indicier som har betydelse för industrins tillstånd, inbegripande faktisk och potentiell nedgång i försäljning, vinster, tillverkningsvolym, marknadsandel, produktivitet, avkastning på investeringar eller kapacitetsutnyttjande, faktorer som påverkar inhemska priser, storleken på dumpningsmarginalen, faktiska och potentiella negativa verkningar på penningflödet, lagerhållning, sysselsättning, löner, tillväxt, förmåga att anskaffa kapital eller investeringsmedel. Denna förteckning är inte uttömande och inte heller kan en eller flera av dessa faktorer nödvändigtvis ge avgörande vägledning.

3.5 Det måste visas att den dumpade importen, genom dumpningens inverkan, såsom angivet i punkt 2 och 4, orsakar skada i detta avtals mening. Orsakssambandet mellan den dumpade importen och skadan på den inhemska industrin skall visas genom en undersökning av all relevant bevisning som myndigheterna har tillgång till. Myndigheterna skall även pröva varje känd faktor, annan än den dumpade importen, som samtidigt skadar den inhemska industrin, och de skador som orsakas av dessa faktorer får inte tillskrivas den dumpade importen. Faktorer av betydelse i detta sammanhang inbegriper bland annat omfattningen av och priserna på importvaror som inte säljs till dumpningspriser, minskning av efterfrågan eller förändringar i konsumtionsmönster, handelsbegränsande ågärder vidtagna av och konkurrens mellan de utländska och inhemska tillverkarna, tekniska framsteg och den inhemska industrins exportutveckling och produktivitet.

3.6 Verkningarna av den dumpade importen skall bedömas i förhållande till den inhemska tillverkningen av vara av samma slag när tillgängliga uppgifter medger att denna tillverkning kan särskiljas enligt sådana kriterier som tillverkningsprocessen, tillverkarnas försäljningar och vinster. Kan den inhemska tillverkningen av vara av samma slag inte särskiljas på sådant sätt, skall verkningarna av den dumpade importen bedömas genom undersökning av tillverkning av den minsta varugrupp, som innefattar en vara av samma slag för vilken erforderliga uppgifter kan erhållas.

3.7 Fastställande om hot om väsentlig skada skall grundas på fakta och inte endast på påståenden, förmodanden eller avlägsna möjligheter. Den förändring

[1] Enligt detta avtal skall, om inte annat anges, uttrycket "skada" avse väsentlig skada på inhemsk industri, hot om väsentlig skada på inhemsk industri eller avsevärd försening av upprättande av sådan industri och skall tolkas i enlighet med denna artikels bestämmelser.

i förhållanden som skulle skapa ett läge där dumpning skulle förorsaka skada måste klart kunna förutses och vara överhängande [1]. När myndigheterna prövar om hot om väsentlig skada föreligger, skall bland annat följande faktorer beaktas:

(i) en betydande ökningstakt av dumpad import till den inhemska marknaden som tyder på en starkt ökad import,

(ii) tillräcklig, fritt tillgänglig kapacitet eller en omedelbart förestående betydande kapacitetsökning hos exportören som tyder på en starkt ökad dumpad export till medlemmens importmarknad, med hänsyn tagen till förekomsten av andra exportmarknader som skulle kunna ta emot all ytterligare export,

(iii) huruvida importen sker till priser som i påtaglig utsträckning sänker de inhemska priserna eller håller dem nere och som kan antas öka efterfrågan av ytterligare import, och

(iv) lagerhållningen av den undersökta varan.

Ingen av dessa faktorer kan var för sig nödvändigtvis ge avgörande vägledning men de undersökta faktorerna måste sammantagna leda till slutsatsen att risken för ökad dumpad export är överhängande och att väsentlig skada skulle uppstå om en skyddsåtgärd inte vidtas.

3.8 När väsentlig skada hotar på grund av dumpad import skall tillämpning av antidumpningåtgärder övervägas och beslutas med särskild omsorg.

Artikel 4

Definition av inhemsk industri

4.1 Vid tillämpning av detta avtal skall begreppet "inhemsk industri" avse alla inhemska tillverkare av varor av samma slag eller de tillverkare vars sammanlagda tillverkning av varorna utgör en övervägande del av den totala inhemska tillverkningen av dessa varor, med följande undantag:

(i) när tillverkare står i ekonomisk intressegemenskap [2] med exportörer eller importörer eller själva är importörer av den vara som påstås vara dumpad, får begreppet "inhemsk industri" begränsas till att avse övriga tillverkare,

(ii) i undantagsfall får en medlems territorium, med avseende på den aktuella tillverkningen, indelas i två eller flera konkurrerande marknader och tillverkarna inom varje marknad får betraktas som en separat industri om (a) tillverkarna inom en sådan marknad säljer hela eller nästan hela sin tillverkning av varan i fråga på denna marknad och (b) efterfrågan på denna marknad inte i någon väsentlig utsträckning tillgodoses av tillverkare av varan i fråga som befinner sig på annan plats inom territoriet. Under sådana omständigheter kan skada anses föreligga även då en övervägande del av hela den inhemska industrin inte är skadad, under förutsättning att dumpad import koncentreras till denna isolerade marknad och under förutsättning dessutom att den dumpade importen skadar tillverkarna av hela eller nästan hela tillverkningen av inom en sådan marknad.

4.2 Om inhemsk industri tolkats att avse tillverkare inom ett visst område, dvs. en marknad enligt definitionen i punkt 1 (ii), skall antidumpningtullar tas ut [3] endast på de varor som är avsedda för slutlig förbrukning inom detta område. Om importlandets författning inte tillåter att antidumpningtullar tas ut på sådan grund, får den importerande medlemmen ta ut antidumpningtullar utan begränsning endast om (a) exportörerna har fått möjlighet att upphöra med dumpad export till det berörda området, eller på annat sätt göra åtaganden enligt artikel 8 i detta avtal, utan att tillräckliga åtaganden i detta avseende omedelbart gjorts samt om (b) sådana tullar inte kan tas ut endast på varor från tillverkarna som säljer till området i fråga.

4.3 Om två eller flera länder enligt bestämmelserna i artikel XXIV.8(a) i GATT 1994 har nått en sådan grad av integration att de kan betraktas som en enda enhetlig

[1] Ett exempel, dock inte det enda, är att det finns övertygande skäl att förmoda att det inom en nära framtid kommer att ske en kraftigt ökad import av varan till dumpade priser.

[2] Vid tillämpningen av denna punkt skall tillverkare anses stå i ekonomisk intressegemenskap med exportör eller importör om (a) en av dem direkt eller indirekt kontrollerar den andre, eller (b) båda är direkt eller indirekt kontrollerade av tredje part, eller (c) de tillsammans, direkt eller indirekt, kontrollerar tredje part under förutsättning att det finns anledning att anta eller misstänka att denna intressegemenskap är av sådan art av den berörda tillverkaren agerar annorlunda än vad tillverkare som inte står i ekonomisk intressegemenskap gör. Vid tillämpningen av denna punkt skall en part anses kontrollera den andre om den förre är i stånd att, rättsligt eller praktiskt, styra eller begränsa den senares verksamhet.

[3] I detta avtal skall uttrycket "ta ut" avse det definitiva eller slutliga rättsliga fastställandet eller uppbärandet av en tull eller skatt.

marknad, skall industrin i hela det integrerade området anses som inhemsk industri enligt punkt 1.

4.4 Bestämmelserna i artikel 3.6 skall vara tillämpliga på denna artikel.

Artikel 5

Påbörjande och genomförande av undersökning

5.1 Med undantag för vad som stadgas i punkt 6 skall en undersökning för att fastställa förekomst, grad och verkan av påstådd dumpning, påbörjas efter skriftlig ansökan från den inhemska industrin eller dess ombud.

5.2 En ansökan enligt punkt 1 skall innehålla bevis om (a) dumpning, (b) skada enligt artikel VI i GATT 1994 såsom den definieras i dette avtal och (c) orsakssamband mellan den dumpade importen och den påstådda skadan. Rena påståenden utan stöd av relevant bevisning skall inte anses uppfylla de krav som ställs i denna punkt. En ansökan skall innehålla sådana uppgifter som rimligen är tillgängliga för den sökande om följande

(i) den sökandes identitet och en beskrivning av omfattningen och värdet av den sökandes inhemska tillverkning av vara av samma slag. Om en skriftlig ansökan görs av ombud för den inhemska industrin skall ansökan visa vilken industri ombudet representerar genom en förteckning över samtliga kända inhemska tillverkare av vara av samma slag (eller sammanslutningar av inhemska tillverkare av sådan vara) och, såvitt möjligt, en beskrivning av omfattningen och värdet av den inhemska tillverkningen av vara av samma slag som redovisats av dessa tillverkare,

(ii) en fullständig beskrivning av den varan som påstås dumpad, en förteckning över ursprungs- eller exportländerna i fråga, varje känd exportörs eller utländsk tillverkares identitet samt en förteckning över kända importörer av varan i fråga,

(iii) uppgifter om varans försäljningspris på ursprungs- eller exportländernas hemmamarknad (eller när så är lämpligt, uppgifter om varans försäljningspris från ursprungs- eller exportländerna till tredje land eller uppgifter om varans beräknade värde) och uppgifter om exportpriserna eller, när så är lämpligt, det pris till vilket varan första gången säljs till en oberoende köpare inom den importerande medlemmens territorium,

(iv) uppgifter om utvecklingen av omfattningen av den import som påstås vara dumpad, priseffekterna av denna import på vara av samma slag på den inhemska marknaden, och följderna av denna import för inhemska tillverkare enligt vad som framgår av fakta och index som har betydelse för den inhemska industrins förhållanden, t.ex. sådant som räknas upp i artikel 3.2 och 3.4.

5.3 Myndigheterna skall pröva riktigheten och tillförlitligheten av de bevis som presenterats i ansökan och fastställa om de är tillräckliga för att motivera en undersökning.

5.4 En undersökning enligt punkt 1 skall inte påbörjas såvida myndigheterna inte har fastställt, på grundval av en prövning av graden av stöd för eller motstånd mot den berörda inhemska industrins ansökan [1], att ansökan är gjord av denna industri eller av dess ombud [2]. Ansökan skall anses vara gjord av "den inhemska industrin eller dess ombud" om den stöds av de inhemska tillverkare vars sammanlagda tillverkning överstiger 50 procent av den totala tillverkningen av vara av samma slag som görs av tillverkare som antingen stödjer eller motsätter sig ansökan. Dock skall undersökningen inte påbörjas om de inhemska tillverkare som uttryckligen stödjer framställningen tillsammans svarar för mindre än 25 procent av den inhemska industrins sammanlagda tillverkning av vara av samma slag.

5.5 Myndigheterna skall undvika att offentliggöra ansökan om påbörjande av undersökning såvida inte beslut redan fattats om att påbörja en undersökning. Dock skall myndigheterna, efter det att man har fått en väldokumenterad ansökan men innan beslut tas om att påbörja undersökning, anmäla saken till det berörda exportlandets regering.

5.6 Om de berörda myndigheterna på grund av särskilda omständigheter beslutar att påbörja en undersökning utan att ha fått en skriftlig ansökan från den inhemska industrin eller dess ombud, skall de fortsätta undersökningen endast om de har tillräckliga bevis om dumpning, skada och ett orsakssamband enligt vad som anges i punkt 2 för att motivera undersökningen.

5.7 Prövningen av bevisning om dumpning och skada skall ske samtidigt både vid (a) beslutet om en undersökning skall påbörjas eller inte och (b) fortlöpande under

---

[1] I fall av uppdelade industrier med utomordentligt stort antal tillverkare får myndigheterna fastställa stödet för eller motståndet mot en ansökan genom en statistisk välgrundad urvalsmetod.

[2] Medlemmarna är medvetna om att det inom vissa medlemmars territorier är möjligt för arbetstagare hos inhemska tillverkare av vara av samma slag eller för representanter för dessa anställda att göra eller stödja en ansökan om en undersökning enligt punkt 1.

undersökningens gång men senast med början den dag då provisoriska åtgärder får vidtas enligt detta avtal.

5.8 En ansokän enligt punkt 1 skall avslås och en undersökning omedelbart avslutas så snart vederbörande myndigheter övertygat sig om att det inte finns tillräckliga bevis om vare sig dumpning eller skada för att motivera en fortsatt undersökning. En undersökning skall omedelbart avslutas i fall då myndigheterna finner att dumpningmarginalens storlek är minimal *("de minimis")* eller att omfattningen av den faktiska eller potentiella dumpade importen eller skadan är försumbar. Dumpningsmarginalen skall anses vara minimal *("de minimis")* när marginalen motsvarar mindre än 2 procent av exportpriset. Omfattningen av den dumpade importen skall som regel anses vara försumbar när denna import från ett enskilt land motsvarar mindre än 3 procent av den sammanlagda importen av vara av samma slag till det importerande medlemslandet om inte länder som var för sig ligger under denna nivå sammanlagt svarar för mer än 7 procent av importen till det importerande medlemslandet.

5.9 En antidumpningsundersökning skall inte hindra tullklarering.

5.10 Undersökningar skall, utom när särskilda omständigheter föreligger, avslutas inom ett år och aldrig senare än 18 månader efter det att de har påbörjats.

Artikel 6

Bevisning

6.1 Alla berörda parter i en antidumpningsundersökning skall informeras om de uppgifter myndigheterna kräver och ges vidsträckta möjligheter att skriftligen framlägga all den bevisning de anser ha betydelse för den aktuella undersökningen.

6.1.1 De exportörer och utländska tillverkare som erhåller frågeformulär i en antidumpningsundersökning skall ges minst 30 dagar att besvara dem [1]. Vederbörlig hänsyn skall tas till varje begäran om förlängning av 30-dagarsperioden och skall beviljas när det är praktiskt möjligt och goda skäl föreligger.

6.1.2 Skriftlig bevisning från en berörd part skall omedelbart ställas till förfogande för andra berörda parter som deltar i undersökningen under förutsättning att konfidentiella uppgifter inte röjs.

6.1.3 Myndigheterna skall, så snart en undersökning har påbörjats, tillställa kända exportörer [2] samt myndigheterna i det exporterande medlemslandet, hela den erhållna ansökan ansökan enligt artikel 5.1 och på begäran även göra den tillgänglig för andra berörda parter. Vederbörlig hänsyn skall tas till kravet på skydd av konfidentiella uppgifter enligt punkt 5.

6.2 Under hela antidumpningsundersökningens gång skall alla berörda parter ha full möjlighet att försvara sina intressen. I detta syfte skall myndigheterna på begäran bereda alla berörda parter tillfälle att möta respektive motparter så att argument och motargument kan framläggas. Därvid måste hänsyn tas till behovet av att upprätthålla konfidentialitet samt till vad som passar parterna. Ingen part skall vara skyldig att närvara vid ett möte och uteblivande skall inte inverka menligt på denna parts fall. Berörda parter skall även ha rätt att lämna andra uppgifter muntligen när det kan motiveras.

6.3 Myndigheterna skall ta hänsyn till muntliga uppgifter enligt punkt 2 endast under förutsättning att uppgifterna senare även återges skriftligen och ställs till förfogande för andra berörda parter så som föreskrivs i 1.2.

6.4 Myndigheterna skall, när så är görligt, ge samtliga berörda parter tillfälle att ta del av alla uppgifter som är av betydelse för deras fall om de inte är konfidentiella enligt punkt 5 och som används av myndigheterna i en antidumpningundersökning, samt att förbereda sin talan på grundval av dessa uppgifter.

6.5 Varje uppgift som till sin karaktär är konfidentiell (t.ex. därför att dess avslöjande skulle innebära en betydande konkurrensmässig fördel för en konkurrent eller en betydande negativ verkan för den som lämnat uppgiften eller för den från vilken uppgiften ursprungligen erhållits) eller som lämnats på konfidentiell grund av parter i en undersökning, skall behandlas som sådan av myndigheterna när det visats finnas goda skäl härför. Sådana uppgifter skall inte offentliggöras utan särskilt tillstånd av den part som lämnat dem [3].

[1] Som regel skall tidsgränsen för exportörerna börja räknas från den dag då exportören får frågeformuläret, vilket skall anses ha skett senast en vecka efter det att det skickats eller översänts till vederbörande diplomatiska representation eller, i fall när ett särskilt tullområde är medlem av WTO, en officiell representant för det exporterande området.

[2] Om antalet exportörer är särskilt stort skall den fullständiga ansökan istället bara lämnas till myndigheterna i det exporterande medlemslandet eller till berörd handelsorganisation.

[3] Medlemmarna är medvetna om att det inom vissa medlemmars territorier kan komma att krävas att uppgifter lämnas ut enligt restriktivt utformade regler.

6.5.1. Myndigheterna skall anmoda berörda parter att lämna icke-konfidentiella sammanfattningar av konfidentiella uppgifter. Sammanfattningarna skall vara tillräckligt detaljerade för att ge rimlig uppfattning om de konfidentiella uppgifternas innebörd. I undantagsfall får parterna hävda att sådana uppgifter inte kan sammanfattas. I sådana undantagsfall måste skälen till att en sammanfattning inte är möjlig redovisas.

6.5.2. Om myndigheterna finner att en begäran om konfidentiell behandling inte är motiverad och om uppgiftlämnaren varken vill offentliggöra uppgifterna eller godkänna att de offentliggörs i allmän eller sammanfattad form, kan myndigheterna bortse från sådana uppgifter om de inte med stöd av lämpliga källor på ett tillfredställande sätt kan övertygas om att uppgifterna är riktiga [1].

6.6. Förutom i fall som anges i punkt 8, skall myndigheterna under undersökningens gång försäkra sig om riktigheten av de uppgifter som berörda parter lämnat och som beslut grundas på.

6.7 För att kontrollera erhållna uppgifter eller för att få ytterligare detaljer får myndigheterna när så krävs företa undersökningar i andra medlemsländer, förutsatt att de erhåller berörda företags samtycke och förutsatt att de underrättar representanter för regeringen i medlemslandet i fråga och medlemmen inte motsätter sig undersökningen. Förfarandet enligt bilaga I skall tillämpas när undersökningar genomförs på annan medlems territorium. Myndigheterna skall, med beaktande av kravet att ej röja konfidentiella uppgifter, meddela berörda företag resultatet av alla sådana undersökningar eller informera berörda företag enligt punkt 9, samt göra resultatet tillgängligt för parter som gjort ansökan.

6.8 I de fall berörd part vägrar tillgång till eller på annat sätt inte lämnar ut nödvändiga uppgifter inom en rimlig tid eller avsevärt hindrar undersökningen, får preliminära och slutliga beslut, positiva eller negativa, grundas på tillgängliga uppgifter. Bestämmelserna i bilaga II skall iakttas vid tillämpningen av denna punkt.

6.9 Innan slutligt beslut fattas skall myndigheterna informera alla berörda parter om de viktigare fakta i målet som ligger till grund för beslutet om huruvida slutliga åtgärder skall vidtas. Detta meddelande skall lämnas i så god tid så att parterna kan försvara sina intressen.

[1] Medlemmar är överens om att framställningar om konfidentiell behandling inte bör avslås godtyckligt.

6.10 Som regel skall myndigheterna fastställa individuella dumpningsmarginaler för varje känd berörd exportör eller tillverkare av varan i fråga. När antalet exportörer, tillverkare, importörer eller varuslag är så stort att ett sådant förfarande blir ohanterligt, får myndigheterna begränsa sin prövning antingen till ett rimtligt antal berörda parter eller varor genom ett statistiskt representativt urval grundat på uppgifter som myndigheterna har tillgång till vid tiden för urvalet, eller till den största andel av exporten från landet ifråga som rimligen kan undersökas.

6.10.1 Varje urval av exportörer, tillverkare, importörer eller varuslag under denna punkt skall företrädesvis ske i samråd med och med samtycke av berörda exportörer, tillverkare eller importörer.

6.10.2 I de fall myndigheterna har begränsat sin undersökning enligt denna punkt skall de ändå fastställa individuella dumpningsmarginaler för varje exportör eller tillverkare som inte tagits med från början men som inkommer med nödvändiga uppgifter i tillräckligt god tid för att kunna beaktas under undersökningens gång, dock med undantag för sådana fall där antalet exportörer eller tillverkare är så stort att individuella prövningar vore orimligt betungande för myndigheterna och därmed hindra slutförandet av undersökningen i tid. Frivilliga svar skall ej motarbetas.

6.11 I detta avtal inbegriper uttrycket "berörda parter"

(i) exportör, utländsk tillverkare eller importör av en vara som är föremål för undersökning, eller handels- eller företagsorganisation där majoriteten av medlemmarna tillverkar, exporterar eller importerar denna vara,

(ii) den exporterande medlemmens regering, och

(iii) tillverkare av vara av samma slag i den importerande medlemmen eller handels- eller företagsorganisation där majoriteten av medlemmarna tillverkar vara av samma slag inom den importerande medlemmens territorium.

Denna uppräkning förhindrar inte att en medlem även kan behandla andra inhemska eller utländska parter som berörda parter.

6.12 Myndigheterna skall ge industriella användare av den vara som är föremål för undersökning och för representativa konsumentorganisationer när varan säljs i detaljhandel, möjlighet att lämna uppgifter som är

av betydelse för undersökningen angående dumpning, skada och orsakssamband.

6.13 Myndigheterna skall ta vederbörlig hänsyn till alla de svårigheter berörda parter, framför allt små företag, kan ha att lämna begärda uppgifter och skall ge dem all möjlig hjälp.

6.14 Ovanstående förfaranden är inte ämnade att hindra en medlems myndigheter från att agera skyndsamt när det gäller att påbörja en undersökning, fatta preliminära eller slutliga beslut, vare sig positiva eller negativa, eller från att tillämpa provisoriska eller slutliga åtgärder i enlighet med detta avtal.

Artikel 7

Provisoriska åtgärder

7.1 Provisoriska åtgärder får vidtas endast om

(i) en undersökning har påbörjats enligt bestämmelserna i artikel 5, om detta har offentliggjorts samt om berörda parter har givits tillräckliga möjligheter att inkomma med uppgifter och förklaringar,

(ii) ett preliminärt positivt beslut har fattats om förekomst av dumpning och därav följande skada på den inhemska industrin, och

(iii) berörda myndigheter bedömer att sådana åtgärder är nödvändiga för att förhindra att skada uppkommer under undersökningsperioden.

7.2 Provisoriska åtgärder kan utgöras av en provisorisk tull eller, företrädesvis, en garanti – genom kontantdeposition eller säkerhet – motsvarande beloppet av den provisoriskt uppskattade antidumpningtullen, men som inte överstiger den provisoriskt uppskattade dumpningmarginalen. Under förutsättning att den normala tullen och den uppskattade antidumpningtullen anges, är uppskjuten tulltaxering en berättigad provisorisk åtgärd under förutsättning att samma villkor ställs för uppskovet som för andra provisoriska åtgärder.

7.3 Provisoriska åtgärder får vidtas tidigast 60 dagar från den dag då undersökningen påbörjats.

7.4 Provisoriska åtgärder skall begränsas till så kort tidsperiod som möjligt och aldrig vara i kraft längre än fyra månader eller, efter beslut av vederbörande myndigheter på begäran av exportörer som representerar en betydande andel av den berörda handeln, till en tidsperiod inte överstigande sex månader. Om myndigheterna under undersökningens gång prövar om en tull lägre än dumpningmarginalen skulle vara tillräcklig för att häva skadan, kan tidsperioderna förlängas till sex respektive nio månader.

7.5 Bestämmelserna i artikel 9 skall följas vid tillämpningen av provisoriska åtgärder.

Artikel 8

Prisåtaganden

8.1 Undersökningar får [1] tillfälligt avbrytas eller avslutas utan att provisoriska åtgärder vidtas eller antidumpningtullar införs, om en exportör på ett tillfredställande sätt frivilligt åtar sig att ändra sina priser eller att upphöra med export till området i fråga till dumpade priser, så att myndigheterna övertygas om att dumpningens skadliga inverkan upphör. Prishöjningar enligt sådana åtaganden skall inte vara större än nödvändigt för att eliminera dumpningmarginalen. Det är önskvärt att prishöjningarna är lägre än dumpningmarginalen om sådana prishöjningar skulle vara tillräckliga för att häva skadan på den inhemska industrin.

8.2 Prisåtaganden av exportörer skall inte begäras eller godtas om inte den importerande medlemmens myndigheter har fattat ett preliminärt positivt beslut om dumpning, skada och orsakssamband.

8.3 Åtaganden som erbjudits behöver inte godtas om myndigheterna anser det praktiskt svårt att godta dem, t.ex. om antalet faktiska eller möjliga exportörer är alltför stort eller på grund av andra orsaker såsom allmänna principer. Myndigheterna skall i sådana fall och om möjligt, informera exportören om varför de funnit det olämpligt att godta ett prisåtagande och, i möjligaste mån, ge exportören tillfälle att yttra sig över detta.

8.4 Om ett åtagande godtas, skall undersökningen angående dumpning och skada ändå fullföljas om exportören vill det eller myndigheterna så beslutar. Om det i sådant fall fastställs att dumpning och skada inte förelegat, skall åtagandet automatiskt upphöra utom i de fall ett sådant beslut i stor utsträckning beror på förekomsten av ett prisåtagande. I sådana fall kan myndigheterna begära att prisåtagandet bibehålls under en skälig tidsperiod i enlighet med detta avtal. I de fall det genom beslut fastställs att dumpning och skada föreligger, skall åtagandet fortsätta att gälla i oförändrad form och i enlighet med detta avtal.

8.5 Prisåtaganden kan föreslås av den importerande medlemmens myndigheter, men ingen exportör skall tvingas att göra sådana åtaganden. Om exportörer inte

[1] Ordet "får" skall inte tolkas så att det medger att undersökningar fortsätts samtidigt som prisåtaganden tillämpas, med undantag av föreskrifterna i punkt 4.

erbjuder sådana åtaganden eller avböjer sådana förslag, skall detta på intet sätt inverka menligt på bedömningen av fallet. Myndigheterna är emellertid oförhindrade att fastställa att hot om skada med större sannolikhet förverkligas om den dumpade importen fortsätter.

8.6 Den importerande medlemmens myndigheter kan begära att en exportör, från vilken ett åtagande godtagits, regelbundet lämnar uppgifter som är av betydelse för ett sådant åtagandes uppfyllande och tillåter kontroll av sådana uppgifter. I fall där ett åtagande bryts får importlandets myndigheter vidta skyndsamma åtgärder i enlighet med detta avtal, som kan innebära omedelbar tillämpning av provisoriska åtgärder grundade på bästa tillgängliga uppgifter. I sådana fall kan slutliga tullar tas ut i enlighet med detta avtal för varor som införts konsumtion senast 90 dagar före tillämpningen av sådana provisoriska åtgärder, dock skall en sådan retroaktiv bedömning inte göras för importvaror som införts innan åtagandet bröts.

Artikel 9

Införande och uppbörd av antidumpningtullar

9.1 Det ankommer på myndigheterna i det importerande medlemslandet att besluta dels om en antidumpningtull skall införas eller inte i de fall då alla krav uppfyllts för detta, dels om antidumpningtullens belopp skall motsvara hela dumpningmarginalen eller vara mindre. Det är önskvärt att införandet av en antidumpningtull är frivilligt i alla medlemsländer och att tullen är lägre än dumpningmarginalen, om sådan lägre tull skulle vara tillräcklig för att häva skadan på den inhemska industrin.

9.2 När en antidumpningtull införs för en vara, skall den i varje enskilt fall tas ut med vederbörligt belopp på ett icke-diskriminerande sätt för all import av sådan vara, oavsett ursprung, som befinns vara dumpad och förorsaka skada, utom för import från leverantörer som lämnat prisåtaganden vilka accepterats enligt villkoren i detta avtal. Myndigheterna skall namnge leverantören eller leverantörerna av den berörda varan. Om flera leverantörer från samma land berörs och det är ogörligt att namnge alla får myndigheterna istället namnge det berörda leverantörslandet. Om flera leverantörer från mer än ett land berörs, får myndigheterna antingen namnge alla berörda leverantörer eller om detta är ogörligt, alla berörda leverantörsländer.

9.3 Antidumpningtullens belopp får inte överstiga dumpningmarginalen såsom fastställts enligt artikel 2.

9.3.1 När antidumpningtullens storlek beräknas retrospektivt, skall den slutliga betalningsskyldigheten fastställas så snart som möjligt, vanligtvis inom 12 månader och aldrig senare än 18 månader, efter den dag då en begäran om slutligt fastställande av antidumpningtullen har gjorts [1]. Återbetalning skall ske skyndsamt, som regel inte senare än 90 dagar efter det att den slutliga betalningsskyldigheten har fastställts enligt detta moment. Om återbetalning inte verkställs inom 90 dagar skall myndigheterna ge en förklaring härtill om så begärs.

9.3.2 När antidumpningtullens storlek beräknas på grundval av en framåtblickande analys, skall på begäran åtgärder vidtas för skyndsam återbetalning, av belopp som erlagts utöver dumpningmarginalen. Återbetalning av tullar som överstiger dumpningmarginalen skall som regel ske inom 12 månader och aldrig senare än 18 månader efter den dag då en importör av varan i fråga begärt återbetalning med stöd av tillräckliga bevis. Den beviljade återbetalningen ska som regel verkställas inom 90 dagar från det att ovannämnda beslut fattats.

9.3.3 För att fastställa om och i vilken utsträckning återbetalning skall ske när exportpriset beräknas enligt artikel 2.3, skall myndigheterna beakta alla förändringar av normalvärdet, alla förändringar av kostnader som uppstått mellan import- och återförsäljningstillfället samt alla förändringar av återförsäljningspriset vederbörligen återspeglas i efterföljande försäljningspriset och skall även fastställa exportpriset utan avdrag för erlagd antidumpningtull när bindande bevis på ovanstående lämnas.

9.4 När myndigheterna har begränsat sin prövning i enlighet med andra meningen i artikel 6.10, skall en antidumpningtull som ålagts import från exportörer eller tillverkare som inte omfattats av prövningen, inte överstiga

(i) det vägda medeltalet av dumpningmarginalen för de utvalda exportörerna eller tillverkarna eller,

(ii) skillnaden mellan det vägda medeltalet av normalvärden för de utvalda exportörerna eller tillverkarna och exportpriserna från exportörer eller tillverkare som inte undersökts individuellt, i fall när betalningsskyldigheten fastställs genom en framåtblickande analys,

under förutsättning att myndigheterna vid tillämpningen av denna punkt bortser från alla nollmarginaler eller minimimarginaler, och marginaler som fastställs under

[1] Enighet råder om att tidsgränserna enligt denna punkt och 3.2 inte alltid kan följas när varan i fråga är föremål för rättsliga överprövningsförfaranden.

de förhållanden som avses i artikel 6.8. Myndigheterna skall tillämpa individuella tullar eller normalvärden på importen från alla exportörer eller tillverkare som inte omfattas av undersökningen men som under denna tillställt myndigheterna nödvändiga uppgifter enligt artikel 6.10.2.

9.5 Om en vara är föremål för antidumpningtullar i ett importerande medlemsland, skall dess myndigheter skyndsamt företa en översyn i syfte att fastställa individuella dumpningmarginaler för alla exportörer eller tillverkare i exportlandet som inte exporterat varan till den importerande medlemmen under undersökningsperiodens gång, under förutsättning att dessa exportörer eller tillverkare kan visa att de inte står i ekonomisk intressegemenskap med de exportörer eller tillverkare av varan i exportlandet som är föremål för antidumpningtullarna. En sådan översyn skall genomföras enligt snabbare rutiner än dem medlemmen normalt tillämpar för tulltaxering och översynsförfaranden. Antidumpningtullar får inte tas ut på import från sådana exportörer eller tillverkare medan översynen pågår. Myndigheterna kan emellertid skjuta upp tulltaxeringen och/eller begäran om garantier för att försäkra sig om att antidumpningtullar kan tas ut retroaktivt från den dag då översynen påbörjades om översynen visar att dessa tillverkare eller exportörer dumpar.

Artikel 10

Retroaktivitet

10.1 Provisoriska åtgärder och antidumpningtullar skall endast tillämpas på varor som införs för konsumtion efter det att beslut enligt artikel 7.1 respektive artikel 9.1 trätt i kraft, med undantag för vad som sägs i denna artikel.

10.2 När ett slutligt beslut om skada fattas (men inte om hot därom eller om avsevärd försening vid upprättandet av en industri) eller när det gäller ett slutligt beslut om hot om skada, där verkningarna av den dumpade importen, i avsaknad av provisoriska åtgärder skulle ha lett till ett beslut om skada, får antidumpningtullar tas ut retroaktivt för den period under vilken eventuella provisoriska åtgärder har tillämpats.

10.3 Om den slutliga antidumpningtullen är högre än den provisoriskt erlagda eller till betalning förfallna tullen eller det belopp som beräknats för garantin, skall mellanskillnaden inte tas ut. Om den slutliga tullen är lägre än den provisoriskt erlagda eller till betalning förfallna tullen eller det belopp som beräknats för garantin, skall mellanskillnaden återbetalas eller tullen omräknas, allt efter omständigheterna.

10.4 Med undantag för vad som gäller enligt punkt 2, får i de fall beslut fattas om hot om skada eller avsevärd försening (men ingen skada ännu har uppstått), en slutlig antidumpningtull införas först från den dag då beslut om hot om skada eller avsevärd försening fattades. Varje kontantdeposition som gjorts under den tid provisoriska åtgärder tillämpats skall återbetalas och varje säkerhet skyndsamt frigöras.

10.5 När ett slutligt negativt beslut fattats, skall alla kontantdepositioner som gjorts under den tid provisoriska åtgärder tillämpats återbetalas och alla säkerheter skyndsamt frigöras.

10.6 En slutlig antidumpningtull får tas ut på varor som införts för konsumtion senast 90 dagar före den dag då provisoriska åtgärder börjar gälla, under förutsättning att myndigheterna beträffande den dumpade varan finner att

(i) dumping tidigare har förekommit och förorsakat skada eller att importören var eller borde ha varit medveten om att exportören dumpar och att sådan dumpning skulle orsaka skada, och

(ii) skadan orsakas av dumpad import av en vara i stora mängder inom en relativt kort tidsperiod som på grund av tidpunkten och omfattningen och andra omständigheter (såsom en snabb lageruppbyggnad av den importerade varan) sannolikt allvarligt skulle undergräva skyddseffekten av den beslutade antidumpningtullen, under förutsättning att berörda importörer har givits möjlighet att ge kommentarer.

10.7 Myndigheterna får, efter det att en undersökning har påbörjats, vidta sådana åtgärder som uppskjuten tulltaxering, som kan krävas för att antidumpningtullar ska kunna drivas in retroaktivt enligt punkt 6, när de har tillräcklig bevisning på att villkoren i nämnda punkt är uppfyllda.

10.8 Retroaktivt uttag av tullar enligt punkt 6 får inte göras för varor som har införts för konsumtion före den dag då undersökningen påbörjades.

Artikel 11

Giltighetstid och översyn av antidumpningtullar och prisåtaganden

11.1 En antidumpningtull skall endast vara ikraft så länge och i den utsträckning som det är nödvändigt för att motverka dumpning som orsakar skada.

11.2 När det är motiverat skall myndigheterna se över behovet att fortsätta ta ut antidumpingtull, på eget

initiativ eller, under förutsättning att en rimlig tid har gått sedan den slutliga antidumpningtullen infördes, om en berörd part så begär och lämnar faktiska upplysningar som styrker behovet av en översyn (1). Berörda parter har rätt att begära att myndigheterna prövar om fortsatt uttag av tullen är nödvändigt för att motverka dumpning, om det är sannolikt att skadan kommer att bestå eller återuppstå om tullen tas bort eller ändras, eller båda. Om myndigheterna, som ett resultat av en översyn enligt denna punkt finner att antidumpningtullen inte längre är nödvändig, skall tullen omedelbart upphävas.

11.3 Oaktat punkt 1 och 2, skall en slutlig antidumpningtull upphävas senast fem år från den dag den införts (eller från den dag då den senaste översynen gjordes av både dumpning och skada enligt punkt 2 eller enligt denna punkt), om inte myndigheterna finner, i en översyn som påbörjats före den dagen, på eget initiativ eller efter en vederbörligen dokumenterad begäran som inlämnats i rimlig tid före denna dag av berörd industri eller dess ombud, att ett hävande av tullen sannolikt skulle innebära att skada och dumpning består eller återuppstår (2). Tullen får kvarstå i avvaktan på resultatet av översynen.

11.4 Bestämmelserna i artikel 6 angående bevisning och förfaranden skall tillämpas i fråga om varje översyn som genomförs enligt denna artikel. Varje sådan översyn skall genomföras skyndsamt och skall som regel slutföras inom 12 månader från den dag då den påbörjats.

11.5 Bestämmelserna i denna artikel skall i tillämpliga delar också gälla för prisåtaganden som godtagits enligt artikel 8.

Artikel 12

Offentliggörande och förklaring av beslut

12.1 När myndigheterna övertygat sig om att det finns tillräckliga bevis för att motivera att en undersökning enligt artikel 5 påbörjas, skall den medlem eller de medlemmar som tillverkar varan i fråga och andra berörda parter som de undersökande myndigheterna vet har intresse i saken underrättas, och beslutet offentliggöras.

12.1.1 Offentliggörande av påbörjandet av en undersökning, skall innehålla, eller i särskild rapport (3) tillhandahålla, tillräckliga uppgifter om följande

(i) namnet på exportlandet eller exportländerna och den berörda varan,

(ii) dag då undersökningen påbörjas,

(iii) den grundval på vilken dumpningen påstås föreligga i ansökan,

(iv) en sammanfattning av de faktorer som anklagelsen om skada bygger på,

(v) den adress som berörda parter ska lämna sina framställningar till,

(vi) de tidsgränser som gäller för berörda parter att lämna synpunkter.

12.2 Varje preliminärt eller slutligt beslut, positivt eller negativt, om godkända prisåtagande enligt artikel 8, om upphörande av sådana åtaganden, och om upphävande av en slutlig antidumpningtull, skall offentliggöras. Varje offentliggörande eller annan särskild rapport skall innehålla, tillräckligt detaljerade motiveringar för beslut och slutsatser avseende samtliga sakliga och rättsliga förhållanden som varit avgörande för de undersökande myndigheterna. Alla sådana offentliggöranden och rapporter skall tillställas den medlem eller de medlemmar som tillverkar de varor som är föremål för prövning och andra berörda parter som har ett känt intresse av saken.

12.2.1 Ett offentliggörande av införande av provisoriska åtgärder eller annan särskild rapport skall innehålla, tillräckligt detaljerade motiveringar för det preliminära beslutet om dumpning och skada och skall redovisa de sakliga och rättsliga förhållanden som lett till att bevis godtagits eller avvisats. Sådana offentliggörande eller särskilda rapporter skall, med vederbörlig hänsyn tagen till kravet på skydd av konfidentiella uppgifter, särskilt innehålla följande

(i) namnen på leverantörerna, eller om detta är ogörligt, namnen på inblandade leverantörsländer,

(1) Beslut om slutlig betalningsskyldighet enligt artikel 9.3 innebär inte i sig en översyn enligt denna artikel.

(2) När antidumpningstullens storlek beräknas och tas ut retrospektivt, skall ett beslut i den senaste bedömningen enligt artikel 9.3.1 att ingen tull skall tas ut, inte i sig innebära att myndigheterna måste upphäva den slutliga tullen.

(3) När myndigheterna tillhandahåller uppgifter och förklaringar i en särskild rapport enligt bestämmelserna i denna artikel skall myndigheterna säkerställa att rapporten är lättillgänglig för allmänheten.

(ii) en beskriving av varan som är tillräcklig för tulländamål,

(iii) de fastställda dumpningmarginalerna och en fullständig förklaring av motiven till valet av den metod som använts vid fastställandet av och jämförelsen mellan exportpriset och normalvärdet enligt artikel 2,

(iv) bedömningar av betydelse för fastställande av skada enligt artikel 3,

(v) de huvudsakliga skälen bakom beslutet.

12.2.2 Offentliggörande av avslutning eller suspendering av en undersökning i fall då positivt beslut fattats som innebär införande av en slutlig tull eller godtagande av ett prisåtagande, skall innehålla, eller på annat sätt i särskild rapport tillhandahålla, alla relevanta uppgifter avseende sakliga och rättsliga förhållanden och motiveringar som lett till att slutliga åtgärder införts eller till att ett prisåtagande godtagits, med vederbörlig hänsyn tagen till kravet på att skydda konfidentiella uppgifter. Offentliggörandet skall i synnerhet innehålla de uppgifter som anges i 2.1 liksom skälen till att argument eller påståenden gjorda av exportörer och importörer har godtagits eller avvisats, och grunderna för beslut enligt artikel 6.10.2.

12.2.3 Ett offentliggörande av upphörande eller suspendering av en undersökning till följd av att ett prisåtagande enligt artikel 8 godtagits, skall innehålla eller i särskild rapport tillhandahålla, det avsnitt av åtagandet som inte är konfidentiellt.

12.3 Bestämmelserna i denna artikel skall i tillämpliga delar gälla för översyner som påbörjas eller slutförs enligt artikel 11 och för beslut om retroaktiva tullar enligt artikel 10.

Artikel 13

Rättslig överprövning

Varje medlem vars nationella lagstiftning innehåller bestämmelser om antidumpningåtgärder skall tillhandahålla skiljedomstol, rättslig- eller administrativ domstol eller förfaranden bl.a. för skyndsam prövning av administrativa åtgärder rörande slutliga beslut och översyn av beslut enligt artikel 11. Sådana domstolar eller förfaranden skall vara självständiga i förhållande till de myndigheter som ansvarar för besluten eller översynerna i fråga.

Artikel 14

Antidumpningåtgärder till förmån för tredje land

14.1 En ansökan om att antidumpningåtgärder skall vidtas till förmån för tredje land skall göras av detta lands myndigheter.

14.2 En sådan ansökan skall styrkas med prisuppgifter som visar förekomst av dumpning och av detaljerade uppgifter som visar att den påstådda dumpningen orsakar skada på den berörda inhemska industrin i detta tredje land. Regeringen i detta tredje land skall ge myndigheterna i importlandet all hjälp för att få fram alla ytterligare uppgifter som importlandet kan begära.

14.3 Myndigheterna i importlandet skall när de prövar en sådan ansökan bedöma verkningarna av den påstådda dumpningen på hela den berörda industrin i det tredje landet, dvs. skadan skall inte fastställas endast i förhållande till den påstådda dumpningens inverkan på industrins export till importlandet eller ens till industrins totala export.

14.4 Beslutet huruvida man skall gå vidare med fallet eller inte ankommer på importlandet. Om importlandet beslutar att det är berett att vidta åtgärder skall importlandet ta initiativ till kontakt med Varuhandelsrådet och begära godkännande av åtgärden.

Artikel 15

U-landsmedlemmar

Det erkänns att i-landsmedlemmar måste ta särskild hänsyn till u-landsmedlemmarnas speciella förhållanden när de överväger att införa antidumpningåtgärder enligt detta avtal. Möjligheterna till konstruktiva lösningar som öppnas genom detta avtal skall prövas innan antidumpningtullar tillgrips om sådana skulle påverka väsentliga intressen för u-landsmedlemmarna.

DEL II

Artikel 16

Kommitté för antidumpningåtgärder

16.1 Härmed upprättas en kommitté för antidumpningåtgärder (i avtalet kallad "kommittén"), sammansatt av representanter för var och en av medlemmarna. Kommittén skall utse sin egen ordförande och skall sammanträda minst två gånger årligen, och i övrigt på begäran av medlem i enlighet med vad som förutses i tillämpliga bestämmelser i detta avtal. Kommittén skall

fullgöra de uppgifter som den ålagts enligt detta avtal eller av medlemmarna, och skall bereda medlemmarna tillfälle till samråd i alla frågor som gäller avtalets tillämpning eller främjandet av dess syften. WTO-sekretariatet skall tjänstgöra som kommitténs sekretariat.

16.2 Kommittén kan upprätta underordnade organ när så är lämpligt.

16.3 Vid fullgörandet av sina uppgifter kan kommittén och underordnade organ samråda med och inhämta uppgifter från alla källor de finner lämpliga. Innan kommittén eller ett underordnat organ begär sådana uppgifter från en källa inom en medlems jurisdiktion, skall den underrätta vederbörande medlem. Den skall erhålla samtycke från den medlem och sådana företag som skall konsulteras.

16.4 Medlemmarna skall utan dröjsmål rapportera alla preliminära och slutliga antidumpningåtgärder till kommittén. Dessa rapporter skall vara tillgängliga i sekretariatet för granskning av övriga medlemmar. Medlemmarna skall även halvårsvis lämna rapporter om alla antidumpningåtgärder som vidtagits under den föregående sexmånadersperioden. De halvårsvisa rapporterna skall lämnas på överenskommet standardformulär.

16.5 Varje medlem skall anmäla till kommittén (a) vilka av medlemmens myndigheter som är behöriga att påbörja och genomföra en undersökning enligt artikel 5 och (b) vilka inhemska förfaringssätt som gäller för påbörjande och genomförande av sådana undersökningar.

Artikel 17

Samråd och tvistlösning

17.1 Om inte annat föreskrivs i detta avtal gäller Överenskommelsen om tvistlösning för samråd och tvistlösning inom ramen för detta avtal.

17.2 Varje medlem skall välvilligt beakta samt erbjuda fullgoda möjligheter till samråd angående framställningar av andra medlemmar beträffande frågor som rör tillämpningen av detta avtal.

17.3 Om någon medlem anser att en förmån som direkt eller indirekt tillkommer medlemmen enligt detta avtal, upphävs eller minskas eller att uppnåendet av något av dess syften hindras av annan medlem eller andra medlemmar, kan den, i avsikt att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning av frågan, skriftligen begära samråd med medlemmen eller medlemmarna i fråga. Varje medlem skall välvilligt beakta en annan medlems begäran om samråd.

17.4 Om medlemmen som begärt samråd anser att samrådet enligt punkt 3 inte lett till en ömsesidigt godtagbar lösning och om de administrerande myndigheterna i det importerande medlemslandet fattat definitivt beslut att ta ut antidumpningtullar eller att acceptera prisåtaganden, kan medlemmen hänskjuta frågan till Tvistlösningsorganet ("DSB"). När en provisorisk åtgärd har betydande återverkningar och medlemmen som begärt samråd anser att åtgärden vidtagits i strid med bestämmelserna i artikel 7.1, kan medlemmen också hänskjuta frågan till DSB.

17.5 DSB skall på begäran av den klagande parten upprätta en panel för att granska ärendet på grundval av

(i) en skriftlig redogörelse, av den medlem som begärt upprättande av panel, för hur en förmån som direkt eller indirekt tillkommer denne enligt avtalet, har upphävts eller minskats eller hur uppnåendet av avtalets syften hindras, och

(ii) de fakta som enligt tillämpliga inhemska förfaranden gjorts tillgängliga för den importerande medlemmens myndigheter.

17.6 När ett ärende enligt punkt 5 granskas skall

(i) panelen i sin bedömning av fakta i målet avgöra om myndigheternas prövning av fakta var korrekt och om bedömningen av dessa fakta varit opartisk och objektiv. Om prövningen av fakta var korrekt och bedömningen var opartisk och objektiv, skall bedömningen inte förkastas även om panelen kunde ha dragit en annan slutsats,

(ii) panelen skall tolka tillämpliga bestämmelser i avtalet i enlighet med folkrättens allmänna tolkningsregler. Om panelen finner att en bestämmelse i avtalet medger mer än en tillåten tolkning, skall panelen betrakta myndighetens åtgärd som förenlig med avtalet under förutsättning att åtgärden bygger på någon av dessa tillåtna tolkningar.

17.7 Konfidentiella uppgifter som lämnats till en panel skall inte offentliggöras utan formellt tillstånd av den person, organisation eller myndighet som lämnat uppgifterna. I de fall sådana uppgifter begärs från panelen men panelen inte ges tillstånd att offentliggöra dem, skall en offentlig sammanfattning lämnas efter tillstånd av den person, organisation eller myndighet som lämnat uppgifterna.

DEL III

Artikel 18

Slutbestämmelser

18.1 Ingen särskild åtgärd får vidtas mot dumpad export från en annan medlem, utom i enlighet med bestämmelserna i GATT 1994 så som de tolkas i detta avtal (1).

18.2 Förbehåll får inte göras för någon av bestämmelserna i detta avtal utan de andra medlemmarnas medgivande.

18.3 Med beaktande av 3.1 och 3.2, skall bestämmelserna i detta avtal gälla undersökningar och översyner av redan vidtagna åtgärder, som påbörjats efter ansökningar som gjorts på eller efter den dag då WTO-avtalet träder ikraft för en medlem.

18.3.1 Vid fastställande av dumpningmarginaler i samband med återbetalningsförfaranden enligt artikel 9.3, skall de bestämmelser tillämpas som gällde vid det senaste beslutet eller översynen av dumpning.

18.3.2 Vid tillämpning av artikel 11.3 skall gällande antidumpningåtgärder anses vara vidtagna senast vid den dag då WTO-avtalet träder i kraft för en medlem, förutom i de fall då medlemmens inhemska lagstiftning i kraft vid denna tidpunkt innehöll bestämmelser av det slag som avses i nämnda punkt.

18.4 Varje medlem skall vidta alla nödvändiga åtgärder, av allmänt eller särskilt slag, för att senast den dag WTO-avtalet vunnit laga kraft för medlemmen, säkerställa att dess lagar, andra författningar och administrativa förfaranden överensstämmer med bestämmelserna i detta avtal, såsom dessa är tillämpliga för medlemmen i fråga.

18.5 Varje medlem skall underrätta kommittén om alla ändringar i dess lagar och andra författningar som har beröring med detta avtal samt om ändringar i tillämpningen av sådana lagar och författningar.

18.6 Kommittén skall årligen granska detta avtals tillämpning och funktion med beaktande av dess syften. Kommittén skall årligen underrätta Varuhandelsrådet om utvecklingen under den period som granskningen avser.

18.7 Bilagorna till detta avtal utgör en integrerad del av avtalet.

(1) Detta är inte avsett att utesluta åtgärd enligt andra tillämpliga bestämmelser i GATT 1994, om så är befogat.

BILAGA I

FÖRFARANDEN FÖR UNDERSÖKNINGAR PÅ PLATS ENLIGT ARTIKEL 6.7

1. Efter det att en undersökning påbörjats skall den exporterande medlemmens myndigheter och kända berörda företag informeras om att en undersökning på plats planeras.

2. Om man i undantagsfall avser låta icke-offentliganställda experter delta i den undersökande gruppen, skall företagen och den exporterande medlemmens myndigheter underrättas. Sådana icke-offentliganställda experter skall kunna utsättas för stränga påföljder vid brott mot konfidentialitet.

3. Innan tidpunkten för ett besök slutligt bestäms, skall det vara normal praxis att erhålla uttryckligt samtycke från de berörda företagen i den exporterande medlemmen.

4. Så snart berörda företag lämnat sitt samtycke, skall de undersökande myndigheterna underrätta den exporterande medlemmens myndigheter om namnen på och adresserna till de företag som skall besökas samt om tidpunkten för besöket.

5. Företagen i fråga skall ges tillräcklig förvarning om besöket.

6. Besök i syfte att förklara frågeformuläret bör endast göras på begäran av ett exportföretag. Sådana besök bör endast göras om (a) den importerande medlemmens myndigheter underrättar berörd medlems representanter och (b) de senare inte invänder mot besöket.

7. Eftersom det huvudsakliga syftet med en undersökning på plats är att kontrollera lämnade uppgifter eller att införskaffa ytterligare detaljuppgifter, skall den genomföras först efter det att svar på frågeformulären har lämnats in om inte företaget samtycker till annat och den exporterande medlemmens myndigheter informerats av den undersökande myndigheten om det förestående besöket och inte motsätter sig det. Dessutom skall det vara normal praxis att innan besöket äger rum informera berörda företag om de uppgifter som skall kontrolleras och om vilken ytterligare information som kan behövas. Dock skall detta inte hindra förfrågningar på plats om ytterligare uppgifter i ljuset av den information som erhållits.

8. Frågor från myndigheter eller företag i de exporterande medlemmarna som är nödvändiga för en framgångsrik undersökning på plats skall, när så är möjligt, besvaras innan besöket äger rum.

BILAGA II

BÄSTA TILLGÄNGLIGA UPPGIFTER ENLIGT ARTIKEL 6.8

1. Så snart som möjligt efter det att en undersökning har påbörjats skall de undersökande myndigheterna i detalj ange vilka uppgifter som erfordras, och hur dessa skall sammanställas i den berörda partens svar. Myndigheterna skall även försäkra sig om att parten är medveten om att om uppgifterna inte skulle lämnats inom rimlig tid, har myndigheterna frihet att fatta beslut på grundval av tillgängliga uppgifter, inbegripet uppgifterna i den inhemska industrins ansökan om en undersökning.

2. Myndigheterna kan även begära att berörd part inkommer med sitt svar i visst format (t.ex. databand) eller datorspråk. Då sådan begäran görs, skall myndigheterna ta hänsyn till berörd parts förmåga att svara på önskat format eller datorspråk och skall inte begära att parten använder annat datasystem i sitt svar än det parten själv använder sig av. Myndigheterna skall inte framhärda i sin begäran om datasvar om den berörda parten inte har datoriserade räkenskaper eller om svaret i begärd form skulle medföra en orimlig extra börda för parten, t.ex. orimliga extrakostnader eller besvär. Myndigheterna skall inte framhärda i sin begäran om svar på särskilt medium eller datorspråk om den berörda parten inte har sina datoriserade räkenskaper på detta medium eller datorspråk eller om tillhandahållande av svar enligt denna begäran skulle innebära en orimlig extra börda för parten, t.ex. orimliga extrakostnader eller besvär.

3. Alla uppgifter som går att kontrollera, och som är vederbörligen överlämnade och användbara utan större svårigheter, och som är överlämnade i tid, och som, i förekommande fall, är överlämnade i begärt format eller datorspråk, skall beaktas av myndigheterna när beslut fattas. Om en part inte svarar enligt begärt format eller datorspråk men förutsättningarna enligt punkt 2 är uppfyllda, skall avsaknaden av svar i begärt format eller datorspråk inte anses innebära att undersökningen avsevärt hindras.

4. När myndigheterna inte har möjlighet att bearbeta uppgifter som tillställts dem i särskilt format (t.ex. databand), skall uppgifterna överlämnas skriftligen eller i en annan för myndigheterna godtagbar form.

5. Även om de erhållna uppgifterna inte är fullkomliga i alla avseenden skall detta inte motivera att myndigheterna kan bortse från dem om den berörda parten har agerat efter bästa förmåga.

6. Om bevis eller uppgifter inte godtas, skall parten som lämnat uppgifterna skyndsamt informeras om skälen till detta samt ges möjlighet att inkomma med förtydliganden inom rimlig tid, dock med hänsyn tagen till tidsgränserna för undersökningen. Om myndigheterna inte anser att förtydligandena är tillfredsställande skall skälen till att sådana bevis eller uppgifter förkastats förklaras i alla offentliggjorda beslut.

7. Om myndigheterna måste grunda sina beslut, inklusive beslut om normalvärdet, på uppgifter från andrahandskällor, inbegripet uppgifterna i ansökan om att påbörja en undersökning, skall detta göras med särskild försiktighet. I sådana fall skall myndigheterna, när så är görligt, kontrollera uppgifterna via andra oberoende källor som står till myndigheternas förfogande, t.ex. offentliga prislistor, officiell importstatistik och tulldokument, samt uppgifter som erhållits från andra berörda parter under undersökningens gång. Om en berörd part inte samarbetar och relevanta uppgifter därför undanhålles från myndigheterna skulle det kunna leda till ett resultat som är mindre gynnsamt för parten än om denna hade samarbetat.

AVTAL OM TILLÄMPNING AV ARTIKEL VII I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

ALLMÄNNA INLEDANDE KOMMENTARER

1. Grundvalen för tullvärde enligt detta avtal är "transakstionsvärdet", som det beskrivs i artikel 1. Artikel 1 skall läsas tillsammans med artikel 8 som bland annat innehåller föreskrifter om justeringar av det pris som har betalats eller skall betalas i de fall då köparen svarat för vissa särskilda kostnader, som skall anses ingå i tullvärdet, men dessa inte inkluderats i det pris som har betalats eller skall betalas för den importerade varan. Artikel 8 föreskriver också att vissa ersättningar, som kan ges av köparen till säljaren i form av särskilda varor eller tjänster i stället för pengar, skall inkluderas i transaktionsvärdet. Artiklarna 2–7 föreskriver metoder för att fastställa tullvärdet då detta inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artikel 1.

2. Om tullvärdet inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artikel 1, bör som regel ett samrådsförfarande komma till stånd mellan tullmyndigheterna och importören i syfte att komma överens om en grundval för tullvärdet enligt artikel 2 eller 3. Det kan till exempel visa sig att importören har information om tullvärdet för en identisk eller liknande importerad vara och som inte är omedelbart tillgänglig för tullmyndigheten på införselorten. Tullmyndigheten kan, å andra sidan, besitta information om tullvärdet för en identisk eller liknande importerad vara som inte är lätt tillgänglig för importören. Genom ett samrådsförfarande mellan de två parterna underlättas utbyte av information, med beaktande av kraven på konfidentialitet rörande affärshemligheter, i syfte att fastställa en korrekt grund för tullvärdet.

3. I artiklarna 5 och 6 föreskrivs två metoder för att fastställa tullvärdet, när detta inte kan fastställas på grundval av transaktionsvärdet för den importerade varan eller för en identisk eller liknande importerad vara. Enligt artikel 5.1 fastställs tullvärdet på grundval av det pris till vilket varan säljs i det skick den importeras till en köpare i importlandet som inte står i beroendeförhållande till säljaren. Importören har även rätt att på begäran få sådana varor som undergått vidarebearbetning efter importtillfället värderade enligt bestämmelserna in artikel 5. Enligt artikel 6 fastställs tullvärdet på grundval av produktionsvärdet. Båda dessa metoder innebär vissa svårigheter och på grund härav har importören rätt att, enligt bestämmelserna i artikel 4, bestämma ordningsföljden för dessa två metoder.

4. Artikel 7 beskriver hur tullvärdet skall fastställas i de fall det inte kan fastställas enligt bestämmelserna i någon av de föregående artiklarna.

MEDLEMMARNA,

som har beaktat de multilaterala handelsförhandlinggarna,

som önskar främja syftena med Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 och säkerställa ökade förmåner för utvecklingsländernas internationella handel,

som erkänner betydelsen av bestämmelserna i artikel VII i GATT 1994 och önskar utarbeta regler för deras användning i syfte att uppnå större likformighet och säkerhet vid tillämpningen av dem,

som erkänner behovet av ett rättvist, enhetligt och opartiskt system för att värdera varor för tulländamål,

vilket förhindrar användningen av godtyckliga eller fingerade tullvärden,

som erkänner att grundvalen för värdering av varor för tulländamål i största möjliga utsträckning skall vara transaktionsvärdet för den vara som skall värderas,

som erkänner att tullvärdet bör grundas på enkla och rättvisa principer som är förenliga med kommersiell praxis och att tillvägagångssättet vid värdeberäkning skall ha allmän tillämpning utan att skillnad görs mellan olika leveranskällor,

som erkänner att värdering inte skall användas för att bekämpa dumpning,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

DEL I

REGLER FÖR TULLVÄRDEBERÄKNING

Artikel 1

1. Tullvärdet för en importerad vara skall vara transaktionsvärdet, det vill säga det pris som har betalats eller skall betalas för varan vid försäljning för export till importlandet, justerat enligt bestämmelserna i artikel 8, och under förutsättning

(a) att det inte finns några begränsningar vad gäller köparens förfogande eller användning av varan, andra än sådana

(i) som föreskrivs eller påbjuds i lag eller av offentliga myndigheter i importlandet,

(ii) som begränsar det geografiska område inom vilket varan får återförsäljas, eller

(iii) som inte väsentligt påverkar varans värde,

(b) att försäljningen eller priset inte är beroende av något villkor eller vederlag för vilket ett värde inte kan bestämmas med avseende på den vara som skall värderas,

(c) att avkastning vid en av köparen vidtagen efterföljande försäljning, annan disposition eller användning av varan inte till någon del direkt eller indirekt tillfaller säljaren, såvida inte vederbörlig justering kan göras enligt bestämmelserna i artikel 8, och

(d) att köparen och säljaren är sinsemellan oberoende eller, i de fall köparen och säljaren är sinsemellan beroende, att transaktionsvärdet är godtagbart för tulländamål enligt bestämmelserna i punkt 2.

2. (a) Vid avgörande huruvida transaktionsvärdet kan godtas enligt punkt 1 skall det förhållandet att köparen och säljaren är sinsemellan beroende, i den mening som avses i artikel 15, inte i sig utgöra skäl till att transaktionsvärdet inte anses godtagbart. I sådant fall skall omständigheterna kring försäljningen undersökas och transaktionsvärdet godtas förutsatt att beroendeförhållandet inte har påverkat priset. Om tullmyndigheten på grund av uppgifter, som erhållits av importören eller på annat sätt, har skäl att anse att beroendeförhållandet har påverkat priset, skall tullmyndigheten underrätta importören om dessa skäl och denne skall ges en rimlig möjlighet att svara. Underrättandet om skälen skall göras skriftligt om importören begär det.

(b) Vid försäljning mellan sinsemellan beroende personer skall transaktionsvärdet godtas och varan värderas enligt bestämmelserna i punkt 1, om importören visar att transaktionsvärdet vid samma eller närliggande tidpunkt nära överensstämmer med något av följande värden:

(i) transaktionsvärdet vid försäljning till oberoende köpare av en identisk eller liknande vara för export till samma importland,

(ii) tullvärdet för en identisk eller liknande vara, fastställt enligt bestämmelserna i artikel 5,

(iii) tullvärdet för en identisk eller liknande vara, fastställt enligt bestämmelserna i artikel 6.

Vid tillämpning av nämnda kriterier skall vederbörlig hänsyn tas till påvisade skillnader i fråga om handelsled, kvantitet, sådana kostnadselement som anges i artikel 8 och sådana kostnader som säljaren svarar för vid försäljning, när säljaren och köparen är sinsemellan oberoende men som säljaren inte svarar för vid försäljning när säljaren och köparen är sinsemellan beroende.

(c) De kriterier som anges i punkt 2(b) skall användas på importörens begäran och enbart i jämförande syfte. Ersättningsvärden får inte fastställas enligt bestämmelserna i punkt 2(b).

Artikel 2

1. (a) Om tullvärdet för den importerade varan inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artikel 1 skall tullvärdet vara transaktionsvärdet för en identisk vara vid försäljning för export till samma importland och som exporterats vid samma eller näraliggande tidpunkt som den vara som skall värderas.

(b) Vid tillämpning av denna artikel skall för fastställande av tullvärdet användas transaktionsvärdet för en identisk vara vid försäljning i samma handelsled och av i stort sett samma kvantitet som den vara som skall värderas. I avsaknad av sådan försäljning skall transaktionsvärdet för en identisk vara vid försäljning i ett annat handelsled och/eller i en annan kvantitet användas, justerat med hänsyn till skillnader beroende av handelsled och/eller kvantitet, förutsatt att justeringen kan göras med stöd av framlagda uppgifter av vilka klart framgår skäligheten och riktigheten av justeringen, oavsett om den innebär höjning eller sänkning av värdet.

2. I de fall då kostnader som omnämns i artikel 8.2 ingår i transaktionsvärdet skall justering göras så att hänsyn tas till betydande skillnader i fråga om sådana kostnader och avgifter för den importerade varan och ifrågavarande identiska vara, som beror på olika transportavstånd och transportsätt.

3. Om vid tillämpning av denna artikel mer än ett transaktionsvärde påträffas för en identisk vara, skall det lägsta av dessa värden användas för att fastställa tullvärdet för den importerade varan.

Artikel 3

1. (a) Om tullvärdet för den importerade varan inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artiklarna 1 och 2, skall tullvärdet vara transaktionsvärdet för en liknande vara vid försäljning för export till samma importland och som exporterats vid samma eller näraliggande tidpunkt som den vara som skall värderas.

(b) Vid tillämpning av denna artikel skall för fastställande av tullvärdet användas transaktionsvärdet för en liknande vara vid försäljning i samma handelsled och av i stort sett samma kvantitet som den vara som skall värderas. I avsaknad av sådan försäljning skall transaktionsvärdet för en liknande vara vid försäljning i ett annat handelsled och/eller i en annan kvantitet användas, justerat med hänsyn till skillnader beroende av handelsled och/eller kvantitet, förutsatt att justeringen kan göras med stöd av framlagda uppgifter av vilka klart framgår skäligheten och riktigheten av justeringen, oavsett om den innebär höjning eller sänkning av värdet.

2. I de fall då kostnader som omnämns i artikel 8.2 ingår i transaktionsvärdet, skall justering göras så att hänsyn tas till betydande skillnader i fråga om sådana kostnader och avgifter för den importerade varan och ifrågavarande liknande vara, vilka beror på olika transportavstånd och transportsätt.

3. Om vid tillämpning av denna artikel mer än ett transaktionsvärde påträffas för liknande vara skall de lägsta av dessa värden användas för att fastställa tullvärdet för den importerade varan.

Artikel 4

Om tullvärdet för den importerade varan inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artiklarna 1–3 skall tullvärdet fastställas enligt bestämmelserna i artikel 5, eller, om tullvärdet inte kan fastställas enligt den artikeln, enligt bestämmelserna i artikel 6, utom om importören begär det, då ordningsföljden för tillämpning av artiklarna 5 och 6 skall vara omkastad.

Artikel 5

1. (a) Om den importerade varan eller den identiska eller liknande importerade varan säljs i importlandet i det skick den importerats, skall tullvärdet för den importerade varan enligt bestämmelserna i denna artikel grundas på det pris per enhet till vilket den importerade varan säljs i största sammanlagd kvantitet, vid samma eller närliggande tidpunkt som importen sker av den vara som skall värderas, till personer som inte står i beroendeförhållande till de personer av vilka de köper varan, med följande avdrag:

(i) antingen den provision som vanligen betalas eller enligt överenskommelse skall betalas eller de tillägg som vanligen görs för vinst och allmänna omkostnader i samband med försäljning i ett sådant land av en importerad vara av samma kategori eller slag,

(ii) normala kostnader för transport och försäkring samt därmed sammanhängande kostnader i importlandet,

(iii) i tillämpliga delar sådana kostnader som omnämns i artikel 8.2, och

(iv) tullar och andra inhemska skatter som skall betalas i importlandet på grund av import eller försäljning av varan.

(b) Om varken den importerade varan eller en identisk eller liknande importerad vara säljs vid samma eller näraliggande tidpunkt som importen sker av den vara som skall värderas, skall tullvärdet, med tillämpning i övrigt av bestämmelserna i punkt 1(a) i denna artikel, grundas på det pris per enhet till vilket den importerade varan säljs i importlandet i det skick den importerats, vid tidigaste tidpunkt efter importen av den vara som skall värderas men inte senare än 90 dagar efter denna import.

2. Om varken den importerade varan eller en identisk eller liknande importerad vara säljs i importlandet i det skick den importerats skall tullvärdet, om importören begär det, grundas på det pris per enhet till vilket den importerade varan, efter vidare bearbetning, säljs i största sammanlagd kvantitet till personer i importlandet som inte står i beroendeförhållande till de personer av vilka de köper varan, varvid justering skall göras för det värde som tillförts genom bearbetningen och de avdrag som anges i punkt 1(a).

Artikel 6

1. Tullvärdet för en importerad vara enligt bestämmelserna i denna artikel skall grundas på produktionsvärdet. Detta skall utgöra summan av:

(a) kostnaden för eller värdet av material samt för montering eller annan bearbetning vid tillverkning av den importerade varan,

(b) ett belopp för vinst och allmänna omkostnader som motsvarar vad som normalt ingår i priset vid försäljning av en sådan vara som är tillverkad i exportlandet för export till importlandet och som är av samma kategori eller slag som den vara som skall värderas,

(c) kostnaden för eller värdet av alla övriga utgifter som tillkommer enligt det värderingsalternativ som valts av medlemmen enligt artikel 8.2.

2. Ingen medlem får ålägga eller tvinga en person som inte är bosatt inom dess område att för kontroll ta fram, eller ge tillgång till, bokföringsmaterial eller annan dokumentation i syfte att fastställa produktionsvärdet. Uppgifter som lämnas av tillverkaren av varan för fastställande tullvärdet av enligt bestämmelserna i denna artikel får dock med tillverkarens medgivande kontrolleras i ett annat land av importlandets myndigheter, förutsatt att dessa i god tid i förväg lämnat meddelande härom till regeringen i landet i fråga och att denna inte motsätter sig undersökningen.

Artikel 7

1. Om tullvärdet för den importerade varan inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artiklarna 1–6, skall det fastställas på skäligt sätt enligt principerna och de allmänna bestämmelserna i detta avtal och i artikel VII i GATT 1994 och på grundval av uppgifter som finns tillgängliga i importlandet.

2. Tullvärdet enligt denna artikel får inte fastställas på grundval av

(a) försäljningspriset i importlandet för vara tillverkad där,

(b) en metod som innebär att det högsta av två alternativa värden godtas för tulländamål,

(c) priset för varan på den inhemska marknaden i exportlandet,

(d) tillverkningskostnaden, annan än sådant produktionsvärde som fastställts för en identisk eller liknande vara enligt bestämmelserna i artikel 6,

(e) priset för varan vid export till annat land än importlandet,

(f) minimitullvärden, eller

(g) godtyckliga eller fingerade värden.

3. Om importören begär det, skall denne skriftligen informeras om det tullvärde som fastställs enligt bestämmelserna i denna artikel och den metod som använts för att fastställa detta värde.

Artikel 8

1. Vid fastställande av tullvärdet enligt bestämmelserna i artikel 1 skall till det pris som har betalats eller skall betalas för den importerade varan läggas

(a) följande kostnader, i den utsträckning de utgör kostnader som köparen svarar för men som inte ingår i det pris som har betalats eller skall betalas för varan:

(i) provisioner och mäklararvoden med undantag av inköpsprovisioner,

(ii) kostnader för sådan förpackning som i tullhänseende behandlas gemensamt med varan i fråga,

(iii) kostnad för emballage och emballering,

(b) värdet av följande varor och tjänster, fördelat på vederbörligt sätt, i de fall de tillhandahållits direkt eller indirekt av köparen utan kostnad eller till reducerad kostnad för att användas i samband med tillverkning och försäljning för export av den importerade varan, i den utsträckning som detta värde inte ingår i det pris som har betalats eller skall betalas,

(i) material, komponenter, delar och liknande som ingår i den importerade varan,

(ii) verktyg, matriser, formar och liknande artiklar som använts vid tillverkning av den importerade varan,

(iii) material som förbrukats vid tillverkningen av den importerade varan,

(iv) konstruktionsarbete, utvecklingsarbete, konstnärligt arbete, formgivningsarbete, ritningar och utkast utförda annorstädes än i importlandet och som är nödvändiga för tillverkningen av den importerade varan,

(c) royaltyer och licensavgifter som avser den vara som skall värderas och som köparen måste betala, antingen direkt eller indirekt, som ett villkor för köp av den vara som skall värderas, i den utsträckning dessa royaltyer och licensavgifter inte ingår i det pris som har betalats eller skall betalas,

(d) värdet av den del av avkastningen av en efterföljande försäljning, annan disposition eller användning av den importerade varan, som direkt eller indirekt tillfaller säljaren.

2. Vid utformning av den egna lagstiftningen skall varje medlem föreskriva att följande kostnader helt eller delvis skall ingå eller inte ingå i tullvärdet:

(a) transportkostnad för den importerade varan fram till införselhamnen eller införselorten,

(b) kostnader för lastning, lossning och hantering som hänför sig till transporten av den importerade varan fram till införselhamnen eller införselorten,

(c) försäkringskostnader.

3. Tillägg till det pris som har betalats eller skall betalas skall enligt denna artikel endast göras på grundval av objektiva och mätbara uppgifter.

4. Vid fastställande av tullvärdet skall inga andra tillägg än sådana som föreskrivits i denna artikel göras till det pris som har betalats eller skall betalas.

Artikel 9

1. I de fall då omräkning av valuta måste göras vid fastställande av tullvärde, skall den växelkurs användas

som i vederbörlig ordning publicerats av behörig myndighet i importlandet i fråga och som så korrekt som möjligt, med hänsyn till den tidsperiod som varje sådan publicering omfattar, motsvarar det i handelstransaktionen gällande värdet för denna valuta uttryckt i importlandets valuta.

2. Den växelkurs skall användas som gäller vid tiden för exporten eller importen enligt varje medlems bestämmande.

Artikel 10

1. Alla uppgifter som är av konfidentiell karaktär eller som tillhandahållits konfidentiellt för beräkning av tullvärdet skall behandlas strängt konfidentiellt av berörda myndigheter, vilka inte får röja uppgifterna utan särskilt tillstånd av den person eller den regering som tillhandahållit dem, annat än i den utsträckning det kan erfordras i samband med rättsligt förfarande.

Artikel 11

1. Varje medlem skall i sin lagstiftning föreskriva rätt för en importör eller en annan person som är betalningskyldig för tullen att utan särskild påföljd överklaga ett fastställande av tullvärde.

2. Rätt att besvära sig utan särskild påföljd kan i lägsta instans avse besvär hos en tullmyndighet eller ett fristående organ men varje medlem skall i sin lagstiftning föreskriva rätt att utan särskild påföljd överklaga hos rättslig instans.

3. Beslut med anledning av överklagande skall delges den klagande och skälen för beslutet skall lämnas skriftligt. En klagande skall också upplysas om sin rätt till vidare överklagande.

Artikel 12

Lagar och andra författningar samt rättsliga och administrativa beslut med allmän tillämplighet som avser verkställigheten av detta avtal skall offentliggöras av importlandet ifråga i enlighet med artikel X i GATT 1994.

Artikel 13

Om det i samband med fastställande av tullvärdet för en importerad vara blir nödvändigt att uppskjuta det slutliga beslutet, skall importören av varan kunna få ut denna från tullverket under förutsättning att importören, om så krävs, lämnar tillräcklig garanti i form av säkerhet, deposition eller annan förbindelse som täcker den slutliga betalningen av de tullavgifter som kan utgå för varan. Varje medlem skall i sin lagstiftning lämna föreskrifter härom.

Artikel 14

Anmärkningarna i bilaga I till detta avtal utgör en integrerande del av avtalet och artiklarna i avtalet skall läsas och tillämpas tillsammans med respektive anmärkningar. Bilagorna II och III utgör också en integrerande del av avtalet.

Artikel 15

1. I detta avtal

(a) avses med "tullvärde för en importerad vara" det värde som används för att beräkna värdetull för en importvara,

(b) avses med "importland" ett land eller tullområde till vilket varan införs, och

(c) inbegrips i "producerad" odlad, tillverkad och utvunnen.

2. I detta avtal

(a) avses med "identiska varor" sådana varor som är lika i alla avseenden, däri inbegripet fysisk beskaffenhet, kvalitet och renommé. Mindre yttre olikheter skall inte utesluta att varor anses som identiska om de i övrigt överensstämmer med definitionen,

(b) avses med "liknande varor" sådana varor som, trots att de inte är lika i alla avseenden, har liknande egenskaper och liknande sammansättning, så att de kan fylla samma funktion och att de är kommersiellt utbytbara. Varornas kvalitet, deras renommé och förekomsten av varumärke hör till de faktorer som skall beaktas vid fastställande av huruvida varorna utgör liknande varor,

(c) begreppen "identisk vara" och "liknande vara" omfattar inte, allt efter omständigheterna, en vara som inbegriper eller återspeglar konstruktionsarbete, utvecklingsarbete, konstnärligt arbete, formgivingsarbete, ritningar och utkast som utförts i importlandet och för vilka därför ingen justering har utförts enligt artikel 8.1(b)(iv),

(d) skall en vara inte betraktas som en "identisk vara" eller en "liknande vara" om den inte tillverkats i samma land som den vara som skall värderas,

(e) skall hänsyn tas till en vara som tillverkats av en annan person endast om det inte finns någon identisk respektive liknande vara, allt efter omständigheterna, som tillverkats av samma person som tillverkat den vara som skall värderas.

3. Med "vara av samma kategori eller slag" avses i detta avtal en vara som ingår i en grupp eller klass av varor som tillverkas av en viss näringsgren eller industrisektor, och uttrycket inbegriper även identisk eller liknande vara.

4. Vid tillämpning av detta avtal skall personer anses vara sinsemellan beroende endast om

(a) de är tjänstemän eller styrelseledamöter i varandras företag,

(b) de enligt gällande rätt är att anse som bolagsmän,

(c) de är arbetsgivare och anställd,

(d) någon direkt eller indirekt äger, kontrollerar eller innehar fem procent eller mer av röstvärdet för aktierna hos dem båda,

(e) den ena direkt eller indirekt kontrollerar den andra,

(f) båda direkt eller indirekt kontrolleras av en tredje person,

(g) de tillsammans direkt eller indirekt kontrollerar en tredje person, eller

(h) de tillhör samma familj.

5. Personer som har ekonomisk intressegemenskap på så sätt att den ena är den andras ensamagent, ensamdistributör eller ensamförsäljare skall, oavsett hur det beskrivs, vid tillämpning av detta avtal anses vara sinsemellan beroende om de faller inom bestämmelserna i punkt 4.

Artikel 16

På skriftlig begäran skall importören ha rätt till skriftlig förklaring från importlandets tullmyndighet om hur tullvärdet för importvarorna har fastställts.

Artikel 17

Ingenting i detta avtal skall innebära inskränkning i eller ifrågasättande av tullmyndigheternas rätt att förvissa sig om äktheten eller riktigheten av en uppgift, en handling eller en förklaring som har lämnats för beräkning av tullvärde.

DEL II

TILLÄMPNING, SAMRÅD OCH TVISTLÖSNING

Artikel 18

Institutioner

1. Härmed upprättas en kommitté för tullvärde (i detta avtal benämnd "kommittén") sammansatt av representanter för var och en av medlemmarna. Kommittén skall utse sin egen ordförande och skall som regel sammanträda en gång om året eller enligt vad som annars framgår av tillämpliga bestämmelser i detta avtal, i syfte dels att ge medlemmarna möjlighet att samråda i frågor som hänför sig till en medlems tillämpning av tullvärdesystemet i den mån det kan påverka detta avtals funktion eller främjandet av dess syften, dels att fullgöra sådana andra uppgifter som medlemmarna kan komma att ålägga kommittén. WTO-sekretariatet skall fungera som kommitténs sekretariat.

2. Det skall upprättas en teknisk kommitté för tullvärde (i detta avtal benämnd "tekniska kommittén") under Tullsamarbetsrådet (i detta avtal benämnt "CCC"), vilken skall fullgöra de uppgifter som anges i bilaga II till detta avtal och verka i enlighet med den arbetsordning som anges där.

Artikel 19

Samråd och tvistlösning

1. Såvida inte annat bestämts i detta avtal skall Överenskommelsen om tvistlösning tillämpas med avseende på samråd och tvistlösning inom ramen för detta avtal.

2. Om en medlem anser att en förmån, som direkt eller indirekt tillkommer medlemmen enligt detta avtal, upphävs eller minskas eller att uppnåendet av något av avtalets syften hindras på grund av en annan medlems eller andra medlemmars åtgärder, kan denna medlem, i syfte att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning av frågan, begära samråd med den andra medlemmen eller de andra medlemmarna. En medlem skall välvilligt beakta en annan medlems begäran om samråd.

3. Tekniska kommittén skall, på begäran, ge råd till och bistå medlemmar som är inbegripna i samråd.

4. En panel som upprättas för att granska en tvist som berör bestämmelserna i detta avtal kan på begäran av en part i tvisten eller på eget initiativ begära att Tekniska kommittén gör en undersökning av frågor av teknisk art. Panelen skall fastställa mandat för Tekniska kommittén i tvisten i fråga och bestämma tidpunkt då rapporten från Tekniska kommittén skall avges. Panelen skall beakta rapporten från Tekniska kommittén. För det fall Tekniska kommittén, inte når enighet i en fråga som hänskjutits för granskning enligt denna punkt, skall panelen ge parterna i tvisten möjlighet att framlägga sina synpunkter i frågan inför panelen.

5. Konfidentiell information som lämnats till panelen skall inte offentliggöras utan formellt tillstånd av den

person, organisation eller myndighet som lämnat informationen. I de fall då sådan information begärs av panelen, men panelen inte ges tillstånd att offentliggöra den, skall en icke-konfidentiell sammanfattning av informationen tillhandahållas med tillstånd av den person, organisation eller myndighet som lämnat informationen.

DEL III

SÄRSKILD OCH DIFFERENTIERAD BEHANDLING

Artikel 20

1. En u-landsmedlem som inte är part i avtalet den 12 april 1979 om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet får uppskjuta tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal under en tid av högst fem år från den dag då WTO-avtalet träder i kraft för medlemmen i fråga. En u-landsmedlem som väljer att uppskjuta tillämpningen av överenskommelsen skall meddela generaldirektören i WTO härom.

2. Förutom vad som anges i punkt 1 får en u-landsmedlem som inte är part i avtalet den 12 april 1979 om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet uppskjuta tillämpningen av artikel 1.2(b)(iii) och artikel 6 under en tid av högst tre år efter det att den börjat tillämpa alla övriga bestämmelser i detta avtal. En u-landsmedlem som väljer att uppskjuta tillämpningen av de bestämmelser som angivits i denna punkt skall meddela generaldirektören i WTO härom.

3. I-landsmedlemmar skall, på ömsesidigt överenskomma villkor, tillhandahålla tekniskt bistånd till u-landsmedlemmar som begär detta. På denna grundval skall i-landsmedlemmar fastställa program för tekniskt bistånd som bl. a. kan omfatta utbildning av personal, hjälp med att utarbeta tillämpningsbestämmelser, tillgång till information och metodik för beräkning av tullvärde och råd om tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal.

DEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 21

Förbehåll

Förbehåll få inte göras för någon av bestämmelserna i detta avtal utan övriga medlemmarnas medgivande.

Artikel 22

Nationell lagstiftning

1. Varje medlem skall senast den dag då avtalet träder i kraft för densamma säkerställa att dess lagar och andra författningar samt administrativa förfaranden överensstämmer med bestämmelserna i avtalet.

2. Varje medlem skall underrätta kommittén om ändringar i sina lagar och andra författningar som har anknytning till detta avtal samt om ändringar av tillämpningen av dessa lagar och andra författningar.

Artikel 23

Översyn

Kommittén skall årligen se över detta avtals tillämpning och funktion under beaktande av dess syften. Kommittén skall årligen underrätta Varuhandelsrådet om utvecklingen under den tid som översynen avsett.

Artikel 24

Sekretariatet

Sekretariatgöromål beträffande detta avtal skall handhas av WTO-sekretariatet utom vad gäller sådana uppgifter som särskilt har tilldelats Tekniska kommittén, vilka skall handhas av CCC:s sekretariat.

BILAGA I

FÖRKLARANDE ANMÄRKNINGAR

Allmän anmärkning

Ordningsföljd vid tillämpning av värderingsmetoder

1. Artiklarna 1-7 anger hur tullvärdet för en importerad vara skall fastställas enligt bestämmelserna i detta avtal. Värderingsmetoderna är angivna i den ordningsföljd som de skall tillämpas. Den grundläggande metoden för tullvärdeberäkning beskrivs i artikel 1 och en importerad vara skall värderas enligt bestämmelserna i denna artikel om däri föreskrivna villkor är uppfyllda.

2. I de fall då tullvärdet inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artikel 1, skall man fastställa tullvärdet genom att i tur och ordning gå igenom de efterföljande artiklarna fram till den första artikeln enligt vilken tullvärdet kan fastställas. Med det undantag som anges i artikel 4 är det endast när tullvärdet inte kan fastställas enligt bestämmelserna i en viss artikel som bestämmelserna i nästföljande artikel får användas.

3. Om importören inte begär att ordningsföljden av artiklarna 5 och 6 skall kastas om, skall den normala ordningsföljden tillämpas. Om importören begär omkastad ordningsföljd men det sedan visar sig omöjligt att fastställa tullvärdet enligt bestämmelserna i artikel 6, skall tullvärdet fastställas enligt bestämmelserna i artikel 5, om detta är möjligt.

4. Om tullvärdet inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artiklarna 1–6, skall det fastställas enligt bestämmelserna i artikel 7.

Användning av allmänt antagna bokföringsprinciper

1. "Allmänt antagna bokföringsprinciper" syftar på erkänd konsensus eller vad som auktoriserats av vederbörande myndigheter inom ett land vid en viss tidpunkt beträffande vilka ekonomiska resurser och åtaganden som skall bokföras som tillgångar och skulder, vilka ändringar i tillgångar och skulder som skall bokföras, hur tillgångarna och skulderna och förändringar av dem skall beräknas, vilka uppgifter som skall lämnas och hur detta skall ske samt vilka räkenskapshandlingar som skall upprättas. Dessa normer kan avse allmänt tillämpliga riktlinjer lika väl som användning och tillvägagångssätt och förfaranden i detalj.

2. För de ändamål som avses i detta avtal skall medlemmarnas tullmyndigheter använda uppgifter som framtagits i enlighet med allmänt antagna bokföringsprinciper i det land som avses i bestämmelserna i den aktuella artikeln. Vinst och allmänna omkostnader enligt bestämmelserna i artikel 5 skall exempelvis fastställas med användande av uppgifter som framtagits enligt allmänt antagna bokföringsprinciper i importlandet. Å andra sidan skall vinst och allmänna omkostnader enligt bestämmelserna i artikel 6 fastställas med användande av uppgifter som sammanställts enligt allmänt antagna bokföringsprinciper i tillverkningslandet. Ett annat exempel är att ett sådant kostnadselement som avses i artikel 8.1 (b)(ii) och som uppkommit i importlandet skall fastställas med användande av uppgifter enligt allmänt antagna bokföringsprinciper i det landet.

Anmärkning till artikel 1

Pris som har betalats eller skall betalas

1. Det pris som har betalats eller skall betalas avser hela det belopp som köparen har erlagt eller skall erlägga för den importerade varan till säljaren eller till säljarens förmån. Betalningen behöver inte nödvändigtvis ske genom överföring av pengar. Betalningen kan ske genom remburser eller negociabla dokument. Betalning kan göras direkt eller indirekt. Indirekt betalning kan exempelvis innebära att köparen helt eller delvis reglerar en skuld som säljaren har.

2. Åtgärder som köparen vidtar för egen räkning, andra än sådana för vilka justering föreskrivs i artikel 8, anses inte utgöra indirekt betalning till säljaren även om de kan anses vara till förmån för denne. Kostnaderna för sådana åtgärder skall därför, vid fastställande av tullvärdet, inte läggas till det pris som har betalats eller skall betalas.

3. Tullvärdet skall inte omfatta följande avgifter eller kostnader om de kan särskiljas från det pris som har betalats eller skall betalas för den importerade varan

(a) kostnader för konstruktion, uppförande, montering, underhåll och teknisk assistans som efter införseln vidtas på sådana importerade varor som industriella anläggningar, maskiner eller utrustningar,

(b) kostnad för transport efter införseln,

(c) tullar och skatter i importlandet.

4. Med det pris som har betalats eller skall betalas avses priset för den importerade varan. Överföring av sådan utdelning eller annan betalning från köparen till säljaren som inte avser den importerade varan skall således inte ingå i tullvärdet.

Punkt 1 (a) (iii)

Till de begränsningar som inte medför att det pris som betalats eller skall betalas underkänns hör sådana begränsningar som endast obetydligt påverkar varans värde. Ett exempel på sådan begränsning är då en säljare kräver att en köpare av bilar inte säljer eller ställer ut dem före en bestämd dag då det nya modellåret börjar.

Punkt 1 (b)

1. Om försäljningen eller priset beror på villkor eller vederlag vars värde inte kan fastställas med avseende på den vara som skall värderas, skall transaktionsvärdet inte godtas för tulländamål. Exempel på detta är

   (a) säljaren fastställer priset för den importerade varan med förbehåll för att köparen även kör andra varor i angiven mängd,

   (b) priset för den importerade varan är beroende av det pris eller de priser till vilket eller vilka köparen av den importerade varan säljer en annan vara till säljaren av den importerade varan,

   (c) priset har fastställts med utgångspunkt från betalning som inte har samband med den importerade varan, till exempel om den importerade varan utgör halvfabrikat som säljaren tillhandahållit mot att han erhåller en bestämd mängd av den färdigbearbetade varan.

2. Villkor eller vederlag, som hänför sig till tillverkning eller marknadsföring av den importerade varan, skall dock inte medföra att transaktionsvärdet underkänns. Den omständigheten att köparen tillhandahåller säljaren konstruktionsarbete och ritningar som görs i importlandet skall exempelvis inte medföra att transaktionsvärdet enligt artikel 1 underkänns. Om köparen för egen räkning vidtar åtgärder, som har att göra med marknadsföring av den importerade varan, skall, även om detta sker enligt överenskommelse med säljaren, värdet av dessa åtgärder inte ingå i tullvärdet och åtgärderna skall inte medföra att transaktionsvärdet underkänns.

Punkt 2

1. Punkt 2(a) och 2(b) anger olika sätt att fastställa om ett transaktionsvärde kan godtas.

2. Punkt 2(a) föreskriver att i de fall köparen och säljaren är sinsemellan beroende skall omständigheterna kring försäljningen undersökas och transaktionsvärdet godtas som tullvärde, förutsatt att beroendeförhållandet inte har påverkat priset. Avsikten är inte att en undersökning av omständigheterna alltid skall göras när köparen och säljaren är sinsemellan beroende. Sådan undersökning behöver endast göras om det råder tvivel om huruvida priset kan godtas. I de fall då tullmyndigheten inte tvekar om att priset är godtagbart, skall det godtas utan att ytterligare uppgifter infordras från importören. Tullmyndigheten kan exempelvis tidigare ha undersökt beroendeförhållandet eller redan ha ingående kännedom om köpare och säljare och kan på grund därav ha fastställt att beroendeförhållandet inte har påverkat priset.

3. I de fall då tullmyndigheten inte kan godta transaktionsvärdet utan ytterligare utredning skall importören ges möjlighet att inkomma med ytterligare uppgifter som kan anses nödvändiga för att tullmyndigheten skall kunna undersöka omständigheterna kring försäljningen. För att fastställa om beroendeförhållandet har påverkat priset skall tullmyndigheten vara beredd att granska transaktionen ur de synvinklar som kan vara av betydelse, inbegripet det sätt på vilket köpare och säljare reglerar sina affärsförhållanden och det sätt på vilket man har kommit fram till priset i fråga. I de fall då det kan visas att köpare och säljare, trots att de är sinsemellan beroende enligt bestämmelserna i artikel 15, köper från och säljer till varandra som om de var sinsemellan oberoende, får detta anses utvisa att priset inte har påverkats av beroendeförhållandet. Ett exempel på detta är att om priset har fastställts i överensstämmelse med den normala prissättning som branschen i fråga tillämpar eller i

överensstämmelse med säljarens priser vid försäljning till oberoende köpare, får detta anses utvisa att priset inte har påverkats av beroendeförhållandet. Ett annat exempel på detta är att om det visas att priset är tillräckligt högt för att täcka alla kostnader med tillägg av en vinst som motsvarar företagets hela vinst uppnådd under en representativ tidsperiod (t.ex. under ett år) vid försäljning av varor av samma kategori eller slag, får detta anses utvisa att priset inte har påverkats.

4. Punkt 2(b) ger möjlighet för importören att bevisa att transaktionsvärdet nära överensstämmer med ett "jämförelsevärde" som tidigare har godtagits av tullmyndigheten och att det därför kan godtas enligt bestämmelserna i artikel 1. Om ett av kriterierna i punkt 2(b) är uppfyllt, behöver frågan om påverkan enligt punkt 2(a) inte undersökas. Om tullmyndigheten redan har tillräcklig kännedom för att utan ytterligare utredning fastställa att ett av de kriterier som anges i punkt 2(b) är uppfyllt, finns inte anledning begära att importören skall visa att kriteriet är uppfyllt. I punkt 2(b) skall med "oberoende köpare" avses köpare som inte står i beroendeförhållande till säljaren i något särskilt avseende.

Punkt 2 (b)

Vid fastställande av huruvida ett värde "nära överensstämmer med" ett annat värde måste hänsyn tas till flera faktorer. Dessa faktorer omfattar den importerade varans slag, typen av bransch, tid på året när varan importeras och om skillnaderna i värdet har väsentlig ekonomisk betydelse. Eftersom dessa faktorer kan variera från fall till fall är det inte möjligt att för varje fall tillämpa en enhetlig norm, exempelvis en fast procentsats. En mindre skillnad i värdet kan till exempel i ett fall som avser ett slags vara inte godtas, medan en större skillnad i ett fall som avser ett annat slags vara kan godtas vid fastställande av huruvida transaktionsvärdet nära överensstämmer med de "jämförelsevärden" som anges i artikel 1.2(b).

Anmärkning till artikel 2

1. Vid tillämpning av artikel 2 skall tullmyndigheten, i de fall det är möjligt, använda en försäljning av en identisk vara i samma handelsled och av i stort sett samma kvantitet som den vara som skall värderas. Om ingen sådan försäljning påträffas, kan en försäljning av en identisk vara som äger rum under någon av nedanstående tre förutsättningar användas

   (a) försäljning i samma handelsled men av annan kvantitet,

   (b) försäljning i annat handelsled men av i stort sett samma kvantitet, eller

   (c) försäljning i annat handelsled och av annan kvantitet.

2. Om försäljning under någon av de tre förutsättningarna påträffas, skall justering, allt efter omständigheterna, göras för

   (a) kvantitetsfaktorer enbart,

   (b) handelsledsfaktorer enbart, eller

   (c) både handelsleds- och kvantitetsfaktorer.

3. Uttrycket "och/eller" ger möjlighet att utgå från försäljningarna och göra nödvändiga justeringar enligt någon av ovannämnda tre förutsättningar.

4. Vid tillämpning av artikel 2 skall med transaktionsvärdet för identisk importerad vara avses ett tullvärde, justerat enligt punkt 1(b) och 2 i denna artikel, som redan har godtagits enligt artikel 1.

5. Ett villkor för justering på grund av annat handelsled eller annan kvantitet är att justeringen, oavsett om den innebär höjning eller sänkning av värdet, görs enbart med stöd av uppgifter av vilka skäligheten och riktigheten av justeringen klart framgår, till exempel gällande prislistor som innehåller priser med avseende på olika handelsled eller olika kvantiteter. Ett exempel härpå är att om den importerade varan som skall värderas utgör en sändning av tio enheter och den enda identiska importerade vara för vilken ett transaktionsvärde föreligger utgör en försäljning av 500 enheter och det är känt att säljaren lämnar kvantitetsrabatter, kan erforderlig justering verkställas genom att det pris i säljarens prislista som avser en försäljning av tio enheter tillämpas. Det krävs inte att försäljningen har skett i kvantiteter om tio om det genom försäljningar i andra kvantiteter kan fastställas att prislistan är regelrätt upprättad. Om emellertid en sådan objektiv mätmetod saknas, är bestämmelserna i artikel 2 inte tillämpliga för fastställande av tullvärde.

Anmärking till Artikel 3

1. Vid tillämpning av artikel 3 skall tullmyndigheten, i de fall det är möjligt, använda en försäljning av en liknande vara i samma handelsled och av i stort sett samma kvantitet som den vara som skall värderas. Om ingen sådan försäljning påträffas, kan en försäljning av en liknande vara som äger rum under någon av nedanstående tre förutsättningar användas

   (a) försäljning i samma handelsled men av annan kvantitet,

   (b) försäljning i annat handelsled men av i stort sett samma kvantitet, eller

   (c) försäljning i annat handelsled och av annan kvantitet.

2. Om försäljning under någon av det tre förutsättningarna påträffas skall justering, allt efter omständigheterna, göras för

   (a) kvantitetsfaktorer enbart,

   (b) handelsledsfaktorer enbart, eller

   (c) både handelsleds- och kvantitetsfaktorer.

3. Uttrycket "och/eller" ger möjlighet att utgå från försäljningarna och göra nödvändiga justeringar enligt någon av ovannämnda tre förutsättningar.

4. Vid tillämping av artikel 3 skall med transaktionsvärdet för liknande importerad vara avses ett tullvärde, justerat enligt punkt 1(b) och 2 i denna artikel, som redan har godtagits enligt artikel 1.

5. Ett villkor för justering på grund av annat handelsled eller annan kvantitet är att justeringen, oavsett om den innebär höjning eller sänkning av värdet, görs enbart med stöd av uppgifter av vilka skäligheten och riktigheten av justeringen klart framgår, till exempel gällande prislistor som innehåller priser som avser olika handelsled eller olika kvantiteter. Ett exempel härpå är att om den importerade vara som skall värderas utgör en sändning av tio enheter och den enda liknande importerade vara för vilken ett transaktionsvärde föreligger utgör en försäljning av 500 enheter och det är känt att säljaren lämnar kvantitetsrabatter, kan erforderlig justering verkställas genom att det pris i säljarens prislista som avser en försäljning av tio enheter tillämpas. Det krävs inte att försäljningen har skett i kvantiteter om tio om det genom försäljningar i andra kvantiteter kan fastställas att prislistan är regelrätt upprättad. Om emellertid en sådan objektiv mätmetod saknas, är bestämmelserna i artikel 3 inte tillämpliga för fastställande av tullvärde.

Anmärkning till artikel 5

1. Med uttrycket "pris per enhet till vilket en vara säljs i största sammanlagd kvantitet" avses det pris till vilket det största antalet enheter säljs vid försäljning till personer, som inte står i beroendeförhållande till de personer som de köper varan av i det första handelsledet efter importen i vilket sådan försäljning äger rum.

2. Exempel härpå är att en vara säljs enligt en prislista som erbjuder ett förmånligt pris per enhet vid köp i större kvantiteter.

Försäljningskvantitet	Pris per enhet	Antal försäljningar	Total kvantitet som sålts till ett visst pris
1–10 enheter	100	10 försäljningar av 5 enheter 5 försäljningar av 3 enheter	65
11–25 enheter	95	5 försäljningar av 11 enheter	55
fler än 25 enheter	90	1 försäljning av 30 enheter 1 försäljning av 50 enheter	80

Det största antalet enheter som har sålts till ett visst pris är 80; priset per enhet i största sammanlagd kvantitet är därför 90.

3. Ett annat exempel härpå är om två försäljningar föreligger. Vid den första försäljningen har 500 enheter sålts till ett enhetspris av 95. Vid den andra försäljningen har 400 enheter sålts till ett enhetspris av 90. I detta exempel är det största antalet enheter som har sålts till ett visst pris 500, varför priset per enhet i största sammanlagd kvantitet är 95.

4. Ett tredje exempel är följande, där olika kvantiteter säljs till varierande priser:

(a) *Försäljningar*

Försäljningskvantitet	Pris per enhet
40 enheter	100
30 enheter	90
15 enheter	100
50 enheter	95
25 enheter	105
35 enheter	90
5 enheter	100

(b) *Priser och kvantiteter totalt*

Totalt försåld kvantitet	Pris per enhet
65	90
50	95
60	100
25	105

I detta exempel är det det största antalet enheter som har sålts till ett visst pris 65, varför priset per enhet i största sammanlagd kvantitet är 90.

5. Vid fastställande av priset per enhet enligt artikel 5, skall hänsyn inte tas till sådan försäljning i importlandet, som beskrivits i punkt 1 ovan och som sker till person som direkt eller indirekt tillhandahåller varor eller tjänster som avses i artikel 8.1(b) gratis eller till reducerat pris för att användas i samband med tillverkning eller försäljning för export av den importerade varan.

6. Det bör observeras att "vinst och allmänna omkostnader" som anges i artikel 5.1 skall bedömas som en helhet. Avdraget skall fastställas på grundval av uppgifter, som tillhandahållits av importören eller för dennes räkning, såvida uppgifterna inte avviker från vad som gäller vid försäljning i importlandet av importerad vara av samma kategori och slag. Om importörens uppgifter inte överensstämmer med sistnämnda uppgifter får beloppet för vinst och allmänna omkostnader grundas på andra uppgifter av betydelse än dem som tillhandahållits av importören eller för dennes räkning.

7. "Allmänna omkostnader" omfattar direkta och indirekta kostnader för marknadsföring av varan i fråga.

8. Inhemska skatter, som skall betalas på grund av försäljning av varor och för vilka avdrag inte gjorts enligt bestämmelserna i artikel 5.1 (a)(iv), skall dras av enligt bestämmelserna i artikel 5.1 (a)(i).

9. Vid fastställande av antingen provisioner eller normala vinster och allmänna omkostnader enligt bestämmelserna i artikel 5.1 skall frågan huruvida en viss vara är "av samma kategori eller slag" som en annan vara bedömas från fall till fall med hänsyn till omständigheterna i det aktuella fallet. Försäljningar i importlandet av den minsta gruppen eller klassen av importerade varor av samma kategori eller slag för vilka nödvändiga uppgifter kan erhållas, inklusive den vara som skall värderas, skall undersökas. Vid tillämpning av artikel 5 skall "vara av samma kategori eller slag" omfatta såväl vara importerad från samma land som den vara som skall värderas som vara importerad från annat land.

10. Vid tillämpning av artikel 5.1(b) skall "tidigaste tidpunkt" utgöra den dag då den importerade varan eller identisk eller liknande importerad vara försålts i tillräcklig kvantitet för att priset per enhet skall kunna fastställas.

11. Om den metod som beskrivs i artikel 5.2 används, skall avdrag, som görs för värde som har tillförts genom vidarebearbetning, grundas på sakliga och mätbara uppgifter om kostnaderna för sådant arbete. Vedertagna industriella beskrivningar, recept, konstruktionsmetoder och annan industriell praxis skall utgöra grundval för beräkningar.

12. Den värderingsmetod som anges i artikel 5.2 kan som regel inte användas när den importerade varan genom vidarebearbetning förlorar sin karaktär. Det finns emellertid tillfällen när det värde som tillförts genom bearbetningen utan större svårigheter kan fastställas exakt, trots att varan har mist sin karaktär. Å andra sidan kan det också finnas tillfällen när den importerade varan har kvar sin karaktär men utgör en så liten del av den vara som försålts i importlandet, att användningen av denna värderingsmetod inte kan försvaras. Med anledning av vad som ovan angivits skall situationer av detta slag bedömas från fall till fall.

Anmärkning till artikel 6

1. Som allmän regel gäller att tullvärde enligt denna överenskommelse skall fastställas på grundval av sådana uppgifter som finns lätt tillgängliga i importlandet. För att fastställa ett produktionsvärde kan det emellertid bli nödvändigt att undersöka produktionskostnaderna för den vara som skall värderas och andra uppgifter som måste erhållas utanför importlandet. Dessutom befinner sig tillverkaren av varan i de flesta fall utanför importlandets myndigheters jurisdiktion. Användning av produktionsvärdemetoden skall som regel begränsas till sådana fall då köpare och säljare är sinsemellan beroende och då tillverkaren är beredd att tillhandahålla importlandets myndigheter nödvändiga kostnadsberäkningar och ge möjlighet till sådan efterföljande kontroll som kan behövas.

2. "Kostnaden" eller "värdet" som avses i artikel 6.1(a) skall fastställas på grundval av sådana uppgifter om tillverkningen av den vara som skall värderas, som tillhandahållits av tillverkaren eller för hans räkning. De skall grundas på tillverkarens ekonomiska bokföring, förutsatt att bokföringen överensstämmer med de allmänt antagna bokföringsprinciper som tillämpas i det land där varan tillverkats.

3. "Kostnaden" eller "värdet" skall omfatta de kostnadselement som anges i artikel 8.1(a)(ii) och (iii). Det skall också omfatta värdet, fördelat enligt bestämmelserna i tillämplig anmärkning till artikel 8, av de kostnadselement, som anges i artikel 8.1(b) och som tillhandahållits direkt eller indirekt av köparen för att användas i samband med tillverkningen av den importerade varan. Värdet av i artikel 8.1(b)(iv) angivna kostnadselement, som uppkommit i importlandet, skall inräknas endast i den omfattning de debiteras tillverkaren. Kostnaden för eller värdet av de kostnadselement som anges i detta moment skall inte medräknas två gånger vid fastställande av produktionsvärdet.

4. Det "belopp för vinst och allmänna omkostnader" som avses i artikel 6.1(b) skall fastställas på grundval av uppgifter som tillhandahållits av tillverkaren eller för hans räkning, såvida uppgifterna inte strider mot vad som normalt tillämpas vid försäljning av vara av samma kategori eller slag, som den vara som skall värderas och som görs av tillverkare i exportlandet för export till importlandet.

5. I detta sammanhang bör observeras att "belopp för vinst och allmänna omkostnader" skall bedömas som en helhet. Härav följer att, om i det enskilda fallet tillverkarens vinst är låg och hans allmänna omkostnader höga, kan de sammantagna ändå överensstämma med vad som normalt tillämpas vid försäljning av vara av samma kategori eller slag. Detta kan t.ex. inträffa om en vara lanseras i importlandet och tillverkaren inte har inräknat någon vinst eller endast en låg vinst i priset för att kompensera höga allmänna omkostnader i samband med lanseringen. Om tillverkaren kan visa att han tar ut en låg vinst på sina försäljningar av den importerade varan på grund av särskilda kommersiella omständigheter, skall hänsyn tas till hans verkliga vinst, förutsatt att han har giltiga kommersiella skäl som bestyrker dem och hans prispolitik motsvarar normal prispolitik i den aktuella branschen. Detta kan till exempel inträffa om tillverkare har tvingats att tillfälligt sänka priserna på grund av en oförutsedd minskning i efterfrågan eller om de säljer varor för att komplettera en varugrupp som tillverkats i importlandet och accepterar en låg vinst för att bibehålla sin konkurrensförmåga. Om tillverkarens egna uppgifter om vinst och allmänna omkostnader inte överensstämmer med vad som normalt tillämpas av tillverkare i exportlandet vid försäljning av

vara av samma kategori eller slag för export till importlandet, som den vara som skall värderas, får beloppet för vinst och allmänna omkostnader grundas på andra uppgifter av betydelse än de som tillhandahållits av tillverkaren av varan eller för hans räkning.

6. I de fall då andra uppgifter än sådana som tillhandahållits av tillverkaren eller för dennes räkning används för att fastställa produktionsvärdet, skall myndigheterna i importlandet, med iakttagande av bestämmelserna i artikel 10, på importörens begäran meddela honom varifrån uppgifterna erhållits, vilka uppgifter som använts och vilka beräkningar som gjorts med stöd av dessa uppgifter.

7. De "allmänna omkostnader" som avses i artikel 6.1(b) omfattar sådana direkta och indirekta kostnader för tillverkning och försäljning av varor för export som inte är upptagna i artikel 6.1(a).

8. Huruvida en viss vara är "av samma kategori eller slag" som en annan vara måste fastställas från fall till fall beroende på omständigheterna. Vid fastställande av normala vinster och allmänna omkostnader enligt bestämmelserna i artikel 6, skall undersökning göras av försäljning för export till importlandet av minsta grupp eller klass av varor, som omfattar den vara som skall värderas och för vilka erforderliga uppgifter kan erhållas. Vid tillämpning av artikel 6 måste "vara av samma kategori eller slag" komma från samma land som den vara som skall värderas.

Anmärkning till artikel 7

1. Tullvärden som fastställs enligt bestämmelserna i artikel 7 skall i största möjliga utsträckning grundas på tidigare fastställda tullvärden.

2. Vid tillämpning av artikel 7 får de värderingsmetoder som angivits i artiklarna 1–6 användas. Syftet och bestämmelserna i artikel 7 medger emellertid skälig flexibilitet när dessa metoder används.

3. Exempel på skälig flexibilitet är följande

   (a) Identisk vara – kravet på att identisk vara skall exporteras vid samma eller näraliggande tidpunkt som den vara som skall värderas kan ges en vid tolkning. En identisk importerad vara tillverkad i annat land än exportlandet för den vara, som skall värderas, kan utgöra grundval för tullvärdeberäkning. Tullvärden för identiska importerade varor som redan har fastställts enligt bestämmelserna i artiklarna 5 och 6 kan användas.

   (b) Liknande vara – kravet på att liknande vara skall exporteras vid samma eller näraliggande tidpunkt som den vara som skall värderas kan ges en vid tolkning. En liknande importerad vara tillverkad i annat land än exportlandet för den vara som skall värderas kan utgöra grundval för tullvärdeberäkning. Tullvärden för liknande importerade varor som redan har fastställts enligt bestämmelserna i artiklarna 5 och 6 kan användas.

   (c) Subtraktionsmetod – kravet att varan skall ha sålts i det "skick den importerats" som anges i artiklarna 5.1(a) kan ges en vid tolkning. "Nittiodagarskravet" kan tillämpas flexibelt.

Anmärkning till Artikel 8

Punkt 1 (a)(i)

Med "inköpsprovision" avses arvode som betalas av en importör till dennes agent för arbetet med att representera importören utomlands vid inköpet av den vara som skall värderas.

Punkt 1 (b)(ii)

1. Vid fördelning på den importerade varan av värdet på de varor eller tjänster som uppräknats i artikel 8.1(b)(ii) skall hänsyn tas till två omständigheter, nämligen värdet av själva varan eller tjänsten samt hur stor del därav som skall läggas till värdet på den importerade varan. Fördelningen av dessa kostnadselement skall göras på ett sätt som är skäligt med hänsyn till omständigheterna och i överenskommelse med allmänt antagna bokföringsprinciper.

2. I fråga om värdet av varan eller tjänsten skall, om importören anskaffar den till en bestämd kostnad från en säljare, som inte står i beroendeförhållande till honom, kostnaden anses utgöra värdet av

varan eller tjänsten. Om varan eller tjänsten tillverkats av importören eller av person som står i beroendeförhållande till denne skall tillverkningskostnaden anses utgöra värdet av varan eller tjänsten. Om artikeln tidigare använts av importören, oavsett om den har anskaffats eller tillverkats av importören, skall den ursprungliga kostnaden för anskaffning eller tillverkning nedjusteras med hänsyn till dess användning.

3. När ett värde på kostnadselementet har fastställts, måste detta fördelas så att viss del faller på den importerade varan. Olika möjligheter föreligger. Värdet kan till exempel fördelas på den första sändningen om importören önskar betala tull på hela värdet på en gång. Importören kan t.ex. också begära att värdet fördelas på det antal enheter som tillverkats fram till tidpunkten för den första sändningen. Ytterligare ett exempel är att han kan begära att värdet fördelas på hela den beräknade tillverkningen om kontrakt eller bestämda åtaganden föreligger för denna. Vilken fördelningsmetod som skall användas beror på vilka handlingar importören tillhandahållit.

4. Ovanstående kan illustreras med ett fall då en importör tillhandahåller tillverkaren en gjutform för att användas vid tillverkningen av den importerade varan och sluter kontrakt med honom om att köpa 10 000 enheter. När den första sändningen på 1 000 enheter anländer har tillverkaren redan tillverkat 4 000 enheter. Importören kan begära att tullmyndigheten fördelar formens värde på antingen 1 000 enheter, 4 000 enheter eller 10 000 enheter.

Punkt 1 (b)(iv)

1. Tillägg för de kostnadselement som uppräknas i artikel 8.1(b)(iv) skall grundas på objektiva och mätbara uppgifter. För att minska de administrativa bördorna för både importör och tullmyndighet att fastställa de värden som skall läggas till, skall uppgifter som finns lätt tillgängliga i köparens affärsbokföring användas i möjligaste mån.

2. För de kostnadselement som tillhandahålls av köparen och som köpts eller hyrts av köparen, skall tillägget utgöras av kostnaden för köpet eller hyran. För sådana kostnadselement som är offentligt tillgängliga skall tillägg inte göras för annat än kostnaden för att erhålla kopia av dem.

3. Möjligheterna att beräkna de värden som skall läggas till beror såväl på det aktuella företagets organisation och administration som dess bokföringsmetoder.

4. Det kan t.ex. inträffa att ett företag som importerar olika varor från flera länder, handhar bokföringen för sitt ritkontor, beläget i annat land än importlandet, på ett sådant sätt att det exakt framgår vilka kostnader som hänför sig till en viss vara. I sådant fall kan lämpligen en direkt justering enligt bestämmelserna i artikel 8 göras.

5. Det kan även inträffa att ett företag bokför kostnaden för ett ritkontor som är beläget i annat land än importlandet som ett allmänt omkostnadspålägg, som inte fördelas på särskilda varor. I ett sådant fall kan värdet på den importerade varan lämpligen justeras enligt bestämmelserna i artikel 8 genom att alla ritkontorets kostnader fördelas på hela den tillverkning för vilken ritkontoret utnyttjas och genom att den på så sätt fördelade kostnaden läggs på importvaran i förhållande till antalet enheter.

6. Andra omständigheter kommer naturligtvis att göra det nödvändigt att beakta andra faktorer vid fastställande av lämplig fördelningsmetod.

7. I de fall då framställningen av varan eller tjänsten i kostnadselementet berör flera länder under en viss tidsperiod skall justeringen begränsas till att omfatta det värde som faktiskt tillförts kostnadselement i annat land än importlandet.

Punkt 1 (c)

1. De royaltyer och licensavgifter som avses i artikel 8.1(c) kan bland annat omfatta betalning för patent, varumärke och copyright. Avgifter för rätten att reproducera den importerade varan i importlandet skall emellertid inte läggas till det pris som har betalats eller skall betalas för den importerade varan vid fastställande av tullvärdet.

2. Belopp som köparen betalat för rätten att distribuera eller återförsälja den importerade varan skall inte läggas till det pris som har betalats eller skall betalas för den importerade varan om beloppet inte utgör villkor för försäljning för export till importlandet av den importerade varan.

Punkt 3

Om objektiva och mätbara uppgifter inte föreligger i fråga om de tillägg som skall göras enligt bestämmelserna i artikel 8, kan transaktionsvärdet inte fastställas enligt artikel 1. Detta kan illustreras av ett fall då en royalty har betalats på grundval av priset vid försäljning i importlandet för en liter av en produkt som införseldeklareras i kilogram och vidarebearbetas till en vätska efter införseln. Om royaltyn har grundats delvis på den importerade varan och delvis på andra faktorer som inte har med den importerade varan att göra (till exempel om den importerade varan har blandats med inhemskt material och inte längre kan identifieras eller om royaltyn inte kan särskiljas från särskilda ekonomiska uppgörelser mellan köparen och säljaren) skulle det vara oriktigt att göra tillägg för royaltyn. Om royaltybeloppet emellertid har grundats enbart på den importerade varan och lätt kan fastställas, kan ett tillägg göras till det pris som har betalts.

Anmärkning till artikel 9

Vid tillämpning av artikel 9 får "tiden för importen" anses innefatta tidpunkten för anmälan av varan hos tullmyndighet.

Anmärkning till artikel 11

1. Artikel 11 ger importören rätt att överklaga värderingsbeslut som fattats av tullmyndigheten beträffande den vara som skall värderas. Besvärsinstans kan i första hand vara högre instans inom tullmyndigheten, men importören skall i sista instans ha rätt att överklaga hos rättslig instans.

2. "Utan särskild påföljd" innebär att importören inte skall utsättas för böter eller hot om böter enbart av det skäl att han väljer att använda sig av sin rätt att överklaga. Betalning av normala rättegångskostnader och advokatarvoden skall inte anses utgöra böter.

3. Ingenting i artikel 11 skall emellertid hindra part från att begära full betalning av fastställda tullavgifter före överklagande.

Anmärkning till artikel 15

Punkt 4

Vid tillämpningen av denna artikel skall begreppet "personer" i tillämpliga delar omfatta även juridiska personer.

Punkt 4 (e)

Vid tillämpningen av detta avtal skall en person anses kontrollera en annan om den förre juridiskt eller praktiskt har möjlighet att hindra eller styra den senare.

BILAGA II

TEKNISK KOMMITTE FÖR TULLVÄRDE

1. I enlighet med artikel 18 i detta avtal skall en Teknisk kommitté upprättas under tullsamarbetsrådet för att på det tekniska planet säkerställa likformighet vid tolkning och tillämpning av detta avtal.

2. Tekniska kommitténs uppgifter skall omfatta följande:

   (a) att undersöka sådana särskilda tekniska problem som uppstår i den dagliga tillämpningen av medlemmarnas tullvärdesystem samt att lämma rådgivande förslag till lämpliga lösningar på basis av framlagda fakta,

   (b) att på begäran granska lagar, förfaranden och tillämpning i fråga om värdering i den mån de berör detta avtal och i rapporter redovisa resultatet av sådana granskningar,

   (c) att utarbeta och tillhandahålla årliga redogörelser rörande tekniska aspekter av avtalets funktion och ställning,

   (d) att tillhandahålla sådana upplysningar och anvisningar i fråga om tullvärdering av importerade varor som begärs av någon medlem eller av kommittén. Sådana upplysningar och anvisningar ges i form av rådgivande yttranden, kommentarer eller förklarande anmärkningar,

   (e) att på begäran ge tekniskt bistånd till medlemmarna för att främja det internationella godkännandet av detta avtal,

   (f) att granska ärenden som hänskjutits till kommittén av en panel, enligt artikel 19 i detta avtal, och

   (g) att fullgöra de övriga uppgifter som kommittén tilldelar den.

Allmänt

3. Tekniska kommittén skall sträva efter att slutföra sitt arbete med ett visst ärende inom en rimligt kort tidsperiod, särskilt om ärendet hänskjutits till kommittén av medlemmarna eller av Tullvärdekommittén. Som föreskrivs i artikel 19.4, skall en panel fastställa en särskild tidsperiod för erhållande av Tekniska kommitténs rapport och Tekniska kommittén skall tillhandahålla sin rapport inom denna tidsperiod.

4. Tekniska kommittén skall på lämpligt sätt bistås i sin verksamhet av CCC:s sekretariat.

Representation

5. Varje medlem skall ha rätt att vara representerad i Tekniska kommittén. Varje medlem kan utse en delegat och en eller flera suppleanter att vara dess representanter i Tekniska kommittén. Medlem som på detta sätt är representerad i den tekniska kommittén anses därmed vara "medlem av Tekniska kommittén". Representanter för medlemmar i tekniska kommittén får assisteras av rådgivare. WTO-sekretariatet kan också delta i sådana sammanträden med observatörsstatus.

6. Medlemmar i CCC som inte är medlemmar i WTO får representeras vid Tekniska kommitténs sammanträden av en delegat och en eller flera suppleanter. Dessa representanter skall delta som observatörer i Tekniska kommitténs sammanträden.

7. Efter medgivande av ordföranden i Tekniska kommittén kan generalsekreteraren i CCC (i denna bilaga benämnd "generalsekreteraren") inbjuda representanter för regeringar som varken är medlemmar i WTO eller medlemmar i CCC samt representanter för mellanstatliga organisationer och internationella handelsorganisationer att delta som observatörer i Tekniska kommitténs sammanträden.

8. Nomineringar av delegater, suppleanter och rådgivare för Tekniska kommitténs sammanträden skall ställas till generalsekreteraren.

Tekniska kommitténs sammanträden

9. Tekniska kommitténs skall sammanträda vid behov, dock minst två gånger per år. Tidpunkt för sammanträden skall fastställas av Tekniska kommittén vid dess närmast föregående möte. Sammanträdesdagen kan ändras antingen på begäran av någon medlem av Tekniska kommittén

med instämmande av en enkel majoritet av den Tekniska kommitténs medlemmar eller, i fall som kräver skyndsam behandling, på begäran av ordföranden. Oaktat bestämmelserna i den första meningen i denna punkt skall Tekniska kommittén mötas när behov föreligger för att behandla frågor som hänskjutits till kommittén enligt bestämmelserna i artikel 19 i detta avtal.

10. Tekniska kommitténs sammanträden skall hållas i CCC:s lokaler, såvida inte annat beslutas.

11. Generalsekreteraren skall, utom i brådskande fall, informera medlemmarna i Tekniska kommittén och dem som anges i punkterna 6 och 7, minst 30 dagar i förväg om öppningsdagen för varje möte med den Tekniska kommittén.

Dagordning

12. En provisorisk dagordning för varje möte skall upprättas av generalsekreteraren och, utom i brådskande fall, distribueras till Tekniska kommitténs medlemmar och till dem som anges i punkterna 6 och 7, senast 30 dagar före mötet. Denna dagordning skall uppta alla punkter som godkänts att ingå vid närmast föregående möte med Tekniska kommittén, alla punkter som inkluderats av ordföranden på eget initiativ och alla punkter som generalsekreteraren, kommittén eller någon medlem av Tekniska kommittén begärt skall ingå.

13. Tekniska kommittén skall fastställa sin dagordning i början av varje möte. Under mötet får dagordningen när som helst ändras av Tekniska kommittén.

Tjänstemän och administration

14. Tekniska kommittén skall bland sina medlemmars delegater utse en ordförande och en eller flera vice ordförande. Både ordföranden och vice ordföranden skall inneha sin post under ett år. Avgående ordförande och vice ordförande kan återväljas. Mandatet för ordförande och vice ordförande som inte längre representerar medlem i tekniska kommittén skall automatiskt upphöra att gälla.

15. Om ordföranden är frånvarande från ett sammanträde eller del därav skall en vice orförande vara ordförande. I sådant fall skall han ha samma befogenheter och skyldigheter som ordföranden.

16. Ordföranden för sammanträdet skall delta i Tekniska kommitténs förhandlingar i sin egenskap av ordförande och inte som representant för medlem av Tekniska kommittén.

17. Förutom att fullgöra andra åligganden som ordföranden har tilldelats enligt dessa bestämmelser skall ordföranden öppna och avsluta varje sammanträde, leda diskussionen, ge ordet och enligt dessa bestämmelser ha kontroll över förhandlingarna. Ordföranden kan också återkalla talare till ordningen om dennes kommentarer är ovidkommande.

18. Under diskussionen av en fråga får en delegation ställa en ordningsfråga. I sådant fall skall ordföranden omedelbart tillkännage sitt beslut. Om invändningar görs mot beslutet skall ordföranden förelägga det för sammanträdet för avgörande och beslutet skall stå fast om det inte avslås.

19. Generalsekreteraren eller tjänstemän vid sekretariatet som generalsekreteraren utser skall vara sekreterare vid den Tekniska kommittén.

Beslutsmässighet och omröstning

20. För beslut krävs att representanter för en enkel majoritet av Tekniska kommitténs medlemmar är närvarande.

21. Varje medlem av Tekniska kommittén skall ha en röst. Beslut av Tekniska kommittén skall fattas av en majoritet av minst två tredjedelar av antalet närvarande medlemmar. Oberoende av hur omröstningen utfallit i ett speciellt ärende skall det stå Tekniska kommittén fritt att avge en fullständig rapport till kommittén och till CCC i ärendet, vilken skall redovisa de olika synpunkter som framkommit vid diskussionen av ärendet. Oaktat ovan angivna bestämmelser i denna punkt, skall Tekniska kommittén fatta enhälligt beslut i frågor som hänskjutits till kommittén av en panel. Om överenskommelse inte kan nås inom Tekniska kommittén i en fråga som en panel hänskjutit till den, skall Tekniska kommittén tillhandahålla en rapport med en detaljerad redovisning av ärendet och som anger medlemmarnas ståndpunkter.

Språk och protokoll

22. Tekniska kommitténs officiella språk skall vara engelska, franska och spanska. Tal och anföranden på ett av dessa tre språk skall omedelbart översättas till de andra officiella språken, såvida inte samtliga delegationer kommer överens om att översättning inte är nödvändig. Tal och anföranden på något annat språk skall översättas till engelska, franska och spanska. Endast engelska, franska och spanska skall användas för Tekniska kommitténs officiella handlingar. Promemorior och brevväxling som föreläggs tekniska kommittén måste vara avfattade på ett av de officiella språken.

23. Tekniska kommittén skall utarbeta rapport från alla sina möten och, om ordföranden anser det nödvändigt, protokoll eller sammanfattande mötesrapporter. Ordföranden eller person som ordföranden utser skall rapportera om Tekniska kommitténs arbete vid sammanträde med kommittén och vid varje sammanträde med CCC.

BILAGA III

1. Det femåriga uppskov med att tillämpa bestämmelserna i avtalet som u-landsmedlemmarna kan åtnjuta enligt artikel 20.1 kan i praktiken visa sig vara otillräckligt för vissa u-landsmedlemmar. I sådana fall kan en u-landsmedlem, före utgången av den tidsperiod som anges i artikel 20.1, begära förlängning av tidsfristen, underförstått att medlemmarna välvilligt skall beakta en sådan begäran om u-landsmedlemmen kan förete goda skäl för sin begäran.

2. Utvecklingsländer som för närvarande beräknar tullvärdet för varor på grundval av officiellt fastställda minimivärden kan göra förbehåll för att kunna bibehålla sådana tullvärden i begränsad omfattning under en övergångsperiod och på sådana villkor som kan godtas av medlemmarna.

3. Utvecklingsländer som finner att ett omkastande av ordningsföljden på importörens begäran enligt artikel 4 skapar påtagliga problem för dem, kan göra ett förbehåll enligt följande:

   "Regeringen i .... förbehåller sig rätten att föreskriva att den berörda bestämmelsen i artikel 4 i avtalet endast skall tillämpas om tullmyndigheten godtar begäran om att kasta om ordningsföljden i artiklarna 5 och 6."

   Om ett utvecklingsland gör ett sådant förbehåll skall medlemmarna samtycka härtill enligt artikel 21 i avtalet.

4. Utvecklingsland kan göra förbehåll med avseende på artikel 5.2 enligt följande:

   "Regeringen i .... förbehåller sig rätten att föreskriva att artikel 5.2 i avtalet skall tillämpas i enlighet med bestämmelserna i den tillämpliga fotnoten till denna punkt, oavsett om importören begär detta eller ej."

   Om ett utvecklingsland gör ett sådant förbehåll skall medlemmarna samtycka härtill enligt artikel 21 i avtalet.

5. Vissa utvecklingsländer kan ha svårigheter att tillämpa artikel 1 såvitt avser importen till respektive länder genom ensamagenter, ensamdistributörer eller ensamförsäljare. Om sådana svårigheter uppstår i praktiken i ett utvecklingsland som är medlem och tillämpar avtalet, skall, på begäran av medlemmen, företas en studie av problemet i syfte att finna lämpliga lösningar.

6. I artikel 17 erkänns att tullmyndigheterna, i sin tillämpning av avtalet, kan behöva göra förfrågningar om äktheten eller riktigheten av uppgifter, handlingar eller förklaringar som tillhandahållits för beräkning av tullvärde. Artikeln bekräftar således att förfrågningar kan göras, till exempel i syfte att styrka att de uppgifter rörande värdet som deklarerats eller lämnats till tullmyndigheterna för fastställande av tullvärde är fullständiga och korrekta. Medlemmarna har, med beaktande av respektive nationella lagar och förfaranden, rätt att vänta sig att importören samarbetar fullt ut i sådana ansökningar.

7. Det pris som har betalats eller skall betalas innefattar alla betalningar som gjorts eller skall göras av köparen till säljaren, eller av köparen till en tredje part för att uppfylla villkor som ställts av säljaren, som villkor för köp av den importerade varan.

AVTAL OM KONTROLL FÖRE SKEPPNING

MEDLEMMARNA,

som konstaterar att ministrarna den 20 september 1986 kom överens om att de multilaterala handelsförhandlingarna inom Uruguayrundan skall syfta till att "åstadkomma fortsatt liberalisering och utvidgning av världshandeln", "stärka GATT:s roll" och "öka GATT-systemets förmåga att svara mot föränderliga internationella ekonomiska förhållanden",

som konstaterar att ett antal u-landsmedlemmar utnyttjar kontroll före skeppning,

som erkänner utvecklingsländernas behov av att göra detta så länge, och i den mån, som det är nödvändigt för att kontrollera kvaliteten, kvantiteten eller priset på importerade varor,

som är medvetna om att sådana kontrollprogram måste utföras utan att ge upphov till onödiga förseningar eller orättvis behandling,

som konstaterar att denna kontroll definitionsmässigt utförs på de exporterande medlemmarnas territorier,

som erkänner behovet av att etablera ett internationellt överenskommet system av rättigheter och skyldigheter både för medlemmar som är användare och för medlemmar som är exportörer,

som erkänner att principerna och förpliktelserna enligt GATT 1994 omfattar de av kontrollenheternas verksamheter som är ålagda av regeringar som är medlemmar av WTO,

erkänner att det är önskvärt att ge insyn i kontrollenheternas verksamhet och i lagar och andra författningar som avser kontroll före skeppning,

önskar sörja för en snabb, effektiv och opartisk lösning av tvister, som under detta avtal uppkommer mellan exportörer och kontrollenheter,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Omfattning – Definitioner

1. Detta avtal skall äga tillämpning på all verksamhet avseende kontroll före skeppning som utförs på medlemmarnas territorier, vare sig sådan verksamhet är avtalad med eller beordrad av regeringen eller något statligt organ i ett medlemsland.

2. Uttrycket "användarmedlem" avser en medlem för vilken regeringen eller något statligt organ avtalat om eller beordrat användningen av kontrollverksamhet före skeppning.

3. Verksamhet avseende kontroll före skeppning är all verksamhet som avser kontroll av kvaliteten, kvantiteten, priset, inklusive växelkurs och finansiella villkor och/eller tullklassificeringen av varor som skall exporteras till användarmedlemmens territorium.

4. Uttrycket "kontrollenhet" innebär en enhet som är kontrakterad eller beordrad av en medlem att utföra verksamhet [1] avseende kontroll före skeppning.

Artikel 2

Användarmedlemmarnas förpliktelser

Icke-diskriminering

1. Användarmedlemmarna skall säkerställa att verksamhet avseende kontroll före skeppning utförs på ett icke-diskriminerande sätt och att de förfaranden och kriterier som används vid utförandet av dessa verksamheter är objektiva och tillämpas på en rättvis grund för alla exportörer som berörs av sådana verksamheter. De skall säkerställa att alla de kontrakterade eller beordrade kontrollenheternas kontrollanter utför kontrollen på ett enhetligt sätt.

Statliga krav

2. Användarmedlemmarna skall, i samband med verksamhet avseende kontroll före skeppning som avser deras lagar, och andra författningar samt krav, säkerställa att bestämmelserna i artikel III.4 i GATT 1994 respekteras i den utsträckning dessa är relevanta.

Kontrollplats

3. Användarmedlemmarna skall säkerställa att all verksamhet avseende kontroll före skeppning, inklusive utfärdande av ett besiktningsintyg eller ett meddelande om att intyg ej utfärdats, utförs inom det tullområde från vilket varorna exporterats eller, om kontrollen inte

[1] Denna bestämmelse förpliktigar inte medlemmarna att tillåta andra medlemmars statliga enheter att utföra verksamhet avseende kontroll före skeppning på deras territorium.

kan utföras inom det tullområdet på grund av de berörda varornas komplicerade karaktär, eller om båda parter samtycker, inom det tullområde inom vilket varorna tillverkats.

Standarder

4. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kvantitets- och kvalitetskontroller utförs i enlighet med de standarder som definierats av säljaren och köparen i köpeavtalet och att, i avsaknad av sådana standarder [1], relevanta internationella standarder tillämpas.

Insyn

Användarmedlemmarna skall säkerställa att verksamhet avseende kontroll före skeppning genomförs på ett öppet sätt.

6. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheterna, när de inledningsvis kontaktas av exportörer, tillhandahåller exportörerna en förteckning över all den information som är nödvändig för att exportörerna skall uppfylla kontrollkraven. Kontrollenheterna skall tillhandahålla den faktiska informationen när den efterfrågas av exportörer. Denna information skall omfatta en hänvisning till användarmedlemmarnas lagar och andra författningar som avser verksamhet och skall även omfatta de förfaranden och kriterier som används för kontroll och för ändamål avseende pris- och valutakurskontroll, exportörernas rätt i förhållande till kontrollenheterna och förfaranden för överklagande som upprättats enligt punkt 21. Ytterligare krav på förfaranden eller förändringar av existerande förfaranden skall inte tillställas på en skeppning såvida inte den berörda exportören informerats om dessa förändringar vid den tidpunkt då datum för kontrollen avtalas. I kritiska situationer av det slag som behandlas i artiklarna XX och XXI i GATT 1994 kan dock sådana ytterligare krav ställas eller förändringar tillämpas på en skeppning innan exportören informerats. Detta bistånd skall dock inte befria exportörer från deras förpliktelser vad avser överensstämmelsen med användarmedlemmarnas importregler.

7. Användarmedlemmarna skall säkerställa att den information som avses i punkt 6 görs tillgänglig för exportörer på en lämpligt sätt, och att de kontrollkontor som upprätthålls av kontrollenheterna tjänar som informationscentraler där denna information finns tillgänglig.

8. Användarmedlemmarna skall omgående publicera alla tillämpliga lagar och andra författningar som rör verksamhet avseende kontroll före skeppning för att på så sätt göra det möjligt för andra regeringar, exportörer och importörer att sätta sig in i dem.

Skydd av konfidentiell affärsinformation

9. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheterna behandlar all information som erhållits i samband med kontroll före skeppning som affärshemlighet i den utsträckning sådan information ej redan är publicerad, allmänt tillgänglig för tredje part, eller på annat sätt är offentlig egendom. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheterna har förfaranden för detta ändamål.

10. Användarmedlemmarna skall på begäran tillhandahålla medlemmarna information avseende de åtgärder de vidtar för att verkställa punkt 9. Bestämmelserna i denna punkt skall inte tvinga någon medlem att utlämna konfidentiell information, vars utlämnande skulle äventyra effektiviteten av programmen avseende kontroll före skeppning eller menligt skulle inverka på enskilda offentliga eller privata företags legitima affärsintressen.

11. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheterna inte sprider konfidentiell affärsinformation till tredje part, förutom då kontrollenheten kan dela denna information med de statliga enheter som har kontrakterat eller beordrat dem. Användarmedlemmarna skall säkerställa att konfidentiell affärsinformation som erhålls från kontrollenheter som kontrakterats eller beordrats av dem är tillräckligt skyddad. Kontrollenheterna skall dela med sig av konfidentiell affärsinformation till de regeringar som kontrakterat eller beordrat dem endast i den utsträckning som sådan information sedvanligen begärs för kreditiv eller andra betalningsformer eller för tull-, importlicensierings- elller valutakontrolländamål.

12. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheterna inte begär att exportörer tillhandahåller information avseende:

(a) tillverkningsuppgifter avseende patenterade, licensierade eller ej offentliggjorda processer, eller avseende processer för sökta patent,

(b) opublicerade tekniska uppgifter andra än nödvändiga uppgifter för att påvisa överensstämmelse med tekniska föreskrifter eller standarder,

(c) intern prissättning inklusive tillverkningskostnader

(d) vinstnivåer,

(e) kontraktsvillkoren mellan exportörer och deras leverantörer såvida det inte på annat sätt är möjligt

[1] En internationell standard är en standard som är godkänd av ett statligt eller ickestatligt organ, vars medlemskap är öppet för alla medlemmar och vars erkända verksamheter bl.a. ligger inom standardiseringsområdet.

för kontrollenheten att utföra kontrollen i fråga. I sådana fall skall kontrollenheten endast begära den information som är nödvändig för detta ändamål.

13. Den information som avses i punkt 12 och som kontrollenheterna annars inte skall begära får offentliggöras frivilligt av exportören för att illustrera ett specifikt fall.

Intressekonflikter

14. Användarmedlemmarna skall, med beaktande även av bestämmelserna om skydd av konfidentiell affärsinformation i punkterna 9–13, säkerställa att kontrollenheterna har förfaranden som syftar till att undvika intressekonflikter:

(a) mellan kontrollenheterna och varje enhet som är knuten till kontrollenheterna i fråga,inklusive varje enhet i vilka de senare har ett finansiellt eller kommersiellt intresse eller varje enhet som har ett finansiellt intresse i kontrollenheterna i fråga, och vars skeppningar kontrollenheterna skall kontrollera,

(b) mellan kontrollenheterna och varje annan enhet, inklusive andra enheter som är underkastade kontroll före skeppning, med undantag av statliga myndigheter som kontrakterar eller beordrar kontrollerna,

(c) med avdelningar av kontrollenheter som är engagerade i andra verksamheter än dem som krävs för att utföra kontrollprocessen.

Förseningar

15. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheter undviker oskäliga förseningar i kontrollen före skeppningen. Användarmedlemmarna skall, så snart en kontrollenhet och en exportör kommer överens om ett kontrolldatum, säkerställa att kontrollenheten förrättar kontrollen vid denna tidpunkt såvida den inte senarelagts på en mellan exportören och kontrollenheten gemensamt överenskommen grund eller på grund av att kontrollenheten är förhindrad att göra detta av exportören eller genom force majeure [1].

16. Användarmedlemmarna skall omedelbart efter mottagande av de slutliga dokumenten och slutförande av kontrollen säkerställa att kontrollenheterna, inom fem arbetsdagar, antingen utfärdar ett besiktningsintyg eller tillhandahåller en detaljerad skriftlig förklaring som anger motiven för att intyg inte utfärdats. Användarmedlemmarna skall, i det senare fallet, säkerställa att kontrollenheten ger exportörer möjlighet att lägga fram sina synpunkter skriftligen och, om exportörerna så begär, ombesörja återkontroll vid tidigast möjliga ömsesidigt lämpliga tillfälle.

17. Användarmedlemmarna skall, när så begärs av exportörerna, säkerställa att kontrollenheterna, före tidpunkten för faktisk kontroll, på grundval av kontraktet emellan exportör och importör, av proformafaktura och, där så är tillämpligt, av ansökningen för importtillstånd, företar en preliminär kontroll av pris och, där så är tillämpligt, av valutakurs. Användarmedlemmarna skall säkerställa att ett pris eller en valutakurs som har accepterats av kontrollenheten på grundval av sådan preliminär kontroll inte återtas, förutsatt att varorna överensstämmer med importdokumentationen och/eller importlicensen. De skall, efter det att en preliminär kontroll har ägt rum, säkerställa att kontrollenheten omedelbart informerar exportörer skriftligen antingen om deras godkännande eller om deras detaljerat redovisade motiv för att inte godkänna priset och/eller valutakursen.

18. Användarmedlemmarna skall, för att undvika betalningsförseningar, säkerställa att kontrollenheter så snabbt som möjligt skickar ett besiktningsintyg till exportörer eller till utvalda representanter för exportörerna.

19. Användarmedlemmarna skall, i händelse av skrivfel i besiktningsintyget, säkerställa att kontrollenheten korrigerar felet och så snabbt som möjligt vidarebefordrar den korrigerade informationen till berörda parter.

Priskontroll

20. Användarmedlemmarna skall, för att hindra över- och underfakturering och bedrägeri, säkerställa att kontrollenheten utför priskontroller [2] enligt följande riktlinjer:

(a) kontrollenheten skall endast avvisa ett mellan en exportör och en importör överenskommet kontraktspris om de kan visa att deras konstaterande av ett otillfredsställande pris baserats på en kontrollprocess i överensstämmelse med de kriterier som återges i b–e,

(b) kontrollenheten skall grunda sin prisjämförelse för att kontrollera exportpriset på priset (priserna) på identiska eller liknande varor som bjuds ut till export från samma exportland vid eller ungefär vid samma tid, under konkurrensmässiga och jämförbara försäljningsförhållanden, i enlighet med sedvanliga affärsmetoder och med avdrag för tillämpli-

[1] I detta avtal skall med "force majeure" avses oemotståndligt tvång eller betvingande, oförutsebart händelseförlopp som fritar någon från fullgörande av ett kontrakt.

[2] Användarmedlemmarnas förpliktelser skall, med hänsyn till kontrollenheternas tjänster i samband med tullvärdeberäkning, vara de förpliktelser som de godtagit i GATT 1994 och de andra multilaterala handelsavtal som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

ga normalrabatter. En sådan jämförelse skall grundas på följande:

(i) endast priser som ger en giltig grund för jämförelse skall användas, med hänsyn tagen till relevanta ekonomiska faktorer i importlandet och i det land eller de länder som används för prisjämförelse,

(ii) kontrollenheten skall inte förlita sig på priset för varor som bjuds ut till export till olika importländer i syfte att godtyckligt påtvinga det lägsta priset på en skeppning,

(iii) kontrollenheten skall ta hänsyn till de särskilda faktorer som räknas upp,

(iv) vid varje skede i processen som beskrivs ovan skall kontrollenheten ge exportören möjlighet att förklara priset,

(c) vid förrättandet av en priskontroll skall kontrollenheten ta skälig hänsyn till villkoren i försäljningskontraktet och allmänt tillämpliga justerande faktorer som hänför sig till transaktionen. Dessa faktorer skall inbegripa men ej begränsas till den kommersiella nivån och kvantiteten av försäljningen, leveransperioder och -villkor, prishöjningsklausuler, kvalitetsspecifikationer, särskilda egenskaper i fråga om formgivning, särskilda skeppnings- eller packningsspecifikationer, orderstorlek, kontantförsäljningar, säsongsmässiga variationer, licens- eller andra immaterialrättsavgifter och tjänster som utförts som en del av kontraktet om inte dessa vanligtvis faktureras separat. De skall även inbegripa vissa villkor som hänför sig till exportörens pris, såsom det kontraktsmässiga förhållandet mellan exportören och importören,

(d) kontrollen av transportkostnader skall endast avse det överenskomma priset för transportsätt i exportlandet såsom anges i försäljningskontraktet,

(e) följande skall inte användas för priskontrolländamål:

(i) försäljningspriset i importlandet för varor som producerats i det landet,

(ii) priset för exportvaror från ett land annat än exportlandet,

(iii) produktionskostnad,

(iv) godtyckliga eller fiktiva priser eller värden.

Förfaranden för överklagande

21. Användarmedlemmarna skall säkerställa att kontrollenheterna upprättar förfaranden för att ta emot, bedöma och fatta beslut i klagomål som framförts av exportörer och att information som rör sådana förfaranden görs tillgängliga för exportörer i enlighet med bestämmelserna i punkterna 6 och 7. Användarmedlemmarna skall säkerställa att förfarandena utarbetas och vidmakthålls i enlighet med följande riktlinjer:

(a) kontrollenheten skall utse en eller flera tjänstemän som skall finnas tillgängliga under sedvanlig kontorstid i varje stad eller hamn i vilken de upprätthåller ett administrativt kontrollkontor för att ta emot, bedöma och fatta beslut avseende exportörers överklaganden eller klagomål,

(b) exportörer skall, till den(de) utsedde(a) tjänstemannen(männen) skriftligen tillhandahålla fakta avseende den särskilda transaktionen i fråga, klagomålets karaktär och en föreslagen lösning.

(c) Den(de) utsedde(a) tjänstemannen (tjänstemännen) skall välvilligt beakta exportörers klagomål och skall fatta beslut snarast möjligt efter mottagande av dokumentationen som avses i 6.

Avvikelse

22. Med avvikelse från bestämmelserna i artikel 2 skall användarmedlemmarna, med undantag av delskeppningar, sörja för att skeppningar, vars värde understiger ett av användarmedlemmarna definierat minimivärde tillämpligt på sådana skeppningar, inte skall kontrolleras förutom under exceptionella omständigheter. Detta minimivärde skall utgöra del av den information som lämnas till exportörer enligt bestämmelserna i punkt 6.

Artikel 3

Skyldigheter för exporterande medlemmar

Icke-diskriminering

1. Exporterande medlemmar skall säkerställa att deras lagar och andra författningar som rör verksamhet avseende kontroll före skeppning tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

Insyn

2. Exporterande medlemmar skall omgående publicera alla tillämpliga lagar och andra författningar som rör verksamhet avseende kontroll före skeppning på ett sätt som gör det möjligt för andra regeringar, exportörer och importörer att sätta sig in i dem.

Tekniskt bistånd

3. Exporterande medlemmar skall, på begäran, erbjuda sig att ge användarmedlemmarna tekniskt bistånd på ömsesidigt överenskomna villkor [1] för att uppnå syftena med detta avtal.

---

[1] Sådant tekniskt bistånd kan ges på bilateral, plurilateral eller multilateral grundval.

Artikel 4

Oberoende granskningsförfaranden

Medlemmarna skall uppmuntra kontrollenheter och exportörer att ömsesidigt lösa sina tvister. Endera parten kan dock, två arbetsdagar efter framförande av klagomålet i enlighet med bestämmelserna i artikel 2.21, hänskjuta tvisten till oberoende granskning. Medlemmarna skall vidta sådana rimliga åtgärder som står dem till buds för att säkerställa att följande förfaranden skapas och upprätthålls för detta ändamål:

(a) dessa förfaranden skall administreras av en oberoende enhet som bildats gemensamt av en organisation som företräder kontrollenheter och en som företräder exportörer för detta avtals syften,

(b) den oberoende enheten som avses i (a) skall upprätta en förteckning över experter enligt följande:

(i) en grupp medlemmar utsedda av en organisation som företräder kontrollenheter,

(ii) en grupp medlemmar utsedda av en organisation som företräder exportörer,

(iii) en grupp oberoende handelsexperter utsedda av den oberoende enhet som avses i (a).

Den geografiska fördelningen av experterna på denna förteckning skall vara sådan att den gör det möjligt att skyndsamt behandla tvister som inletts enligt dessa förfaranden. Denna förteckning skall upprättas inom två månader från ikraftträdandet av WTO-avtalet och skall uppdateras årligen. Förteckningen skall vara offentligt tillgänglig. Den skall anmälas till sekretariatet och delges alla medlemmar,

(c) en exportör eller kontrollenhet som önskar inleda ett tvistlösningsförfarande skall kontakta den oberoende enhet som avses i (a) och begära att en panel upprättas. Den oberoende enheten skall ansvara för upprättandet av en panel. Panelen skall bestå av tre medlemmar. Panelmedlemmarna skall väljas så att onödiga kostnader och förseningar undviks. Den förste medlemmen skall utses av berörd kontrollenhet, från del (i) i förteckningen ovan, förutsatt att denne medlem inte har anknytning till enheten. Den andre medlemmen skall utses av berörd exportör, från del (ii) i förteckningen ovan, förutsatt att denne medlem inte har anknytning till exportören. Den tredje medlemmen skall utses av den oberoende enhet som avses i (a) från del (iii) förteckningen ovan. Inga invändningar skall göras mot någon oberoende handelsexpert som utsetts från del (iii) i förteckningen ovan,

(d) den oberoende handelsexpert som utsetts från del (iii) i förteckningen ovan skall tjänstgöra som ordförande i panelen. Den oberoende handelsexperten skall fatta de nödvändiga besluten för att säkerställa att tvisten löses skyndsamt av panelen, t.ex. huruvida fakta i målet kräver att medlemmarna av panelen möts och, om så är fallet, var ett sådant möte skall äga rum med hänsyn till platsen för kontrollen i fråga,

(e) om parterna i tvisten överenskommer om detta kan en oberoende handelsexpert utses från del (iii) i förteckningen ovan av den oberoende enhet som avses i (a) för att se över tvisten i fråga. Denne expert skall fatta de nödvändiga besluten för att säkerställa en skyndsam lösning av tvisten genom att t.ex. ta hänsyn till platsen för kontrollen i fråga,

(f) syftet med granskningen skall vara att fastställa huruvida parterna i tvisten har uppfyllt villkoren i detta avtal i samband med den kontroll som tvisten avser. Förfarandena skall vara snabba och ge möjlighet för båda parter att framföra sina åsikter muntligen eller skriftligen,

(g) beslut av en panel bestående av tre medlemmar skall fattas genom majoritetsomröstning. Beslutet angående tvisten skall avges inom åtta arbetsdagar efter begäran om oberoende granskning och meddelas parterna i tvisten. Denna tidsgräns kan förlängas efter godkännande av parterna i tvisten. Panelen eller den oberoende handelsexperten skall fördela kostnaderna på grundval av omständigheterna i fallet,

(h) panelens beslut skall vara bindande för den kontrollenhet och den exportör som är parter i tvisten.

Artikel 5

Anmälan

Medlemmarna skall, när WTO-avtalet träder i kraft för berörda medlemmar, inkomma till sekretariatet med kopior av de lagar och andra författningar genom vilka detta avtal satts i kraft, samt med kopior av varje lag och författning som avser kontroll före skeppning. Inga ändringar i lagar och andra författningar som avser kontroll före skeppning skall verkställas innan sådana förändringar har officiellt publicerats. De skall anmälas till sekretariatet omedelbart efter publiceringen. Sekretariatet skall informera medlemmarna om tillgängligheten av denna information.

Artikel 6

Översyn

Vid slutet av det andra året från dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet och vart tredje år därefter skall minister-

konferensen se över detta avtals bestämmelser, dess genomförande och dess funktion, med beaktande av dess syften och den förvärvade erfarenheten av dess funktion. Som ett resultat av en sådan översyn kan ministerkonferensen ändra bestämmelserna i avtalet.

Artikel 7

Samråd

Medlemmar skall på begäran samråda med andra medlemmar vad avser varje fråga som påverkar tillämpningen av detta avtal. I sådana fall är bestämmelserna i artikel XXII i GATT 1994, så som de utformats och tillämpas genom Överenskommelsen om tvistlösning, tillämpliga på detta avtal.

Artikel 8

Tvistlösning

Varje tvist mellan medlemmarna som rör funktionen av detta avtal skall vara föremål för bestämmelserna i artikel XXIII i GATT 1994 såsom de utformats och tillämpas genom Överenskommelsen om tvistlösning.

Artikel 9

Slutbestämmelser

1. Medlemmarna skall vidta nödvändiga åtgärder för genomförandet av detta avtal.

2. Medlemmarna skall säkerställa att deras lagar och andra författningar inte strider mot bestämmelserna i detta avtal.

AVTAL OM URSPUNGSREGLER

MEDLEMMARNA,

som konstaterar att ministrar som den 20 september 1986 kom överens om att de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramen för Uruguay-rundan skall syfta till att "åstadkomma fortsatt liberalisering och utvidgning av världshandeln", "stärka GATT:s roll" och "öka GATT-systemets förmåga att svara mot föränderliga internationella ekonomiska förhållanden",

som önskar främja syftena med GATT 1994,

som erkänner att otvetydiga och förutsägbara ursprungsregler och motsvarande tillämpning av dessa förenklar det internationella handelsflödet,

som önskar säkerställa att ursprungsregler i sig inte skapar onödiga handelshinder,

som önskar säkerställa att ursprungsregler inte upphäver eller minskar medlemmarnas rättigheter enligt GATT 1994,

som erkänner att det är önskvärt att ge insyn i lagar och andra författningar samt praxis i fråga om ursprungsregler,

som önskar säkerställa att ursprungsregler utarbetas och tillämpas på ett opartiskt, öppet, klart, förutsägbart, konsekvent och neutralt sätt,

som erkänner behovet av en konsultationsmekanism och förfaranden för en skyndsam, effektiv och opartisk lösning av tvister som kan uppstå inom ramen för avtalet,

som önskar harmonisera och klargöra ursprungsregler,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

DEL I

DEFINITIONER OCH OMFATTNING

Artikel 1

Ursprungsregler

1. Vid tillämpning av del I-IV i detta avtal, skall ursprungsregler definieras som de lagar och andra författningar samt administrativa beslut med generell tillämpning som används av någon medlem för att bestämma varors ursprung, förutsatt att sådana ursprungsregler inte är knutna till fördragsenliga eller autonoma handelssystem, som leder till beviljande av tullpreferenser som går utöver vad som följer av artikel I.1 i GATT 1994.

2. Ursprungsregler som avses i punkt 1 skall omfatta alla ursprungsregler som används inom icke-preferentiella handelspolitiska instrument, såsom vid tillämpningen av: mest gynnad nations-behandling enligt artiklarna I, II, III, XI och XIII i GATT 1994, antidumpnings-och utjämningstullar enligt artikel VI i GATT 1994, skyddsåtgärder enligt artikel XIX i GATT 1994, krav beträffande ursprungsmärkning enligt artikel IX i GATT 1994 och varje diskriminerande kvantitativ restriktion eller tullkvot. De skall även omfatta ursprungsregler som används i samband med statlig upphandling och för handelsstatistik [1].

DEL II

ORDNING FÖR TILLÄMPNINGEN AV URSPRUNGSREGLER

Artikel 2

Ordning under övergångsperioden

Till dess arbetsprogrammet i del IV för harmonisering av ursprungsregler har slutförts skall medlemmarna säkerställa att:

(a) när de utfärdar administrativa beslut med allmän tillämpning skall de krav som skall uppfyllas vara klart definierade. I synnerhet att:

(i) om nummerväxlingskriteriet tillämpas, skall i en sådan ursprungsregel och i varje undantag från regeln tydligt anges det undernummer eller tulltaxenummer inom tullnomenklaturen som styrs av regeln,

(ii) om värdeprocentkriteriet tillämpas, skall metoden för beräkning av procentsatsen även anges i ursprungsreglerna,

(iii) om tillverknings- eller bearbetningskriteriet föreskrivs, skall exakt anges den behandling, som ger berörd vara ursprung,

(b) oberoende av de handelspolitiska åtgärder eller instrument till vilka de är kopplade, inte använda sina ursprungsregler som ett medel att direkt eller indirekt uppnå handelspolitiska målsättningar,

---

[1] Denna bestämmelse påverkar inte tillämpningen av beslut som fattats i syfte att definiera "inhemsk industri" eller "varor av samma slag tillverkade av inhemsk industri" eller liknande uttryck varhelst de förekommer.

(c) ursprungsregler i sig inte skapar restriktiva, snedvridande eller störande effekter på den internationella handeln. De skall inte uppställa oskäligt stränga krav eller kräva uppfyllande av ett visst villkor, som inte är relaterat till tillverkning eller bearbetning, som en förutsättning för att fastställa ursprungsland. Kostnader som inte direkt relateras till tillverkning eller bearbetning får emellertid inräknas vid tillämpningen av ett värdeprocentkriterium i enlighet med (a),

(d) de ursprungsregler som de tillämpar för import och export inte är strängare än de ursprungsregler som de tillämpar för att bestämma om en vara är inhemsk eller inte och att de inte skall diskriminera mellan andra medlemmar, oavsett beroendeförhållandet mellan tillverkarna av varan i fråga [1],

(e) deras ursprungsregler tillämpas på ett konsekvent, enhetligt, opartiskt och skäligt sätt,

(f) deras ursprungsregler grundas på en positiv standard. Ursprungsregler som fastställer vad som inte ger ursprungskaraktär (negativ standard) är tillåtna som ett led i att klargöra en positiv standard eller i enskilda fall då ett positivt bestämmande av ursprung inte är nödvändigt,

(g) deras lagar och andra författningar, juridiska beslut och administrativa regler med allmän tillämpning som avser ursprungsregler offentliggörs som om de vore underkastade och i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel X.1 i GATT 1994,

(h) på begäran av en exportör, importör eller annan person med berättigade motiv att fastställanden av ursprung för en vara skall ske så snart som möjligt och senast 150 dagar [2] efter begäran om sådant fastställande, förutsatt att alla nödvändiga fakta har framlagts. Begäran om sådana fastställanden skall godtas innan handel med varan i fråga påbörjas och får godtas vid vilken senare tidpunkt som helst. Sådana fastställanden skall förbli giltiga i tre år förutsatt att de fakta och villkor, inbegripet ursprungsreglerna, på grundval av vilka de har skett ännu är jämförbara. Förutsatt att de berörda parterna informeras i förväg, skall sådana fastställanden inte längre äga giltighet när ett beslut som strider mot fastställandet har gjorts vid en sådan omprövning som anges i (j). Sådana fastställanden skall offentliggöras med förbehåll för bestämmelserna i (k),

(i) när de inför ändringar i sina ursprungsregler eller nya ursprungsregler, skall de inte tillämpa ändringarna retroaktivt enligt vad som fastställts i, och utan inskränkning av, deras lagar och andra författningar,

(j) varje administrativ åtgärd som de vidtar i samband med fastställande av ursprung skall kunna omprövas skyndsamt i rättsliga, skilje- eller administrativa domstolar eller förfaranden, som är fristående från den myndighet som fastställt ursprunget och som kan verkställa ändring eller hävande av fastställandet,

(k) all information som till sin natur är konfidentiell eller som lämnats konfidentiellt för tillämpningen av ursprungsregler behandlas som strikt konfidentiell av de berörda myndigheterna, som inte skall avslöja den utan särskild tillåtelse av den person eller regering som lämnat upplysningen, utom i den mån den kan behöva utlämnas i samband med rättsliga förfaranden.

Artikel 3

Ordning efter övergångsperioden

Med hänsyn till syftet att samtliga medlemmar, som ett resultat av det arbetsprogram för harmonisering som anges i del IV, skall inrätta harmoniserade ursprungsregler, skall medlemmarna vid verkställandet av resultaten av arbetsprogrammet tillse att:

(a) de tillämpar ursprungsregler lika för samtliga ändamål som anges i artikel 1,

(b) enligt deras ursprungsregler det land som skall fastställas som ursprung för en speciell vara antingen är det land där varan helt bearbetats eller om mer än ett land är berört vid tillverkningen av varan, det land där den sista väsentliga bearbetningen utförts,

(c) de ursprungsregler som de tillämpar vid import och export inte är strängare än de ursprungsregler de tillämpar för att fastställa om en vara är inhemsk eller inte och att de inte diskriminerar mellan andra medlemmar, oavsett beroendeförhållandet mellan tillverkarna av ifrågavarande vara,

(d) ursprungsreglerna administreras på ett konsekvent, enhetligt, opartiskt och skäligt sätt,

(e) deras lagar och andra författningar, juridiska beslut och administrativa regler med allmän tillämpning

[1] Denna bestämmelse skall, i fråga om ursprungsregler i samband med statlig upphandling, inte medföra skyldigheter utöver dem som medlemmarna redan åtagit sig enligt GATT 1994.

[2] Beträffande framställningar som gjorts under det första året från den dag WTO-avtalet träder i kraft skall medlemmarna endast ha skyldighet att utfärda dessa fastställanden så snart som möjligt.

som avser ursprungsregler offentliggörs som om de vore underkastade och i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel X.1 i GATT 1994,

(f) på begäran av en exportör, importör eller annan person med berättigade motiv att fastställanden av ursprung för en vara sker så snart som möjligt och senast 150 dagar efter begäran om ett sådant fastställande, förutsatt att alla nödvändiga fakta har framlagts. Begäran om sådana fastställanden skall godtas innan handeln med ifrågavarande vara påbörjas och får godtas vid vilken senare tidpunkt som helst. Sådana fastställanden skall förbli giltiga i tre år förutsatt att de fakta och villkor, inbegripet ursprungsreglerna, på grundval av vilka de har skett, är fortsatt jämförbara. Förutsatt att de berörda partera informeras i förväg skall sådana fastställanden inte längre äga giltighet när ett beslut som strider mot fastställandet har fattats vid sådan omprövning som anges i (h). Sådana fastställanden skall offentliggöras med förbehåll för villkoren i (i),

(g) när de företar ändringar i sina ursprungsregler eller nya ursprungsregler, skall de inte tillämpa sådana ändringar retroaktivt enligt vad som fastställts i, och utan inskränkning av, deras lagar och andra författningar,

(h) varje administrativ åtgärd som de vidtar i samband med fastställande av ursprung skall kunna omprövas skyndsamt i rättsliga, skilje- eller administrativa domstolar eller förfaranden som är fristående från den myndighet som fastställt ursprunget och som kan verkställa ändring eller hävande av fastställandet,

(i) all information som till sin natur är konfindentiell eller som lämnats konfidentiellt för tillämpningen av ursprungsregler behandlas som strikt konfidentiell av de berörda myndigheterna, som inte skall avslöja den utan särskild tillåtelse av den person eller regering som lämnat upplysningen utom i den mån den kan behöva utlämnas i samband med rättsliga förfaranden.

DEL III

FÖRFARANDEN FÖR ANMÄLAN, ÖVERSYN, KONSULTATIONER OCH TVISTLÖSNING

Artikel 4

Institutioner

1. Härmed upprättas en kommitté för ursprungsregler (i detta avtal benämnd "kommittén") bestående av representanter från var och en av medlemmarna. Kommittén skall välja sin egen ordförande och skall mötas när så erfordras, dock minst en gång om året, för att ge medlemmarna möjlighet att samråda i frågor rörande tillämpningen av del I–IV eller främjandet av de syften som anges i dessa delar samt att utföra sådana andra åligganden som tilldelats kommittén genom detta avtal eller av Varuhandelsrådet.

Där så är lämpligt, skall kommittén begära information och råd från Tekniska kommittén som anges i punkt 2 i frågor som har beröring med detta avtal. Kommittén får även begära sådant annat arbete från Tekniska kommittén som den anser lämpligt för att främja ovannämnda syften i detta avtal. WTO:s sekretariat skall tjänstgöra som kommitténs sekretariat.

2. Det skall, som anges i bilaga 1, upprättas en Teknisk kommitté för ursprungsregler (i detta avtal benämnd "Tekniska kommittén") inom ramen för Tullsamarbetsrådet (CCC). Tekniska kommittén skall utföra det tekniska arbete som erfordras enligt del IV och som föreskrivs i bilaga 1. I förekommande fall skall Tekniska kommittén begära information och råd från kommittén i frågor som rör detta avtal. Tekniska kommittén kan även begära sådant annat arbete av kommittén som den anser lämpligt för att främja nämnda syften i avtalet CCC-sekretariatet skall tjänstgöra som den tekniska kommitténs sekretariat.

Artikel 5

Information och förfaranden för ändring och införande av nya ursprungsregler

1. Varje medlem skall inom 90 dagar från den dag då WTO-avtalet träder i kraft för respektive medlem tillställa sekretariatet sina ursprungsregler, rättsliga beslut och administrativa regler med allmän tillämpning avseende ursprungsregler som är giltiga vid detta datum. Om en ursprungsregel av förbiseende inte har meddelats, skall vederbörande medlem tillhandahålla den direkt efter det att detta förhållande har kommit till dess kännedom. Förteckningar över information som mottagits och som finns tillgängliga hos sekretariatet skall delges medlemmarna av sekretariatet.

2. Under den tidsperiod som anges i artikel 2 skall medlemmar som företar ändringar i sina ursprungsregler, med undantag av minimala ändringar, eller som inför nya ursprungsregler, som enligt denna artikel skall inbegripa varje ursprungsregel enligt punkt 1 och som inte tillhandahållits sekretariatet, offentliggöra ett meddelande om detta senast 60 dagar före ikraftträdandet av den ändrade eller nya regeln på ett sådant sätt att det gör det möjligt för intresserade parter att få kännedom om planerna att ändra en ursprungsregel eller att införa en ny ursprungsregel, såvida inte exceptionella omständigheter uppstår eller riskerar att uppstå för en

medlem. I sådana undantagsfall skall medlemmarna offentliggöra den ändrade eller nya regeln så snart det är möjligt.

Artikel 6

Översyn

1. Kommittén skall årligen granska genomförandet och funktionen av del II och III med hänsyn till avtalets syften. Kommittén skall årligen informera Varuhandelsrådet om utvecklingen under den period som omfattas av översynen.

2. Kommittén skall se över bestämmelserna i del I–III och föreslå nödvändiga ändringar för att spegla resultatet av arbetsprogrammet för harmonisering.

3. Kommittén skall i samarbete med Tekniska kommittén inrätta ett system för att granska och föreslå ändringar i resultatet av arbetsprogrammet för harmonisering och därvid beakta syftena och principerna i artikel 9. Detta kan gälla fall där reglerna behöver göras mer funktionsdugliga eller behöver aktualiseras för att ta hänsyn till nya tillverkningsmetoder till följd av teknologiska förändringar.

Artikel 7

Samråd

Bestämmelserna i artikel XXII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas enligt Överenskommelsen om tvistlösning, är tillämpliga på detta avtal.

Artikel 8

Tvistlösning

Bestämmelserna i artikel XXIII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas enligt Överenskommelsen om tvistlösning, är tillämpliga på detta avtal.

DEL IV

HARMONISERING AV URSPRUNGSREGLER

Artikel 9

Syften och principer

1. I syfte att harmonisera ursprungsregler och bl.a. åstadkomma större förutsebarhet i världshandeln, skall Ministerkonferensen genomföra det arbetsprogram som anges nedan i samarbete med CCC och på grundval av följande principer:

(a) ursprungsregler bör tillämpas lika för alla ändamål som anges i artikel 1,

(b) ursprungsregler bör medföra att det land som fastställs som ursprungsland för en speciell vara antingen är det land där varan helt har framställts eller, om mer än ett land är inbegripet i produktionen av varan, det land där den sista väsentliga bearbetningen har utförts,

(c) ursprungsregler bör vara objektiva, förståeliga och förutsägbara,

(d) oberoende av den åtgärd eller det instrument till vilka de har anknytning, bör urpsprungsregler inte användas som medel för att direkt eller indirekt söka uppnå handelspolitiska mål. De skall inte i sig skapa restriktiva, snedvridande eller störande effekter på internationell handel. De bör inte uppställa oskäligt stränga krav eller kräva uppfyllande av ett visst villkor som inte rör tillverkning eller bearbetning, såsom en förutsättning för fastställande av ursprungsland. Kostnader som inte direkt rör tillverkning eller bearbetning får dock inräknas vid tillämpning av ett värdeprocentkriterium,

(e) ursprungsregler bör vara möjliga att tillämpa på ett konsekvent, enhetligt, opartiskt och skäligt sätt,

(f) ursprungsregler bör vara konsekventa,

(g) ursprungsregler bör vara grundade på en positiv standard. Negativa standarder får användas för att klargöra en positiv standard.

Arbetsprogram

2. (a) Arbetsprogrammet skall påbörjas så snart som möjligt efter WTO-avtalets ikraftträdande och skall avslutas inom tre år.

(b) Kommittén och Tekniska kommittén enligt artikel 4 skall utgöra lämpliga organ för att utföra detta arbete.

(c) För att CCC skall lämna detaljerade uppgifter, skall kommittén anmoda Tekniska kommittén att göra sina tolkningar och yttranden som föranleds av nedan beskrivna arbete på grundval av de principer som anges i punkt 1. För att säkerställa att arbetsprogrammet för harmonisering slutförs skall sådant arbete utföras sektorsvis för varor enligt olika kapitel eller avdelningar i den harmoniserade tullnomenklaturen (HS).

(i) *Helt framställda och otillräckliga bearbetnings- eller behandlingsåtgärder*

Tekniska kommittén skall utveckla harmoniserade definitioner för:

– varor som skall anses vara helt framställda i ett land. Detta arbete skall vara så detaljerat som möjligt;

– minimala bearbetningar eller tillverkningsmetoder som i sig inte ger en vara ursprung.

Resultaten av detta arbete skall underställas kommittén inom tre månader efter mottagandet av kommitténs begäran.

(ii) *Väsentlig bearbetning – Nummerväxling*

– Tekniska kommittén skall överväga och, på grundval av kriteriet väsentlig bearbetning vidareutveckla användningen av växling av tulltaxenummer eller sexställigt HS-nummer, när ursprungsregler utvecklas för speciella varor eller en varusektor och om det är skäligt, med den minsta förändring inom nomenklaturen som uppfyller detta kriterium.

– Tekniska kommittén skall fördela ovannämnda arbete på varubasis med hänsyn till kapitel och avdelningar i HS-nomenklaturen så att resultatet av arbetet kan tillställas kommittén åtminstone kvartalsvis. Den Tekniska kommittén skall slutföra arbetet inom ett år och tre månader efter mottagandet av begäran från kommittén.

(iii) *Väsentlig bearbetning – Tilläggskriterium*

Om det efter avslutat arbete enligt (ii) för varje varusektor eller enskild varukategori visar sig att uteslutande användning av HS-nomenklaturen inte medger beskrivning av väsentlig bearbetning skall den Tekniska kommittén:

– på grundval av kriteriet väsentlig bearbetning undersöka och vidareutveckla användningen av andra kriterier inklusive värderegeln (1) och/eller tillverknings- eller bearbetningsprocesser (2) som komplement eller alternativ för utvecklingen av ursprungsregler för enskilda varor eller en varusektor,

– kunna lämna förklaringar till sina förslag,

– fördela ovanstående arbete varuvis, med hänsyn till kapitel eller avdelningar i HS-nomenklaturen, så att resultaten redovisas till kommittén minst varje kvartal. Tekniska kommittén skall slutföra ovanstående arbete inom två år och tre månader från mottagandet av kommitténs begäran.

Kommitténs roll

3. På grundval av de principer som anges i punkt 1:

(a) skall kommittén återkommande överväga Tekniska kommitténs tolkningar och uttalanden enligt tidsramarna i 2(c) (i),(ii) och (iii) i syfte att godkänna sådana tolkningar och uttalanden. Kommittén kan anmoda Tekniska kommittén att förbättra och vidareutveckla sitt arbete och/eller att utveckla nya metoder att angripa problemen. För att bistå Tekniska kommittén bör kommittén motivera begäran om ytterligare arbete och, om så är lämpligt, föreslå alternativa metoder,

(b) efter att allt arbete enligt punkterna 2(c) (i), (ii) och (iii) avslutats skall kommittén göra en helhetsbedömning av resultaten.

Resultaten av arbetsprogrammet för harmonisering och fortsatt arbete

4. Ministerkonferensen skall fastställa resultaten av arbetsprogrammet för harmonisering i en bilaga, som skall utgöra en integrerad del av detta avtal (3). Ministerkonferensen skall ange en tidsram för ikraftträdandet av denna bilaga.

---

(1) Om värdekriteriet föreskrivs skall även beräkningsmetoden för värdegränsen anges i ursprungsreglerna.

(2) Om tillverknings- eller bearbetningskriteriet föreskrivs, skall den bearbetning som ger varan i fråga ursprung exakt anges.

(3) Samtidigt skall arrangemang för tvistlösning rörande tullklassificering övervägas.

BILAGA 1

TEKNISKA KOMMITTÉN FÖR URSPRUNGSREGLER

Ansvar

1. Det löpande ansvaret för Tekniska kommittén skall innefatta följande:

   (a) att på anmodan av en medlem av Tekniska kommittén undersöka särskilda tekniska problem som uppkommer i den dagliga tillämpningen av medlemmarnas ursprungsregler och ge råd om lämpliga lösningar grundade på fakta som framlagts,

   (b) att ge information och råd i frågor som rör fastställande av ursprung för varor, på begäran av medlem eller av kommittén,

   (c) att utarbeta och distribuera periodiska rapporter om tekniska aspekter rörande detta avtals funktion och ställning, och

   (d) att årligen se över de tekniska aspekterna av genomförandet och funktionen av del II och III.

2. Tekniska kommittén skall utöva sådant annat ansvar som kommittén begär av den.

3. Tekniska kommittén skall sträva efter att slutföra sitt arbete i enskilda frågor, särskilt sådana som hänskjutits till kommittén av medlemmar eller kommittén, inom en rimlig tidsperiod.

Representation

4. Varje medlem skall ha rätt att representeras i Tekniska kommittén. Varje medlem får nominera en delegat och en eller flera suppleanter att vara dess representanter i Tekniska kommittén. En medlem som representeras på detta sätt i Tekniska kommittén benämns nedan "medlem" i den Tekniska kommittén. Representanter för medlemmarna i Tekniska kommittén får biträdas av rådgivare vid mötena i Tekniska kommittén. WTO-sekretariatet får närvara vid sådana möten med observatörs status.

5. Medlemmar i CCC som inte är WTO-medlemmar får representeras av en delegat samt en eller flera suppleanter vid den Tekniska kommitténs möten. Sådana representanter skall delta i Tekniska kommitténs möten som observatörer.

6. Under förutsättning av godkännande av ordföranden i Tekniska kommittén får CCC:s generalsekreterare (nedan benämnd "generalsekreteraren") inbjuda representanter för stater som varken är WTO-medlemmar eller medlemmar i CCC samt representanter för internationella mellanstatliga organisationer och handelsorganisationer att närvara vid Tekniska kommitténs möten som observatörer.

7. Nominering av delegater, suppleanter och rådgivare till tekniska kommitténs möten skall göras till generalsekreteraren.

Möten

8. Tekniska kommittén skall sammanträda när så är nödvändigt och minst en gång per år.

Förfaranden

9. Tekniska kommittén skall välja sin egen ordförande och fastställa egna förfaranden.

BILAGA 2

GEMENSAM DEKLARATION AVSEENDE PREFERENTIELLA URSPRUNGSREGLER

1. Medlemmarna, som erkänner att vissa medlemmar tillämpar preferentiella ursprungsregler till skillnad från icke preferentiella ursprungsregler, kommer härmed överens om följande:

2. I denna gemensamma deklaration skall preferentiella ursprungsregler definieras som de lagar, andra författningar och administrativa beslut med allmän tillämpning som tillämpas av någon medlem för att fastställa om varor är berättigade till förmånsbehandling enligt fördragsenliga eller autonoma handelssystem som leder till beviljande av tullpreferenser som går utöver tillämpningen av artikel I:1 i GATT 1994.

3. Medlemmarna kommer överens om att tillse att:

   (a) de krav som skall uppfyllas enligt administrativa beslut med allmän tillämpning är klart angivna. I synnerhet skall:

      (i) i de fall då nummerväxlingskriteriet tillämpas, i en sådan preferentiell ursprungsregel och i varje undantag från regeln tydligt anges det undernummer eller tulltaxenummer inom gällande tullnomenklatur som styrs av regeln,

      (ii) i de fall då värdeprocentkriteriet tillämpas, metoden för beräkning av procentsatsen även anges i den preferentiella ursprungsregeln,

      (iii) i de fall då tillverknings- eller bearbetningskriteriet föreskrivs, exakt anges den bearbetning som ger berörd vara preferensursprung,

   (b) deras preferentiella ursprungsregler grundas på en positiv standard. Preferentiella ursprungsregler, som fastställer vad som inte ger preferensursprung (negativ standard) är tillåtna som ett led i att klargöra en positiv standard eller i enskilda fall då ett positivt bestämmande av preferensursprung inte är nödvändigt,

   (c) deras lagar och andra författningar, juridiska beslut och administrativa regler med allmän tillämpning som avser preferentiella ursprungsregler offentliggörs som om de vore underkastade och i överensstämmelse med villkoren i artikel X:1 i GATT 1994,

   (d) på begäran av en exportör, importör eller annan person med berättigade motiv, att fastställanden av ursprung för en vara skall ske så snart som möjligt och senast 150 dagar [1] efter begäran om sådant fastställande, förutsatt att alla nödvändiga fakta har framlagts. Begäran om sådana fastställanden skall godtas innan handeln med varan i fråga påbörjas och får godtas vid vilken senare tidpunkt som helst. Sådana fastställanden skall förbli giltiga i tre år, förutsatt att de fakta och villkor, inbegripet ursprungsreglerna, som medför förmånsbehandling på grundval av vilka de har skett är fortsatt jämförbara. Förutsatt att de berörda parterna informeras i förväg skall sådana fastställanden inte längre äga giltighet när ett beslut som strider mot fastställandet har tagits vid sådan omprövning som anges i (f). Sådana fastställanden skall offentliggöras med förbehåll för villkoren i (g),

   (e) när de inför ändringar i sina preferentiella ursprungsregler eller nya preferentiella ursprungsregler som medför förmånsbehandling, skall de inte tillämpa sådana ändringar retroaktivt enligt vad som fastställts i, och utan inskränkning av, deras lagar och andra författningar,

   (f) varje administrativ åtgärd som de vidtar i samband med fastställandet av preferensursprung skall kunna omprövas skyndsamt i rättsliga, skilje- eller administrativa domstolar eller förfaranden som är fristående från den myndighet som fastställt ursprunget och som kan verkställa ändring eller hävande av fastställandet,

   (g) all information som till sin natur är konfidentiell eller som lämnats konfidentiellt för tillämpningen av ursprungsregler som medför förmånsbehandling behandlas som strikt konfidentiell av de berörda myndigheterna, som inte skall avslöja den utan särskild tillåtelse av den person eller den regering som lämnat informationen utom i den mån den kan behöva utlämnas i samband med rättsliga förfaranden.

4. Medlemmarna kommer överens om att utan dröjsmål tillställa WTO-sekretariatet sina preferentiella ursprungsregler, inklusive en förteckning över de preferentiella arrangemang som de hänför sig till, samt juridiska beslut och administrativa regler med allmän tillämpning, som har anknytning till deras gällande preferentiella ursprungsregler vid dagen för berörda medlemmar. Medlemmarna kommer vidare överens om att tillställa sekretariatet varje ändring i deras preferentiella ursprungsregler eller nya preferentiella ursprungsregler så snart som möjligt. Förteckningar över sådan information som mottagits och som finns tillgänglig hos sekretariatet, skall delges medlemmarna genom sekretariatet.

---

[1] Beträffande framställningar som gjorts under det första året från det datum WTO-avtalet träder i kraft skall medlemmarna endast åläggas att utfärda dessa fastställanden så snart som möjligt.

AVTAL OM IMPORTLICENSFÖRFARANDEN

MEDLEMMARNA,

som beaktar de multilaterala handelsförhandlingarna,

som önskar främja syftena i GATT 1994,

som beaktar u-landsmedlemmarnas särskilda handels- och utvecklingsmässiga samt finansiella behov,

som erkänner nyttan av automatisk importlicensiering för vissa ändamål och att sådan licensiering inte bör användas för att begränsa handeln,

som erkänner att importlicensiering får användas för att administrera sådana åtgärder som vidtagits enligt tillämpliga bestämmelser i GATT 1994,

som erkänner bestämmelserna i GATT 1994 som de tillämpas på importlicensförfaranden,

som önskar säkerställa att importlicensförfaranden inte används på ett sätt som strider mot principerna och åtagandena i GATT 1994,

som erkänner att den internationella handeln kan hindras av en otillbörlig användning av importlicensförfaranden,

som är övertygade om att importlicensiering, särskilt icke-automatisk importlicensiering, skall tillämpas på ett öppet och förutsägbart sätt,

som erkänner att icke-automatiska licensförfaranden inte skall vara mer administrativt betungande än absolut nödvändigt för att administrera den lämpliga åtgärden,

som önskar förenkla och skapa insyn i de administrativa förfaranden och metoder som används i internationell handel och säkerställa en opartisk och rättvis tillämpning och administrering av sådana förfaranden och metoder,

som önskar inrätta ett system för konsultationer och sörja för en snabb, effektiv och rättvis lösning av tvister som uppstår inom ramen för detta avtal.

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Allmänna bestämmelser

1. I detta avtal definieras importlicensiering som administrativa förfaranden [1], vilka används för hanteringen av importlicenssystem som kräver att en ansökan eller andra handlingar (andra än sådana som krävs vid förtullning) lämnas in till den berörda myndigheten som ett förhandsvillkor för införsel till importmedlemslandets tullområde.

2. Medlemmarna skall tillse att administrativa förfaranden som används för att genomföra importlicenssystem är i överensstämmelse med tillämpliga bestämmelser i GATT 1994 inklusive dess bilagor och protokoll, såsom de tolkas i detta avtal i syfte att hindra snedvridningar av handeln, som kan uppkomma genom en otillbörlig tillämpning av dessa förfaranden. Härvid skall hänsyn tas till u-landsmedlemmarnas mål för sin ekonomiska utveckling samt deras finansiella och handelsmässiga behov [2].

3. Reglerna för importlicensförfaranden skall tillämpas neutralt och administreras på ett opartiskt och rättvist sätt.

4. (a) Reglerna och alla uppgifter som rör förfaranden för inlämnande av ansökningar, inklusive möjligheterna för privatpersoner, företag och institutioner att göra sådana ansökningar, vilken/vilka myndighet(er) som man skall vända sig till, samt förteckningar över licensbelagda varor skall offentliggöras i de källor, som anmäls till den kommitté för importlicensiering som föreskrivs i artikel 4 (nedan benämnd "kommittén"), på ett sådant sätt att regeringar [3] och affärsmän ges möjlighet att bekanta sig med dem. Ett sådant offentliggörande skall ske, när så är möjligt 21 dagar innan den dag då kravet träder ikraft men i alla händelser inte senare än denna dag. Varje undantag, avvikelse eller ändring i eller från reglerna för licensförfaranden

[1] Både de förfaranden som benämns "licensiering" och andra liknande administrativa förfaranden.

[2] Ingenting i detta avtal skall tolkas som om grunden, omfattningen eller varaktigheten av en åtgärd som tillämpas genom ett licensförfarande ifrågasätts enligt detta avtal.

[3] I detta avtal innefattar uttrycket "regeringar" Europeiska ekonomiska gemenskapens behöriga myndigheter.

eller förteckningar över varor för vilka importlicens krävs skall också offentliggöras på samma sätt och inom samma tidsperioder som angetts ovan. Kopior av dessa offentliga meddelanden skall även göras tillgängliga för sekretariatet.

(b) Medlemmar som önskar lämna kommentarer skriftligt skall ges möjlighet att diskutera dessa kommentarer på begäran. Den berörda medlemmen skall ta vederbörlig hänsyn till dessa kommentarer och resultatet av diskussionerna.

5. Ansökningsblanketter och i förekommande fall blanketter för att förnya licenser skall vara så enkla som möjligt. Sådana handlingar och uppgifter som bedöms vara oundgängligen nödvändiga för en korrekt tillämpning av licenssystemet får infordras i samband med ansökan.

6. Förfaranden som rör ansökning och i förekommande fall förnyelse av licenser skall vara så enkla som möjligt. Sökanden skall ges rimlig tidsfrist för inlämnande av licensansökningar. När det finns en sista ansökningsdag skall denna tidsfrist vara minst 21 dagar med möjlighet till förlängning i de fall där ofullständiga ansökningar har mottagits inom denna period. Sökanden skall i samband med ansökan inte behöva vända sig till mer än en myndighet. När det är absolut nödvändigt att kontakta fler än en myndighet, skall sökanden inte behöva kontakta mer än tre myndigheter.

7. Ingen ansökan skall avslås på grund av smärre fel i ansökningshandlingarna, vilka inte ändrar väsentliga uppgifter i dessa. Ingen påföljd som är strängare än nödvändigt för att tjäna endast som en varning skall utdömas för sådana försummelser eller misstag i dokument eller förfaranden som uppenbarligen gjorts utan bedrägligt uppsåt eller grov vårdslöshet.

8. Licensbelagd import skall inte avvisas på grund av smärre avvikelser i värde, kvantitet eller vikt från vad som angivits i licensen på grund av skillnader som uppstått under skeppningen, skillnader som tillfälligtvis uppstår i samband med bulklaster och andra smärre avvikelser i överensstämmelse med kommersiell praxis.

9. Den utländska valuta som är nödvändig för betalning av licensbelagd import skall tillhandahållas licenshavare på samma grunder som den som tillhandahålls importörer av varor för vilka det inte krävs licens.

10. I fråga om undantag i säkerhetssyfte gäller bestämmelserna i artikel XXI i GATT 1994.

11. Bestämmelserna i detta avtal skall inte ålägga någon medlem att lämna konfidentiella uppgifter, vilka skulle hindra lagars verkställighet eller på annat sätt strida mot det allmännas intresse eller skada legitima kommersiella intressen hos enskilda företag, offentliga eller privata.

Artikel 2

Automatisk importlicensiering [1]

1. Automatisk importlicensiering definieras som importlicensiering när ansökan beviljas i samtliga fall och när den är i överensstämmelse med kraven i punkt 2(a).

2. Följande bestämmelser [2] skall utöver bestämmelserna i artikel 1.1-11 och i punkten 1 i denna artikel tillämpas på automatiska importlicensförfaranden:

(a) förfaranden för automatisk licensiering skall inte tillämpas på ett sådant sätt att de har en begränsande inverkan på import som är underkastad automatisk licensiering. Förfaranden för automatisk licensiering skall anses ha handelsbegränsande inverkan om inte, bland annat

(i) varje privatperson, företag eller institution som uppfyller den importerande medlemmens legala krav för att bedriva import som inbegriper varor som är underkastade automatisk licensiering har lika rätt att söka och erhålla importlicenser,

(ii) licensansökningar får lämnas in alla arbetsdagar fram till varornas förtullning,

(iii) licensansökningar som lämnas in rätt och fullständigt ifyllda beviljas omedelbart efter mottagandet, i den mån det är möjligt av administrativa skäl, men åtminstone inom en tidsrymd av maximalt 10 arbetsdagar,

(b) medlemmarna erkänner att automatisk importlicensiering kan vara nödvändig när andra lämpliga förfaranden inte kan användas. Automatisk importlicensiering får upprätthållas så länge som de omständigheter som ledde till dess införande består och så länge som dess bakomliggande administrativa syften inte kan uppnås på lämpligare sätt.

---

[1] De importlicensförfaranden som innebär krav på att ställa säkerhet som inte har någon begränsande inverkan på importen skall anses falla inom ramen för punkterna 1 och 2.

[2] En u-landsmedlem, som inte var part i den överenskommelse om importlicensförfaranden som överenskoms den 12 april 1979, som har särskilda svårigheter att uppfylla kraven i (a) (ii) och (a) (iii), kan, efter anmälan till kommittén, uppskjuta tillämpningen av dessa moment högst två år från den tidpunkt då WTO-avtalet träder i kraft för medlemmen i fråga.

Artikel 3

Icke-automatisk importlicensiering

1. Följande bestämmelser skall tillsammans med bestämmelserna i artikel 1.1-11 gälla för icke-automatiska förfaranden för importlicensiering. Icke-automatiska förfaranden för importlicensiering definieras som importlicensiering som inte omfattas av artikel 2.1.

2. Icke-automatisk licensiering skall inte ha någon handelsbegränsande eller handelssnedvridande inverkan på importen utöver vad som orsakas av restriktionerna i fråga. Icke-automatiska förfaranden för licensiering skall i omfattning och varaktighet stå i relation till den åtgärd som de används för och skall inte vara mer administativt betungande än vad som är absolut nödvändigt för att administrera åtgärden.

3. I de fall licenskrav används för andra ändamål än för att tillämpa kvantitativa restriktioner, skall medlemmarna offentliggöra tillräcklig information för att andra medlemmar och affärsmän skall få kännedom om grunden för att bevilja och/eller fördela licenser.

4. Om en medlem ger möjlighet för privatpersoner, företag eller intitutioner att begära undantag eller avvikelser från ett licenskrav skall uppgift om detta ingå i den information som offentliggörs enligt artikel 1.4 liksom uppgifter om hur man framställer en sådan begäran samt, i den utsträckning det är möjligt, en uppgift om under vilka omständigheter sådana önskemål kan prövas.

5. (a) Medlemmarna skall, på begäran av en medlem som har intresse av handeln med den berörda varan, lämna alla erforderliga uppgifter om

(i) restriktionernas tillämpning,

(ii) de importlicenser som beviljats under en nyligen förfluten tidsperiod,

(iii) fördelningen av sådana licenser mellan leverantörsländer,

(iv) när så är möjligt, importstatistik (dvs. värde och/eller kvantitet) för de varor som är underkastade importlicensiering. U-landsmedlemmarna förväntas inte påta sig ytterligare administrativa eller finansiella bördor i samband härmed,

(b) medlemmar som administrerar kvoter genom licensiering skall offentliggöra kvoternas totalbelopp vad avser kvantitet och/eller värde, dagen för kvoternas ikraftträdande och upphörande samt alla ändringar som görs, inom de tidsperioder som anges i artikel 1.4 och på ett sådant att regeringar och affärsmän ges möjlighet att bekanta sig med dem,

(c) i fråga om kvoter som fördelas mellan leverantörsländer skall den medlem som tillämpar restriktionerna utan dröjsmål underrätta samtliga övriga medlemmar som har intresse av att leverera den berörda varan om de andelar av kvoten, räknat efter kvantitet och värde, som för ifrågavarande period tilldelats de olika leverantörsländerna samt skall offentliggöra informationen inom de tidsperioder som anges i artikel 1.4 och på ett sådant sätt att regeringar och affärsmän ges möjlighet att bekanta sig med dem,

(d) när situationer uppstår som gör det nödvändigt att föreskriva ett tidigt datum för öppnande av kvoter skall de uppgifter som det hänvisas till i artikel 1.4 offentliggöras inom de tidsperioder som anges i artikel 1.4 och på ett sådant sätt att regeringar och affärsmän ges möjlighet att bekanta sig med dem,

(e) varje privatperson, företag eller institution som uppfyller den importerande medlemmens rättsliga och administrativa krav skall ha lika rätt att söka licens och få den prövad. Om licensansökan inte beviljas skall den sökande på begäran underrättas om skälen till detta samt ha rätt att överklaga eller begära förnyad prövning enligt den importerande medlemmens inhemska lagar eller förfaranden;

(f) tiden för behandling av ansökningar skall, utom när det inte är möjligt av skäl utom medlemmens kontroll, inte vara längre än 30 dagar om ansökningarna prövas när de mottas, dvs. enligt principen "först till kvarn", och inte längre än 60 dagar om alla ansökningar prövas samtidigt. I det senare fallet skall tiden för behandling av ansökningar anses börja dagen efter den sista ansökningsdagen i den angivna ansökningsperioden,

(g) licensens giltighetstid skall vara skälig och inte så kort att den utesluter import. Licensens giltighetstid skall inte utesluta import från avlägsna källor utom i särskilda fall när importen är nödvändig för att möta oförutsedda kortsiktiga behov,

(h) vid administreringen av kvoter skall medlemmarna inte hindra importen från att äga rum i enlighet med de utfärdade licenserna och inte heller söka hindra att kvoterna utnyttjas till fullo,

(i) vid utfärdandet av licenser skall medlemmarna ta hänsyn till önskvärdheten av att utfärda dessa för varor i ekonomiska kvantiteter,

(j) vid fördelning av licenser bör medlemmen beakta den sökandes tidigare import. I detta avseende bör hänsyn tas till huruvida licenser som tidigare utfärdats åt sökanden har fullt utnyttjats under en näraliggande representativ period. I fall där licenser inte har utnyttjats till fullo skall medlemmen undersöka orsakerna till detta och beakta detta vid fördelningen av nya licenser. Möjligheterna att tillförsäkra nya importörer en rimlig andel av licenserna skall också beaktas, varvid hänsyn bör tas till önskvärdheten av att utfärda licenser för varor i ekonomiska kvantiteter. I detta avseende bör särskild hänsyn tas till importörer av varor från u-landsmedlemmar, särskilt från de minst utvecklade u-landsmedlemmarna,

(k) i fråga om kvoter som administreras med hjälp av licenser och som inte fördelas bland leverantörsländer, skall det stå licensinnehavare[1] fritt att välja importkälla. I fråga om kvoter som fördelats bland leverantörsländer skall licensen klart ange landet eller länderna,

(l) vid tillämpningen av artikel 1.8, får utjämnande justeringar göras i framtida licenstilldelningar i de fall då importen överskridit en tidigare licensnivå.

Artikel 4

Institutioner

Härmed upprättas en kommitté för importlicensiering sammansatt av representanter från var och en av medlemmarna. Kommittén skall utse sin egen ordförande och vice ordförande och skall sammanträda när så är nödvändigt för att bereda medlemmarna tillfälle att konsultera i frågor som hänför sig till detta avtals funktion eller främjandet av dess syften.

Artikel 5

Anmälan

1. Medlemmar som inför licensförfaranden eller ändringar i dessa förfaranden skall anmäla detta till kommittén inom 60 dagar från offentliggörandet.

2. Anmälningar om införande av importlicensförfaranden skall innehålla följande uppgifter:

(a) en förteckning över de varuslag som är föremål för licensförfaranden,

(b) kontaktorgan för information om vem som är berättigad att söka licens,

(c) myndighet(er) för inlämnande av ansökningar,

(d) datum och namn på den publikation där licensförfaranden offentliggörs,

(e) angivande av huruvida licensförfarandet är automatiskt eller icke-automatiskt enligt de definitioner som omfattas av artiklarna 2 och 3.

(f) i de fall då automatiska importlicensförfaranden tillämpas, deras administrativa syfte,

(g) i de fall då icke-automatiska importlicensförfaranden tillämpas, angivande av vilken åtgärd som vidtas genom licensförfarandet och

(h) licensförfarandets förväntade varaktighet om denna kan uppskattas med någon sannolikhet och, om så inte är fallet, anledningen till varför denna uppgift inte kan lämnas.

3. Anmälningar om ändringar i importlicensieringsförfaranden skall ange de faktorer som nämnts ovan, om ändringar i dessa inträffar.

4. Medlemmarna skall anmäla till kommittén den/de publikation(er) i vilken/vilka den information som krävs i artikel 1.4 kommer att offentliggöras.

5. Varje berörd medlem som anser att en annan medlem inte har anmält införandet av ett licensförfarande eller ändringar däri i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1 t.o.m. 3 kan uppmärksamma denna andra medlem på detta. Om anmälan inte görs omedelbart därefter, får medlemmen själv anmäla licensförfarandet eller ändringar däri, inklusive tillämplig och tillgänglig information.

Artikel 6

Samråd och tvistlösning

Samråd och tvistlösning i frågor som rör tillämpningen av detta avtal skall ske enligt bestämmelserna i artikel XXII och XXIII i GATT 1994, såsom de utformats och tillämpas enligt Överenskommelsen om tvistlösning.

Artikel 7

Översyn

1. Kommittén skall när så är nödvändigt, men åtminstone en gång vartannat år, se över detta avtals genomför-

[1] Ibland benämnda "kvotinnehavare".

ande och funktion, under beaktande av dess syften samt de rättigheter och skyldigheter som följer av det.

2. Till grund för kommitténs översyn skall sekretariatet utarbeta en faktaredovisning på grundval av de uppgifter som lämnats i enlighet med artikel 5, svar på det årliga frågeformuläret om importlicensförfaranden [1] och andra relevanta tillförlitliga uppgifter som det har tillgång till. Denna redovisning skall utgöra en sammanfattning av de förutnämnda uppgifterna, och särskilt utvisa ändringar eller utveckling under den period som är föremål för översyn samt innefatta varje annan uppgift som kommittén kommit överens om.

3. Medlemmarna åtar sig att fylla i det årliga frågeformuläret om importlicensförfaranden skyndsamt och fullständigt.

4. Kommittén skall underrätta Varuhandelsrådet om utvecklingen under den period som omfattas av en sådan översyn.

Artikel 8

Slutbestämmelser

Förbehåll

1. Förbehåll får inte göras för någon av bestämmelserna i detta avtal utan de andra medlemmarnas medgivande.

Inhemsk lagstiftning

2 (a) Varje medlem skall, senast dagen för WTO-avtalets ikraftträdande, säkerställa att dess lagar, förordningar och administrativa förfaranden överensstämmer med bestämmelserna i detta avtal.

(b) Varje medlem skall underrätta kommittén om ändringar i dess lagar och andra författningar som har samband med detta avtal samt om ändringar i tillämpningen av dessa lagar och andra författningar.

---

[1] Ursprungligen distribuerad som GATT 1947 – dokument L/3515 av den 23 mars 1971.

AVTAL OM SUBVENTIONER OCH UTJÄMNINGSÅTGÄRDER

MEDLEMMARNA KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

DEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Definition av en subvention

1.1 I detta avtal skall en subvention anses föreligga om

(a) (1) ett finansiellt bidrag från regering eller en offentlig myndighet inom en medlems territorium (i detta avtal benämnd "stat") förekommer, dvs. när

(i) ett statligt förfarande medför en direkt överföring av medel (t.ex. bidrag, lån och kapitaltillskott), eller en möjlig direkt överföring av medel eller förpliktelser (t.ex. lånegarantier),

(ii) statsintäkter som annars skulle tas in inte drivs in eller efterskänks (t.ex. finansiella incitament såsom skattereduktion) [1],

(iii) staten tillhandahåller varor eller tjänster andra än allmän infrastruktur, eller upphandlar varor,

(iv) staten gör utbetalningar via en fond, eller anförtror eller beordrar ett privat organ att utföra en eller flera av funktionerna enligt (i)–(iii) ovan som vanligtvis ligger inom statens kompetens och som i praktiken inte skiljer sig från normal statlig praxis,

eller

(2) det förekommer någon annan form av inkomst- eller prisstöd enligt artikel XVI i GATT 1994,

och

(b) en förmån därigenom beviljas.

1.2 En subvention enligt punkt 1 skall omfattas av bestämmelserna i del II, del III eller V enbart om en sådan subvention är selektiv enligt bestämmelserna i artikel 2.

Artikel 2

Selektivitet

2.1 För att fastställa om en subvention enligt artikel 1.1 är selektivt riktad till ett företag eller en industri eller en grupp av företag eller industrier (i detta avtal benämnt "vissa företag") inom det utbetalande landets jurisdiktion, skall följande principer tillämpas.

(a) Om myndigheten som beviljar subventionen, eller den lagstiftning som reglerar denna myndighet, uttryckligen riktar subventionen till vissa företag, skall subventionen anses vara selektiv.

(b) I fall då den myndighet som beviljar subventionen, eller den lagstiftning som reglerar denna myndighet fastställer objektiva kriterier eller villkor [2] som avgör berättigandet till och storleken av en subvention, skall selektivitet inte anses föreligga under förutsättning att alla som uppfyller kraven för subventionen också får den och att sådana kriterier och villkor strikt följs. Kriterierna och villkoren måste vara klart och tydligt angivna i lag, annan författning eller annan offentlig handling för att kunna kontrolleras.

(c) Om det finns anledning att tro att en subvention i själva verket är selektiv trots att en tillämpning av principerna i a) och b) visar motsatsen, får även andra faktorer undersökas. Sådana faktorer är att ett begränsat antal företag utnyttjar ett subventionsprogram, att vissa företag dominerar utnyttjandet av ett subventionsprogram, att vissa företag får oproportionerligt stora subventioner, samt graden av godtycke när den ansvariga myndigheten beslutar att bevilja en subvention [3]. Vid tillämpningen av detta moment skall hänsyn tas till såväl diversifie-

[1] I enlighet med bestämmelserna i artikel XVI av GATT 1994 (anmärkning till artikel XVI) och bestämmelserna i bilaga I–III i detta avtal skall befrielse av en exportvara från tullar eller skatter som åvilar en vara av samma slag som är ämnad för inhemsk konsumtion, eller återbäring av sådana tullar eller skatter till belopp som inte överstiger de pålagda avgifterna, inte anses innebära en subvention.

[2] Med objektiva kriterier och villkor förstås här kriterier och villkor som är neutrala, som inte gynnar vissa företag framför andra, och som är ekonomiska till sin karaktär och kan tillämpas horisontellt, såsom antalet anställda i eller storleken av ett företag.

[3] I detta sammanhang skall särskild hänsyn tas till uppgifter om hur ofta subventioner vägras eller godkänns och skälen till sådana beslut.

ringsgraden av ekonomiska verksamhet inom den beviljande myndighetens ansvarsområde som till den tid som subventionsprogrammet har varit i kraft.

2.2 En subvention som begränsas till vissa företag inom ett avgränsat geografiskt område inom den beviljande myndighetens ansvarsområde skall anses vara selektiv. Fastställande och förändringar av generellt tillämpliga skattesatser på alla behöriga beslutsnivåer, skall inte anses utgöra en selektiv subvention enligt detta avtal.

2.3 Alla subventioner som omfattas av bestämmelserna i artikel 3 skall anses vara selektiva.

2.4 Alla beslut rörande selektivitet enligt bestämmelserna i denna artikel skall vara klart och tydligt undanbyggda genom faktiska bevis.

DEL II

FÖRBJUDNA SUBVENTIONER

Artikel 3

Förbud

3.1 Med undantag för vad som stadgas i Avtalet om jordbruk skall följande subventioner enligt betydelsen i artikel 1 anses vara förbjudna

(a) subventioner som, rättsligen eller i praktiken [1] bestäms av exportresultat, ensamt eller som ett av flera krav, inbegripet de subventioner som exemplifieras i bilaga I [2],

(b) subventioner som bestäms av krav på att inhemska varor används framför importerade, oavsett om detta är det enda kravet eller ett av flera villkor.

3.2 En medlem skall varken bevilja eller upprätthålla subventioner enligt punkt 1.

[1] Detta krav är uppfyllt om fakta visar att beviljandet av subventionen, även om det inte är rättsligt bestämt av exportresultat, i praktiken är bundet till faktisk eller förväntad export eller exportintäkter. Även om en subvention beviljas för exportföretag skall denna omständighet inte i sig anses utgöra en exportsubvention enligt med denna bestämmelse.

[2] De åtgärder som enligt bilaga I inte anses vara exportsubventioner skall inte vara förbjudna enligt denna eller någon annan bestämmelse i detta avtal.

Artikel 4

Motåtgärder

4.1 Närhelst en medlem har anledning att misstänka att en förbjuden subvention beviljas eller upprätthålles av en annan medlem, kan medlemmen begära samråd med sådan annan medlem.

4.2 En begäran om samråd enligt punkt 1 skall innehålla en redogörelse för tillgängliga bevis angående förekomsten och arten av subventionen i fråga.

4.3 Efter en begäran om samråd enligt punkt 1, skall den medlem som misstänks bevilja eller upprätthålla subventionen i fråga inleda sådant samråd så snabbt som möjligt. Syftet med samråd skall vara att klargöra de faktiska förhållandena och att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

4.4 Om en ömsesidigt godtagbar lösning inte uppnåtts inom 30 dagar [3] från begäran om samråd kan varje medlem som deltagit i sådana samråd hänskjuta frågan till tvistlösningsorganet ("DSB") för omedelbart upprättande av en panel, såvida inte DSB enhälligt beslutar att en panel inte ska upprättas.

4.5 När en panel upprättats kan den begära hjälp av den permanenta expertgruppen [4] (i detta avtal benämnd "PGE") för att pröva huruvida åtgärden i fråga är en förbjuden subvention. PGE skall, på begäran, omedelbart granska bevisen rörande förekomsten och arten av åtgärden i fråga och skall ge den medlem som tillämpar eller upprätthåller åtgärden möjlighet att visa att den inte är en förbjuden subvention. PGE skall rapportera sina slutsatser till panelen inom en tidsgräns som fastställts av panelen. PGE:s slutsatser om åtgärden i fråga är en förbjuden subvention eller inte, skall accepteras av panelen utan förbehåll.

4.6 Panelen skall överlämna sin slutrapport till parterna i tvisten. Rapporten skall distribueras till alla medlemmar inom 90 dagar från den dag då panelen sammansattes och dess mandat fastställdes.

4.7 Om åtgärden i fråga befinns vara en förbjuden subvention, skall panelen rekommendera den subventionerande medlemmen att utan dröjsmål upphöra med subventionen. Härvidlag skall panelen i sin rekommendation ange när åtgärden måste upphöra.

4.8 Inom 30 dagar från den dag då panelens rapport utfutärdats till samtliga medlemmar, skall rapporten

[3] Varje tidsgräns som anges i denna artikel får förlängas efter ömsesidig överenskommelse.

[4] Såsom fastställd i artikel 24.

antas av DSB såvida inte en av parterna i tvisten meddelar DSB sin avsikt att överklaga eller att DSB enhälligt beslutar att inte anta rapporten.

4.9 Om en panelrapport överklagas, skall Överprövningsorganet meddela sitt beslut inom 30 dagar från den dag en part i tvisten formellt anmäler sin avsikt att överklaga. Om Överprövningsorganet bedömer att det inte kan lägga fram sin rapport inom 30 dagar, skall det skriftligen informera DSB om skälen till förseningen och göra en uppskattning av när rapporten senast kommer att läggas fram. Överprövningen skall aldrig pågå längre än 60 dagar. Rapporten från Överprövningsorganet skall antas av DSB och villkorslöst godtas av parterna i tvisten, såvida inte DSB enhälligt beslutar att inte anta rapporten inom 20 dagar efter den dag den utfärdats till medlemmarna [1].

4.10 Om DSB:s rekommendationer inte följs inom den av panelen fastställda tiden, som skall räknas från den dag då panelrapporten eller rapporten från Överprövningsorganet antas, skall DSB bemyndiga den klagande medlemmen att vidta lämpliga [2] motåtgärder, såvida inte DSB enhälligt beslutar att avvisa denna begäran.

4.11 Om en part i tvisten begär skiljedom enligt artikel 22.6 i Överenskommelsen om tvistlösning ("DSU"), skall skiljedomaren avgöra om motåtgärderna är lämpliga [3].

4.12 I fråga om tvister som förs enligt denna artikel skall tillämpas halva de tidsgränserna som gäller enligt DSU för handläggning av tvister, med undantag för de tidsgränser som särskilt anges i denna artikel.

DEL III

ANGRIPBARA SUBVENTIONER

Artikel 5

Negativa effekter

Ingen medlem skall genom subventioner som avses i artikel 1.1 och 1.2, orsaka negativa effekter för andra medlemmars intressen, dvs.

(a) skada på annan medlems inhemska industri [4],

(b) upphävande eller minskning av förmåner som direkt eller indirekt tillkommer annan medlem enligt GATT 1994, särskilt förmåner i form av medgivanden som bundits i enlighet med artikel II i GATT 1994 [5],

(c) allvarlig skada på annan medlems intressen [6].

Denna artikel gäller inte subventioner för jordbruksvaror enligt artikel 13 i Avtalet om jordbruk.

Artikel 6

Allvarlig skada

6.1 Allvarlig skada enligt artikel 5(c) skall anses föreligga när

(a) värdet av den sammanlagda subventioneringen [7] av en vara överstiger 5 procent [8],

(b) subventioner ges för att täcka en industris driftsunderskott,

(c) subventioner ges för att täcka ett företags driftsunderskott om det inte avser en engångsåtgärd som inte upprepas eller kan upprepas för samma företag och som beviljas enbart i syfte att vinna tid för en långsiktig lösning och i syfte att undvika omedelbara sociala problem,

(d) efterskänkande av skulder, dvs. efterskänkande av skulder till staten och bidrag för att täcka återbetalning av skulder [9].

---

(1) Om ett ordinarie DSB-möte inte är schemalagt under denna tid, skall ett särskilt DSB-möte hållas för detta ändamål.

(2) Detta uttryck är inte avsett att tillåta motåtgärder som är oproportionerliga i ljuset av att subventionen i fråga är förbjuden.

(3) Detta uttryck är inte avsett att tillåta motåtgärder som är oproportionerliga i ljuset av att subventionen i fråga är förbjuden.

(4) Uttrycket "skada på den inhemska industrin" har här samma betydelse som i del V.

(5) Uttrycket "upphävande eller minskning" har i detta avtal samma betydelse som i tillämpliga bestämmelser i GATT 1994, och förekomsten av sådan upphävande eller minskning skall fastställas i enlighet med den praxis som utvecklats vid tillämpningen av dessa bestämmelser.

(6) Uttrycket "allvarlig skada på annan medlems intressen" används här med samma betydelse som i artikel XVI. I i GATT 1994 och inkluderar hot om allvarlig skada.

(7) Den sammanlagda värdermässiga subventioneringen skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i bilaga IV.

(8) Tröskelvärdet i denna punkt gäller inte civila flygplan eftersom särskilda multilaterala regler förväntas för civila flygplan.

(9) Medlemmarna erkänner att när ett villkorslån till ett program för civila flygplan inte helt återbetalas på grund av att den faktiska försäljningen är lägre än den förväntade, skall detta i sig inte utgöra allvarlig skada enligt denna punkt.

6.2 Oaktat bestämmelserna i punkt 1, skall allvarlig skada inte anses föreligga om den subventionerande medlemmen kan påvisa att subventionen i fråga inte har haft någon av de effekter som räknas upp i punkt 3.

6.3 Allvarlig skada enligt artikel 5(c) kan uppstå om ett eller flera av följande förhållanden råder

(a) subventionen får till effekt att import av vara av samma slag från annan medlem till den subventionerande medlemmen ersätts eller hindras,

(b) subventionen får till effekt att export av vara av samma slag från annan medlem till tredje land ersätts eller hindras,

(c) subventionen får till effekt att den subventionerade varan säljs till betydligt lägre pris än vara av samma slag på samma marknad från annan medlem, eller leder till betydande prissänkningar eller prispress eller förlorade försäljningar på samma marknad,

(d) subventionen får till effekt att den subventionerande medlemmens andel av världsmarknaden för en viss subventionerad råvara [1] ökar jämfört med dennes genomsnittliga andel under den föregående treårsperioden och denna ökning utvecklats jämt under den tid som subventionen beviljats.

6.4 Ersättning eller förhindrande av export i punkt 3(b) skall, med beaktande av bestämmelserna i punkt 7, också anses föreligga när det visats att den relativa marknadsandelen för en icke-subventionerad vara av samma slag har förändrats i negativ riktning (under en rimligt representativ period, som är tillräckligt lång för att visa en tydlig marknadstrend för varan i fråga, som regel minst ett år). "Förändringar av relativ marknadsandel" skall innefatta följande situationer: (a) en ökad marknadsandel för den subventionerade varan, (b) marknadsandelen för den subventionerade varan förblir oförändrad under förhållanden då den skulle ha sjunkit i avsaknad av subventioner, (c) marknadsandelen för den subventionerade varan har sjunkit, men långsammare än vad som skulle ha varit fallet utan subventioner.

6.5 Vid tillämpning av punkt 3(c) skall prisunderskridande omfatta alla fall där prisunderskridandet styrkts genom en prisjämförelse mellan den subventionerade varan och en icke-subventionerad vara av samma slag på samma marknad. Denna jämförelse skall göras i samma handelsled och vid jämförbara tidsperioder och ta vederbördig hänsyn till alla andra faktorer som påverkar jämförbarheten. Om en sådan direkt jämförelse inte är möjlig skall förekomsten av prisunderskridande kunna styrkas utifrån värdet av de exporterade enheterna.

6.6 Varje medlem på den marknad som påstås ha blivit allvarligt skadad skall, i enlighet med bestämmelserna i punkt 3 i bilaga V, tillhandahålla parterna i en tvist enligt artikel 7 och den panel som upprättats enligt artikel 7.4, alla relevanta uppgifter som kan erhållas avseende förändringar av parternas i tvisten marknadsandelar liksom i fråga om priser på berörda varor.

6.7 Allvarlig skada till följd av att import eller export ersätts eller hindras enligt punkt 3, skall inte anses uppkomma om någon av följande omständigheter föreligger [2] under den berörda perioden.

(a) förbud eller restriktioner för export av vara av samma slag från den klagande medlemmen eller för import från den klagande medlemmen till den marknad i tredje land som berörs,

(b) beslut av en importerande stat med handels- eller statshandelsmonopol för varan i fråga om att av andra än affärsmässiga skäl, importera från annat land eller andra länder i stället för från den klagande medlemmen,

(c) naturkatastrofer, strejker, transportavbrott eller annan *force majeure* som i väsentlig grad påverkar tillverkning, kvalitet, kvantitet och priser för varor tillgängliga för export från den klagande medlemmen,

(d) förekomst av överenskommelser som begränsar exporten från den klagande medlemmen,

(e) frivillig minskning av utrymmet för export av varan i fråga från den klagande medlemmen (t.ex. när företag i det klagande medlemslandet på egen hand valt att omfördela exporten av denna vara till nya marknader),

(f) oförmåga att uppfylla normer och andra krav i fråga om regleringen i importlandet.

[1] Om inte andra särskilt avtalade multilaterala regler gäller för råvaran i fråga.

[2] Även om vissa omständigheter uppräknas i denna punkt betyder detta inte att de får någon rättslig status enligt vare sig GATT 1994 eller detta avtal. Dessa omständigheter får inte vara isolerade, sporadiska eller på annat sätt betydelselösa.

6.8 När omständigheter enligt punkt 7 inte föreligger, skall förekomsten av allvarlig skada fastställas på grundval av de uppgifter som lämnats till panelen eller som denna själv samlat in, inbegripet uppgifter som lämnats enligt bestämmelserna i bilaga V.

6.9 Denna artikel gäller inte subventioner som upprätthålls för jordbruksprodukter enligt artikel 13 i Avtalet om jordbruk.

Artikel 7

Motåtgärder

7.1 Med undantag för vad som stadgas i artikel 13 i Avtalet om jordbruk, får en medlem som har anledning att tro att en subvention som avses i artikel 1, som beviljats eller upprätthålls av annan medlem, förorsakar skada för inhemsk industri eller till att förmåner upphävs eller minskas eller till annan allvarlig skada, begära samråd med sådan annan medlem.

7.2 En begäran om samråd enligt punkt 1 skall innehålla en redogörelse för tillgängliga bevis angående (a) förekomsten och arten av subventionen i fråga och (b) skada på den inhemska industrin, eller upphävande eller minskning av förmåner, eller allvarlig skada [1] som orsakats den medlem som begärt samråd.

7.3 På begäran om samråd enligt punkt 1, skall den medlem som misstänks ge eller upprätthålla subventionen i fråga inleda samråd så snabbt som möjligt. Syftet med samrådet skall vara att klarlägga de faktiska omständigheterna och att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning.

7.4 Om samrådet inte har lett till en ömsesidigt godtagbar lösning inom 60 dagar [2], får medlem som deltar i sådana samråd hänskjuta frågan till DSB för upprättande av en panel, såvida inte DSB enhälligt beslutar att en panel inte skall upprättas. Panelens sammansättning och mandat skall fastställas inom 15 dagar från den dag panelen upprättades.

7.5 Panelen skall granska ärendet och överlämna sin slutrapport till parterna i tvisten. Rapporten skall sändas till alla medlemmar inom 120 dagar från den dag panelen sammansattes och dess mandat fastställdes.

7.6 Rapporten skall antas av DSB [3] inom 30 dagar från den dag då panelens rapport utfärdats till samtliga medlemmar, såvida inte en av parterna i tvisten meddelar DSB sin avsikt att överklaga eller DSB enhälligt beslutar att inte anta rapporten.

7.7 När en panelrapport överklagas, skall Överprövningsorganet meddela sitt beslut inom 60 dagar från den dag då en part i tvisten formellt anmäler sin avsikt att överklaga. Om Överprövningsorganet bedömer att det inte kan lägga kam sin rapport inom 60 dagar, skall det skriftligen informera DSB om skälen till förseningen och göra en uppskattning av när rapporten senast kommer att lägas fram. Överprövningen skall aldrig pågå längre än 90 dagar. Rapporten från Överprövningsorganet skall antas av parterna i tvisten, såvida inte DSB enhälligt beslutar att inte anta rapporten inom 20 dagar från den dag då den lämnats till medlemmarna [3].

7.8. När en panelrapport eller en rapport från Överprövningsorganet antas som visar att en subvention har orsakat negativa effekter för annan medlem enligt artikel 5, skall medlemmen som ger eller upprätthåller subventionen vidta lämpliga åtgärder för att eliminera dessa effekter eller dra tillbaka subventionen.

7.9 Om medlemmen inte har vidtagit lämpliga åtgärder för att undanröja de negativa effekterna eller inte dragit tillbaka subventionen inom sex månader från den dag DSB antar panelrapporten eller rapporten från Överprövningsorganet, och i avsaknad av överenskommelse om kompensation, skall DSB bemyndiga den klagande medlemmen att vidta motåtgärder som motsvarar omfattningen och arten av de konstaterade negativa effekterna, såvida inte DSB enhälligt beslutar att avvisa denna begäran.

7.10 Om en part i tvisten begär skiljedom enligt artikel 22.6 i DSU, skall skiljedomaren avgöra om motåtgärderna motsvarar graden och arten av konstaterade negativa effekter.

---

(1) När en begäran avser en subvention som anses orsaka allvarlig skada enligt punkt 1.6, får tillgängliga bevis om allvarlig skada begränsas till tillgängliga bevis för om förutsättningarna enligt punkt 1.6 är uppfyllda eller inte.

(2) Alla tidsgränser enligt denna artikel får förlängas efter ömsesidig överenskommelse.

(3) Om ett ordinarie DSB-möte inte är inplanerat under denna tid, skall ett särskilt DSB-möte hållas för detta ändamål.

DEL IV

ICKE-ANGRIPBARA SUBVENTIONER

Artikel 8

Fastställande av icke-angripbara subventioner

8.1 Följande subventioner skall anses vara icke-angripbara [1]

(a) subventioner som inte är selektiva enligt artikel 2,

(b) subventioner som är selektiva enligt artikel 2 men som uppfyller villkoren enligt punkt 2(a), 2(b) eller 2(c) nedan.

8.2 Följande subventioner skall anses vara icke-angripbara trots bestämmelserna i del III och V

(a) stöd till forskningsaktiviteter som utförs av företag eller högre utbildnings- eller forskningsinstitut på uppdrag av företag om [2] [3] [4]

stödet motsvarar [5] högst 75 procent av kostnaderna för industriell forskning [6] eller 50 procent av kostnaderna för utveckling innan varan introduceras på marknaden [7] [8],

och under förutsättning att sådant stöd är begränsat till att enbart täcka

(i) kostnader för personal (forskare, tekniker och annan stödpersonal som uteslutande arbetar med forskningsverksamhet,

(ii) kostnader för instrument, utrustning, mark och byggnader som uteslutande och permanent används för forskningsverksamhet (utom när de avyttras på affärsmässiga grunder),

(iii) kostnader för konsulttjänster och liknande tjänster som enbart avser forskning, inbegripet forskning som köps in, tekniskt kunnande, patent, osv,

(iv) andra allmänna omkostnader som direkt uppkommit till följd av forskningen,

(v) andra löpande kostnader (såsom kostnader för material, insatsvaror och andra liknande kostnader), som direkt uppkommit till följd av forskningen.

(b) icke-selektiva stöd (enligt betydelsen i artikel 2) till regioner med ogynnsamma förhållanden inom en medlems territorium, som beviljas inom ramen för regionalt utvecklingsprogram [9] till stödberättigade regioner, under förutsättning att

(i) varje region med ogynnsamma förhållanden är ett tydligt avgränsat, sammanhängande geografiskt område med ekonomisk och administrativ identitet,

---

(1) Det erkänns att det är mycket vanligt att medlemmar ger statliga stöd för olika ändamål och att det faktum att vissa stöd kanske inte uppfyller kraven för att anses vara icke-angripbara enligt denna artikel inte i sig begränsar en medlems möjlighet att ge sådant stöd.

(2) Tröskelvärdet i denna punkt gäller inte civila flygplan eftersom särskilda multilaterala regler förväntas för civila flygplan.

(3) Senast 18 månader efter den dag då WTO-avtalet träder i kraft skall kommittén för subventioner och utjämningsåtgärder, upprättad enligt artikel 24 (i detta avtal benämnd "kommittén", granska funktionen av bestämmelserna i 2(a) i syfte att göra alla ändringar som är nödvändiga för att förbättra denna. Kommittén skall, när den överväger eventuella ändringar noggrant pröva definitionerna av kategorierna i denna punkt i ljuset av medlemmarnas erfarenhet av forskningsprogram och arbete i andra berörda internationella institutioner.

(4) Bestämmelserna i detta avtal gäller inte sådan grundforskning som utförs av högre utbildnings- och forskningsinstitut. Med termen "grundforskning" avses fördjupning av allmän vetenskaplig och teknisk kunskap som inte är knuten till industriella eller affärsmässiga mål.

(5) De tillåtna nivåerna för icke-angripbara stöd enligt denna punkt skall fastställas på grundval av det totala beloppet av här avsedda kostnader som uppstått under ett enskilt projekts varaktighet.

(6) Med begreppet "industriell forskning" avses planerad forskning och kritisk analys som syftar till att utveckla ny kunskap, för att sådan kunskap skall kunna användas för att utveckla nya produkter, tillverkningsprocessor eller tjänster, eller för att markant förbättra befintliga produkter, tillverkningsprocesser eller tjänster.

(7) Med begreppet "utveckling innan varan introduceras på marknaden" avses överföring av industriella forskningsresultat till en metod, utkast eller skiss till nya, ändrade eller förbättrade varor, processer eller tjänster oberoende av om de är avsedda för försäljning eller användning, fram till skapandet av den första prototypen som dock inte skall kunna användas i kommersiella syften. Det kan även inbegripa alternativa konceptuella utformningar och skisser av varor, processer eller tjänster och inledande demonstrationer eller pilotprojekt under förutsättning att dessa projekt inte kan omvandlas eller användas för industriell tillämpning eller kommersiell exploatering. Det inbegriper inte rutinmässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, tillverkningsmetoder, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.

(8) I program som innefattar både industriell forskning och utveckling innan varan marknadsförs, skall den tillåtna nivån för icke-angripbart stöd inte överstiga det enkla medelvärdet av icke-angripbara stöd som ingår i de två kategorier som nämns ovan, uträknat på grundval av alla kostnader som uppräknas i punkt (i) till (v) i denna punkt.

(9) Med "regionalt utvecklingsprogram" avses att regionala subventionsprogram skall vara en del av en internt sammanhållan och generellt tillämplig regional utvecklingspolitik och att subventioner för regional utveckling inte ges till geografiskt avlägsna orter som har liten eller nästan ingen betydelse för regionens utveckling.

(ii) regionen anses ha ogynnsamma förhållanden enligt neutrala och objektiva kriterier [1], som visar att regionens svårigheter beror på mer än tillfälliga omständigheter. Sådana kriterier måste vara klart angivna i lag, annan författning eller annan offentlig handling för att kunna kontrolleras,

(iii) kriterierna innefattar mått på ekonomisk utveckling grundat på åtminstone en av följande faktorer

- att antingen inkomst per capita eller hushållens inkomst per capita eller BNI per capita, inte överstiger 85 procent av medelvärdet för det berörda territoriet,

- att arbetslöshetsnivån motsvarar minst 110 procent av medelvärdet för territoriet ifråga,

enligt statistik över en treårsperiod. Mätningen kan emellertid ske med ett sammansatt mått och får innefatta andra faktorer.

(c) stöd för att underlätta anpassning av befintliga anläggningar [2] till nya miljökrav införda genom lag eller författning som resulterar i större restriktioner och finansiella påfrestningar på företagen, under förutsättning att stödet

(i) är en engångsföreteelse som inte återkommer, och

(ii) är begränsat till 20 procent av anpassningskostnaden, och

(iii) inte täcker kostnader för att ersätta och driva den subventionerade investeringen som måste bäras fullt ut av företag, och

(iv) är direkt kopplat till och avpassat efter ett företags planerade minskning av olägenheter och föroreningar, och inte täcker besparingar som kan uppnås i tillverkningskostnaderna, och

(v) är tillgängligt för alla företag som kan införa den nya utrustningen och/eller tillverkningsprocessen.

8.3 Ett subventionsprogram som genomförs med åberopande av bestämmelserna i punkt 2 skall anmälas till kommittén i enlighet med bestämmelserna i del VII. Sådan anmälan skall vara tillräckligt detaljerad för att ge andra medlemmar möjlighet att pröva om programmet är förenligt med villkoren och kriterierna i berörda bestämmelser i punkt 2. Medlemmarna skall också årligen lämna kommittén uppdaterad information, särskilt avseende de totala kostnaderna för varje program och alla förändringar av programmet. Övriga medlemmar har rätt att begära uppgifter om enskilda subventionsärenden inom ramen för ett anmält program [3].

8.4 På begäran av en medlem skall sekretariatet granska anmälningar enligt punkt 3 och om nödvändigt begära ytterligare uppgifter av den subventionerande medlemmen angående det anmälda program som granskas. Sekretariatet skall rapportera sina slutsatser till kommittén. På begäran skall kommittén omedelbart pröva sekretariatets slutsatser (eller om en granskning av sekretariatet inte begärts, själva anmälan), i syfte att fastställa om villkoren och kriterierna i punkt 2 har åsidosatts. Granskningen enligt denna punkt skall ha slutförts senast vid kommitténs första ordinarie möte efter det att subventionsprogrammet anmälts, under förutsättning att åtminstone två månader förflutit mellan anmälan och det ordinarie mötet. Granskningförfarandet enligt denna punkt skall på begäran också tillämpas i fråga om sådana väsentliga förändringar av ett program som anmälts i de årliga uppdateringarna enligt punkt 3.

8.5 På begäran av en medlem skall beslut av kommittén enligt punkt 4 eller avsaknaden av sådant beslut, liksom överträdelser i enskilda fall av de villkor som meddelats för anmält program, underställas bindande skiljedom. Skiljedomstolen skall redovisa sina slutsatser inom 120 dagar från den dag då frågan hänsköts till skiljedomstolen. Med undantag för vad som i övrigt sägs i denna punkt, skall DSU tillämpas i fråga om skiljedom som genomförs enligt denna punkt.

Artikel 9

Samråd och bemyndigade motåtgärder

9.1 Om en medlem, under den tid ett subventionsprogram, som är förenligt med artikel 8.2 genomförs, har anledning att tro att detta program har medfört allvarliga negativa effekter på denna medlems inhemska industri, i en sådan omfattning att skadan svårligen kan åtgärdas,

[1] Med "neutrala och objektiva kriterier" avses kriterier som inte favoriserar vissa regioner mer än vad som är lämpligt för att undanröja eller minska regionala skillnader inom ramen för det allmänna regionala utvecklingsprogrammet. För detta ändamål skall ett regionalt subventionsprogram ange övre gränser för de stödnivåer som kan utbetalas för varje subventionerat projekt. Sådana övre gränser måste differentieras med avseende på utvecklingsnivån inom respektive region som erhåller stöd och uttryckas i form av investeringskostnader eller kostnader för sysselsättningsskapande åtgärder. Fördelningen av stöd inom sådana gränser skall vara tillräckligt bred och rättvis för att undvika att subventioner till övervägande del utnyttjas av, eller att oproportionerligt stora belopp utbetals till, vissa enskilda företag enligt artikel 2.

[2] Med begreppet "befintliga anläggningar" avses sådan inrättningar som varit i bruk i åtminstone två år innan de nya miljökraven införs.

[3] Det erkänns att ingenting i dessa bestämmelser om anmälan kräver att konfidentiella uppgifter, inbegripet konfidentiella affärsuppgifter, skall utlämnas.

kan denna medlem begära samråd med den medlem som ger eller upprätthåller subventionen.

9.2 Den medlem som beviljar eller upprätthåller subventionsprogrammet i fråga, skall på begäran skyndsamt inleda samråd enligt punkt 1. Syftet med samrådet skall vara att klargöra de faktiska förhållandena och nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

9.3 Om en ömsesidigt godtagbar lösning inte har nåtts efter samråd enligt punkt 2 inom 60 dagar från det att samråd begärts, kan den medlem som begärt samråd hänskjuta frågan till kommittén.

9.4 När en fråga hänskjuts till kommittén skall denna omgående granska de faktiska förhållandena och bevisen om sådana negativa effekter som avses i punkt 1. Om kommittén finner att sådana effekter förekommer, kan den rekommendera den subventionerande medlemmen att ändra sitt program så att sådana effekter undanröjes. Kommittén skall meddela sina slutsatser inom 120 dagar från den dag frågan hänskjutits till den enligt punkt 3. Om rekommendationen inte har efterkommits inom sex månader, kan kommittén bemyndiga den klagande medlemmen att vidta lämpliga motåtgärder motsvarande omfattningen och arten av konstaterade effekter.

DEL V

UTJÄMNINGSÅTGÄRDER

Artikel 10

Tillämpning av artikel VI i GATT 1994 (1)

Medlemmarna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att införande av en utjämningstull (2) på en vara från en medlems område som importeras till en annan medlems område är i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel VI i GATT 1994 och med villkoren i detta avtal. Utjämningstullar får endast tas ut efter undersökning som påbörjats (3) och genomförts i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och Avtalet om jordbruk.

Artikel 11

Påbörjande och genomförande av undersökning

11.1 Med undantag för vad som stadgas i punkt 6 skall en undersökning för att fastställa förekomst, grad och verkan av påstådd subventionering, påbörjas efter skriftlig ansökan från den inhemska industrin eller dess ombud.

11.2 En ansökan enligt punkt 1 skall innehålla tillräcklig bevisning om (a) förekomsten av en subvention och om möjligt dess omfattning, (b) skada enligt artikel VI i GATT 1994 såsom den definieras i detta avtal och (c) orsakssamband mellan den subventionerade importen och den påstådda skadan. Rena påståenden utan stöd av relevanta bevis skall inte anses uppfylla de krav som uppställs i denna punkt. En ansökan skall innehålla uppgifter som rimligen är tillgängliga för den sökande om följande

(i) den sökandes identitet och en beskrivning av omfattningen och värdet av den sökandes inhemska tillverkning av vara av samma slag. Om en skriftlig ansökan görs av ombud för den inhemska industrin skall ansökan visa vilken industri ombudet representerar, genom en förteckning över samtliga kända inhemska tillverkare av varan av samma slag (eller sammanslutningar av inhemska tillverkare av sådan vara) och, såvitt möjligt, en beskrivning av omfattningen och värdet av vara av samma slag som redovisats av dessa tillverkare,

(ii) en fullständig beskrivning av den vara som påstås vara subventionerad, en förteckning över ursprungs- eller exportländerna i fråga, varje känd exportörs eller utländsk tillverkares identitet samt en förteckning över kända importörer av varan i fråga,

(iii) bevis angående förekomsten, omfattningen och arten av subventionen i fråga,

(1) Bestämmelserna i del II eller III får åberopas samtidigt med bestämmelserna i del V, dock skall när det gäller en viss subventions verkningar på den importerande medlemmens inhemska marknad, endast en form av skyddsåtgärd kunna förekomma (antingen en utjämningstull om kraven i del V är uppfyllda, eller en motåtgärd enligt artiklarna 4 eller 7). Bestämmelserna i del III och V skall inte åberopas avseende åtgärder som anses vara icke-angripbara i enlighet med bestämmelserna i del IV. Dock kan åtgärder enligt artikel 8.1 (a) granskas i syfte att fastställa om de är selektiva enligt artikel 2. I fråga om en subvention enligt punkt artikel 8.2 som inte har anmälts enligt artikel 8.3, får bestämmelserna i del III och V åberopas, men en sådan subvention skall behandlas såsom icke-angripbar om det fastställs att den uppfyller kraven enligt artikel 8.2.

(2) Uttrycket "utjämningstull" skall avse en särskild tull som tas ut för att uppväga en subvention som direkt eller indirekt beviljats framställning, tillverkning eller export av en vara i enlighet med vad som föreskrivs i artikel VI.3 i GATT 1994.

(3) Uttrycket "påbörja" i detta avtal avser förfarande genom vilken en medlem formellt inleder en undersökning enligt artikel 11.

(iv) bevis om att den påstådda skadan på den inhemska industrin är orsakad av utvecklingen av den subventionerade importen. Sådana bevis kan inbegripa uppgifter om utvecklingen av omfattningen av den import som påstås vara subventionerad, priseffekterna av denna import på vara av samma slag på den inhemska marknaden, och följderna av denna import för inhemska tillverkare enligt vad som framgår av fakta och index som har betydelse för den inhemska industrins förhållanden, t.ex. sådant som anges i artikel 15.2 och 15.4.

11.3 Myndigheterna skall undersöka riktigheten och tillförlitligheten av de bevis som presenterats i ansökan och fastställa om de är tillräckliga för att motivera en undersökning.

11.4 En undersökning enligt punkt 1 skall inte påbörjas såvida myndigheterna inte har fastställt, på grundval av en prövning av graden av stöd för eller motstånd mot den berörda inhemska industrins ansökan [1], att ansökan är gjord av denna industri eller av dess ombud [2]. Ansökan skall anses vara gjord av "den inhemska industrin eller dess ombud" om den stöds av de inhemska tillverkare vars sammanlagda tillverkning överstiger 50 procent av den totala tillverkningen av vara av samma slag som görs av tillverkare som antingen stödjer eller motsätter sig ansökan. Dock skall undersökningen inte påbörjas om de inhemska tillverkare som uttryckligen stödjer framställningen tillsammans svarar för mindre än 25 procent av den inhemska industrins sammanlagda tillverkning av vara av samma slag.

11.5 Myndigheterna skall undvika att offentliggöra ansökan om påbörjande av en undersökning, såvida inte beslut redan fattats om att inleda en undersökning.

11.6 Om de berörda myndigheterna på grund av särskilda omständigheter beslutar att inleda en undersökning utan att ha fått en skriftlig ansökan från den inhemska industrin eller dess ombud, skall de fortsätta undersökningen endast om de har tillräckliga bevis om subventionering, skada och ett orsakssamband enligt vad som sägs i punkt 2, för att motivera undersökningen.

11.7 Prövningen av bevisning om subventionering och skada skall ske samtidigt både vid (a) beslutet om en undersökning skall påbörjas eller inte och (b) fortlöpande under undersökningens gång, men senast med början vid den tidpunkt då provisoriska åtgärder får vidtas enligt detta avtal.

11.8 När varorna inte importeras direkt från ursprungslandet utan exporteras till importlandet via ett tredje land, skall bestämmelserna i detta avtal tillämpas i sin helhet och transaktionen eller transaktionerna skall enligt avtalet anses ha ägt rum mellan ursprungslandet och den importerande medlemmen.

11.9 En ansökan enligt punkt 1 skall avslås och en undersökning omedelbart avslutas så snart vederbörande myndigheter övertygat sig om att det inte finns tillräckliga bevis om vare sig subventionering eller skada för att motivera en fortsatt undersökning. En undersökning skall omedelbart avslutas i fall då myndigheterna finner att subventionens omfattning är minimal ("de minimis") eller att omfattningen av den faktiska eller potentiella subventionerade importen eller skadan är försumbar. Vid tillämpning av denna punkt skall subventionens omfattning anses vara minimal när subventionsmarginalen är mindre än 1 procent av det totala värdet.

11.10 En undersökning skall inte hindra tullklarering.

11.11 Undersökningar skall, utom när särskilda omständigheter föreligger, avslutas inom ett år och aldrig senare än 18 månader efter det att de påbörjats.

Artikel 12

Bevisning

12.1 Alla berörda medlemmar och parter i en utjämningstullundersökning skall informeras om de uppgifter myndigheterna kräver och ges tillräckliga möjligheter att skriftligen framlägga all den bevisning de anser ha betydelse för den aktuella undersökningen.

12.1.1 De exportörer, utländska tillverkare och berörda medlemmar som erhåller frågeformulär i en utjämningstullundersökning skall ges minst 30 dagar att besvara dem [3]. Vederbörlig hänsyn skall tas till varje begäran om förlängning av

[1] I fall av uppdelade industrier med stort antal tillverkare, får myndigheterna fastställa stödet för eller motståndet mot en ansökan genom en statistisk välgrundad urvalsmetod.

[2] Medlemmarna är medvetna om att det inom vissa medlemmars territorier är möjligt för arbetstagare hos inhemska tillverkare av vara av samma slag eller för representanter för dessa att göra eller stödja en ansökan om en undersökning enligt punkt 1.

[3] Som regel skall tidsgränsen för exportörerna börja räknas från den dag då exportören får frågeformuläret vilket skall anses ha skett inom en vecka efter att det skickats eller översänts till vederbörande diplomatiska representation eller, i fall när ett särskilt tullområde är medlem av WTO, till en officiell representant för det exporterande området.

30-dagarsperioden och skall beviljas när det är praktiskt möjligt och goda skäl kan företes.

12.1.2 Skriftlig bevisning från en berörd medlem eller part skall skyndsamt ställas till förfogande för andra berörda medlemmar eller parter som deltar i undersökningen under förutsättning att konfidentiella uppgifter inte röjs.

12.1.3 Myndigheterna skall, så snart en undersökning har påbörjats, tillställa kända exportörer [1] samt myndigheterna i det exporterande medlemslandet, hela den erhållna ansökan enligt artikel 11.1 och på begäran, även göra den tillgänglig för andra berörda parter. Vederbörlig hänsyn skall tas till kravet på skydd av konfidentiella uppgifter enligt punkt 4.

12.2 Berörda medlemmar och parter skall även ha möjlighet att lämna uppgifter muntligen, om de har giltiga skäl härför. När sådana uppgifter har lämnats muntligen, skall berörda medlemmar och parter därefter ha skyldighet att återge informationen skriftligen. De undersökande myndigheterna kan endast fatta beslut på grundval av skriftliga uppgifter och argument som registrerats hos myndigheten och som är tillgängliga för berörda medlemmar och parter som omfattas av utredningen, med vederbörlig hänsyn tagen till behovet av att skydda kondifentiella uppgifter.

12.3 Myndigheterna skall, när så är görligt, ge samtliga berörda parter tillfälle att ta del av alla uppgifter som inte är konfidentiella enligt punkt 4, som är av betydelse för deras fall, och som används av myndigheterna i en utjämningstullundersökning, samt att förbereda sin talan på grundval av dessa uppgifter.

12.4 Varje uppgift som till sin karaktär är konfidentiell (t.ex. därför att dess avslöjande skulle innebära en betydande konkurrensmässig fördel för en konkurrent eller en betydande negativ verkan för den som lämnat uppgiften eller för den från vilken uppgiften ursprungligen erhållits) eller som lämnats på konfidentiell grund av parter i en undersökning, skall behandlas som sådan av myndigheterna när det visats finnas goda skäl härför. Sådana uppgifter skall inte offentliggöras utan särskilt tillstånd av den part som lämnat dem [2].

12.4.1 Myndigheterna skall anmoda berörda parter att lämna icke-konfidentiella sammanfattningar av konfidentiella uppgifter. Sammanfattningarna skall vara tillräckligt detaljerade för att ge rimlig insikt om de konfidentiella uppgifternas innebörd. I undantagsfall får parterna hävda att sådana uppgifter inte kan sammanfattas. I sådana undantagsfall måste skälen till att en sammanfattning är omöjlig att göra redovisas.

12.4.2 Om myndigheterna finner att en begäran om konfidentiell behandling inte är motiverad och om uppgiftslämnaren varken vill offentliggöra uppgifterna eller godkänna att de offentliggörs i allmän eller sammanfattad form, kan myndigheterna bortse från sådana uppgifter om de inte med stöd av lämpliga källor på ett tillfredställande sätt kan övertygas om att uppgifterna är riktiga [3].

12.5 Förutom i fall som anges i punkt 7, skall myndigheterna under undersökningens gång försäkra sig om riktigheten i de uppgifter som berörda medlemmar eller parter lämnat och som beslut grundas på.

12.6 De undersökande myndigheterna kan vid behov genomföra en undersökning på en annan medlems territorium under förutsättning att de i god tid underrättar medlemmen i fråga och att denne medlem inte motsätter sig undersökningen. Dessutom får de undersökande myndigheterna genomföra undersökningar inom ett företags lokaler och där granska företagets räkenskaper under förutsättning att (a) företaget accepterar detta och (b) medlemmen i fråga är underrättad och inte motsätter sig detta. Förfarandet enligt bilaga VI skall tillämpas när denna kontroll genomförs inom ett företags lokaler. Myndigheterna skall, med beaktande av kravet att ej röja konfidentiella uppgifter, meddela berörda företag resultatet av alla sådana undersökningar eller informera berörda företag enligt punkt 8, samt göra resultatet tillgängligt för parter som gjort ansökan.

12.7 I de fall berörd medlem eller part vägrar tillgång till eller på annat sätt inte lämnar ut nödvändiga uppgifter inom en rimlig tid eller avsevärt hindrar

[1] Om antalet exportörer är särskilt stort skall den fullständiga anmälan istället bara lämnas till myndigheterna i exportlandet eller berörd handelsorganisation som därefter skall vidarebefordra kopior till berörda exportörer.

[2] Medlemmar är medvetna om att det inom vissa medlemmars territorier kan finnas restriktivt utformade skyddsregler som måste tillgodoses för att uppgifter ska utlämnas.

[3] Medlemmarna är överens om att framställningar om konfidentiell behandling inte bör avslås godtyckligt. Medlemmarna är dessutom överens om att de undersökande myndigheterna enbart får begära att sekretessen hävs för uppgifter som är av betydelse för undersökningen.

undersökningen, får preliminära och slutliga beslut, positiva eller negativa, grundas på tillgängliga uppgifter.

12.8 Innan slutligt beslut fattas skall myndigheterna informera alla berörda medlemmar och parter om de viktigare fakta i målet som ligger till grund för beslutet huruvida slutliga åtgärder skall vidtas. Detta meddelande skall lämnas i så god tid före beslutet så att parterna kan försvara sina intressen.

12.9 I detta avtal inbegriper uttrycket "berörda parter"

(i) exportör, utländsk tillverkare eller importör av en vara som är föremål för undersökning, eller handels- eller företagsorganisation där majoriteten av medlemmarna tillverkar, exporterar eller importerar denna vara, och

(ii) tillverkare av vara av samma slag i det importerande medlemslandet eller handels- eller företagsorganisation där majoriteten av medlemmarna tillverkar vara av samma slag inom den importerande medlemmens territorium.

Denna uppräkning hindrar inte att en medlem även kan behandla andra inhemska eller utländska parter som berörda parter.

12.10 Myndigheterna skall ge industriella användare av den vara som är föremål för undersökning och representativa konsumentorganisationer när varan säljs i detaljhandel, möjlighet att lämna uppgifter som är av betydelse för undersökningen angående subventionering, skada och orsakssamband.

12.11 Myndigheterna skall ta vederbörlig hänsyn till svårigheter som berörda parter, framför allt små företag, kan ha att lämna begärda uppgifter och skall ge dem all möjlig hjälp.

12.12 Ovanstående förfaranden är inte ämnade att hindra en medlems myndigheter från att agera skyndsamt när det gäller at påbörja en undersökning, fatta preliminära eller slutliga beslut, vare sig de är positiva eller negativa, eller från att tillämpa provisoriska eller slutliga åtgärder i enlighet med detta avtal.

Artikel 13

Samråd

13.1 Så snart som möjligt efter det att en ansökan enligt artikel 11 har beviljats, och i alla händelser innan en undersökning påbörjas, skall medlemmar vars varor kan komma att bli föremål för sådan undersökning inbjudas till samråd i syfte att klargöra situationen när det gäller de frågor som avses i artikel 11.2 och att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

13.2 Under undersökningens gång skall dessutom medlemmar vars varor är föremål för undersökning ges en rimlig möjlighet till fortsatt samråd i syfte att klargöra den faktiska situationen och att nå en ömsesidigt godtagbar lösning [1].

13.3 Utan att det inskränker skyldigheten att erbjuda rimliga möjligheter till samråd är dessa bestämmelser rörande samråd inte ämnade att hindra en medlems myndigheter från att förfara skyndsamt när det gäller att påbörja en undersökning, fatta preliminära eller slutliga beslut, vare sig de är positiva eller negativa, eller från att vidta provisoriska eller slutliga åtgärder i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

13.4 Den medlem som avser att påbörja en undersökning eller är i färd med att genomföra en sådan undersökning skall på begäran tillåta den medlem eller de medlemmar vars varor är föremål för sådan undersökning att ta del av icke-konfidentiell bevisning inbegripet den icke-konfidentiella sammanfattningen av konfidentiella uppgifter som motiverat att undersökningen påbörjas eller genomförs.

Artikel 14

Beräkning av beloppet av subvention i förhållande till dess förmån för mottagaren

Vid tillämpning av del V, skall den metod som används av den undersökande myndigheten för att beräkna förmånen för mottagaren enligt artikel 1.1 vara förankrad i den berörda medlemmens nationnella lagstiftning eller tillämpningsförfattningar och tillämpningen skall i varje enskilt fall vara öppen och väl förklarad. Dessutom skall varje sådan metod vara förenlig med följande riktlinjer:

(a) statlig tilldelning av eget kapital skall inte anses medföra en förmån om inte investeringsbeslutet kan anses strida mot sedvanlig investeringspraxis (innefattande tilldelning av riskkapital) bland privata investerare inom medlemmens territorium,

(b) statliga lån skall inte anses medföra en förmån om det inte finns någon skillnad mellan det belopp det lånemottagande företaget betalar för det statliga lånet och det belopp företaget skulle ha behövt

[1] I enlighet med bestämmelserna i denna punkt är det särskilt viktigt att inget positivt beslut, vare sig preliminärt eller slutligt, fattas utan att rimliga möjligheter till samråd har erbjudits. Sådana samråd får utgöra grund för förfarande enligt bestämmelser i del II, III eller X.

betala för ett likvärdigt lån, som man hade kunnat få på marknaden. I sådana fall skall förmånen anses utgöra skillnaden mellan dessa två belopp,

(c) statliga lånegarantier skall inte anses medföra en förmån om det inte finns någon skillnad mellan det belopp företaget betalar för den statliga lånegarantin och det belopp företaget skulle ha behövt betala för ett likvärdigt affärsmässigt lån utan en statlig lånegaranti. I sådana fall skall förmånen anses utgöra skillnaden mellan dessa två belopp justerad för eventuella skillnader i avgifter,

(d) statligt tilhandahållande av varor eller tjänster, eller statlig upphandling av varor, skall inte anses medföra en förmån om inte tillhandahållandet har skett mot otillräcklig ersättning eller om upphandlingen har skett till för högt pris. Ersättningens riktighet skall avgöras genom en jämförelse mellan rådande marknadsvillkor för varorna och tjänsterna i fråga i det land som tillhandahåller eller upphandlar dem (inklusive pris, kvalitet, tillgänglighet, säljbarhet, transport och andra villkor för upphandlingen eller försäljningen).

Artikel 15

Fastställande av skada [1]

15.1 Fastställande av skada enligt artikel VI i GATT 1994 skall grundas på faktiska bevis och inbegripa en objektiv granskning av såväl (a) omfattningen av den subventionerade importen och dess inverkan på priser på den inhemska marknaden för varor av samma slag [2], som (b) denna imports inverkan på inhemska tillverkare av sådana varor.

15.2 De undersökande myndigheterna skall, med avseende på den subventionerade importens omfattning, pröva om det skett en betydande ökning av subventionerad import antingen i absoluta tal eller i förhållande till tillverkning eller konsumtion i det importerande medlemslandet. Vad avser den subventionerade importens inverkan på priserna skall de undersökande myndigheterna pröva om de subventionerade importvarorna sålts till betydligt lägre pris i jämförelse med priset på vara av samma slag i det importerande medlemslandet, eller om denna import på annat sätt i betydande grad får till följd att priser sänks eller att prisökningar som annars skulle ha ägt rum hindras. Ingen enskild eller flera av dessa faktorer kan nödvändigtvis ge avgörande vägledning.

15.3 Om en utjämningstullundersökning samtidigt inbegriper import från mer än ett land, får de undersökande myndigheterna i sin bedömning av importens effekter, slå samman denna import endast om de finner att (a) varje lands subventionssmarginal överstiger miniminivån *("de minimis")* enligt artikel 11.9 och omfattningen av importen från varje enskilt land inte är försumbar och (b) det är lämpligt att slå samman importen vid skadebedömningen med hänsyn till konkurrensvillkoren mellan de olika importerade varorna och konkurrensvillkoren mellan de importerade varorna och den inhemska tillverkningen av vara av samma slag.

15.4 Granskningen av den subventionerade importens inverkan på den inhemska industrin skall innefatta en bedömning av alla relevanta ekonomiska faktorer och indicier som har betydelse för industrins tillstånd, inbegripande faktisk och potentiell nedgång i försäljning, tillverkningsvolym, marknadsandel, vinster, produktivitet, avkastning på investeringar eller kapacitetsutnyttjande, faktorer som påverkar inhemska priser, faktiska och potentiella negativa verkningar på penningsflödet, lagerhållning, sysselsättning, löner, tillväxt, förmåga att anskaffa kapital eller investeringsmedel och, när det gäller jordbruket, om påfrestningarna på regeringens stödprogram ökat. Denna förteckning är inte uttömmande och inte heller kan en eller flera av dessa faktorer nödvändigtvis ge avgörande vägledning.

15.5 Det måste visas att den subventionerade importen, genom subventioneringens inverkan [3], orsakar skada i detta avtals mening. Orsakssambandet mellan den subventionerade importen och skadan på den inhemska industrin skall visas genom en undersökning av all information av betydelse som myndigheterna har tillgång till. Myndigheterna skall även pröva varje känd faktor, annan än den subventionerade importen, som samtidigt skadar den inhemska industrin, och de skador som orsakas av dessa faktorer får inte tillskrivas den subventionerade importen. Faktorer av betydelse i detta sammanhang inbegriper bland annat omfattningen av och priserna på osubventionerad import av varorna i fråga, minskning av efterfrågan eller förändringar i konsumtionsmönster, handelsbegränsande ågärder vidtagna av och konkurrens mellan de utländska och inhemska tillverkarna, teknisk utveckling och den inhemska industrins exportutveckling och produktivitet.

15.6 Verkningarna av den subventionerade importen skall bedömas i förhållande till den inhemska tillverkningen av vara av samma slag när tillgängliga uppgifter medger att denna tillverkning kan särskiljas enligt sådana kriterier som tillverkningsprocessen, tillverkarnas försäljningar och vinster. Kan den inhemska tillverkningen av vara av samma slag inte särskiljas på sådant sätt, skall verkningarna av den subventionerade impor-

(1) Enligt detta avtal skall, om inte annat anges, uttrycket "skada" avse väsentlig skada på inhemsk industri, hot om väsentlig skada på inhemsk industri eller avsevärd försening av uppprättande av sådan industri och skall tolkas i enlighet med denna artikels bestämmelser.

(2) I hela detta avtal skall uttrycket "vara av samma slag" avse vara som är identisk med, dvs. i alla avseenden lik, den undersökta varan, eller om sådan vara inte finns, en annan vara som, fastän inte lik i alla avseenden, har egenskaper som nära påminner om den undersökta varans egenskaper.

(3) Såsom angivet i punkt 2 och 4.

ten bedömas genom undersökning av tillverkningen av den minsta varugrupp, som innefattar en vara av samma slag, för vilken erforderliga uppgifter kan erhållas.

15.7 Fastställande om hot om väsentlig skada skall grundas på fakta och inte endast på påståenden, förmodanden eller avlägsna möjligheter. En förändring i förhållanden som skulle skapa ett läge där subventionering skulle förorsaka skada måste klart kunna förutses och vara överhängande. När myndigheterna prövar om hot om väsentlig skada föreligger, skall bland annat följande faktorer beaktas

(i) arten av subventionen eller subventionerna i fråga och de handelseffekter som kan förväntas uppstå,

(ii) en betydande ökningstakt av subventionerad import till den inhemska marknaden som tyder på en starkt ökad import,

(iii) tillräcklig, fritt tillgänglig kapacitet eller en omedelbart förestående betydande kapacitetsökning hos exportören som tyder på en sannolikt starkt ökad subventionerad export till medlemmars importmarknad, dock med hänsyn tagen till förekomsten av andra exportmarknader som skulle kunna ta emot all ytterligare export,

(iv) huruvida importen sker till priser som i påtaglig utsträckning sänker de inhemska priserna eller håller dem nere och som kan antas öka efterfrågan på ytterligare import, och

(v) lagerhållningen av den undersökta varan.

Ingen av dessa faktorer kan var för sig nödvändigtvis ge avgörande vägledning men de undersökta faktorerna måste sammantagna leda till slutsatsen att risken för ökad subventionerad export är överhängande och att väsentlig skada skulle uppstå om en skyddsåtgärd inte vidtas.

15.8 När väsentlig skada hotar på grund av subventionerad import skall tillämpning av utjämningsåtgärder övervägas och beslutas med särskild omsorg.

Artikel 16

Definition av inhemsk industri

16.1 Vid tillämpning av detta avtal skall begreppet "inhemsk industri", förutom vad som stadgas i punkt 2, avse alla inhemska tillverkare av varor av samma slag eller de tillverkare vars sammanlagda tillverkning av varorna utgör en övervägande del av den totala inhemska tillverkningen av dessa varor, utom när tillverkare står i ekonomisk intressegemenskap [1] med exportörer eller importörer eller själva är importörer av den vara som påstås vara subventionerad eller av vara av samma slag från andra länder. I sådana fall får begreppet "inhemsk industri" begränsas till att avse övriga tillverkare.

16.2 I undantagsfall får en medlems territorium, med avseende på den aktuella tillverkningen, indelas i två eller flera konkurrerande marknader och tillverkarna inom varje marknad får betraktas som en separat industri om (a) tillverkarna inom en sådan marknad säljer hela eller nästan hela sin tillverkning av varan i fråga på denna marknad och (b) efterfrågan på denna marknad inte i någon väsentlig utsträckning tillgodoses av tillverkare av varan i fråga som befinner på annan plats inom territoriet. Under sådana omständigheter kan skada anses föreligga även då en övervägande del av den totala inhemska industrin inte är skadad, under förutsättning att subventionerad import koncentreras till denna isolerade marknad och under förutsättning att dessutom att den subventionerade importen skadar tillverkare av hela eller nästan hela tillverkningen inom en sådan marknad.

16.3 När inhemsk industri tolkats att avse tillverkare inom ett visst område, dvs. en marknad enligt definitionen i punkt 2 skall utjämningstullar tas ut endast på de varor som är avsedda för slutlig förbrukning inom detta område. När importlandets författning inte tillåter att utjämningstullar tas ut på sådan grund, får den importerande medlemmen slutligt ta ut utjämningstullar utan begränsning endast om (a) exportörerna har fått möjlighet att upphöra med subventionerad export till det berörda området, eller på annat sätt göra åtaganden enligt artikel 18 i detta avtal, utan att tillräckliga åtaganden i detta avseende omedelbart gjorts samt om (b) sådana tullar inte kan tas ut endast på varor från tillverkarna som säljer till området i fråga.

16.4 Om två eller flera länder enligt bestämmelserna i artikel XXIV.8(a) i GATT 1994 har nått en sådan grad av integration att de kan betraktas som en enda enhetlig marknad, skall industrin i hela det integrerade området anses som inhemsk industri enligt punkterna 1 och 2.

[1] Vid tillämpningen av denna punkt skall tillverkare anses stå i ekonomisk intressegemenskap till exportörer eller importörer om (a) en av dem direkt eller indirekt kontrollerar den andre, eller (b) båda är direkt eller indirekt kontrollerade av tredje part, eller (c) de tillsammans, direkt eller indirekt, kontrollerar tredje part om det finns anledning att anta eller misstänka att denna intressegemenskap är av sådan art att den berörda tillverkaren agerar annorlunda än vad tillverkare som inte står i ekonomisk intressegemenskap gör. Vid tillämpningen av denna punkt skall det anses att en part kontrollerar den andre om den förre är i stånd att, rättsligt eller praktiskt, styra eller begränsa den senares verksamhet.

16.5 Bestämmelserna i artikel 15.6 skall vara tillämpliga på denna artikel.

Artikel 17

Provisoriska åtgärder

17.1 Provisoriska åtgärder får endast vidtas om

(a) en undersökning har påbörjats enligt bestämmelserna i artikel 11, om detta har offentliggjorts samt om berörda medlemmar och parter har givits tillräckliga möjligheter att inkomma med uppgifter och förklaringar,

(b) ett preliminärt positivt beslut har fattats om förekomst av subventionering och därav följande skada på den inhemska industrin, och

(c) berörda myndigheter bedömer att sådana åtgärder är nödvändiga för att förhindra att skada uppkommer under undersökningsperioden.

17.2 Provisoriska åtgärder kan utgöras av en provisorisk utjämningstull garanterad genom kontantdeposition eller säkerhet motsvarande beloppet av den provisoriskt uppskattade omfattningen av subventionen.

17.3 Provisoriska åtgärder får vidtas tidigast 60 dagar från den dag undersökningen påbörjats.

17.4 Provisoriska åtgärder skall begränsas till så kort tidsperiod som möjligt och aldrig vara i kraft längre än fyra månader.

17.5 Bestämmelserna i artikel 19 skall följas vid tillämpningen av provisoriska åtgärder.

Artikel 18

Åtaganden

18.1 Undersökningar får[1] tillfälligt avbrytas eller avslutas utan att provisoriska åtgärder vidtas eller utjämningstullar införs om ett tillfredställande frivilligt åtagande görs med innebörden att

(a) det exporterande medlemslandets regering åtar sig att upphöra med eller begränsa subventionen eller att vidta andra åtgärder som påverkar dess effekt, eller

(b) exportören åtar sig att ändra sina priser så att myndigheterna kan övertygas om att subventionens skadliga inverkan upphör. Prishöjningar enligt sådana åtaganden skall inte vara större än nödvändigt för att eliminera subventionsmarginalen. Det är önskvärt att prishöjningarna är lägre än subventionsmarginalen om sådana prishöjningar är tillräckliga för att häva skadan på den inhemska industrin.

18.2 Åtaganden av exportörer skall inte begäras eller godtas om inte den importerande medlemmens myndigheter har fattat att preliminärt positivt beslut om subventionering, skada och orsakssamband samt, i fall ett åtagande görs, regeringen i det exporterande medlemslandet samtyckt till detta.

18.3 Åtaganden som erbjudits behöver inte godtas om den importerande medlemmens myndigheter anser det praktiskt svårt att godta dem, t.ex. om antalet faktiska eller möjliga exportörer är alltför stort eller på grund av de andra orsaker såsom allmänna principer. Myndigheterna skall i sådana fall och om möjligt, informera exportören om varför de funnit det olämpligt att godta ett prisåtagande och, i möjligaste mån, ge exportören tillfälle att yttra sig över detta.

18.4 Om ett åtagande godtas, skall undersökningen angående subventionering och skada ändå fullföljas om den exporterande medlemmen vill det eller den importerande medlemmen så beslutar. Om det i sådant fall fastställs att subventionering och skada inte förelegat, skall åtagandet automatiskt upphöra utom i de fall ett sådant beslut i stor utsträckning beror på förekomsten av ett prisåtagande. I sådana fall kan myndigheterna begära att prisåtagandet bibehålls under en skälig tidsperiod i enlighet med detta avtal. I fall av positivt beslut om subventionering och skada, skall åtagandet fortsätta att gälla i oförändrad form och i enlighet med detta avtal.

18.5 Prisåtaganden kan föreslås av den importerande medlemmens myndigheter, men ingen exportör skall tvingas att göra sådana åtaganden. Om regeringar eller exportörer inte erbjuder sådana åtaganden eller avböjer sådana förslag skall detta på intet sätt inverka menligt på bedömningen av fallet. Myndigheterna är emellertid oförhindrade att fastställa att hot om skada med större sannolikhet förverkligas om den subventionerade importen fortsätter.

18.6 Den importerande medlemmens myndigheter kan begära att regering eller exportör, från vilken ett åtagande godtagits, regelbundet lämnar uppgifter som är av betydelse för ett sådant åtagandes uppfyllande och tillåter kontroll av sådana uppgifter. I fall där ett åtagande bryts får importlandets myndigheter vidta skyndsamma åtgärder i enlighet med detta avtal, som kan innebära omedelbar tillämpning av provisoriska åtgärder grundade på bästa tillgängliga uppgifter. I sådana fall kan slutliga tullar tas ut i enlighet med detta

[1] Ordet "får" skall inte tolkas så att det medger att undersökningar genomförs samtidigt som prisåtaganden tillämpas, med undantag av föreskrifterna i punkt 4.

avtal för varor som införts för konsumtion senast 90 dagar före införandet av sådana provisoriska åtgärder, dock skall en sådan retroaktiv bedömning inte göras för importvaror som införts innan åtagandet bröts.

Artikel 19

Införande och uppbörd av utjämningstullar

19.1 Om rimliga ansträngningar gjorts för att fullfölja samråd får en medlem som fattat slutligt beslut om förekomst och omfattning av en subvention och funnit att effekterna av subventionen orsakar skada, införa utjämningstullar i enlighet med bestämmelserna i denna artikel såvida inte subventionen eller subventionerna återkallas.

19.2 Det ankommer på myndigheterna i det importerande medlemslandet att besluta dels om en utjämningstull skall införas eller inte i de fall då alla krav härför uppfyllts, dels om utjämningstullens belopp skall motsvara hela subventionsmarginalen eller vara mindre. Det är önskvärt att införandet av en utjämningstull skall vara frivilligt i alla medlemsländer och att tullen är lägre än subventionsmarginalen, om sådan lägre tull är tillräcklig för att häva skadan på den inhemska industrin. Det är också önskvärt att förfaranden läggs fast som gör det möjligt för berörda myndigheter att beakta framställningar från inhemska berörda parter [1] som skulle kunna påverkas negativt av att utjämningstullar införts.

19.3 När en utjämningstull införs för en vara, skall den i varje enskilt fall tas ut med vederbörligt belopp på ett icke-diskriminerande sätt för all import av sådan vara, oavsett ursprung, som befinns vara subventionerad och förorsaka skada, utom för import från leverantörer som avstått från alla subventioner eller som lämnat åtaganden som accepterats enligt villkoren i detta avtal. En exportör vars export är föremål för slutliga utjämningstullar men som inte undersökts av annan anledning än vägran att samarbeta, skall ha rätt till skyndsam översyn så att de undersökande myndigheterna kan fastställa en särskild utjämningstull för denna exportör.

19.4 Utjämningstullar för en importerad vara får inte tas ut [2] till ett belopp som överstiger den konstaterade subventionsmarginalen beräknad som subvention per enhet av den subventionerade och exporterade varan.

Artikel 20

Retroaktivitet

20.1 Provisoriska åtgärder och utjämningstullar skall endast tillämpas på varor som införs för konsumtion efter det att beslut enligt artikel 17.1 respektive artikel 19.1 trätt i kraft, med undantag för vad som sägs i denna artikel.

20.2 När ett slutligt beslut om skada fattas (men inte om hot därom eller avsevärd försening vid upprättandet av en industri) eller när det gäller ett slutligt beslut om hot om skada, där verkningarna av den subventionerade importen, i avsaknad av provisoriska åtgärder, skulle ha lett till ett beslut om skada, får utjämningstullar tas ut retroaktivt för den period under vilken eventuella provisoriska åtgärder har tillämpats.

20.3 Om den slutliga utjämningstullen är högre än det belopp som garanteras genom kontantdepositionen eller säkerheten, skall mellanskillnaden inte tas ut. Om den slutliga tullen är lägre än det belopp som garanteras genom kontantdepositionen eller säkerheten, skall mellanskillnaden återbetalas eller säkerheten skyndsamt frigöras.

20.4 Med undantag för vad som gäller enligt punkt 2, får i de fall beslut fattas om hot om skada eller avsevärd försening (men ingen skada ännu har uppstått), en slutlig utjämningstull införas först från den dag då beslut om hot om skada eller avsevärd försening fattades. Varje kontantdeposition som gjorts under den tid provisoriska åtgärder tillämpats skall återbetalas och varje säkerhet skyndsamt frigöras.

20.5 När ett slutligt negativt beslut fattats, skall alla kontantdepositioner som gjorts under den tid provisoriska åtgärder tillämpats återbetalas och alla säkerheter skyndsamt frigöras.

20.6 Under kritiska omständigheter då myndigheterna, beträffande den subventionerade varan i fråga, finner att skada som är svår att reparera orsakas av import i stora mängder under en relativt kort tidsperiod av vara som åtnjuter subventioner vilka betalas eller beviljas i strid med bestämmelserna i GATT 1994 och detta avtal och där det, för att undvika att sådan skada återuppstår, anses nödvändigt att retroaktivt fastställa utjämningstullar för denna import, får de slutliga utjämningstullarna tas ut på varor som införts för konsumtion senast 90 dagar före den dag då provisoriska åtgärder börjar gälla.

Artikel 21

Giltighetstid och översyn av utjämningstullar och åtaganden

21.1 En utjämningstull skall endast vara ikraft så länge och i den utsträckning som det är nödvändigt för att motverka subventionering som orsakar skada.

---

[1] Vid tillämpning av detta avtal skall begreppet "inhemska berörda parter" innefatta konsumenter och industriella användare av den undersökta importerade varan.

[2] I detta avtal skall uttrycket "ta ut" avse det definitiva eller slutliga fastställandet eller uppbärandet av en tull eller skatt.

21.2 När det är motiverat skall myndigheterna se över behovet att fortsätta att ta ut utjämningstull, på eget intiativ eller, under förutsättning att en rimlig tid har gått sedan den slutliga utjämningstullen infördes, om en berörd part så begär och lämnar faktiska upplysningar som styrker behovet av en översyn. Berörda parter skall ha rätt att begära att myndigheterna prövar om fortsatt uttag av tullen är nödvändigt för att motverka subventionering, om det är sannolikt att skadan kommer att bestå eller återuppstå om tullen tas bort eller ändras, eller bådadera. Om myndigheterna, som ett resultat av en översyn enligt denna punkt finner att utjämningstullen inte längre är nödvändig, skall tullen omedelbart upphävas.

21.3 Oaktat punkt 1 och 2, skall en slutlig utjämningstull upphävas senast fem år från den dag då den infördes (eller från den dag den senaste översynen gjordes av såväl subventionering som skada, enligt punkt 2 eller enligt denna punkt), om inte myndigheterna finner, vid en översyn som påbörjats före detta datum, på eget initiativ eller efter vederbörligen dokumenterad begäran som inlämnats i rimlig tid före denna dag av berörd industri eller dess ombud, att ett hävande av tullen sannolikt skulle innebära att skada och subventionering består eller återuppstår [1]. Tullen får kvarstå i avvaktan på resultatet av översynen.

21.4 Bestämmelserna i artikel 12 avseende bevisning och förfaranden skall tillämpas i fråga om varje översyn som genomförs enligt denna artikel. Varje översyn skall genomföras skyndsamt och skall som regel slutföras inom 12 månader från den dag då den påbörjats.

21.5 Bestämmelserna i denna artikel skall i tillämpliga delar också gälla för prisåtaganden som godtagits enligt artikel 18.

Artikel 22

Offentliggörande och förklaring av beslut

22.1 När myndigheterna övertygat sig om att det finns tillräckliga bevis för att motivera att en undersökning enligt artikel 11 påbörjas, skall den medlem eller de medlemmar som tillverkar varan i fråga och andra berörda parter som de undersökande myndigheterna vet har intresse i saken underrättas, och beslutet offentliggöras.

22.2 Offentliggörande av påbörjandet av en undersökning, skall innehålla, eller i separat rapport [2] tillhandahålla, tillräckliga uppgifter om följande

(i) namnet på exportlandet eller -länderna och den vara som berörs,

(ii) dag då undersökningen påbörjas,

(iii) en beskrivning av subventionen och subventionerna som skall undersökas,

(iv) en sammanfattning av de faktorer som anklagelsen om skada bygger på,

(v) den adress som berörda medlemmar och parter skall lämna sina framställningar till, och

(vi) de tidsgränser som gäller för berörda medlemmar och parter att lämna synpunkter.

22.3 Varje preliminärt eller slutligt beslut, positivt eller negativt, om godkännande av åtagande enligt artikel 18, upphörande av sådant åtagande, och om upphörande av en slutlig utjämningstull, skall offentliggöras. Varje offentliggörande eller annan särskild rapport, skall innehålla tillräckligt detaljerade motiveringar för beslut och slutsatser avseende samtliga sakliga och rättsliga förhållanden som varit avgörande för de undersökande myndigheterna. Alla sådana offentliggöranden och rapporter skall tillställas medlemmen eller medlemmarna som tillverkar de varor som är föremål för prövning och till andra berörda parter som har ett känt intresse av saken.

22.4 Ett offentliggörande av införandet av provisoriska åtgärder, skall innehålla, eller annan särskild rapport, tillräckligt detaljerade motiveringar av det preliminära fastställandet av förekomsten av subventionering och skada och skall redovisa de sakliga och rättsliga förhållanden som lett till att bevis accepterats eller avvisats. Sådana offentliggöranden eller särskilda rapporter skall, med vederbörlig hänsyn tagen till kravet att skydda konfidentiella uppgifter, särskilt innehålla följande

(i) namnen på leverantörerna, eller när detta är ogörligt, namnen på inblandade leverantörsländer,

(ii) en beskriving av varan som är tillräcklig för tulländamål,

(iii) omfattningen av den konstaterade subventionen och den grund på vilken förekomsten av subvention fastställts,

(iv) bedömningar av betydelse för fastställande av skada enligt artikel 15,

(v) de huvudsakliga skäl som föranlett beslutet.

[1] När utjämningstullens storlek beräknas och tas ut retrospektivt, skall ett beslut i den senaste bedömningen att ingen tull skall tas ut, inte i sig innebära att myndigheterna måste upphöra att ta ut den slutliga tullen.

[2] När myndigheterna tillhandahåller uppgifter och förklaringar i en särskild rapport, enligt bestämmelserna i denna artikel, skall de säkerställa att rapporten är lättillgänglig för allmänheten.

22.5 Offentliggörande av avslutning eller suspendering av en undersökning i fall då positivt beslut fattats som innebär införande av en slutlig tull eller godtagande av ett åtagande, skall innehålla, eller på annat sätt i särskild rapport tillhandahålla, alla relevanta uppgifter avseende sakliga och rättsliga förhållanden och motiveringar som lett till att slutliga åtgärder införts eller till att ett åtagande godtagits, med vederbörlig hänsyn tagen till kravet på att skydda konfidentiella uppgifter. Offentliggörandet skall i synnerhet innehålla de uppgifter som nämns i punkt 4 liksom skälen till att argument eller påståenden gjorda av berörda medlemmar, exportörer och importörer godtagits eller avvisats.

22.6 Ett offentliggörande av upphörande eller suspendering av en undersökning till följd av att ett åtagande godtagits enligt artikel 18, skall innehålla eller i särskild rapport tillhandahålla det avsnitt av åtagandet som inte är konfidentiellt.

22.7 Bestämmelserna i denna artikel skall i tillämpliga delar gälla för påbörjande och slutförande av översyner enligt artikel 21 och för beslut om retroaktiva tullar enligt artikel 20.

Artikel 23

Rättslig överprövning

Varje medlem vars nationella lagstiftning innehåller bestämmelser om utjämningstullåtgärder skall tillhandahålla skiljedomstol, rättslig eller administrativ domstol eller förfaranden bl.a. för skyndsam prövning av administrativa åtgärder rörande slutliga beslut och översyn av beslut enligt artikel 21. Sådana domstolar eller förfaranden skall vara självständiga i förhållande till de myndigheter som ansvarar för besluten eller översynerna i fråga och skall ge alla berörda parter som deltar i det administrativa förfarandet och som var och en direkt påverkas av de administrativa åtgärderna, rätt att kräva sådan prövning.

DEL VI

INSTITUTIONER

Artikel 24

Kommittén för subventioner och utjämningsåtgärder och underordnade organ

24.1 Härmed upprättas en kommitté för subventioner och utjämningsåtgärder, sammansatt av representanter för varje medlem. Kommittén skall utse sin egen ordförande och skall sammanträda minst två gånger årligen och i övrigt på begäran av medlem enligt vad som förutses i tillämpliga bestämmelser i detta avtal. Kommittén skall fullgöra de uppgifter som ålagts den enligt detta avtal eller av medlemmarna, och skall bereda medlemmarna tillfälle till samråd i frågor som rör avtalets tillämpning eller främjandet av dess syften. WTO-sekretariatet skall tjänstgöra som kommitténs sekretariat.

24.2 Kommittén kan upprätta underordnade organ när så är lämpligt.

24.3 Kommittén skall upprätta en permanent expertgrupp sammansatt av fem oberoende personer som är högt kvalificerade i frågor rörande subventioner och internationella handelsrelationer. Experterna skall utses av kommittén och en av dem skall årligen bytas ut. En panel får begära hjälp av PGE enligt artikel 4.5. Kommittén får även begära rådgivande yttrande angående förekomsten och arten av en subvention.

24.4 PGE får rådfrågas av varje medlem och ge rådgivande yttrande avseende arten av subventioner som planeras eller upprätthålls av medlemmen. Sådana rådgivande yttranden skall vara konfidentiella och får inte åberopas i förfaranden enligt artikel 7.

24.5 Vid fullgörandet av sina uppgifter kan kommittén och varje underordnat organ samråda med och inhämta uppgifter från sådana källor de finner lämpliga. Innan kommittén eller ett underordnat organ begär sådana uppgifter från en källa inom en medlems jurisdiktion, skall den underätta vederbörande medlem.

DEL VII

ANMÄLAN OCH ÖVERVAKNING

Artikel 25

Anmälan

25.1 Medlemmarna är överens om att, utan inskränkning av bestämmelserna i artikel XVI.1 i GATT 1994, senast 30 juni varje år inlämna anmälan om subventioner som är utformad i överensstämmelse med punkterna 2–6 nedan.

25.2 Varje medlem skall anmäla alla subventioner som avses i artikel 1.1 som är selektiva enligt artikel 2 och utgår eller upprätthålls av medlemmen inom dennes territorium.

25.3 Anmälan skall vara tillräckligt detaljerad för att ge andra medlemmar möjlighet att bedöma det anmälda subventionsprogrammets handelseffekter och dess funktionssätt. I detta sammanhang och utan att inskränka på innehållet och formen av frågeformuläret om subventioner [1], skall medlemmarna tillse att deras anmälningar innehåller följande uppgifter

[1] Kommittén skall upprätta en arbetsgrupp för översyn av innehållet i och formen för frågeformuläret enligt BISD 9S/193-194.

(i) subventionsformen (dvs. bidrag, lån, skatteeftergift, etc.),

(ii) subventionsbeloppet räknat per enhet, eller när detta ej är möjligt, det totala beloppet eller det totala budgeterade beloppet för subventionen per år (om möjligt med uppgift om medelvärdet för subventionsbeloppet räknat per enhet under föregående år),

(iii) subventionens syfte och ändamål,

(iv) subventionens varaktighet och/eller andra tidsgränser som är förknippade med den,

(v) statistiska data som gör det möjligt att bedöma subventionens handelseffekter.

25.4 Om vissa av uppgifterna i punkt 3 inte har tagits upp i anmälan skall skälen till detta anges i själva anmälan.

25.5 Om subventioner beviljas för vissa varor eller för vissa sektorer, skall berörda anmälningar vara uppställda varu- eller sektorsvis.

25.6 Medlemmar som anser att de inom sina territorier inte har sådana åtgärder ikraft som skall anmälas enligt artikel XVI.1 i GATT 1994 och detta avtal, skall skriftligen informera sekretariatet om detta.

25.7 Medlemmarna erkänner att en anmälan om subventioner inte föregriper vare sig subventionernas rättsliga status enligt GATT 1994 eller enligt detta avtal, eventuella effekter enligt detta avtal, eller arten av åtgärden i sig.

25.8 Varje medlem får när som helst skriftligen begära uppgifter från annan medlem om arten och omfattningen av subventioner som denne beviljar eller upprätthåller (inklusive subventioner enligt del IV) eller en förklaring till skälen varför en särskild åtgärd inte anses medföra anmälningsplikt.

25.9 Medlem som mottagit en sådan begäran skall så snart som möjligt och på ett uttömmande sätt lämna sådana uppgifter och vara beredd att på begäran lämna ytterligare uppgifter till den medlem som begärt de första uppgifterna. Uppgifterna skall vara tillräckligt detaljerade för att ge den andra medlemmen möjlighet att bedöma om subventionen överensstämmer med villkoren i detta avtal. Medlem som anser att sådana uppgifter inte har lämnats kan ta upp detta med kommittén.

25.10 En medlem som anser att en annan medlems åtgärd med samma verkningar som en subvention, inte har anmälts i enlighet med artikel XVI.1 i GATT 1994 och denna artikel, får påtala detta för den andra medlemmen. Anmäls inte den påstådda subventionen omedelbart därefter, får medlemmen själv underrätta kommittén om denna.

25.11 Medlemmar skall utan dröjsmål till kommittén rapportera samtliga preliminära eller slutliga utjämningstullåtgärder. Sådana rapporter skall finnas tillgängliga hos sekretariatet för att andra medlemmar skall kunna ta del av dem. Medlemmarna skall även halvårsvis lämna rapporter om varje utjämningstullåtgärd som vidtagits under föregående sexmånadersperiod. De halvårsvisa rapporterna skall tillhandahållas på överenkommet standardformulär.

25.12 Varje medlem skall underrätta kommittén om (a) vilken av dess myndigheter som har rätt att påbörja och genomföra en undersökning enligt artikel 11 och (b) inhemska förfaranden som används för påbörjande och genomförande av sådana undersökningar.

Artikel 26

Övervakning

26.1 Kommittén skall vid särskilda möten vart tredje år granska nya och fullständiga anmälningar enligt artikel XVI.1 i GATT 1994 och artikel 25.1 i detta avtal. Uppdateringar av anmälningarna under mellanliggande år skall granskas vid varje ordinarie kommittémöte.

26.2 Kommittén skall granska rapporter som inlämnats enligt artikel 25.11 vid varje ordinarie möte.

DEL VIII

U-LANDSMEDLEMMAR

Artikel 27

Särskild och differentierad behandling av u-landsmedlemmar

27.1 Medlemmarna erkänner att subventioner kan spela en viktig roll för u-landsmedlemmars ekonomiska utvecklingsprogram.

27.2 Förbudet enligt artikel 3.1(a) skall inte gälla för

(a) sådana u-landsmedlemmar som avses i bilaga VII,

(b) andra u-landsmedlemmar, under en period av åtta år räknat från den dag WTO-avtalet träder i kraft och under förutsättning att bestämmelserna i punkt 4 iakttas.

27.3 Förbudet i artikel 3.1(b) gäller inte för u-landsmedlem under en period av fem år och inte heller för minst utvecklat medlemsland under en tid av åtta år, räknat från den dag WTO-avtalet träder ikraft.

27.4 Varje u-landsmedlem som avses i punkt 2(b) skall, helst successivt, avveckla sina exportsubventioner inom en tidsperiod av åtta år. En u-landsmedlem skall emellertid inte öka sina exportsubventioner och skall avveckla dem under en kortare period än den som anges i denna punkt, om exportsubventionerna (1) är oförenliga med medlemmens utvecklingsbehov. Om en u-landsmedlem anser det nödvändigt att tillämpa sådana subventioner längre än 8 år, skall den senast ett år innan åttaårsperioden löper ut inleda samråd med kommittén som, efter en granskning av medlemmens alla relevanta ekonomiska, finansiella och utvecklingsmässiga behov, skall avgöra om en förlängning av perioden är motiverad. Om kommittén beslutar att en förlängning är motiverad, skall u-landsmedlemmen hålla årliga samråd med kommittén för att pröva om det är nödvändigt att upprätthålla subventionerna. Om kommittén inte beviljar en förlängning, skall u-landsmedlemmen avveckla återstående exportsubventioner inom två år räknat från slutet av den senast godkända tidsperioden.

27.5 En u-landsmedlem som har uppnått internationell konkurrenskraft för en viss exportvara skall avveckla sina exportsubventioner för sådan vara eller sådana varor inom en två-årsperiod. En u-landsmedlem som avses i bilaga VI som har uppnått internationell konkurrenskraft för en eller flera exportvaror, skall emellertid successivt avveckla exportsubventioner för sådana varor under en åttaårsperiod.

27.6 Internationell konkurrenskraft för en vara skall anses föreligga om en u-landmedlems export av denna vara under två kalenderår i rad motsvarat minst 3,25 procent av världshandeln med varan i fråga. Internationell konkurrenskraft skall avgöras på grundval av antingen (a) en anmälan av den u-landsmedlem som har uppnått internationell konkurrenskraft, eller (b) en beräkning utförd av sekretariatet på begäran av en medlem. Vid tillämpningen av denna punkt, skall en vara definieras på fyrställig nivå enligt det harmoniserade systemet (HS). Kommittén skall granska funktionen av denna bestämmelse fem år från den dag då WTO-avtalet träder ikraft.

27.7 Bestämmelserna i artikel 4 skall inte gälla för u-landsmedlemmar i fråga om exportsubventioner som är förenliga med bestämmelserna i punkterna 2.5. De bestämmelser som ska gälla i sådana fall anges i punkt 7.

27.8 Det skall inte föreligga någon presumtion i den mening som avses i artikel 6.1 att en subvention som ges av en u-landsmedlem kan orsaka allvarlig skada enligt detta avtal. Sådan allvarlig skada, i förekommande fall enligt villkoren i punkt 9, skall styrkas genom faktiska bevis i enlighet med bestämmelserna i artikel 6.3–8.

27.9 Åtgärder enligt punkt 7 får inte vidtas eller godkännas mot andra angripbara subventioner än dem som avses i artikel 6.1, som beviljas eller upprätthålls av en u-landsmedlem, om det inte konstateras att tullmedgivanden eller andra skyldigheter enligt GATT 1994 upphävs eller minskas till följd av att subventionen hindrar eller ersätter import av vara av samma slag från annan medlem till den subventionerande u-landsmedlemmens marknad eller skadar den inhemska industrin på den importerande medlemmens marknad.

27.10 En utjämningstullundersökning mot en vara som har sitt ursprung i en u-landsmedlem skall avslutas så snart som berörda myndigheter fastställer att

(a) det sammanlagda utbetalda subventionsbeloppet för varan i fråga inte överstiger 2 procent av varans värde beräknat per enhet, eller

(b) omfattningen av den subventionerade importen motsvarar mindre än 4 procent av den totala importen av vara av samma slag till importlandet, såvida inte importen från u-landsmedlemmar, vars enskilda andelar av den totala importen understiger 4 procent, sammanlagt överstiger 9 procent av den totala importen av vara av samma slag i importlandet.

27.11 För u-landsmedlemmar som omfattas av punkt 2 (b) och som har avvecklat sina exportsubventioner före utgången av åttaårsperioden från den dag WTO-avtalet träder i kraft, och för u-landsmedlemmar enligt bilaga VII, skall siffran i punkt 10 (a) vara 3 procent istället för 2. Denna bestämmelse skall gälla från den dag då avvecklingen av exportsubventionerna anmäls till kommittén och under den tid exportsubventioner inte ges av den u-landsmedlem som gjort anmälan. Denna bestämmelse skall upphöra att gälla åtta år räknat från den dag WTO-avtalet träder ikraft.

27.12 Bestämmelserna i punkt 10 och 11 skall reglera alla beslut om miniminivåer för subventioner enligt artikel 15.3.

27.13 Bestämmelserna i del III skall inte gälla i fråga om direkt efterskänkande av skulder, subventioner för att täcka sociala kostnader, oavsett på vilket sätt det sker, eller efterskänkande av statliga skatter eller utgifter och andra skuldöverföringar när sådana subventioner ges inom och är direkt kopplade till en u-landsmedlems privatiseringsprogram, under förutsättning att såväl

(1) För de u-landsmedlemmar som inte beviljar exportsubventioner den dag då WTO-avtalet träder i kraft, skall denna punkt tillämpas på grundval av nivån av exportsubventioner beviljade under 1986.

programmen som subventionerna i fråga ses under en begränsad tid och anmäls till kommittén, och att detta program leder till slutgiltig privatisering av företaget i fråga.

27.14 Kommittén skall på begäran av en berörd medlem, granska enskilda exportsubventionsåtgärder som tillämpas av u-landsmedlem i syfte att undersöka om de står i överensstämmelse med medlemlandets utvecklingsbehov.

27.15 Kommittén skall på begäran av en berörd u-landsmedlem, granska enskilda utjämningsåtgärder för att undersöka om de är förenliga med bestämmelserna i punkt 10 och 11 såsom de är tillämpliga på u-landsmedlemmen ifråga.

DEL IX

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 28

Befintliga subventionsprogram

28.1 Subventionsprogram som upprättats inom en medlems territorium före den dag då denna medlem undertecknat WTO-avtalet och som är oförenliga med bestämmelserna i detta avtal skall

(a) anmälas till kommittén senast 90 dagar efter den dag WTO-avtalet träder i kraft för denna medlem, och

(b) anpassas till bestämmelserna i detta avtal inom tre år från den dag WTO-avtalet träder i kraft för medlemmen i fråga och skall dessförinnan inte vara underkastade bestämmelserna i del II.

28.2 Ingen medlem skall vidga omfattningen av ett sådant program eller förnya det då det löper ut.

Artikel 29

Övergång till marknadsekonomi

29.1 Medlemmar som är på väg att gå över från centralstyrd planekonomi till marknadsekonomi med fri företagsamhet, får införa program och vidta stödåtgärder som är nödvändiga för denna omvandling.

29.2 För sådana medlemmar skall subventionsprogram som omfattas av artikel 3 och som anmälts enligt punkt 3, avvecklas eller göras förenliga med artikel 3 inom en sjuårsperiod från den dag då WTO-avtalet träder i kraft. I sådana fall gäller ej artikel 4. Därutöver gäller under samma period att

(a) subventionsprogram som omfattas av artikel 6.1 (d) är inte angripbara enligt artikel 7,

(b) bestämmelserna i artikel 27.9 skall tillämpas i fråga om övriga angripbara subventioner.

29.3 Subventionsprogram som omfattas av artikel 3 skall anmälas till kommittén vid tidigast möjliga tidpunkt efter den dag WTO-avtalet träder i kraft. Ytterligare anmälningar av sådana subventioner kan göras upp till två år efter den dag WTO-avtalet träder i kraft.

29.4 I undantagsfall kan medlem som avses i punkt 1 få tillstånd av kommittén att avvika från sina anmälda program, åtgärder och tidsramar, om sådana avvikelser anses nödvändiga för omvandlingsprocessen.

DEL X

TVISTLÖSNING

Artikel 30

Bestämmelserna i artikel XXII och XXIII i GATT 1994 såsom de vidareutvecklats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning, skall gälla för samråd och tvistlösning inom ramen för detta avtal om inte annat föreskrivits.

DEL XI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 31

Provisorisk tillämpning

Bestämmelserna i artikel 6.1 samt i artiklarna 8 och 9 skall gälla under en tidsperiod av fem år från den dag då WTO-avtalet träder i kraft. Senast 180 dagar före utgången av denna period skall kommittén granska funktionen av dessa bestämmelser för att avgöra om de skall förlängas under ytterligare en period, antingen i gällande utformning eller i förändrat skick.

Artikel 32

Andra slutbestämmelser

32.1 Ingen särskild åtgärd får vidtas mot annan medlems subvention utom i överensstämmelse med bestämmelserna i GATT 1994 såsom de tolkas i detta avtal [1].

32.2 Förbehåll får inte göras i någon av bestämmelserna i detta avtal utan de andra medlemmarnas medgivande.

---

[1] Denna punkt är inte ämnad att utesluta åtgärd enligt andra tillämpliga bestämmelser i GATT 1994, när så är befogat.

32.3 Med beaktande av punkt 4, skall bestämmelserna i detta avtal gälla för undersökningar och översyner av redan vidtagna åtgärder som påbörjats med stöd av ansökningar som gjorts på eller efter den dag då WTO-avtalet träder ikraft för en medlem.

32.4 Vid tillämpning av artikel 21.3, skall gällande utjämningsåtgärder anses ha vidtagits senast den dag då WTO-avtalet träder i kraft för en medlem, förutom i de fall medlemmens inhemska lagstiftning som var i kraft vid denna tidpunkt redan innehöll bestämmelser av det slag som avses i punkten i fråga.

32.5 Varje medlem skall vidta alla nödvändiga åtgärder av allmänt eller särskilt slag för att senast den dag WTO-avtalet vunnit laga kraft för medlemmen säkerställa att dess lagar, författningar och administrativa förfaranden överensstämmer med bestämmelserna i detta avtal såsom dessa är tillämpliga för medlemmen i fråga.

32.6 Varje medlem skall underrätta kommittén om ändringar i dess lagar och andra författningar som har beröring med detta avtal samt om ändringar i tillämpningen av dessa lagar och andra författningar.

32.7 Kommittén skall årligen granska detta avtals tillämpning och funktion med beaktande av dess syften. Kommittén skall årligen underrätta Varuhandelsrådet om utvecklingen under den tid som granskningen avser.

32.8 Bilagorna till detta avtal utgör en integrerad del av avtalet.

BILAGA I

ILLUSTRATIV FÖRTECKNING ÖVER EXPORTSUBVENTIONER

(a) Direkta statliga subventioner till ett företag eller en industri, som bestäms av företagets eller industrins exportresultat.

(b) System, varigenom exportör får förfoga över del av intjänad valuta, eller liknande förfarande som innebär en premiering av export.

(c) Interna transport- och fraktavgifter för exportleveranser, som tillhandahålls eller beordras av regeringar på fördelaktigare villkor än dem som gäller för inhemska leveranser.

(d) Regeringars eller dess myndigheters tillhandahållande, direkt eller indirekt genom statligt styrda program, av importerade eller inhemska varor eller tjänster för användning vid tillverkning av exportvaror på mer fördelaktiga villkor än de som gäller vid tillhandahållande av varor av samma slag eller direkt konkurrerande varor eller tjänster för användning vid tillverkning av varor för inhemsk konsumtion, om (då det är fråga om varor) villkoren är fördelaktigare än de som deras exportörer kan erhålla på affärsmässiga villkor [1] på världsmarknaden.

(e) Hel eller delvis och till export direkt knuten befrielse från, avskrivning av eller anstånd med direkta skatter [2] eller sociala avgifter som betalats eller skall betalas av industri- eller handelsföretag [3].

(f) Medgivande av särskilda avdrag direkt knutna till export eller exportresultat överstigande den som beviljas för tillverkning för inhemsk konsumtion, vid beräkning av det basbelopp som skall belastas med direkta skatter.

(g) Befrielse från eller avskrivning av indirekta skatter på tillverkning och distribution av exportvaror utöver de skatter som utgår i fråga om tillverkning och distribution av exportvaror utöver de skatter som utgår i fråga om tillverkning och distribution av varor av samma slag, när dessa säljs för inhemsk konsumtion.

(h) Befrielse från, avskrivning av eller anstånd med ackumulerade indirekta skatter, som utgått i tidigare led på varor eller tjänster som används vid tillverkning av exportvaror, utöver befrielse, avskrivning eller anstånd, som medges i fråga om samma slag av ackumulerade indirekta skatter som utgått i tidigare led på varor eller tjänster som används vid tillverkning av varor av samma slag när dessa säljs för inhemsk konsumtion, dock förutsatt att befrielse, avskrivning eller anstånd kan medges i fråga om ackumulerade indirekta skatter som utgått i tidigare led även om befrielse, avskrivning

eller anstånd inte medges när det är fråga om varor av samma slag när dessa säljs för inhemsk konsumtion, om de ackumulerade indirekta skatterna tas ut på insatsvaror som förbrukas i tillverkningen av exportvaran (varvid hänsyn tas till normalt bortfall) (4). Denna punkt skall tolkas i enlighet med riktlinjerna om förbrukning av insatsvaror i tillverkningsprocessen i bilaga II.

(i) Avskrivning eller restitution av importavgifter utöver dem som tas ut på importerade insatsvaror som har förbrukats vid tillverkningen av exportvaran (varvid hänsyn tas till normalt bortfall); förutsatt dock att ett företag i särskilda fall får använda en kvantitet insatsvaror från hemmamarknaden som motsvarar och har samma kvalitet och egenskaper som importvarorna som ersättning för dessa i syfte att dra fördel av denna bestämmelse, om både importen och motsvarande exporttransaktion sker inom en rimlig tidsperiod, som inte får överstiga två år. Denna punkt skall tolkas i enlighet med riktlinjerna om förbrukning av insatsvaror i tillverkningsprocessen i bilaga II och riktlinjerna för att avgöra om restitutionssystem som tillåter substitution utgör exportsubventioner i bilaga III.

(j) Regeringars (eller särskilda, av regeringar kontrollerade institutioners) tillhandahållande av exportkreditgarantisystem eller exportkreditförsäkringssystem, av system för försäkring eller garanti mot ökade kostnader för exportvaror eller system för försäkring mot kursrisk, till premier som är otillräckliga för att täcka systemens långsiktliga kostnader och förluster.

(k) Regeringars (eller särskilda, av regeringar kontrollerade och/eller under dess överinseende verksamma institutioners) beviljande av exportkrediter till lägre räntor än dem som de faktiskt måste betala för medel som används för detta ändamål (eller skulle tvingas betala för lån på internationella kapitalmarknader av motsvarande medel med samma förfallotid och i samma valuta som exportkrediten), eller deras betalning av samtliga eller en del av de kostnader som exportörer eller finansiella institutioner ådragit sig för att erhålla krediter, i den mån dessa används för att säkerställa ekonomiskt fördelaktiga exportkreditvillkor.

En förutsättning är emellertid att om en medlem är part i en internationell överenskommelse om officiella exportkrediter, i vilken minst tolv av detta avtals ursprungliga medlemmar per den 1 januari 1979 deltar (eller en efterföljande överenskommelse som dessa ursprungliga medlemmar godkänt), eller om en medlem i praktiken tillämpar ifrågavarande överenskommelses räntebestämmelser, skall en exportkreditåtgärd som överensstämmer med dessa bestämmelser inte betraktas som en genom detta avtal förbjuden exportsubvention.

(l) Varje annan offentlig utgift som utgör en exportsubvention enligt artikel XVI i GATT 1994.

---

(1) Med begreppet "affärsmässiga villkor" avses att valet mellan inhemska eller importerade varor är fritt och enbart styrs av affärsmässiga överväganden.

(2) I detta avtal:
Skall uttrycket "direkta skatter" avse skatter på lönen, vinster, räntor, hyror, royaltyer och alla andra former av inkomst samt skatter på innehav av fast egendom.
Skall uttrycket "importavgifter" avse tullar, avgifter och andra statliga pålagor som inte finns uppräknade på annan plats i dessa anmärkningar och som tas ut på import.
Skall uttrycket "indirekta skatter" avse försäljnings-, tillverknings-, omsättnings-, mervärdes-, koncessions-, stämpel-, överlåtelse-, lager-, och utrustningsskatter, gränsskatter och alla andra skatter än direkta skatter och importavgifter.
Innebär "indirekt skatt som utgått i tidigare led" skatter som tas ut på varor och tjänster som direkt eller indirekt används för tillverkning av varan.
Innebär "ackumulerade" indirekta skatter sådana flerledsskatter som tas ut där det inte finns något system för efterföljande kreditering av skatten, om de varor och tjänster som beskattas i ett tillverkningsled används i ett efterföljande tillverkningsled.
Inbegriper "avskrivning" av skatter även skatteåterbetalning eller skatteavdrag.
Inbegriper "avskrivning eller restitution" hel eller delvis befrielse från eller anstånd med importavgifter.

(3) Medlemmarna erkänner att uppskov med betalning inte behöver innebära en exportsubvention t.ex. då skäliga ränteavgifter tas ut. Medlemmarna bekräftar principen att priserna på varor i samband med transaktioner mellan exportföretag och utländska köpare under deras eller samma kontroll för skatteändamål, bör vara samma principer som skulle gälla mellan av varandra oberoende företag. Medlemmar kan rikta en annan medlems uppmärksamhet på administrativa eller andra åtgärder som kan strida mot denna princip och som leder till en betydande besparing av direkta skatter vid exportransaktioner. Under sådana förhållanden skall medlemmarna normalt försöka lösa sin skiljaktigheter med hjälp av befintliga bilaterala skatteavtal eller andra särskilda internationella mekanismer, utan inskränkning av de rättigheter och skyldigheter som tillkommer medlem enligt GATT 1994, inklusive rätten till samråd enligt föregående mening.
Punkt (e) är inte ämnad att hindra medlem från att vidta åtgärder i syfte att undvika dubbelbeskattning av inkomst av utländskt ursprung, förvärvad av dess företag eller medlems företag.

(4) Punkt (h) gäller inte för system för mervärdesskatt eller gränsskattejusteringar som används i stället för sådana system. Problemet rörande alltför stor avskrivning av mervärdesskatter regleras uteslutande av punkt (g).

BILAGA II

RIKTLINJER FÖR FÖRBRUKNING AV INSATSVAROR I TILLVERKNINGSPROCESSEN (1)

I

1. Rabattsystem för indirekta skatter kan medge befrielse från, avskrivning av eller anstånd med ackumulerade indirekta skatter som tagits ut i tidigare led på insatsvaror som förbrukats i tillverkningen av exportvaran (varvid hänsyn tas till normalt bortfall). Likaså kan restitutionssystem medge avskrivning eller restitution av importavgifter som tagits ut på insatsvaror som förbrukats i tillverkningen av exportvaran (varvid hänsyn tas till normalt bortfall).

2. Den illustrativa förteckningen över exportsubventioner i bilaga I i detta avtal hänvisar till "insatsvaror som förbrukats i tillverkningen av exportvaran" i punkterna (h) och (i). I enlighet med punkt (h) kan rabattsystem för indirekta skatter utgöra en exportsubvention om de leder till avskrivning av eller anstånd med ackumulerade indirekta skatter som tagits ut i tidigare led och som är högre än det belopp som betalats i sådana skatter på insatsvaror som förbrukats i tillverkningen av exportvaran. I enlighet med punkt (i) kan restitutionssystem utgöra en exportsubvention om de leder till avskrivning eller restitution av importavgifter som tagits ut i tidigare led och som är högre än det belopp, som betalats i sådana skatter på insatsvaror som förbrukats i tillverkningen av exportvaran. Båda punkter föreskriver att hänsyn skall tas till normalt bortfall när det gäller bedömning av förbrukning av insatsvaror i tillverkningen av exportvaran. Punkt (i) medger även ersättning, när så är befogat.

II

Vid granskning av om insatsvaror förbrukats i tillverkningen av exportvaran, som ett led i en utjämningstullundersökning enligt detta avtal, skall undersökande myndigheter agera med ledning av följande principer:

1. Om det hävdas att ett rabattsystem för indirekta skatter eller ett restitutionssystem medför en subvention genom alltför stor rabatt eller restitution av indirekta skatter eller importavgifter på insatsvaror som förbrukats i tillverkningen av exportvaran, skall de undersökande myndigheterna först fastställa om den exporterade medlemmens regering har infört och tillämpar ett system eller förfarande för att kunna avgöra vilka insatsvaror som förbrukas i tillverkningen av exportvaran och deras ekonomiska värde. När det konstaterats att ett sådant system eller förfarande tillämpas, skall de undersökande myndigheterna granska om systemet eller förfarandet är rimligt, är ändamålsenligt och förenligt med affärspraxis i exportlandet. De undersökande myndigheterna får, om nödvändigt företa vissa praktiska kontroller i enlighet med artikel 12.6 för att kontrollera riktigheten i uppgifterna eller för att förvissa sig om att systemet eller förfarandet tillämpas effektivt.

2. När ett sådant system eller förfarande saknas, eller när det är oskäligt, eller när ett skäligt system finns men inte tillämpas eller inte tillämpas effektivt, kan den exporterande medlemmen ha behov av ytterligare granskning grundad på insatsvaror som faktiskt förbrukats, i syfte att fastställa om alltför stort belopp har utbetalats. Om de undersökande myndigheterna anser det nödvändigt, skall en ytterligare granskning genomföras i enlighet med punkt 1.

3. De undersökande myndigheterna skall betrakta insatsvaror som fysiskt införlivade om sådana insatsvaror används i tillverkningsprocessen och fysiskt ingår i exportvaran. Medlemmarna konstaterar att en insatsvara inte måste ingå i den slutliga varan i samma form som när den insattes i tillverkningsprocessen.

4. När mängden av en särskild insatsvara som förbrukas i tillverkningen av exportvaran skall fastställas, skall hänsyn tas till "normalt bortfall" och sådant bortfall skall anses som förbrukat vid tillverkningen av exportvaran. Med begreppet "bortfall" avses den del av en viss insatsvara som inte har en fristående funktion i tillverkningprocessen, som inte förbrukats vid tillverkningen av exportvaran (t.ex på grund av ineffektivitet) och som inte återvinns, används eller säljs vidare av samma tillverkare.

---

(1) Insatsvaror förbrukade i tillverkningsprocessen är insatsvaror som konkret införlivas i slutvaran, energi, bränsle och olja som används i tillverkningsprocessen och katalysatorer som förbrukas när de används för att framställa exportvaran.

5. De undersökande myndigheternas fastställande om huruvida påstått bortfall är "normalt" skall ta hänsyn till tillverknings-processen, industrins i exportlandet genomsnittliga erfarenhet och andra tekniska faktorer som kan ha betydelse. De undersökande myndigheterna skall ta särskild hänsyn till om den exporterande medlemmen har gjort en rimlig beräkning av värdet på bortfallet, när detta värde skall räknas med för skatte- eller tullrabatten eller avskrivningen.

BILAGA III

RIKTLINJER FÖR ATT AVGÖRA OM RESTITUTIONSSYSTEM SOM TILLÅTER SUBSTITUTION UTGÖR EXPORTSUBVENTIONER

I

Restitutionssystem kan medge återbetalning (och avskrivning) av importavgifter på insatsvaror som förbrukas i tillverkningsprocessen för en annan vara och där export av den senare varan innehåller inhemska insatsvaror av samma kvalitet och egenskaper som de ersatta importerade insatsvarorna. Enligt punkt (i) i den illustrativa förteckningen över exportsubventioner i bilaga I, kan restitutionssystem som tillåter substitution utgöra en exportsubvention om de leder till alltför stor restitution av de importavgifter som ursprungligen tagits ut på de importerade insatsvarorna för vilka restitution begärs.

II

Vid granskning av restitutionssystem inom ramen för en utjämningstullundersökning enligt detta avtal, skall undersökande myndigheter agera med ledning av följande principer.

1. Punkt (i) i den illustrativa förteckningen över exportsubventioner föreskriver att insatsvaror från hemmamarknaden får ersätta importerade insatsvaror i tillverkningen av en vara om sådana insatsvaror är jämbördiga i kvantitet och har samma kvalitet och egenskaper som de importerade insatsvarorna som de ersätter. Det är viktigt att system eller förfaranden för kontroll finns att tillgå för att den exporterande medlemmens regering skall ha möjlighet att säkerställa och visa att kvantiteten av insatsvaror för vilken avskrivning begärs inte överstiger kvantiteten av exporterade varor av liknade slag, oavsett i vilken form varorna exporteras, och att värdet av återbetalda importavgifter inte överstiger de ursprungliga importavgifterna för berörda importerade insatsvaror.

2. Om ett restitutionssystem av detta slag hävdas medföra en subvention skall de undersökande myndigheterna först avgöra om den exporterande medlemmens regering infört och tillämpar ett kontrollsystem eller -förfarande. Om så konstateras vara fallet, skall den undersökande myndigheten granska kontrollförfarandet för att bedöma om detta är rimligt, är ändamålsenligt och förenligt med allmänt vedertagen affärspraxis i exportlandet. Om det visar sig att förfarandena uppfyller dessa kriterier och tillämpas effektivt skall ingen subvention anses föreligga. De undersökande myndigheterna får, vid behov i enlighet med artikel 12.6 göra vissa praktiska kontroller i syfte att fastställa att uppgifterna är korrekta eller för att förvissa sig om att systemet eller förfarandet tillämpas effektivt.

3. Om sådana kontrollförfaranden saknas, eller om de är oskäliga, eller när sådana förfaranden finns och anses skäliga men inte tillämpas eller inte tillämpas effektivt, kan en subvention anses föreligga. I sådana fall bör den exporterande medlemmen göra en ytterligare granskning av berörda transaktioner i syfte att fastställa om ett alltför stort belopp har utbetalats. Om de undersökande myndigheterna anser det nödvändigt, skall ytterligare granskning företas i enlighet med punkt 2.

4. Förekomsten av bestämmelser om restitutionssystem som innebär att exportörer kan begära restitution för en särskilt utvald importsändning skall inte i sig anses medföra en subvention.

5. En alltför stor restitution av importavgifter enligt punkt (i) skall anses föreligga när staten, genom sina restitutionssystem, betalat ränta på restituerade belopp, omfattning av ränta som betalats eller skall betalas.

BILAGA IV

BERÄKNING AV DEN SAMMANLAGDA VÄRDEMÄSSIGA SUBVENTIONERINGEN (ARTIKEL 6.1(A)) [1]

1. Beräkningar av subventionsmarginal enligt artikel 6.1(a), skall göras på grundval av kostnaderna för den regering som beviljat subventionen.

2. Vid bedömningen om den sammanlagda subventioneringen överstiger 5 procent och med undantag för vad som föreskrivs i punkterna 3–5, skall varans värde vara lika med det totala värdet av det subventionerade företagets [2] försäljningar under den 12-månadersperiod för vilken uppgifter finns tillgängliga, som föregått utbetalningen av subventionen [3].

3. När en subvention är knuten till tillverkningen eller försäljningen av en viss vara, skall värdet av varan vara lika med det sammanlagda värdet av det subventionerade företagets försäljningar under den senaste 12-månadersperiod, för vilken uppgifter finns tillgängliga, som föregått utbetalningen av subventionen.

4. När det subventionerade företaget befinner sig i ett uppbyggnadsskede, skall allvarlig skada anses föreligga när den sammanlagda subventionsnivån överstiger 15 procent av värdet av den sammanlagda investeringen. Vid tillämpningen av denna punkt skall uppbyggnadsskedet begränsas till det första tillverkningsåret [4].

5. När det subventionerade företaget är lokaliserat i ett land med inflationsekonomi, skall varans värde beräknas med utgångspunkt i det subventionerade företagets sammanlagda försäljning (eller försäljning av den berörda varan om subventionen är bunden) under närmast föregående kalenderår, indexreglerat med inflationsnivån under de 12 månader som föregick den månad då subventionen utbetalas.

6. När den sammanlagda subventionsnivån för ett visst år skall fastställas, skall subventionen enligt olika subventionsprogram och från olika myndigheter inom en medlems territorium slås samman.

7. Subventioner som utbetalas innan WTO-avtalet träder i kraft och som har avsatts för framtida tillverkning, skall tas med i beräkningen av den sammanlagda subventionsnivån.

8. Subventioner som är icke-angripbara enligt bestämmelserna i detta avtal, skall inte tas med i beräkningen av subventionsbeloppet vid tillämpning av artikel 6.1(a).

---

[1] Medlemmarna skall vid behov utarbeta en övenskommelse angående frågor som inte uttryckligen berörts i denna bilaga eller som kräver ytterligare klarlägganden för att artikel 6.1(a) skall fylla sin uppgift.

[2] "Det subventionerade företaget" är ett företag inom den subventionerade medlemmens territorium.

[3] I fall av skatterelaterade subventioner, skall varans värde beräknas som det sammanlagda värdet av företagets försäljningar under det beskattningsår då man gjorde sig förtjänt av skatteförmånen.

[4] "Uppbyggnadsskede" innefattar sådana situationer då finansiella åtaganden gjorts för utveckling av en vara eller uppbyggnad av anläggningar för tillverkning av en vara som åtnjuter subventionen, även om tillverkning ännu inte har påbörjats.

BILAGA V

FÖRFARANDEN FÖR INSAMLING AV UPPGIFTER RÖRANDE ALLVARLIG SKADA

1. Medlemmarna skall samarbeta vid insamling av bevis som skall granskas av en panel enligt artikel 7.4–6. Parterna i tvister och berörda tredje parter skall, så snart artikel 7.4 åberopats, informera DSB om vilket organ som ansvarar för tillämpningen av dessa bestämmelser inom deras territorier och om vilka förfaranden som skall användas för att en begäran om uppgifter skall tillgodoses.

2. I fall som hänskjutits till DSB enligt artikel 7.4, skall DSB på begäran inleda förfarandet med att inhämta sådana uppgifter från det subventionerande medlemslandets regering som är nödvändiga för att fastställa förekomsten av subventioneringen och dess omfattning, värdet av företagets sammanlagda försäljning, samt nödvändiga uppgifter för att analysera de negativa effekterna av den subventionerade varan [1]. Detta förfarande får, i tillämpliga fall innefatta begäran till det subventionerande och klagande medlemslandets respektive regering att samla in uppgifter samt att genom anmälningsförfaranden i del VII [2] förtydliga och utveckla information som är tillgänglig för de tvistande parterna.

3. I fall då effekter uppstår på tredjelandsmarknad får en part i tvisten inhämta uppgifter som är nödvändiga för att analysera de negativa effekterna och som annars är svårtillgängliga för den klagande eller subventionerande medlemmen, bl a genom frågor till regeringen i det tredje landet. Sådan begäran om information skall hanteras så att tredjelandsmedlem inte åläggs orimliga krav. En sådan medlem skall framförallt inte avkrävas en marknads- eller prisanalys speciellt för detta ändamål. Uppgifter som skall lämnas är de som redan är tillgängliga eller lätt kan inhämtas av denne medlem (t.ex. senaste statistik som sammanställts av behöriga statistikförande organ men som ännu inte offentliggjorts, tullstatistik avseende import och deklarerade tullvärden för varan i fråga, osv.). Om emellertid en av parterna i tvisten på egen bekostnad genomför en detaljerad marknadsanalys, skall arbetet för det företag eller den person som utför analysen underlättas av tredjelandsmedlemmens myndigheter som skall ge personen eller företaget i fråga tillgång till alla uppgifter som regeringen normalt inte klassar som konfidentiella.

4. DSB skall utse en representant med ansvar för att underlätta informationsinsamlingen. Den enda uppgiften för denna representant skall vara att säkerställa att insamlingen av de uppgifter som är nödvändiga för att underlätta en snabb multilateral prövning av tvisten sker skyndsamt. Representanten får särskilt föreslå metoder för att på effektivaste sätt få fram nödvändiga uppgifter samt uppmuntra parterna till att samarbeta.

5. Informationsinsamlingen enligt punkterna 2-4 skall slutföras inom 60 dagar från den dag då ärendet hänskjutits till DSB enligt artikel 7.4. De uppgifter som härvid erhållits skall överlämnas till den av DSB i enlighet med bestämmelserna i del X upprättade panelen. Uppgifterna skall bl.a. omfatta information rörande subventionsbeloppet i fråga (och i tillämpliga fall, värdet av de subventionerade företagens sammanlagda försäljning), priser för subventionerade varor, priser för icke-subventionerade varor, priser tillämpade av andra leverantörer på marknaden, förändringar av utbudet av den subventionerade varan på marknaden i fråga och förändringar av marknadsandelar. De skall även innehålla motbevis samt sådana kompletterande uppgifter som panelen anser nödvändiga för att dra sina slutsatser.

6. Om det subventionerande medlemslandet och/eller tredjelandsmedlemmen inte samarbetar i informationsinsamlingen, får den klagande medlemmen lägga fram sitt klagomål om allvarlig skada på grundval av tillgängliga uppgifter, kompletterade med fakta och omständigheter rörande bristen på samarbete från det subventionerande medlemslandet eller tredjelandsmedlemmens sida. När uppgifter inte är tillgängliga på grund av att det subventionerande medlemslandet eller tredjelandsmedlemmen inte samarbetat, får panelen fullfölja informationsinsamlingen i nödvändig utsträckning och grunda sitt beslut på uppgifter som är tillgängliga på annat sätt.

7. När panelen fattar beslut skall den dra negativa slutsatser av att en part som berörs av informationsinsamlingen inte samarbetar.

---

(1) I fall när förekomsten av allvarlig skada måste visas.

(2) DSBs insamling av information skall ta hänsyn till behovet av skydd för uppgifter som till sin art är konfidentiella eller som har tillhandahållits av berörd medlem under förutsättning av konfidentiell behandling.

8. När panelen skall avgöra om beslutet skall grundas på bästa tillgängliga uppgifter eller om negativa slutsatser skall dras, skall den beakta synpunkter från den representant som utsetts av DSB enligt punkt 4 huruvida begäran om uppgifter varit rimlig och beträffande parternas ansträngningar för att lämna begärda uppgifter på ett samarbetsvilligt och snabbt sätt.

9. Ingen del av förfarandet för insamling av uppgifter skall begränsa panelens möjligheter att begära sådana ytterligare uppgifter som den anser nödvändiga för att nå en korrekt lösning av tvisten och vilka inte inhämtats eller framkommit under informationsinsamlingen. Som regel skall panelen emellertid inte begära sådana ytterligare uppgifter om uppgifterna skulle stödja en av parterna och i fall då avsaknaden av dessa uppgifter beror på att denna part utan skälig anledning vägrat samarbeta i informationsinsamlingen.

BILAGA VI

FÖRFARANDEN FÖR UNDERSÖKNINGAR PÅ PLATS ENLIGT ARTIKEL 12.6

1. Efter det att en undersökning påbörjats skall den exporterande medlemmens myndigheter och kända berörda företag informeras om att en undersökning på plats planeras.

2. Om man i undantagsfall avser att låta icke-offentliganställda experter ingå i den undersökande gruppen, skall företagen och den exporterande medlemmens myndigheter underrättas. Sådana icke-offentliganställda experter skall kunna utsättas för stränga påföljder vid brott mot konfidentialitet.

3. Innan tidpunkten för ett besök slutligt bestäms, skall det vara normal praxis att erhålla uttryckligt samtycke från de berörda företagen i det exporterande medlemslandet.

4. Så snart berörda företag lämnat sitt samtycke, skall de undersökande myndigheterna underrätta myndigheterna i det exporterande medlemslandet om namnen på och adresserna till de företag som skall besökas samt om tidpunkten för besöket.

5. Företagen i fråga skall ges tillräcklig förvarning om besöket.

6. Besök i syfte att förklara frågeformuläret bör endast göras på begäran av ett exportföretag. Om en sådan begäran görs bör de undersökande myndigheterna ställa sig till företagets förfogande. Sådana besök bör endast göras om (a) den importerande medlemmens myndigheter underrättar berörd medlems regeringsföreträdare och (b) de senare inte invänder mot besöket.

7. Eftersom det huvudsakliga syftet med en undersökning på plats är att kontrollera lämnade uppgifter eller att införskaffa ytterligare detaljuppgifter, skall den genomföras först efter det att svar på frågeformulären har lämnats in om inte företaget samtycker till annat och den exporterande medlemmens myndigheter informerats av den undersökande myndigheten om det förestående besöket och inte motsätter sig detta. Dessutom skall det vara normal praxis att innan besöket äger rum informera berörda företag om de uppgifter som skall kontrolleras och om vilken ytterligare information som kan behövas. Dock skall detta inte hindra förfrågningar på plats om ytterligare uppgifter i ljuset av den information som erhållits.

8. Frågor från myndigheter eller företag i det exporterande medlemslandet som är nödvändiga för en framgångsrik undersökning på plats skall, när så är möjligt, besvaras innan besöket äger rum.

BILAGA VII

U-LANDSMEDLEMMAR SOM AVSES I ARTIKEL 27.2(A)

Följande u-landsmedlemmar omfattas inte av bestämmelserna i artikel 3.1(a) i enlighet med artikel 27.2(a):

(a) De medlemmar i WTO som av Förenta Nationerna är klassificerade som Minst Utvecklade Länder (MUL).

(b) Följande u-landsmedlemmar i WTO skall omfattas av de bestämmelser som gäller för andra u-landsmedlemmar enligt artikel 27.2(b) när BNI per capita har uppnått $1 000 per år[1], Bolivia, Dominikanska Republiken, Egypten, Elfenbenskusten, Filippinerna, Ghana, Guatemala, Guyana, Indien, Indonesien, Kamerun, Kenya, Kongo, Marocko, Nicaragua, Nigeria, Pakistan, Senegal, Sri Lanka och Zimbabwe.

---

[1] Uppräkningen av u-landsmedlemmar i punkt (b) är grundad på Världsbankens senaste uppgifter om BNI per capita.

AVTAL OM SKYDDSÅTGÄRDER

MEDLEMMARNA,

som beaktar det övergripande målet för medlemmarna att förbättra och stärka det internationella handelssystemet grundat på GATT 1994,

som erkänner behovet att klargöra och förstärka efterlevnaden av GATT 1994, och särskilt dess artikel XIX (Nödfallsåtgärder beträffande import av särskilda varor), för att återupprätta den multilaterala kontrollen av skyddsåtgärder och avskaffa åtgärder som undgår sådan kontroll,

som erkänner betydelsen av strukturanpassning och behovet att främja snarare än begränsa konkurrensen på världsmarknaden, och

som vidare erkänner att det för dessa syften erfordras ett omfattande avtal, bindande för alla medlemmarna och baserat på de grundläggande principerna i GATT 1994,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Allmänna bestämmelser

Detta avtal fastställer regler för tillämpningen av skyddsåtgärder, varmed avses de åtgärder som föreskrivs i artikel XIX i GATT 1994.

Artikel 2

Villkor

1. En medlem [1] får vidta en skyddsåtgärd mot en vara endast om den med stöd av nedan angivna bestämmelser har fastställt att denna vara importeras till dess territorium i så ökade kvantiteter, räknat i absoluta tal eller i förhållande till inhemsk produktion, och under sådana förhållanden att importen därigenom förorsakar eller hotar att förorsaka allvarlig skada för den inhemska industri som tillverkar varor av samma slag eller direkt konkurrerande varor.

2. Skyddsåtgärder skall vidtas mot en importerad vara oavsett dess ursprung.

Artikel 3

Undersökning

1. En medlem får vidta en skyddsåtgärd endast om en undersökning har företagits av dess behöriga myndigheter i enlighet med förfaranden som tidigare fastställts och offentliggjorts i överensstämmelse med artikel X i GATT 1994. Under utredningen skall bl.a. alla berörda intressenter hållas underrättade i skälig omfattning genom offentliga meddelanden och förhör eller på annat lämpligt sätt, varigenom importörer, exportörer och andra berörda intressenter kan framlägga bevis och synpunkter och beredas möjlighet att svara på andra parters inlagor och att framlägga sina synpunkter bl.a. på om vidtagandet av en skyddsåtgärd skulle ligga i det allmännas intresse eller inte. De behöriga myndigheterna skall offentliggöra en rapport innehållande de motiverade slutsatser som framkommit i alla sakliga och rättsliga aspekter på ärendet i fråga.

2. Uppgifter som till sin natur är konfidentiella eller som lämnats som konfidentiella uppgifter skall, om skäl härtill redovisas, behandlas som sådana av de behöriga myndigheterna. Sådana uppgifter skall inte utlämnas utan tillstånd av den part som lämnat dem. Parter som lämnat konfidentiella uppgifter kan anmodas att lämna icke-förtroliga sammanfattningar därav eller, om dessa parter uppger att uppgifterna inte kan sammanfattas, skälen till varför en sammanfattning inte kan lämnas. Om de behöriga myndigheterna emellertid finner att en begäran om konfidentiell behandling inte är motiverad och om berörd part är ovillig att offentliggöra uppgifterna eller att godkänna att de offentliggörs i allmän eller sammanfattad form, kan myndigheterna bortse från sådana uppgifter om det inte med stöd av lämpliga källor på ett tillfredsställande sätt kan redovisas att uppgifterna är riktiga.

Artikel 4

Fastställande av allvarlig skada eller hot därom

1. I detta avtal

[1] En tullunion får tillämpa en skyddsåtgärd som en enhet eller på en medlems vägnar. När en tullunion tillämpar en skyddsåtgärd som en enhet, skall alla villkor för fastställande av skada eller hot därom enligt detta avtal vara baserade på förhållanden som råder i tullunionen som helhet. När en skyddsåtgärd tillämpas på en medlems vägnar, skall alla villkor för fastställande av skada eller hot därom vara baserad förhållanden som råder i det medlemslandet och åtgärden skall vara begränsad till denna medlem. Inget i detta avtal föregriper tolkningen av förhållandet mellan artikel XIX och artikel XXIV.8 i GATT 1994.

(a) skall med "allvarlig skada" avses en betydande allmän försämring för en inhemsk industri,

(b) skall med "hot om allvarlig skada" avses allvarlig skada som är tydligt förestående, i enlighet med bestämmelserna i punkt 2. Fastställandet av huruvida hot om allvarlig skada föreligger skall grundas på fakta och inte enbart på påståenden, förmodanden eller avlägsna möjligheter, och

(c) skall, vid fastställande av skada eller hot därom, med "inhemsk industri" avses alla tillverkare av varor av samma eller direkt konkurrerande slag som är verksamma inom en medlems område, eller dem vars sammanlagda tillverkning av varor av samma eller direkt konkurrerande slag utgör en övervägande del av den totala inhemska tillverkningen av dessa varor.

2. (a) Vid undersökningen för att fastställa om ökad import har orsakat eller hotar att orsaka allvarlig skada för en inhemsk industri enligt villkoren i detta avtal, skall de behöriga myndigheterna värdera alla relevanta faktorer som är objektiva och kvantifierbara och som har betydelse för denna industris situation, i synnerhet takten och storleken på importökningen av den berörda varan i absoluta och relativa tal, den marknadsandel som tagits av den ökade importen, förändringar i försäljningsnivå, tillverkning, produktivitet, kapacitetsutnyttjande, vinst och förlust samt sysselsättning.

(b) Det fastställande som avses i 2(a) skall inte göras om inte denna undersökning, på grundval av objektiva bevis visar att det finns ett orsakssamband mellan ökad import av berörd vara och allvarlig skada eller hot därom. Om andra faktorer än ökad import samtidigt orsakar skada på den inhemska industrin, skall sådan skada inte tillskrivas ökad import.

(c) Behöriga myndigheter skall omgående, i enlighet med föreskrifterna i artikel 3, offentliggöra en detaljerad redovisning av det fall som är föremål för undersökning jämte bevis för de undersökta faktorernas betydelse i sammanhanget.

Artikel 5

Användande av skyddsåtgärder

1. En medlem skall vidta skyddsåtgärder endast i den utsträckning som är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och för att underlätta anpassning. Om kvantitativ begränsning används, skall en sådan åtgärd inte minska den importerade kvantiteten under en nivå för en näraliggande period, som skall utgöra medelvärdet för importen under de senaste tre representativa åren för vilka statistik är tillgänglig, såvida det inte klart kan motiveras att en annan nivå är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada. Medlemmarna skall välja de åtgärder som bäst passar för att uppnå dessa mål.

2. (a) I fall då en kontingent fördelas mellan leverantörsländer, kan den medlem som tillämpar restriktionerna söka nå överenskommelse beträffande fördelningen av andelarna av kontingenten med alla andra medlemmar som har ett väsentligt intresse av att leverera varan i fråga. I de fall då denna metod inte rimligen kan tillämpas, skall medlemmen i fråga tilldela de medlemmar som har ett väsentligt intresse av att leverera varan, andelar av sammanlagda kvantiteten eller värdet av importen av varan grundade på de proportioner i vilka varan levererats av dessa medlemmar under en tidigare representativ period, varvid vederbörlig hänsyn tas till alla särskilda omständigheter som kan ha påverkat eller kan påverka handeln med varan i fråga.

(b) En medlem kan göra avsteg från bestämmelserna i moment (a) förutsatt att samråd enligt artikel 12.3 sker under överinseende av Skyddsåtgärdskommittén såsom föreskrivs i artikel 13.1 och att det klart visas för kommittén att (i) importen från vissa medlemmar procentuellt sett har ökat oproportionerligt i förhållande till den totala importökningen för den aktuella varan under den representativa perioden, (ii) skälen för avsteg från bestämmelserna i (a) är berättigade, och (iii) att villkoren för ett sådant avsteg är skäliga för alla leverantörer av varan i fråga. Varaktigheten för en sådan åtgärd skall inte förlängas utöver den inledande perioden enligt artikel 7.1. Det ovannämnda avsteget tillåts inte vid fall av hot om allvarlig skada.

Artikel 6

Provisoriska skyddsåtgärder

Under kritiska omständigheter då dröjsmål skulle kunna orsaka skada som skulle vara svår att avhjälpa, får en medlem vidta en provisorisk skyddsåtgärd om det preliminärt fastställts att det föreligger klara bevis för att ökad import har orsakat eller hotar orsaka allvarlig skada. Varaktigheten av den provisoriska åtgärden får inte överstiga 200 dagar och under denna tid skall de tillämpliga kraven i artiklarna 2–7 och 12 uppfyllas. Sådana åtgärder skall ske i form av tullhöjningar som genast skall restitueras om den efterföljande undersökning, som avses i artikel 4.2, inte fastslår att ökad import

har orsakat eller hotar att orsaka allvarlig skada för den inhemska industrin. Varaktigheten av varje sådan provisorisk åtgärd skall räknas som en del av den ursprungliga perioden och av varje förlängning härav enligt artikel 7.1–3.

Artikel 7

Varaktighet och översyn av skyddsåtgärder

1. En medlem skall tillämpa en skyddsåtgärd endast under den tidsperiod som behövs för förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och underlätta anpassning. Tidsperioden får inte överstiga fyra år, såvida den inte förlängs med stöd av punkt 2.

2. Den tidsperiod som avses i punkt 1 får förlängas under förutsättning att den importerande medlemmens behöriga myndigheter har fastslagit, i enlighet med de förfaranden som regleras i artiklarna 2–5, att skyddsåtgärden fortfarande är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och att det finns bevis för att industrin undergår anpassning samt under förutsättning att tillämpliga bestämmelser i artiklarna 8 och 12 iakttas.

3. Den sammanlagda tidsperiod en skyddsåtgärd kan tillämpas, inklusive perioden för en provisorisk åtgärd jämte tiden för den ursprungliga åtgärden och eventuella förlängningar av denna, får inte överstiga åtta år.

4. För att underlätta anpassning i en situation, där den förväntade varaktigheten av en skyddsåtgärd som anmälts enligt föreskrifterna i artikel 12.1, överstiger ett år, skall den medlem som vidtar åtgärden successivt avveckla den med regelbundna mellanrum under åtgärdens löptid. Om åtgärdens varaktighet överstiger tre år, skall den medlem som tillämpar en sådan åtgärd se över senast när halva löptiden för åtgärden förflutit och, om det är lämpligt, dra tillbaka den eller öka avvecklingstakten. En åtgärd som förlängs med stöd av punkt 2 får inte vara mer restriktiv än den var vid den ursprungliga periodens början och skall fortsätta att avvecklas.

5. Ingen skyddsåtgärd får återinföras mot importen av en vara som har varit föremål för en sådan åtgärd, som vidtagits efter ikraftträdandet av WTO-avtalet, under lika lång tid som en sådan åtgärd tidigare har tillämpats, under förutsättning att perioden av icke-tillämpning uppgår till minst två år.

6. Oaktat bestämmelserna i punkt 5 kan en skyddsåtgärd med en varaktighet på 180 dagar eller mindre återinföras mot importen av en vara, om:

(a) minst ett år förflutit sedan införandet av en skyddsåtgärd mot importen av denna vara, och

(b) en sådan skyddsåtgärd inte har tillämpats mot samma vara mer än två gånger under den femårsperiod som närmast föregår tidpunkten för införandet av åtgärden.

Artikel 8

Nivå på medgivanden och andra förpliktelser

1. En medlem som avser att vidta en skyddsåtgärd eller söka förlängning av en skyddsåtgärd skall bemöda sig om att vidmakthålla en väsentligen likvärdig nivå av medgivanden och andra förpliktelser i förhållande till den som gäller enligt GATT 1994 mellan medlemmen i fråga och de exporterande medlemmar som drabbas av sådan åtgärd, i enlighet med bestämmelserna i artikel 12.3. För att uppnå detta mål kan berörda medlemmar överenskomma om lämpliga sätt för handelskompensation för de negativa återverkningarna av en sådan åtgärd på deras handel.

2. Om ingen överenskommelse nås inom 30 dagar under de samråd som avses i artikel 12.3, skall de berörda exporterande medlemmarna vara fria att, senast 90 dagar efter det att åtgärden införts och efter av 30 dagar räknat från den dag då skriftlig anmälan om sådant upphävande mottas av Varuhandelsrådet, upphäva tillämpningen av väsentligen likvärdiga medgivanden enligt GATT 1994 på den medlems handel som vidtagit skyddsåtgärden, under förutsättning att Varuhandelsrådet inte avslår detta.

3. Den rätt till upphävande som avses i punkt 2 skall inte tillämpas under de tre första åren som en skyddsåtgärd är i kraft, förutsatt att skyddsåtgärden har vidtagits till följd av en ökning av importen i absoluta tal och att en sådan åtgärd är förenlig med bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 9

U-landsmedlemmar

1. Skyddsåtgärder skall inte tillämpas mot en produkt som härrör från en u-landsmedlem om dess andel av importen av den aktuella varan till den importerande medlemmen inte överstiger tre procent, förutsatt att u-landsmedlemmar med en mindre importandel än tre procent tillsammans svarar för högst nio procent av den totala importen av den aktuella varan [1].

2. En u-landsmedlem skall ha rätt att förlänga varaktigheten av en skyddsåtgärd upp till två år utöver den maximala tidsperiod som föreskrivs i artikel 7.3. Oaktat

[1] En medlem skall omedelbart anmäla en åtgärd vidtagen enligt i artikel 9.1 till Skyddsåtgärdskommittén.

bestämmelserna i artikel 7.5 skall en u-landsmedlem ha rätt att återinföra en skyddsåtgärd mot importen av en vara som varit föremål för en sådan åtgärd, vidtagen efter WTO-avtalets ikraftträdande, efter en tidsperiod som motsvarar hälften av den tid en sådan åtgärd tidigare tillämpats, förutsatt att perioden av icke-tillämpning uppgår till minst två år.

Artikel 10

Ikraftvarande åtgärder enligt artikel XIX

Medlemmarna skall avveckla alla skyddsåtgärder som vidtagits enligt artikel XIX i GATT 1947 och som var i kraft vid ikraftträdandet av WTO-avtalet, vilket skall ske senast åtta år efter den tidpunkt då de började tillämpas eller fem år efter ikraftträdandet av WTO-avtalet, beroende på vilken tidpunkt som inträffar sist.

Artikel 11

Förbud och avveckling av vissa åtgärder

1. (a) En medlem skall inte vidta eller begära att få någon skyddsåtgärd mot import av varor varom stadgas i artikel XIX i GATT 1994, annat än om en sådan åtgärd överensstämmer med bestämmelserna i nämnda artikel, tillämpade i enlighet med detta avtal.

(b) Vidare skall en medlem inte begära, vidta eller upprätthålla någon frivillig exportbegränsning, reglering av marknadstillträde eller andra liknande åtgärder på export- eller importsidan. [1], [2] Till dem räknas bl.a. åtgärder vidtagna av en enskild medlem och åtgärder enligt avtal, arrangemang och överenskommelser som ingåtts mellan två eller flera medlemmar. Sådana åtgärder som tillämpas när WTO-avtalet träder i kraft skall bringas i överensstämmelse med detta avtal eller avvecklas i enlighet med punkt 2.

(c) Detta avtal gäller inte för åtgärder som begärts, vidtagits eller upprätthålls av en medlem med stöd av andra bestämmelser i GATT 1994 än artikel XIX och multilaterala handelsavtal i bilaga 1A, med undantag för detta avtal, eller enligt protokoll och överenskommelser eller arrangemang som träffats inom ramen för GATT 1994.

2. Avvecklingen av åtgärder som avses i punkt 1(b) skall ske enligt tidtabeller som skall föreläggas Skyddsåtgärdskommittén av berörda medlemmar, senast 180 dagar efter WTO-avtalets ikraftträdandet. Enligt dessa tidtabeller skall alla åtgärder som nämns i punkt 1 avvecklas eller bringas i överensstämmelse med detta avtal inom en tidsperiod som inte överstiger fyra år efter WTO-avtalets ikraftträdande, med undantag för en specifik åtgärd per importerande medlem [3], vars varaktighet inte skall sträcka sig längre än till och med den 31 december 1999. Sådana undantag skall ömsesidigt överenskommas mellan direkt berörda medlemmar och anmälas till Skyddsåtgärdskommittén för att granskas och godtas inom 90 dagar efter WTO-avtalets ikraftträdande. I bilagan till detta avtal redovisas en åtgärd som har godtagits som fallande under denna undantagsbestämmelse.

3. Medlemmarna skall inte uppmuntra eller stödja offentliga eller privata företags vidtagande eller upprätthållande av icke officiella åtgärder som är likvärdiga med dem som åsyftas i punkt 1.

Artikel 12

Anmälan och konsultation

1. En medlem skall omedelbart underrätta Skyddsåtgärdskommittén när:

(a) en undersökning avseende förekomsten av allvarlig skada eller hot därom påbörjas och skälen till undersökningen,

(b) ett fastställande görs om allvarlig skada eller hot därom orsakad av ökad import, och

(c) ett beslut fattas om att tillämpa eller förlänga en skyddsåtgärd.

2. När anmälan görs med stöd av punkterna 1(b) och 1(c), skall den medlem som avser att vidta eller förlänga en skyddsåtgärd tillställa Skyddsåtgärdskommittén alla relevanta uppgifter, vartill räknas bevis om allvarlig skada eller hot därom som orsakats av ökad import, noggrann beskrivning av den berörda varan och den föreslagna åtgärden, föreslagen tidpunkt för införandet, förväntad löptid och tidtabell för successiv avveckling. När en åtgärd förlängs skall det även påvisas att

(1) En importkvot som tillämpas som skyddsåtgärd i enlighet med tillämpliga bestämmelser i GATT 1994 och detta får, efter ömsesidig överenskommelse, administreras av den exporterande medlemmen.

(2) Exempel på liknande åtgärder inkluderar exportanpassning, övervakningssystem för export- eller importpriser, export- eller importövervakning, obligatoriska importkarteller och icke-automatiska export- eller importlicenssystem, om någon av dessa medför skydd.

(3) Det enda sådant undantag som Europeiska Gemenskaperna är berättigad till finns angivet i bilagan till detta avtal.

berörd industri anpassar sig. Varuhandelsrådet eller Skyddsåtgärdskommittén kan begära sådana ytterligare uppgifter som de anser nödvändiga av den medlem som ämnar vidta eller förlänga åtgärden.

3. En medlem som ämnar vidta eller förlänga en skyddsåtgärd skall sörja för att tillräckligt utrymme ges för föregående samråd med de medlemmar som har ett väsentligt intresse som exportörer av den berörda varan, i syfte att bl.a. granska den information som inkommit i enlighet med punkt 2, utbyta åsikter om åtgärden och nå en överenskommelse om hur målet i artikel 8.1 skall uppnås.

4. En medlem skall göra en anmälan till Skyddsåtgärdskommittén innan en provisorisk åtgärd enligt artikel 6 vidtas. Konsultationer skall inledas omedelbart sedan åtgärden vidtagits.

5. Resultatet av samrådet med stöd av denna artikel, liksom resultatet av halvtidsöversyner enligt artikel 7.4, varje form av kompensation enligt artikel 8.1 samt föreslagna upphävanden av medgivanden och andra förpliktelser enligt artikel 8.2, skall omedelbart anmälas till Skyddsåtgärdskommittén av berörda medlemmar.

6. Medlemmarna skall omgående anmäla sina lagar, andra författningar och administrativa förfaranden, samt varje ändring av dem, till Skyddsåtgärdskommittén.

7. Medlemmar som upprätthåller åtgärder beskrivna i artikel 10 och artikel 11.1 och som existerar när WTO-avtalet träder i kraft, skall anmäla dessa till Skyddsåtgärdskommittén senast 60 dagar efter det at WTO-avtalet trätt i kraft.

8. Medlemmarna får till Skyddsåtgärdskommittén anmäla alla lagar, andra författningar, administrativa förfaranden och åtgärder som behandlas i detta avtal, som inte har anmälts av andra medlemmar som enligt detta avtal är skyldiga att göra sådan anmälan.

9. Medlemmarna får till Skyddsåtgärdskommittén anmäla alla icke-statliga åtgärder som avses i artikel 11.3.

10. Anmälningar till Varuhandelsrådet enligt detta avtal skall normalt göras genom Skyddsåtgärdskommittén.

11. Bestämmelserna om anmälan i detta avtal skall inte innebära krav på någon medlem att utlämna förtroliga uppgifter som skulle hindra lagarnas verkställighet eller på annat sätt strida mot det allmännas intresse eller som skulle skada vissa allmänna eller enskilda företags legitima kommersiella intressen.

Artikel 13

Övervakning

1. Härmed inrättas en Skyddsåtgärdskommitté under överinseende av Varuhandelsrådet, som skall vara öppen för deltagande av alla medlemmar som önskar ingå i kommittén. Kommittén skall ha följande uppgifter:

(a) att övervaka och årligen rapportera till Varuhandelsrådet om den allmänna tillämpningen av detta avtal och avge rekommendationer om förbättringar av detta,

(b) att, på begäran av en berörd medlem, avgöra om de procedurmässiga kraven i avtalet har iakttagits i samband med en skyddsåtgärd och rapportera resultatet till Varuhandelsrådet,

(c) att bistå medlemmar som så begär vid samråd i enlighet med bestämmelserna i detta avtal,

(d) att granska åtgärder som omfattas av artikel 10 och artikel 11.1, övervaka avvecklingen av sådana åtgärder och verderbörligen rapportera till Varuhandelsrådet,

(e) att, på begäran av den medlem som vidtar en skyddsåtgärd, granska om förslag att upphäva medgivanden och andra förpliktelser är "i huvudsak likvärdiga", och verderbörligen rapportera till Varuhandelsrådet,

(f) att motta och se över alla anmälningar enligt detta avtal och verderbörligen rapportera till Varuhandelsrådet, och

(g) att utföra sådana andra uppgifter som har samband med detta avtal som Varuhandelsrådet bestämmer.

2. För att bistå kommittén i dess övervakningsarbete, skall sekretariatet årligen utarbeta en saklig redogörelse för hur avtalet fungerar, på grundval av anmälningar och annan tillgänglig tillförlitlig information.

Artikel 14

Tvistlösning

Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994, såsom de vidareutvecklats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning, skall gälla för samråd och tvistlösning enligt detta avtal.

BILAGA

UNDANTAG SOM AVSES I ARTIKEL 11.2

Berörda medlemmar	Vara	Upphör att gälla
EG/Japan	Personbilar, terränggående fordon, lätta fordon för kommersiell användning, lätta lastbilar (vägande högst 5 ton), och motsvarande fordon i demonterat skick (CKD).	31 december 1999

BILAGA 1 B

ALLMÄNNA TJÄNSTEHANDELSAVTALET

		Sida
DEL I	OMFATTNING OCH DEFINITION	193
Artikel I	Omfattning och definition	193
DEL II	ALLMÄNNA SKYLDIGHETER OCH BESTÄMMELSER	194
Artikel II	Mest gynnad nationsbehandling	194
Artikel III	Insyn	194
Artikel III a	Röjande av förtrolig information	194
Artikel IV	Ökat deltagande av utvecklingsländer	194
Artikel V	Ekonomisk integration	195
Artikel V a	Avtal om integrering av arbetsmarknader	196
Artikel VI	Inhemska regleringar	196
Artikel VII	Godkännande	196
Artikel VIII	Monopol och tillhandahållare av tjänster med ensamrätt	197
Artikel IX	Affärspraxis	197
Artikla X	Nödfallsåtgärder	198
Artikel XI	Betalningar och transaktioner	198
Artikel XII	Restriktioner till skydd för betalningsbalansen	198
Artikel XIII	Statlig upphandling	199
Artikel XIV	Allmänna undantag	199
Artikel XIV a	Undantag i säkerhetssyfte	200
Artikel XV	Subventioner	200
DEL III	SÄRSKILDA ÅTAGANDEN	200
Artikel XVI	Marknadstillträde	200
Artikel XVII	Nationell behandling	201
Artikel XVIII	Kompletterande åtaganden	201
DEL IV	FORTLÖPANDE LIBERALISERING	201
Artikel XIX	Förhandlingar om särskilda åtaganden	201
Artikel XX	Listor för särskilda åtaganden	202
Artikel XXI	Ändring av listor	202
DEL V	INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER	202
Artikel XXII	Samråd	202
Artikel XXIII	Tvistlösning och genomförande	203
Artikel XXIV	Tjänstehandelsrådet	203
Artikel XXV	Tekniskt samarbete	203
Artikel XXVI	Förhållande till andra internationella organisationer	203
DEL VI	SLUTBESTÄMMELSER	203
Artikel XXVII	Förvägran av förmåner	203
Artikel XXVIII	Definitioner	204
Artikel XXIX	Bilagor	205
Bilaga om artikel II Undantag		206
Bilaga om rörlighet för fysiska personer som tillhandahåller tjänster enligt avtalet		207
Bilaga om lufttransporttjänster		207
Bilaga om finansiella tjänster		208
Andra bilagan om finansiella tjänster		210
Bilaga om förhandlingar rörande sjötransporttjänster		211
Bilaga om telekommunikationer		211
Bilaga om förhandlingar rörande basteletjänster		214

ALLMÄNNA TJÄNSTEHANDELSAVTALET

MEDLEMMARNA,

SOM ERKÄNNER tjänstehandelns ökande betydelse för tillväxt och utveckling i världsekonomin,

SOM ÖNSKAR upprätta ett multilateralt ramverk med principer och regler för tjänstehandel i syfte att utvidga sådan handel under öppenhet och fortlöpande liberalisering och som ett sätt att befrämja ekonomisk tillväxt för alla handelsnationer samt utveckling i utvecklingsländerna,

SOM ÖNSKAR uppnå en snabb och gradvis ökad liberalisering av tjänstehandeln genom återkommande multilaterala förhandlingsrundor med målsättningen att befrämja alla deltagares intressen på ömsesidigt gynnsamma vilkor och att säkerställa en övergripande balans av rättigheter och skyldigheter, med vederbörlig hänsyn till nationella målsättningar,

SOM ERKÄNNER medlemmarnas rätt att reglera och att införa nya regleringar för tillhandahållandet av tjänster inom deras territorier för att tillgodose nationella målsättningar och, med hänsyn till att regleringen av tjänstehandeln varierar inom olika länder, utvecklingsländernas särskilda behov av att utöva denna rättighet,

SOM ÖNSKAR underlätta ett ökat deltagande av utvecklingsländerna i tjänstehandeln och att utvidga deras tjänsteexport, bland annat genom att förstärka deras inhemska tjänstekapacitet och dennas effektivitet och konkurrenskraft,

SOM TAR särskild hänsyn till de minst utvecklade ländernas allvarliga problem mot bakgrund av deras speciella ekonomiska situation och deras utvecklings-, handels- och finansiella behov,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

DEL I

OMFATTNING OCH DEFINITION

Artikel I

Omfattning och definition

1. Detta avtal gäller för åtgärder som vidtas av medlemmar och som berör tjänstehandel.

2. I detta avtal, avses med tjänstehandel tillhandahållandet av en tjänst

(a) från en medlems territorium till en annan medlems territorium,

(b) inom en medlems territorium till en tjänstekonsument från en annan medlem,

(c) av en tillhandahållare av tjänster i ett medlemsland, genom kommersiell etablering på en annan medlems territorium,

(d) av en tillhandahållare av tjänster i ett medlemsland, genom närvaro av fysiska personer från ett medlemsland på en annan medlems territorium.

3. I detta avtal avses med

(a) "åtgärder vidtagna av medlemmar" åtgärder vidtagna av

(i) centrala, regionala eller lokala regeringar och myndigheter och

(ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala regeringar eller myndigheter,

Varje medlem skall vid fullgörandet av sina skyldigheter och åtaganden enligt detta avtal, vidta sådana rimliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att dessa skyldigheter och åtaganden efterlevs av regionala och lokala regeringar och myndigheter samt icke-statliga organ på dess territorium,

(b) "tjänster" inbegriper varje tjänst inom vilken sektor som helst utom tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter;

(c) "en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter" avser varje tjänst som tillhandahålls varken på kommersiella grunder eller i konkurrens med en eller flera tillhandahållare av tjänster.

DEL II

ALLMÄNNA SKYLDIGHETER OCH BESTÄMMELSER

Artikel II

Mest gynnad nationsbehandling

1. Varje medlem skall med avseende på samtliga åtgärder som täcks av detta avtal, omedelbart och utan förbehåll bevilja tjänster och tillhandahållare av tjänster från varje annan medlem en behandling som icke är mindre gynnsam än den som beviljas liknande tjänster och tillhandahållare av tjänster från något annat land.

2. En medlem får upprätthålla en åtgärd som strider mot punkt 1 förutsatt att en sådan åtgärd upptagits i och uppfyller villkoren i bilagan om artikel II-undantag.

3. Bestämmelserna i detta avtal skall inte tolkas så att de hindrar någon medlem från att tilldela eller bevilja närliggande länder förmåner för att underlätta utbyte mellan gränszoner av tjänster som både produceras och konsumeras lokalt.

Artikel III

Insyn

1. Varje medlem skall skyndsamt och, utom vid nödsituationer, senast vid ikraftträdandet publicera alla relevanta åtgärder som har allmän tillämpning och hänför sig till eller inverkar på detta avtals funktion. Internationella avtal som en medlem har undertecknat och som hänför sig till eller inverkar på tjänstehandel skall också publiceras.

2. I de fall sådan publicering som avses i punkt 1 inte är praktiskt möjlig, skall informationen göras allmänt tillgänglig på annat sätt.

3. Varje medlem skall skyndsamt, och minst en gång årligen, informera Tjänstehandelsrådet om införandet av nya lagar, regleringar och administrativa riktlinjer, eller förändringar i existerande sådana, som på ett påtagligt sätt inverkar på tjänstehandel och som omfattas av medlemmars specifika åtaganden enligt avtalet.

4. Varje medlem skall skyndsamt besvara begäran om information från en annan medlem om någon av dess åtgärder som har allmän tillämpning eller om internationella överenskommelser enligt punkt 1. Varje medlem skall också upprätta en eller flera informationscentraler för att på begäran tillhandahålla andra medlemmar information i ovan nämnda frågor liksom i sådana frågor som är underkastade notifikationskrav enligt punkt 3. Sådana informationscentraler skall inrättas inom två år efter det att avtalet om upprättandet av WTO (i detta avtal benämnt "WTO-avtalet") trätt i kraft. En flexibel tidsbegränsning för inrättande av sådana informationscentraler kan överenskommas med enskilda u-landsmedlemmar. Informationscentraler behöver inte vara depositarier för lagar och andra författningar.

5. Varje medlem kan till Tjänstehandelsrådet anmäla varje åtgärd som vidtagits av en annan medlem och som den anser har inverkan på detta avtals funktion.

Artikel III a

Röjande av förtrolig information

Ingen bestämmelse i detta avtal skall innebära skyldighet för någon medlem att tillhandahålla förtrolig information, vars röjande skulle hindra verkställandet av lagar eller på annat vis stå i motsats till allmänna intressen eller vara till skada för offentliga eller privata enskilda företags legitima kommersiella intressen.

Artikel IV

Ökat deltagande av utvecklingsländer

1. Ökat deltagande av u-landsmedlemmar i världshandeln skall underlättas av olika medlemmar genom förhandlade åtaganden i enlighet med delarna III och IV i detta avtal, som syftar till att

(a) stärka deras nationella tjänstekapacitet och dennas effektivitet och konkurrenskraft, bland annat, genom tillgång till teknologi på kommersiella grunder,

(b) förbättra deras tillträde till distributionskanaler och informationsnät, och

(c) öka marknadstillträdet inom tjänstesektorer och i fråga om leveranssätt av exportintresse för dem.

2. I-landsmedlemmar, liksom i görligaste mån andra medlemmar, skall inom två år från WTO-avtalets ikraftträdande inrätta kontaktställen för att underlätta tillgången till information för tillhandahållare av tjänster i u-landsmedlemmar avseende deras respektive marknader, i fråga om

(a) kommersiella och tekniska aspekter på tillhandahållandet av tjänster,

(b) registrering, godkännande och erhållande av yrkesmässiga kvalifikationer, och

(c) tillgängligheten av tjänsteteknologi.

3. Särskild prioritet skall ges till de minst utvecklade medlemsländerna vid genomförandet av punkt 1 och 2. Särskild hänsyn skall tas till de minst utvecklade ländernas stora svårigheter att göra specifika åtaganden med hänsyn till deras speciella ekonomiska situation och deras utvecklings-, handels- och finansiella behov.

Artikel V

Ekonomisk integration

1. Detta avtal skall inte hindra någon av dess medlemmar från att vara part i eller ingå ett avtal som liberaliserar tjänstehandeln mellan parterna i ett sådant avtal, förutsatt att ett sådant avtal

(a) har betydande sektorstäckning [1], och

(b) innehåller förbud eller avskaffande av väsentligen all diskriminering enligt artikel XVII mellan parterna i avtalet inom de sektorer som omfattas av (a), genom

(i) avskaffande av existerande diskriminerande åtgärder, och/eller

(ii) förbud mot nya eller mer diskriminerande åtgärder,

antingen vid detta avtals ikraftträdande eller inom en rimlig tidsperiod, utom vad gäller åtgärder som är tillåtna enligt artiklarna XI, XII, XIV och XIV a.

2. Vid bedömningen av huruvida villkoren i punkt 1(b) har uppfyllts, bör hänsyn tas till avtalets förhållande till en vidare process av ekonomisk integration eller handelsliberalisering mellan de berörda länderna.

3. (a) I de fall då utvecklingsländer ingår som parter i ett avtal av det slag som avses i punkt 1 skall flexibel tillämpning medges i fråga om bestämmelserna i punkt 1, särskilt under (b), i förhållande till de berörda ländernas utvecklingsnivå, både generellt sett och inom enskilda sektorer och undersektorer.

(b) I fråga om ett avtal av det slag som avses i punkt 1 och som endast inbegriper utvecklingsländer får, utan hinder av punkt 6, mer gynnsam behandling ges till juridiska personer som ägs eller kontrolleras av fysiska personer från parterna i ett sådant avtal.

4. Varje avtal som avses i punkt 1 skall syfta till att underlätta handeln mellan avtalsparterna och skall inte höja den allmänna nivån av hinder för tjänstehandel inom respektive sektor eller undersektor gentemot utanförstående medlemmar, jämfört med den nivå som gällde före avtalets tillkomst.

5. Om en medlem, vid ingåendet, utvidgningen eller någon annan betydande förändring av ett avtal som avses under punkt 1, har för avsikt att dra tillbaka eller ändra ett specifikt åtagande på ett sätt som inte är förenligt med de bestämmelser och villkor som anges i dess bindningslista, skall denna medlem minst 90 dagar i förväg informera om sådana ändringar eller tillbakadraganden, och det förfarande som anges i artikel XXI.2, 3 och 4 skall då gälla.

6. En tillhandahållare av tjänster från en annan medlem som är en juridisk person enligt gällande lag hos en part i ett avtal som avses i punkt 1, skall åtnjuta den behandling som medges under avtalet i fråga, förutsatt att denne har betydande affärsverksamhet inom avtalsparternas territorier.

7. (a) Medlemmar som är parter i avtal som avses i punkt 1 skall omedelbart anmäla varje sådant avtal och varje utvidgning eller annan betydande förändring därav till Tjänstehandelsrådet. De skall också tillhandahålla sådan relevant information som rådet begär. Rådet kan upprätta en arbetsgrupp för att granska ett sådant avtal eller en utvidgning eller en förändring av detta, och avge rapport till rådet om avtalets förenlighet med denna artikel.

(b) Medlemmar som är parter i ett avtal som avses i punkt 1 och som genomförs enligt en viss tidtabell skall regelbundet rapportera till Tjänstehandelsrådet om hur genomförandet fortskrider. Rådet kan, om det anser detta nödvändigt, upprätta en arbetsgrupp för att granska sådana rapporter.

(c) Rådet får efter egen bedömning utfärda rekommendationer till parterna på grundval av rapporter från arbetsgrupperna enligt (a) och (b).

8. En medlem som är part i ett avtal som avses i punkt 1 kan inte begära kompensation för handelsförmåner som tillkommer en annan medlem enligt ett sådan avtal.

[1] Detta villkor syftar på antal sektorer, volymen av den berörda handeln samt leveranssätt. Avtalet skall, för att uppfylla detta villkor, inte på förhand utesluta något leveranssätt.

Artikel V a

Avtal om integrering av arbetsmarknader

Detta avtal skall inte hindra någon medlem från att vara part i ett avtal som etablerar en fullständig integration av arbetsmarknaderna [1] mellan parterna i ett sådant avtal, förutsatt att ett sådant avtal

(a) undantar avtalsparternas medborgare från kravet på uppehålls- och arbetstillstånd,

(b) har anmälts till Tjänstehandelsrådet.

Artikel VI

Inhemska regleringar

1. I de sektorer, inom vilka specifika åtaganden ingås, skall varje medlem säkerställa att alla åtgärder med allmän tillämpning, som har inverkan på tjänstehandel, administreras på ett rimligt, objektivt och opartiskt sätt.

2. (a) Varje medlem skall vidmakthålla eller så snart som detta är praktiskt möjligt inrätta rättsliga, skilje- och administrativa domstolar eller förfaranden som på begäran av en drabbad tillhandahållare av tjänster möjliggör en skyndsam genomgång av administrativa beslut som har inverkan på tjänstehandel och där så är berättigat lämplig kompensation. I de fall där sådana förfaranden inte är oberoende av den myndighet som svarar för det berörda administrativa beslutet, skall medlemmen garantera att förfarandena verkligen medger en objektiv och opartisk genomgång.

(b) Bestämmelserna i (a) skall inte tolkas så att de kräver att en medlem inrättar sådana domstolar eller förfaranden när detta skulle vara oförenligt med dess konstitutionella struktur eller arten av legala system.

3. I de fall då auktorisering krävs för tillhandehållande av en tjänst för vilken specifika åtaganden har gjorts, skall en medlems behöriga myndigheter inom en rimlig tidsperiod efter det att ansökan gjorts, förutsatt att den kan anses överensstämma med nationella lagar och andra författningar, meddela sökanden beslutet avseende ansökan. Om sökanden så begär, skall de behöriga myndigheterna utan otillbörligt dröjsmål lämna information om ärendets gång.

4. För att säkerställa att åtgärder som kvalifikationskrav och förfaranden, standard- och licenskrav inte utgör onödiga hinder för tjänstehandel, skall Tjänstehandelsrådet genom lämpliga organ det tillsätter utveckla nödvändiga regler. Sådana regler skall syfta till att säkerställa att sådana krav, bland annat

(a) grundas på objektiva och transparenta kriterier, såsom kompetens och förmågan att tillhandahålla en tjänst,

(b) inte är mera betungande än nödvändigt för att säkerställa tjänstens kvalitet,

(c) vad avser licensieringsförfaranden, inte i sig utgör en inskränkning i tillhandahållandet av tjänsten.

5. (a) I sektorer inom vilka en medlem har gjort specifika åtaganden skall medlemmen, i avvaktan på att de regler som utformats inom dessa sektorer i enlighet med punkt 4 träder i kraft, inte tillämpa sådana licensierings- eller kvalifikationskrav och tekniska standardkrav som minskar eller omintetgör sådana specifika åtaganden på ett sätt som

(i) inte står i överensstämmelse med de kriterier som anges i 4(a), (b) eller (c), och

(ii) inte rimligen kunde ha förväntats av medlemmen i fråga vid den tidpunkt då de specifika åtagandena inom dessa sektorer gjordes.

(b) Vid avgörandet huruvida en medlem iakttar skyldigheten enligt punkt 5(a), skall hänsyn tas till relevanta internationella organisationers [2] internationella standarder som tillämpas av medlemmen i fråga.

6. I de sektorer inom vilka specifika åtaganden för professionella tjänster görs, skall varje medlem sörja för ändamålsenliga förfaranden för att fastställa kompetensen hos yrkesutövare från varje annan medlem.

Artikel VII

Godkännande

1. I syfte att helt eller delvis upprätthålla sina standarder och kriterier för auktorisation, licensiering eller

[1] Kännetecknande för sådana avtal är att de ger de berörda avtalsparternas medborgare fritt tillträde till varandras arbetsmarknader och inbegriper åtgärder som gäller löne- och andra anställningsvillkor samt sociala förmåner.

[2] Termen "relevanta internationella organisationer" avser internationella organ som är öppna för medlemskap för åtminstone alla WTO-medlemmars relevanta organ.

certifiering av tillhandhållare av tjänster, och med beaktande av kraven i punkt 3, får en medlem godkänna utbildning eller erfarenhet som erhållits, krav som uppfyllts eller licenser och certifieringar som godkänts i ett visst land. Sådant godkännande, som kan erhållas genom harmonisering eller på annat sätt, får grundas på ett avtal eller ett arrangemang med det berörda landet eller kan ges autonomt.

2. En medlem som är avtalsslutande part i ett sådant avtal eller ett sådant arrangemang, existerande eller framtida, som avses i punkt 1, skall ge tillräckliga möjligheter för andra intresserade medlemmar att förhandla om anslutning till ett sådant avtal eller arrangemang, eller att förhandla fram jämförbara avtal. I det fall att en medlem ger godkännande självständigt, skall den ge tillräckliga möjligheter för andra medlemmar att visa att utbildning, erfarenhet, licenser eller certifiering som erhållits eller krav som uppfyllts på sådan annan medlems territorium bör ges erkännande.

3. En medlem skall inte ge godkännande på ett sätt som skulle utgöra en diskriminering mellan länder vid tillämpningen av dess standardkrav eller kriterier för auktorisation, licensiering eller cerfitiering av tillhandahållare av tjänster, eller en dold restriktion mot tjänstehandel.

4. Varje medlem skall

(a) inom 12 månader från den dag WTO-avtalet trädet i kraft för denna medlem, informera Tjänstehandelsrådet om dess existerande åtgärder för godkännande och ange huruvida sådana åtgärder grundas på avtal eller arrangemang av det slag som anges i i punkt 1,

(b) omedelbart informera Tjänstehandelsrådet så långt i förväg som möjligt när förhandlingar om ett avtal eller arrangemang av det slag som anges i punkt 1 inleds för att ge andra medlemmar tillräckliga möjligheter att anmäla sitt intresse att delta i förhandlingarna innan dessa kommer in i en substantiell fas,

(c) omedelbart informera Tjänstehandelsrådet när den inför nya åtgärder för godkännande eller i betydande omfattning modifierar existerande åtgärder och ange huruvida dessa åtgärder grundas på ett avtal eller ett arrangemang av det slag som avses i punkt 1.

5. När så är skäligt, skall erkännande grundas på multilateralt överenskomna kriterier. I lämpliga fall skall medlemmar samarbeta med behöriga mellanstatliga organisationer och NGOs för upprättande och antagande av gemensamma internationella standarder och kriterier för erkännande och gemensamma internationella standarder för utförandet av relevant tjänstehandel och yrkesutövning.

Artikel VIII

Monopol och tillhandahållare av tjänster med ensamrätt

1. Varje medlem skall garantera att en tillhandahållare av tjänster som har monopol på dess territorium vid tillhandahållandet av en monopoltjänst på den berörda marknaden inte agerar på ett sätt som är oförenligt med medlemmens skyldigheter enligt Artikel II och enligt särskilda åtaganden.

2. I de fall då en medlems tillhandahållare av monopoltjänster konkurrerar, antingen direkt eller genom en filial, vid tillhandahållandet av en tjänst som inte omfattas av dess monopolrättigheter och som omfattas av medlemmens särskilda åtaganden, skall medlemmen svara för att en sådan tillhandahållare inte missbrukar sin monopolställning genom att på dess territorium agera på ett sätt som är oförenligt med sådana åtaganden.

3. På begäran av en medlem som har anledning att tro att en annan medlems tillhandahållare av en monopoltjänst agerar på ett sätt som är oförenligt med punkt 1 eller 2, får Tjänstehandelsrådet begära att den medlem som etablerar, underhåller eller auktoriserar en sådan tillhandahållare ställer särskild information om de berörda åtgärderna till förfogande.

4. Om en medlem, efter ikraftträdandet av WTO-avtalet, ger monopolrättigheter för tillhandahållandet av en tjänst som omfattas av dess särskilda åtaganden, skall denna medlem anmäla detta till Tjänstehandelsrådet senast tre månader före det avsedda genomförandet av monopolrättigheterna, och bestämmelserna i artikel XXI.2, 3 och 4 skall då gälla.

5. Bestämmelserna i denna artikel skall också tillämpas med avseende på tillhandahållare av tjänster med ensamrätt, i de fall då en medlem, formellt eller i praktiken, (a) auktoriserar eller etablerar ett begränsat antal tillhandahållare av tjänster och (b) i betydande omfattning förhindrar konkurrens mellan dessa tillhandahållare på dess territorium.

Artikel IX

Affärspraxis

1. Medlemmarna erkänner att viss affärspraxis hos tillhandahållare av tjänster, förutom sådan som faller under artikel VIII, kan begränsa konkurrensen och därigenom inskränka tjänstehandeln.

2. Varje medlem skall, på begäran av någon annan medlem, inleda konsultationer i syfte att avskaffa den praxis som avses i punkt 1. Den medlem som berörs skall fullt ut och positivt beakta en sådan begäran och skall samarbeta genom att ge allmänt tillgänglig ickeförtrolig information av betydelse för förhållandet i fråga. Den berörda medlemmen skall också lämna annan

tillgänglig information till den medlem som begärt konsultationer, med reservation för sin nationella lagstiftning och under förutsättning att det ingåtts en tillfredsställande överenskommelse om att den medlem som begärt konsultationer skall skydda informationens förtrolighet.

Artikel X

Nödfallsåtgärder

1. Multilaterala förhandlingar om nödfallsåtgärder grundade på principen om icke-diskriminering, skall äga rum. Resultatet av förhandlingarna skall träda i kraft senast tre år efter det att WTO-avtalet har trätt i kraft.

2. Under tiden fram till det at resultatet av de förhandlingar som anges i punkt 1 träder i kraft får en medlem, utan hinder av bestämmelserna i artikel XXI.1, till Tjänstehandelsrådet anmäla sin avsikt att ändra eller dra tillbaka ett särskilt åtagande efter en tid av ett år från den dag då åtagandet träder i kraft, förutsatt att medlemmen visar rådet att ändringen eller tillbakadragandet måste ske innan den treårsperiod som anges i artikel XXI.1 löper ut.

3. Bestämmelserna i punkt 2 skall upphöra att tillämpas tre år efter det att WTO-avtalet har trätt i kraft.

Artikel XI

Betalningar och transaktioner

1. Utom under de omständigheter som förutses i artikel XII skall en medlem underlåta att tillämpa restriktioner för internationella transfereringar och betalningar för löpande transaktioner som berör dess särskilda åtaganden.

2. Ingenting i detta avtal skall ha inverkan på de rättigheter och skyldigheter som tillkommer medlemmar i Internationella valutafonden enligt artiklarna i avtalet om fonden inbegripet användandet av växelkursoperationer som står i överensstämmelse med avtalets artiklar, förutsatt att en medlem inte inför restriktioner för kapitaltransaktioner som är oförenliga med dess särskilda åtaganden i fråga om sådana transaktioner, utom enligt artikel XII eller efter begäran från fonden.

Artikel XII

Restriktioner till skydd för betalningsbalansen

1. I händelse av allvarliga problem med betalningsbalansen eller externa finansiella svårigheter eller av hot härom, kan en medlem införa eller vidmakthålla restriktioner för tjänstehandel för vilken den har gjort särskilda åtaganden, inbegripet betalningar eller transfereringar för transaktioner som berör sådana åtaganden. De särskilda påfrestningar på betalningsbalansen som kan uppstå för en medlem som befinner sig i en ekonomisk utvecklings- eller övergångsperiod kan nödvändiggöra användandet av restriktioner för att bland annat garantera upprätthållandet av en tillräcklig nivå av finansiella reserver för att genomföra program för ekonomisk utveckling eller övergång.

2. De restriktioner som avses i punkt 1

(a) skall inte diskriminera bland medlemmarna,

(b) skall vara förenliga med artiklarna i avtalet om Internationella valutafonden,

(c) skall inte medföra onödig skada för andra medlemmars kommersiella, ekonomiska eller finansiella intressen,

(d) skall inte gå utöver vad som är nödvändigt för att åtgärda de omständigheter som beskrivs i punkt 1,

(e) skall vara tillfälliga och gradvis avvecklas allt eftersom den situation som anges i punkt 1 förbättras.

3. Vid fastställandet av omfattningen av sådana restriktioner, får medlemmarna prioritera tillhandahållandet av sådana tjänster som har större betydelse för deras ekonomiska program eller utvecklingsprogram. Sådana restriktioner får emellertid inte införas eller vidmakthållas i syfte att skydda en viss tjänstesektor.

4. Restriktioner som införs eller vidmakthålls enligt punkt 1, eller förändringar i dessa, skall omedelbart anmälas till allmänna rådet.

5. (a) Medlemmar som tillämpar bestämmelserna i denna artikel skall, vad gäller restriktioner som införs enligt denna artikel, omedelbart konsultera med kommittén för betalningsbalansrestriktioner.

(b) Ministerkonferensen skall upprätta förfaranden [1] för periodiskt återkommande konsultationer med syfte att möjliggöra sådana rekommendationer till den berörda medlemmen som den kan anse vara lämpliga.

(c) Sådana konsultationer skall syfta till att bedöma den berörda medlemmens betalningsbalanssituation och de restriktioner som införts eller vidmakthålls enligt denna artikel, med hänsyn till, bland annat, sådana faktorer som

(i) arten och omfattningen av betalningsbalanssvårigheterna och de externa finansiella svårigheterna,

(ii) den konsulterande medlemmens externa ekonomiska förhållanden och handelsförhållanden,

[1] Förfarandena under punkt 5 skall vara desamma som förfarandena i GATT 1994.

(iii) möjliga alternativa korrigerande åtgärder.

(d) Konsultationerna skall syfta till att bedöma restriktionernas överensstämmelse med punkt 2, särskilt den progressiva avvecklingen i enlighet med punkt 2(e).

(e) Vid sådana konsultationer skall alla fynd av statistiska och andra fakta som presenterats av Internationella valutafonden och är relaterade till utländsk valuta, valutareserver eller betalningsbalans accepteras och slutsatserna skall vara baserade på fondens utvärderingar av den konsulterande medlemmens betalningsbalans och finansiella situation.

6. Om en medlem som inte är medlem i Internationella valutafonden önskar tillämpa bestämmelserna i denna artikel, skall ministerkonferensen upprätta ett granskningsförfarande och andra nödvändiga förfaranden.

Artikel XIII

Statlig upphandling

1. Artiklarna II, XVI och XVII skall inte gälla lagar, andra författningar och krav som reglerar statliga myndigheters upphandling av tjänster som förvärvas för statliga ändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för användning i tillhandahållandet av en tjänst för kommersiell försäljning.

2. Multilaterala förhandlingar om statlig upphandling av tjänster skall äga rum enligt detta avtal inom två år efter det att WTO-avtalet har trätt i kraft.

Artikel XIV

Allmänna undantag

Med iakttagande av kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder där likartade förhållanden råder eller en förtäckt inskränkning av tjänstehandel, skall ingenting i detta avtal tolkas som hinder för medlemmar att anta eller genomföra åtgärder

(a) som är nödvändiga för att skydda den allmänna moralen eller för att upprätthålla allmän ordning [1]

(b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa

(c) som är nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med detta avtals bestämmelser, inbegripet sådana som hänför sig till

(i) förhindrandet av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller för att åtgärda en utebliven betalning under ett tjänstehandelskontrakt

(ii) skyddet av personers privatliv i samband med behandling och spridning av persondata samt skyddet av förtrolighet hos individuella register och konton

(iii) säkerhet

(d) som är oförenliga med artikel XVII, förutsatt att olikheten i behandling syftar till att säkerställa en skälig och effektiv [2] beskattning eller uppbörd av direkta skatter med avseende på andra medlemmars tjänster eller tillhandahållare av tjänster

(e) som är oförenliga med artikel II, förutsatt att skillnaden i behandling härrör från ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning eller från bestämmelser om undvikande av dubbelbeskattning i andra

[1] Undantaget för allmän ordning får åberopas endast i de fall ett genuint och tillräckligt allvarligt hot mot samhällets fundamentala intressen föreligger.

[2] Åtgärder som syftar till att säkerställa en skälig och effektiv beskattning eller uppbörd av direkta skatter omfattar åtgärder, som vidtas av en medlem i enlighet med dess skattesystem, vilka
(i) gäller för icke hemmahörande (non-resident) tillhandahållare av tjänster på grund av att deras skattskyldighet bestäms med hänsyn till beskattningsbara inkomster som härrör från Medlemmens territorium, eller
(ii) gäller för icke hemmahörande personer för att säkerställa en beskattning eller uppbörd av skatt inom medlemmens territorium, eller
(iii) gäller för icke hemmahörande och hemmahörande personer för att förhindra skatteundandragande eller skatteflykt, inbegripet indrivningsåtgärder, eller
(iv) gäller för att säkerställa en beskattning av eller uppbörd av skatt från konsumenter av tjänster som härrör från en annan medlems territorium, eller
(v) särskiljer tillhandahållare av tjänster, som är oinskränkt respektive inskränkt skattskyldiga, från andra tillhandahållare av tjänster på grund av skillnaden i skattebas, eller
(vi) fastställer, tilldelar eller fördelar inkomst, avkastning, vinst, förlust, avdrag eller tillgodohavande vad avser hemmahörande personer eller filialer, eller mellan närstående personer eller filialer hos samma person, för att skydda medlemmens skattebas.
Skattetermer eller begrepp i punkt (d) i artikel XIV och i denna fotnot fastställs i enlighet med skattedefinitioner och begrepp, eller likvärdiga eller liknande definitioner och begrepp, enligt nationell lag hos den medlem som vidtar åtgärden.

internationella avtal och överenskommelser av vilka medlemmen är bunden.

Artikel XIV a

Undantag i säkerhetssyfte

1. Ingenting i detta avtal skall tolkas såsom innebärande

(a) skyldighet för någon medlem att lämna upplysningar, vilkas röjande den anser stå i strid med sina väsentliga säkerhetsintressen, eller

(b) hinder för någon medlem att vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen där sådana åtgärder

(i) avser tillhandahållandet av en tjänst som gjorts direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning,

(ii) avser ämnen för utvinnande av atomenergi eller material varur sådana ämnen kan framställas,

(iii) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella relationerna, eller

(c) hinder för någon medlem att vidta åtgärder i överensstämmelse med dess förpliktelser enligt Förenta nationernas stadga i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

2. Tjänstehandelsrådet skall i största möjliga utsträckning informeras om åtgärder som vidtas enligt punkterna 1(b) och (c) och om deras upphävande.

Artikel XV

Subventioner

1. Medlemmarna erkänner att subventioner, under vissa omständigheter, kan ha snedvridande effekter på tjänstehandel. Medlemmarna skall inleda förhandlingar i syfte att utveckla nödvändiga multilaterala regler för att undvika sådana snedvridande effekter [1] på handeln. Förhandlingarna skall också avse lämpligheten av utjämningsåtgärder. Vid sådana förhandlingar skall subventionernas roll i relation till u-ländernas utvecklingsprogram erkännas och hänsyn tas till medlemmarnas, speciellt u-ländernas, behov av flexibilitet på detta område. Medlemmarna skall, för genomförandet av dessa förhandlingar, utbyta information om alla subventioner som berör tjänstehandel som de ger till sina nationella tillhandahållare av tjänster.

2. En medlem som anser att den drabbas negativt av en annan medlems subventioner har rätt att begära samråd med medlemmen i fråga härom. Sådana framställningar skall beaktas välvilligt.

DEL III

SÄRSKILDA ÅTAGANDEN

Artikel XVI

Marknadstillträde

1. Beträffande marknadstillträde genom de leveranssätt som anges i artikel I, skall varje medlem bevilja tjänster och tillhandahållare av tjänster från varje annan medlem en behandling som inte är mindre gynnsam än den som föreskrivs i de villkor och begränsningar varom överenskommits och som angetts i dess bindningslista [2].

2. I sektorer inom vilka åtaganden om marknadstillträde gjorts, definieras de åtgärder som en medlem inte får upprätthålla eller införa, vare sig på grundval av regional underindelning eller på hela dess territorium, såvida inte annat angetts i dess bindningslista, enligt följande

(a) begränsningar av antalet tillhandahållare av tjänster antingen det sker i form av numeriska kvoter, monopol, exklusiva tillhandahållare av tjänster med ensamrätt eller krav på ekonomiskt behovstest,

(b) begränsningar av det totala värdet av tjänstehandelstransaktioner eller av tillgångar i form av numeriska kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest,

(c) begränsningar av det totala antalet tjänster som tillhandahålls eller av den totala kvantiteten tjänsteproduktion uttryckt i angivna numeriska enheter i form av kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest [3],

(d) begränsningar av det totala antalet fysiska personer som kan anställas i en speciell tjänstesektor eller

---

[1] Ett framtida arbetsprogram skall avgöra hur, och inom vilken tidsram, sådana förhandlingar om multilaterala regler skall föras.

[2] Om en medlem gör ett åtagande om marknadstillträde för tillhandahållandet av en tjänst genom det leveranssätt som angivits i artikel I.2(a) och om den gränsöverskridande förflyttningen av kapital är en väsentlig del av själva tjänsten, är medlemmen därmed skyldig att tillåta en sådan förflyttning av kapital. Om en medlem gör ett åtagande om marknadstillträde för tillhandahållandet av en tjänst genom det leveranssätt som angivits i artikel I.2(c), är den därmed skyldig att tillåta tillhörande kapitaltransfereringar till dess territorium.

[3] Punkt 2 (c) täcker inte de åtgärder som en medlem vidtar för att begränsa insatserna vid tillhandahållandet av tjänster.

som en tillhandahållare av tjänster kan anställa och som är nödvändiga för, och står i direkt relation till, tillhandahållandet av en särskild tjänst i form av numeriska kvoter eller krav på ekonomiskt behovstest,

(e) åtgärder som begränsar eller ställer krav på en viss typ av bolagsform eller samriskföretag för tillhandahållandet av en tjänst, och

(f) begränsningar av deltagandet av utländskt kapital uttryckt i maximala procentgränser för utländskt aktieägande eller i det totala värdet av individuella eller sammanlagda utländska investeringar.

Artikel XVII

Nationell behandling

1. För de sektorer som skrivits in i dess lista, och med iakttagande av de villkor och förbehåll som angetts i denna, skall varje medlem medge tjänster och tillhandahållare av tjänster från en annan medlem, i fråga om alla åtgärder som rör tillhandahållandet av tjänster, en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den medger sina egna tjänster och tillhandahållare av tjänster av samma slag [1].

2. En medlem kan uppfylla kravet i punkten 1 genom att medge tjänster eller tillhandahållare av tjänster från en annan medlem, antingen till formen identisk behandling eller till formen olik behandling i jämförelse med den som den medger sina egna tjänster och tillhandahållare av tjänster av samma slag.

3. Till formen identisk eller till formen olik behandling skall anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för tjänster eller tillhandahållare av tjänster från medlemmen i jämförelse med tjänster eller tillhandahållare av tjänster av samma slag från en annan medlem.

Artikel XVIII

Kompletterande åtaganden

Medlemmar kan förhandla om åtaganden beträffande åtgärder som rör handeln med tjänster och som inte behöver införas i listor enligt artikel XVI eller XVII, inbegripet sådana åtgärder som rör kvalifikationer, standarder eller licensfrågor. Sådana åtaganden skall skrivas in i en medlems lista.

DEL IV

FORTLÖPANDE LIBERALISERING

Artikel XIX

Förhandlingar om särskilda åtaganden

1. I enlighet med avtalets målsättningar skall medlemmarna inleda på varandra följande förhandlingsrundor med början senast fem år efter dagen för ikraftträdandet av WTO-avtalet och därefter med jämna mellanrum, i syfte att uppnå en successivt högre liberaliseringsnivå. Sådana förhandlingar skall syfta till att minska eller avskaffa åtgärders negativa effekter på handeln med tjänster för att åstadkomma ett faktiskt marknadstillträde. Denna process skall äga rum i syfte att främja alla deltagares intressen på ömsesidigt förmånlig basis och att säkerställa en övergripande balans av rättigheter och skyldigheter.

2. Liberaliseringsprocessen skall genomföras med vederbörlig hänsyn tagen till nationella målsättningar och utvecklingsnivån hos individuella medlemmar, både totalt sett och inom enskilda sektorer. Enskilda utvecklingsländer skall ges vederbörlig flexibilitet för att kunna öppna upp färre sektorer, liberalisera färre transaktionsslag, successivt utsträcka marknadstillträde i linje med deras respektive utvecklingssituation och, när de ger tillträde till de marknader som är tillgängliga för utländska tillhandahållare av tjänster, knyta villkor till sådant marknadstillträde som syftar till att uppnå de målsättningar som nämns i artikel IV.

3. För varje runda skall riktlinjer och förfaranden för förhandlingarna upprättas. I detta syfte skall Tjänstehandelsrådet göra en utvärdering av tjänstehandeln totalt sett och på sektorsbasis i enlighet med avtalets målsättningar, inklusive de som anges i artikel IV.1. Riktlinjerna för förhandlingarna skall fastställa förfaranden såväl för behandlingen av den liberalisering som självständigt vidtagits av medlemmar sedan de föregående förhandlingarna som för särbehandlingen av de minst utvecklade länderna enligt bestämmelserna i artikel IV.3.

4. Den fortlöpande liberaliseringsprocessen skall föras framåt vid varje sådan runda genom bilaterala, plurilaterala eller multilaterala förhandlingar syftande till att höja den allmänna nivån på de särskilda åtagandena som länder gjort enligt detta avtal.

[1] Särskilda åtaganden enligt denna artikel skall inte tolkas så att en medlem måste kompensera för en inneboende konkurrensnackdel vilken beror på de aktuella tjänsternas eller tjänstetillhandahållarnas utländska natur.

Artikel XX

Listor för särskilda åtaganden

1. Varje medlem skall i en bindningslista ange de åtaganden som den gör enligt Del III i detta avtal. För de sektorer inom vilka sådana åtaganden gjorts skall varje lista ange,

(a) villkor och begränsningar för marknadstillträde,

(b) villkor och förbehåll för nationell behandling,

(c) åtaganden i samband med kompletterande åtaganden,

(d) när så är lämpligt, tidsplanen för införlivandet av sådana åtagande, och

(e) dagen för ikraftträdandet av sådana åtaganden.

2. Åtgärder som är oförenliga med både artikel XVI och XVII skall skrivas in i kolumnen för artikel XVI. I detta fall kommer inskriften att anses utgöra ett villkor eller ett förbehåll även med avseende på artikel XVII.

3. Listor över särskilda åtaganden skall fogas till avtalet och utgöra en integrerande del av detta.

Artikel XXI

Ändring av listor

1. (a) En medlem (i denna artikel benämnd som den "ändrande medlemmen") kan när som helst ändra eller återta ett åtagande i sin lista, sedan tre år förflutit efter den dag då åtagandet trädde i kraft, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

(b) En ändrande medlem skall anmäla sin avsikt att ändra eller återta ett åtagande i enlighet med denna artikel till Tjänstehandelsrådet senast tre månader före den dag man avser att genomföra ändringen eller återtagandet.

2. (a) På begäran av en medlem vars förmåner enligt detta avtal kan komma att påverkas (nedan benämnd en "berörd medlem") av en föreslagen ändring eller ett återtagande som anmälts enligt punkt 1(b), skall den ändrande medlemmen inleda förhandlingar i syfte att nå en överenskommelse om nödvändiga kompenserande anpassningar. I sådana förhandlingar och avtal, skall de berörda medlemmarna sträva efter att upprätthålla en allmän nivå av ömsesidigt förmånliga åtaganden som inte är mindre gynnsam för handeln än den nivå som gäller enligt vad som föreskrivits i de listor över särskilda åtaganden som föregått sådana förhandlingar.

(b) Kompenserande anpassningar skall göras på mest gynnad nationsbasis.

3. (a) Om överenskommelse inte nås mellan den ändrande medlemmen och berörd medlem före utgången av den tid som avsatts för förhandlingar kan sådan berörd medlem hänskjuta frågan till skiljedom. Berörd medlem som vill hävda rätt till kompensation måste delta i skiljedomsförfarandet.

(b) Om ingen berörd medlem har begärt skiljedom, skall det stå den ändrande medlemmen fritt att genomföra den föreslagna ändringen eller återtagandet.

4. (a) Den ändrande medlemmen får inte ändra eller återta sitt åtagande förrän den har vidtagit kompenserande anpassningar i enlighet med skiljedomsutslaget.

(b) Om den ändrande medlemmen genomför den ändring eller det återtagande som föreslagits utan att följa skiljedomsutslaget, kan varje berörd medlem som deltog i skiljedomsförfarandet ändra eller återta likvärdiga förmåner i enlighet med detta utslag. Oaktat artikel II, kan en sådan ändring eller ett sådant återtagande endast tillämpas i förhållande till den ändrande medlemmen.

5. Tjänstehandelsrådet skall upprätta förfaranden för rättelser eller ändring av åtagandelistor. Varje medlem som har ändrat eller återtagit åtaganden i listor enligt denna artikel skall ändra sin lista i enlighet med dessa förfaranden.

DEL V

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel XXII

Samråd

1. Varje Medlem skall välvilligt beakta och ge en tillfredställande möjlighet till samråd, avseende framställningar som görs av andra medlemmar i ärenden som rör tillämpningen av detta avtal. Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning skall tillämpas vid sådant samråd.

2. Tjänstehandelsrådet eller tvistlösningsorganet (nedan benämnt DSB, "Dispute Settlement Body") kan,

på begäran av medlem, samråda med en eller flera medlemmar i frågor för vilka det inte har varit möjligt att finna en tillfredsställande lösning genom samråd enligt punkt 1.

3. En medlem kan inte åberopa artikel XVII, varken enligt denna artikel eller enligt artikel XXIII, avseende en annan medlems åtgärd som omfattas av ett internationellt avtal dem emellan avseende undvikande av dubbelbeskattning. Om det råder oenighet mellan medlemmar huruvida en åtgärd faller inom räckvidden för ett sådant avtal dem emellan, skall det stå endera medlemmen fritt att hänföra denna fråga till tjänstehandelsrådet [1]. Rådet skall hänskjuta frågan till skiljedom. Skiljedomarens beslut skall vara slutgiltigt och bindande för medlemmarna.

Artikel XXIII

Tvistlösning och genomförande

1. Om en medlem anser att en annan medlem underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller särskilda åtaganden enligt detta avtal, kan den åberopa Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning av frågan.

2. Om DSB anser att förhållandena är tillräckligt allvarliga för att motivera detta, kan den bemyndiga en eller flera medlemmar att upphäva tillämpningen av förpliktelser och särskilda åtaganden i förhållande till en eller flera andra medlemmar i enlighet med artikel 22 i Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning.

3. Om en medlem anser att en förmån, som den skäligen kunde ha förväntat få enligt en annan medlems särskilda åtagande enligt Del III av detta avtal, upphävs eller minskas som ett resultat av tillämpningen av en åtgärd som inte står i strid med bestämmelserna i detta Avtal, kan den åberopa Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning. Om DSB fastställer att åtgärden har upphävt eller minskat en sådan förmån, skall den berörda medlemmen ha rätt till en ömsesidigt tillfredsställande anpassning på grundval av artikel XXI.2, vilket kan innefatta en ändring eller ett tillbakadragande av åtgärden. Om de berörda medlemmarna inte kan nå en överenskommelse, skall artikel 22 i Överenskommelsen om regler och förfaranden av tvistlösning gälla.

[1] Avseende avtal om undvikande av dubbeltaxering, vilka existerar vid tidpunkten för ikraftträdandet av avtalet om upprättande av WTO, kan en sådan fråga hänskjutas till Tjänstehandelsrådet endast om avtalets båda parter givit sitt medgivande.

Artikel XXIV

Tjänstehandelsrådet

1. Tjänstehandelsrådet skall utföra sådana uppgifter som det tilldelas för att underlätta tillämpningen av detta avtal och befrämja dess målsättningar. Rådet kan inrätta sådana underordnade organ som det anser lämpligt för att effektivt kunna utföra sina uppgifter.

2. Rådet och, om det inte beslutat annorlunda, dess underordnade organ skall vara öppna för deltagande av representanter för alla medlemmar.

3. Rådets ordförande skall väljas av medlemmarna.

Artikel XXV

Tekniskt samarbete

1. Tillhandahållare av tjänster från medlemmar som har behov av sådant bistånd skall ha tillgång till kontaktpunkternas tjänster enligt vad som anges i artikel IV.2.

2. Tekniskt bistånd till utvecklingsländer skall tillhandahållas på multilateral nivå av sekretariatet och beslut härom skall fattas av Tjänstehandelsrådet.

Artikel XXVI

Förhållande till andra internationella organisationer

Allmänna rådet skall vidta lämpliga arrangemang för samråd och samarbete såväl med Förenta nationerna och dess fackorgan som med andra mellanstatliga organisationer som har befattning med tjänstehandel.

DEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel XXVII

Förvägran av förmåner

En medlem kan förvägra förmånerna i detta avtal:

(a) för tillhandahållandet av en tjänst, om den fastställer att tjänsten tillhandahålls från en icke-medlems territorium, eller på en medlems territorium på vilket den förvägrande medlemmen inte tillämpar detta avtal,

(b) när det gäller tillhandahållandet av sjötransporttjänster, om den fastställer att tjänsten tillhandahålls

(i) av ett fartyg som är registrerat enligt en icke-medlems lagar eller av en medlem på vilken den vägrande medlemmen inte tillämpar detta avtal och

(ii) av en person som står för driften och/eller använder hela fartyget eller delar av detta men som hör till en icke-medlem eller en medlem på vilken den förvägrande medlemmen inte tillämpar detta avtal,

(c) för en tillhandahållare av tjänster som är en juridisk person, om den fastställer att denne inte är en tillhandahållare av tjänster från en annan medlem, eller att denne är en tillhandahållare av tjänster från en medlem på vilken den vägrande medlemmen inte tillämpar detta avtal.

Artikel XXVIII

Definitioner

I detta avtal avses med

(a) "åtgärd" en medlems åtgärder, antingen i form av lagar och andra författningar, regler, förfaranden, beslut, administrativa handlingar eller i någon annan form,

(b) "tillhandahållande av en tjänst" även produktion, distribution, marknadsföring, försäljning och leverans av en tjänst,

(c) "medlemmars åtgärder som påverkar tjänstehandel" även åtgärder avseende,

(i) köp, betalning eller användande av en tjänst,

(ii) tillgång till och användande av, i samband med tillhandahållande av en tjänst, tjänster vilka dessa medlemmar kräver skall erbjudas allmänheten,

(iii) närvaro, inbegripet kommersiell närvaro, av personer från en medlem för tillhandahållande av en tjänst på en annan Medlems territorium.

(d) "kommersiell närvaro" alla former av företags- eller yrkesmässig etablering, inbegripet genom,

(i) upprättande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller

(ii) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor

inom en medlems territorium i syfte att tillhandahålla en tjänst.

(e) en tjänsts "sektor",

(i) med avseende på ett särskilt åtagande, en eller flera, eller alla, undersektorer av denna tjänst, i enlighet med vad som anges i en medlems lista,

(ii) i övrigt hela tjänstesektorn, inbegripet alla dess undersektorer.

(f) "tjänst från en annan Medlem" en tjänst som tillhandahålls,

(i) från eller på den andra medlemmens territorium, eller när det gäller sjötransporttjänster, av ett fartyg som är registrerat enligt den andra medlemmens lagar, eller av en person från den andra medlemmen vilken tillhandahåller tjänsten genom driften av ett fartyg och/eller dess användande till fullo eller delvis, eller

(ii) när det gäller tillhandahållande av en tjänst genom kommersiell närvaro eller genom närvaro av fysiska personer, av en tillhandahållare av tjänster av den andra medlemmen,

(g) "tillhandahållare av tjänster" en person som tillhandahåller en tjänst [1],

(h) "tillhandahållare av tjänster i monopolställning" en person, offentlig eller privat, som på den berörda marknaden inom en medlems territorium har godkänts eller etablerats, formellt eller i praktiken, av medlemmen i fråga som den enda tillhandahållaren av tjänsten,

(i) "tjänstekonsument" en person som tar emot eller använder en tjänst,

(j) "person" antingen en fysisk person eller en juridisk person,

---

[1] I de fall då en tjänst inte tillhandahålls direkt av en juridisk person utan genom andra former av kommersiell närvaro såsom en filial eller ett representationskontor, skall tillhandahållaren av tjänster (dvs. den juridiska personen), icke desto mindre, genom sådan närvaro medges den behandling som föreskrivs i avtalet för tillhandahållare av tjänster. Sådan behandling skall utsträckas till den närvaro genom vilken tjänsten tillhandahålls och behöver inte utsträckas till några andra delar av tillhandahållaren utanför det territorium inom vilket tjänsten tillhandahålls.

(k) "fysisk person från en annan medlem" en fysisk person som är bosatt på den andra medlemmens eller någon annan medlems territorium, och som enligt den andra medlemmens lagstiftning

(i) är medborgare från den andra medlemmen, eller

(ii) har rätt till permanent bosättning inom den andra medlemmens gränser, när det gäller en medlem som

1. inte har några medborgare, eller

2. beviljar de invånare som är permanent bosatta huvudsakligen samma behandling som den beviljar sina medborgare avseende åtgärder som rör tjänstehandel, enligt notifikation vid dess godtagande av eller anslutning till detta avtal, dock att ingen medlem har skyldighet att behandla sådana invånare som är permanent bosatta mer gynnsamt än vad den andra medlemmen skulle bevilja sådana invånare som är permanent bosatta. Notifikationen skall innefatta en försäkran om att, med avseende de invånare som är permanent bosatta, i enlighet med dess lagar och andra författningar, ta på sig samma skyldigheter som den andra medlemmen har i förhållande till sina medborgare.

(l) "juridisk person" en juridisk inrättning som upprättats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inkluderande bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enkla firmor eller föreningar,

(m) "juridisk person från en annan medlem" en juridisk person som antingen är

(i) upprättad eller på annat sätt organiserad enligt den andra medlemmens lag, och involverad i faktisk företagsverksamhet på den medlemmens eller någon annan medlems territorium, eller

(ii) när det gäller tillhandahållande av en tjänst genom kommersiell närvaro, ägd eller kontrollerad av

1. fysiska personer från denna medlem, eller

2. juridiska personer från den andra medlemmen som avses i (i),

(n) en juridisk person

(i) "ägs" av personer från en medlem om mer än 50 % av aktiekapitalet ägs av nyttjandeberättigade personer från medlemmen,

(ii) "kontrolleras" av personer från en medlem om dessa personer har befogenhet att utse en majoritet av styrelsemedlemmarna eller på annat sätt lagenligt leda verksamheten,

(iii) "är närstående" till en annan person när den kontrollerar, eller kontrolleras av, den andra personen eller när den och den andra personen båda kontrolleras av samma person,

(o) "direkta skatter" innefattar alla skatter som utgår på inkomst eller förmögenhet i dess helhet eller på delar av inkomst eller förmögenhet, däri inbegripna skatter på vinst på grund av överlåtelse av lös eller fast egendom, skatter på fastigheter, arv och gåva, skatter på sammanlagda beloppet av företags lönebetalningar samt skatter på värdestegring.

Artikel XXIX

Bilagor

Bilagorna till detta avtal utgör en integrerande del av avtalet.

Bilaga om artikel II Undantag

Tillämpningsområde

1. Denna bilaga anger de förutsättningar under vilka en medlem, vid detta avtals ikraftträdande, undantas från sina skyldigheter enligt artikel II.1.

2. Varje ansökan om nya undantag efter WTO-avtalets ikraftträdande skall behandlas enligt artikel IX.3 i detta avtal.

Översyn

3. Tjänstehandelsrådet skall se över alla undantag som beviljats för längre tid än fem år. Den första granskningen av detta slag skall äga rum senast fem år efter WTO-avtalets ikraftträdande.

4. Tjänstehandelsrådet skall vid en granskning

   (a) undersöka om de förutsättningar som motiverade undantagsbehovet fortfarande är för handen och

   (b) fastställa datum för eventuell ytterligare översyn.

Upphörande

5. Undantag för en medlem från dess skyldigheter enligt artikel II.1 i avtalet vad avser en viss åtgärd upphör att gälla den dag som anges i undantaget.

6. I princip skall sådana undantag inte överstiga en tioårsperiod. I varje fall skall de bli föremål för förhandlingar i påföljande handelsliberaliserande rundor.

7. En medlem skall då undantagsperioden upphör anmäla till Tjänstehandelsrådet att åtgärden har gjorts förenlig med artikel II.1 i avtalet.

Lista över artikel II-undantag

(De överenskomma listorna om undantag enligt Artikel II.2 kommer att biläggas här i WTO-avtalets avtalskopia.)

Bilaga om rörlighet för fysiska personer som tillhandahåller tjänster enligt avtalet

1. Denna bilaga gäller åtgärder som berör fysiska personer som är tillhandahållare av tjänster i ett medlemsland och fysiska personer i ett medlemsland som är anställda av tillhandahållare av tjänster i ett medlemsland, med avseende på tillhandahållandet av en tjänst.

2. Avtalet skall inte gälla åtgärder som rör fysiska personer som söker tillträde till en medlems arbetsmarknad, inte heller skall det gälla åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller permanent anställning.

3. I enlighet med del III och del IV i avtalet kan medlemmar förhandla fram särskilda åtaganden angående rörlighet för alla kategorier av fysiska personer som tillhandahåller tjänster enligt avtalet. Fysiska personer som omfattas av ett särskilt åtagande skall tillåtas tillhandahålla tjänsten i enlighet med villkoren i åtagandet.

4. Avtalet skall inte hindra en medlem från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till dess territorium, eller deras tillfälliga vistelse inom detta, inbegripet sådana åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och tillse att rörelse av fysiska personer över dessa sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att förmåner som tillkommer en medlem enligt villkoren i ett särskilt åtagande upphävs eller minskas [1].

---

[1] Enbart det faktum att visum krävs för fysiska personer från vissa medlemmar och inte andra, skall inte anses upphäva eller minska förmåner enligt ett särskilt åtagande.

Bilaga om lufttransporttjänster

1. Denna bilaga gäller för åtgärder rörande handeln med lufttransporttjänster, avseende såväl regelbunden som icke-regelbunden lufttrafik, samt tillhörande tjänster. Särskilda åtaganden eller förpliktelser som gjorts enligt detta avtal minskar eller påverkar inte en medlems förpliktelser enligt bilaterala eller multilaterala avtal som gäller vid ikraftträdandet av WTO-avtalet.

2. Avtalet, inbegripet dess förfaranden för tvistlösning, skall inte gälla för åtgärder som rör

   (a) trafikrättigheter, oavsett hur dessa beviljats eller

   (b) tjänster som står i direkt relation till utövandet av trafikrättigheter,

   med undantag av åtgärder enligt punkt 3 i denna bilaga.

3. Avtalet skall gälla för åtgärder som rör

   (a) reparation och underhåll av flygplan,

   (b) försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster,

   (c) databokningssystem (CRS).

4. Avtalets regler för tvistlösning kan åberopas endast i de fall då de berörda medlemmarna har ingått förpliktelser eller åtaganden och då förfaranden för tvistlösning i bilaterala och andra multilaterala avtal eller arrangemang har uttömts.

5. Tjänstehandelsrådet skall regelbundet, och åtminstone vart femte år, granska utvecklingen inom lufttransportsektorn och tillämpningen av denna bilaga för att bedöma möjligheterna att vidga avtalets tillämpning inom denna sektor.

6. Definitioner:

(a) "reparation och underhåll av flygplan" innebär sådan verksamhet som utförs på ett flygplan eller en del av detta under det att flygplanet tagits ur drift och innefattar inte fortlöpande underhåll (s.k. "line maintenance").

(b) "försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster" avser utrymmet för det berörda flygbolaget att sälja och fritt marknadsföra sina lufttransporttjänster, inbegripet alla aspekter av marknadsföring såsom marknadsundersökningar, reklam och distribution. Dessa aktiviteter innefattar varken prissättning för lufttransporttjänster eller tillämpliga villkor härför.

(c) "databokningssystemtjänster (CRS)" innebär tjänster som tillhandahålls av datoriserade system vilka innehåller information om flygbolagens tidtabeller, bokningsläget, biljettpriser och resevillkor, och genom vilka reservationer kan göras eller biljetter utfärdas.

(d) "trafikrättigheter" betyder rätten att utföra regelbunden eller icke-regelbunden lufttrafik och/eller transportera passagerare, last eller post mot betalning eller hyra från, till, inom, eller över en medlems territorium, inbegripet olika orter som skall betjänas, flyglinjer som skall drivas, vilka olika typer av trafik som skall utföras, den kapacitet som skall tillhandahållas, flygtariffer och villkoren för dessa, samt kriterier för urval av flygbolag, inbegripet kriterier som antal, ägande och kontroll.

Bilaga om finansiella tjänster

1. **Tillämpningsområde och definitioner**

(a) Denna bilaga gäller för åtgärder och regler rörande tillhandahållande av finansiella tjänster. En hänvisning i bilagan till tillhandahållande av en finansiell tjänst skall betyda tillhandahållande av en tjänst enligt definitionen i artikel 1.2 i avtalet.

(b) "Tjänster som tillhandahållits under utövandet av offentlig befogenhet" betyder vid tillämpning av artikel 1.3(b) i avtalet följande:

(i) aktiviteter som utförs av en centralbank eller valutamyndighet eller av någon annan offentlig institution vid utövandet av penning- och valutapolitik.

(ii) aktiviteter som utgör en del av ett lagstadgat socialförsäkringssystem eller av allmänna pensionssystem och

(iii) andra aktiviteter som utförs av en offentlig institution för regeringens räkning eller med dennes garanti eller med användande av regeringens finansiella resurser.

(c) Vid tillämpning av artikel 1.3(b) i avtalet skall, om en medlem tillåter att någon av de aktiviteter som anges under (b)(ii) eller (b)(iii) utförs av egna tillhandahållare av finansiella tjänster i konkurrens med en offentlig institution eller en tillhandahållare av finansiella tjänster, uttrycket "tjänster" inbegripa sådana aktiviteter.

(d) Artikel 1.3(c) i avtalet skall inte gälla tjänster som omfattas av denna bilaga.

2. **Nationella regleringar**

(a) Oaktat andra bestämmelser i avtalet skall en medlem vara oförhindrad att vidta åtgärder av försiktighetsskäl, inbegripet skydd av investerare, insättare, försäkringstagare eller personer åt vilka en tillhandahållare av finansiella tjänster skall utföra en förvaltningstjänst, eller för att säkra det finansiella systemets integritet och stabilitet. I de fall sådana åtgärder och regler inte överensstämmer med avtalets bestämmelser, skall de inte utnyttjas som ett sätt att undvika medlemmens åtaganden eller förpliktelser enligt avtalet.

(b) Inget i avtalet skall tolkas som en skyldighet för en medlem att avslöja information som offentliga institutioner innehar rörande enskilda kunders affärer eller konton eller konfidentiell information eller information rörande ägarförhållanden.

3. **Godkännande**

(a) En medlem kan godkänna ett annat lands åtgärder som vidtagits av försiktighetsskäl vid bestämmande av hur medlemmens åtgärder som rör finansiella tjänster skall tillämpas. Ett sådant godkännande, vilket kan ske genom harmonisering eller på annat sätt, kan grundas på ett avtal eller arrangemang med det berörda landet eller ges ensidigt.

(b) En medlem som är part i ett sådant avtal eller arrangemang som avses i (a), vare sig framtida eller existerande, skall ge tillräckliga möjligheter för andra intresserade medlemmar att förhandla om anslutning till sådana avtal eller arrangemang, eller om att ingå motsvarande avtal eller arrangemang, under förutsättning att det leder till jämbördig nivå i fråga om regleringar och tillsynen över och tillämpningen av dessa och, om tillämpligt, förfaranden för utbyte av information mellan parterna i avtalet eller arrangemanget. I de fall en medlem ensidigt ger godkännande, skall den ge tillräckliga möjligheter för andra medlemmar att visa att sådana förhållanden föreligger.

(c) I de fall en medlem överväger att godkänna ett annat lands regler och åtgärder som vidtagits av försiktighetsskäl skall artikel VII.4(b) i avtalet inte gälla.

4. **Tvistlösning**

Paneler som upprättas för tvister om försiktighetsfrågor och andra finansiella frågor skall besitta expertkunskap i fråga om den finansiella tjänst som tvisten avser.

5. **Definitioner**

I denna bilaga avses med

(a) finansiell tjänst: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en medlems tillhandahållare av finansiella tjänster. Finansiella tjänster inbegriper alla försäkrings- och försäkringsrelaterade tjänster samt alla banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster). Finansiella tjänster innefattar följande verksamheter:

Försäkrings- och försäkringsrelaterade tjänster

(i) Direkt försäkring (innefattande koassurans):

(A) livförsäkring

(B) skadeförsäkring

(ii) Återförsäljning och retrocession

(iii) Försäkringsförmedling, såsom mäkling och agenturverksamhet

(iv) Försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skadereglerings tjänster.

Bank- och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster)

(v) Mottagande av depositioner och andra återbetalningsbara medel från allmänheten,

(vi) Utlåning av alla slag inklusive konsumentkrediter, hypotekskrediter, lånekrediter, faktoring och finansiering av affärstransaktioner,

(vii) Finansiell leasing,

(viii) Alla betalnings- och penningsförmedlingstjänster, inklusive betal- och kreditkort, resecheckar och bankväxlar,

(ix) Borgensförbindelser och garantier,

(x) Handel för egen eller annans räkning, på en börs, genom direkthandel eller på annat sätt av följande:

(A) penningmarknadsinstrument (innefattande checker, växlar, bankcertifikat),

(B) valutor,

(C) derivatinstrument innefattande, men inte begränsade till, terminer och optioner,

(D) valuta- och ränteinstrument, innefattande sådana produkter som svappar, FRA:s,

(E) värdepapper,

(F) andra överlåtbara rättigheter och tillgångar, inklusive ädelmetaller,

(xi) Medverkan som utställare, garant eller emissionsinstitut vid utfärdandet av alla slags värdepapper, vare sig offentligt eller privat, samt andra tjänster med anknytning därtill,

(xii) Penninghandel,

(xiii) Förvaltning, såsom medel- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariattjänster,

(xiv) Clearing- och avvecklingstjänster rörande alla finansiella tillgångar, innefattande värdepaper, derivatörsinstrument och andra överlåtbara tillgångar,

(xv) Tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och därtill hänförlig mjukvara av tillhandahållare av andra finansiella tjänster,

(xvi) Rådgivnings-, förmedlings- och andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende alla verksamheter angivna under (v) till (xv), inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, tillhandahållande av investeringsunderlag, investeringsrådgivning samt rådgivning om företagsförvärv, företagsrekonstruktion och affärsstrategi.

(b) En tillhandahållare av finansiella tjänster: fysiska eller juridiska personer i ett medlemsland som önskar tillhandahålla eller som tillhandahåller finansiella tjänster. Begreppet "tillhandahållare av finansiella tjänster" innefattar dock inte en offentlig institution.

(c) Med "offentlig institution" avses:

(i) en regering, en centralbank eller en myndighet för penningpolitik i ett medlemsland, eller en institution som ägs eller kontrolleras av en medlem, vilken huvudsakligen har offentliga uppgifter eller verksamheter för offentliga ändamål, med undantag för en institution som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller

(ii) ett privat institut som utför uppgifter som vanligen utförs av en centralbank eller myndighet för penningpolitik.

Andra bilagan om finansiella tjänster

1. Trots artikel II i Allmänna tjänstehandelsavtalet och punkterna 1 och 2 i bilagan om artikel-II-undantag kan en medlem, inom en tid av 60 dagar med början fyra månader efter WTO-avtalets ikraftträdande, i denna bilaga förteckna åtgärder avseende finansiella tjänster vilka är oförenliga med artikel II.1 i avtalet.

2. Trots artikel XXI i Allmänna tjänstehandelsavtalet kan en medlem inom en tid av 60 dagar med början fyra månader efter WTO-avtalets ikraftträdande förbättra, ändra eller återta alla eller delar av de särskilda åtaganden rörande finansiella tjänster som anges i dess lista.

3. Tjänstehandelsrådet skall fastställa nödvändiga förfaranden för tillämpningen av punkterna 1 och 2.

Bilaga om förhandlingar rörande sjötransporttjänster

1. Artikel II och bilagan om artikel-II-undantag, inbegripet kravet att i bilagan ange varje åtgärd som är oförenlig med mest gynnad nationsbehandling som medlemmarna tillämpar skall träda i kraft i fråga om internationell sjöfart, tillhörande tjänster samt tillgång till och användande av hamnanläggningar skall först

   (a) dagen för genomförandet som skall fastställas enligt punkt 4 i ministerbeslutet om förhandlingar rörande sjötransporttjänster eller,

   (b) om förhandlingarna skulle misslyckas, dagen för den slutliga rapporten från förhandlingsgruppen för sjötransporttjänster som anges i detta beslut.

2. Punkt 1 ovan skall inte gälla de särskilda åtaganden för sjötransporttjänster som är angivna i en medlems lista.

3. Från och med avslutandet av de förhandlingar som nämnts i punkt 1 ovan fram till dagen för genomförandet, får en medlem förbättra, ändra eller återta alla eller delar av sina särskilda åtaganden inom denna sektor utan att erbjuda kompensation, trots bestämmelserna i artikel XXI.

Bilaga om telekommunikationer

1. **Mål**

Med hänsyn till att sektorn för teletjänster är av speciell karaktär, och särskilt med tanke på dess dubbla roli både som en utpräglad sektor för ekonomisk verksamhet och som det underliggande transportmedlet för annan ekonomisk verksamhet, har medlemmarna enats om denna bilaga i syfte att vidareutveckla de bestämmelser i avtalet som rör tillgång till och användande av allmänt tillgängliga telenät och tjänster. Följaktligen innehåller bilagan kommentarer och tilläggsbestämmelser till avtalet.

2. **Tillämpningsområde**

   (a) Denna bilaga gäller med avseende på alla åtgärder som en medlem vidtar som påverkar tillgång till och användande av allmänt tillgängliga telenät och tjänster (1).

   (b) Denna bilaga gäller inte för åtgärder som inverkar på kabel- eller rundradiodistribution av radio- eller TV-program.

   (c) Ingen bestämmelse i denna bilaga skall tolkas såsom innebärande

      (i) krav på en medlem att ge tillstånd åt en tillhandahållare av tjänster från ett annat medlemsland för etablering, konstruktion, förvärv, hyra, drift eller tillhandahållande av telenät eller tjänster av annat slag än vad som anges i dess bindningslista, eller

      (ii) krav på en medlem (eller krav på en medlem att ålägga en tillhandahållare av tjänster under dess jurisdiktion) att etablera, bygga, förvärva, hyra, driva eller tillhandahålla telenät eller tjänster som inte är allmänt tillgängliga.

3. **Definitioner**

I denna bilaga avses med

   (a) "telekommunikation": elektromagnetisk sändning och mottagning av signaler,

---

(1) Denna punkt innebär att varje medlem, med härför erforderliga medel, skall tillse att bestämmelserna i denna bilaga tillämpas med avseende på nätoperatörer och tillhandahållare av tjänster inom allmänt tillgängliga transportnät och tjänster.

(b) "allmänt tillgänglig teletjänst": teletjänster, som en medlem explicit eller i praktiken kräver skall erbjudas allmänheten. Sådana tjänster omfattar bl a telegrafi, telefoni, telex och överföring av data och utgörs vanligtvis av överföring i realtid av information från kunden mellan två eller flera punkter utan förändring av kundens information vare sig till form eller innehåll.

(c) "allmänt tillgängligt telenät": allmän tillgänglig infrastruktur som möjliggör telekommunikation mellan definierade nätanslutningsprodukter.

(d) "företagsintern kommunikation": telekommunikation inom ett företag eller med eller mellan dess dotterföretag, filialer och, beroende på medlemmens lagar och andra författningar, delägda bolag. "Dotterbolag", "filialer" och, där så är tillämpligt, "delägda bolag" skall härvid definieras av varje medlem. I denna bilaga innefattar "företagsintern kommunikation" inte kommersiella eller icke-kommersiella tjänster, som levereras till företag vilka inte är dotterbolag, filialer eller delägda bolag eller tjänster som erbjuds till kunder eller potentiella kunder.

(e) Hänvisning till någon av bilagans rubricerade punkter innefattar alla dess underpunkter.

4. **Insyn**

Vid tillämpningen av artikel III i avtalet skall medlemmarna säkerställa att relevant information som rör villkoren för tillgång till och användande av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster är tillgängliga för allmänheten, inklusive taxor och andra tjänstevillkor, specifikationer av tekniska gränssnitt för näten och tjänsterna, information om de organ som är ansvariga för utarbetande och godkännande av standarder som rör tillgång och användande, anslutningsvillkor för terminaler eller annan utrustning och, i förekommande fall, anmälnings-, registrerings- eller licensieringskrav.

5. **Tillgång till och användning av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster**

(a) Varje medlem skall säkerställa att tillhandahållare av tjänster från andra medlemmar beviljas tillgång till och tillåts använda allmänt tillgängliga telenät och teletjänster på skäliga och icke-diskriminerande villkor vid tillhandahållande av en teletjänst som är upptagen i bindningslistan. Denna förpliktelse skall gälla bl a för punkterna (b) till (f) [1].

(b) Varje medlem skall säkerställa att tillhandahållare av tjänster från andra medlemmar har tillgång till och tillåts använda allmänt tillgängliga telenät och teletjäntser som erbjuds inom eller över den medlemmens gränser, privathyrda ledningar inbegripna, och skall härför säkerställa, i enlighet med punkterna e och f, att sådana tillhandahållare tillåts för

(i) att upphandla eller hyra och ansluta sådan terminal- eller annan utrustning med nätanpassat gränssnitt, som är nödvändig för leverantörens teletjänster,

(ii) att sammankoppla privata eller hyrda ledningar med allmänt tillgängliga telenät och teletjänster eller med ledningar som hyrs eller ägs av en annan tillhandahållare av tjänster, och

(iii) att använda driftsprotokoll som tillhandahållaren av tjänster valt vid tillhandahållandet av andra tjänster än sådana som är nödvändiga för att säkerställa att telenät och teletjänster är allmänt tillgängliga.

(c) Varje medlem skall säkerställa att tillhandahållare av tjänster från andra medlemmar får använda allmänt tillgängliga telenät och teletjänster för att förflytta information inom och över gränser, tjänstetillhandahållarens företagsinterna kommunikation inbegripen, samt för tillgång till information i databaser eller i annat maskinläsbart skick inom någon annan medlems territorium. När en medlem inför nya eller modifierade åtgärder vilka avservärt påverkar denna

[1] Termen "icke-diskriminerande" åsyftar mest gynnad nations- och nationell behandling såsom detta definieras i avtalet, och vid sektorsspecifik användning av termen åsyftas "villkor som inte är mindre fördelaktiga än de som beviljats en annan användare av likvärdiga allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster under likartade förhållanden".

typ av användning, skall detta anmälas och samråd genomföras i enlighet med relevanta bestämmelser i avtalet.

(d) En medlem får, trots bestämmelserna i föregående punkt, vidta åtgärder som är nödvändiga för att garantera meddelandens säkerhet och förtrolighet med reservation för att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering eller en förtäckt inskränkning av tjänstehandel.

(e) Medlemmarna skall tillse att tillgången till och användandet av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster inte belastas med villkor utöver dem som är nödvändiga för att

(i) trygga det samhällsansvar som åvilar de nätoperatörer och tillhandahållare av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster, speciellt vad gäller deras möjlighet att göra sina nät och tjänster tillgängliga för allmänheten,

(ii) skydda den tekniska integriteten hos allmänt tillgängliga telenät och teletjänster, eller

(iii) säkerställa att tillhandahållare av tjänster från en annan medlem inte tillhandahåller teletjänster utan tillstånd som överensstämmer med åtagandena i medlemmens bindningslista.

(f) Under förutsättning att kriterierna i punkt (e) uppfylls, får villkoren för tillgång till och användande av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster innefatta

(i) restriktioner för återförsäljning eller delat användande av dessa tjänster,

(ii) krav på att använda specificerade tekniska gränssnitt, inklusive gränssnittsprotokoll, för sammankoppling med sådana nät och tjänster,

(iii) om nödvändigt, krav på samverkan mellan sådana tjänster och uppmaningar att nå målen i punkt 7(a),

(iv) typgodkännande av terminal- och annan utrustning med gränssnitt mot nätet och tekniska krav som rör anslutning av sådan utrustning till näten i fråga,

(v) restriktioner beträffande sammankoppling av privata eller hyrda ledningar med sådana nät och tjänster eller med ledningar som hyrs eller ägs av en annan tillhandahållare av tjänster, eller

(vi) anmälan, registrering och licensiering.

(g) En u-landsmedlem får, utan hinder av föregående punkter under denna rubrik och i överensstämmelse med sin egen utvecklingsnivå, uppställa skäliga villkor för tillgång till och användande av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster, där så är nödvändigt, för att stärka den inhemska telekommunkationsinfrastrukturen och tjänstekapaciteten och för att öka sitt deltagande i den internationella handeln med teletjänster. Villkoren skall anges i medlemmens bindingslista.

6. **Tekniskt samarbete**

(a) Medlemmarna erkänner att en ändamålsenlig och tekniskt välutvecklad infrastruktur för telekommunikation är av avgörande betydelse för att öka ett lands, särskilt utvecklingsländernas, handel med teletjänster. Därför stödjer och uppmuntrar medlemmarna, så långt det är praktiskt möjligt, deltagandet från utvecklade länder och utvecklingsländer och deras nätoperatörer och tillhandahållare av tjänster och andra organ, i de utvecklingsprogram som initierats av internationella och regionala organisationer, inklusive Internationella teleunionen, Förenta nationernas utvecklingsprogram och Internationella banken för återuppbyggnad och utveckling.

(b) Medlemmarna skall uppmuntra och ge stöd till telesamarbete mellan utvecklingsländer på internationell, regional och subregional nivå.

(c) I samarbete med lämpliga internationella organisationer skall medlemmarna, där det är praktiskt möjligt, göra information tillgänglig för utvecklingsländer om teletjänster och utveckling inom teleområdet samt om informationsteknologi för att på så vis medverka till att deras inhemska teletjänstsektorer stärks.

(d) Medlemmarna skall särskilt överväga möjligheterna för de minst utvecklade länderna att uppmuntra utländska tillhandahållare av tjänster till att bistå med tekniköverföring, utbildning och annan verksamhet som stödjer utvecklingen av dessa länders infrastruktur för telekommunikation och utökningen av deras handel med teletjänster.

7. **Förhållandet till internationella organisationer och avtal**

(a) Medlemmarna erkänner betydelsen av internationella standarder för att nå global kompatibilitet och samverkan mellan telenät och teletjänster och förbinder sig att verka för sådana standarder inom berörda internationella organ, inklusive Internationella teleunionen och Internationella standardiseringsorganisationen.

(b) Medlemmarna inser vilken roll mellanstatliga och andra organisationer och avtal har, då särskilt Internationella teleunionen, när det gäller att tillse att nationella och globala teletjänster hanteras ändamålsenligt. Medlemmarna skall, där det är lämpligt, föranstalta om samråd med sådana organisationer i ärenden som rör tillämpningen av denna bilaga.

Bilaga om förhandlingar rörande basteletjänster

1. Artikel II och bilagan om artikel-II-undantag, inklusive kravet att i bilagan förteckna varje åtgärd som är oförenlig med den mest gynnad nationsbehandling som en medlem skall tillämpa, skall träda ikraft vad gäller basteletjänster först

(a) dagen för genomförandet som skall fastställas enligt punkt 5 i ministerbeslutet om förhandlingar rörande basteletjänster; eller

(b) om förhandlingarna skulle misslyckas, dagen för den slutliga rapporten från förhandlingsgruppen för basteletjänster som anges i detta beslut.

2. Punkt 1 ovan skall inte gälla de särskilda åtaganden för basteletjänster som är angivna i en medlems lista.

BILAGA 1 C

AVTAL OM HANDELSRELATERADE ASPEKTER AV IMMATERIALRÄTTER

		Side
DEL I	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER	216
DEL II	NORMER FÖR TILLGÅNG TILL, OMFATTNING OCH ANVÄNDNING AV IMMATERIALRÄTTER	218
	1. Upphovsrätt och därmed närstående rättigheter	218
	2. Varumärken	219
	3. Geografiska urpsprungsbeteckningar	221
	4. Mönster	222
	5. Patent	223
	6. Kretsmönster för halvledarprodukter (topografier)	225
	7. Skydd för företagshemligheter	226
	8. Åtgärder mot konkurrensbegränsande förfaranden vid kontraktsenliga avtal ..	226
DEL III	SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDD FÖR IMMATERIALRÄTTER	227
	1. Allmänna skyldigheter	227
	2. Civilrättsliga och administrativa förfaranden och rättsmedel	227
	3. Interimistiska åtgärder	229
	4. Särskilda krav i samband med gränsåtgärder	229
	5. Brottmålsförfaranden	231
DEL IV	ERHÅLLANDE OCH UPPRÄTTHÅLLANDE AV IMMATERIALRÄTTER OCH DÄRMED FÖRBUNDNA FÖRFARANDEN MELLAN PARTER ("INTER PARTES")	231
DEL V	FÖREBYGGANDE OCH LÖSANDE AV TVISTER	232
DEL VI	ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	233
DEL VII	INSTITUTIONELLA ÅTGÄRDER, SLUTBESTÄMMELSER	233

AVTAL OM HANDELSRELATERADE ASPEKTER AV IMMATERIALRÄTTER

MEDLEMMARNA,

SOM ÖNSKAR minska störningar och hinder för den internationella handeln, med beaktande av behovet att främja ett effektivt och adekvat skydd för immaterialrätter, och tillse att åtgärder och förfaranden för säkerställande av skydd för immaterialrätter inte hindrar handel,

SOM ÄR MEDVETNA OM att det för detta ändamål finns behov av nya regler och förfaranden beträffande

(a) tillämpligheten av de grundläggande principerna i GATT 1994 och avtal eller konventioner om immaterialrätt av betydelse i sammanhanget,

(b) lämpliga standarder och principer för tillgången till, omfattningen och användningen av handelsrelaterade immaterialrätter,

(c) effektiva och lämpliga medel för säkerställande av skydd för handelsrelaterade immaterialrätter, med beaktande av skillnader mellan olika nationella rättssystem,

(d) effektiva och snabba multilaterala förfaranden för förebyggande och lösning av tvister mellan medlemmarnas regeringar, och

(e) övergångsbestämmelser med sikte på största möjliga delaktighet i förhandlingsresultaten,

SOM ÄR MEDVETNA OM att det finns ett behov av en multilateral ram av principer, regler och förfaranden för internationell handel med förfalskade varor,

SOM ÄR MEDVETNA OM att immaterialrätter är privaträttsliga rättigheter,

SOM ÄR MEDVETNA OM att det finns underliggande offentliga politiska mål i de olika nationella systemen för skydd för immaterialrätter, inbegripet utvecklingsmässiga och tekniska mål,

SOM ÄR MEDVETNA OM att de minst utvecklade medlemsländerna har särskilda behov av största möjliga flexibilitet vid det nationella genomförandet av lagar och andra författningar så att de kan skapa en sund och livskraftig teknisk grundval,

SOM UNDERSTRYKER vikten av att minska spänningarna genom stärkta åtaganden att genom multilaterala förfaranden lösa tvister i frågor om handelsrelaterad immaterialrätt,

SOM ÖNSKAR skapa ett förhållande präglat av ömsesidigt stöd mellan WTO och Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (nedan benämnd "WIPO") liksom andra internationella organisationer av betydelse i sammanhanget,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

DEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Artikel 1

Skyldigheternas art och omfattning

1. Medlemmarna skall genomföra bestämmelserna i detta avtal. Medlemmarna kan, men är inte skyldiga att i sina rättsordningar införa ett mer vidsträckt skydd än vad som föreskrivs i detta avtal, förutsatt att detta skydd inte motverkar bestämmelserna i avtalet. Medlemmarna äger frihet att själva besluta om lämplig metod att genomföra avtalsbestämmelserna i sin egen rättsordning och praxis.

2. I detta avtal avser uttrycket immaterialrätt alla kategorier av immaterialrätt som omfattas av avsnitt 1–7 i del II.

3. Medlemmarna skall behandla andra medlemmars rättssubjekt enligt bestämmelserna i detta avtal [1]. Beträffande en viss immaterialrätt skall med andra medlemmars rättssubjekt förstås sådana fysiska eller juridiska personer som skulle uppfylla kraven på rätt till skydd enligt Pariskonventionen (1967), Bernkonventionen (1971), Romkonventionen och Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter, om alla medlemmar i WTO vore anslutna till dessa konventioner [2]. En medlem som gör bruk av de i artikel 5.3 eller artikel 6.2 i Romkonventionen angivna möjligheterna, skall i enlighet med dessa bestämmelser anmäla detta till Rådet för handelsrelaterade aspekter på immaterialrätter ("TRIPS-rådet").

Artikel 2

Immaterialrättskonventioner

1. Beträffande delarna II, III och IV i detta avtal skall medlemmarna uppfylla artiklarna 1–12 och 19 i Pariskonventionen (1967).

2. Ingenting i del I–IV i detta avtal skall undanta medlemmarna från skyldigheten att fullgöra sådana skyldigheter som de har gentemot varandra enligt Pariskonventionen, Bernkonventionen, Romkonventionen och Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter.

Artikel 3

Nationell behandling

1. Varje medlem skall medge andra medlemmars rättssubjekt en behandling som inte är mindre förmånlig än den som dess egna rättsubjekt medges med avseende på skydd [3] för immaterialrätter, med beaktande av de undantag som redan angivits i Pariskonventionen (1967), Bernkonventionen (1971), Romkonventionen eller Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter. Beträffande utövande konstnärer, framställare av ljudupptagningar samt radio- och televisionsföretag, är denna skyldighet endast tillämplig med avseende på rättigheterna i detta avtal. En medlem som gör bruk av de i artikel 6 i Bernkonventionen (1971) eller i artikel 16.1.b i Romkonventionen angivna möjligheterna skall i enlighet med dessa bestämmelser anmäla detta till TRIPS-rådet.

2. En medlem kan själv göra bruk av de i punkt 1 tillåtna undantagen med avseende på rättsliga och administrativa förfaranden, däribland angivande av en postadress eller utnämnande av ett ombud inom en medlems rättsskipningsområde, endast när sådana undantag är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta avtal och endast när de inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra en förtäckt inskränkning av internationell handel.

Artikel 4

Mest gynnad nationsbehandling

Beträffande skydd för immaterialrätter skall varje fördel, förmån, frihet eller rättighet som av någon medlem medges något annat medlemslands rättssubjekt, omedelbart och ovillkorligt medges alla andra medlemmars rättssubjekt. Undantaget från denna skyldighet är av en medlem beviljad fördel, förmån, frihet eller rättighet

(a) som härrör från internationella avtal om rättshjälp eller rättsverkställighet av allmän natur och som inte är särskilt begränsad till att gälla skydd för immaterialrätter,

(b) som beviljas i enlighet med Bernkonventionens (1971) eller Romkonventionens bestämmelser enligt vilka det godkänns att den medgivna behandlingen inte behöver vara en följd av nationell behandling utan av en i annat land medgiven behandling,

---

[1] Med ordet rättssubjekt i detta avtal avses, när det gäller ett särskilt tullområde som är medlem i WTO, fysiska eller juridiska personer som har sin hemvist i, eller som har en verklig och fungerande industriell eller kommersiell inrättning i tullområdet i fråga.

[2] I detta avtal syftar Pariskonventionen på Pariskonventionen om industriellt rättsskydd, Pariskonventionen (1967) syftar på Pariskonventionen om industriellt rättskydd (Stockholmstexten, 14 juli 1967), Bernkonventionen syftar på Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk, Bernkonventionen (1971) syftar på Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (Paristexten, 24 juli 1971), Romkonventionen syftar på Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av ljudupptagningar samt radioföretag, antagen i Rom den 26 oktober 1961. Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter (IPIC-överenskommelsen) syftar på Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter, antagen i Washington den 26 maj 1989. WTO-avtalet syftar på Avtalet om upprättande av WTO.

[3] I artikel 3 och 4 skall termen skydd inbegripa frågor om tillgång till, erhållande, omfattning, upprätthållande och säkerställande av skydd för immaterialrätter samt även sådana frågor som gäller bruk av i detta avtal särskilt angivna immaterialrätter.

(c) som berör i detta avtal ej angivna rättigheter för utövande konstnärer, framställare av ljudupptagningar och radio- och televisionsföretag,

(d) som härrör från internationella avtal om skydd för immaterialrätter som trätt i kraft före WTO-avtalets ikraftträdande, förutsatt att sådana avtal anmäls till TRIPS-rådet och inte utgör en godtycklig eller otillbörlig diskriminering av andra medlemsstaters rättssubjekt.

Artikel 5

Multilaterala avtal om erhållande eller upprätthållande av skydd

Skyldigheterna enligt artikel 3 och 4 är inte tillämpliga på förfaranden i multilaterala avtal om erhållandet eller upprätthållandet av immaterialrätter som slutits inom WIPO.

Artikel 6

Konsumtion

Vid tvistlösning enligt detta avtal skall, med beaktande av bestämmelserna i artikel 3 och 4, ingenting i detta avtal användas beträffande frågan om immaterialrätters konsumtion.

Artikel 7

Mål

Skyddet för immaterialrätter och säkerställandet av detta skydd bör bidraga till att främja teknisk innovation och till överföring och spridning av teknik till ömsesidig fördel för producenter och användare av teknisk kunskap, och på ett sådant sätt som befrämjar social och ekonomisk välfärd och skapar balans mellan rättigheter och skyldigheter.

Artikel 8

Principer

1. I samband med utformandet av lagar och andra författningar och ändringar i dessa kan en medlem besluta om åtgärder som bedöms nödvändiga för att skydda allmänhetens hälsa och näringstillförsel och för att främja det allmännas intressen inom områden av väsentlig betydelse för den sociala, ekonomiska och tekniska utvecklingen under förutsättning att åtgärderna i fråga är förenliga med detta avtals bestämmelser.

2. Under förutsättning att de är förenliga med bestämmelserna i detta avtal kan lämpliga åtgärder bli nödvändiga för att förhindra missbruk från rättighetshavares sida av immaterialrätter, eller förfaranden som otillbörligt begränsar handel eller negativt påverkar internationell överföring av teknik.

DEL II

NORMER FÖR TILLGÅNG TILL, OMFATTNING OCH ANVÄNDNING AV IMMATERIALRÄTTER

Avsnitt 1

Upphovsrätt och därmed närstående rättigheter

Artikel 9

Avtalet i förhållande till Bernkonventionen

1. Medlemmarna skall följa bestämmelserna i artiklarna 1-21 i Bernkonventionen (1971) och dess bilaga. Av avtalet följer emellertid inga rättigheter eller skyldigheter för medlemmarna beträffande de i artikel *6a* i denna konvention medgivna rättigheterna eller därur härledda rättigheterna.

2. Upphovsrättsligt skydd skall utsträckas till uttryck, men inte till idéer, förfaranden, metoder för handhavande eller matematiska begrepp som sådana.

Artikel 10

Datorprogram och datasammanställningar

1. Datorprogram i form av källkod eller objektkod skall åtnjuta skydd som litterärt verk enligt Bernkonventionen (1971).

2. Sammanställningar av uppgifter eller annat material i maskinläsbar eller annan form som genom det sätt innehållet valts ut eller arrangerats utgör verk, skall åtnjuta skydd som sådana. Sådant skydd, som inte omfattar själva uppgifterna eller materialet, skall ej inskränka upphovsrätten till själva uppgifterna eller materialet.

Artikel 11

Hyresrättigheter

Medlemmarna skall, åtminstone beträffande datorprogram och filmverk, bevilja upphovsmän och deras rättighetshavare rätt att ge tillstånd till eller förbjuda

förvärvsmässig uthyrning av original eller kopior av deras upphovsrättsskyddade verk till allmänheten. En medlem skall undantas från denna skyldighet beträffande filmverk, om uthyrningen i fråga inte lett till omfattande efterbildning av sådana verk, vilken i avsevärd grad gjort intrång i den ensamrätt till återgivning som medlemmen i fråga medger upphovsmän och dessas rättighetshavare. Beträffande datorprogram äger denna skyldighet ej tillämpning på uthyrning, om programmet som sådant inte utgör det huvudsakliga föremålet för uthyrningen.

Artikel 12

Skyddets giltighetstid

När tiden för skydd av annat verk än fotografisk bild eller brukskonst beräknas med annan utgångspunkt än en fysisk persons livslängd, skall skyddet gälla intill utgången av det femtionde året efter det år då verket offentliggjordes eller, om sådant offentliggörande inte skett, intill utgången av det femtionde året efter det år då verket skapades.

Artikel 13

Begränsningar och undantag

Medlemmarna skall inskränka begränsningar av eller undantag från ensamrätter till att gälla vissa särskilda fall som inte står i konflikt med ett normalt utnyttjande av verket och inte otillbörligt skadar rättighetshavarens rättmätiga intressen.

Artikel 14

Skydd för utövande konstnärer, framställare av ljudupptagningar (ljudinspelningar) och radio- och televisionsföretag

1. Beträffande fixering av utövande konstnärers framförande på ljudupptagning skall dessa ha möjlighet att förhindra följande handlingar, om dessa vidtas utan deras samtycke: upptagning av deras ej upptagna framförande och återgivning av sådan upptagning. Utövande konstnärer skall även ha möjlighet att förhindra följande handlingar när dessa vidtas utan deras samtycke: trådlös utsändning och direktsänd återgivning till allmänheten av deras framförande.

2. Framställare av ljudupptagningar skall ha rätt att tillåta eller förbjuda direkt eller indirekt återgivning av deras ljudupptagningar.

3. Radio- och televisionsföretag skall ha rätt att förbjuda följande handlingar när dessa vidtas utan deras samtycke: upptagning, återgivning av upptagning och trådlös återutsändning av utsändningar liksom även återgivning till allmänheten av televisionsutsändningar av dessa. Om en medlem inte medger radio- och televisionsföretag sådana rättigheter, skall den bereda innehavare av upphovsrätt till innehållet i utsändningar möjlighet att förhindra de ovan nämnda handlingarna med beaktande av bestämmelserna i Bernkonventionen (1971).

4. Bestämmelserna i artikel 11 beträffande datorprogram skall äga motsvarande tillämpning för framställare av ljudupptagningar och alla andra innehavare av rättigheter i ljudupptagningar enligt bestämmelserna i en medlems lagstiftning. Om en medlem den 15 april 1994 tillämpar ett gällande system för skälig ersättning till rättighetshavare för uthyrning av ljudupptagningar, kan den upprätthålla detta under förutsättning att den förvärvsmässiga uthyrningen av ljudupptagningar inte avsevärt inskränker rättighetshavarnas ensamrätt till återgivning.

5. Det upphovsrättsliga skyddet för utövande konstnärer och framställare av ljudupptagningar enligt detta avtal gäller åtminstone intill utgången av det femtionde året efter det år, då ljudupptagningen gjordes, eller framförandet ägde rum. Giltighetstiden för skydd enligt punkt 3 skall sträcka sig åtminstone intill utgången av det tjugonde året efter det år då utsändningen ägde rum.

6. Beträffande de i punkterna 1, 2 och 3 medgivna rättigheterna, kan en medlem fastställa villkor, inskränkningar, undantag och reservationer i den utsträckning Romkonventionen medger detta. Bestämmelserna i artikel 18 i Bernkonventionen (1971) skall emellertid också på motsvarande sätt gälla rättigheter i ljudupptagningar som innehas av utövande konstnärer och framställare av ljudupptagningar.

Avsnitt 2

V a r u m ä r k e n

Artikel 15

Skyddets föremål

1. Varje tecken eller kombination av tecken som kan särskilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från sådana som tillhandahålls i en annan, skall kunna utgöra varumärke. Sådana tecken, särskilt ord som utgörs av personnamn, bokstäver, siffror, figurer och färgkombinationer liksom kombination av sådana tecken, skall kunna registreras som varumärke. Om tecken inte i sig särskiljer varorna eller tjänsterna i fråga kan medlemmarna för registrering kräva inarbetning. En medlem kan som registreringsvillkor kräva att kännetecken skall vara synliga för ögat.

2. Punkt 1 skall inte tolkas som ett hinder för en medlem från att på andra grunder vägra registrering av varumärke förutsatt att dessa inte avviker från bestämmelserna i Pariskonventionen (1967).

3. En medlem får ställa användning som villkor för registrering. Faktisk användning av ett varumärke skall emellertid inte krävas för ingivande av registreringsansökan. En ansökan skall inte avslås enbart på den grunden att den avsedda användningen inte ägt rum inom tre år från dagen för ansökan.

4. Varuslaget eller arten av tjänster för vilka ett varumärke skall användas får aldrig utgöra hinder för registrering av varumärket i fråga.

5. Medlemmarna skall offentliggöra varje varumärke antingen före registrering eller utan dröjsmål efter registrering och skall bereda skälig möjlighet för den som vill framställa yrkande om att häva registreringen. En medlem kan dessutom erbjuda möjlighet att invända mot registrering av ett varumärke.

Artikel 16

Rättigheter som är knutna till ett varumärke

1. Innehavaren av ett registrerat varumärke skall ha ensamrätt att förhindra tredje man att utan innehavarens samtycke i näringsverksamhet använda identiskt lika eller liknande tecken för varor eller tjänster som är identiska med eller liknar dem för vilka varumärket har registrerats, om användningen kan leda till förväxling. När ett identiskt lika tecken används för identiskt lika varor eller tjänster skall förväxlingsrisk anses föreligga. De ovan angivna rättigheterna skall inte skada äldre rättigheter och skall inte heller påverka medlemmarnas möjligheter att bevilja rättigheter på grundval av användning.

2. Artikel *6a* i Pariskonventionen (1967), skall äga motsvarande tillämpning på tjänster. Vid bedömning av om ett varumärke är allmänt känt, skall medlemmarna beakta den kännedom om varumärket som finns hos den berörda delen av allmänheten, däribland den kännedom som uppstått som följd av reklam för varumärket i det berörda medlemslandet.

3. Artikel *6a* i Pariskonventionen (1967), skall äga motsvarande tillämpning på varor eller tjänster som inte liknar dem för vilka ett varumärke har registrerats, förutsatt att varumärkets användning för dessa varor eller tjänster tyder på samband mellan varorna och tjänsterna och det registrerade varumärkets innehavare, och förutsatt att det registrerade varumärkets innehavares intressen kan befaras lida skada av sådan användning.

Artikel 17

Undantag

En medlem kan medge begränsade undantag i ett varumärkes rättigheter, till exempel skälig användning av beskrivande ord, förutsatt att sådana undantag beaktar varumärkeshavarens och tredje parters legitima intressen.

Artikel 18

Skyddets giltighetstid

Registrering och förnyelse av registrering av varumärke skall gälla i minst sju år. Antalet förnyelser av registrering av varumärke är obegränsat.

Artikel 19

Bruk av varumärken

1. Om bruk av varumärke krävs för att dess registrering skall gälla, kan registreringen endast hävas, om det inte brukats under minst tre år i följd, med mindre innehavaren kan förete giltiga skäl, grundade på förekomsten av hinder för sådant bruk. Omständigheter utanför varumärkeshavarens kontroll, som utgör hinder för bruk av varumärket, såsom importrestriktioner eller andra statliga krav beträffande de varor eller tjänster som skyddas av varumärket, skall anses vara giltiga skäl till att varumärket inte brukas.

2. När ett varumärke under innehavarens överinseende brukas av annan person, skall detta med avseende på registreringens upprätthållande anses vara bruk av varumärket.

Artikel 20

Övriga krav

Användning av ett varumärke i näringsverksamhet skall inte oskäligt försvåras av särskilda krav, såsom användning tillsammans med annat varumärke, användning i särskild form eller användning som minskar dess förmåga att särskilja varor och tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från den som tillhandahålls i en annan. Detta utesluter inte krav på att varumärket skall användas med angivande av tillverkaren av varorna eller tjänsterna i fråga, tillsammans med, men utan att sammankoppla det med det varumärke som särskiljer tillverkarens egna varor eller tjänster.

Artikel 21

Överlåtelse och licens

En medlem kan fastställa villkor för överlåtelse och licensiering av varumärken, förutsatt att tvångslicensiering av varumärken inte tillåts och att innehavaren av ett registrerat varumärke skall äga rätt att överlåta varumärket med eller utan samtidig överlåtelse av den rörelse vilken varumärket tillhör.

Avsnitt 3

Geografiska urpsprungsbeteckningar

Artikel 22

Skydd av geografiska ursprungsbeteckningar

1. Med uttrycket "geografiska ursprungsbeteckningar" avses i detta avtal beteckningar som anger att en vara har sitt ursprung i en medlems territorium, eller i en region eller ort inom detta territorium, om varans egenskaper, rykte eller andra karaktäristiska egenskaper i huvudsak kan hänföras till dess geografiska ursprung.

2. Beträffande geografiska ursprungsbeteckningar skall medlemmarna tillhandahålla berörda parter rättsliga förfaranden för att förhindra

(a) användning av något i en varas beteckning eller presentation som anger eller ger intryck av att varan i fråga har sitt ursprung i ett annat geografiskt område än det riktiga, på ett sätt som vilseleder allmänheten om varans geografiska ursprung,

(b) sådan användning som utgör otillbörlig konkurrens som avses i artikel 10a i Pariskonventionen (1967).

3. En medlem skall på eget initiativ, om dess lagstiftning medger detta, eller efter framställning av berörd part, vägra eller ogiltigförklara registrering av ett varumärke som innehåller eller består av en geografisk ursprungsbeteckning avseende varor som inte har sitt ursprung i det angivna territoriet, om användningen av beteckningen i varumärket för sådana varor i medlemslandet är av sådan karaktär att den vilseleder allmänheten med avseende på det riktiga ursprunget.

4. Det skydd som avses i punkterna 1–3 skall tillämpas mot en geografisk ursprungsbeteckning som, trots att den är formellt korrekt med avseende på territoriet, regionen eller orten där varorna har sitt ursprung, felaktigt ger allmänheten intryck av att varorna har sitt ursprung i ett annat territorium.

Artikel 23

Tilläggsskydd för geografiska ursprungsbeteckningar för vin och sprit

1. Medlemmarna skall tillhandahålla berörda parter rättsliga förfaranden för att förhindra att en geografisk ursprungsbeteckning för vin eller sprit används för vin som inte har sitt ursprung i det av den geografiska ursprungsbeteckningen angivna området eller för sprit som inte har sitt ursprung i det av den geografiska ursprungsbeteckningen angivna området, även om varornas riktiga ursprung anges eller om den geografiska ursprungsbeteckningen används i översättning eller tillsammans med uttryck såsom "slag", "typ", "stil", "efterbildning" eller liknande [1].

2. Registrering av varumärke för vin som innehåller eller består av en geografisk ursprungsbeteckning för vin eller registrering för sprit som innehåller eller består av en geografisk ursprungsbeteckning för sprit, skall vägras eller ogiltigförklaras, antingen på eget initiativ, om medlemmens lagstiftning medger detta, eller efter framställning av berörd part, med avseende på vin eller spritdrycker som inte har detta ursprung.

3. Beträffande likalydande geografiska ursprungsbeteckningar för vin, skall varje beteckning skyddas med förbehåll för bestämmelserna i artikel 22.4. Varje medlem skall fastställa de praktiska villkor under vilka likalydande beteckningar skall särskiljas från varandra, under beaktande av behovet av att se till att berörda producenter behandlas lika och att konsumenterna inte vilseleds.

4. För att underlätta skydd för geografiska ursprungsbeteckningar för vin skall förhandlingar inledas i TRIPS-rådet om upprättandet av ett multilateralt system för anmälan och registrering av geografiska ursprungsbeteckningar för sådana viner som är berättigade till skydd i de medlemsländer som är anslutna till systemet.

Artikel 24

Internationella förhandlingar, Undantag

1. Medlemmarna förbinder sig att deltaga i förhandlingar i syfte att öka skyddet för vissa geografiska ursprungsbeteckningar enligt artikel 23. Bestämmelserna i punkt 4-8 nedan får inte åberopas av en medlem för att vägra att föra förhandlingar eller att ingå bilaterala eller multilaterala avtal. Medlemmarna skall i samband med sådana förhandlingar vara beredda att överväga dessa bestämmelsers fortsatta tillämplighet på vissa

[1] Beträffande fullgörandet av dessa skyldigheter kan en medlem utan hinder av första meningen i artikel 42 i stället tillhandahålla administrativa förfaranden.

geografiska ursprungsbeteckningar vilkas användning har varit föremål för sådana förhandlingar.

2. TRIPS-rådet skall övervaka tillämpningen av denna avdelnings bestämmelser. Den första översynen av detta slag skall äga rum inom två år efter WTO-avtalets ikraftträdande. Frågor som gäller fullgörandet av skyldigheter enligt dessa bestämmelser kan anmälas till rådet, som efter framställning av en medlem skall samråda med en eller flera medlemmar beträffande en sådan fråga i vilken det genom bilateralt eller plurilateralt samråd mellan de berörda medlemmarna inte varit möjligt att nå en tillfredsställande lösning. Rådet skall vidta sådana åtgärder som kan komma att beslutas för att underlätta tillämpningen av detta avsnitt och för att främja dess syften.

3. Vid genomförandet av bestämmelserna i detta avsnitt skall en medlem inte reducera skyddet för sådana geografiska ursprungsbeteckningar som fanns i medlemslandet i fråga omedelbart före WTO-avtalets ikraftträdande.

4. Inget i detta avsnitt skall innebära krav på en medlem att förhindra att en till ett annat medlemsland hänförlig geografisk ursprungsbeteckning för vin eller sprit blir föremål för fortsatt eller liknande användning tillsammans med varor eller tjänster av dess rättssubjekt eller personer med hemvist där, vilka kontinuerligt har använt denna geografiska ursprungsbeteckning i samband med samma eller därmed förbundna varor eller tjänster inom det medlemslandets territorium antingen a) i minst 10 års tid före den 15 april 1994 eller b) i god tro före denna dag.

5. Om ansökan om varumärke har ingetts eller ett sådant har registrerats i god tro eller om rättigheter i ett varumärke erhållits genom användning i god tro antingen

(a) före dagen för dessa bestämmelsers tillämpning i medlemsstaten i fråga enligt del VI, eller

(b) innan den geografiska ursprungsbeteckningen erhållit skydd i dess ursprungsland,

skall åtgärder som beslutats för att genomföra bestämmelserna i denna avdelning inte, under åberopande av att ett varumärke är identiskt lika med eller liknar en geografisk ursprungsbeteckning, hindra ett varumärkes rätt till registrering eller dess giltighet eller rätten att använda ett varumärke.

6. Inget i detta avsnitt skall innebära krav på en medlem att tillämpa dess bestämmelser på en till ett annat medlemsland hänförlig geografisk ursprungsbeteckning för varor eller tjänster, om beteckningen i fråga är identisk med ett ord som enligt gängse språkbruk i det medlemslandets territorium används som vedertagen benämning för sådana varor eller tjänster. Inget i detta avsnitt skall innebära krav på en medlem att tillämpa dess bestämmelser på en till en annan medlem hänförlig beteckning för vinprodukter för vilka ifrågavarande beteckning är identisk med det vanliga namnet för en druvsort inom det medlemslandets territorium vid dagen för WTO-avtalets ikraftträdande.

7. En medlem får föreskriva att en framställning enligt bestämmelserna i detta avsnitt i samband med användning eller registrering av varumärke måste göras inom fem år sedan den otillbörliga användningen av den skyddade beteckningen har blivit allmänt känd i medlemslandet i fråga, eller efter dagen för registrering av varumärket i medlemslandet i fråga, förutsatt att varumärket har offentliggjorts senast den dagen, om denna dag infaller tidigare än dagen då den otillbörliga användningen blev allmänt känd i medlemslandet i fråga, förutsatt att den geografiska ursprungsbeteckningen inte har använts eller registrerats i ond tro.

8. Bestämmelserna i detta avsnitt skall inte hindra en person att i näringsverksamhet använda sitt namn eller namnet på sin företrädare i rörelsen, utom om användningen av ett sådant namn är ägnad att vilseleda allmänheten.

9. Någon skyldighet att skydda geografiska ursprungsbeteckningar vilka inte är eller har upphört att vara skyddade i ursprungslandet, eller som fallit ur bruk i det landet, föreligger inte enligt avtalet.

Avsnitt 4

Mönster

Artikel 25

Krav för skydd

1. Medlemmarna skall tillhandahålla skydd för självständigt skapade mönster som är nya eller särpräglade. Medlemmarna får besluta att mönster inte är nya eller särpräglade, om de inte i betydande grad avviker från kända mönster eller kombinationer av kända särdrag av mönster. Medlemmarna kan besluta att skydd inte skall utsträckas till mönster som huvudsakligen är betingade av tekniska eller funktionella ändamål.

2. Varje medlem skall tillse att krav för säkerställande av skydd för textilmönster, särskilt med avseende på kostnader, granskning eller offentliggörande, inte otillbörligt minskar möjligheterna att ansöka om och erhålla sådant skydd. Medlemmarna äger frihet att fullgöra denna skyldighet genom mönsterskyddslagstiftning eller upphovsrättslig lagstiftning.

Artikel 26

Skyddet

1. Innehavare av skyddat mönster skall ha rätt att hindra tredje man från att utan innehavarens samtycke framställa, försälja eller importera varor som bär eller omfattar ett mönster vilket är en avbildning, eller i huvudsak en avbildning, av det skyddade mönstret, om sådana handlingar utförs i kommersiellt syfte.

2. Medlemmarna kan besluta om begränsade undantag för mönsterskydd, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av skyddade mönster och inte otillbörligt skadar mönsterhavarens legitima intressen, med beaktande av tredje mans legitima intressen.

3. Det tillgängliga skyddets giltighetstid skall vara minst 10 år.

Avsnitt 5

Patent

Artikel 27

Det patenterbara området

1. Med beaktande av bestämmelserna i punkt 2 och 3 skall patent kunna meddelas för alla uppfinningar, både produkter och processer, inom alla tekniska områden, förutsatt att de är nya, har uppfinningshöjd och kan tillgodogöras industriellt [1]. Med beaktande av artikel 65.4, artikel 70.8 och punkt 3 i denna artikel, skall patent kunna meddelas och patenträtter kunna åtnjutas oberoende av platsen för uppfinningen, det tekniska området och huruvida produkterna importeras eller framställs lokalt.

2. En medlem får från patenterbarhet undantaga sådana uppfinningar som inom dess territorium måste förhindras från att utnyttjas kommersiellt för att kunna skydda *ordre public* eller den allmänna moralen, och för att skydda människors, djurs och växters liv eller hälsa eller för att undvika allvarliga miljöskador, förutsatt att sådant undantag inte görs enbart på grund av att det kommersiella utnyttjandet är förbjudet i medlemmens lagstiftning.

3. En medlem kan även undantaga från patenterbarhet:

(a) diagnostiska, terapeutiska eller kirurgiska förfaranden för behandling av människor eller djur, och

(b) växter och djur förutom mikroorganismer och väsentligen biologiska förfaranden för framställning av växter eller djur förutom icke-biologiska och mikrobiologiska förfaranden. Medlemmarna skall emellertid tillhandahålla skydd för underarter av växtsorter, antingen genom patent eller genom ett effektivt fristående system av eget slag eller en kombination av dessa båda. Bestämmelserna i denna punkt skall granskas fyra år efter dagen för WTO-avtalets ikraftträdande.

Artikel 28

Rättigheter som är knutna till ett patent

1. Ett patent skall ge patenthavaren följande ensamrätter:

(a) när föremålet för patentet är en produkt, har patenthavaren rätt att hindra tredje man att utan patenthavarens samtycke framställa, använda, utbjuda till försäljning, försälja eller för dessa ändamål importer [2] produkten i fråga,

(b) när föremålet för patentet är en process, har patenthavaren rätt att hindra tredje man att utan patenthavarens samtycke använda processen och använda, utbjuda till försäljning, försälja eller för dessa ändamål importera åtminstone den produkt som är ett direkt resultat av processen i fråga.

2. Patenthavare skall även ha rätt att överlåta eller till annan person överföra rätt till patent samt ingå licensavtal.

Artikel 29

Krav på patentsökande

1. Medlemmarna skall kräva att en patentsökande skall beskriva uppfinningen på ett så tydligt och fullständigt sätt att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen och kan kräva av sökanden att ange det bästa sättet att utöva uppfinningen enligt vad uppfinnaren känner till vid tidpunkten för ansökan eller, när bättre rätt yrkas, vid tidpunkten för ansökans prioritet.

2. Medlemmarna får kräva att en patentsökande lämnar uppgifter om sina motsvarande patentansökningar och patentmeddelanden i utlandet.

---

[1] Vid tillämpningen av detta avtal kan en medlem bestämma att orden "uppfinningshöjd" och "kan tillgodogöras industriellt" skall vara synonyma med orden "ej känt" respektive "användbar".

[2] Denna rättighet, liksom övriga rättigheter enligt detta avtal i samband med användning, försäljning, import eller annan distribution av varor, är underordnad bestämmelserna i artikel 6.

Artikel 30

Undantag från rättigheter knutna till patent

Medlemmarna får besluta om begränsade undantag från de ensamrätter som är knutna till ett patent förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt hindrar ett normalt utnyttjande av patentet och inte otillbörligt skadar patenthavarens legitima intressen, med beaktande av tredje mans legitima intressen.

Artikel 31

Annan användning utan rättighetshavarens samtycke

När en medlems lagstiftning medger annan användning [1] av föremålet för ett patent utan rättighetshavarens samtycke, inbegripet användning av staten eller av tredje man med statens tillstånd, skall följande bestämmelser iakttas:

(a) tillstånd till sådan användning skall medges efter bedömning som grundats på omständigheterna i det enskilda fallet,

(b) sådan användning kan tillåtas endast om den tilltänkte användaren, innan användningen i fråga, har gjort ansträngningar att på skäliga affärsmässiga villkor erhålla rättighetshavarens samtycke, utan att ansträngningarna krönts med framgång inom en skälig tidsperiod. Detta krav kan frångås av en medlem i händelse av en nationell nödsituation eller andra extrema nödsituationer eller vid offentlig, icke kommersiell användning. Vid en nationell nödsituation eller andra extrema nödsituationer skall rättighetshavaren likväl underrättas inom kortast möjliga och skäliga tidrymd. Vid offentlig icke kommersiell användning där medlemmens regering eller entreprenören utan att ha gjort nyhetsgranskning har vetskap om eller har skälig grund för vetskap om att ett gällande patent används eller kommer att användas av medlemmens regering eller för dess räkning, skall rättighetshavaren snarast underrättas,

(c) omfattningen och varaktigheten av sådan användning skall begränsas till det ändamål för vilket den tillåtits och skall beträffande halvledarteknik endast avse offentlig, icke kommersiell användning eller avse åtgärd riktad mot förfarande, som efter rättslig eller administrativ prövning, bedömts vara konkurrensbegränsande,

(d) sådan användning skall vara icke-exklusiv,

(e) sådan användning skall ej vara överlåtbar, utom tillsammans med den rörelse eller goodwill som åtnjuter sådan användning,

(f) all sådan användning skall tillåtas huvudsakligen för att tillgodose behoven på den inhemska marknaden i det medlemsland som tillåter sådan användning,

(g) tillstånd till sådan användning skall, förutsatt att legitima intressen hos de personer som erhållit tillståndet nöjaktigt skyddas, kunna upphävas om och när de bakomliggande omständigheterna upphör att vara vid handen och sannolikt inte kommer att uppstå igen. Den behöriga myndigheten skall ha befogenhet att efter motiverad framställning granska huruvida sådana omständigheter fortsatt föreligger,

(h) rättighetshavaren skall erhålla tillräcklig ersättning efter omständigheterna i det enskilda fallet och med beaktande av tillståndets ekonomiska värde,

(i) den juridiska giltigheten av beslut om tillstånd till sådan användning skall vara föremål för rättslig eller annan oberoende prövning av annan högre myndighet i medlemslandet i fråga,

(j) beslut om ersättning för sådan användning skall vara föremål för rättslig eller annan oberoende prövning av annan högre myndighet i medlemslandet i fråga,

(k) medlemmarna är inte skyldiga att tillämpa bestämmelserna i b) och f) om användningen i fråga tillåts för att beivra förfarande som efter rättslig eller administrativ prövning bedömts vara konkurrensbegränsande. Behovet av att beivra konkurrensbegränsande förfaranden kan beaktas vid fastställandet av ersättningens storlek i sådana fall. Behöriga myndigheter skall ha befogenhet att vägra återkalla ett tillstånd om och när det är troligt att de omständigheter som föranledde tillståndet kan komma att inträffa igen,

(l) om sådan användning har tillåtits för att möjliggöra utnyttjandet av ett patent ("det andra patentet"), vilket inte kan utnyttjas utan att intrång görs i annat patent ("det första patentet"), skall följande tilläggsbestämmelser tillämpas:

(i) den av det andra patentet omfattade uppfinningen skall ha betydande uppfinningshöjd av stor ekonomisk betydelse i jämförelse med den av det första patentet omfattande uppfinningen,

(ii) innehavaren av det första patentet skall vara berättigad till en på skäliga villkor medgiven licens att utnyttja den av det andra patentet omfattade uppfinningen, och

[1] "Annan användning" syftar på annan än enligt artikel 30 tillåten användning.

(iii) den med avseende på det första patentet tillåtna användningen skall endast kunna överlåtas tillsammans med överlåtelse av det andra patentet.

Artikel 32

Upphävande/Förverkande

Det skall finnas möjlighet att rättsligt pröva beslut om upphävande eller förverkande av patent.

Artikel 33

Skyddets giltighetstid

Giltighetstiden för skydd skall inte upphöra före utgången av det tjugonde året räknat från den dag då ansökan om patent gjordes [1].

Artikel 34

Processpatent: Bevisbörda

1. Vid civilrättslig handläggning av mål om intrång i den i artikel 28.1.b nämnda rättighetshavarens rättigheter och om föremålet för patentet är en process för framställning av en produkt, skall de rättsliga myndigheterna vara behöriga att ålägga svaranden att visa att processen för framställning av en identiskt lika produkt skiljer sig från den patenterade processen. Medlemmarna skall därför i åtminstone ett av följande fall fastställa att när en identiskt lika produkt framställts utan patenthavarens samtycke skall denna, om det inte finns bevis för det motsatta, anses ha framställts med den patenterade processen

(a) om den med den patenterade processen framställda produkten är ny,

(b) om den identiskt lika produkten med stor sannolikhet framställts medelst processen och patenthavaren, efter att ha vidtagit rimliga åtgärder, inte kunnat fastställa vilken process som faktiskt har använts.

2. Medlemmarna skall ha frihet att föreskriva att den i punkt 1 angivna bevisbördan skall vila på den som påstås ha begått intrång endast om den i a) angivna förutsättningen föreligger eller endast om den i b) angivna förutsättningen föreligger.

3. Vid företeende av bevis om motsatsen skall svarandes legitima intresse att skydda svarandens tillverknings- och affärshemligheter beaktas.

[1] De medlemmar som inte har egna system för patentmeddelande kan besluta att skyddets giltighetstid skall räknas från dagen då ansökan gjordes i det regionala systemet för patentmeddelande.

Avsnitt 6

Kretsmönster för halvledarprodukter (topografier)

Artikel 35

Avtalet i förhållande till Fördraget om rättsligt skydd för kretsmönster för halvledarprodukter

Medlemmarna är överens om att bereda skydd för kretsmönster (topografier) i halvledarprodukter (i detta avtal benämnda "kretsmönster") i enlighet med artikel 2–7 (utom artikel 6.3), artikel 12 och artikel 16.3 i Fördraget om rättsligt skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och skall dessutom uppfylla följande bestämmelser.

Artikel 36

Skyddets omfattning

Med beaktande av bestämmelserna i artikel 37.1, skall medlemmarna betrakta följande handlingar som olagliga, om de utförs utan rättighetshavarens samtycke [2]: import, försäljning eller annan i kommersiellt syfte utförd distribution av ett skyddat kretsmönster, en halvledarprodukt som omfattar ett skyddat kretsmönster, eller en produkt som omfattar en sådan halvledarprodukt, i den mån den fortfarande omfattar ett olagligt återgivet kretsmönster.

Artikel 37

Handlingar för vilka rättighetshavarens samtycke inte krävs

1. Oaktat vad som föreskrivs i artikel 36 skall ingen medlem såsom olagliga bedöma någon av de i den artikeln angivna handlingarna med avseende på en halvledarprodukt som omfattar ett olagligt återgivet kretsmönster eller en artikel som omfattar en sådan halvledarprodukt, om den person som utfört eller låtit utföra sådana handlingar vid förvärvandet av halvledarprodukten eller artikeln som omfattar en sådan halvledarprodukt inte hade vetskap om och inte hade skälig anledning att ha vetskap om att den omfattade ett olagligt återgivet kretsmönster. Medlemmarna skall tillse att personen i fråga, efter att ha blivit nöjaktigt underrättad om att kretsmönstret återgivits olagligt, kan utföra dessa handlingar med avseende på inneliggande lager eller produkter som beställts före dagen för underrättelsen, men att han skall vara skyldig att till rättighetshavaren erlägga en skälig avgift, motsvarande

[2] Termen "rättighetshavare" i denna del skall ha samma innebörd som termen "innehavaren av rättigheten" i Fördraget om rättsligt skydd för kretsmönster för halvledarprodukter.

den som skulle ha erlagts under ett frivilligt licensavtal rörande ett sådant kretsmönster.

2. Bestämmelserna i artikel 31.a–k skall äga motsvarande tillämpning i händelse av icke frivillig licensiering av ett kretsmönster eller dess användning av medlemmens regering eller för dess räkning utan rättighetshavarens samtycke.

Artikel 38

Skyddets giltighetstid

1. I medlemsländer som har registrering som krav för skydd, skall skyddets giltighetstid beträffande kretsmönster inte löpa ut före utgången av det tionde året efter dagen då ansökan om registrering gjordes eller efter tidpunkten för det första kommersiella utnyttjandet, oberoende av var i världen detta ägt rum.

2. I medlemsländer som inte har registrering som krav för skydd, skall kretsmönster skyddas under minst 10 års tid efter tidpunkten för det första kommersiella utnyttjandet, oberoende av var i världen detta ägt rum.

3. En medlem kan utan hinder av punkt 1 och 2 förordna att skyddet skall upphöra 15 år efter den tidpunkt då kretsmönstret skapades.

Avsnitt 7

Skydd för företagshemligheter

Artikel 39

1. Vid säkerställandet av ett verksamt skydd mot otillbörlig konkurrens i enlighet med artikel 10a i Pariskonventionen (1967) skall medlemmarna skydda företagshemligheter i enlighet med punkt 2 samt uppgifter som lämnats till medlemmarnas regeringar eller dessas organ i enlighet med punkt 3.

2. Fysiska och juridiska personer skall ha möjlighet att förhindra att information över vilken de lagligen förfogar, inte utan deras samtycke röjs för, anskaffas av eller används av andra på sätt som strider mot god affärssed [1], om informationen i fråga

(a) är hemlig i den meningen att den inte, som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman, är allmänt känd hos eller lätt tillgänglig för den personkrets som normalt sett handskas med denna typ av information,

(b) har kommersiellt värde genom att den är hemlig, och

(c) personen som lagligen förfogar över den har vidtagit med hänsyn till omständigheterna rimliga åtgärder för att hålla den hemlig.

3. Om en medlem som villkor för att godkänna marknadsföring av läkemedel eller lantbrukskemiska produkter, i vilka det ingår nya kemiska enheter, kräver företeende av öppna testresultat eller andra uppgifter, vilkas framtagande innebär betydande arbete, skall den skydda sådana uppgifter mot otillbörlig kommersiell användning. Medlemmarna skall dessutom skydda sådana uppgifter mot att röjas, utom när detta är nödvändigt för att skydda allmänheten eller om åtgärder vidtagits för att säkerställa att uppgifterna är skyddade mot otillbörlig kommersiell användning.

Avsnitt 8

Åtgärder mot konkurrensbegränsande förfaranden vid kontraktsenliga avtal

Artikel 40

1. Medlemmarna medger att vissa konkurrensbegränsande licensieringsförfaranden eller villkor i samband med immaterialrätter kan ha negativa återverkningar på handeln och kan hindra överföring och spridning av teknik.

2. Inget i detta avtal skall hindra medlemmarna från att i sina rättsordningar särskilt ange sådana licensieringsförfaranden eller villkor som i vissa fall kan utgöra missbruk av immaterialrättsligt skyddad egendom med negativa återverkningar på marknaden i fråga. Enligt bestämmelserna ovan kan en medlem i överensstämmelse med övriga bestämmelser i detta avtal besluta om lämpliga åtgärder för att förhindra eller beivra sådana förfaranden, t.ex. exklusiva återlicensieringsvillkor, villkor som förbjuder bestridande av patents giltighet och tvingande koppling av ytterligare licenser till den ursprungliga licensen med beaktande av den berörda medlemmens tillämpliga lagar och andra författningar.

3. En medlem skall på begäran samråda med en annan medlem, som har anledning att tro att en immaterialrättighetshavare som är rättssubjekt eller har sin hemvist i det medlemsland som mottagit begäran om samråd, förfar på ett sätt som bryter mot den

[1] Termen "på sätt som strider mot god affärssed" skall i detta avtal åtminstone innebära kontraktsbrott, röjande av förtroende eller anstiftan till sådana handlingar, och inbegriper anskaffning av företagshemligheter av tredje man som hade vetskap eller av grov oaktsamhet inte hade vetskap om att sådana handlingar var förbundna med anskaffandet.

sökande medlemmens lagar och förordningar beträffande föremålet för detta avsnitt, och vilken medlem önskar säkerställa att dessa rättsregler följs utan inskränkning i andra rättsliga åtgärder eller endera medlemmens rätt att fatta ett slutligt beslut. Den medlem som mottagit begäran om samråd skall ge tillfredställande möjligheter för samråd med den sökande medlemmen och skall i en anda av intresse och god vilja deltaga i detta och skall samarbeta genom att tillhandahålla den sökande medlemmen offentlig, icke konfidentiell information av betydelse i frågan och även annan tillgänglig information, förutsatt att dennas rättsordning följs och att för båda parter tillfredställande avtal slutits om den sökande statens åtgärder för att skydda informationen.

4. En medlem vars rättssubjekt eller personer som har sin hemvist i denna och vilka är föremål för rättsligt förfarande i ett annat medlemsland om misstänkt överträdelse av dennas lagar och andra författningar beträffande föremålet för detta avsnitt, skall av den andra medlemmen, under samma förutsättingar som anges i punkt 3, beredas möjlighet till samråd.

DEL III

SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDD FÖR IMMATERIALRÄTTER

Avsnitt 1

Allmänna skyldigheter

Artikel 41

1. Medlemmarna skall i sina respektive rättsordningar införa i denna del angivna förfaranden för att göra det möjligt att vidtaga effektiva åtgärder mot alla former av intrång i av detta avtal omfattade immaterialrätter, inbegripet ändamålsenliga förfaranden för att förebygga intrång samt sanktionsmöjligheter som avskräcker från vidare intrång. Dessa förfaranden skall tillämpas på sätt som är ägnat att dels undvika uppkomsten av handelshinder, dels säkerställa att de inte missbrukas.

2. Förfarandena för säkerställandet av skydd för immaterialrätter skall vara rättvisa och skäliga. De skall inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma eller medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

3. Slutliga avgöranden skall företrädesvis vara skriftliga och motiverade. De skall tillhandahållas åtminstone parterna i målet utan oskäligt dröjsmål. Slutliga avgörande skall endast grundas på sådana bevis beträffande vilka parterna givits möjlighet att höras.

4. Parterna i ett mål skall beredas möjlighet till överprövning genom rättslig myndighets försorg av slutliga administrativa beslut och, med beaktande av bestämmelser i den berörda medlemmens rättsordning beträffande målets betydelse för rättskipningen, avseende åtminstone de juridiska aspekterna av de i första instans meddelade slutliga rättsliga avgörandena. Någon skyldighet att bereda möjlighet för överprövning av frikännanden i brottmål skall emellertid inte finnas.

5. Detta avsnitt medför inte någon skyldighet för medlemmarna att inrätta en från den övriga rättsordningen skild ordning för säkerställandet av skydd för immaterialrätter, och den påverkar inte heller medlemmarnas möjligheter att säkerställa efterlevnaden av deras rättsordningar i allmänhet. Inget i detta avsnitt medför någon skyldighet beträffande fördelningen av resurser mellan säkerställandet av skydd för immaterialrätter och rättssystemet i allmänhet.

Avsnitt 2

Civilrättsliga och administrativa förfaranden och rättsmedel

Artikel 42

Rättvisa och skäliga förfaranden

Medlemmarna skall tillhandahålla rättsinnehavare [1] civilrättsliga förfaranden för säkerställandet av skydd för de av detta avtal omfattade immaterialrätterna. Svarande skall vara berättigade att i god tid mottaga skriftlig och tillräckligt utförlig underrättelse, inbegripet grunden för talan. Parterna äger rätt att företrädas av privat juridiskt ombud och förfarandena skall inte medföra alltför tyngande krav avseende obligatorisk personlig inställelse. Alla parter i sådana förfaranden skall ha rätt att utveckla talan och framlägga all bevisning av betydelse för saken. Förfarandet i fråga skall ge möjlighet att identifiera och skydda konfidentiell information, förutsatt att detta inte strider mot föreskrifter i gällande grundlag.

Artikel 43

Bevisning

1. Om en part har framlagt skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan och har angett

[1] I detta avtal inbegriper termen "rättighetsinnehavare" föreningar och sammanslutningar med rättslig kapacitet att inneha sådana rättigheter.

bevisning av betydelse för talan som motparten förfogar över, skall de rättsliga myndigheterna vara behöriga att besluta att denna bevisning skall inges av motparten, i förekommande fall under förutsättning att detta sker på ett sätt som säkerställer skydd för konfidentiell information.

2. Om en part i ett ärende av egen vilja och utan giltiga skäl vägrar att lämna ut eller inte annorledes tillhandahåller nödvändig information inom en skälig tidsfrist eller i avsevärd grad hindrar ett sanktionsförfarande, kan en medlem ge de rättsliga myndigheterna behörighet att meddela preliminära och slutliga avgöranden om bifall eller avslag, på grundval av den information som framlagts för dem, däribland det klagomål eller det påstående som framlagts av den part som påverkats negativt av vägran att lämna ut information, med beaktande av att parterna skall beredas möjlighet att höras om påståendena eller bevisningen.

Artikel 44

Förbud

1. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att omedelbart efter tullklarering av varor förbjuda en part att göra intrång, bland annat för att förhindra att importerade varor som medför intrång i en immaterialrätt släpps ut på marknaden inom dess rättskipningsområde. Medlemmarna är inte skyldiga att meddela sådan behörighet beträffande skyddade objekt vilka förvärvats eller beställts av en person innan han hade vetskap om eller skälig anledning att ha vetskap om att handel med sådant objekt skulle medföra intrång i en immaterialrätt.

2. Oaktat övriga bestämmelser i denna del och förutsatt att bestämmelserna i del II om användning av medlemmarnas regeringar eller av tredje man med ett medlemslands regerings samtycke uppfylls, får medlemmarna begränsa rättsmedlen mot sådan användning till att avse utbetalande av ersättning i enlighet med artikel 31.h. I övriga fall skall rättsmedlen i denna del tillämpas, eller, när dessa rättsmedel inte är förenliga med en medlems rättsordning, skall fastställelsedom och skälig ersättning finnas att tillgå som rättsmedel.

Artikel 45

Skadestånd

1. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att ålägga den som gör intrång att till rättighetshavaren betalafullgot skadestånd för att ersätta den skada rättighetshavaren lidit genom intrånget i hans immaterialrättighet, vilket gjorts av en person som hade vetskap om eller skälig anledning att ha vetskap om att han var inbegripen i intrångsverksamhet.

2. De rättsliga myndigheterna skall även vara behöriga att ålägga den som gör intrång att ersätta rättighetshavaren för dennes kostnader, vilka kan inbegripa skäliga kostnader för juridiskt biträde. I förekommande fall kan medlemmarna ge de rättsliga myndigheterna behörighet att besluta om återbetalning av vinst eller betalning av på förhand bestämt skadestånd, även när den som gjort intrång inte hade vetskap om eller skälig anledning att ha vetskap om att han var inbegripen i intrångsverksamhet.

Artikel 46

Andra rättsmedel

I syfte att effektivt avskräcka från intrång skall de rättsliga myndigheterna vara behöriga att besluta att varor, som enligt deras bedömning gör intrång utan någon som helst ersättning, skall avlägsnas från marknaden på ett sätt som inte skadar rättighetshavaren, eller, om detta inte strider mot gällande grundlagskrav, skall förstöras. De rättsliga myndigheterna skall även vara behöriga att besluta om att material och redskap, som huvudsakligen använts i samband med framställningen av de intrångsgörande varorna utan någon som helst ersättning, skall avlägsnas från marknaden på ett sätt som minimerar risken för vidare intrång. Vid handläggning av sådana framställningar skall beaktas dels att de beslutade rättsmedlen skall stå i rimlig proportion till intrånget, dels tredje mans intressen. Beträffande varumärkesförfalskade varor skall utom i undantagsfall avlägsnande av det olovligen anbringade varumärket inte vara tillräckligt för att varorna skall få släppas ut på marknaden.

Artikel 47

Rätt till information

Medlemmarna får föreskriva att de rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att ålägga den som gör intrång, utom när detta inte står i proportion till intrånget, att underrätta rättighetshavaren om identiteten hos tredje man som tagit del i framställningen och distributionen av de intrångsgörande varorna eller tjänsterna och om dessas distributionskanaler.

Artikel 48

Svarandens rätt till gottgörelse

1. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att ålägga part efter vilkens framställning åtgärder vidtagits och som missbrukat sanktionsförfaranden, att till part som på felaktiga grunder blivit föremål för beslut om särskild rättsverkan utge skälig ersättning för den skada denne lidit genom missbruket. De rättsliga myndigheterna skall även vara behöriga att ålägga den sökande

parten att ersätta svarandens kostnader, i vilka kan ingå skäliga kostnader för juridiskt biträde.

2. Beträffande tillämpningen av lagregler om skydd eller säkerställande av skydd för immaterialrätter, skall medlemmarna undantaga myndigheter och tjänstemän från ansvar endast om ågärder har vidtagits eller beslutats om i god tro i samband med tillämpningen av sådana lagregler.

Artikel 49

Administrativa förfaranden

I den utsträckning civilrättsliga beslut om särskild rättsverkan kan fattas i anledning av administrativa förfaranden grundade på vad som framkommit i saken, skall dessa förfaranden i allt väsentligt vara förenliga med de i detta avsnitt fastställda principerna.

Avsnitt 3

Interimistiska åtgärder

Artikel 50

1. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att besluta om snabba och effektiva interimistiska åtgärder

(a) för att förebygga att intrång görs i immaterialrätter, särskilt att förhindra att varor, inbegripet importerade varor, omedelbart efter tullklarering släpps ut på marknaden inom deras behörighetsområde, och

(b) för att bevara bevisning av betydelse för det påstådda intrånget.

2. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att utan hörande av motparten (*"inaudita altera parte"*) besluta om interimistiska åtgärder i förekommande fall, särskilt om ett dröjsmål kan antas vålla rättighetshavaren oersättlig skada eller när bevisning löper uppenbar risk att förstöras.

3. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att från den sökande parten infordra skälig bevisning för att med tillräcklig säkerhet kunna bedöma om den sökande parten är rättighetshavare och om den sökande partens rätt är föremål för intrång eller om sådant intrång är nära förestående, och att ålägga den sökande parten att ställa säkerhet dels för den skada som kan tillfogas svaranden, dels för att förhindra missbruk.

4. När interimistiska åtgärder har beslutats utan att part har hörts (*"inaudita altera parte"*), skall berörda parter underrättas utan dröjsmål och senast efter att åtgärderna verkställts. En prövning, inbegripet rätt för part att höras, skall efter begäran av svaranden äga rum i syfte att inom en skälig tidrymd efter delgivningen av underrättelse om åtgärder besluta om dessa skall ändras, upphävas eller fastställas.

5. Den sökande parten kan av den myndighet som skall verkställa de interimistiska åtgärderna komma att avkrävas annan för identifiering av de berörda varorna nödvändig information.

6. Utan inskränkning av punkt 4 skall, efter begäran av svaranden, interimistiska åtgärder, vilka beslutats på grundval av punkterna 1 och 2, upphävas eller upphöra att gälla, om ett förfarande i syfte att fatta slutligt beslut i ärendet inte har inletts inom skälig tid, vars längd, om en medlems lagstiftning möjliggör detta, skall fastställas av den rättsliga myndighet som beslutat om åtgärderna eller, om sådan tid inte fastställts, skall vara den längsta tid som motsvaras av antingen 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar.

7. När interimistiska åtgärder upphävs eller upphör att gälla på grund av handling eller underlåtelse från den sökande partens sida eller när det sedermera framkommer att en immaterialrätt inte blivit utsatt för intrång eller hot om intrång, skall de rättsliga myndigheterna vara behöriga att efter svarandens begäran ålägga den sökande parten att på lämpligt sätt gottgöra svaranden för de av åtgärderna orsakade skadorna.

8. I den utsträckning beslut om interimistiska åtgärder kan fattas som en följd av administrativa förfaranden, skall dessa förfaranden i allt väsentligt vara förenliga med de i detta avsnitt fastställda principerna.

Avsnitt 4

Särskilda krav i samband med gränsåtgärder [1]

Artikel 51

Tullmyndighets uppskjutande av frigörande av varor

Medlemmarna skall i överensstämmelse med nedan angivna bestämmelser införa förfaranden [2] för att göra

[1] När en medlem i huvudsak avskaffat all tillsyn över varurörelser över gräns med annat medlemsland, tillsammans med vilken den ingår i en tullunion, skall den inte vara skyldig att tillämpa bestämmelserna i denna avdelning med avseende på denna gräns.

[2] Medlemmarna är överens om att det inte skall finnas någon skyldighet att tillämpa sådana förfaranden på införsel av varor vilka marknadsförs i ett annat land av rättsinnehavaren eller med dennes samtycke, eller på transitvaror.

det möjligt för en rättighetshavare, som har giltiga skäl att misstänka att införsel av varumärkesförfalskade varor (1) eller upphovsrättsligt piratkopierade varor kan komma att ske, att till berörd administrativ eller rättslig myndighet inge ansökan om tullmyndighets uppskjutande av frigörande av sådana varor. Medlemmarna kan besluta att sådan ansökan kan inges beträffande varor som utsätts för andra immaterialrättsliga intrång, förutsatt att kraven i detta avsnitt uppfylls. Medlemmarna får även tillhandahålla motsvarande förfaranden beträffande tullmyndighets uppskjutande av frigörande av intrångsgörande varor, avsedda för utförsel från sina territorier.

Artikel 52

Tillämpning

Rättighetshavare som inleder förfarande enligt artikel 51 skall hos berörda myndigheter förete tillräcklig bevisning för styrkande av att det enligt införsellandets lagstiftning föreligger uppenbara skäl ("prima facie") att misstänka intrång i rättighetshavarens immaterialrätt och skall inge en utförlig beskrivning av varorna, med utgångspunkt från vilken tullmyndigheterna med lätthet kan känna igen dem. De berörda myndigheterna skall inom skälig tid underrätta sökanden om de godkänt ansökan och om den tid, i de fall de berörda myndigheterna fastställer sådan, inom vilken tullmyndigheterna avser vidta åtgärder.

Artikel 53

Säkerhet

1. De berörda myndigheterna skall vara behöriga att ålägga sökanden att ställa säkerhet dels för den skada som svaranden och de berörda myndigheterna kan tillfogas, dels för att förhindra missbruk. Säkerheten skall inte på oskäligt sätt försvåra användningen av dessa förfaranden.

2. Om tullmyndigheter på grundval av beslut som inte fattats av rättslig myndighet eller annan självständig myndighet och efter ansökan i enlighet med bestämmelserna i detta avsnitt har uppskjutit frigörandet av varor som omfattar mönster, patent, kretsmönster eller företagshemligheter, och den i artikel 55 föreskrivna tidsperioden löpt ut utan att den vederbörligen befullmäktigade myndigheten beslutat om intermistiskt frigörande, och under förutsättning av att alla övriga importkrav uppfyllts, skall ägaren, importören eller mottagaren av varorna i fråga ha rätt att få dem frigjorda mot ställande av säkerhet som är tillräcklig för att skydda rättighetshavaren mot intrång. Ställandet av sådan säkerhet skall inte påverka rättighetshavarens möjligheter att göra bruk av andra tillgängliga sanktionsmöjligheter och säkerheten skall återställas om rättighetshavaren inom skälig tid inte har gjort bruk av rätten till åtgärder.

Artikel 54

Underrättelse om uppskjutande

Importören och sökanden skall skyndsamt underrättas om sådant uppskjutande av frigörande av varor som avses i artikel 51.

Artikel 55

Giltighetstid för uppskjutande

Om inte tullmyndigheterna senast tio arbetsdagar efter dagen då sökanden delgivits underrättelse om uppskjutande, underrättats om att förfarande som skall utmynna i ett slutligt avgörande inletts av annan part än svaranden, eller om att den vederbörligen befullmäktigade myndigheten har vidtagit interimistiska åtgärder genom att förlänga uppskjutandet av frigörande av varor, skall varorna frigöras, förutsatt att alla övriga införsel- eller utförselvillkor uppfyllts. I förekommande fall får tidsfristen utsträckas med ytterligare tio arbetsdagar. Om förfarande som skall utmynna i ett slutligt avgörande har inletts, skall efter begäran av svaranden prövning, däribland rätten att höras, äga rum i avsikt att inom skälig tid besluta huruvida dessa åtgärder skall ändras, upphävas eller fastställas. Oaktat vad som ovan föreskrivits, skall, när uppskjutande av frigörande av varor verkställs eller förklaras gälla i enlighet med en rättslig interimistisk åtgärd, bestämmelserna i artikel 50.6 tillämpas.

Artikel 56

Ersättning till importör och ägare av varor

Berörda myndigheter skall vara behöriga att ålägga sökanden att betala importören, mottagaren och ägaren

(1) I detta avtal skall termerna nedan avse följande:
(a) "Varumärkesförfalskade varor" skall betyda alla sådana varor, även dessas emballage, på vilka utan tillstånd anbringats varumärke som är identiskt med för sådana varor vederbörligen registrerat varumärke, eller vilkets karaktäristiska egenskaper inte kan särskiljas från sådant varumärke, och som därmed enligt införsellandets lagstiftning gör intrång på varumärkeshavarens rätt med avseende på det varumärket.
(b) "Upphovsrättsligt piratkopierade varor" skall betyda alla sådana varor som är kopior gjorda utan samtycke från rättighetsinnehavaren eller den person i produktionslandet som av rättighetsinnehavaren givits vederbörlig behörighet och vilka framställts direkt eller indirekt med utgångspunkt från en artikel, när framställning av kopian gör intrång i upphovsmannarätt eller därmed förbunden rättighet enligt lagstiftningen i införsellandet.

av varorna skälig ersättning för den skada de kan ha åsamkats genom felaktigt kvarhållande av varor eller genom kvarhållande av i enlighet med artikel 55 frigjorda varor.

Artikel 57

Rätt till undersökning och information

Utan inskränkning av rätten till skydd för konfidentiell information skall medlemmarna ge berörda myndigheter behörighet att bereda rättighetshavare skälig möjlighet att få de av tullmyndigheter kvarhållna varorna undersökta, i syfte att styrka skälen för rättighetshavarens talan. De berörda myndigheterna skall även vara behöriga att bereda importören motsvarande möjlighet att få sådana varor undersökta. När en talan bifallits på grundval av vad som framkommit i sak, kan medlemmarna ge berörda myndigheter befogenhet att underrätta rättighetshavaren om namn och adress till avsändare, importör och mottagare och om mängden varor i fråga.

Artikel 58

Åtgärder ex officio

Om en medlem ålägger berörda myndigheter att agera på eget initiativ och uppskjuta frigörandet av varor beträffande vilka de erhållit bevisning som ger uppenbar anledning att misstänka att en immaterialrätt är utsatt för intrång

(a) får de berörda myndigheterna när som helst från rättighetshavaren begära sådan information som kan hjälpa dem i utövandet av deras befogenheter,

(b) skall importören och rättighetshavaren skyndsamt underrättas om uppskjutandet. Om importören hos de berörda myndigheterna besvärat sig över uppskjutandet, skall uppskjutandet vara underställda villkor som i tillämpliga delar avses i artikel 55.

(c) får medlemmarna undantaga både myndigheter och tjänstemän från ansvar innefattande lämpliga rättsliga sanktioner, endast om åtgärderna vidtagits eller beslutats i god tro.

Artikel 59

Särskild rättsverkan

Utan att inverka på andra åtgärder som står till rättighetshavarens förfogande och med beaktande av svarandens rätt att begära prövning hos rättslig myndighet, skall berörda myndigheter vara behöriga att förordna om förstöring eller avlägsnande från marknaden av intrångsgörande varor i enlighet med de i artikel 46 angivna principerna. Beträffande varumärkesförfalskade varor skall myndigheterna inte tillåta återutförsel av de intrångsgörande varorna i oförändrat skick eller, utom i undantagsfall, tillämpa annat tullförfarande på dem.

Artikel 60

De minimis-import

Medlemmarna kan från bestämmelserna ovan undanta ga små mängder av varor av icke kommersiell art som införs i resenärers privata bagage eller som sänds i små partier.

Avsnitt 5

Brottmålsförfaranden

Artikel 61

Medlemmarna skall säkerställa att brottmålsförfaranden och straffrättsliga påföljder tillämpas åtminstone vid uppsåtlig varumärkesförfalskning eller upphovsrättslig piratkopiering i kommersiell omfattning. Påföljderna skall omfatta tillräckligt höga fängelsestraff och/eller böter för att vara avskräckande och skall motsvara de påföljder som utdöms för jämförlig allvarlig brottslighet. I förekommande fall skall sanktionerna även inbegripa beslag, förverkande och förstöring av de intrångsgörande varorna och sådana material och verktyg som kommit till huvudsaklig användning vid brottets begående. Medlemmarna kan besluta att brottmålsförfaranden och straff tillämpas på andra slag av intrång i immaterialrätter, särskilt om de begås med uppsåt och i kommersiell omfattning.

DEL IV

ERHÅLLANDE OCH UPPRÄTTHÅLLANDE AV IMMATERIALRÄTTER OCH DÄRMED FÖRBUNDNA FÖRFARANDEN MELLAN PARTER ("INTER PARTES")

Artikel 62

1. Medlemmarna kan som villkor för erhållande eller upprätthållande av de i del II, avsnitt 2–6 angivna immaterialrätterna kräva fullgörande av skäliga förfaranden och formaliteter. Dessa förfaranden och formaliteter skall vara förenliga med bestämmelserna i detta avtal.

2. När erhållandet av en immaterialrätt förutsätter beviljande eller registrering, skall medlemmarna säkerställa att förfarandena för beviljande eller registrering, förutsatt att dessa är förenliga med de materiella villkoren för erhållande av denna rättighet, medger att rättigheten kan beviljas eller registreras inom skälig tid för undvikande av obefogad begränsning av skyddets giltighetstid.

3. Artikel 4 i Pariskonventionen (1967) skall äga motsvarande tillämpning på varumärken för tjänster.

4. Förfaranden för erhållande eller upprätthållande av immaterialrätter och, om en medlems lagstiftning omfattar sådana förfaranden, administrativt återkallande och förfaranden mellan berörda parter som invändning, återkallande och upphävande, skall regleras enligt de i artikel 41.2–3 angivna principerna.

5. Slutliga administrativa beslut i samband med något av de i punkt 4 angivna förfarandena skall kunna underkastas prövning av rättslig eller likartad myndighet. Det skall emellertid inte finnas någon skyldighet att bereda möjlighet för sådan prövning av beslut om avslag på ansökan om invändning eller på ansökan om administrativt återkallande, förutsatt att det ges utrymme för att låta grunderna för sådana förfaranden bli föremål för ogiltighetsförfaranden.

DEL V

FÖREBYGGANDE OCH LÖSANDE AV TVISTER

Artikel 63

Offentlighet

1. Lagar och andra författningar och allmänt tillämpliga slutliga rättsliga beslut och administrativa utslag, vilka satts i kraft av en medlem med avseende på innehållet i detta avtal (tillgång till immaterialrätter, omfattning, erhållande, säkerställande av skydd för immaterialrätter och förebyggande åtgärder mot missbruk av dem) skall offentliggöras eller skall, när sådant offentliggörande inte är praktiskt genomförbart, göras tillgängliga för allmänheten på landets språk och på ett sätt som gör det möjligt för medlemmarnas regeringar och rättighetshavare att sätta sig in i dem. Avtal som är i kraft mellan en medlems regering eller ett regeringsorgan och en annan medlems regering eller regeringsorgan om föremålet för detta avtal skall också offentliggöras.

2. Medlemmarna skall underrätta TRIPS-rådet om de i punkt 1 angivna lagarna och andra författningar för att bistå rådet i dess granskning av detta avtals funktion. Rådet skall sträva efter att i möjligaste mån underlätta för medlemmarna att fullgöra denna skyldighet och kan besluta om att upphäva skyldigheten att underrätta rådet direkt om sådana lagar och andra författningar, om samråd med WIPO om upprättande av en gemensam förteckning över dessa lagar och andra författningar har framgång. Rådet skall i samband med detta även överväga åtgärder med avseende på anmälningar i enlighet med de skyldigheter i detta avtal som härrör från artikel 6c i Pariskonventionen (1967).

3. Varje medlem skall vara beredd att som svar på skriftlig begäran från annan medlem tillhandahålla information av det slag som anges i punkt 1. En medlem, som har skäl att förmoda att ett visst rättsligt beslut eller administrativt utslag eller bilateralt avtal om immaterialrätt kan påverka dess rättigheter enligt detta avtal, kan även skriftligen begära att få tillgång till, eller tillräckligt utförligt underrättas om, ett sådant rättsligt beslut eller administrativt utslag eller sådana bilaterala avtal.

4. Inget i punkt 1–3 skall medföra skyldighet för medlemmarna att röja konfidentiell information som kan hindra rättsverkställighet eller på annat sätt strida mot allmänhetens intressen eller vara till skada för offentliga eller privata företags rättmätiga kommersiella intressen.

Artikel 64

Tvistlösning

1. Bestämmelserna i artiklarna XXII och XXIII i GATT 1994 så som de utformats och tillämpas i Överenskommelsen om tvistlösning skall tillämpas i fråga om samråd och tvistlösning enligt detta avtal om annat inte har särskilt föreskrivits i avtalet.

2. Artikel XXIII.1.b–c i GATT 1994 skall inte tillämpas på tvistlösning enligt detta avtal under en period av fem år räknat från dagen för WTO-avtalets ikraftträdande.

3. Under den i punkt 2 angivna tidsperioden skall TRIPS-rådet granska omfattningen och formerna för de i artikel XXIII.1.b–c i GATT 1994 angivna slag av klagomål, vilka ingetts i enlighet med detta avtal, och skall för godkännande inge sina rekommendationer till Ministerkonferensen för godkännande. Varje beslut av Ministerkonferensen om att godkänna sådana rekommendationer eller utsträcka den i punkt 2 angivna tidsperioden skall alltid fattas enhälligt, och godkända rekommendationer skall utan vidare formella förfaranden gälla för alla medlemmar.

DEL VI

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 65

Övergångsbestämmelser

1. Med beaktande av bestämmelserna i punkterna 2–4 skall ingen medlem vara skyldig att tillämpa bestämmelserna i detta avtal före utgången av en generell tidsperiod av ett år räknat från dagen för WTO-avtalets ikraftträdande.

2. En u-landsmedlem har rätt att med ytterligare fyra år senarelägga den i punkt 1 angivna dagen för tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal, med undantag för artiklarna 3–5.

3. En medlem som är i färd med att omvandla sin centralstyrda ekonomi till en marknadsekonomi med fri företagsamhet och som genomför reformer av sitt immaterialrättssystem och som ställs inför särskilda problem vid förberedandet och genomförandet av immaterialrättslig lagstiftning, kan också åtnjuta den senareläggning som avses i punkt 2.

4. I den mån en u-landsmedlem enligt detta avtal är skyldig att utsträcka skyddet för produktpatent till teknikområden som inte kan skyddas i den utsträckningen inom dess territorium på den i punkt 2 angivna generella dagen för tillämpning av detta avtal i det medlemslandet, kan den senarelägga dagen för tillämpning av bestämmelserna om produktpatent i avsnitt 5 av del II för sådana teknikområden med ytterligare fem år.

5. En medlem som utnyttjar en i punkt 1–4 angiven övergångsperiod skall se till att eventuella förändringar av dess lagar, andra författningar eller praxis under den tiden inte leder till en minskad överensstämmelse med bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 66

Minst utvecklade medlemsländer

1. Mot bakgrund av de minst utvecklade medlemmarnas behov och krav, deras ekonomiska, finansiella och administrativa begränsningar och deras behov av manöverutrymme för att kunna skapa en livskraftig teknisk grund, skall sådana medlemmar under tio års tid räknat från den i artikel 65.1 angivna dagen för tillämpning inte åläggas att tillämpa bestämmelserna i detta avtal, med undantag för artiklarna 3–5. TRIPS-rådet skall efter vederbörligt motiverad begäran från en minst utvecklad medlem medge förlängning av denna tidsperiod.

2. I-landsmedlemmar skall ge företag och institutioner inom sina territorier incitament för att främja och uppmuntra överföring av teknik till de minst utvecklade medlemmarna för att göra det möjligt för dessa att skapa en sund och livskraftig teknisk grund.

Artikel 67

Tekniskt samarbete

För att underlätta genomförandet av detta avtal, skall i-landsmedlemmar på begäran och på ömsesidigt godkända villkor tillhandahålla de minst utvecklade medlemmarna och övriga utvecklingsländer och finansiellt samarbete. Detta samarbete skall omfatta hjälp vid utarbetandet av nationell lagstiftning om skydd och säkerställande av skydd för immaterialrätter samt förebyggande av missbruk av dessa, och skall omfatta stöd, däribland personalutbildning, till upprättandet eller förstärkandet av berörda nationella institutioner och organ.

DEL VII

INSTITUTIONELLA ÅTGÄRDER, SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 68

TRIPs-rådet

TRIPS-rådet skall övervaka detta avtals och särskilt medlemmarnas fullgörande av de i avtalet angivna skyldigheterna och skall bereda medlemmarna möjlighet till samråd om frågor i samband med handelsrelaterade aspekter inom immaterialrätt. Det skall utföra sådana andra uppgifter som medlemmarna ålägger det och skall särskilt tillhandahålla dessa sådan hjälp som de begär i samband med förfaranden för tvistlösning. Vid utövandet av sina funktioner får TRIPS-rådet samråda med och söka information från de källor det finner lämpligt. I samråd med WIPO skall rådet sträva efter att inom ett år efter sitt första sammanträde, söka finna lämpliga former för samarbete med denna organisations organ.

Artikel 69

Internationellt samarbete

Medlemmarna överenskommer om att samarbeta med varandra med sikte på att avskaffa internationell handel

med varor som gör intrång på immaterialrätter. I det syftet skall de upprätta och till varandra anmäla kontaktpunkter inom sina förvaltningar och vara beredda att utbyta information om handel med intrångsgörande varor. De skall särskilt främja informationsutbyte och samarbete mellan tullmyndigheter beträffande handel med varumärkesförfalskade varor och upphovsrättsligt piratkopierade varor.

Artikel 70

Skydd för gällande rättigheter

1. Detta avtal medför inga skyldigheter beträffande handlingar som inträffat före dagen för avtalets ikraftträdande i det berörda medlemslandet.

2. Om inte annat föreskrivs i detta avtal, skall det medföra skyldigheter beträffande alla vid dagen för avtalets ikraftträdande i det berörda medlemslandet gällande rättigheter, som den dagen åtnjöt skydd i det medlemslandet, eller som uppfyller eller sedermera uppfyller kraven för skydd i enlighet med villkoren i detta avtal. Beträffande denna punkt och punkterna 3–4 skall upphovsrättsliga skyldigheter med avseende på befintliga verk endast fastställas i enlighet med artikel 18 i Bernkonventionen (1971), medan skyldigheter med avseende på rättigheter för producenter av ljudupptagningar och för utövande konstnärer i fråga om redan gjorda ljudupptagningar endast skall fastställas i enlighet med artikel 18 i Bernkonventionen (1971), så som den gjorts tillämplig enligt artikel 14.6 i detta avtal.

3. Det skall inte finnas någon skyldighet att återställa skydd för sådana rättigheter som vid dagen för detta avtals tillämpning i det berörda medlemslandet kommit i allmänt bruk.

4. Beträffande åtgärder med avseende på särskilda objekt som omfattar skyddade rättigheter vilka enligt den med detta avtal överensstämmande lagstiftningen utgör intrång och vilka inleddes före dagen för den berörda medlemmens godkännande av WTO-avtalet, eller med avseende på vilka betydande investeringar har gjorts, kan varje medlem begränsa rättighetshavarens rättsmedel med avseende på ett fortsättande av sådana åtgärder efter dagen för detta avtals ikraftträdande i det berörda medlemslandet. I sådana fall skall medlemmen emellertid tillse att åtminstone skälig ersättning utgår.

5. En medlem är inte skyldig att tillämpa bestämmelserna i artikel 11 och artikel 14.4 beträffande original eller kopior som har inköpts före dagen för detta avtals ikraftträdande i det medlemslandet.

6. Medlemmarna skall inte vara skyldiga att tillämpa artikel 31, eller tillämpa kravet i artikel 27.1 att patenträttigheter skall kunna åtnjutas oberoende av teknikområde, på användning utan rättighetshavarens samtycke, om den berörda medlemmens regering har tillåtit sådan användning före den dag då detta avtal blev känt.

7. Beträffande immaterialrätter för vilkas skydd registrering krävs, skall ansökningar om skydd som är under handläggning vid dagen för detta avtals ikraftträdande för det berörda medlemslandet tillåtas att också omfatta utökat skydd i enlighet med bestämmelserna i detta avtal. Sådana förändringar skall inte omfatta nya objekt.

8. Om en medlem vid dagen för WTO-avtalets ikraftträdande inte bereder läkemedel och lantbrukskemiska produkter patentskydd i överensstämmelse med sina i artikel 27 angivna skyldigheter, skall medlemmen

(a) oaktat bestämmelserna i del VI säkerställa att ansökningar om patent för sådana uppfinningar kan registreras på lämpligt sätt från och med dagen för WTO-avtalets ikraftträdande,

(b) för dessa ansökningar tillämpa de i detta avtal fastställda kraven för patenterbarhet från och med dagen för detta avtals ikraftträdande som om dessa krav tillämpades i det medlemslandet den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet finns att tillgå och begärs, dagen för ansökans prioritet, och

(c) för de ansökningar som uppfyller de i b) angivna kraven för skydd, tillhandahålla patentskydd i enlighet med detta avtal från och med dagen då patent meddelades och under återstoden av patenttiden, räknat från dagen då ansökan gjordes i enlighet med artikel 33 i detta avtal.

9. Om en produkt är föremål för patentansökan i ett medlemsland i enlighet med punkt 8(a), skall oaktat bestämmelserna i del VI, exklusiv rätt till marknadsföring medges under den kortare av följande tidsperioder: under fem års tid efter det att den beviljats rätt till marknadsföring i den berörda medlemmen, eller till dess att ett produktpatent meddelas eller avslås i det berörda medlemslandet, förutsatt att patentansökan har ingivits efter WTO-avtalets ikraftträdande och patent har meddelats för den produkten i ett annat medlemsland och tillstånd för marknadsföring har utverkats i detta medlemsland.

Artikel 71

Översyn och ändringar

1. TRIPS-rådet skall se över genomförandet av detta avtal efter den i artikel 65.2 angivna övergångsperioden.

Rådet skall, med beaktande av de erfarenheter som gjorts av avtalets genomförande, granska det två år efter den dagen och med samma regelbundenhet därefter. Rådet kan också genomföra en översyn med anledning av relevanta förändringar som kan komma att motivera ändringar av eller tillägg till detta avtal.

2. Tillägg vars enda syfte är att höja skyddsnivån för immaterialrätter vilken fastställts och är i kraft i enlighet med andra multilaterala avtal och godkänts i enlighet med dessa avtal av alla medlemmar i WTO, kan efter enhälligt förslag från TRIPS-rådet hänvisas till Ministerkonferensen för åtgärder i enlighet med artikel X.6 i WTO-avtalet.

Artikel 72

Förbehåll

Förbehåll får inte göras för någon av bestämmelserna i detta avtal utan övriga medlemmars samtycke.

Artikel 73

Undantag i säkerhetssyfte

Inget i detta avtal skall tolkas som

(a) att en medlem kan åläggas att tillhandahålla information vars röjande den bedömer vara till skada för sina väsentliga säkerhetsintressen, eller

(b) att en medlem kan hindras från att vidtaga sådana åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen,

(i) med avseende på klyvbara ämnen eller sådana ämnen ur vilka de framställs,

(ii) med avseende på handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och sådan handel med andra varor och materiel som direkt eller indirekt underhåller en militär anläggning, eller

(iii) som vidtas under krigstillstånd eller annan nödsituation i samband internationella relationer, eller

(c) att en medlem kan hindras från att vidta åtgärder i syfte att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med Förenta nationernas stadga om upprätthållande av internationell fred och säkerhet.

BILAGA 2

ÖVERENSKOMMELSE OM REGLER OCH FÖRFARANDEN FÖR TVISTLÖSNING

MEDLEMMARNA KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Omfattning och tillämpningsområde

1. Reglerna och förfarandena i denna överenskommelse skall tillämpas i fråga om tvister som tas upp med stöd av bestämmelserna om samråd och tvistlösning i de avtal som upptas i tillägg 1 till denna överenskommelse (nedan benämnda "berörda avtal"). Reglerna och förfarandena i denna överenskommelse skall också tillämpas mellan medlemmar rörande deras rättigheter och skyldigheter enligt bestämmelserna i Avtalet om upprättande av världshandelsorganisationen (i denna överenskommelse benämnt "WTO-avtalet"), liksom enligt denna överenskommelse, enskilt sett eller i kombination med något annat berört avtal.

2. Reglerna och förfarandena i denna överenskommelse skall tillämpas med förbehåll för särskilda eller kompletterande regler och förfaranden för tvistlösning i de berörda avtal som anges i tillägg 2 till denna överenskomelse. I den utsträckning reglerna eller förfarandena i denna överenskommelse skiljer sig från de särskilda eller kompletterande reglerna och förfarandena i tillägg 2, skall de särskilda eller kompletterande reglerna och förfarandena i tillägg 2 ha företräde. I tvister som inbegriper regler och förfaranden i mer än ett berört avtal och det finns motsättningar mellan särskilda eller kompletterande regler och förfaranden i berörda avtal, skall ordföranden i tvistlösningsorganet enligt artikel 2.1 (nedan benämnt "DSB"), om parterna i tvisten inte kunnat enas om regler och förfaranden inom 20 dagar från upprättandet av panelen, i samråd med parterna i tvisten och inom 10 dagar efter en begäran av endera medlemmen avgöra vilka regler och förfaranden som skall tillämpas. Ordföranden skall därvid vägledas av principen att särskilda eller kompletterande regler och förfaranden bör användas där så är möjligt och att reglerna och förfarandena i denna överenskommelse bör användas i den utsträckning som är nödvändigt för att undvika motsättningar.

Artikel 2

Tillämpning

1. Tvistlösningsorganet upprättas härmed för att ansvara för tillämpningen av regler och förfaranden i denna överenskommelse och, såvitt inte annat bestämts i ett berört avtal, för bestämmelserna om samråd och tvistlösning i de berörda avtalen. DSB skall följaktligen ha befogenhet att upprätta paneler, anta panelrapporter och rapporter från överprövningsorganet, svara för övervakning av efterlevnaden av utslag och rekommendationer och ge tillstånd att upphäva medgivanden och andra skyldigheter enligt berörda avtal. I fall då tvister uppstår inom ett berört avtal som utgör ett plurilateralt handelsavtal, skall med termen "medlem" i denna överenskommelse endast förstås medlem som är part i det berörda plurilaterala avtalet. I fall där DSB svarar för tillämpningen av bestämmelserna om tvistlösning i ett plurilateralt handelsavtal, skall endast medlemmar som är parter i avtalet ifråga delta i beslut eller åtgärder som vidtas av DSB med avseende på denna tvist.

2. DSB skall informera berörda råd och kommittéer i WTO om utvecklingen i tvister som hänför sig till bestämmelserna i respektive berört avtal.

3. DSB skall sammanträda så ofta som behövs för att fullgöra sina uppgifter inom de tidsramar som fastställts i denna överenskommelse.

4. I de fall där DSB enligt reglerna och förfarandena i denna överenskommelse skall fatta beslut, skall detta ske genom enhällighet [1].

Artikel 3

Allmänna bestämmelser

1. Medlemmarna bekräftar sitt stöd för de principer som hittills tillämpats beträffande hanteringen av tvister enligt artiklarna XXII och XXIII i GATT 1947 och för de regler och förfaranden som vidareutvecklats och ändrats i denna överenskommelse.

2. WTO:s system för tvistlösning är ett grundläggande element för säkerhet och förutsebarhet i det multilaterala handelssystemet. Medlemmarna erkänner att det tjänar till att skydda rättigheter och skyldigheter enligt berörda avtal och till att klargöra bestämmelserna i dessa avtal

[1] DSB skall anses ha fattat beslut genom enhällighet i fråga som underställts DSB för prövning om ingen medlem som är närvarande vid det möte med DSB där beslutet fattas har formella invändningar mot det föreslagna beslutet.

i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av allmän folkrätt. Rekommendationer och utslag från DSB kan inte öka eller minska rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i de berörda avtalen.

3. Skyndsamma lösningar av situationer där en medlem anser att förmåner, som direkt eller indirekt tillkommer medlemmen enligt berörda avtal, minskas genom åtgärder vidtagna av en annan medlem, är väsentligt för att WTO skall fungera effektivt och för upprätthållandet av en rättvis balans mellan medlemmarnas rättigheter och skyldigheter.

4. Rekommendationer eller utslag av DSB skall syfta till att åstadkomma en tillfredsställande lösning av ärendet i enlighet med de rättigheter och skyldigheter som följer av denna överenskommelse och av de berörda avtalen.

5. Lösningar av tvister som formellt tagits upp enligt bestämmelserna om samråd och tvistlösning i de berörda avtalen, inklusive skiljedomsutslag, skall vara förenliga med dessa avtal och skall inte upphäva eller minska förmåner som tillkommer en medlem enligt dessa avtal och inte heller förhindra att dessa avtals målsättningar uppnås.

6. Ömsesidigt överenskomma lösningar i ärenden som formellt tagits upp enligt bestämmelserna om samråd och tvistlösning i de berörda avtalen skall anmälas till DSB och till respektive råd och kommittéer, inom vilka en medlem kan resa frågor som berör ärendet.

7. En medlem skall, innan ett ärende tas upp, noga överväga om ett tillgripande av dessa förfaranden är fruktbart. Syftet med tvistlösningssystemet är att uppnå en tillfredsställande lösning av en tvist. En lösning som är ömsesidigt godtagbar för parterna i en tvist och förenlig med de berörda avtalen är klart att föredra. I avsaknad av en ömsesidigt överenskommen lösning är det primära syftet med tvistlösningssystemet vanligen att säkerställa att berörda åtgärder dras tillbaka, om dessa befunnits vara oförenliga med bestämmelserna i ett berört avtal. Möjligheten till kompensation skall endast utnyttjas om ett omedelbart tillbakadragande av åtgärden inte är praktiskt möjligt och som en tillfällig åtgärd i avvaktan på att en åtgärd som är oförenlig med ett berört avtal dras tillbaka. Den sista utväg som denna överenskommelse erbjuder en medlem som åberopat förfarandena om tvistlösning är möjligheten att på diskriminerande grund upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt de berörda avtalen gentemot den andra medlemmen, under förutsättning att DSB ger bemyndigande till sådana åtgärder.

8. I fall av överträdelse av skyldigheter enligt ett berört avtal, skall åtgärden i fråga anses innebära *prima facie* ett upphävande eller minskning av förmåner. Detta innebär att det normalt sett kan antas att ett brott mot reglerna har negativ inverkan på andra medlemmar i det berörda avtalet och det ankommer i sådana fall på den medlem mot vilken klagomålet riktats att motbevisa anklagelserna.

9. Bestämmelserna i denna överenskommelse inskränker inte medlemmarnas rättigheter att begära en auktoritativ tolkning av bestämmelserna i ett berört avtal genom beslutsfattande enligt WTO-avtalet eller enligt ett berört avtal som utgör ett plurilateralt handelsavtal.

10. Det är underförstått att begäran om förlikning och tillgripande av förfarandena för tvistlösning inte skall syffa till eller betraktas som stridsåtgärder och att, om en tvist uppstår, alla medlemmar skall delta i dessa förfaranden med de bästa avsikter och i syfte att lösa tvisten. Det är också underförstått att klagomål och motanklagelser som avser skilda frågor inte skall sammanblandas.

11. Denna överenskommelse skall endast tillämpas i fråga om nya framställningar om samråd som gjorts enligt bestämmelserna om samråd i de berörda avtalen vid tiden för ikraftträdandet av WTO-avtalet eller därefter. Vad gäller tvister beträffande vilka samråd begärts inom GATT 1947 eller inom ramen för avtal som föregått de berörda avtalen före ikraftträdandet av WTO-avtalet, skall relevanta regler och förfaranden för tvistlösning som var i kraft omedelbart före ikraftträdandet av WTO-avtalet fortsätta att tillämpas [1].

12. Trots punkt 11 skall, om ett klagomål grundat på ett berört avtal reses av en u-landsmedlem mot en i-landsmedlem, den klagande parten ha rätt att som alternativ till bestämmelserna i artiklarna 4–6 och 12 i denna överenskommelse åberopa motsvarande bestämmelser i beslutet den 5 april 1966 (BISD 14S/18), dock att om panelen bedömer att tidsgränsen i punkt 7 i

[1] Denna punkt skall också tillämpas i fråga om tvister beträffande vilka panelrapporter inte har antagits eller fullständigt genomförts.

nämnda beslut är otillräcklig för hinna avge sin rapport, skall denna tidsgräns kunna utsträckas med medgivande av den klagande parten. I den mån det finns skiljaktigheter mellan reglerna och förfarandena i artiklarna 4–6 och 12 och motsvarande regler och förfaranden i nämnda beslut skall de senare ha företräde.

Artikel 4

Samråd

1. Medlemmarna bekräftar sin beslutsamhet att förstärka och förbättra effektiviteten av de samrådsförfaranden som tillämpas av medlemmarna.

2. Varje medlem åtar sig att välvilligt beakta och erbjuda tillräckliga möjligheter till samråd angående framställningar från en annan medlem beträffande åtgärder som vidtagits inom den förstnämnda medlemmens territorium och som påverkar tillämpningen av ett berört avtal [1].

3. Om en begäran om samråd görs enligt ett berört avtal skall, såvida inte annat har ömsesidigt överenskommits, den medlem till vilken framställningen riktas svara på framställningen inom 10 dagar från den dag då den mottagits och inleda samråd med de bästa avsikter inom högst 30 dagar från den dag då framställningen mottagits, i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Om medlemmen inte svarar inom 10 dagar från den dag då framställningen mottogs, eller inte inleder samråd inom högst 30 dagar eller inom en annan tidsperiod som ömsesidigt överenskommits, skall den medlem som begärt samrådet ha rätt att omgående begära att en panel upprättas.

4. Alla sådana framställningar om samråd skall anmälas till DSB och till berörda råd och kommittéer av den medlem som begärt samråd. Framställningar om samråd skall göras skriftligen och skälen till framställningen, inbegripet fastställande av den ifrågasatta åtgärden och en uppgift om den rättsliga grunden för klagomålet skall anges.

5. Under samråd som äger rum enligt bestämmelserna i ett berört avtal skall medlemmarna, innan andra åtgärder enligt denna överenskommelse tillgrips, verka för att uppnå en tillfredsställande uppgörelse i frågan.

6. Samråd skall vara konfidentiellt och inte inskränka medlemmarnas rättigheter i framtida tvister.

7. Om samrådet inte leder till att tvisten löses inom 60 dagar från den dag då framställningen om samråd mottogs, får den klagande parten begära att en panel upprättas. Den klagande parten kan begära en panel under 60-dagarsperioden om de samrådande parterna gemensamt kommer fram till att samrådet misslyckats att lösa tvisten.

8. I brådskande fall, inbegripet sådana som berör lättförstörliga varor, skall medlemmarna inleda samråd inom högst 10 dagar efter den dag då framställningen mottagits. Om samrådet inte leder till en lösning av tvisten inom 20 dagar från den dag då framställningen mottagits, kan den klagande parten begära att en panel upprättas.

9. I brådskande fall, inbegripet sådana som berör lättförstörliga varor, skall parterna i tvisten, panelen och överprövningsorganet göra sitt yttersta för att påskynda förhandlingarna i största möjliga utsträckning.

10. Under samråd skall medlemmarna ägna särskild uppmärksamhet åt u-landsmedlemmars särskilda problem och intressen.

11. När en annan medlem än de som deltar i samråd finner att den har väsentliga handelsintressen som berörs av samråd som äger rum enligt artikel XXII.1 i GATT 1994, artikel XXII.1 i GATS eller motsvarande bestämmelser i andra berörda avtal [2], kan denna medlem till de samrådande medlemmarna och till DSB, inom

[1] I fall där bestämmelserna i annat berört avtal angående åtgärder vidtagna av regionala eller lokala regeringar eller myndigheter inom en medlems territorium innehåller bestämmelser som skiljer sig från bestämmelserna i denna punkt, skall bestämmelserna i ett sådant berört avtal ha företräde.

[2] Motsvarande bestämmelser om samråd i de berörda avtalen anges nedan: Avtalet om jordbruk, artikel 19; Avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder, artikel 11.1; Avtalet om textil och konfektion, artikel 8.4; Avtalet om tekniska handelshinder, artikel 14.1: Avtalet om handelsrelaterade investeringsåtgärder, artikel 8; Avtalet om tillämpning av artikel VI i GATT 1994 i artikel 17.2; Avtalet om tillämpning av artikel VII, GATT 1994 i artikel 19.2; Avtalet om kontroll före skeppning, artikel 7; Avtalet om ursprungsregler, artikel 7; Avtalet om importlicensförfaranden, artikel 6; Avtalet om subventioner och utjämningstullar, artikel 30; Avtalet om skyddsklausuler, artikel 13; Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter, artikel 64.1 och sådana andra motsvarande bestämmelser om samråd i plurilaterala handelsavtal som beslutats av behöriga organ i respektive avtal och som anmälts till DSB.

10 dagar efter det att begäran om samråd enligt nämnda artikel har utsänts, anmäla intresse att få delta i samrådet. Denna medlem skall ges tillfälle att delta i samrådet, förutsatt att den medlem till vilken begäran om samråd riktas är överens om att anspråket på väsentligt intresse är välgrundat. I sådant fall skall de informera DSB om detta. Om begäran om att få delta i samråd inte accepteras, skall den medlem som gjort framställningen ha frihet att begära samråd enligt artikel XXII.1 eller artikel XXIII.1 i GATT 1994, artikel XXII.1 eller artikel XXIII.1 i GATS, eller enligt motsvarande bestämmelse i andra berörda avtal.

Artikel 5

Bona officia, förlikning och medling

1. *Bona officia*, förlikning och medling är förfaranden som används frivilligt om parterna i tvisten är överens därom.

2. Förhandlingar som inbegriper *bona officia*, förlikning eller medling och framför allt de ståndpunkter som intas av parterna i en tvist under sådana förhandlingar skall vara konfidentiella och inskränker inte någondera partens rättigheter i fortsatta förhandlingar enligt dessa förfaranden.

3. *Bona officia*, förlikning eller medling kan begäras när som helst av en part i en tvist. De kan påbörjas och avslutas när som helst. Sedan förhandlingar genom *bona officia*, förlikning eller medling avslutats, kan en klagande part gå vidare med att begära att en panel upprättas.

4. När *bona officia*, förlikning eller medling inleds inom 60 dagar från dagen för mottagandet av en begäran om samråd, måste den klagande parten medge en tidsfrist om 60 dagar från den dag då begäran om samråd framställts, innan den begär att en panel upprättas. Den klagande parten får begära att en panel upprättas under 60-dagarsperioden om parterna i tvisten gemensamt överenskommer att *bona officia*, förlikning eller medling har misslyckats att lösa tvisten.

5. Förfaranden genom *bona officia*, förlikning eller medling får fortsätta medan panelförfarandet pågår, om parterna i en tvist är överens därom.

6. Generaldirektören kan på eget initiativ erbjuda *bona officia*, förlikning eller medling i syfte att hjälpa medlemmarna att lösa en tvist.

Artikel 6

Upprättande av paneler

1. Om den klagande parten begär det, skall en panel upprättas senast vid det första mötet med DSB efter det möte vid vilket begäran om panel först tagits upp som en punkt på dagordningen för DSB, såvida inte DSB vid detta möte enhälligt beslutar att inte upprätta en panel [1].

2. Begäran om upprättande av en panel skall ske skriftligt. Den skall ange om samråd ägt rum, beskriva de åtgärder tvisten gäller och innehålla en kort sammanfattning av den rättsliga grunder för klagomålet, som tydligt klargör problemställningen. Om den part som gör framställningen begär att en panel upprättas med annat mandat än vad som är normalt, skall den skriftliga begäran innehålla den föreslagna texten till det särskilda mandatet.

Artikel 7

Panelers mandat

1. Paneler skall ges följande mandat, såvida inte parterna i tvisten kommer överens om annat inom 20 dagar från upprättandet av panelen:

> "Att mot bakgrund av relevanta bestämmelser i (namnet på det (de) berörda avtalet(en) som åberopats av parterna i tvisten) undersöka det ärende som underställts DSB av (namn på parten) i dokument ... och dra sådana slutsatser som kan vara till hjälp för DSB vid fastställande av de rekommendationer eller utslag som förutses i respektive avtal."

2. Paneler skall undersöka relevanta bestämmelser i det eller de berörda avtal som åberopats av parterna i tvisten.

3. DSB kan när den upprättar en panel bemyndiga ordföranden att fastställa mandatet för panelen i samråd med parterna i tvisten, med förbehåll för bestämmelserna i punkt 1. Det mandat som på så sätt fastställs skall delges alla medlemmar. Om ett annat mandat än vad som är normalt har överenskommits, kan en medlem resa eventuella frågor angående detta i DSB.

Artikel 8

Panelers sammansättning

1. Paneler skall bestå av väl kvalificerade statstjänstemän och/eller personer från icke-statlig verksamhet, inbegripet personer som tjänstgjort i eller framlagt ett

[1] Om den klagande parten så begär, skall ett möte med DSB sammankallas för detta ändamål inom 15 dagar från det att framställningen gjorts, förutsatt att förhandsbesked om mötet lämnats minst 10 dagar dessförinnan.

fall inför en panel, tjänstgjort som representant för en medlem eller för en avtalsslutande part i GATT 1947, eller som representant i ett råd eller en kommitté inom något berört avtal eller dess föregångare, eller som tjänstgjort i sekretariatet, undervisat eller utgivit publikationer inom området internationell handelsrätt eller internationell handelspolitik, eller som tjänstgjort i ett medlemsland som högre handelspolitisk tjänsteman.

2. Panelmedlemmar skall utses med sikte på få oberoende personer som har tillräckligt mångsidig bakgrund och bred erfarenhet.

3. Medborgare i medlemsländer vilkas regeringar [1] är parter i tvisten eller utgör tredje parter enligt definitionen i artikel 10.2 får inte tjänstgöra i den panel som behandlar denna tvist, såvida parterna i tvisten inte kommer överens om annat.

4. För att bistå i valet av panelmedlemmar skall sekretariatet upprätthålla en förteckning över statstjänstemän och icke-statsanställda personer som besitter de kvalifikationer som anges i punkt 1, från vilken panelmedlemmarna kan väljas. Denna förteckning skall innehålla det register över icke-statsanställda panelmedlemmar som upprättades den 30 november 1984 (BISD 31 S/9) och andra register och indikativa förteckningar som upprättats enligt något av de berörda avtalen och skall bibehålla namnen på de personer som fanns upptagna i dessa listor vid ikraftträdandet av WTO-avtalet. Medlemmarna kan periodvis föreslå namn på statstjänstemän och icke-statligt anställda som skall tas upp i den indikativa förteckningen med relevant information om personernas kunskap om internationell handel och om de områden och sakfrågor som täcks av de berörda avtalen, och dessa namn skall läggas till listan efter godkännande av DSB. För varje person som tas upp i listan skall anges personens särskilda erfarenhetsområde eller personens sakkunskap inom de områden eller sakfrågor som täcks av de berörda avtalen.

5. Paneler skall bestå av tre panelmedlemmar, såvida inte parterna i tvisten inom 10 dagar från upprättandet av panelen kommer överens om en panel bestående av fem panelmedlemmar. Medlemmarna skall skyndsamt informeras om panelens sammansättning.

6. Sekretariatet skall föreslå parterna i tvisten nomineringar till panelen. Parterna i tvisten skall inte motsätta sig nomineringar annat än om tvingande skäl föreligger.

7. Om parterna i tvisten inte kunnat enas om panelmedlemmar inom 20 dagar från dagen för panelens upprättande, skall generaldirektören, på begäran av endera parten och i samråd med ordföranden i DSB och ordföranden i relevant råd eller kommitté, bestämma sammansättningen av panelen genom att utnämna de panelmedlemmar som generaldirektören finner vara de lämpligaste i enlighet med relevanta särskilda eller kompletterande regler och förfaranden i det eller de berörda avtal som tvisten avser, efter att ha samrått med parterna i tvisten. Ordföranden i DSB skall senast 10 dagar från mottagandet av en sådan begäran underrätta medlemmarna om sammansättningen av den panel som konstituerats på detta sätt.

8. Medlemmarna förbinder sig att, som en allmän regel, tillåta sina tjänstemän att tjänstgöra som panelmedlemmar.

9. Panelmedlemmar skall tjänstgöra i personlig kapacitet och inte som regeringsrepresentanter eller som representanter för en organisation. Medlemmarna skall därför varken ge dem instruktioner eller söka påverka dem som individer i fråga som behandlas av en panel.

10. När en tvist föreligger mellan en u-landsmedlem och en i-landsmedlem skall panelen, om u-landet begär det, innefatta minst en panelmedlem från en u-landsmedlem.

11. Panelmedlemmars utgifter, inklusive resekostnader och traktamenten, skall bekostats ur WTO:s budget i enlighet med kriterier som skall antas av Allmänna rådet på grundval av rekommendationer från Budgetkommittén.

Artikel 9

Förfaranden för klagomål från flera medlemmar

1. När fler än en medlem begär att en panel rörande en och samma fråga skall upprättas, kan en gemensam panel upprättas för att undersöka dessa klagomål, med beaktande av alla berörda medlemmars rättigheter. En gemensam panel bör upprättas för att undersöka sådana klagomål, när så är lämpligt.

2. Den gemensamma panelen skall lägga upp sin granskning och framlägga sina slutsatser till DSB på sådant sätt att de rättigheter som parterna i tvisten skulle ha åtnjutit i separata paneler inte inskränks. Om en av parterna i en tvist begär det, skall panelen avge separata rapporter i den aktuelle tvisten. Varje klagandes skriftliga inlaga skall göras tillgänglig för de andra klagandena och varje klagande skall ha rätt att närvara

[1] I det då tullunioner eller gemensamma marknader är part i en tvist, är denna bestämmelse tillämplig på medborgare från alla medlemsländer som ingår i tullunionen eller de gemensamma marknaderna.

då någon av de andra klagandena framlägger sina synpunkter inför panelen.

3. Om fler än en panel upprättas för att undersöka klagomål rörande samma fråga skall så långt möjligt samma personer tjänstgöra som panelmedlemmar i varje separat panel och tidtabellen för panelförfarandet i sådana tvister skall samordnas.

Artikel 10

Tredje parter

1. Full hänsyn skall tas under panelförfarandet till de tvistande parternas intressen och till andra medlemmars intressen enligt ett berört avtal som tvisten gäller.

2. En medlem som har ett väsentligt intresse i en fråga som tagits upp i en panel och som anmält sitt intresse i frågan till DSB (nedan benämnd "tredje part") skall ges tillfälle att höras av panelen och att framlägga skriftliga inlagor till panelen. Dessa inlagor skall också delges parterna i tvisten och skall beaktas i panelens rapport.

3. Tredje parter skall få del av de tvistande parternas inlagor till panelens första möte.

4. Om en tredje part anser att en åtgärd som redan är föremål för ett panelförfarande upphäver eller minskar förmåner som tillkommer parten enligt ett berört avtal, kan denna medlem tillgripa de normala förfarandena för tvistlösning enligt denna överenskommelse. När så är möjligt, skall en sådan tvist hänskjutas till den ursprungliga panelen.

Artikel 11

Panelers uppgifter

Paneler har till uppgift att bistå DSB i fullgörandet av dess skyldigheter enligt denna överenskommelse och enligt de berörda avtalen. Således bör en panel göra en objektiv bedömning av det ärende som tagits upp inför panelen, vilken skall inbegripa en objektiv bedömning av fakta i målet och av tillämpligheten av och förenligheten med relevanta berörda avtal och dra sådana övriga slutsatser som kan vara DSB till hjälp vid utformandet av de rekommendationer eller utslag som föreskrivs i de berörda avtalen. Paneler skall regelbundet samråda med parterna i tvisten och ge dem tillräckliga möjligheter att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning.

Artikel 12

Panelförfaranden

1. Panelen skall följa arbetsordningen i tillägg 3, såvida inte panelen beslutar om annat efter samråd med parterna i tvisten.

2. Panelförfarandena skall vara tillräckligt flexibla för att möjliggöra en hög kvalitet på panelrapporterna, utan att panelförfarandet härför onödigtvis fördröjs.

3. Panelmedlemmarna skall efter samråd med parterna i tvisten fastställa en tidtabell för panelförfarandet, så snart som möjligt och helst inom en vecka efter det att panelens sammansättning och mandat överenskommits med beaktande av bestämmelserna i artikel 4.9 om dessa är relevanta.

4. Vid fastställandet av tidtabellen för panelförfarandet skall panelen ge parterna i tvisten tillräcklig tid att färdigställa sina inlagor.

5. Panelen skall fastställa exakta tidsgränser för parternas skriftliga inlagor och parterna skall respektera dessa tidsgränser.

6. Varje part i tvisten skall deponera sin skriftliga inlaga hos sekretariatet för omedelbar vidarebefordran till panelen och till den andra parten eller de andra parterna i tvisten. Den klagande parten skall lämna in sin första inlaga innan den svarande parten lämnar in sin första inlaga, såvida inte panelen då den fastställer dan tidtabell som anges i punkt 3 och efter samråd med parterna i tvisten, beslutar att parterna skall lämna in sina första inlagor samtidigt. I de fall det bestämts att de första inlagorna skall deponeras i turordning, skall panelen bestämma en fast tidsgräns för mottagandet av den svarande partens inlaga. Efterföljande skriftliga inlagor skall lämnas in samtidigt.

7. När parterna i tvisten inte lyckats uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning, skall panelen framlägga sina slutsatser i en skriftlig rapport till DSB. I sådana fall skall panelrapporten redovisa slutsatser om fakta i målet, tillämpligheten av relevanta bestämmelser och grunderna för de slutsatser och rekommendationer som panelen lägger fram. Om en uppgörelse träffats mellan parterna i tvisten, skall panelens rapport begränsas till en kortfattad beskrivning av fallet och till att meddela att en lösning uppnåtts.

8. För att göra förfarandena effektivare skall tidsperioden för panelens granskning som regel inte överstiga sex månader, räknat från den dag då sammansättning och mandat för panelen överenskommits till den dag då den slutliga rapporten avges till parterna i tvisten. I brådskande fall, inbegripet sådana som berör ömtåliga varor, skall panelen söka utfärda sin rapport till parterna i tvisten inom tre månader.

9. När en panel inte bedömer det möjligt att avge rapport inom sex månader, eller inom tre månader i brådskande fall, skall den skriftligen underrätta DSB om skälen till förseningen och därvid göra en uppskattning inom vilken tid rapporten kommer att utfärdas. Inte i något fall får tiden från upprättandet av en panel till det att rapporten delges medlemmarna överstiga nio månader.

10. Inom ramen för samråd som berör en åtgärd vidtagen av en u-landsmedlem, kan parterna komma överens om att förlänga tidsgränserna i artikel 4.7 och 4.8. Om de samrådande parterna, efter det att den berörda tidsgränsen utlöpt, inte är överens om att avsluta samrådet, skall DSB:s ordförande efter samråd med parterna avgöra om den aktuella tidsgränsen skall förlängas och i så fall för hur lång tid. Därutöver skall panelen, då den undersöker ett klagomål mot en u-landsmedlem, ge u-landsmedlemmen tillräcklig tid att förbereda och framlägga sina argument. Bestämmelserna i artikel 20.1 och i artikel 21.4 berörs inte av åtgärder enligt denna punkt.

11. När en eller flera av parterna i tvisten är en u-landsmedlem, skall panelens rapport uttryckligen redovisa på vilket sätt hänsyn tagits till de relevanta bestämmelser angående särskild och mer förmånlig behandling av u-landsmedlemmen i fråga under tvistlösningsförfarandet.

12. Panelen kan, på begäran av den klagande parten, när som helst tillfälligt avbryta sitt arbete under högst 12 månader. Vid ett sådant avbrytande skall de tidsgränser som fastställs i punterna 8 och 9 i denna artikel, i artikel 20.1 och i artikel 21.4 utsträckas med samma tid som arbetet varit avbrutet. Om panelens arbete varit avbrutet längre än 12 månader skall bemyndigandet om att upprätta panelen förfalla.

Artikel 13

Rätt att begära information

1. Varje panel skall ha rätt att begära information och teknisk rådgivning från de personer eller organisationer den finner lämpligt. Doch skall panelen, innan den begär sådan information eller rådgivning från enskilda eller mydigheter inom en medlems jurisdiktion, underrätta myndigheterna i medlemslandet i fråga. En medlem skall skyndsamt och fullständigt besvara en begäran från en panel om sådan information som panelen anser vara nödvändig och lämplig. Konfidentiell information som lämnas skall inte offentliggöras utan formellt tillstånd av de personer, organ eller myndigheter i medlemslandet som lämnat informationen.

2. Paneler kan begära information från relevanta källor och får rådgöra med experter för att få synpunkter på vissa aspekter i ett ärende. En panel kan begära en skriftlig rådgivande rapport från en expertgrupp angående en sakfråga av vetenskaplig eller teknisk art som rests av en part i tvisten. Regler för upprättande av en sådan expertgrupp och för dess förfaranden återfinns i tillägg 4.

Artikel 14

Konfidentialitet

1. Panelöverläggningar skall vara konfidentiella.

2. Panelrapporter skall utformas utan närvaro av parterna i tvisten och i ljuset av den information och de redogörelser som lämnats.

3. Åsikter som framförs i panelrapporter av enskilda panelmedlemmar skall vara anonyma.

Artikel 15

Interimistisk översyn

1. Efter att ha beaktat svarsinlagor och muntliga argument skall panelen delge parterna i tvisten de deskriptiva delarna (fakta och argument) av sin rapport. Parterna skall lämna sina kommentarer skriftligen, inom en tidsgräns som fastställts av panelen.

2. Sedan den fastställda tidsperioden för kommentarer från parterna löpt ut, skall panelen utfärda en interimistisk rapport till parterna, innefattande både de deskriptiva delarna och panelens beslut och slutsatser. En part kan inom en tidsperiod som fastställts av panelen, göra en skriftlig begäran till panelen att granska vissa särskilt angivna aspekter av den interimistiska rapporten innan den slutliga rapporten delges medlemmarna. Panelen skall på begäran av en part hålla ett ytterligare möte med parterna angående frågor som tagits upp i de skriftliga kommentarerna. Om inga kommentarer inkommit från parterna inom den tid som avsatts för kommentarer, skall den intermistiska rapporten betraktas som slutgiltig och skyndsamt delges medlemmarna.

3. Slutsatserna i den slutliga panelrapporten skall innehålla en bedömning av de argument som framförts under den interimistiska översynsperioden. Den interimistiska översynsperioden skall fullföljas inom den tidsperiod som anges i artikel 12.8

Artikel 16

Antagande av panelrapporter

1. För att ge medlemmarna tillräcklig tid att ta ställning till panelrapporter, skall dessa inte tas upp till beslut av DSB förrän 20 dagar efter det att de delgivits medlemmarna.

2. Medlemmar som har invändningar mot en panelrapport skall skriftligen förklara skälen för sina invändningar, vilka skall delges medlemmarna senast 10 dagar före det möte vid vilket DSB skall behandla panelrapporten.

3. Parterna i en tvist skall ha rätt att delta utan några restriktioner när panelrapporten behandlas i DSB och deras synpunkter skall redovisas fullständigt.

4. En panelrapport skall antas av DSB vid ett möte inom 60 dagar efter det att rapporten delgivits medlemmarna [1], såvida inte en part i tvisten formellt anmäler sin avsikt till DSB att överklaga eller DSB enhälligt beslutar att inte anta rapporten. Om en part anmält att man beslutat överklaga, skall panelrapporten inte tas upp för antagande av DSB innan överklagandeförfarandet slutförts. Detta förfarande för antagande inskränker inte medlemmarnas rättigheter att lämna synpunkter på en panelrapport.

Artikel 17

Överprövningsförfarande

Permanenta överprövningsorganet

1. DSB skall upprätta ett permanent överprövningsorgan. Överprövningsorganet skall behandla överklaganden av panelärenden. Det skall bestå av sju personer, av vilka tre skall stå till förfogande i varje enskilt fall. Personerna i överprövningsorganet skall tjänstgöra i turordning. Turordningen skall fastläggas i arbetsordningen för överprövningsorganet.

2. DSB skall utnämna de personer som skall tjänstgöra i överprövningsorganet för en period av fyra år och varje person får återväljas en gång. Emellertid skall mandatperioden för tre av de sju personer som utnämns omedelbart efter ikraftträdandet av WTO-avtalet utlöpa efter två år, vilket skall fastställas genom lottning. Vakanser skall fyllas så snart de uppstår. En person som utnämns som ersättare för en person vars mandatperiod inte gått ut skall inneha befattningen under återstoden av företrädarens mandatperiod.

3. Överprövningsorganet skall utgöras av personer med erkänd auktoritet och med dokumenterad expertkunskap inom juridik, internationell handel och allmänt inom de sakområden som de berörda avtalen omfattar. De skall ej vara knutna till någon regering. Medlemskapet i överprövningsorganet skall vara allmänt representantivt för WTO:s medlemskrets. Alla som tjänstgör i överprövningsorganet skall vara permanent tillgängliga med kort varsel och skall hålla sig underrättade om utvecklingen i fråga om tvistlösning och annan relevant verksamhet inom WTO. De skall inte delta i handläggningen av tvister som direkt eller indirekt skulle skapa intressekonflikter.

4. Endast parterna i en tvist, inte tredje parter, kan överklaga en panelrapport. Tredje parter som anmält till DSB att de har ett väsentligt intresse i ärendet i enlighet artikel 10.2, får framlägga skriftliga inlagor till och ges rätt att bli hörda av överprövningsorganet.

5. Överprövningsförfarandet skall i regel inte överstiga 60 dagar från den dag då en part i tvisten formellt tillkännagivit sitt beslut att överklaga till den dag överprövningsorganet distribuerar sin rapport. När överprövningsorganet fastställer sin tidtabell, skall det, där så är relevant, ta hänsyn till bestämmelserna i artikel 4.9. Om överprövningsorganet finner att det inte kan utfärda sin rapport inom 60 dagar, skall det skriftligen informera DSB om skälen till förseningen och göra en uppskattning inom vilken tid rapporten kommer att framläggas. Överprövningsförfarandet skall i inget fall överstiga 90 dagar.

6. Ett överklagande skall begränsas till rättsliga frågor i panelrapporten och till rättsliga tolkningar som gjorts av panelen.

7. Överprövningsorganet skall ges lämpligt administrativt och rättsligt bistånd.

8. Utgifter för personer som tjänstgör i överprövningsorganet, inbegripet traktamenten för resa och uppehälle, skall bestridas över WTO:s budget i enlighet med de kriterier som fastställs av Allmänna rådet på grundval av rekommendationer av budgetkommittén.

Förfaranden för överklagande

9. Överprövningsorganet skall upprätta en arbetsordning i samråd med ordföranden i DSB och generaldirektören och denna skall delges medlemmarna för kännedom.

[1] Om ett möte med DSB inte schemalagts inom denna tid vid en sådan tidpunkt att föreskrifterna i artikel 16.1 och 16.4 kan uppfyllas, skall ett möte med DSB hållas för detta ändamål.

10. Förhandlingarna i överprövningsorganet skall vara konfidentiella. Överprövningsorganets rapport skall utarbetas utan närvaro av parterna i tvisten och i ljuset av den information som lämnats och de synpunkter som framförts.

11. Synpunkter framförda av personer som tjänstgör i överprövningsorganet och som återgivits i överprövningsorganets rapport skall vara anonyma.

12. Överprövningsorganet skall under förhandlingarnas gång behandla samtliga frågor som rests i enlighet med punkt 6.

13. Överprövningsorganet kan fastställa, ändra eller upphäva panelens rättsliga bedömningar och slutsatser.

Antagande av överprövningsorganets rapporter

14. En rapport från överprövningsorganet skall antas av DSB och villkorslöst godtas av parterna i tvisten, såvida inte DSB enhälligt beslutar att inte anta rapporten inom 30 dagar efter det att den delgivits medlemmarna [1]. Detta antagandeförfarande inskränker inte medlemmarnas rättigheter att lämna synpunkter på överprövningsorganets rapport.

Artikel 18

Kontakter med panelen eller överprövningsorganet

1. Det får inte förekomma *ex parte* kontakter med panelen eller överprövningsorganet i frågor som behandlas av panelen eller överprövningsorganet.

2. Skriftliga inlagor till panelen eller överprövningsorganet skall behandlas konfidentiellt men skall göras tillgängliga för parterna i tvisten. Inget i denna överenskommelse hindrar att en part i en tvist till allmänheten offentliggör uppgifter om sin egen position. Medlemmarna skall behandla konfidentiell information som en annan medlem lämnat till panelen eller till överprövningsorganet som konfidentiell. En part i en tvist skall också, på begäran av en medlem, lämna en icke-konfidentiell sammanfattning av sådan information i sina skriftliga inlagor, som kan offentliggöras för allmänheten.

Artikel 19

Rekommendationer av panelen och överprövningsorganet

1. Om en panel eller överprövningsorganet kommer fram till att en åtgärd är oförenlig med ett berört avtal, skall den rekommendera att den berörda medlemmen [2] gör åtgärden förenlig med avtalet [3]. Utöver sina rekommendationer, kan panelen eller överprövningsorganet framlägga förslag om på vilka sätt medlemmen i fråga skulle kunna genomföra rekommendationerna.

2. Panelen eller överprövningsorganet kan, i enlighet artikel 3.2, genom sina slutsatser eller rekommendationer inte utöka eller minska rättigheter och skyldigheter enligt de berörda avtalen.

Artikel 20

Tidsram för beslut av DSB

Såvida inte annat överenskommits mellan parterna i tvisten, skall tidsperioden från den dag då DSB upprättar panelen till den dag då DSB tar upp rapporten från panelen eller överprövningsorganet för antagande som regel inte överstiga nio månader i de fall då panelrapporten inte överklagats, eller 12 månader i de fall då rapporten överklagas. Om antingen panelen eller överprövningsorganet vidtagit åtgärder enligt artikel 12.9 artikel 17.5 för att förlänga tiden för utfärdande av rapporten, skall denna ytterligare tid läggas till ovan nämnda tidsperioder.

Artikel 21

Övervakning av genomförandet av rekommendationer och utslag

1. Ett skyndsamt uppfyllande av rekommendationer eller utslag från DSB är väsentligt för att åstadkomma en effektiv tvistlösning till gagn för alla medlemmar.

2. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt åtgärder som varit föremål för tvistlösning i ärenden som berör en u-landsmedlems intressen.

3. Den berörda medlemmen skall vid ett möte med DSB, som hålls inom 30 dagar [1] efter det att panelens eller överprövningsorganets rapport antagits, informera DSB om sina avsikter vad gäller genomförandet av

[1] Om möte med DSB inte är schemalagt under denna tid, skall ett möte med DSB hållas för detta ändamål.

[2] Den "berörda medlemmen" är den part i tvisten till vilken panelens eller prövningsorganets rekommendationer riktas.

[3] Beträffande rekommendationer i fall som inte innebär överträdelse av GATT 1994 eller andra berörda avtal hänvisas till artikel 26.

DSB:s rekommendationer eller utslag. Om det är ogörligt att omgående efterkomma rekommendationerna och utslagen, skall den berörda medlemmen ges rimlig tid att för att kunna göra detta. Rimlig tid skall vara

(a) den tid som medlemmen i fråga föreslår, under förutsättning att denna tidsperiod godkänns av DSB eller, om sådant godkännande inte ges,

(b) en tidsperiod som ömsesidigt överenskommes mellan parterna i tvisten inom 45 dagar från dagen för antagandet av rekommendationerna och utslagen, eller, i avsaknad av sådan överenskommelse,

(c) en tidsperiod fastställd genom bindande skiljedom inom 90 dagar från dagen för antagande av rekommendationerna och utslagen [1]. Vid sådan skiljedom bör skiljedomaren [2] ha som riktlinje att en rimlig tid för att genomföra rekommendationer från panelen eller överprövningsorganet inte bör överstiga 15 månader från dagen för antagandet av panelens eller överprövningsorganets rapport. Denna tidsgräns kan dock vara kortare eller längre, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

4. Utom i de fall då panelen eller överprövningsorganet i enlighet med artikel 12.9 eller artikel 17.5 utsträcker tiden för utfärdande av sin rapport, skall tiden från dagen då panelen upprättats av DSB till dagen för fastställande av en rimlig tidsgräns inte överstiga 15 månader, såvida inte parterna i tvisten kommer överens om annat. I de fall då antingen panelen eller överprövningsorganet vidtagit åtgärder för att utsträcka tiden för utfärdandet av sin rapport skall den ytterligare tid som åtgått läggas till 15-månadersperioden, dock att den sammanlagda tiden inte skall överstiga 18 månader, såvida parterna i tvisten inte är överens om att det föreligger exceptionella omständigheter.

5. I de fall då det råder oenighet huruvida åtgärder som vidtagits för att efterkomma rekommendationer eller utslag verkligen har vidtagits eller står i överensstämmelse med ett berört avtal, skall en sådan tvist avgöras i enlighet med dessa tvistlösningsförfaranden och så långt möjligt med anlitande av den ursprungliga panelen. Panelen skall avge sin rapport inom 90 dagar från den dag då ärendet hänskjutits till panelen. Om panelen bedömer att den inte kan avge sin rapport inom denna tidsram, skall den skriftligen informera DSB om skälen till förseningen och därvid göra en uppskattning inom vilken tid man kommer att framlägga sin rapport.

6. DSB skall övervaka genomförandet av antagna rekommendationer eller utslag. Medlem kan ta upp frågor angående genomförandet av rekommendationerna eller utslagen när som helst efter det att de antagits. Såvida inte DSB beslutar om annat, skall frågan om genomförandet av rekommendationer och utslag tas upp på dagordningen vid det möte med DSB som äger rum efter sex månader från den dag då en rimlig tidsperiod enligt punkt 3 fastställts och skall kvarstå på DSB:s dagsordning till dess frågan lösts. Senast 10 dagar före varje sådant möte med DSB, skall den berörda medlemmen förse DSB med en skriftlig lägesrapport angående genomförandet av rekommendationerna eller utslagen.

7. Om ärendet i fråga har tagits upp av en u-landsmedlem, skall DSB överväga vilka ytterligare åtgärder som skulle kunna vara lämpliga att vidta under omständigheterna.

8. Om ärendet i fråga tagits upp av en u-landsmedlem, skall DSB i sina överväganden om lämpliga åtgärder ta hänsyn inte enbart till den handel som berörs av de påtalade åtgärderna utan också till åtgärdernas inverkan på berörda u-landsmedlemmars ekonomier.

Artikel 22

Kompensation och upphävande av medgivanden

1. Kompensation och upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter är tillfälliga åtgärder som kan tillgripas i händelse av att rekommendationer och utslag inte genomförs inom rimlig tid. Varken kompensation eller upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter är emellertid att föredra framför ett fullständigt genomförande av en rekommendation om att göra en åtgärd förenlig med de berörda avtalen. Kompensation är frivillig och skall, om sådan lämnas, vara förenlig med de berörda avtalen.

2. Om den berörda medlemmen underlåter att göra den åtgärd som befunnits oförenlig med ett berört avtal förenlig med detta eller på annat sätt brister i att efterkomma rekommendationerna och utslagen inom sådan rimlig tid som fastställs med stöd av artikel 21.3, skall medlemmen, om så begärs, senast före utgången av den rimliga tidsperioden inleda förhandlingar med den part som åberopat förfarandena för tvistlösning i syfte att komma fram till en ömsesidigt godtagbar kompensation. Om tillfredsställande kompensation inte överenskommits inom 20 dagar efter den dag då den rimliga tidsperioden löpt ut, kan den part som åberopat förfarandena för tvistlösning begära bemyndigande från

[1] Om parterna inte kan komma överens om en skiljedomare inom tio dagar efter det att frågan hänskjutits till skiljedom, skall skiljedomaren utses av generaldirektören inom tio dagar, efter samråd med parterna.

[2] Med uttrycket "skiljedomare" kan förstås antingen en enskild person eller en grupp av personer.

DSB att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt de berörda avtalen gentemot den berörda medlemmen.

3. Den klagande parten skall, när den överväger vilka medgivanden eller andra skyldigheter som skall upphävas, tillämpa följande principer och förfaranden:

(a) den allmänna principen är att den klagande parten i första hand bör söka upphäva medgivanden eller andra skyldigheter inom samma område(n) som det (de) där panelen eller överprövningsorganet funnit det föreligga överträdelse av skyldigheter eller upphävande eller minskning av förmåner,

(b) om parten i fråga inte anser det praktiskt eller ändamålsenligt att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter inom samma område(n) kan den upphäva medgivanden eller skyldigheter inom andra områden i samma avtal,

(c) om parten i fråga inte anser det praktiskt eller ändamålsenligt att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter inom andra områden i samma avtal, och omständigheterna är tillräckligt allvarliga, kan den upphäva medgivanden eller skyldigheter inom ramen för ett annat berört avtal,

(d) vid tillämpningen av ovan nämnda principer skall parten i fråga ta hänsyn till

(i) handeln inom det område eller enligt det avtal inom vilket panelen eller överprövningsorganet funnit det föreligga brott mot skyldigheter eller upphävande eller minskning av förmåner samt betydelsen av denna handel för parten i fråga,

(ii) de vidare ekonomiska faktorer som kan påverka minskningen eller upphävandet av förmåner och de vidare ekonomiska konsekvenserna av ett upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter,

(e) om parten i fråga beslutat sig för att begära bemyndigande att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt (b) eller (c) ovan, skall den ange skälen härför i sin begäran. Samtidigt som begäran inges till DSB skall den också inges till berörda råd och även, i det fall det gäller en begäran enligt (b), till berörda sektorsansvariga organ,

(f) i denna punkt avses med "område"

(i) i fråga om varor, samtliga varor,

(ii) i fråga om tjänster, ett huvudområde angivet i aktuell "Services Sectoral Classification List", vilken definierar sådana områden, [1],

(iii) i fråga om handelsrelaterade immateriella rättigheter, varje kategori av immateriella rättigheter som innefattas i avsnitt 1–7 i del II eller de skyldigheter som följer av del III, eller del IV I TRIPS-avtalet,

(g) i denna punkt avses med "avtal"

(i) i fråga om varor, de avtal som anges i bilaga 1A till WTO-avtalet, liksom de plurilaterala handelsavtalen i den utsträckning som de berörda parterna i tvisten är parter i dessa avtal,

(ii) i fråga om tjänster, GATS,

(iii) i fråga om immaterialrätter, TRIPS-avtalet.

4. Omfattningen av upphävandet av de av DSB bemyndigade medgivandena eller andra skyldigheterna skall motsvara omfattningen av upphävda eller minskade förmåner.

5. DSB skall inte ge bemyndigande att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter om ett berört avtal förbjuder ett sådant upphävande.

6. Om den situation som beskrivs i punkt 2 inträffar, skall DSB på begäran ge bemyndigande om att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter inom 30 dagar från utgången av en rimlig tidsperiod, såvida inte DSB enhälligt beslutar att avslå begäran. Om emellertid den berörda parten motsätter sig omfattningen av det upphävande som föreslagits eller hävdar att principerna och förfarandena i punkt 3 inte följts i fall då en klagande part begärt bemyndigande om att få upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt punkt 3(b) eller (c), skall frågan hänskjutas till skiljedom. Sådan skiljedom skall genomföras av den ursprungliga panelen, om dess medlemmar är tillgängliga, eller av skiljedomare [2] som utnämns av generaldirektören, och vara

[1] Förteckningen i dokument MTN.GNS/W/120 anger elva områden.

[2] Med termen "skiljedomare" skall förstås antingen en enskild person eller en grupp.

slutförd inom 60 dagar från den dag den rimliga tidsperioden utlöpt. Medgivanden eller andra skyldigheter skall inte upphävas under skiljedomsförfarandet.

7. Skiljedomaren (1) skall, då han agerar enligt punkt 6, inte pröva vilket slag av medgivanden eller andra skyldigheter som skall upphävas utan skall avgöra om omfattningen av sådant upphävande motsvarar omfattningen av upphävandet eller minskningen av förmåner. Skiljedomaren kan också avgöra om det föreslagna upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter är tillåtet enligt det berörda avtalet. Om emellertid den fråga som hänskjutits till skiljedom inbegriper yrkande om att principerna och förfarandena i punkt 3 inte följts, skall skiljedomaren granska detta yrkande. För det fall att skiljedomaren finner att dessa principer och förfaranden inte följts, skall den klagande parten tillämpa dessa i enlighet med punkt 3. Parterna skall acceptera skiljedomarens beslut som slutgiltigt och parterna skall inte begära en andra skiljedom. DSB skall skyndsamt underrättas om skiljedomarens beslut och skall på begäran ge bemyndigande om att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter om denna begäran överensstämmer med skiljedomarens beslut, såvida inte DSB enhälligt beslutar att avslå begäran.

8. Upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter skall vara tillfälliga åtgärder och endast tillämpas intill dess att en åtgärd som befunnits vara oförenlig med ett berört avtal har avskaffats, eller till dess att den medlem som har att efterkomma rekommendationerna eller utslagen erbjuder en lösning på det problem som förorsakas av upphävande eller minskning av förmåner, eller till dess att en ömsesidigt tillfredsställande lösning har nåtts. DSB skall, i enlighet med artikel 21.6, löpande övervaka genomförandet av antagna rekommendationer eller utslag, inbegripet sådana fall där kompensation lämnats eller medgivanden eller andra skyldigheter upphävts men rekommendationer om att göra en åtgärd förenlig med de berörda avtalen inte genomförts.

9. Bestämmelserna om tvistlösning i de berörda avtalen kan åberopas i fråga om åtgärder som inverkar på efterlevnaden av dessa avtal och som vidtagits av regionala eller lokala regeringar eller myndigheter inom en medlems territorium. I fall då DSB funnit att en bestämmelse i ett berört avtal inte har efterlevts, skall den ansvariga medlemmen vidta sådana rimliga åtgärder som står till dess förfogande för att säkerställa att bestämmelsen efterlevs. Bestämmelserna om kompensation och upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter i de berörda avtalen och i denna överenskommelse är tillämpliga i fall där det inte varit möjligt att säkerställa att bestämmelserna efterlevs (2).

Artikel 23

Stärkande av det multilaterala systemet

1. När medlemmar söker gottgörelse för överträdelse av skyldigheter eller i anledning av upphävande eller minskning av förmåner enligt de berörda avtalen eller för åtgärd som hindrar uppnåendet av något av de berörda avtalens syften, skall de utnyttja sig av och följa reglerna och förfarandena i denna överenskommelse.

2. I sådana fall skall medlemmarna

(a) inte avgöra huruvida överträdelse föreligger, förmåner upphävts eller minskats eller huruvida uppnåendet av något av syftena i de berörda avtalen hindrats, annat än genom tvistlösning enligt reglerna och förfarandena i denna överenskommelse. Sådana avgöranden skall fattas i överensstämmelse med slutsatserna i rapporten från panelen eller överprövningsorganet vilken antagits av DSB eller med skiljedom som meddelats enligt denna överenskommelse,

(b) följa förfarandena i artikel 21 för att fastställa rimlig tidsperiod för att den berörda medlemmen skall kunna genomföra rekommendationerna och utslagen, och

(c) följa förfarandena i artikel 22 för att fastställa omfattningen av upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter och för att erhålla bemyndigande av DSB i enlighet med dessa förfaranden innan medgivanden eller andra skyldigheter enligt de berörda avtalen upphävs som svar på att den berörda medlemmen inte genomfört rekommendationerna och utslagen inom denna rimliga tidsperiod.

Artikel 24

Särskilda förfaranden rörande de minst utvecklade medlemmarna

1. I alla skeden under avgörandet av orsakerna till en tvist och i tvistlösningsförfaranden som inbegriper ett minst utvecklat medlemsland skall särskild hänsyn tas

(1) Med termen "skiljedomare" skall förstås antingen en enskild person eller medlemmarna i den ursprungliga panelen då de tjänstgör i egenskap av skiljedomare.

(2) I de fall då bestämmelserna i något berört avtal rörande åtgärder som vidtas av regionala eller lokala regeringar eller myndigheter inom en medlems territorium avviker från bestämmelserna i denna punkt, skall bestämmelserna i de berörda avtalen äga företräde.

till de minst utvecklade medlemsländernas speciella situation. I detta sammanhang skall medlemmarna vara återhållsamma med att resa frågor som berör ett minst utvecklat medlemsland enligt dessa förfaranden. Om upphävande eller minskning av förmåner visat sig uppkomma genom åtgärd som vidtagits av ett minst utvecklat medlemsland, skall klagande parter visa tillbörlig återhållsamhet med att begära kompensation eller bemyndigande att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt dessa förfaranden.

2. I tvistlösningsärenden som inbegriper ett minst utvecklat medlemsland och där en tillfredsställande lösning inte uppnåtts genom samråd skall generaldirektören eller ordföranden i DSB, på begäran av det minst utvecklade medlemslandet, erbjuda sina *bona officia* eller medling eller skiljedom för att hjälpa parterna att lösa tvisten innan en panel begärs. Generaldirektören eller ordföranden i DSB kan, vid sådant bistånd, konsultera sådana källor som någon av dem finner lämpliga.

Artikel 25

Skiljedom

1. Snabb skiljedom inom WTO kan som en alternativ form av tvistlösning underlätta lösningen av vissa tvister där frågeställningarna klart definierats av båda parter.

2. Såvida inte annat föreskrivs i denna överenskommelse kan skiljedom anlitas under förutsättning att parterna är eniga härom och om de förfaranden som skall tillämpas. Alla medlemmar skall underrättas om överenskommelser om att anlita skiljedom, i tillräckligt god tid innan skiljedomsförfarandet inleds.

3. Andra medlemmar får bli part i ett skiljedomförfarande endast om de parter som kommit överens om skiljedomsförfarandet godtar detta. Parterna i skiljedomsförfarandet åtar sig att rätta sig efter skiljedomen. Skiljedomsutslag skall anmälas till DSB och till rådet eller kommittén i berört avtal, där medlemmarna kan ta upp frågor i anslutning därtill.

4. Artiklarna 21 och 22 i denna överenskommelse skall gälla i tillämpliga delar för skiljedomsutslag.

Artikel 26

1. Klagomål om icke-överträdelse av det slag som beskrivs i artikel XXIII.1(b) i GATT 1994

I fall där bestämmelserna i artikel XXIII.1(b) i GATT 1994 är tillämpliga på ett berört avtal, kan en panel eller överprövningsorganet endast avge utslag eller rekommendationer om en parti i tvisten anser att en förmån som direkt eller indirekt tillkommer parten enligt det relevanta berörda avtalet upphävs eller minskas eller om uppnåendet av något av avtalets syften hindras på grund av att en medlem tillämpar någon åtgärd, vare sig denna strider mot bestämmelserna i avtalet i fråga eller ej. Om och i den utsträckning som en sådan part anser och en panel eller överprövningsorganet fastställer att ett ärende avser en åtgärd som inte strider mot bestämmelserna i ett berört avtal på vilket bestämmelserna i artikel XXIII.1(b) i GATT 1994 är tillämpliga, skall förfarandena i denna överenskommelse tillämpas, på följande villkor:

(a) den klagande parten skall framlägga en detaljerad motivering som stöd för klagomål rörande en åtgärd som inte strider mot det relevanta berörda avtalet,

(b) det skall inte föreligga skyldighet att dra tillbaka en åtgärd som befunnits upphäva eller minska förmåner enligt det relevanta berörda avtalet, eller hindra uppnåendet av dess syften utan att strida mot avtalet. I sådana fall skall dock panelen eller överprövningsorganet rekommendera den berörda medlemmen att göra en ömsesidigt godtagbar jämkning av åtgärden,

(c) trots bestämmelserna i artikel 21 kan skiljedom enligt artikel 21.3, om endera parten begär det, inbegripa ställningstagande i fråga om omfattningen av förmåner som upphävts eller minskats, samt innehålla förslag om hur en ömsesidigt godtagbar jämkning av åtgärden kan åstadkommas och dessa förslag skall inte vara bindande för parterna i tvisten,

(d) trots bestämmelserna i artikel 22.1 kan kompensation utgöra ett led i en ömsesidigt tillfredsställande jämkning som slutlig uppgörelse i tvisten.

2. Klagomål av det slag som beskrivs i artikel XXIII.1(c) i GATT 1994

När bestämmelserna i artikel XXIII.1(c) i GATT 1994 är tillämpliga på ett berört avtal, får en panel enbart avge utslag eller rekommendationer om en part anser att förmån som direkt eller indirekt tillkommer parten enligt det relevanta berörda avtalet upphävs eller minskas eller att uppnåendet av något av avtalets syften förhindras genom förekomsten av någon situation, annan än sådana på vilka bestämmelserna i artikel

XXIII.1(a) och XXIII.1 (b) i GATT 1994 är tillämpliga. Om och i den utsträckning som en sådan part anser och en panel beslutar att frågan omfattas av denna punkt, skall förfarandena i denna överenskommelse endast tillämpas fram till och med den tidpunkt i förfarandet när panelrapporten har delgivits medlemmarna. Reglerna och förfarandena för tvistlösning i beslutet av den 12 april 1989 (BISD 36S/61–67) skall tillämpas vid överväganden om att anta rekommendationer och utslag samt i fråga om övervakningen och genomförandet av dessa. Följande skall också gälla:

(a) den klagande parten skall framlägga en detaljerad motivering som stöd för de argument som framförs med avseende på frågor som omfattas av denna punkt,

(b) om en panel, i ärenden som inbegriper frågor som omfattas av denna punkt, finner att även andra tvistlösningsfrågor berörs än sådana som omfattas av denna punkt, skall panelen avge en rapport till DSB i vilken man tar upp sådana andra frågor och en särskild rapport om frågor som faller under denna punkt.

Artikel 27

Sekretariatets skyldigheter

1. Sekretariatet skall ha skyldighet att bistå paneler, särskilt i fråga om rättsliga, historiska och formella aspekter på de frågor som behandlas samt att ge sekretararhjälp och teknisk assistans.

2. Samtidigt som sekretariatet på begäran bistår medlemmar med att lösa tvister, kan det också uppstå behov av kompletterande juridisk rådgivning och bistånd beträffande tvistlösning till u-landsmedlemmar. Sekretariatet skall för detta ändamål ställa en kvalificerad juridisk expert från WTO:s tekniska rådgivningsinstans till förfogande för u-landsmedlemmar som så begär. Denna expert skall bistå u-landsmedlemmen på ett sätt som inte rubbar sekretariatets fortsatta opartiskhet.

3. Sekretariatet skall ge särskilda utbildningskurser för intresserade medlemmar angående förfaranden och tillämpning i fråga om tvistlösning i detta avtal i syfte att öka medlemmarnas egna experters kunskaper på detta område.

TILLÄGG 1

AVTAL SOM OMFATTAS AV ÖVERENSKOMMELSEN

(A) Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen

(B) Multilaterala handelsavtal

Bilaga 1A: Multilaterala avtal rörande varuhandel

Bilaga 1B: Allmänna tjänstehandelsavtalet

Bilaga 1C: Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter

Bilaga 2: Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning

(C) Plurilaterala handelsavtal

Bilaga 4: Avtalet om handeln med civila flygplan
Avtalet om offentlig upphandling
Internationella mejerivaruavtalet
Internationella Nötköttsavtalet

Tillämpligheten av denna överenskommelse på de plurilaterala avtalen skall i varje enskilt fall bli föremål för beslut av parterna i respektive avtal, vilka fastställer villkoren för tillämpningen av överenskommelsen på det enskilda avtalet, inklusive de eventuella särskilda eller kompletterande regler eller förfaranden som skall tas in i tillägg 2, enligt anmälan till DSB.

TILLÄGG 2

SÄRSKILDA ELLER KOMPLETTERANDE REGLER OCH FÖRFARANDEN I DE BERÖRDA AVTALEN

Avtalet	Regler och förfaranden
Avtalet om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder	11.2
Avtalet om textil och konfektion	2.14, 2.21, 4.4, 5.2, 5.4, 5.6, 6.9, 6.10, 6.11, 8.1–12
Avtalet om tekniska handelshinder	14.2–14.4, bilaga 2
Avtalet om tillämpning av artikel VI i GATT 1994	17.4–17.7
Avtalet om tillämpning av artikel VII i GATT 1994	19.3–19.5, bilaga II.2(f), 3, 9, 21
Avtalet om subventioner och utjämningstullar	4.2–4.12, 6.6, 7.2–7.10, 8.5, fotnot 35, 24.4, 27.7, bilaga V
Allmänna tjänstehandelsavtalet	XXII:3, XXIII:3
Bilagan om finansiella tjänster	4
Bilagan om luftransporttjänster	4
Beslutet om vissa förfaranden för tvistlösning inom GATS	1–5

Förteckningen över regler och förfaranden i detta tillägg innefattar bestämmelser som i vissa fall endast delvis är relevanta i detta sammanhang.

Särskilda eller kompletterande regler och förfaranden i den plurilaterala handelsavtalen i enlighet med vad som fastställts av behöriga organ i respektive avtal och som anmälts till DSB.

TILLÄGG 3

ARBETSORDNING

1. Panelen skall i sina förhandlingar följa relevanta bestämmelser i denna överenskommelse. Därutöver skall följande arbetsordning gälla.

2. Panelmöten skall äga rum inom stängda dörrar. Parterna i tvisten och berörda parter skall endast närvara vid de möten som panelen har inbjudit dem att delta i.

3. Panelens överläggningar och de dokument som ingetts till panelen skall vara konfidentiella. Inget i denna överenskommelse hindrar en part i en tvist att offentliggöra uppgifter om sina egna positioner. Medlemmarna skall behandla information konfidentiellt som en annan medlem tillställt panelen med begäran om konfidentialitet. Om en part i tvisten framlägger en konfidentiell version av sina skriftliga inlagor till panelen, skall parten på begäran av en medlem också lämna en icke-konfidentiell sammanfattning av sådana uppgifter i inlagorna, som kan offentliggöras.

4. Före panelens första möte i sakfrågan med parterna i tvisten skall dessa inlämna skriftliga inlagor till panelen i vilka fakta i målet och parternas argument framläggs.

5. Vid det första mötet med parterna i sakfrågan skall panelen ge den part som tagit upp klagomålet tillfälle att först framlägga sin sak. Vid samma möte skall den svarande parten därefter ges tillfälle att framlägga sina synpunkter.

6. Tredje parter som anmält till DSB att de berörs av tvisten skall skriftligen inbjudas att framlägga sina synpunkter vid ett sammanträde som särskilt avsatts för detta ändamål under det första mötet med panelen i sakfrågan. Alla sådana tredje parter får närvara under hela detta sammanträde.

7. Formella genmälen skall göras vid panelens andra möte i sakfrågan. Den svarande parten skall ha rätt att få ordet först och därefter den klagande parten. Parterna skall före detta möte framlägga skriftliga genmälen till panelen.

8. Panelen kan när som helst ställa frågor till parterna och be dem om förklaringar, antingen under ett möte med parterna eller skriftligen.

9. Parterna i tvisten och tredje part som inbjudits att framlägga sina synpunkter enligt artikel 10 skall förse panelen med en skriftlig version av sina muntliga anföranden.

10. I syfte att åstadkomma full öppenhet skall de presentationer, genmälen och förklaringar som omnämns i punkterna 5-9 göras i närvaro av parterna. Därutöver skall varje parts skriftliga inlagor, inbegripet kommentarer till den deskriptiva delen av rapporten och svar på frågor som ställts av panelen, göras tillgängliga för den andra parten eller de andra parterna.

11. Eventuella andra kompletterande förfaranden som är specifika för panelen.

12. Föreslagen tidtabell för panelarbetet:

(a)	Erhållande av parternas första skriftliga inlagor:	
	(1) klagande part:	3–6 veckor
	(2) svarande part:	2–3 veckor
(b)	Datum, tid och plats för det första mötet i sakfrågan med parterna; sammanträde med tredje parter:	1–2 veckor
(c)	Erhållande av parternas skriftliga genmälen:	2–3 veckor
(d)	Datum, tid och plats för det andra mötet i sakfrågan med parterna:	1–2 veckor
(e)	Presentation av den deskriptiva delen av rapporten till parterna:	2–4 veckor
(f)	Erhållande av kommentarer från parterna till den deskriptiva delen av rapporten:	2 veckor
(g)	Presentation av den preliminära rapporten inklusive slutsatser och ställningstaganden, till parterna:	2–4 veckor
(h)	Slutdatum för part att begära översyn av del(ar) av rapporten:	1 vecka
(i)	Tidsram för panelens översyn, inklusive eventuella ytterligare möten med parterna:	2 veckor
(j)	Presentation av slutrapport till parterna i tvisten:	2 veckor
(k)	Delgivning av slutrapporten till medlemmarna:	3 veckor

Ovanstående tidsschema kan ändras till följd av oförutsedda omständigheter. Ytterligare möten med parterna skall ordnas vid behov.

TILLÄGG 4

EXPERTGRUPPER

Följande regler och förfaranden skall gälla för expertgrupper som upprättas enligt bestämmelserna i artikel 13.2.

1. Expertgrupper är underställda panelens bestämmanderätt: Deras mandat och arbetsordning skall fastställas av panelen, och de skall rapportera till panelen.

2. Deltagande i expertgrupper skall vara reserverat för personer med professionell kompetens och erfarenhet av sakområdet i fråga.

3. Medborgare i land som är part i tvisten skall inte tjänstgöra i en expertpanel utan samtycke av parterna i tvisten, utom under exceptionella omständigheter då panelen bedömer att behovet av specialiserad vetenskaplig expertis inte kan tillgodoses på annat sätt. Statstjänstemän från part i målet skall inte tjänstgöra i expertgrupper. Medlemmar i expertgrupper skall tjänstgöra i sin personliga kapacitet och inte som representanter för regeringar, inte heller för någon organisation. Regeringar eller organisationer skall därför inte ge instruktioner till experterna i frågor som underställts expertgruppen.

4. Expertgrupper kan samråda med och hemställa om information och teknisk rådgivning från sådana källor de finner lämpliga. Innan en expertgrupp begär sådan information eller rådgivning från en källa inom en medlems jurisdiktion skall den informera medlemmens regering härom. Medlemmen skall skyndsamt och fullständigt besvara framställningar om information som expertgruppen bedömer nödvändig och lämplig.

5. Parterna i en tvist skall ha tillgång till all relevant information som tillställs en expertgrupp, såvida den inte är av konfidentiell art. Konfidentiell information som tillställs expertgruppen får inte offentliggöras utan formellt tillstånd av den regering, organisation eller person som lämnat informationen. När sådan information begärs hos expertgruppen men offentliggörande inte medges av expertgruppen, skall en icke-konfidentiell sammanfattning av informationen lämnas av den regering, organisation eller person som tillhandahållit informationen.

6. Expertgruppen skall ge parterna i tvisten ett utkast till rapport för inhämtande av deras synpunkter och skall, där så är lämpligt, beakta sådana synpunkter i den slutliga rapporten, vilken också skall delges parterna i tvisten när den överlämnas till panelen. Expertgruppens slutrapport skall endast vara rådgivande.

BILAGA 3

HANDELSPOLITISK GRANSKNING

MEDLEMMARNA, KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

A. Mål

(i) Syftet med den handelspolitiska granskningen ("TPRM") är att medverka till att alla medlemmar bättre efterlever de regler och åtaganden som gjorts i den multilaterala handelsavtalen och, där så är tillämpligt, i de plurilaterala handelsavtalen, och därigenom bidra till ett smidigare fungerande multilateralt handelssystem genom att uppnå större insyn i och kunskap om medlemmarnas handelspolitik. Således gör granskningarna det möjligt att regelbundet få en samlad uppfattning om och utvärdera hela omfattningen av enskilda länders handelspolitik och handelspolitiska åtgärder samt dess inverkan på det multilaterala handelssystemets funktion. Det är dock inte avsikten att granskningarna skall utnyttjas för att tvinga fram efterlevnad av specifika förpliktelser enligt avtalen, eller för tvistlösningsförfaranden eller för att påtvinga medlemmarna nya åtaganden.

(ii) Den utvärdering som sker vid granskningarna skall, i erforderlig utsträckning, göras mot bakgrund av den berörda medlemmens vidare ekonomiska behov, utvecklingsbehov, politik och målsättning, liksom dess yttre omständigheter. Granskningarnas syfte är emellertid att undersöka vilken inverkan medlemmens handelspolitik och handelspolitiska åtgärder har på det multilaterala handelssystemet.

B. Inhemsk öppenhet

Medlemmarna erkänner det inneboende värdet av inhemsk öppenhet i fråga om regeringarnas beslutsfattande i handelspolitiska frågor både för medlemmarnas ekonomier och det multilaterala handelssystemet och överenskommer att uppmuntra och befrämja ökad öppenhet inom sina egna system, samtidigt som den erkänner att genomförandet av inhemsk öppenhet måste ske på frivillig basis och beakta varje medlems rättsliga och politiska system.

C. Granskningsförfaranden

(i) Ett handelspolitiskt granskningsorgan (i detta avtal benämnt "TPRB") upprättas härmed för att utföra handelspolitiska granskningar.

(ii) Alla medlemmars handelspolitik och handelspolitiska åtgärder skall granskas regelbundet. Enskilda medlemmars inflytande på det multilaterala handelssystemets funktion, uttryckt som deras andel av världshandeln under en näraliggande representativ period, skall vara den avgörande faktorn när man fastställer hur ofta granskningarna skall ske. De fyra största handelsnationerna enligt denna definition (EG räknat som en) skall granskas vartannat år. De nästföljande sexton skall granskas vart fjärde år. Övriga medlemmar skall granskas vart sjätte år, dock med det förbehållet att längre tidsintervaller kan fastställas för de minst utvecklade länderna. Granskningen av enheter som har en gemensam utrikeshandelspolitik som omfattar mer än en medlem, skall naturligvis täcka alla policyaspekter som påverkar handeln, inbegripet de enskilda ländernas relevanta politik och dess tillämpning. Undantagsvis, i de fall där förändringar i ett lands handelspolitik eller handelspolitiska åtgärder kan få betydande inverkan på dess handelspartners, kan TPRB efter samråd, anmoda medlemmen ifråga att tidigarelägga sin nästa granskning.

(iii) Överläggningarna vid TPRB-möten skall styras av målsättningarna i punkt A. Målinriktningen vid dessa diskussioner skall vara medlemmens handelspolitik och handelspolitiska åtgärder, vilka är föremål för bedömning vid granskningen.

(iv) TPRB skall fastställa en grundläggand: plan för hur granskningen skall genomföras. TPRB kan även diskutera och notera aktualiserade rapporter från medlemmarna. TPRB skall varje år, i samråd med de direkt berörda länderna, fastlägga ett program för granskningarna. Ordföranden kan, efter samråd med den medlem eller de medlemmar som skall granskas, välja diskussionsledare som skall inleda diskussionerna i TPRB i personlig kapacitet.

(v) TPRB skall grunda sitt arbete på följande dokumentation:

(a) en fullständig rapport (se punkt D) tillhandahållen av den medlem eller de medlemmar som skall granskas,

(b) en rapport sammanställd av sekretariatet på dess eget ansvar och baserad på tillgänglig information och på den information som medlemmen eller medlemmarna i fråga tillhandahållit. Sekretariatet skall begära klarlägganden från medlemmen eller medlem-

marna i fråga om deras handelspolitik och handelspolitiska åtgärder.

(vi) Rapporten från det granskade landet samt sekretariatsrapporten skall, tillsammans med protokollet från respektive TPRB-möte, omgående offentliggöras efter granskningen.

(vii) Dessa dokument skall vidarebefordras till Ministerkonferensen, som kommer att notera dem.

D. Rapportering

I syfte att uppnå största möjliga öppenhet, skall varje medlem regelbundet rapportera till TPRB. Fullständiga rapporter skall redogöra för handelspolitiken och de handelspolitiska åtgärder som tillämpas av medlemmen eller medlemmarna ifråga, på grundval av ett överenskommet format som fastställts av TPRB. Detta format skall inledningsvis grundas på mallen för landrapporter fastställt genom beslut den 19 juli 1989 (BISD 36S/406-409), ändrat i förekommande fall för att utsträcka omfattningen av rapporterna till alla aspekter av handelspolitiken som omfattas av de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 samt, där så är tillämpligt, de plurilaterala handelsavtalen. Detta format kan revideras av TPRB mot bakgrund av vunnen erfarenhet. Mellan granskningarna, skall medlemmarna tillhandahålla kortfattade rapporter i fall någon viktig förändring av dess handelspolitik ägt rum. En årlig uppdatering av statistisk information enligt mallen skall tillhandahållas. Särskild hänsyn skall tas till de svårigheter som de minst utvecklade medlemsländerna kan ha att sammanställa sina rapporter. Sekretariatet skall på begäran lämna teknisk hjälp åt u-landsmedlemmar och särskilt till de minst utvecklade medlemsländerna. Den information som upptas i rapporterna skall i möjligaste mån samordnas med de anmälningar som görs i enlighet med bestämmelserna i de multilaterala handelsavtalen, och där så är tillämpligt, de plurilaterala handelsavtalen.

E. Förhållandet till betalningsbalansbestämmelserna i GATT 1994 och till GATS

Medlemmarna erkänner nödvändigheten av att minimera arbetsbördan för de regeringar som också är föremål för fullständiga konsultationsförfaranden enligt betalningsbalansbestämmelserna i GATT 1994 eller GATS. För detta ändamål skall ordföranden i TPRB, efter samråd med den berörda medlemmen eller de berörda medlemmarna samt med ordföranden i betalningsbalanskommittén, vidta administrativa åtgärder som samordnar den normala intervallen i de handelspolitiska granskningarna med tidtabellen för betalningsbalanskonsultationerna, men utan att uppskjuta den handelspolitiska granskningen i mer än 12 månader.

F. Utvärdering av granskningarna

Senast fem år efter det att WTO-avtalet trätt i kraft, skall TPRB göra en utvärdering av granskningarna. Resultatet av utvärderingen skall föreläggas Ministerkonferensen. TPRB kan därefter genomföra utvärderingar av TPRM vid tidpunkter som man själv bestämmer eller enligt begäran av Ministerkonferensen.

G. Översyn av världshandelns utvecklingstendenser

TPRB skall också genomföra en årlig översyn av världshandelns utvecklingstendenser som påverkar det multilaterala handelssystemet. Översynen skall ske med hjälp av en årlig rapport från generaldirektören som beskriver WTO:s viktigaste aktiviteter och belyser viktiga policyfrågor som påverkar handelssystemet.

SLUTAKTEN

Innefattande resultaten av de Multilaterala Handelsförhandlingarna i Uruguayrundan

Marrakech, 15 april 1994

1. Representanter för regeringarna och för de Europeiska gemenskaperna vilka är medlemmar i förhandlingskommittén (TNC), som träffats för att avsluta de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan, kommer överens om att Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (i denna Slutakt benämnt "WTO-avtalet"), Ministerdeklarationerna och Ministerbesluten samt Överenskommelsen om åtaganden beträffande finanstjänster, som fogats härtill, innefattar resultaten av deras förhandlingar och utgör en integrerad del av denna Slutakt.

2. Genom att underteckna denna Slutakt åtar sig representanterna

   (a) att framlägga WTO-avtalet för ställningstagande och godkännande av sina behöriga organ i enlighet med respektive nationella procedurer, och

   (b) att anta Ministerdeklarationerna och Ministerbesluten.

3. Representanterna är överens om det önskvärda i att WTO-avtalet godkänns av alla deltagare i de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan med sikte på att Avtalet skall kunna träda i kraft den 1 januari 1995, eller så snart som möjligt därefter. Ministrarna skall senast i slutet av år 1994, träffas för att, i enlighet med den sista punkten i Punta del Este-deklarationen, besluta om det internationella genomförandet av resultaten, inbegripet tidpunkten för deras ikraftträdande.

4. Representanterna är överens om att WTO-avtalet skall vara öppet för godkännande i sin helhet, genom undertecknande eller på annat sätt, av alla deltagare i enlighet med artikel XIV i Avtalet. Godkännande och ikraftträdande av ett plurilateralt avtal i bilaga 4 till WTO-avtalet skall regleras av bestämmelserna i det berörda plurilaterala handelsavtalet.

5. Deltagare som inte är avtalsslutande parter i Allmänna tull- och handelsavtalet måste, innan de godkänner WTO-avtalet, ha avslutat sina förhandlingar om anslutning till GATT och blivit avtalsslutande parter i detta avtal. För de deltagare som inte är avtalsslutande parter i GATT vid dagen för i kraftträdandet av Slutakten är respektive bindningslistor ej slutgiltiga och skall därför slutförhandlas innan anslutning till GATT och godkännande av WTO-avtalet kan ske.

6. Slutakten och de avtalstexter som fogats därtill skall deponeras hos generaldirektören för de AVTALSSLUTANDE PARTERNA i Allmänna tull- och handelsavtalet, vilken skyndsamt skall tillhandahålla varje deltagare ett exemplar därav.

Som överenskoms i Marrakech den 15 april nittonhundranittiofyra, i ett exemplar på engelska, franska och spanska språken, som alla har samma giltighet.

(Lista med namnteckningar som skall ingå i fördragskopian ar slutakten för undertecknande)

BESLUT OM ÅTGÄRDER TILL FÖRMÅN FÖR DE MINST UTVECKLADE LÄNDERNA

MINISTRARNA,

Som erkänner de minst utvecklade ländernas svåra situation och behovet att säkerställa deras faktiska deltagande i världshandeln och av att vidta ytterligare åtgärder för att förbättra deras handelsmöjligheter,

Som erkänner de minst utvecklade ländernas särskilda behov i fråga om marknadstillträde, och att fortsatt förmånligt tillträde ännu är ett väsentligt medel för att förbättra deras handelsmöjligheter,

Som bekräftar sitt åtagande att till fullo genomföra de bestämmelser som avser de minst utvecklade länderna i punkterna 2(d), 6 och 8 i beslutet den 28 november 1979 om differentierad och mer förmånlig behandling, reciprocitet och mer fullständig medverkan av utvecklingsländer,

Som beaktar det åtagande som gjorts av deltagarna i avsnitt B (vii) i del 1 av ministerdeklarationen från Punta del Este,

1. BESLUTAR ATT de minst utvecklade länderna, om hänsyn till detta inte redan har tagits i de avtal som har förhandlats fram i Uruguayrundan, oavsett om de godkänt dessa avtal eller inte, och så länge de förblir i denna kategori, i sin efterlevnad av de allmänna regler som inryms i nyssnämnda avtal, endast behöver uppfylla gjorda åtaganden och medgivanden i den utsträckning som är förenlig med deras egen utveckling, finansiella behov och handelsbehov, eller deras administrativa och institutionella kapacitet. De minst utvecklade länderna skall få ytterligare ett år på sig räknat från den 15 april 1994, att lämna sina listor enligt artikel XI i Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen.

2. KOMMER ÖVERENS OM ATT:

   (i) Ett snabbt genomförande av alla särskilda och differentierade åtgärder till förmån för de minst utvecklade länderna inom ramen för Uruguayrundan skall säkerställas genom, bland annat regelbunden översyn.

   (ii) Så långt som möjligt skall tull- och icke-tariffära medgivanden på mest-gynnad-nationsbasis, som överenskommits i Uruguayrundan för varor som är av exportintresse för de minst utvecklade länderna, genomföras autonomt, i förväg och inte stegvis. Det skall tas under övervägande att ytterligare förbättra det allmänna tullpreferenssystemet för u-landsprodukter och andra system för produkter av särskilt exportintresse för de minst utvecklade länderna.

   (iii) Bestämmelserna i de olika avtal och instrument och de övergångsbestämmelser som ingår i Uruguayrundan skall tillämpas flexibelt och på ett sätt som stöder de minst utvecklade länderna. I detta syfte skall särskilda och underbyggda problem som tas upp av de minst utvecklade länderna välvilligt beaktas i lämpliga råd och kommittéer.

   (iv) Vid tillämpning av åtgärder till skydd mot import och andra åtgärder som avses i artikel XXXVII.3(c) i GATT 1947 och motsvarande bestämmelse i GATT 1994, skall särskild hänsyn tas till de minst utvecklade ländernas exportintressen.

   (v) De minst utvecklade länderna skall ges avsevärt ökat tekniskt bistånd för utveckling, förstärkning och diversifiering av sin produktion och export inklusive tjänster samt för handelsfrämjande, i syfte att de skall kunna maximera fördelarna av ett ökat marknadstillträde.

3. KOMMER ÖVERENS om att kontinuerligt se över de minst utvecklade ländernas särskilda behov och att fortsätta att verka för positiva åtgärder som underlättar en ökning av handelsmöjligheterna för dessa länder.

DEKLARATION OM WTO:S INSATSER FÖR ATT UPPNÅ STÖRRE SAMSTÄMMIGHET I UPPLÄGGNINGEN AV EN GLOBAL EKONOMISK POLITIK

1. Ministrarna erkänner att globaliseringen av världsekonomin har lett till ett ständigt växande samspel mellan de enskilda ländernas ekonomiska politik, däribland samspel mellan de strukturella, makroekonomiska, handelspolitiska, finansiella och utvecklingsrelaterade aspekterna av den ekonomiska politiken. Uppgiften att uppnå harmoni mellan dessa delar av politiken faller i första hand på de nationella regeringarna, men internationell inbördes överensstämmelse är viktigt och värdefullt för att öka effektiviteten av dessa politiska åtgärder på det nationella planet. De avtal som träffats i Uruguayrundan visar att alla deltagande regeringar erkänner det bidrag som en liberal handelspolitik kan lämna till en sund tillväxt och utveckling i deras egna ekonomier och i världsekonomin i sin helhet.

2. Framgångsrikt samarbete inom varje enskilt område av den ekonomiska politiken bidrar till framsteg inom andra områden. Större växelkursstabilitet, grundad på stabila underliggande ekonomiska och finansiella förhållanden bör bidra till en ökning av handeln, hållbar tillväxt och utveckling och korrigering av externa obalanser. Det föreligger även ett behov av tillräckligt och snart tillflöde av finansiella och reala investeringsresurser på biståndS- och icke-biståndsbasis till utvecklingsländerna och av fortsatta ansträngningar att komma tillrätta med skuldproblemen, för att bidra till att trygga en ekonomisk tillväxt och utveckling. Handelsliberaliseringen utgör ett allt mer betydelsefullt inslag för att de anpassningsprogram som många länder genomför och som ofta innebär avsevärda sociala påfrestningar under ett övergångsskede, skall bli framgångsrika. Ministrarna noterar i detta sammanhang den roll som Världsbanken och IMF spelar för att främja anpassning till följd av handelsliberalisering, inklusive stöd till utvecklingsländer med importöverskott av livsmedel, vilka på kort sikt drabbas av kostnadsökningar till följd av reformerna av handeln med jordbruksprodukter.

3. Det positiva utfallet av Uruguayrundan bidrar avsevärt till en mer samstämd och samverkande internationell ekonomisk politik. Resultaten av Uruguayrundan innebär ett förbättrat marknadstillträde till gagn för alla länder och utgör även ett förstärkt internationellt regelverk för handeln. Resultaten garanterar även större öppenhet i handelspolitiken och att den förs med större medvetande om den gynnsamma inverkan som ett öppet handelssystem har på den inhemska konkurrenssituationen. Det förstärkta multilaterala handelssystem som åstadkommits i Uruguayrundan har förutsättningar att bli ett effektivare forum för liberalisering, att bidra till en effektivare övervakning och till att säkerställa strikt efterlevnad av multilateralt överenskomma regler och bestämmelser. Dessa förbättringar innebär att handelspolitiken i framtiden kan spela en mer framträdande roll för att åstadkomma samstämmighet i den globala ekonomiska politiken.

4. Ministrarna erkänner emellertid att svårigheter som uppstår utanför handelns område inte kan rättas till endast genom handelspolitiska åtgärder. Detta understryker vikten av att ansträngningar görs för att förbättra andra delar av den globala ekonomiska politiken för att bidra till ett effektivt genomförande av de resultat som uppnåtts i Uruguayrundan.

5. Samspelet mellan olika delar av den ekonomiska politiken kräver att internationella institutioner med ansvar inom vart och ett av dessa områden bedriver en konsekvent och ömsesidigt stödjande politik. WTO skall därför fullfölja och utveckla samarbetet med de internationella organisationer som är ansvariga för monetära och finansiella frågor, med hänsynstagande till respektive mandat, sekretesshänsyn och nödvändig självständighet i beslutsfattandet inom varje institution och undvika att regeringar ställs inför motstridiga eller nya villkor. Ministrarna uppmanar vidare WTO att tillsammans med Internationella valutafondens och Världsbankens chefer göra en översyn av hur WTO:s befogenheter inverkar på dess samarbete med Bretton-Woodsinstitutionerna, liksom av vilka former ett sådant samarbete kan få, i syfte att uppnå större samstämmighet i den globala ekonomiska politiken.

BESLUT OM ANMÄLNINGSFÖRFARANDEN

Ministrarna beslutar att rekommendera att Ministerkonferensen antar det beslut om förbättring och översyn av anmälningsförfaranden som anges nedan.

MEDLEMMARNA,

Som önskar förbättra anmälningsförfarande enligt Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan benämnt "WTO-avtalet"), och därigenom bidra till insyn i medlemsländernas handelspolitik och till effektiviteten av i detta syfte inrättade övervakningsarrangemang.

Som erinrar om skyldigheterna enligt WTO-avtalet att offentliggöra och anmäla, inbegripet skyldigheter som följer av villkor i särskilda anslutningsprotokoll, undantagsmedgivanden och andra avtal som medlemmarna ingått,

KOMMER ÖVERENS OM FÖLJANDE:

I. Allmän skyldighet att anmäla

Medlemmarna bekräftar sina skyldigheter rörande offentliggörande och anmälan enligt de multilaterala handelsavtalen och, i tillämpliga fall, de plurilaterala handelsavtalen.

Medlemmarna erinrar om sina åtaganden enligt Överenskommelsen om anmälan, samråd, tvistlösning och övervakning som antogs den 28 november 1979 (BISD 26S/210). Medlemmarna är överens om att i tillämpliga delar låta sig vägledas av bifogade förteckning över åtgärder, i fråga om sina åtaganden att i så stor utsträckning som möjligt anmäla införande av handelsåtgärder som påverkar GATT 1994. En sådan anmälan föregriper i sig inte synpunkter på åtgärdernas överensstämmelse eller samband med rättigheter och förpliktelser enligt de multilaterala handelsavtalen och, i tillämpliga fall, de plurilaterala handelsavtalen. Medlemmarna är således överens om att införande och ändringar av sådana åtgärder är underkastade anmälningskrav enligt 1979 års överenskommelse.

II. Central registerenhet för anmälningar

En central registerenhet för anmälningar skall upprättas under sekretariatets ansvar. Medan medlemmarna kommer att fortsätta att följa existerande anmälningsförfaranden, skall sekretariatet säkerställa att den centrala registerenheten registrerar sådan information om åtgärden som den berörda medlemmen lämnar som åtgärdens syfte, hur stor del av handeln åtgärden täcker samt enligt vilket krav anmälan gjorts. Den centrala registerenheten skall göra hänvisningar i sitt anmälningsregister till medlem och anmälningsskyldighet.

Den centrala registerenheten skall årligen informera varje medlem om de reguljära anmälningsskyldigheter som medlemmen förväntas uppfylla under det kommande året.

Den centrala registerenheten skall uppmärksamma enskilda medlemmar på reguljära anmälningskrav som inte ännu uppfyllts.

Information hos den centrala registerenheten avseende individuella anmälningar skall på begäran tillhandahållas medlem som är berättigad att erhålla den berörda anmälan.

III. Översyn av anmälningsskyldigheter och förfaranden

Varuhandelsrådet skall företa en översyn av anmälningsskyldigheter och förfaranden enligt avtalen i bilaga 1A i WTO-avtalet. Översynen skall utföras av en arbetsgrupp, i vilken medlemskapet skall vara öppet för alla medlemmar. Gruppen skall tillsättas omedelbart efter WTO-avtalets ikraftträdande.

Arbetsgruppens direktiv skall vara

- att företa en genomgripande översyn av medlemsländernas samtliga gällande anmälningsskyldigheter enligt avtalen i bilaga 1 A till WTO-avtalet, i syfte såväl att förenkla, standardisera och befästa dessa skyldigheter så långt det är praktiskt genomförbart, som att förbättra efterlevnaden av dessa skyldigheter, med beaktande av det övergripande målet att förbättra insynen i medlemmarnas handelspolitik och effektiviteten av de för detta ändamål inrättade övervakningsarrangemangen, samt med beaktande av de behov av bistånd vissa u-landsmedlemmar kan ha för att uppfylla sina anmälningsskyldigheter,
- att avge rekommendationer till Varuhandelsrådet senast två år efter WTO-avtalets ikraftträdande.

BILAGA

EXEMPLIFIERANDE FÖRTECKNING [1] ÖVER ANMÄLNINGSBARA ÅTGÄRDER

Tullar (inklusive omfattning och grad av bindningar, GSP-bestämmelser, tullnivåer som tillämpas i förhållande till medlemmar i frihandelsområden/tullunioner, annan förmånsbehandling

Tullkvoter och tilläggsavgifter

Kvantitativa restriktioner, inklusive frivilliga exportbegränsningar och överenskommelser om reglerat marknadstillträde ("orderly marketing arrangements") som påverkar import

Andra icke-tariffära åtgärder som licenskrav och blandningskrav, rörliga avgifter

Tullvärderegler

Ursprungsregler

Statlig upphandling

Tekniska handelshinder

Skyddsåtgärder

Antidumpningsåtgärder

Utjämningsåtgärder

Exportskatter

Exportsubventioner, skatteundantag och förmånlig exportfinansiering

Frihandelszoner, inklusive bearbetning under tullkontroll

Exportrestriktioner, inklusive frivillig exportbegränsning och överenskommelser om reglerat marknadstillträde ("orderly marketing arrangements")

Annat statligt stöd, inklusive subventioner, skatteundantag

Statliga handelsföretags uppgifter

Valutakontroll i samband med import och export

Statligt beordrad motköpshandel

Varje annan åtgärd som omfattas av de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 A till WTO-avtalet

---

[1] Denna förteckning ändrar inte gällande anmärkningskrav i den multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 A till WTO-avtalet eller, i tillämpliga fall, de plurilaterala handelsavtalen i bilaga 4 till WTO-avtalet.

DEKLARATION OM WTO:s FÖRHÅLLANDE TILL INTERNATIONELLA VALUTAFONDEN (IMF)

MINISTRARNA,

Som noterar det nära förhållandet mellan de AVTALSSLUTANDE PARTERNA i GATT 1947 och IMF och de bestämmelser i GATT 1947 som styr detta förhållande, i synnerhet artikel XV i GATT 1947,

Som erkänner deltagarnas önskan att grunda WTO:s förhållande till IMF vad avser de områden som omfattas av de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1 A till WTO-avtalet på de bestämmelser som har styrt de AVTALSSLUTANDE PARTERNA i GATT 1947 förhållande till IMF,

Bekräftar härmed att, om annat inte bestämts i Slutakten, WTO:s förhållande till IMF vad avser de områden som omfattas av de multilaterala handelsavtalen i bilaga 1A till WTO-avtalet skall grundas på de bestämmelser som har styrt de AVTALSSLUTANDE PARTERNAS till GATT 1947 förhållande till IMF.

BESLUT OM ÅTGÄRDER FÖR ATT MOTVERKA EVENTUELLA NEGATIVA EFFEKTER AV REFORMPROGRAMMET FÖR DE MINST UTVECKLADE LÄNDERNA OCH FÖR U-LÄNDER SOM ÄR NETTOIMPORTÖRER AV LIVSMEDEL

1. Ministrarna erkänner att det gradvisa genomförandet av resultaten av Uruguayrundan i dess helhet kommer att innebära ökande möjligheter till utvidgad handel och ekonomisk tillväxt till gagn för alla deltagare.

2. Ministrarna erkänner att under reformprogrammet, vilket leder till större liberalisering av handeln med jordbruksprodukter, kan de minst utvecklade länderna och u-länder som är nettoimportörer av livsmedel drabbas av negativa effekter med avseende på tillgången till ett adekvat utbud av baslivsmedel från externa källor på rimliga villkor, inklusive kortsiktiga svårigheter att finansiera en normal omfattning av kommersiell import av baslivsmedel.

3. Ministrarna kommer därför överens om att upprätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att genomförandet av Uruguayrundans resultat avseende handeln med jordbruksprodukter inte ogynnsamt inverkar på möjligheterna att upprätthålla livsmedelsbistånd i en omfattning som är tillräcklig för att fylla u-ländernas livsmedelsbehov, särskilt de minst utvecklade ländernas och de u-länders som är nettoimportörer av livsmedel. I detta syfte kommer ministrarna överens om

(i) att se över den omfattning av livsmedelsbiståndet som periodiskt bestäms av kommittén för livsmedelsbistånd under 1986 års Konvention om livsmedelsbistånd och att inleda förhandlingar i lämpligt organ för att fastställa en omfattning av livsmedelsbistånd som är tillräcklig för att tillmötesgå utvecklingsländernas legitima behov under reformprogrammet,

(ii) att anta riktlinjer för att säkerställa att en ökande andel av baslivsmedel tillhandahålls de minst utvecklade länderna och de u-länder som är nettoimportörer av livsmedel i gåvoform och/eller på lämpliga förmånsvillkor i överensstämmelse med artikel IV i 1986 års Konvention om livsmedelsbistånd,

(iii) att inom ramen för sina biståndsprogram till fullo ta hänsyn till framställningar om tekniskt och finansiellt bistånd till de minst utvecklade länderna och till de u-länder som är nettoimportörer av livsmedel för att förbättra produktiviteten och infrastrukturen i deras jordbruk.

4. Ministrarna kommer vidare överens om att säkerställa att varje avtal som sammanhänger med jordbruksexportkrediter innehåller lämpliga bestämmelser om

differentierad behandling till förmån för de minst utvecklade länderna och de u-länder som är nettoimportörer av livsmedel.

5. Ministrarna erkänner att vissa u-länder som ett resultat av Uruguayrundan på kort sikt kan få svårigheter att finansiera en normal omfattning av kommersiell import och att dessa länder kan vara berättigade att utnyttja medel från internationella finansieringsorgan enligt existerande finansieringsformer eller sådana finansieringsformer som kan komma att införas i samband med anpassningsprogram för att bemöta sådana finansieringssvårigheter. I detta hänseende beaktar ministrarna punkt 37 i generaldirektörens rapport till de Avtalsslutande parterna i GATT om dennes konsultationer med verkställande direktören i Internationella valutafonden och med presidenten i Världsbanken (MTN.GNG/NG14/W/35).

6. Bestämmelserna i detta beslut skall underkastas kontinuerlig översyn av Ministerkonferensen och uppföljningen av detta beslut skall, på lämpligt sätt, övervakas av jordbrukskommittén.

BESLUT OM ANMÄLAN AV DET FÖRSTA INFÖRLIVANDET ENLIGT ARTIKEL 2.6 I AVTALET OM TEXTIL OCH KONFEKTION

Ministrarna, kommer överens om att deltagare som upprätthåller begränsningar enligt artikel 2.1 i Avtalet om textil och konfektion senast den 1 oktober 1994 skall anmäla fullständiga uppgifter till GATT-sekretariatet om de åtgärder som skall vidtas enligt artikel 2.6 i detta avtal. GATT-sekretariatet skall omgående distribuera dessa anmälningar till övriga deltagare för kännedom. Dessa anmälningar skall tillställas textilövervakningsorganet, när detta har inrättats, för de ändamål som avses i artikel 2.21 i Avtalet om textil och konfektion.

BESLUT RÖRANDE FÖRESLAGEN ÖVERENSKOMMELSE OM ETT INFORMATIONSSYSTEM AVSEENDE WTO-ISO-STANDARDER

Ministrarna, beslutar att rekommendera att Världshandelsorganisationens sekretariat träffar en överenskommelse med Internationella Standardiseringsorganisationen ("ISO") om att upprätta ett informationssystem enligt vilket

1. ISONET-medlemmarna skall sända de anmälningar som anges i punkterna C och J i Uppförandekoden för utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder i bilaga 3 till Avtalet om tekniska handelshinder, på däri angivet sätt till ISO/IEC:s Informationscentrum i Genéve,

2. följande (alfa)numeriska klassificeringssystem skall användas i arbetsprogrammen i punkt J:

   (a) ett system för ämnesklassificering av standarder som skulle göra det möjligt för standardiserande organ att för varje standard som nämns i arbetsprogrammet ge en (alfa)numerisk indikation om ämnesområdet,

   (b) ett system för kodning (av utvecklingsstadier) som skulle göra det möjligt för standardiserande organ att för varje standard som nämns i arbetsprogrammet (alfa)numeriskt ange standardens utvecklingsstadium. För detta ändamål bör åtminstone fem utvecklingsstadier kunna särskiljas: (1) stadiet när beslutet att utarbeta en standard har fattats, men det tekniska arbetet ännu inte har påbörjats; (2) stadiet när det tekniska arbetet har påbörjats, men perioden för inlämnande av kommentarer ännu inte inträtt, (3) stadiet när perioden för inlämnande av kommentarer har inträtt, men ännu inte löpt ut, (4) stadiet när perioden för inlämnande av kommentarer har löpt ut, men standarden ännu inte har fastställts och (5) stadiet då standarden har fastställs,

   (c) ett system för identifiering av alla internationella standarder som skulle göra det möjligt för standardiserande organ att för varje standard som nämns i arbetsprogrammet (alfa)numeriskt ange den/de internationella standard/er som använts som utgångspunkt.

3. ISO/IEC:s Informationscentrum skall utan dröjsmål lämna kopior av alla de anmälningar som anges i i punkt C i Uppförandekoden till sekretariatet.

4. ISO/IEC:s Informationscentrum skall regelbundet publicera information som lämnats till centret enligt punkterna C och J i Uppförandekoden. Denna publikation, som får beläggas med en rimlig avgift, skall vara tillgänglig för ISONET:s medlemmar och, genom WTOs sekretariatet, för medlemmarna i WTO.

BESLUT OM ÖVERSYN AV ISO/IEC:s INFORMATIONSCENTRUMS PUBLIKATION

Ministrarna, beslutar att kommittén för tekniska handelshinder, i överensstämmelse med artikel 13.1 i Avtalet om tekniska handelshinder i bilaga 1A till WTO-avtalet, och utan inskränkning av bestämmelserna om samråd och tvistlösning, minst en gång om året skall se över den publikation som tillhandahålls av ISO/IEC:s Informationscentrum med information som erhållits enligt uppförandekoden i bilaga 3 till avtalet, i syfte att ge medlemmarna möjlighet att diskutera frågor som hänför sig till kodens tillämpning.

För att underlätta diskussionen skall sekretariatet för var medlem upprätta en förteckning över alla standardiserande organ som har anslutit sig till uppförandekoden samt en förteckning över de standardiserande organ som har anslutit sig till eller frånträtt koden sedan föregående översyn.

Sekretariatet skall också utan dröjsmål tillställa medlemmarna kopior av de anmälningar som sekretariatet erhåller från ISO/IEC:s Informationscentrum.

BESLUT OM ÅTGÄRDER MOT KRINGGÅENDE AV ANTIDUMPNINGSÅTGÄRDER

MINISTRARNA,

som konstaterar att problemet med kringgående av antidumpningsåtgärder ingick som en del av förhandlingarna som ledde till Avtalet om tillämpning av artikel VI i GATT 1994 men att förhandlarna inte kunde komma överens om en avtaltext,

som är medvetna om önskvärdheten av att åstadkomma en enhetlig tillämpning av reglerna inom detta område snarast möjligt,

beslutar att hänskjuta denna fråga till kommittén för antidumpningsåtgärder som upprättas enligt ovannämnda avtal, för att nå en lösning.

BESLUT OM ÖVERSYN AV ARTIKEL 17.6 I AVTALET OM TILLÄMPNING AV ARTIKEL VI I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994

Ministrarna beslutar om följande:

Bestämmelserna om de normer en panel skall tillämpa vid översyn enligt artikel 17.6 i Avtalet om tillämpning av artikel VI i GATT 1994 skall granskas efter en treårsperiod i syfte att ta ställning till om dessa kan utsträckas att gälla generellt.

DEKLARATION OM TVISTLÖSNING ENLIGT AVTALET OM TILLÄMPNING AV ARTIKEL VI I DET ALLMÄNNA TULL- OCH HANDELSAVTALET 1994 OCH DEL V I AVTALET OM SUBVENTIONER OCH UTJÄMNINGSÅTGÄRDER

Ministrarna, erkänner behovet av enhetlig tvistlösning i fråga om antidumpning- och utjämningsåtgärder enligt Avtalet om tillämpning av artikel VI i GATT 1994 eller del V i Avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder.

BESLUT RÖRANDE FALL DÄR TULLMYNDIGHETERNA HAR ANLEDNING ATT IFRÅGASÄTTA SANNINGSHALTEN ELLER RIKTIGHETEN AV DET DEKLARERADE VÄRDET

Ministrarna, anmodar Tullvärdekommittén som upprättats enligt Avtalet om tillämpning av artikel VII i GATT 1994 att fatta följande beslut:

TULLVÄRDEKOMMITTÉN,

Som bekräftar att transaktionsvärdet är grundvalen för beräkning av tullvärdet enligt Avtalet om tillämpning av artikel VII i GATT 1994 (nedan benämnt "avtalet"),

Som erkänner att tullmyndigheter kan behöva ta ställning i fall där de har anledning att ifrågasätta sanningshalten eller riktigheten av uppgifter eller dokument som företetts av handelsidkare för att bestyrka ett deklarerat värde,

Som betonar att tullmyndigheten härvidlag inte bör skada handelsidkares legitima affärsmässiga intressen,

Som beaktar artikel 17 i avtalet, punkt 6 i bilaga 3 till avtalet och relevanta beslut av den Tekniska tullvärdekommittén,

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. Om en tullmyndighet har anledning att ifrågasätta sanningshalten eller riktigheten av uppgifter eller dokument som företetts för att styrka en framlagd tulldeklaration, kan tullmyndigheten begära närmare upplysningar, inbegripet dokument eller annan bevisning för att styrka att det deklarerade värdet utgör det totala belopp som betalats eller som skall betalas för den importerade varan, justerat enligt bestämmelserna i artikel 8. Om tullmyndigheten, efter att ha erhållit närmare upplysningar, eller i avsaknad av svar, fortfarande har grundad anledning att ifrågasätta sanningshalten eller riktigheten av det uppgivna värdet, kan den, med beaktande av bestämmelserna i artikel 11, anse att tullvärdet för den importerade varan inte kan fastställas enligt bestämmelserna i artikel 1. Innan ett slutgiltigt beslut fattas, skall tullmyndigheten, skriftligen om så begärs, underrätta importören om skälen till att man ifrågasatt sanningshalten eller riktigheten av den information eller de dokument som framlagts och importören skall ges rimlig möjlighet att svara. När slutligt beslut fattats, skall tullmyndigheten skriftligen tillkännage sitt beslut och skälen härför till importören.

2. Det är helt i enlighet med avtalet att medlemmarna bistår varandra på ömsesidigt godtagbara villkor.

BESLUT OM TEXTER RÖRANDE MINIMITULLVÄRDEN OCH IMPORT GENOM ENSAMAGENTER, ENSAMDISTRIBUTÖRER OCH ENSAMFÖRSÄLJARE

Ministrarna, beslutar att hänskjuta följande texter till tullvärdekommittén som upprättat enligt avtalet om tillämpning av artikel VII i GATT 1994, för antagande.

I

Om ett utvecklingsland gör ett förbehåll för att bibehålla officiellt fastställda minimitullvärden i enlighet med villkoren i punkt 2 i bilaga III och kan åberopa goda skäl för detta, skall kommittén välvilligt beakta begäran om förbehåll.

Om ett förbehåll godkänns, skall bestämmelserna och villkoren i punkt 2 i bilaga III ta full hänsyn till det berörda utvecklingslandets utvecklings-, finansiella- och handelsmässiga behov.

II

1. Flera antal utvecklingsländer hyser oro för att problem kan uppstå i fråga om värderingen av importen genom ensamagenter, ensamdistributörer och ensamförsäljare. Enligt punkt 1 i artikel 20 kan u-landsmedlem ges rätt att senarelägga avtalets ikraftträdande i upp till fem år. En u-landsmedlem som utnyttjar denna möjlighet bör kunna utnyttja tidsfristen för att företa lämpliga studier och andra åtgärder som är nödvändiga för att underlätta tillämpningen i detta avseende.

2. Med hänsyn härtill, rekommenderar kommittén att Tullsamarbetsrådet (CCC), i enlighet med bestämmelserna i bilaga II, bistår u-landsmedlemmar med att lägga upp och genomföra studier inom tänkbara problemområden, däribland frågor rörande import genom ensamagenter, ensamdistributörer och ensamförsäljare.

BESLUT OM INSTITUTIONELLA ARRANGEMANG FÖR DET ALLMÄNNA TJÄNSTEHANDELSAVTALET

Ministrarna, beslutar att rekommendera Tjänstehandelsrådet att vid sitt första möte anta nedan angivna beslut om underlydande organ.

TJÄNSTEHANDELSRÅDET,

Som handlar med stöd av artikel XXIV i syfte att underlätta tillämpningen av och att främja målsättningarna i Allmänna tjänstehandelsavtalet,

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. De underlydande organ som rådet upprättar skall årligen, eller oftare om nödvändigt, rapportera till rådet. Varje sådant organ skall upprätta sina egna procedurregler och kan inrätta egna underlydande organ när så är lämpligt.

2. Sektorskommittéerna skall utföra de uppgifter de tilldelats av rådet och skall bereda medlemmarna möjligheter till samråd i alla frågor som rör handeln med tjänster inom den aktuella sektorn samt tillämpningen av den tillämpliga sektorsbilagan. Till dessa uppgifter hör:

(a) att fortlöpande granska och övervaka tillämpningen av avtalet inom den berörda sektorn,

(b) att utarbeta förslag eller rekommendationer för rådets ställningstagande i frågor som rör handeln inom den aktuella sektorn,

(c) att, om det finns en särskild bilaga för sektorn, överväga förslag till ändringar av sektorsbilagan och föreslå lämpliga rekommendationer till rådet,

(d) att utgöra ett forum för tekniska diskussioner, företa studier av medlemmarnas åtgärder och att granska andra tekniska frågor som rör handeln med tjänster inom den aktuella sektorn,

(e) att ge tekniskt bistånd till u-landsmedlemmar och till utvecklingsländer som förhandlar om anslutning till WTO-avtalet vad gäller tillämpningen av förpliktelser eller andra frågor som rör handeln med tjänster inom den aktuella sektorn, samt

(f) att samarbeta med andra underlydande organ som upprättats i enlighet med Allmänna tjänstehandelsavtalet eller med internationella organisationer som har verksamhet inom en berörd sektor.

3. Härmed upprättas Kommittén för handel med finansiella tjänster med ansvar för de uppgifter som anges i punkt 2 ovan.

BESLUT OM VISSA FÖRFARANDEN FÖR TVISTLÖSNING INOM ALLMÄNNA TJÄNSTEHANDELSAVTALET

Ministrarna beslutar rekommendera Tjänstehandelsrådet att vid sitt första möte anta nedan angivna beslut.

TJÄNSTEHANDELSRÅDET,

Som, med avseende på tvistlösning enligt artiklarna XXII och XXIII, beaktar den speciella karaktären av förpliktelserna och de särskilda åtagandena i avtalet, liksom av tjänstehandeln som sådan,

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. En förteckning över panelister skall upprättas för att underlätta valet av panelmedlemmar.

2. För detta ändamål kan medlemmarna föreslå namn på personer med sådana kvalifikationer som avses i punkt 3 att ingå i förteckningen. En beskrivning av deras kvalifikationer skall också tillhandahållas, om tillämpligt innefattande uppgifter om sektorsspecifik expertskunskap.

3. Paneler skall sammansättas av väl kvalificerade statligt och/eller icke-statligt anställda personer med erfarenhet av frågor som har anknytning till Allmänna tjänstehandelsavtalet och/eller handel med tjänster, inbegripet anknutna regleringsfrågor. Panelmedlemmar skall tjänstgöra i personlig kapacitet och inte som representanter för en regering eller organisation.

4. Paneler i tvister som berör sektorsfrågor skall ha erforderlig expertkunskap om de specifika tjänstehandelssektorer som tvisten berör.

5. Sekretariatet skall upprätthålla förteckningen och utveckla förfaranden för hanteringen av denna i samråd med rådsordföranden.

BESLUT OM TJÄNSTEHANDEL OCH MILJÖ

Ministrarna beslutar att rekommendera Tjänstehandelsrådet att vid sitt första möte anta nedan angivna beslut.

TJÄNSTEHANDELSRÅDET,

Som erkänner att åtgärder som är nödvändiga för att skydda miljön kan komma i konflikt med avtalets bestämmelser, och

Som konstaterar att eftersom åtgärder som är nödvändiga för att skydda miljön vanligtvis har till syfte att skydda människors, djurs och växters liv eller hälsa, det inte är klarlagt om det finns behov av ytterligare bestämmelser utöver artikel XIV(b).

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. För att fastställa om det finns behov av någon förändring av artikel XIV i avtalet för att beakta sådana åtgärder, skall Kommittén för handel och miljö undersöka och rapportera, eventuellt med rekommendationer, om förhållandet mellan tjänstehandel och miljön, däribland frågan om uthållig utveckling. Kommittén skall också undersöka betydelsen av mellanstatliga miljöavtal och deras förhållande till avtalet.

2. Kommittén skall avge en rapport om resultaten av arbetet till det första tvåårsmötet med Ministerskonferensen efter WTO-avtalets ikraftträdande.

BESLUT OM FYSISKA PERSONERS RÖRLIGHET

MINISTRARNA,

Som konstaterar att förhandlingarna i Uruguayrundan resulterat i åtaganden beträffande fysiska personers rörlighet i samband med tillhandahållande av tjänster,

Som beaktar målen i Allmänna tjänstehandelsavtalet, inbegripet utvecklingsländernas ökande deltagande i handeln med tjänster och deras ökande tjänstehandelsexport,

Som erkänner betydelsen av att uppnå högre åtagandenivåer för fysiska personers rörlighet, för att uppnå balans i förmånerna enligt Allmänna tjänstehandelavtalet,

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. Förhandlingar om ytterligare liberalisering av fysiska personers rörlighet i samband med tillhandahållande av tjänster skall fortsätta efter Uruguayrundans avslutande, i avsikt att åstadkomma högre åtagandenivåer bland deltagarna i Allmänna tjänstehandelsavtalet.

2. En förhandlingsgrupp för fysiska personers rörlighet skall upprättas för att genomföra förhandlingarna. Gruppen skall fastställa sina egna förfaranden och skall regelbundet rapportera till Tjänstehandelsrådet.

3. Förhandlingsgruppen skall hålla sitt första förhandlingsmöte senast den 16 maj 1994. Den skall slutföra förhandlingarna och sammanställa en slutrapport senast sex månader efter WTO-avtalets ikraftträdande.

4. De åtaganden som dessa förhandlingar resulterar i skall föras in i medlemmarnas listor över särskilda åtaganden.

BESLUT OM FINANSIELLA TJÄNSTER

MINISTRARNA,

Som konstaterar att åtaganden rörande finansiella tjänster som deltagarna infört i sina listor vid Uruguayrundans avslutande skall träda i kraft på MGN-basis samtidigt som Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan benämnt "WTO-avtalet"),

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. Efter en tidsperiod om högst sex månader från WTO-avtalets ikraftträdande skall det stå medlemmarna fritt att helt eller delvis förbättra, ändra eller återta sina åtaganden i denna sektor utan att erbjuda kompensation, oaktat bestämmelserna i artikel XXI i Allmänna tjänstehandelsavtalet. Medlemmarna skall samtidigt ta slutlig ställning i fråga om MGN-undantag inom denna sektor, oaktat bestämmelserna i bilagan om artikel-II-undantag. Från och med den dag då WTO-avtalet träder i kraft till den ovan angivna periodens slut, kommer de undantag som angivits i bilagan om artikel-II-undantag, som är beroende av andra deltagares åtagandenivåer eller undantag, inte att tillämpas.

2. Kommittén för handel med finansiella tjänster skall övervaka framstegen i de förhandlingar som förs enligt villkoren i detta beslut och skall rapportera om detta till Tjänstehandelsrådet senast fyra månader efter WTO-avtalets ikraftträdande.

BESLUT OM FÖRHANDLINGAR OM SJÖTRANSPORTTJÄNSTER

MINISTRARNA,

Som konstaterar att de åtaganden rörande sjötransporttjänster som deltagarna infört i sina listor vid Uruguayrundans avslutande skall träda ikraft på MGN-basis vid samma tidpunkt som avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan benämnt "WTO-avtalet"),

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. Förhandlingar inom sektorn för sjötransporttjänster skall inledas frivilligt inom ramen för Allmänna tjänstehandelsavtalet. Förhandlingarna skall vara allomfattande med sikte på åtaganden om internationell sjöfart, tillhörande tjänster samt tillgången till och användandet av hamnanläggningar och skall leda till avskaffandet av restriktioner inom en fastställd tidsgräns.

2. En förhandlingsgrupp för sjötransporttjänster (nedan benämnd "NGMTS"), skall upprättas för att utföra detta uppdrag. NGMTS skall regelbundet rapportera om framstegen i förhandlingarna.

3. Förhandlingarna i NGMTS skall vara öppna för alla stater och Europeiska gemenskapen som meddelat sin avsikt att delta. Till dags dato har följande stater meddelat sin avsikt att delta i förhandlingarna:

Argentina, Kanada, Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, Finland, Hongkong, Island, Indonesien, Korea, Malaysia, Mexiko, Nya Zeeland, Norge, Filippinerna, Polen, Rumänien, Singapore, Sverige, Schweiz, Thailand, Turkiet och USA.

Ytterligare anmälningar om avsikt att delta skall tillställas WTO-avtalets depositarie.

4. NGMTS skall hålla sitt första förhandlingsmöte senast den 16 maj 1994. Den skall slutföra förhandlingarna och framlägga en slutrapport senast i juni 1996. NGMTS:s slutrapport skall innefatta datum för förhandlingsresultatens ikraftträdande.

5. Tills förhandlingarna avslutats, upphävs artikel II samt punkterna 1 och 2 i bilagan om artikel-II-undantag med avseende på denna sektor, och det är därför inte nödvändigt att ange MGN-undantag. Då förhandlingarna slutförts, skall det stå medlemmarna fritt att förbättra, ändra eller återta åtaganden som gjorts i denna sektor under Uruguayrundan utan att erbjuda kompensation, oaktat bestämmelserna i artikel XXI i avtalet. Medlemmarna skall samtidigt ta slutlig ställning i fråga om MGN-undantagen inom denna sektor, oaktat bestämmelserna i bilagan om artikel-II-undantag. Om förhandlingarna skulle misslyckas, skall Tjänstehandelsrådet besluta om förhandlingarna skall fortsätta i enlighet med detta uppdrag.

6. Åtaganden som görs i förhandlingarna, inbegripet dagen för deras ikraftträdande, skall skrivas in i de listor som är fogade till Allmänna tjänstehandelsavtalet och skall vara underordnade alla bestämmelser i avtalet.

7. Med omedelbar verkan och intill dagen för ikraftträdandet av resultaten av förhandlingarna, som skall fastställas enligt punkt 4, åtar sig deltagarna att inte vidta någon åtgärd som påverkar handeln med sjötransporttjänster, utom som svar på åtgärder som vidtagits av andra länder och i syfte att vidmakthålla eller förbättra friheten att tillhandahålla sjötransportstjänster, och inte heller på ett sådant sätt att deras förhandlingsposition eller inflytande skulle förstärkas.

8. NGMTS skall övervaka tillämpningen av punkt 7 ovan. Varje deltagare kan uppmärksamma NGMTS på sådan åtgärd eller underlåtenhet som den anser ha betydelse för uppfyllandet av punkt 7. Sådana anmälningar skall anses ha inlämnats till NGMTS när de mottagits av sekretariatet.

BESLUT OM FÖRHANDLINGAR OM BASTELETJÄNSTER

MINISTRARNA, BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. Förhandlingar skall inledas frivilligt med syfte att fortlöpande liberalisera handeln med telekommunikationsnät och teletjänster (nedan kallat "basteletjänster") inom ramen för Allmänna tjänstehandelsavtalet.

2. Utan att föregripa resultatet skall förhandlingarna vara allomfattande och ingen basteletjänst skall uteslutas på förhand.

3. En förhandlingsgrupp för basteletjänster (nedan benämnd "NGBT"), skall upprättas för att verkställa detta uppdrag. NGBT skall regelbundet rapportera om framstegen i förhandlingarna.

4. Förhandlingarna i NGBT skall vara öppna för alla stater och Europeiska gemenskaperna som meddelat sin avsikt att delta. Till dags dato har följande stater meddelat sin avsikt att delta i förhandlingarna:

Australien, Österrike, Kanada, Chile, Cypern, Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, Finland, Hongkong, Ungern, Japan, Korea, Mexiko, Nya Zeeland, Norge, Slovakien, Sverige, Schweiz, Turkiet och USA.

Ytterligare anmälningar om avsikt att delta skall tillställas depositarien för WTO-avtalet.

5. NGBT skall hålla sitt första förhandlingsmöte senast den 16 maj 1994. Den skall slutföra förhandlingarna och framlägga sin slutrapport senast den 30 april 1996. NGBT:s slutrapport skall innefatta datum för förhandlingsresultatets ikraftträdande.

6. Åtaganden som gjorts i förhandlingarna, inbegripet datum för deras ikraftträdande, skall skrivas in i de bindningslistor som är fogade till Allmänna tjänstehandelsavtalet och vara underkastade alla bestämmelser i avtalet.

7. Med omedelbar verkan och intill dagen för ikraftträdandet av resultaten av förhandlingarna, som skall fastställas enligt punkt 5, åtar sig deltagarna att inte tillämpa någon åtgärd avseende handel med basteletjänster på ett sätt som är ägnat att förstärka deras förhandlingspositioner eller inflytande. Denna bestämmelse skall inte hindra fullföljandet av affärsmässiga eller statliga arrangemang avseende tillhandahållandet av basteletjänster.

8. NGBT skall övervaka tillämpningen av punkt 7 ovan. Varje deltagare kan uppmärksamma NGBT på åtgärd eller underlåtenhet som den anser påverka uppfyllandet av punkt 7. Sådana anmälningar skall anses ha inlämnats till NGBT när de mottagits av sekretariatet.

BESLUT OM YRKESMÄSSIGA TJÄNSTER

Ministrarna beslutar att rekommendera Tjänstehandelsrådet att vid sitt första möte anta nedan angivna beslut.

TJÄNSTEHANDELSRÅDET,

Som erkänner att regleringar i fråga om yrkesmässiga kvalifikationer, tekniska standarder och licenser har återverkningar på tillväxten av handeln med yrkesmässiga tjänster,

Som önskar fastställa multilaterala regler för att säkerställa att, då särskilda åtaganden görs, sådana regleringar inte utgör onödiga hinder för tillhandahållandet av yrkesmässiga tjänster,

BESLUTAR OM FÖLJANDE:

1. Det arbetsprogram som föreskrivs i artikel VI.4 för inhemska regleringar skall verkställas omedelbart. För detta ändamål skall en arbetsgrupp upprättas för att undersöka och avge rapport med rekommendationer om nödvändiga regler för att säkerställa att sådana åtgärder som rör krav på kvalifikationer och förfaranden, tekniska standarder och licenskrav inom området yrkesmässiga tjänster inte utgör onödiga handelshinder.

2. Arbetsgruppen skall prioritera utarbetandet av rekommendationer angående multilaterala regler för revisionssektorn syftande till att göra de särskilda åtagandena verksamma. Vid utarbetandet av dessa rekommendationer skall arbetsgruppen koncentrera sig på:

(a) att utveckla multilaterala regler för marknadstillträde för att säkerställa att inhemska krav i fråga om regleringar: *(i)* är grundade på objektiva och tydliga kriterier, såsom kompetens och förmågan att tillhandahålla tjänsten, *(ii)* inte är mer betungande än nödvändigt för att säkerställa tjänstens kvalitet och därigenom underlätta den faktiska liberaliseringen av revisorstjänster,

(b) att använda internationella standarder och därvid främja samarbetet med de berörda internationella organisationer som avses i artikel VI.5(b), för att därigenom ge artikel VII.5 full verkan,

(c) att underlätta en effektiv tillämpning av artikel VI.6 i avtalet genom att fastställa riktlinjer för erkännandet av kvalifikationer.

Vid utarbetandet av dessa regler skall arbetsgruppen ta hänsyn till betydelsen av de statliga och icke-statliga organ som reglerar yrkesmässiga tjänster.

BESLUT ANGÅENDE TILLÄMPNING OCH ÖVERSYN AV ÖVERENSKOMMELSEN OM TVISTLÖSNING

MINISTRARNA,

SOM ERINRAR OM beslutet av den 22 februari 1994 att gällande regler och förfaranden beträffande tvistlösning enligt GATT 1947 skall förbli giltiga fram till ikraftträdandet av avtalet om upprättandet av Världshandelsorganisationen,

UPPMANAR berörda råd och kommittéer att besluta om att de skall fortsätta sin verksamhet för att kunna handlägga tvister i fråga om vilka begäran om samråd framförts före detta datum,

UPPMANAR Ministerkonferensen att inom fyra år efter ikraftträdandet av avtalet om upprättande av Världshandelorganisationen, företa en genomgripande översyn av WTO:s regler och förfarande för tvistlösning, och att vid sitt första möte efter genomförandet av översynen besluta huruvida dessa regler och förfaranden skall kvarstå, ändras eller avvecklas.

ÖVERENSKOMMELSE OM ÅTAGANDEN RÖRANDE FINANSIELLA TJÄNSTER

Deltagarna i Uruguayrundan har givits möjlighet att under Allmänna tjänstehandelsavtalet (nedan benämnt "avtalet") göra särskilda åtaganden avseende finansiella tjänster på grundval av ett alternativt tillvägagångssätt till det som omfattas av bestämmelserna i avtalets del III. Det bestämdes att detta tillvägagångssätt kan användas på nedan angivna villkor:

(i) att det inte står i strid med avtalets bestämmelser,

(ii) att det inte påverkar en medlems rätt att införa sina särskilda åtaganden i enlighet med tillvägagångssättet i avtalets del III,

(iii) att därav följande särskilda åtaganden skall tillämpas på mest gynnad nationsbasis,

(iv) att det inte innebär någon presumtion om vilken grad av liberalisering som en medlem har åtagit sig under avtalet.

Intresserade medlemmar har, på grundval av förhandlingar och med förbehåll för villkor och inskränkningar där sådana angetts, i sina bindningslistor skrivit in särskilda åtaganden i enlighet med det tillvägagångssätt som anges nedan.

A. Standstill

Villkor, begränsningar och förbehåll för de åtaganden som anges nedan skall begränsas till existerande oförenliga åtgärder.

B. Marknadstillträde

Monopolrättigheter

1. Utöver avtalets artikel VIII skall följande gälla:

   Varje medlem skall i sin bindningslista avseende finansiella tjänster införa existerande monopolrättigheter och skall sträva efter att avskaffa dessa eller minska deras omfattning. Denna punkt gäller, utan hinder av 1(b) i bilagan om finansiella tjänster, de aktiviteter som avses i 1(b)(iii) i bilagan.

Offentliga institutioners förvärv av finansiella tjänster

2. Varje medlem skall, utan hinder av avtalets artikel XIII, säkerställa att tillhandahållare av finansiella tjänster från en annan medlem, som är etablerad på dess territorium, medges mest gynnad nationsbehandling och nationell behandling med avseende på inköp och förvärv av finansiella tjänster av medlemmens offentliga institutioner inom dess territorium.

Gränsöverskridande handel

3. Varje medlem skall tillåta icke fast bosatta tillhandahållare av finansiella tjänster att, i egenskap av huvudman eller mellanhand eller genom en mellanhand, under iakttagande av bestämmelser och villkor som medger nationell behandling, tillhandahålla följande tjänster:

   (a) försäkring av risker som hänför sig till:

      (i) sjöfart, kommersiell luftfart samt rymdfart och frakt (inklusive satelliter) när sådan försäkring täcker något eller allt av följande: godset som transporteras, fordonet som transporterar godset och varje skadeståndsskyldighet som följer därav, och

      (ii) gods i internationell transittrafik,

   (b) återförsäkring och retrocession och försäkringsrelaterade tjänster såsom anges i moment 5(a)(iv) i bilagan,

   (c) tillhandahållande och överföring av finansiell information och finansiell databearbetning såsom anges i 5(a)(xv) i bilagan samt rådgivning och andra relaterade tjänster med undantag för förmedling, och som hänför sig till bank- och andra finansiella tjänster såsom anges i 5(a)(xvi) i bilagan.

4. Varje medlem skall tillåta personer med hemvist inom dess territorium att på varje annan medlems territorium förvärva de finansiella tjänster som anges i:

   (a) 3(a),

   (b) 3(b), och

   (c) 5(a)(v) – (xvi) i bilagan

Kommersiell närvaro

5. Varje medlem skall medge tillhandahållare av finansiella tjänster från varje annan medlem rätt att på dess territorium etablera eller utvidga kommersiell närvaro, även genom förvärv av existerande företag.

6. En medlem kan införa bestämmelser, villkor och förfaranden för auktorisering av etablering eller utvidgning av kommersiell närvaro, under förut-

sättning att dessa inte innebär kringgående av medlemmens skyldigheter enligt punkt 5 och att de är förenliga med de övriga förpliktelserna i avtalet.

Nya finansiella tjänster

7. En medlem skall tillåta tillhandahållare av finansiella tjänster från varje annan medlem, som är etablerad på dess territorium, att på dess territorium erbjuda nya finansiella tjänster.

Överföring av information och bearbetning av information

8. Ingen medlem skall vidta åtgärder som hindrar överföring av information eller bearbetning av finansiell information, inbegripet överföring av data på elektronisk väg, eller som, med förbehåll för importregler som är förenliga med internationella avtal, hindrar överföring av utrustning när sådan överföring av information, bearbetning av finansiell information eller överföring av utrustning är nödvändiga för att bedriva sådan affärsverksamhet som är normal för tillhandahållare av finansiella tjänster. Inget i denna punkt inskränker en medlems rätt att skydda personuppgifter, privatliv och registers och kontons förtrolighet så länge denna rätt inte används för att kringgå bestämmelserna i avtalet.

Personals tillfälliga inresa

9. (a) Varje medlem skall tillåta tillfällig inresa till sitt territorium för följande personalkategorier från en tillhandahållare av finansiella tjänster från varje annan medlem som etablerar eller har etablerat kommersiell närvaro inom medlemmens territorium:

(i) personer i den högre företagsledningen som förfogar över nödvändig information för etableringen, kontrollen och driften av verksamheten hos tillhandahållaren av finansiella tjänster, och

(ii) specialister på den verksamhet som bedrivs av tillhandahållaren av finansiella tjänster.

(b) Varje medlem skall, med förbehåll för tillgången till kvalificerad personal inom dess territorium, tillåta tillfällig inresa till sitt territorium för följande personalkategorier som är knutna till den kommersiella närvaron hos en tillhandahållare av finansiella tjänster från annan medlem:

(i) specialister på datatjänster, telekommunikationstjänster och räkenskaper hos tillhandahållaren av finansiella tjänster, och

(ii) försäkringstekniska och juridiska specialister.

Icke-diskriminerande åtgärder

10. Varje medlem skall sträva efter att avskaffa eller begränsa sådana mer omfattande skadeverkningar för tillhandahållare av finansiella tjänster från annan medlem som följer av:

(a) icke-diskriminerande åtgärder som hindrar tillhandahållare av finansiella tjänster från att, i den form som bestämts av medlemmen, erbjuda de finansiella tjänster som tillåts av medlemmen, på dennes territorium,

(b) icke-diskriminerande åtgärder som begränsar utvidgningen av verksamheten hos tillhandahållare av finansiella tjänster till medlemmens hela territorium,

(c) en medlems åtgärder, när denne tillämpar samma åtgärder mot tillhandahållande av både bank- och värdepapperstjänster, i det fall en tillhandahållare av finansiella tjänster från en annan medlem koncentrerar sin verksamhet till värdepapperstjänster, och

(d) andra åtgärder som, trots att de följer bestämmelserna i avtalet, inverkar negativt på möjligheterna för en tillhandahållare av finansiella tjänster från en annan medlem att vara verksam, konkurrera på eller kunna komma in på medlemmens territorium,

förutsatt att varje åtgärd som vidtas med stöd av denna punkt inte på ett orättvist sätt skulle diskriminera mot tillhandahållare av finansiella tjänster från den medlem som vidtar sådana åtgärder.

11. Med avseende på de icke-diskriminerande åtgärder som avses i 10(a) och (b), skall en medlem sträva efter att inte begränsa eller inskränka den nuvarande graden av marknadsmöjligheter eller de förmåner som redan åtnjutes av tillhandahållare av finansiella tjänster från alla andra medlemmar som grupp betraktad på medlemmens territorium, förutsatt att detta åtagande inte resulterar i orättvis diskriminering mot tillhandahållare av finansiella tjänster från den medlem som vidtar sådana åtgärder.

C. Nationell behandling

1. Enligt bestämmelser och villkor som medger nationell behandling skall varje medlem ge tillhandahållare av finansiella tjänster från varje annan medlem som är etablerad på dess territorium tillgång till betalnings- och clearingsystem som drivs av offentliga inrättningar och till officiella kredit- och återfinansieringsfaciliteter som är tillgängliga i samband med utövandet av normal affärsverksamhet. Denna punkt syftar inte till att ge tillgång till de lånemöjligheter en medlem erbjuder egna tillhandahållare av finansiella tjänster.

2. När medlemskap eller deltagande i, eller tillgång till, ett självreglerande organ, värdepappers- eller optionsbörser eller marknader och clearing-organ, eller annan organisation eller sammanslutning krävs av en medlem för att en tillhandahållare av finansiella tjänster från en annan medlem skall kunna tillhandahålla finansiella tjänster på jämbördiga villkor med medlemmens egna tillhandahållare av finansiella tjänster, eller då medlemmen direkt eller indirekt tillhandahåller sådana organ, privilegier eller fördelar vid tillhandahållandet av finansiella tjänster, skall medlemmen säkerställa att dessa organ beviljar nationell behandling till tillhandahållare av finansiella tjänster från varje annan medlem som är fast bosatta på medlemmens territorium.

D. Definitioner

För tillämpningen av detta tillvägagångssätt gäller följande tolkningar:

1. En icke fast bosatt tillhandahållare av finansiella tjänster är en tillhandahållare av finansiella tjänster från en medlem som tillhandahåller en finansiell tjänst på en annan medlems territorium från en etablering som är belägen på en annan medlems territorium, oavsett om en sådan tillhandahållare av finansiella tjänster är eller inte är kommersiellt närvarande på den medlems territorium på vilket den finansiella tjänsten tillhandahålls.

2. "Kommersiell närvaro" innebär ett företag på en medlems territorium för tillhandahållandet av finansiella tjänster och inkluderar hel- eller delägda dotterbolag, samriskföretag, partnerskap, enskilda firmor, företag grundade på franchisingavtal, filialer, agenturer, representationskontor eller andra organisationer.

3. En ny finansiell tjänst är en tjänst av finansiell natur, inbegripande tjänster som hänför sig till existerande eller nya produkter eller sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon tillhandahållare av finansiella tjänster på en viss medlems territorium men som tillhandahålls på en annan medlems territorium.

BILAGA 4

AVTAL OM OFFENTLIG UPPHANDLING

PARTERNA I DETTA AVTAL (nedan benämnda "Parterna")

SOM ERKÄNNER behovet av ett effektivt multilateralt regelverk för rättigheter och skyldigheter i fråga om lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling i syfte att uppnå en högre grad av liberalisering och utvidgning av världshandeln och en förbättring av det internationella regelverket för världshandeln,

SOM ERKÄNNER att lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling dels inte bör utarbetas, antas eller tillämpas gentemot utländska eller inhemska varor och tjänster och utländska eller inhemska leverantörer för att skydda inhemska varor eller tjänster eller inhemska leverantörer, dels inte bör diskriminera mellan utländska varor eller tjänster eller mellan utländska leverantörer,

SOM ERKÄNNER att öppenhet i lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling är önskvärd,

SOM ERKÄNNER behovet av att utforma internationella förfaranden för anmälan, samråd, övervakning och tvistlösning i syfte att säkerställa en rättvis, snabb och effektiv tillämpning av internationella bestämmelser om offentlig upphandling och att vidmarkthålla balansen mellan rättigheter och skyldigheter på högsta möjliga nivå,

SOM ERKÄNNER behovet av att ta hänsyn till u-ländernas, och särskilt de minst utvecklade ländernas, utvecklings-, finansiella och handelsbehov,

SOM ÖNSKAR, i enlighet med artikel IX.6(b) i Överenskommelsen om statlig upphandling träffad den 12 april 1979 och ändrad den 2 februari 1987, utvidga och förbättra avtalet på grundval av ömsesidighet och utöka överenskommelsens tillämpningsområde till att omfatta upphandling av tjänster,

SOM ÖNSKAR uppmuntra godtagande av och anslutning till detta avtal av regeringar som inte är delaktiga i det,

SOM GENOMFÖRT ytterligare förhandlingar för att nå dessa mål,

KOMMER HÄRMED ÖVERENS OM FÖLJANDE:

Artikel I

Tillämpningsområde och omfattning

1. Detta avtal är tillämpligt på lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande varje upphandling av enheter som omfattas av detta avtal enligt vad som angivits i tillägg I [1].

2. Detta avtal gäller för upphandling under alla former av kontrakt, inklusive köp, leasing, hyresavtal eller hyrköpsavtal, med eller utan rätt till köp, av alla kombinationer av varor och tjänster.

3. När enheter, vid upphandling som omfattas av detta avtal, kräver att företag, som inte finns med i tillägg I antar anbud i enlighet med särskilda krav, skall artikel III gälla på motsvarande sätt för sådana krav.

4. Detta avtal gäller all upphandling till ett lägsta värde motsvarande tröskelvärdet som specificeras i tillägg I.

[1] Tillägg I är för varje part indelat i fem underbilagor:
- Underbilaga 1 innehåller centrala statliga myndigheter och bolag.
- Underbilaga 2 innehåller lokala och regionala myndigheter och bolag.
- Underbilaga 3 innehåller alla andra myndigheter och bolag som upp handlar i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.
- Underbilaga 4 anger de tjänster som omfattas av detta avtal, antingen de är förtecknade som en positiv eller negativ lista.
- Underbilaga 5 anger de byggentreprenader som omfattas av detta avtal.

Relevanta tröskelvärden anges i varje parts underbilagor.

Artikel II

Värdering av kontrakt

1. I detta avtal skall följande villkor gälla vid beräkning av kontraktsvärdet [1].

2. Värderingen skall ta hänsyn till alla former av ersättning, inklusive premier, avgifter, kommissioner och utgående ränta.

3. Enheten skall inte välja beräkningsmetod och inte heller skall en upphandling delas upp i avsikt att undgå tillämpning av detta avtal.

4. Om ett särskilt villkor för en upphandling medför att mer än ett anbud antas eller att anbuden antas i separata delar, skall grunden för värderingen vara antingen

(a) det faktiska värdet av liknande återkommande upphandlingar under föregående budgetår eller tolvmånadersperiod, om möjligt justerat för förutsebara förändringar i kvantitet och värde för de efterföljande tolv månaderna, eller

(b) det uppskattade värdet av återkommande upphandlingar under budgetåret eller under tolv månader efter den första upphandlingen.

5. När upphandling sker i form av leasing, hyresavtal eller hyrköpsavtal av varor eller tjänster, eller när kontrakten inte anger ett totalt pris, skall grunden för värderingen vara

(a) för kontrakt med bestämd löptid om tolv månader eller mindre, hela upphandlingsvärdet eller, om tiden överstiger tolv månader, det totala värdet inklusive beräknat restvärde,

(b) för kontrakt med giltighet tills vidare, den månadsvisa avbetalningen multiplicerad med 48.

Om det råder tvekan, skall den senare beräkningsgrunden, dvs. (b) användas.

6. När en planerad upphandling uttryckligen kräver optionsklausuler, skall grunden för värderingen vara det totala värdet av den maximalt tillåtna upphandlingen, inklusive optionsköp.

[1] Detta avtal skall tillämpas på varje upphandling vars kontraktsvärde beräknas motsvara eller överstiga tröskelvärdet vid tidpunkten då tillkännagivandet i enlighet med artikel IX publicerats.

Artikel III

Nationell behandling och icke-diskriminering

1. När det gäller lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling som omfattas av detta avtal, skall varje part snarast och ovillkorligen bevilja varor, tjänster och leverantörer från andra parter, som utbjuder sina varor eller tjänster, behandling som inte är mindre gynnsam än

(a) den som beviljas inhemska varor, tjänster och leverantörer, och

(b) den som beviljas alla andra parters varor, tjänster och leverantörer.

2. Beträffande alla lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling som täcks av detta avtal, skall varje part säkerställa

(a) att deras upphandlande enheter inte behandlar en i landet etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan i landet etablerad leverantör på grund av graden av utländsk anknytning eller ägarskap, och

(b) att deras upphandlande enheter inte diskriminerar i landet etablerade leverantörer på grund av den erbjudna varans eller tjänstens produktionsland, under förutsättning att produktionslandet är part i detta avtal enligt bestämmelserna i artikel IV.

3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 skall inte tillämpas på några tullar och avgifter som tas ut på eller i samband med import, sättet att ta ut sådana tullar och avgifter, andra importföreskrifter och formaliteter samt andra åtgärder som påverkar handeln med tjänster än lagar, andra författningar, förfaranden och praxis för offentlig upphandling som täcks av detta avtal.

Artikel IV

Ursprungsregler

1. En part skall inte tillämpa ursprungsregler för produkter eller tjänster, importerade eller levererade från andra parter för offentliga upphandlingsändamål som omfattas av detta avtal, som skiljer sig från de ursprungsregler som tillämpas i den normala handeln och, vid tidpunkten för den aktuella transaktionen, för import eller leverans av samma varor eller tjänster från samma parter.

2. När man slutfört arbetsprogrammet för harmonisering av ursprungsregler för varor som skall genomföras enligt Avtalet om ursprungsregler i bilaga 1A till Avtalet om upprättande av världshandelsorganisationen (nedan benämnt "WTO-avtalet") och förhandlingar om tjänstehandel, skall Parterna ta hänsyn till resultaten av arbetsprogrammet och förhandlingarna vid förändringar av punkt 1 där så är lämpligt.

Artikel V

Särskild och differentierad behandling av u-länder

Mål

1. Vid genomförande och tillämpning av detta avtal skall parterna, genom bestämmelserna i denna artikel, ta vederbörlig hänsyn till u-ländernas, och särskilt de minst utvecklade ländernas utvecklings-, finansiella och handelsbehov, när sådana länder har behov av att

(a) skydda sin betalningsbalans och säkerställa en reserv som är tillräcklig för genomförande av ekonomiska utvecklingsprogram,

(b) främja etablering eller utveckling av inhemsk industri inklusive utveckling av småskalig industri och hemindustri på landsbygden eller inom outvecklade områden och främja ekonomisk utveckling inom andra delar av ekonomin,

(c) stödja industrienheter så länge som de är helt eller till övervägande del beroende av offentlig upphandling, och

(d) stimulera sin ekonomiska utveckling genom regionala eller globala överenskommelser mellan u-länder som framlagts för Världshandelsorganisationens (hädanefter benämnd "WTO") Ministerkonferens, och godkänts av den.

2. I enlighet med bestämmelserna i detta avtal, skall varje part, vid förberedandet och tillämpningen av lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling, underlätta ökad import från u-länder och därvid beakta de speciella problemen hos de minst utvecklade länderna och länder som befinner sig på en låg ekonomisk utvecklingsnivå.

Omfattning

3. I syfte att säkerställa att u-länder kan ansluta sig till detta avtal på villkor som är förenliga med deras utvecklings-, finansiella och handelsbehov, skall målen i punkt 1 vederbörligen beaktas vid förhandlingar rörande den del av u-länders upphandling som täcks av bestämmelserna i avtalet. I-länder skall, när de förbereder sina täckningslistor enligt bestämmelserna i avtalet, sträva efter att ta med enheter som upphandlar varor och tjänster av exportintresse för u-länderna.

Godkända undantag

4. Ett u-land kan, i förhandlingar med andra deltagare enligt detta avtal, komma överens om ömsesidigt godtagbara undantag från reglerna om nationell behandling för vissa upphandlande enheter, varor eller tjänster som ingår i dess lista över täckningslistor, varvid hänsyn skall tas till de särskilda omständigheterna i varje fall. I sådana förhandlingar skall vederbörlig hänsyn tas till de faktorer som anges i 1(a) till (c) ovan. Ett u-land som deltar i regionala eller globala överenskommelser mellan u-länder enligt 1(d) ovan, får också förhandla om undantag i sina listor, med hänsyn tagen till de särskilda omständigheterna i varje fall och bland annat till bestämmelserna om offentlig upphandling i berörda regionala eller globala avtal och, i synnerhet, till varor eller tjänster som kan omfattas av gemensamma industriella utvecklingsprogram.

5. När detta avtal trätt i kraft, kan ett anslutet u-land ändra sina täckningslistor enligt bestämmelserna för ändringar av sådana listor i artikel XXIV.6, med hänsyn till sina utvecklings-, finansiella och handelsbehov, eller begära att kommittén för offentlig upphandling (hädanefter benämnd "kommittén") beviljar undantag från reglerna om nationell behandling för vissa upphandlande enheter, varor eller tjänster som är upptagna på dess täckningslistor, med beaktande av de särskilda omständigheterna i varje fall och med vederbörlig hänsyn till bestämmelserna i 1(a) till (c). När avtalet trätt i kraft kan ett u-land, som deltar i regionala eller globala överenskommelser mellan u-länder också begära att kommittén beviljar undantag för vissa upphandlande enheter, varor eller tjänster som är upptagna på dess täckningslistor, med beaktande av de särskilda omständigheterna i varje fall och med vederbörlig hänsyn till bestämmelserna i 1(d). Varje begäran till kommittén av en u-landspart om ändringar av en lista, skall åtföljas av handlingar som motiverar ansökan eller av sådan information som kan vara nödvändig för behandling av ärendet.

6. Punkterna 4 och 5 skall tillämpas på motsvarande sätt för u-länder som ansluter sig till detta avtal efter det att det trätt i kraft.

7. Sådana undantag som omnämns i punkterna 4, 5 och 6 skall vara föremål för översyn i enlighet med bestämmelserna i punkt 14 nedan.

Tekniskt bistånd till u-landsparter

8. Varje i-land som är part i detta avtal skall på begäran ge u-landsparter allt sådant tekniskt bestånd som det anser lämpligt för att lösa problem rörande offentlig upphandling.

9. Biståndet, skall lämnas utan diskriminering mellan u-landsparter, och bland annat avse

– lösning av särskilda tekniska problem i samband med beslut om ett konkret anbud i upphandlingsärenden, och

– alla andra problem som den sökande parten och annan part enas om att ta upp inom ramen för sådant bistånd.

10. Det tekniska bistånd som avses i punkterna 8 och 9 kan gälla översättning till ett officiellt WTO-språk som den upphandlande enheten bestämmer av kvalifikationsunderlag och anbud som lämnats av leverantörer i u-länder som är parter i detta avtal, om inte i-landsparter bedömer översättningen som betungande. Om så är fallet, skall en förklaring lämnas till u-länder som begärt det, antingen hos i-landsparterna eller hos deras upphandlande enheter.

Informationscentraler

11. I-länder som är parter i detta avtal skall, var och en för sig eller gemensamt, inrätta informationscentraler för att besvara skäliga förfrågningar från u-landsparter om uppgifter angående bland annat lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling, publicerade anmälningar av planerad upphandling, adresser till de upphandlande enheter som omfattas av detta avtal samt beskaffenhet och mängd av varor eller tjänster som har upphandlats eller kommer att upphandlas, samt tillgänglig information om framtida anbudsförfaranden. Kommittén kan också upprätta en informationscentral.

Särskild behandling av de minst utvecklade länderna

12. Enligt punkt 6 i Beslutet av de AVTALSSLUTANDE PARTERNA till GATT 1947 av den 28 november 1979 om differentierad och mer gynnsam behandling, reciprocitet och större medverkan av u-länder (BISD 26S/203-205), skall särskild behandling ges de minst utvecklade länderna som är parter i detta avtal och till leverantörer från dessa parter i fråga om varor eller tjänster med ursprung i dessa parters områden, inom ramen för alla generella eller särskilda åtgärder till förmån för u-länder som är parter i detta avtal. En part kan också bevilja leverantörer i de minst utvecklade länder som inte är parter i detta avtal, avtalsenliga förmåner för varor eller tjänster med ursprung i dessa parters områden.

13. Alla i-länder som är parter i detta avtal skall på begäran ge lämpligt bistånd till potentiella anbudsgivare i de minst utvecklade länderna i samband med anbudsgivning och val av varor eller tjänster som bedöms vara av intresse för deras upphandlande enheter, liksom för leverantörer i de minst utvecklade länderna och likaledes bistå dem med att uppfylla tekniska krav och normer som gäller varor eller tjänster som den planerade upphandlingen avser.

Översyn

14. Kommittén skall ärligen se över denna artikels tillämpning och effektivitet och efter varje treårsperiod göra en större översyn på grundval av rapporter som skall lämnas av parterna för att utvärdera dess verkningar. Som en del av översynen vart tredje år skall kommittén, i syfte att främja genomförande av avtalets bestämmelser, särskilt vad avser artikel III och med hänsyn till berörda u-länders utvecklings-, handels- och finansiella situation, pröva om undantagen i punkterna 4–6 i denna artikel skall ändras eller utvidgas.

15. Under loppet av ytterligare förhandlingsomgångar i enlighet med bestämmelserna i artikel XXIV.7, skall varje u-land som är part i detta avtal beakta möjligheten att med hänsyn till sin ekonomiska, finansiella och handelsmässiga situation, utvidga sina täckningslistor.

Artikel VI

Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer som anger egenskaper hos varor eller tjänster som skall upphandlas, såsom krav avseende kvalitet, prestanda, säkerhet, mått, symboler, terminologi, förpackning, märkning och etikettering, eller i fråga om tillverkningsprocesser och metoder samt krav som hänför sig till förfaranden för prövning av varors överensstämmelse med specifikationer som föreskrivits av upphandlande myndigheter, får ej utarbetas, antas eller tillämpas i syfte att skapa eller ge orsak till onödiga hinder för internationell handel.

2. Tekniska specifikationer som beslutats av upphandlande enheter skall, där så är lämpligt

(a) uttryckas i prestanda hellre än utformning eller beskrivande egenskaper, och

(b) grundas på internationella normer, när sådana finns, och annars på nationella tekniska föreskrifter [1], erkända nationella normer [2] eller byggnadsregler.

---

[1] I detta avtal är en teknisk föreskrift ett dokument som fastställer egenskaper som varan eller tjänsten eller dithörande processer och produktionsmetoder samt gällande administrativa bestämmelser måste besitta respektive uppfylla. Det kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, en tjänst, en process eller tillverkningsmetod.

[2] I detta avtal är en standard ett dokument som fastställts av ett erkänt organ, och som för allmänt och upprepat bruk anger regler, riktlinjer eller egenskaper hos varor eller tjänster eller dithörande processer och produktionsmetoder som inte oundgängligen måste följas. Det kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, en tjänst, en process eller en tillverkningsmetod.

3. Krav på eller referens till särskilda varumärken eller handelsnamn, patent, utformning eller typ, särskilt ursprung, tillverkare eller leverantör får inte ställas eller göras om det inte finns ett tillräckligt exakt och klart sätt att beskriva upphandlingskraven på, och förutsatt att orden "eller likvärdig" ingår i anbudsunderlaget.

4. Upphandlande enheter skall inte, på ett sådant sätt, att det kan komma att utesluta konkurrens, efterfråga eller acceptera råd som kan användas i sammanställning av underlag för en enskild upphandling från ett företag som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.

Artikel VII

Anbudsförfaranden

1. Varje part skall säkerställa att dess upphandlande enheters anbudsförfaranden tillämpas utan diskriminering och att de överensstämmer med bestämmelserna i artiklarna VII till XVI.

2. Upphandlande enheter får inte ge någon leverantör uppgifter rörande en enskild upphandling få ett sätt som får till följd att konkurrens utesluts.

3. I detta avtal avses med

(a) öppen upphandling: de förfaranden som ger alla intresserade leverantörer möjlighet att lämna anbud.

(b) selektiv upphandling: de förfaranden som i överensstämmelse med artikel X.3 och andra tillämpliga bestämmelser i detta avtal, tillåter alla intresserade leverantörer som inbjudits att inkomma med anbud att också göra det.

(c) begränsad upphandling: de förfaranden där den upphandlande enheten kontaktar leverantörerna individuellt, enbart under de villkor som anges i artikel XV.

Artikel VIII

Kvalificering av leverantörer

Vid kvalificering av leverantörer skall de upphandlande enheterna inte diskriminera mellan leverantörer från andra parter eller mellan inhemska leverantörer och leverantörer från andra parter. Kvalificeringsförfarandena skall överensstämma med följande

(a) villkor för deltagande i anbudsförfarande skall publiceras i tillräckligt god tid för att intresserade leverantörer skall ha möjlighet att inleda och, i den mån det är förenligt med ett effektivt sätt att genomföra upphandlingsprocessen, fullfölja kvalificeringsförfarandena,

(b) villkor för deltagande i anbudsförfarande skall begränsas till dem som krävs för att garantera företagets förmåga att fullgöra kontraktet i fråga. Alla villkor för deltagande ställt på leverantör, inbegripet ekonomiska garantier, tekniska kvalifikationer och uppgifter som krävs för bedömning av leverantörers finansiella, kommersiella och tekniska förmåga, liksom kontroll av kvalifikationerna, skall inte vara mindre förmånliga för leverantörer från andra parter än för inhemska leverantörer och skall inte diskriminera mellan leverantörer från andra parter. En leverantörs finansiella, kommersiella och tekniska förmåga skall bedömas både med hänsyn till leverantörens globala affärsverksamhet och på grundval av dennes verksamhet inom den upphandlande enhetens territorium och med vederbörlig hänsyn till det juridiska sambandet mellan levererade enheter,

(c) kvalificeringsförfarandet och den tid som det kräver, skall inte användas i syfte att hindra en annan parts leverantör från att tas upp på en leverantörsförteckning eller från att komma i fråga vid en viss planerad upphandling. Upphandlande enheter skall som kvalificerad leverantör erkänna inhemska leverantörer eller leverantörer från annan part som uppfyller villkoren för deltagande i en viss planerad upphandling. Leverantörer som begär att få delta i viss planerad upphandling, men som ännu inte är kvalificerade skall också komma ifråga, förutsatt att kvalificeringsförfarandet kan slutföras i tid,

(d) upphandlande enheter som för permanenta förteckningar över kvalificerade leverantörer skall säkerställa att leverantörer när som helst kan ansöka om kvalificering och att alla kvalificerade leverantörer som så begär tas med i förteckningarna inom rimligt kort tid,

(e) om en leverantör, som ännu inte är kvalificerad när en inbjudan i enlighet med artikel IX.1 publicerats, begär att få delta i en planerad upphandling, skall den upphandlande enheten omedelbart påbörja kvalificeringsförfarande,

(f) varje leverantör som begärt att bli antagen som kvalificerad leverantör skall underrättas av berörd upphandlande enhet när beslut fattats. Kvalificerade leverantörer som tagits upp på upphandlande enheters permanenta listor skall också underrättas när sådan lista upphör eller om de avförts från sådana listor,

(g) varje part skall tillse att:

(i) varje upphandlande enhet och dess underlydande enheter följer samma kvalificeringsförfaranden, utom i de fall då verderbörligen styrkta förhållanden motiverar avvikande förfaranden och

(ii) ansträngningar görs för att begränsa skillnaderna i kvalificeringsförfaranden mellan upphandlande enheter,

(h) ingenting i (a) till (g) skall utgöra hinder för att utesluta en leverantör på grund av t.ex. konkurs eller falskt intygande, förutsatt att en sådan åtgärd

är förenlig med bestämmelserna om nationell behandling och icke-diskriminering i detta avtal.

Artikel IX

Inbjudan att delta i planerad upphandling

1. De upphandlande enheterna skall, i enlighet med punkterna 2 och 3, offentliggöra en inbjudan att delta i alla planerade upphandlingar, med undantag för vad som i övrigt anges i artikel XV (begränsad upphandling). Inbjudan skall offentliggöras i publikation som anges i bilaga II.

2. Inbjudan att delta kan göras i form av ett tillkännagivande av en föreslagen upphandling, i enlighet med punkt 6.

3. Upphandlande enheter angivna i bilagorna 2 och 3 kan, som inbjudan att delta, använda ett tillkännagivande av planerad upphandling, i enlighet med punkt 7, eller ett tillkännagivande rörande ett kvalificeringssystem i enlighet med punkt 9.

4. Upphandlande enheter som använder en anmälan om planerad upphandling som inbjudan, skall därefter inbjuda alla leverantörer som har uttryckt intresse för att delta att bekräfta intresset genom information som skall innehålla åtminstone de uppgifter som anges i punkt 6.

5. Upphandlande enheter som utnyttjar ett kvalificeringssystem som inbjudan att delta skall, med förbehåll för de överväganden som avses i artikel XVIII.4 och i god tid, tillhandahålla information som ger reella möjligheter för alla som har anmält intresse att bedöma sitt intresse för att delta i upphandlingen. Denna information skall inbegripa uppgifter som lämnats i tillkännagivanden enligt punkterna 6 och 8, i den mån sådan information är tillgänglig. Uppgifter som ges till en intresserad leverantör skall på ett icke-diskriminerande sätt ges till de andra intresserade leverantörerna.

6. Varje tillkännagivande av en föreslagen upphandling enligt punkt 2, skall innehålla följande uppgifter

(a) beskaffenhet och kvantitet, inbegripet option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för ett eventuellt utnyttjande av optionen; beträffande återkommande upphandlingar, deras beskaffenhet och kvantitet och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för publicering av infordran av anbud för senare upphandlingar av de varor eller tjänster som skall upphandlas,

(b) om upphandlingen är öppen eller selektiv eller kommer att innebära förhandling,

(c) dag då leveransen av varor eller tjänster skall påbörjas eller avslutas,

(d) adress och sista dag för ansökan om att få lämna anbud eller om att bli kvalificerad att tas upp på leverantörsförteckningarna eller för att motta anbud samt uppgift om på vilket eller vilka språk anbud skall avfattas,

(e) adress till den enhet som svarar för upphandlingen och som tillhandahåller alla uppgifter som är nödvändiga för att erhålla specifikationer och andra handlingar,

(f) eventuella ekonomiska och tekniska krav, ekonomiska garantier och uppgifter som leverantörerna skall lämna,

(g) belopp och betalningsvillkor för eventuell avgift som utgår för förfrågningsunderlaget,

(h) om upphandlingen avser leasing, hyreskontrakt eller hyrköpsavtal, eller en kombination av dessa metoder.

7. Varje anmälan av planerad upphandling enligt punkt 3 skall innehålla så många av de uppgifter som anges i punkt 6 som är tillgängliga. Den skall alltid inkludera de uppgifter som anges i punkt 8 och

(a) ett meddelande att intresserade leverantörer skall anmäla eventuellt intresse av upphandlingen till den upphandlande enheten,

(b) en kontaktpunkt hos den upphandlande enheten som kan lämna ytterligare uppgifter.

8. Den upphandlande enheten skall för varje planerad upphandling offentliggöra en sammanfattning av tillkännagivandet på ett av de officiella WTO-språken. Tillkännagivandet skall alltid innehålla följande uppgifter

(a) vad upphandlingen avser,

(b) tidsgränserna för inlämnande av anbud eller för ansökan om att bli inbjuden att lämna anbud, och

(c) adresser som man kan vända sig till för att få handlingar rörande upphandlingen.

9. I fråga om selektiv upphandling skall upphandlande enheter som för permanenta förteckningar över kvalificerade leverantörer årligen, i en av de publikationer som anges i bilaga III, publicera ett tillkännagivande av följande:

(a) en uppräkning av de listor som förs, inklusive deras rubriker, avseende de varor eller tjänster eller kategorier av varor eller tjänster som skall upphandlas med ledning av listorna,

(b) de villkor som skall uppfyllas av leverantörer för att de ska kunna tas med i dessa listor och de metoder som den berörda upphandlande enheten kommer att använda för att kontrollera vart och ett av dessa villkor,

(c) listornas giltighetstid och formaliteter för att förnya dem.

När ett sådant tillkännagivande används som inbjudan till anbudsgivning i enlighet med punkt 3, skall tillkännagivandet dessutom innehålla följande uppgifter

(d) beskaffenheten av de berörda varorna och tjänsterna,

(e) ett meddelande om att tillkännagivandet är en inbjudan att delta.

Det är emellertid tillräckligt att publicera tillkännagivandet endast en gång vid kvalifikationssystemets början, om systemet gäller i högst tre år och om detta klart framgår av tillkännagivandet och det också görs klart att ytterligare tillkännagivanden inte kommer att publiceras. Ett sådant system skall inte användas på ett sätt som gör att bestämmelserna i detta avtal kringgås.

10. Om det efter publiceringen av en inbjudan att deltaga i en planerad upphandling, men före tidpunkten för öppnande eller mottagande av anbud enligt tillkännagivandet eller anbudsunderlaget, visar sig nödvändigt att ändra eller på nytt publicera tillkännagivandet, skall ändringen eller det nya tillkännagivandet ges samma spridning som de ursprungliga handlingarna på vilka ändringen grundats. Alla uppgifter av betydelse som lämnas till en leverantör med avseende på viss planerad upphandling skall samtidigt lämnas till alla övriga berörda leverantörer i tillräckligt god tid för att ge dessa leverantörer möjlighet att beakta sådana uppgifter och vidta erforderliga åtgärder.

11. De upphandlande enheterna skall, i de tillkännagivanden som avses i denna artikel eller i de publikationer i vilka tillkännagivandena återges, göra klart att upphandlingen täcks av detta avtal.

Artikel X

Urvalsförfaranden

1. För att säkerställa effektivast möjliga internationella konkurrens vid selektiv upphandling, skall de upphandlande enheterna för varje planerad upphandling infordra anbud från det största antal inhemska leverantörer och leverantörer från andra parter, som är förenligt med en effektiv tillämpning av upphandlingssystemet. De skall utse leverantörer att delta i anbudsförfarandet på ett rättvist och icke-diskriminerand sätt.

2. Upphandlande enheter som för permanenta listor över kvalificerade leverantörer får utse leverantörer från vilka anbud skall infordras bland dem som upptagits på dessa listor. Alla urval skall göras så att alla leverantörer som upptagits i förteckningarna får samma möjligheter.

3. Leverantörer som begär att få delta i anbudsgivningen för en viss planerad upphandling skall tillåtas lämna anbud och komma i fråga förutsatt att det finns tillräcklig tid för de som ännu inte är kvalificerade att avsluta kvalificeringsförfarandet enligt artiklarna VIII och IX. Eventuella begränsningar av antalet ytterligare leverantörer som tillåts delta skall endast göras för att värna om upphandlingssystemets funktionsduglighet.

4. Ansökningar om att få delta i en selektiv upphandling får lämnas med telex, telegram eller telefax.

Artikel XI

Tidsgränser för anbudsförfaranden och leveranser

Allmänt

1. (a) Alla föreskrivna tidsgränser skall ge såväl leverantörer från andra parter som inhemska leverantörer möjlighet att bereda och lämna anbud före utgången av anbudstiden. Vid fastställande av sådana tidsgränser skall den upphandlande enheten, så långt detta är förenligt med dess egna rimliga behov, beakta sådana faktorer som upphandlingens komplexitet, beräknad omfattning av underleveranser samt normal tid för postbefordran av anbud från utländska och inhemska orter.

(b) Varje part skall säkerställa att dess upphandlande enheter tar vederbörlig hänsyn till förseningar i publiceringen när man fastställer den sista dagen för mottagande av anbud eller för ansökningar om att få lämna anbud.

Tidsfrister

2. Förutom vad som anges i punkt 3, skall

(a) tidsgränser för mottagande av anbud vid öppen anbudsinfordran omfatta minst 40 dagar från den dag då publicering gjorts enligt artikel IX.1,

(b) vid selektiv upphandling, då permanent lista över kvalificerade leverantörer inte används, skall tiden för inlämnande av ansökan om att bli inbjuden till anbudsgivning inte understiga 25 dagar från den dag då tillkännagivandet enligt artikel IX.1 publicerats. Tiden för mottagande av anbud skall aldrig understiga 40 dagar från den dag då inbjudan till anbudsgivning utfärdats,

(c) vid selektiv upphandling, då permanenta listor över kvalificerade leverantörer används, skall tiden för mottagande av anbud inte understiga 40 dagar från den dag inbjudan till anbudsgivning ursprungligen utfärdas, vare sig den dag då inbjudan att inkomma med anbud ursprungligen utfärdas är den då tillkännagivandet publiceras enligt artikel IX.1 eller ej.

3. De tidsfrister som anges i punkt 2 kan förkortas i nedan angivna fall

(a) om ett särskilt tillkännagivande har publicerats minst 40 dagar och inte längre än 12 månader i förväg och om tillkännagivandet åtminstone innehåller:

(i) så många av de uppgifter som krävs enligt artikel IX, punkt 6, som är tillgängliga,

(ii) de uppgifter som åsyftas i artikel IX, punkt 8,

(iii) en uppmaning till intresserade leverantörer att anmäla sitt intresse för upphandlingen till den upphandlande enheten, och

(iv) en kontaktpunkt hos den upphandlande enheten som kan lämna ytterligare uppgifter,

får 40-dagarsperioden för mottagande av anbud ersättas med en period som är tillräckligt lång för att möjliggöra en seriös anbudsgivning, i regel minst 24 dagar och aldrig mindre än 10 dagar,

(b) om ett andra eller därpå följande publicerade tillkännagivande avser återkommande upphandlingar enligt artikel IX.6, kan 40-dagarsperioden för mottagande av anbud begränsas till minst 24 dagar,

(c) när en nödfallssituation som vederbörligen dokumenterats av den upphandlande enheten gör att de tidsgränser som anges i punkt 2 inte kan respekteras, kan de kortas av, men skall aldrig understiga 10 dagar från publiceringsdagen enligt artikel IX.1, eller

(d) för upphandlande enheter i bilaga 2 och 3 får den i punkt 2(c) angivna perioden, bestämmas efter överenskommelse mellan den upphandlande enheten och de utvalda leverantörerna. I avsaknad av överenskommelse, kan den upphandlande enheten själv bestämma tidsgränser som skall vara tillräckligt långa för att möjliggöra en seriös anbudsgivning och alltid vara minst 10 dagar.

4. Då så är förenligt med den upphandlande enhetens egna rimliga behov skall, vid fastställande av leveransdag hänsyn tas till sådana faktorer som upphandlingens komplexitet, beräknad omfattning av underleveranser och realistisk tid för tillverkning, frigörande från lager och transport av varorna från leveransorterna eller för leverans av tjänster.

Artikel XII

Anbudshandlingar

1. Om en upphandlande enhet i samband med anbudsinfordran tillåter anbudsgivning på flera språk, skall ett av dessa vara ett av de officiella WTO-språken.

2. Anbudsunderlag som tillhandahålls leverantörer skall innehålla alla uppgifter som behövs för att de ska kunna lämna in väl underbyggda anbud, inbegripet sådan information som skall publiceras i tillkännagivandet av den tilltänkta upphandlingen med undantag för uppgifter enligt artikel IX.6(g), samt innehålla följande

(a) adress till den upphandlande enhet som anbud skall skickas till,

(b) adress som man ska vända sig till med begäran om ytterligare uppgifter,

(c) uppgift om det eller de språk som anbud och anbudshandlingar skall vara skrivna på,

(d) sista dag och klockslag för mottagande av anbud samt den tidsperiod som anbudet gäller för,

(e) uppgift om vilka personer som har rätt att närvara vid öppnandet av anbud samt dag, tid och plats för öppnandet,

(f) alla ekonomiska och tekniska krav, ekonomiska garantier och uppgifter eller handlingar som leverantörerna ska lämna in,

(g) en fullständig beskrivning av de varor eller tjänster som efterfrågas eller av alla förekommande krav inklusive tekniska specifikationer, överensstämmelseintyg som skall lämnas, erforderliga skisser, ritningar och instruktionsmaterial,

(h) kriterierna för antagande av anbud inklusive alla andra faktorer än pris, som kommer att beaktas vid utvärderingen av anbuden, de kostnader som ska räknas in vid utvärderingen av anbudspriser, såsom transport-, försäkrings- och avsyningskostnader samt, när det gäller andra parters varor eller tjänster, uppgifter om tullar och andra importavgifter, skatter och betalningsvaluta,

(i) betalningsvillkor,

(j) alla övriga villkor och betingelser,

(k) de eventuella villkor och betingelser som enligt artikel XVII skall gälla för hantering av anbud från länder som inte är parter i detta avtal, men som tillämpar bestämmelserna i denna artikel.

De upphandlande enheternas vidarebefordran av anbudsunderlag

3. (a) Vid öppen upphandling skall de upphandlande enheterna på begäran sända anbudsunderlaget till alla leverantörer som deltar i förfarandet samt skyndsamt besvara varje skälig begäran om förtydligande av handlingarna.

(b) Vid selektiv upphandling skall de upphandlande enheterna på begäran sända anbudsunderlaget till alla leverantörer som ansöker om att få delta i förfarandet samt skyndsamt besvara varje skälig begäran om förtydligande av handlingarna.

(c) En upphandlande enhet skall skyndsamt besvara varje skälig begäran om relevanta uppgifter från en leverantör som deltar i anbudsförfarandet, förutsatt att sådana uppgifter inte ger denna en fördel framför konkurrenterna när det gäller formerna för godkännande av anbud.

Artikel XIII

Inlämnande, mottagande, öppnande och antagande av anbud

1. Inlämnande, mottagande, öppnande och antagande av anbud skall ske enligt följande

(a) anbud skall normalt inlämnas skriftligen, antingen direkt eller per post. Om anbudsgivning per telex, telegram eller telefax tillåts, skall sådant anbud innehålla alla erforderliga uppgifter för utvärdering av anbudet, särskilt det slutgiltiga pris som erbjudits av anbudsgivaren samt en försäkran om att anbudsgivaren godtar alla anbudsbetingelserna, villkoren och bestämmelserna i anbudsinfordran. Anbudet skall omgående bekräftas genom brev eller undertecknad kopia av ifrågavarande telex, telegram eller telefax. Anbudsgivning per telefon skall inte tillåtas. Innehållet i telex, telegram eller telefax skall gälla om innehållet i det avviker från eller står i motsättning till innehållet i handlingar som tagits emot efter anbudstidens utgång, och

(b) de möjligheter som, under tiden från anbudens öppnande till dess att ett anbud antagits, kan ges anbudsgivare för att rätta till oavsiktliga formfel skall inte tillåtas ge upphov till diskriminering.

Mottagande av anbud

2. Ingen leverantör skall bli skadelidande om anbud kommer in till det kontor som anges i anbudsunderlaget efter utsatt tid på grund av försening som uteslutande beror på felaktig hantering inom den upphandlande enheten. Anbud kan också beaktas under andra exceptionella omständigheter, om den berörda upphandlande enhetens förfaranden tillåter det.

Öppnande av anbud

3. Alla anbud som infordrats av den upphandlande enheten genom öppen eller selektiv upphandling skall tas emot och öppnas under iakttagande av förfaranden och förhållanden som garanterar att öppnandet sker enligt gällande regler. Mottagandet och öppnandet av anbud skall också ske i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse om nationell behandling och icke-diskriminering. Information om öppnande av anbud skall förvaras hos den berörda upphandlande enheten samt var tillgängliga för de statliga myndigheter som den upphandlande enheten lyder under, så att den vid behov kan användas i samband med förfaranden enligt artiklarna XVIII, XIX, XX och XXII.

Antagande av anbud

4. (a) För att komma ifråga för antagande skall anbud vid tidpunkten för öppnandet uppfylla de grundläggande kraven i tillkännagivandet eller anbudsunderlaget samt vara inlämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande. Om en upphandlande enhet får ett anbud som i förhållande till övriga ligger onormalt lågt, kan den upphandlande enheten begära närmare upplysningar av anbudsgivaren för att säkerställa att denne kan uppfylla villkoren för deltagande och förmår fullgöra avtalsvillkoren.

(b) Såvida inte en upphandlande enhet i det allmännas intresse beslutar att upphandlingen inte ska ske, skall man anta anbudet från den anbudsgivare som bedöms vara fullt i stånd att genomföra sitt åtagande och som, vare sig det gäller inhemska varor eller tjänster eller andra parters varor och tjänster, lagt det lägsta anbudet eller det som bedöms som fördelaktigast enligt de särskilda utvärderingskriterier som meddelats i tillkännagivandet eller anbudsunderlaget.

(c) Anbud skall antas i enlighet med de kriterier och grundläggande krav som angivits i anbudsunderlaget.

Optionsklausuler

5. Optionsklausuler skall inte användas i syfte att kringgå bestämmelserna i avtalet.

Artikel XIV

Förhandling

1. En part kan besluta att upphandlande enheter skall förhandla

(a) beträffande upphandling när man har uttryckt en sådan avsikt, nämligen i den anmälan som avses i artikel IX.2 (inbjudan till leverantörer att delta i förfarandena för den föreslagna upphandlingen), eller

(b) när det framgår av utvärderingen att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga i ljuset av de särskilda värderingskriterier som meddelats i anmälan eller anbudshandlingarna.

2. Förhandlingar skall i första hand användas för att klarlägga styrkan och svagheterna i anbud.

3. De upphandlande enheterna skall behandla anbuden konfidentiellt. I synnerhet skall de inte tillhandahålla information som syftar till att hjälpa enskilda deltagare att höja sina anbud till övriga deltagares nivå.

4. De upphandlande enheterna skall inte under förhandlingarnas gång diskriminera mellan olika leverantörer. De skall särskilt tillse att

(a) eliminering av deltagare sker i enlighet med de kriterier som meddelats i tillkännagivanden och anbudshandlingar,

(b) alla ändringar av kriterierna och av de tekniska kraven meddelas skriftligen till alla kvarvarande deltagare i förhandlingarna,

(c) alla kvarvarande deltagare ges tillfälle att inkomma med nya eller ändrade anbud på grundval av de reviderade kraven, och

(d) när förhandlingarna slutförts, alla kvarvarande deltagare i förhandlingen tillåts komma in med slutliga anbud i enlighet med en gemensam tidfrist.

Artikel XV

Begränsad upphandling

1. På villkor att begränsad upphandling inte tillämpas i syfte att undvika största möjliga konkurrens eller på sätt som skulle innebära diskriminering mellan leverantörer från andra parter eller skydd för inhemska tillverkare, behöver bestämmelserna i artiklarna VII-XIV om öppen och selektiv upphandling inte tillämpas i nedan angivna fall:

(a) då öppen eller selektiv anbudsinfordran inte lett till anbud eller då inlämnade anbud tillkommit genom anbudskartell eller annan otillåten överenskommelse eller då anbud ej uppfyller de grundläggande kraven i anbudsunderlaget eller inlämnats av leverantör som inte uppfyller villkoren för medverkan enligt detta avtal, dock förutsatt att kraven i den ursprungliga anbudsinfordran inte väsentligen ändrats i det anbud som antagits,

(b) då varorna eller tjänsterna utgörs av konstverk, eller då de av orsaker som sammanhänger med skydd av upphovsrätt, såsom patent eller copyright eller när det saknas konkurrens på grund av tekniska orsaker, och bara kan tillhandahållas av en viss leverantör och det inte finns skäligt alternativ eller ersättningsvara,

(c) i den utsträckning som det är absolut nödvändigt, på grund av extrem tidsbrist till följd av händelser som inte kunnat förutses av den upphandlande enheten, och då varorna eller tjänsterna inte genom öppen eller selektiv anbudsinfordran skulle kunna erhållas i tid,

(d) då det gäller tilläggsleveranser från den ursprungliga leverantören, antingen av varor för ersättning av befintliga lager eller av installationer eller varor eller tjänster för utökning av befintliga lager, tjänster eller installationer och då ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att upphandla varor eller tjänster som inte uppfyller kraven på utbytbarhet med redan befintliga utrustning eller tjänster [1],

(e) då en upphandlande enhet köper en prototyp eller en ny vara eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för bestämd upphandling avseende forskning, försöksverksamhet, undersökning eller grundläggande utvecklingsarbete. När sådana leveranser fullgjorts skall efterföljande köp av varor eller tjänster ske enligt artiklarna VII-XIV [2],

(f) då ytterligare byggentreprenader, som inte inkluderats i det ursprungliga kontraktet, men som låg inom målen för de ursprungliga anbudshandlingarna, genom oförutsebara omständigheter, har blivit nödvändiga för att de byggentreprenader som beskrivits där ska kunna slutföras, och den upphandlande enheten behöver anta anbud för de ytterligare byggentreprenaderna från den leverantör som utför de aktuella byggentreprenaderna eftersom det vore svårt, av tekniska och ekonomiska skäl, att skilja de kompletterande byggentreprenaderna från det ursprungliga kontraktet och det skulle skapa betydande olägenhet för den upphandlande enheten. Det totala värdet av de ytterligare byggentreprenaderna får dock inte överstiga 50 procent av huvudkontraktets värde,

(g) för nya byggentreprenader som består av upprepning av likartade byggentreprenader som följer ett basprojekt som ursprungligen upphandlades i enlighet med artiklarna VII-XIV och där den upphandlande enheten i tillkännagivandet om planerad upphandling beträffande den ursprungliga byggentreprenaden, meddelade att selektivt anbudsförfarande skulle kunna komma att användas för antagande av anbud för sådana nya byggentreprenader,

(h) för produkter som köps på en råvarumarknad,

(i) för inköp som görs under extremt gynnsamma förhållanden som enbart uppstår på mycket kort sikt. Denna bestämmelse är avsedd att täcka ovanliga försäljningar från firmor som normalt inte är leverantörer eller försäljning av tillgångar av företag i likvidation eller konkurs. Den är inte avsedd att omfatta rutininköp från fasta leverantörer,

(j) när anbud från en vinnare av en design-tävling antas, under förutsättning att tävlingen organiserats på ett sätt som är förenligt med principerna i detta avtal, särskilt beträffande annonsering enligt artikel IX av en inbjudan till lämpliga kvalificerade leverantörer att delta i en sådan tävling, som

[1] Det är underförstått att "befintlig utrustning" inbegriper mjukvara i den omfattning som den ursprungliga upphandlingen av mjukvaran omfattas av avtalet.

[2] Ursprunglig utveckling av en första produkt eller tjänst får inbegripa begränsad produktion eller leverans för att också resultaten av tester på fältet ska bli tillgängliga och för att visa att varan eller tjänsten lämpar sig för produktion eller leverans i kvantiteter och med godtagbar kvalitet. Den utsträcker sig inte till kvantitetsproduktion eller leveranser som syftar till att pröva gångbarhet på marknaden eller för att återfå forsknings- och utvecklingskostnader.

skall dömas av en självständig jury i syfte att ge designkontrakt till vinnarna.

2. Upphandlande enheter skall utarbeta skriftlig rapport om varje anbud som antagits enligt bestämmelserna i punkt 1. Varje rapport skall innehålla namn på den upphandlande enheten, värdet och varu- eller tjänsteslag som upphandlats, ursprungsland samt en redogörelse för de villkor i denna artikel som varit avgörande. Rapporten skall förvaras hos de berörda upphandlande enheterna och vara tillgänglig för de statliga myndigheter som ansvarar för den upphandlande enheten för att vid behov kunna användas vid förfaranden enligt artiklarna XVIII, XIX, XX och XXII.

Artikel XVI

Motkrav

1. Upphandlande enheter skall varken besluta om, begära eller överväga motkrav vid kvalificering och urval av leverantörer, varor eller tjänster eller i samband med utvärderingen av anbud och antagande av anbud [1].

2. Ett u-land kan emellertid vid tidpunkten för anslutningen förhandla om rätt att använda motkrav, till exempel krav på lokalt innehåll, med beaktande av allmänna policyöverväganden, inbegripet sådana som hänför sig till landets utveckling. Sådana krav skall enbart användas för kvalificering att delta i upphandlingsprocessen och inte som ett kriterium för att anta anbud. Villkoren skall vara objektiva, klart definierade och icke-diskriminerande. De skall anges i landets tillägg I och får för respektive land inbegripa exakta begränsningar av de motkrav som kan ställas för kontrakt som omfattas av detta avtal. Förekomsten av sådana villkor skall anmälas till kommittén och anges i anmälan om planerad upphandling och i andra handlingar.

Artikel XVII

Insyn

1. Varje part skall uppmuntra de upphandlande enheterna att ange de bestämmelser och villkor, inbegripet alla avvikelser från konkurrensutsatta anbudsförfaranden eller tillgång till förfaranden för överklagande, som gäller för behandling av anbud från leverantörer i länder som inte är avtalsparter men som i syfte att skapa insyn i de egna besluten om anbud ändå

(a) utformar sina kontrakt i enlighet med artikel VI (tekniska specifikationer),

(b) publicerar de tillkännagivanden om upphandlingar som anges i artikel IX, inbegripet, i den version av tillkännagivandet som anges i artikel IX.8 (sammandrag av tillkännagivandet om planerad upphandling) som publiceras på ett officiellt WTO-språk, meddelande om de bestämmelser och villkor som kommer att gälla för behandling av anbud från leverantörer från länder som är parter i detta avtal,

(c) är beredda att tillse att deras upphandlingsbestämmelser som regel inte ändras under en upphandling och att, i de fall sådana ändringar visar sig vara oundvikliga, det finns tillfredsställande möjligheter till rättelse.

2. Regeringar som inte är parter i detta avtal och som iakttar de villkor som anges i punkterna 1(a)-1(c), skall ha rätt att delta i kommittén som observatörer efter anmälan till parterna.

Artikel XVIII

Information och översyn beträffande upphandlande enheters åtaganden

1. Upphandlande enheter skall i de lämpliga publikationer som förtecknats i bilaga II publicera ett tillkännagivande senast 72 dagar efter det att ett anbud antagits enligt artiklarna XIII-XV. Dessa tillkännagivanden skall innehålla:

(a) slag och kvantitet av varor och tjänster i det antagna anbudet,

(b) namn och adress på den upphandlande enhet som antagit anbudet,

(c) dag då anbudet antogs,

(d) namn och adress på den som lämnat det antagna anbudet,

(e) värdet av det antagna anbudet eller det högsta och lägsta anbud som beaktades vid antagandet av anbudet,

(f) i tillämpliga fall, uppgifter som möjliggör identifiering av tillkännagivande som publicerats enligt artikel IX.1 eller motivering enligt artikel XV till att sådant förfarande använts,

(g) uppgift om det upphandlingsförfarande som använts.

2. På begäran av en parts leverantör skall alla upphandlande enheter snarast lämna

(a) en redogörelse för sitt förfaringssätt och praxis vid upphandlingar;

(b) information rörande orsakerna till att leverantörens ansökan inte antogs, till att dennes kvalificering drogs in och till varför anbudet inte antogs, och

[1] Motkrav i offentlig upphandling är åtgärder som används för att uppmuntra lokal utveckling eller att förbättra betalningsbalansen genom lokalt innehåll, teknologilicensiering, investeringskrav, motköp eller liknande arrangemang.

(c) till en anbudsgivare som lämnat ett anbud som inte antagits, information om orsakerna härtill och om särdrag och fördelar hos det antagna anbudet samt om namnet på den vinnande anbudsgivaren.

3. Upphandlande enheter skall skyndsamt informera de deltagande leverantörerna om beslut om antagande av anbud, skriftligen om så begärs.

4. Upphandlande enheter får dock besluta att sådana uppgifter om ett antaget anbud som avses i punkterna 1 och 2(c), inte ska lämnas ut om ett tillkännagivande skulle hindra verkställighet av lagar eller på annat sätt stå i strid med det allmännas intresse eller skulle kunna skada offentliga eller privata företags legitima affärsintressen eller skada sund konkurrens mellan leverantörer.

Artikel XIX

Information och översyn av parternas åtaganden

1. Varje part skall, i lämpliga publikationer som angivits i tillägg IV och på ett sätt som gör det möjligt för andra parter och leverantörer att ta del därav, skyndsamt offentliggöra alla lagar, författningar, rättsliga beslut, administrativa utlåtanden med allmän giltighet samt alla förfaranden (inklusive standardkontraktsklausuler) rörande offentlig upphandling enligt detta avtal. Varje part skall vara beredd att på begäran förklara gällande förfaranden vid offentlig upphandling för andra parter.

2. Regering som är part i detta avtal och i vars land en anbudsgivare bor som lagt ett avvisat anbud kan, utan inskränkning av bestämmelserna i artikel XXII, begära sådana ytterligare uppgifter om ifrågavarande upphandling som kan krävas för att säkerställa att upphandlingen skett på ett rättvist och opartiskt sätt. Den upphandlande regeringen skall för detta ändamål lämna uppgifter om både vad som varit utmärkande för det antagna anbudet, och dess relativa fördelar samt om kontraktssumman. I normala fall får regeringen i det land där den anbudsgivare bor som förlorade anbudsgivningen, lämna ut dessa uppgifter förutsatt att denna rätt tillämpas med urskiljning. I de fall då uppgifterna skulle skada konkurrensen vid framtida anbudsförfaranden, skall de endast lämnas ut efter samråd med och tillstånd från den part som lämnat uppgifterna till regeringen i den anbudsgivares land vars anbud inte antagits.

3. Tillgängliga uppgifter om upphandling av enheter upptagna i listan och om enskilda anbud som de antagit skall på begäran lämnas till andra parter.

4. Sekretessbelagd information som tillhandahållits någon part och som kan utgöra hinder för upprätthållande av lag eller på annat sätt strida mot det allmännas intresse eller som kan skada enskilda eller privata företags legitima affärsintressen eller skulle kunna skada sund konkurrens mellan leverantörer skall inte röjas utan uttryckligt tillstånd från den part som lämnat informationen.

5. Varje part skall insamla och årligen tillställa kommittén statistik rörande sina upphandlingar som omfattas av detta avtal. Sådana rapporter skall innehålla följande uppgifter rörande anbud som antagits av alla upphandlande enheter som omfattas av detta avtal:

(a) för upphandlande enheter i bilaga 1: statistik över det beräknade värdet av antagna anbud, både över och under tröskelvärdet, totalt och fördelat på upphandlande enheter, för upphandlande enheter i bilagorna 2 och 3: statistik över det beräknade värdet av antagna anbud över tröskelvärdet, totalt och fördelat på kategorier av enheter,

(b) för upphandlande enheter i bilaga 1 statistik över antalet och det totala värdet av antagna anbud över tröskelvärdet, fördelat på enheter och produkt- och tjänstekategorier enligt ett enhetligt klassificeringssystem, för upphandlande enheter i bilagorna 2 och 3: statistik över det beräknade värdet av antagna anbud över tröskelvärdet fördelat på kategorier av enheter och produkt- och tjänstekategorier,

(c) för upphandlande enheter i bilaga 1: statistik fördelat på enheter och produkt- och tjänstekategorier över antalet och det totala värdet av antagna anbud under vart och ett av fallen i artikel XV för kategorier av upphandlande enheter i bilagorna 2 och 3: statistik över det totala värdet av antagna anbud över tröskelvärdet i vart och ett av fallen i artikel XV, och

(d) för upphandlande enheter i bilaga 1 statistik fördelat på enheter över antalet och det totala värdet av anbud som antagits enligt de inskränkningar som anges i de berörda bilagorna till avtalet, för kategorier av enheter i bilagorna 2 och 3: statistik över det totala värdet av anbud som antagits enligt de inskränkningar i avtalet som anges i de berörda bilagorna till avtalet.

I den utsträckning sådan information är tillgänglig skall varje part tillhandahålla statistik över de av enheterna upphandlade varornas och tjänsternas ursprungsland. För att säkerställa att sådan statistik är jämförbar, skall kommittén utfärda riktlinjer för de metoder som skall användas. För att åstadkomma effektiv övervakning av upphandling som omfattas av detta avtal, får kommittén enhälligt besluta att ändra kraven i (a)-(d) beträffande arten och omfattningen över statistik som skall tillhandahållas och om de uppdelningar och klassificeringar som skall användas.

Artikel XX

Överprövningsförfaranden

Samråd

1. Om en leverantör framför klagomål om att det har skett överträdelse av detta avtal beträffande en

upphandling, skall alla parter uppmuntra leverantören i fråga att söka lösa tvisten i samråd med den upphandlande enheten. I sådana fall skall den upphandlande enheten opartiskt och skyndsamt handlägga alla klagomål, på ett sätt som inte skadar möjligheterna att få till stånd åtgärder genom överprövning.

Överprövning

2. Alla parter skall sörja för att icke-diskriminerande, lämpliga, öppna och effektiva förfaranden läggs fast, som gör det möjligt för leverantörer att begära överprövning av påstådda överträdelser av avtalet i samband med upphandling som de har eller har haft intresse i.

3. Alla parter skall skriftligen tillkännage sina överprövningsförfaranden för allmän information.

4. Alla parter skall säkerställa att handlingar som berör alla olika aspekter av upphandlingsförfaranden som omfattas av detta avtal bibehålls under tre år.

5. Intresserade leverantörer får åläggas att inleda ett överprövningsförfarande och anmäla detta till den upphandlande enheten inom bestämda tidsfrister, och alltid minst 10 dagar, från den dag då grunden för klagomålet blivit känd eller rimligen borde ha blivit känd.

6. Begäran om överprövning skall behandlas av en domstol eller av ett opartiskt och oberoende tillsynsorgan som inte har något eget intresse av resultatet av upphandlingen och vars ledamöter är skyddade från utomståendes inflytande under sitt mandat. Ett överprövningsorgan som inte är en domstol skall antingen vara underkastad rättslig kontroll eller tillämpa förfaranden som tillåter att

(a) deltagarna kan höras innan yttrande avges eller beslut fattas,

(b) deltagarna kan vara representerade och åtföljas av biträde,

(c) deltagarna skall ha tillgång till alla förhandlingar,

(d) förhandlingar kan äga rum offentligt,

(e) yttranden eller beslut lämnas skriftligen med en motivering som redovisar grunderna för yttrandet eller beslutet,

(f) vittnen kan höras,

(g) handlingar redovisas öppet för överprövningsorganet.

7. Förfaranden för överprövning skall säkerställa

(a) snabba temporära åtgärder för att korrigera överträdelser av avtalet och bevara kommersiella möjligheter. Sådan åtgärd kan få till följd att upphandlingsprocessen avbryts. Vederbörlig hänsyn kan dock tas till övergripande negativa konsekvenser för berörda intressenter, inbegripet det allmännas intresse, när beslut om sådana åtgärder fattas. I sådana fall skall saklig grund för att åtgärder inte vidtas kunna redovisas skriftligen,

(b) en prövning av och möjlighet till beslut huruvida begäran om överprövning är berättigad eller ej,

(c) korrigering av överträdelsen av avtalet eller ersättning för förlust eller skada som uppstått. Ersättningen får begränsas till kostnader för sammanställning av anbud eller begäran om överprövning.

8. För att skydda kommersiella och andra intressen som berörs, skall överprövningsförfarandet som regel slutföras skyndsamt.

Artikel XXI

Institutioner

1. En kommitté för offentlig upphandling som består av representanter för var och en av parterna ska tillsättas. Kommittén skall utse sin egen ordförande och vice ordförande och sammanträda vid behov, dock minst en gång per år, i syfte att bereda parterna tillfälle att samråda i alla frågor som gäller tillämpningen av detta avtal eller främjandet av dess syften samt för att fullgöra alla andra uppgifter som parterna ålägger den.

2. Kommittén kan upprätta arbetsgrupper eller andra underordnade organ att utföra de uppgifter som kommittén tilldelar dem.

Artikel XXII

Samråd och tvistlösning

1. Bestämmelserna i Överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning enligt WTO-avtalet (nedan benämnd "Tvistlösningsöverenskommelsen") skall tillämpas, med de undantag som särskilt anges i det följande.

2. Om en part anser att en förmån som direkt eller indirekt tillkommer den enligt detta avtal upphävs eller minskas, eller att uppnåendet av något av detta avtals syften hindras som en följd av att annan part eller andra parter inte fullgör sina skyldigheter i enlighet med det avtalet eller på grund av att annan part eller andra parter vidtar en åtgärd, vare sig den står i strid med bestämmelserna i avtalet eller ej, får parten, i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredställande lösning av frågan, lämna skriftlig anmälan eller förslag till den andra parten eller de andra parterna som den anser vara berörda. En sådan åtgärd skall skyndsamt anmälas till

Tvistlösningsorganet som upprättats enligt Tvistlösningsöverenskommelsen (nedan benämnt "DSB"), enligt vad som anges nedan. Alla parter som kontaktas på detta sätt skall välvilligt beakta de framställningar eller förslag som gjorts.

3. DSB skall ha rätt att upprätta paneler, anta rapporter från panel och Överprövningsorganet, ge rekommendationer eller fatta beslut i ärendet, övervaka att beslut och rekommendationer genomförs och ge tillstånd att upphäva förmåner och andra skyldigheter enligt detta avtal eller konsultationer beträffande kompensation när åtgärder som befunnits stå i strid med avtalet inte kan återkallas, under förutsättning att enbart de medlemmar i WTO som är parter i detta avtal deltar i beslutet eller åtgärder som tagits av DSB beträffande tvister enligt detta avtal.

4. Paneler skall ha följande mandat om inte parterna i tvisten, inom 20 dagar från det att panelen tillsatts, kommer överens om annat:

> "att, mot bakgrund av berörda bestämmelser i detta avtal och i (namn på något annat berört avtal som åberopas av parterna i tvisten), pröva ärendet som hänskjutits till DSB av (namnet på parten) i dokument ... och att dra sådana slutsatser som kan vara till hjälp för DSB när rekommendationerna skall göras eller beslut fattas enligt detta avtal."

Om bestämmelserna i detta avtal och en eller flera andra avtal som anges i bilaga 1 i Tvistlösningsavtalet åberopas samtidigt av en av parterna i tvisten, skall punkt 3 endast gälla för de delar av panelrapporten som rör tolkningen och tillämpningen av detta avtal.

5. Paneler som tillsätts av DSB för att pröva tvister rörande detta avtal skall innehålla personer som är kunniga på området offentlig upphandling.

6. Alla ansträngningar skall göras för att påskynda tvistlösningsprocessen så mycket som möjligt. Oaktat bestämmelserna i artikel 12.8 och 9 i Överenskommelsen om tvistlösning, skall panelen söka lämna sin slutrapport för parterna i tvisten senast fyra månader, eller om försening uppstår senast sju månader, från den dag då panelens sammansättning och mandat beslutades. Alla ansträngningar ska därför göras för att korta ner de perioder som anges i artikel 20.1 och artikel 21.4 i Överenskommelsen om tvistlösning med två månader. Dessutom skall panelen, oaktat bestämmelserna i artikel 21.5 i Överenskommelsen om tvistlösning, söka meddela sitt beslut inom 60 dagar i fall då det råder oenighet om huruvida åtgärder som vidtagits för att följa rekommendationer eller beslut är förenliga med ett berört avtal.

7. Oaktat artikel 22.2 i Överenskommelsen om tvistlösning, skall ingen tvist som uppstår med anledning av andra avtal som avses i tillägg 1 till Överenskommelsen om tvistlösning andra än detta avtal, leda till att förmåner eller andra förpliktelser enligt detta avtal upphävs och ingen tvist avseende detta avtal skall heller leda till att förmåner eller andra förpliktelser som följes av andra avtal som anges i tillägg 1 upphävs.

Artikel XXIII

Undantag från avtalet

1. Ingenting i detta aval skall tolkas som hinder för en part att vidta en åtgärd eller att inte lämna ut uppgifter som denne anser nödvändiga för att skydda sina grundläggande säkerhetsintressen i samband med upphandling av vapen, ammunition eller krigsmateriel eller upphandling som är oumbärlig för den nationella säkerheten eller för nationella försvarssyften.

2. Med reservation för kravet på att åtgärderna inte används på sätt som skulle innebära godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder i vilka samma förhållanden råder eller en förtäckt begränsning av internationell handel, skall ingenting i detta avtal tolkas som hinder för någon part att vidta eller genomdriva nödvändiga åtgärder till skydd för allmän moral, ordning eller säkerhet, av människors, djurs eller växters liv eller hälsa eller immateriella tillgångar, eller åtgärder som berör varor tillverkade av handikappade, av filantropiska institutioner eller inom kriminalvården.

Artikel XXIV

Slutbestämmelser

1. *Godkännande och ikraftträdande*

Detta avtal träder i kraft den 1 januari 1996 för de regeringar [1] som gjort överenskomna åtaganden angivna i tillägg 1 till 5 till detta avtal och som, genom undertecknande, godkände avtalet den 15 april 1994 eller som den dagen hade undertecknat avtalet med förbehåll för ratificering och som därefter ratificerat avtalet före den 1 januari 1996.

2. *Anslutning*

Alla regeringar som är medlemmar i WTO, eller som innan WTO-avtalet har trätt i kraft är avtalsslutande

[1] I detta avtal avses termen "regering" inbegripa Europeiska gemenskapernas kompetenta myndigheter.

parter i GATT 1947 och som inte är parter i detta avtal, får ansluta sig till det på villkor som ska förhandlas fram med avtalsparterna. Anslutning skall ske genom att en anslutningshandling lämnas hos generaldirektören i WTO med de sålunda överenskomna villkoren. Avtalet skall träda i kraft för den anslutande regeringen på den trettionde dagen från den dag man anslutit sig till avtalet.

3. *Övergångsbestämmelser*

(a) Hongkong och Republiken Korea kan uppskjuta tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal, med undantag för artiklarna XXI och XXII, dock inte längre än till den 1 januari 1997. Om begynnelsedagen för deras respektive tillämpning av bestämmelserna inträffar före den 1 januari 1997, skall detta anmälas till WTO:s generaldirektör 30 dagar i förväg.

(b) Under perioden mellan ikraftträdandet av detta avtal och dagen för Hongkongs tillämpning, skall rättigheterna och skyldigheterna mellan Hongkong och alla andra parter till detta avtal som den 15 april 1994 var parter till Överenskommelsen om statlig upphandling av den 12 april 1979, ändrad den 2 februari 1987 ("1988 års avtal") regleras av substansbestämmelserna [1] i 1988 års avtal med bilagor, ändrade eller rättade. Bestämmelserna infogas i avtalet för detta ändamål genom denna hänvisning och skall gälla till den 31 december 1996.

(c) Mellan de parter i detta avtal som också är parter i 1988 års avtal, skall rättigheterna och skyldigheterna enligt detta avtal ersätta dem som gäller enligt 1988 års avtal.

(d) Artikel XXII skall inte träda i kraft förrän den dag som WTO-avtalet träder i kraft. Intill dess skall bestämmelserna enligt artikel VII i 1988 års avtal, vars bestämmelser genom denna hänvisning härmed infogas, gälla för samråd och tvistlösning enligt detta avtal. Dessa bestämmelser skall tillämpas under överinseende av kommittén för offentlig upphandling.

(e) Innan WTO-avtalet träder i kraft skall hänvisningar till WTO-organ tolkas så att de avser motsvarande GATT-organ och hänvisningar till WTO:s generaldirektör och till WTO-sekretariatet skall tolkas så att de avser generaldirektören för de AVTALSSLUTANDE PARTERNA i GATT 1947 respektive GATT-sekretariatet.

4. *Förbehåll*

Förbehåll får inte göras för någon av bestämmelserna i detta avtal.

5. *Nationell lagstiftning*

(a) Alla regeringar som godkänner eller ansluter sig till detta avtal skall senast den dag då avtalet träder i kraft säkerställa att deras lagar, författningar administrativa förfaranden liksom de regler och förfaranden och den praxis som tillämpas av upphandlande enheter som upptas i deras listor, som bifogas, överensstämmer med bestämmelserna i detta avtal.

(b) Alla parter skall underrätta kommittén om ändringar i lagar och författningar som har samband med detta avtal samt om ändringar i tillämpningen av dessa lagar och författningar.

6. *Rättelser eller ändringar*

(a) Rättelser, flyttning av en upphandlande enhet från en bilaga till en annan eller, i undantagsfall, andra ändringar som hänför sig till tilläggen I till IV, skall anmälas till kommittén tillsammans med uppgifter om de sannolika följderna av en ändring för den ömsesidigt överenskomna omfattningen av detta avtal. Om rättelserna, överflyttningarna eller andra ändringar är rent formella eller av obetydlig omfattning skall de träda i kraft, förutsatt att inga invändningar görs inom 30 dagar. I andra fall skall kommitténs ordföranden skyndsamt kalla till möte. Kommittén skall överväga förslaget och alla krav på kompenserande justeringar för att bibehålla balans mellan rättigheter och skyldigheter och en ömsesidigt överenskommen täckningsgrad som är jämförbar med vad detta avtal innebar före ändringen. Om överenskommelse inte kan nås får frågan behandlas i enlighet med bestämmelserna i artikel XXII.

(b) När en part utövar sin rätt att ta bort en upphandlande enhet från tillägg I med motivering att regeringens kontroll eller inflytande över enheten helt har upphört, skall parten anmäla detta till kommittén. Sådana ändringar skall träda i kraft dagen efter det nästkommande kommittémötet under förutsättning att mötet inte äger rum tidigast 30 dagar efter anmälan och ingen invändning gjorts. Om invändning reses skall ärendet drivas enligt förfarandena om konsultation och tvistlösning i arti-

[1] Alla bestämmelser i 1988 års avtal utom ingressen, artikel VII och artikel IX, med undantag för punkterna 5(a) och (b) samt punkt 10.

kel XXII. Vid bedömningen av den föreslagna ändringen av tillägg I och därav följande kompensatoriska justeringar skall hänsyn tas till de marknadsöppnande effekter som uppstår när regeringens kontroll eller inflytande upphör.

7. *Översyn, förhandlingar och framtida arbete*

(a) Kommittén skall årligen se över detta avtals tillämpning och funktion under beaktande av dess syften. Kommittén skall årligen underrätta WTO:s allmänna råd om utvecklingen under den tid som översynen avser.

(b) Parterna i detta avtal skall senast vid utgången av det tredje året från avtalets ikraftträdande och därefter regelbundet genomföra ytterligare förhandlingar i syfte att förbättra avtalet och uppnå största möjliga utvidgning av dess omfattning på grundval av ömsesidighet mellan parterna och med beaktande av bestämmelserna i artikel V beträffande u-länder.

(c) Parterna skall söka undvika att införa eller förlänga diskriminerande åtgärder och förfaranden som snedvrider öppen upphandling och skall, inom ramen för förhandlingar enligt moment (b), söka avskaffa den som finns kvar den dag detta avtal träder i kraft.

8. *Informationsteknologi*

I syfte att säkerställa att detta avtal inte utgör ett onödigt hinder för teknisk utveckling, skall parterna samråda regelbundet om utvecklingen rörande användning av informationsteknologi i offentlig upphandling och de skall, om nödvändigt, förhandla om förändringar i avtalet. Dessa samråd skall särskilt syfta till att säkerställa att användning av informationsteknologi främjar målen med öppen, icke-diskriminerande och effektiv offentlig upphandling genom öppna förfaranden, att kontrakt som omfattas av detta avtal är klart definierade och att all tillgänglig information som rör ett visst kontrakt kan identifieras. När en part avser förnya sina upphandlingsförfaranden skall den söka beakta alla potentiella problem som andra parter pekat på.

9. *Ändringar*

Parterna kan ändra detta avtal med hänsyn till bland annat de erfarenheter som vunnits av dess tillämpning. Sedan parterna enats om en sådan ändring i enlighet med förfarande som fastställts av kommittén, skall en sådan ändring inte träda i kraft för någon part innan denna har godkänt ändringen.

10. *Frånträdande*

(a) Varje part kan frånträda denna överenskommelse. Frånträdandet skall träda i kraft 60 dagar efter den dag då skriftligt meddelande om frånträdande mottagits av WTO:s generaldirektör. Alla parter får efter sådant meddelande begära att kommittén omedelbart sammanträder.

(b) Om en part i detta avtal inte blir medlem av WTO inom ett år från den dag då avtalet träder i kraft, eller upphör att vara medlem av WTO, skall denna part upphöra att vara part i detta avtal samma dag.

11. *Undantag från tillämpningen av detta avtal mellan vissa parter*

Detta avtal skall inte tillämpas mellan två parter om någon av dem, vid den tidpunkt som någon av parterna antingen godkänner eller ansluter sig till avtalet, inte samtycker till sådan tillämpning.

12. *Anmärkningar, tillägg och bilagor*

Anmärkningarna, tilläggen och bilagorna till detta avtal utgör en integrerad del därav.

13. *Sekretariat*

Sekretariatsgöromål beträffande detta avtal skall handläggas av WTO-sekretariatet.

14. *Deposition*

Detta avtal skall deponeras hos WTO:s generaldirektör, som omedelbart skall tillställa varje part en bestyrkt kopia av det och av varje rättelse eller ändring enligt punkt 6 och ändringar enligt punkt 9 samt en anmälan om varje godkännande av, eller anslutning till avtalet enligt punkterna 1 och 2 och om varje frånträdande enligt punkt 10 i denna artikel.

15. *Registrering*

Detta avtal skall registeras enligt bestämmelserna i artikel 102 i Förenta Nationernas stadga.

Upprättat i Marrakech den 15 april 1994 i ett enda exemplar på engelska, franska och spanska språken, där varje text äger samma giltighet, utom vad som på annat sätt anges beträffande tilläggen till avtalet.

ANMÄRKNINGAR

Begreppen "land" eller "länder" som används i detta avtal, inbegripet i tilläggen, skall tolkas så att de också omfattar separata tullområden som är parter till detta avtal.

För ett separat tullområde som är part i detta avtal skall uttryck som bestäms av begreppet "nationell", tolkas så att de avser detta tullområde, om inget annat anges.

Artikel 1.1

Med hänsyn till allmänna politiska överväganden i samband med bundet bistånd, inklusive u-ländernas mål att omvandla sådant bistånd till obundet bistånd, äger detta avtal inte tillämpning på upphandling som sker för att främja bundet bistånd till u-länder så länge sådant tillämpas av parterna.

INTERNATIONAL DAIRY ARRANGEMENT

PREAMBLE

Recognizing the importance of milk and dairy products to the economy of many countries [1] in terms of production, trade and consumption;

Recognizing the need, in the mutual interests of producers and consumers, and of exporters and importers, to avoid surpluses and shortages, and to maintain prices at an equitable level;

Noting the diversity and interdependence of dairy products;

Noting the situation in the dairy products market, which is characterized by very wide fluctuations and the proliferation of export and import measures;

Considering that improved cooperation in the dairy products sector contributes to the attainment of the objectives of expansion and liberalization of world trade, and the implementation of the principles and objectives concerning developing countries agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers dated 14 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations;

Determined to respect the principles and objectives of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as 'General Agreement' or 'GATT') [2] and, in carrying out the aims of this Arrangement, effectively to implement the principles and objectives agreed upon in the said Tokyo Declaration;

The participants to the present Arrangement have, through their representatives, agreed as follows:

PART ONE

GENERAL PROVISIONS

Article I

Objectives

The objectives of this Arrangement shall be, in accordance with the principles and objectives agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers dated 14 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations,

— to achieve the expansion and ever greater liberalization of world trade in dairy products under market conditions as stable as possible, on the basis of mutual benefit to exporting and importing countries;

— to further the economic and social development of developing countries.

Article II

Products Coverage

1. This Arrangement applies to the dairy products sector. For the purpose of this Arrangement, the term 'dairy products' is deemed to include the following products, as defined in the Customs Cooperation Council Nomenclature:

	CCCN
(a) Milk and cream, fresh, not concentrated or sweetened	04.01
(b) Milk and cream, preserved, concentrated or sweetened	04.02
(c) Butter	04.03
(d) Cheese and curd	04.04
(e) Casein	ex 35.01

2. The International Dairy Products Council established in terms of Article VII: 1(a) of this

[1] In this Arrangement and in the Protocols annexed thereto, the term 'country' is deemed to include the European Economic Community.

[2] This preambular provision applies only among participants that are Contracting Parties to the GATT.

Arrangement (hereinafter referred to as the Council) may decide that the Arrangement is to apply to other products in which dairy products referred to in paragraph 1 of this Article have been incorporated if it deems their inclusion necessary for the implementation of the objectives and provisions of this Arrangement.

Article III

Information

1. The participants agree to provide regularly and promptly to the Council the information required to permit it to monitor and assess the overall situation of the world market for dairy products and the world market situation for each individual dairy product.

2. Participating developing countries shall furnish the information available to them. In order that these participants may improve their data collection mechanisms, developed participants, and any developing participants able to do so, shall consider sympathetically any request to them for technical assistance.

3. The information that the participants undertake to provide pursuant to paragraph 1 of this Article, according to the modalities that the Council shall establish, shall include data on past performance, current situation and outlook regarding production, consumption, prices, stocks and trade, including transactions other than normal commercial transactions, in respect of the products referred to in Article II of this Arrangement, and any other information deemed necessary by the Council. Participants shall also provide information on their domestic policies and trade measures, and on their bilateral, plurilateral or multilateral commitments, in the dairy sector and shall make known, as early as possible, any changes in such policies and measures that are likely to affect international trade in dairy products. The provisions of this paragraph shall not require any participant to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Note: It is understood that under the provisions of this Article, the Council instructs the secretariat to draw up, and keep up to date, an inventory of all measures affecting trade in dairy products, including commitments resulting from bilateral, plurilateral and multilateral negotiations.

Article IV

Functions of the International Dairy Products Council and Cooperation between the Participants to this Arrangement

1. The Council shall meet in order to:

(a) make an evaluation of the situation in and outlook for the world market for dairy products, on the basis of a status report prepared by the secretariat with the documentation furnished by participants in accordance with Article III of this Arrangement, information arising from the operation of the Protocols covered by Article VI of this Arrangement, and any other information available to it;

(b) review the functioning of this Arrangement.

2. If after an evaluation of the world market situation and outlook referred to in paragraph 1(a) of this Article, the Council finds that a serious market disequilibrium, or threat of such a disequilibrium, which affects or may affect international trade, is developing for dairy products in general or for one or more products, the Council will proceed to identify, taking particular account of the situation of developing countries, possible solution for consideration by governments.

3. Depending on whether the Council considers that the situation defined in paragraph 2 of this Article is temporary or more durable, the measures referred to in paragraph 2 of this Article could include short-, medium- or long-term measures to contribute to improve the overall situation of the world market.

4. When considering measures that could be taken pursuant to paragraphs 2 and 3 of this Article, due account shall be taken of the special and more favourable treatment, to be provided for developing countries, where this is feasible and appropriate.

5. Any participant may raise before the Council any matter affecting this Arrangement *inter alia* for the same purposes provided for in paragraph 2 of this Article. Each participant shall promptly afford adequate opportunity for consultation regarding such matter [1] affecting this Arrangement.

6. If the matter affects the application of the specific provisions of the Protocols annexed to this Arrangement, any participant which considers that its trade interests are being seriously threatened and which is unable to reach a mutually satisfactory solution with the other participant or participants concerned, may request the Chairman of the Committee for the relevant Protocol established under Article VII:2(a) of this Arrangement, to convene a special meeting of the Committee on an urgent basis so as to determine as rapidly as possible, and within four working days if requested, any measures which may be required to meet the situation. If a satisfactory solution cannot be reached, the Council shall, at the request of the Chairman of the Committee for the relevant Protocol, meet wihin a period of not more than fifteen days to consider the matter with a view to facilitating a satisfactory solution.

[1] It is confirmed that the term 'matter' in this paragraph includes any matter which is covered by multilateral agreements negotiated within the framework of the Multilateral Trade Negotiations, in particular those bearing on export and import measures. It is further confirmed that the provisions of Article IV:5 and this footnote are without prejudice to the rights and obligations of the parties to such agreements.

Article V

Food Aid and Transactions other than Normal Commercial Transactions

1. The participants agree:

(a) In cooperation with FAO and other interested organizations, to foster recognition of the value of dairy products in improving nutritional levels and of ways and means through which they may be made available for the benefit of developing countries.

(b) In accordance with the objectives of this Arrangement, to furnish, within the limits of their possibilities, dairy products to developing countries by way of food aid. Participants should notify the Council in advance each year, as far as practicable, of the scale, quantities and destinations of their proposed contributions of such food aid. Participants should also give, if possible, prior notification to the Council of any proposed amendments to the notified programme. It would be understood that contributions could be made bilaterally or through joint projects or through multilateral programmes, particularly the World Food Programme.

(c) Recognizing the desirability of harmonizing their efforts in this field, as well as the need to avoid harmful interference with normal patterns of production, consumption and international trade, to exchange views in the Council on their arrangements for the supply and requirements of dairy products as food aid or on concessional terms.

2. Donated exports to developing countries, exports destined for relief purposes or welfare purposes in developing countries, and other transactions which are not normal commercial transactions shall be effected in accordance with the FAO 'Principles of Surplus Disposal and Consultative Obligations'. Consequently the Council shall cooperate closely with the Consultative Sub-Committee on Surplus Disposal.

3. The Council shall, in accordance with conditions and modalities that it will establish, upon request, discuss, and consult on, all transactions other than normal commercial transactions and other than those covered by the Agreement on Interpretation and Application of Articles VI, XVI and XXIII of the General Agreement on Tariffs and Trade.

PART TWO

SPECIFIC PROVISIONS

Article VI

Protocols

1. Without prejudice to the provisions of Articles I to V of this Arrangement, the products listed below shall be subject to the provisions of the Protocols annexed to this Arrangement:

Annex I

— *Protocol Regarding Certain Milk Powders*

Milk powder and cream powder, excluding whey powder

Annex II

— *Protocol Regarding Milk Fat*

Milk fat

Annex III

— *Protocol Regarding Certain Cheeses*

Certain cheeses

PART THREE

Article VII

Administration of the Arrangement

1. *International Dairy Products Council*

(a) An International Dairy Products Council shall be established within the framework of the GATT. The Council shall comprise representatives of all participants to the Arrangement and shall carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Arrangement. The Council shall be serviced by the GATT secretariat. The Council shall establish its own rules of procedure.

(b) Regular and special meetings

The Council shall normally meet at least twice each year. However, the Chairman may call a special meeting of the Council either on his own initiative, at the request of the Committees established under paragraph 2 (a) of this Article, or at the request of a participant to this Arrangement.

(c) Decisions

The Council shall reach its decisions by consensus. The Council shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Council formally objects to the acceptance of a proposal.

(d) Cooperation with other organizations

The Council shall make whatever arrangements are appropriate for consultation or cooperation with inter-governmental and non-governmental organizations.

(e) Admission of observers

(i) The Council may invite any non-participating country to be represented at any meeting as an observer.

(ii) The Council may also invite any of the organizations referred to in paragraph 1 (d) of this Article to attend any meeting as an observer.

2. *Committees*

(a) The Council shall establish a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Milk Fat and a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Certain Cheeses. Each of these Committees shall comprise representatives of all participants to the relevant Protocol. The Committees shall be serviced by the GATT secretariat. They shall report to the Council on the exercise of their functions.

(b) Examination of the market situation

The Council shall make the necessary arrangements, determining the modalities for the information to be furnished under Article III of this Arrangement, so that

— the Committee of the Protocol Regarding Certain Milk Powders may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol;

— the Committee of the Protocol Regarding Milk Fat may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol;

— The Committee of the Protocol Regarding Certain Cheeses may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol.

(c) Regular and special meetings

Each Committee shall normally meet at least once each quarter. However, the Chairman of each Committee may call a special meeting of the Committee on his own initiative or at the request of any participant.

(d) Decisions

Each Committee shall reach its decisions by consensus. A committee shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Committee formally objects to the acceptance of a proposal.

PART FOUR

Article VIII

Final Provisions

1. *Acceptance* (1)

(a) This Arrangement is open for acceptance, by signature or otherwise, by governments members of the United Nations, or of one of its specialized agencies and by the European Economic Community.

(b) Any government (2) accepting this Arrangement may at the time of acceptance make a reservation with regard to its acceptance of any of the Protocols annexed to the Arrangement. This reservation is subject to the approval of the participants.

(c) This Arrangement shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT who shall promptly furnish a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof to each participant. The texts of this Arrangements in the English, French and Spanish languages shall all be equally authentic.

(d) Acceptance of this Arrangement shall carry denunciation of the Arrangement Concerning Certain Dairy Products, done at Geneva on 12 January 1970 which entered into force on 14 May 1970, for participants having accepted that Arrangement and denunciation of the Protocol Relating to Milk Fat, done at Geneva on 2 April 1973 which entered into force on 14 May 1973, for participants having accepted that Protocol. Such denunciation shall take effect on the date of entry into force of this Arrangement.

(1) The terms 'acceptance' or 'accepted' as used in this Article include the completion of any domestic procedures necessary to implement the provisions of this Arrangement.

(2) For the purpose of this Arrangement, the term 'government' is deemed to include the competent authorities of the European Economic Community.

2. *Provisional application*

Any government may deposit with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT a declaration of provisional application of this Arrangement. Any government depositing such a declaration shall provisionally apply this Arrangement and be provisionally regarded as participating in this Arrangement.

3. *Entry into force*

(a) This Arrangement shall enter into force, for those participants having accepted it, on 1 January 1980. For participants accepting this Arrangement after that date, it shall be effective from the date of their acceptance.

(b) The validity of contracts entered into before the date of entry into force of this Arrangement is not affected by this Arrangement.

4. *Validity*

This Arrangement shall remain in force for three years. The duration of this Arrangement shall be extended for further periods of three years at a time, unless the Council at least eighty days prior to each date of expiry, decides otherwise.

5. *Amendment*

Except where provision for modification is made elsewhere in this Arrangement the Council may recommend an amendment to the provisions of this Arrangement. The proposed amendment shall enter into force upon acceptance by the governments of all participants.

6. *Relationship between the Arrangement and the Annexes*

The following shall be deemed to be an integral part of this Arrangement, subject to the provisions of paragraph 1(b) of this Article:

— the Protocols mentioned in Article VI of this Arrangement and contained in its Annexes I, II and III;

— the lists of reference points mentioned in Article 2 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, Article 2 of the Protocol Regarding Milk Fat, and Article 2 of the Protocol Regarding Certain Cheeses, contained in Annexes I(a), II(a) and III(a) respectively;

— the schedules of price differentials according to milk fat content mentioned in Article 3:4, note 3 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders and Article 3:4, note I of the Protocol Regarding Milk Fat, contained in Annexes I(b) and II(b) respectively;

— the register of processes and control measures referred to in Article 3:5 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, contained in Annex Ic.

7. *Relationship between the Arrangement and the GATT*

Nothing in this Arrangement shall affect the rights and obligations of participants under the GATT [1].

8. *Withdrawal*

(a) Any participant may withdraw from this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the day on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

(b) Subject to such conditions as may be agreed upon by the participants, any participant may withdraw from any of the Protocols annexed to this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the day on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

Done at Geneva this twelfth day of April nineteen hundred and seventy-nine.

---

[1] This provision applies only among participants that are Contracting Parties to the GATT.

ANNEX I

PROTOCOL REGARDING CERTAIN MILK POWDERS

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to milk powder and cream powder falling under CCCN heading No 04.02, excluding whey powder.

PART TWO

Article 2

Pilot Products

1. For the purpose of this Protocol, minimum export prices shall be established for the pilot products of the following description:

(a) Designation: Skimmed-milk powder

Milk fat content: less than or equal to 1,5 per cent by weight
Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

(b) Designation: Whole milk powder

Milk fat content: 26 per cent by weight
Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

(c) Designation: Buttermilk powder (1)

Milk fat content: less than or equal to 11 per cent by weight
Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

Packaging: in packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg, or 50 lbs, as appropriate

Terms of sale: f.o.b. ocean-going vessels from the exporting country or free-at-frontier exporting country.

By derogation from this provision, reference points are designated for the countries listed in Annex I (a) (2). The Committee established in pursuance of Article VII: 2 (a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

Article 3

Minimum Prices

Level and observance of minimum prices

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Article 2 of this Protocol shall not be less than the minimum prices applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

2. (a) The minimum price levels set in the present Article take account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to

(1) Derived from the manufacture of butter and anhydrous milk fat.
(2) Annex I (1) is not reproduced.

ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

(b) The minimum prices provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol are fixed at:

(i) US$ 425 [1] per metric ton for the skimmed-milk powder defined in Article 2 of this Protocol.

(ii) US$ 725 [2] per metric ton for the whole milk powder defined in Article 2 of this Protocol.

(iii) US$ 425 [3] per metric ton for the buttermilk powder defined in Article 2 of this Protocol.

3. (a) The levels of the minimum prices specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The levels of the minimum prices specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by products, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the levels of the minimum prices set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum prices

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the fat content, packaging or terms of sale, the minimum prices shall be adjusted so as to protect the minimum prices established in this Protocol for the products specified in Article 2 of this Protocol according to the following provisions:

Milk fat content:

If the milk fat content of the milk powders described in Article 1 of the present Protocol excluding buttermilk powder [4] differs from the milk fat content of the pilot products as defined in Article 2.1(a) and (b) of the present Protocol, then for each full percentage point of milk fat as from 2 per cent, there shall be an upward adjustment of the minimum price in proportion to the difference between the minimum prices established for the pilot products defined in Article 2.1(a) and (b) of the present Protocol [5].

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages normally used in the trade, of a net content by weight less than 25 kg or 50 lbs, as appropriate, the minimum prices shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country [6], the minimum prices shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. prices specified in paragraph 2 (b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided: if the terms of the sale include credit, this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Exports and imports of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed

5. Dy derogation from the provisions of paragraphs 1 to 4 of this Article participants may, under the conditions defined below, export or import, as the case may be, skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed at prices below the minimum prices provided for in this Protocol for these products. Participants may make use of this possibility only to the extent that they subject the products exported or imported to the processes and control measures which will be applied in the country of export or destination so as to ensure that the skimmed-milk powder and buttermilk powder thus exported or imported are used exclusively for animal feed. These processes and control measures shall have

[1] US$ 600 per metric ton since 1 October 1981.
[2] US$ 830 per metric ton since 5 June 1985.
[3] US$ 600 per metric ton since 1 October 1981.
[4] As defined in Article 2.1(c) of this Procotol.
[5] See Annex 1(b), 'Schedule of price differentials according to milk fat content'. (Annex 1 (b) is not reproduced).
[6] See Article 2.

been approved by the Committee and recorded in a register established by it [1]. Participants withing to make use of the provisions of this paragraph shall give advance notification of their intention to do so to the Committee which shall meet, at the request of a participant, to examine the market situation. The participants shall furnish the necessary information concerning their transactions in respect of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed, so that the Committee may follow development in this sector and periodically make forecasts concerning the evolution of this trade.

Special conditons of sales

6. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as those referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the producers subject to the minimum price provisions below the agreed minimum prices.

Field of application

7. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

8. The provisions of paragraphs 1 to 7 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes or food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

Article 4

Provision of Information

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum prices mentioned in Article 3:2(b) of this Protocol, and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement, participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

Article 5

Obligations of Exporting Participants

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

Article 6

Cooperation of Importing Participants

1. Participants which import products coveral by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

(a) to cooperate in implementing the minimum prices objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum prices;

(b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;

(c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum prices threaten the operation of this Protocol.

[1] See Annex I(c), 'Register of Processes and Control Measures'. It is understood that exporters would be permitted to ship skimmed-milk powder and buttermilk powder for animal feed purposes in an unaltered state to importers which have nad their processes and control measures inserted in the Register. In this case, exporters world inform the Committee of their intention to ship unaltered skimmed-milk powder and or buttermilk powder for animal feed purposes to those importers which have their processes and control measures registered. (Annex I (c) is not reproduced).

2. Paragraph 1 of this Article shall not apply to imports of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed, provided that such imports are subject to the measures and procedures provided for in Article 3:5 of this Protocol.

PART THREE

Article 7

Derogations

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 5 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within three months from the date of the request.

Article 8

Emergency Action

1. Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

ANNEX II

PROTOCOL REGARDING MILK FAT

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to milk fat falling under CCCN heading No 04.03, having a milk fat content equal to or greater than 50 per cent by weight.

PART TWO

Article 2

Pilot Products

1. For the purpose of this Protocol, minimum export prices shall be established for the pilot products of the following descriptions:

(a) Designation: Anhydrous milk fat

Milk fat content: 99,5 per cent by weight

(b) Designation: Butter

Milk fat content: 80 per cent by weight

Packaging:

In packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg or 50 lbs, as appropriate.

Terms of sale:

F.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country. By derogation from this provision, reference points are designated for the countries total in Annex II(a) [1]. The Committee established in pursuance of Article VII:2(a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

Article 3

Minimum Prices

Level and observance of minimum prices

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Article 2 of this Protocol shall not be less than the minimum prices applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

2. (a) The minimum price levels set out in the present Article take account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

[1] Annex II(a) is not reproduced.

(b) The minimum prices provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol are fixed at:

(i) US$ 1 100 (1)per metric ton for the anhydrous milk fat defined in Article 2 of this Protocol.

(ii) US$ 925 (2) per metric ton for the butter defined in Article 2 of this Protocol.

3. (a) The levels of the minimum prices specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The levels of the minimum prices specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by producers, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the levels of the minimum prices set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum prices

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the fat content, packaging or terms of sale, the minimum prices shall be adjusted so as to protect the minimum prices established in this Protocol for the products specified in Article 2 of this Protocol according to the following provisions:

Milk fat content:

If the milk fat content of the product defined in Article 1 of the present Protocol differs from the milk fat content of the pilot products as defined in Article 2 of the present Protocol then, if the milk fat content is equal to or greater than 82 per cent or less than 80 per cent, the minimum price of this product shall be, for each full percentage point by which the milk fat content is more than or less than 80 per cent, increased or reduced in proportion to the difference between the minimum prices established for the pilot products defined in Article 2 of the present Protocol.

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg or 50 lbs., as appropriate, the minimum prices shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country (3), the minimum prices shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. prices specified in paragraph 2(b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided, if the terms of the sale include credit this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Special conditions of sales

5. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as those referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the products subject to the minimum price provisions below the agreed minimum prices.

Field of application

6. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

7. The provisions of paragraphs 1 to 6 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes of food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

(1) US$ 1 200 per metric ton since 5 June 1985.
(2) US$ 1 000 per metric ton since 5 June 1985.
(3) See Article 2.

Article 4

Provision of Information

1. In cases where prices in international trade of the products coverd by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum prices mentioned in Article 3.2(b) of this Protocol, and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement, participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market-situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts, packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

Article 5

Obligations of Exporting Participants

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

Article 5

Cooperation of Importing Participants

1. Participants which import products covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

(a) to cooperate in implementing the minimum prices objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum prices;

(b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;

(c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum prices threaten the operation of this Protocol.

PART THREE

Article 7

Derogations

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 4 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within three months from the date of the request.

Article 8

Emergency Action

1. Any participant, which consides that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

ANNEX III

PROTOCOL REGARDING CERTAIN CHEESES

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to cheeses falling under CCCN heading No 04.04, having a fat content in dry matter, by weight, equal to or more than 45 per cent and a dry matter content, by weight, equal to or more than 50 per cent.

PART TWO

Article 2

Pilot Product

1. For the purpose of this Protocol, a minimum export price shall be established for the pilot product of the following description:

Designation: Cheese

Packaging:

In packages normally used in the trade of a net content by weight of not less than 20 kg or 40 lbs., as appropriate.

Terms of sale:

F.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country.

By derogation from this provision, reference points are designated for the countries listed in Annex III(a) [1]. The Committee established in pursuance of Article VII:2(a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

Article 3

Minimum Price

Level and observance of minimum price

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Articles 1 and 2 of this Protocol shall not be less than the minimum price applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

2. (a) The minimum price level set out in the present Article takes account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

(b) The minimum price provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol is fixed at US$ 800 [2] per metric ton.

[1] Annex III(a) is not reproduced.
[2] US$ 1 000 per metric ton since 1 October 1981.

3. (a) The level of the minimum price specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The level of the minimum price specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by producers, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the level of the minimum price set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum price

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect or the packaging or terms of sale, the minimum price shall be adjusted so as to protect the minimum price established in this Protocol according to the following provisions:

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages as specified in Article 2, the minimum price shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country [1], the minimum price shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. price specified in paragraph 2(b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided; if the terms of the sale include credit, this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Special conditions of sale

5. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as these referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the products subject to the minimum price provisions below the agreed minimum price.

Field of application

6. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

7. The provisions of paragraphs 1 to 6 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes or food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

Article 4

Provision of Information

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum price mentioned in Article 3:2(b) of this Protocol and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts, packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

[1] See Article 2.

Article 5

Obligations of Exporting Participants

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

Article 6

Cooperation of Importing Participants

1. Participants which import products covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

(a) to cooperate in implementing the minimum price objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum price;

(b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;

(c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum price threaten the operation of this Protocol.

PART THREE

Article 7

Derogations

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 4 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within thirty days from the date of the request.

2. The provisions of Article 3:1 to 4 shall not apply to exports, in exceptional circumstances, of small quantities of natural unprocessed cheese which would be below normal export quality as a result of deterioration or production faults. Participants exporting such cheese shall notify the GATT secretariat in advance of their intention to do so. Participants shall also notify the Committee quarterly of all sales of cheese effected under the provisions of this paragraph, specifying in respect of each transaction, the quantities, prices and destinations involved.

Article 8

Emergency Action

1 Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

ARRANGEMENT REGARDING BOVINE MEAT

PREAMBLE

Convinced that increased international cooperation should be carried out in such a way as to contribute to the achievement of greater liberalization, stability and expansion in international trade in meat and live animals;

Taking into account the need to avoid serious disturbances in international trade in bovine meat and live animals;

Recognizing the importance of production and trade in bovine meat and live animals for the economies of many countries, especially for certain developed and developing countries;

Mindful of their obligations to the principles and objectives of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as 'General Agreement' or 'GATT') [1]:

Determined, in carrying out the aims of this Arrangement to implement the principles and objectives agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers, dated 11 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations, in particular as concerns special and more favourable treatment for developing countries;

The participants in the present Arrangement have, through their representatives, agreed as follows:

PART ONE

GENERAL PROVISIONS

Article I

Objectives

The objectives of this Arrangement shall be:

(1) to promote the expansion, ever greater liberalization and stability of the international meat and livestock market by facilitating the progressive dismantling of obstacles and restrictions to world trade in bovine meat and live animals, including those which compartmentalize this trade, and by improving the international framework of world trade to the benefit of both consumer and producer, importer and exporter;

(2) to eucourage greater international cooperation in all aspects affecting the trade in bovine meat and live animals with a view in particular to greater rationalization and more efficient distribution of resources in the international meat economy;

(3) to secure additional benefits for the international trade of developing countries in bovine meat and live animals through an improvement in the possibilities for these countries to participate in the expansion of world trade in these products by means of *inter alia*:

(a) promoting long-term stability of prices in the context of an expanding world market for bovine meat and live animals; and

(b) promoting the maintenance and improvement of the earnings of developing countries that are exporters of bovine meat and live animals;

the above with a view thus to deriving additional earnings, by means of securing long-term stability of markets for bovine meat and live animals;

(4) to further expand trade on a competitive basis taking into account the traditional position of efficient producers.

Article II

Product Coverage

This Arrangement applies to bovine meat. For the purpose of this Arrangement, the term 'bovine meat' is considered to include:

	CCCN
(a) Live bovine animals	01.02
(b) Meat and edible offals of bovine animals, fresh, chilled or frozen	ex 02.01
(c) Meat and edible offals of bovine animals, salted, in brine, dried or smoked	ex 02.06

[1] This provision applies only among GATT Contracting Parties.

(d) Other prepared or preserved meat or offal of bovine animals ex 16.02

and any other product that may be added by the International Meat Council, as established under the terms of Article V of this Arrangement, in order to accomplish the objectives and provisions of this Arrangement.

Article III

Information and Market Monitoring

1. All participants agree to provide regularly and promptly to the Council, the information which will permit the Council to monitor and access the overall situation of the world market for meat and the situation of the world market for each specific meat.

2. Participating developing countries shall furnish the information available to them. In order that these countries may improve their data collection mechanism, developed participants, and any developing participants able to do so, shall consider sympathetically any request to them for technical assistance.

3. The information that the participants undertake to provide pursuant to paragraph 1 of this Article, according to the modalities that the Council shall establish, shall include data on past performance and current situation and an assessment of the outlook regarding production (including the evolution of the composition of herds), consumption, prices, stocks of and trade in the products referred to in Article II, and any other information deemed necessary by the Council, in particular on competing products. Participants shall also provide information on their domestic policies and trade measures including bilateral and plurilateral commitments in the bovine sector, and shall notify as early as possible any changes in such policies and measures that are likely to affect international trade in live bovine animals and meat. The provisions of this paragraph shall not require any participant to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

4. The secretariat of the Arrangement shall monitor variations in market data, in particular herd sizes, stocks, slaughterings and domestic and international prices, so as to permit early detection of the symptoms of any serious imbalance in the supply and demand situation. The secretariat shall keep the Council apprized of significant developments on world markets, as well as prospects for production, consumption, exports and imports.

Note: It is understood that under the provisions of this Article, the Council instructs the secretariat to draw up, and keep up to date, an inventory of all measures affecting trade in bovine meat and live animals, including commitments resulting from bilateral, plurilateral and multilateral negotiations.

Article IV

Functions of the International Meat Council and Cooperation between the Participants to this Arrangement

1. The Council shall meet in order to

(a) evaluate the world supply and demand situation and outlook on the basis of an interpretative analysis of the present situation and of probable developments drawn up by the secretariat of the Arrangement, on the basis of documentation provided in conformity with Article III of the present Arrangement, including that relating to the operation of domestic and trade policies and of any other information available to the secretariat:

(b) proceed to a comprehensive examination of the functioning of the present Arrangement,

(c) provide an opportunity for regular consultation on all matters affecting international trade in bovine meat.

2. If after evaluation of the world supply and demand situation referred to in paragraph 1(a) of this Article, or after examination of all relevant information pursuant to paragraph 3 of Article III, the Council finds evidence of a serious imbalance or a threat thereof in the international meat market the Council will proceed by consensus, taking into particular account the situation in developing countries, to identify, for consideration by governments possible solutions to remedy the situation consistet with the principles and rules of GATT.

3. Depending on whether the Council considers that the situation defined in paragraph 2 of this Article is temporary or more durable, the measures referred to in paragraph 2 of this Article could include short-, medium-, or long-term measures taken by importers as well as exporters to contribute to improve the overall situation of the world market consistent with the objectives and aims of the Arrangement, in particular the expansion, ever greater liberalization, and stability of the international meat und livestock markets.

4. When considering the suggested measures pursuant to paragraphs 2 and 3 of this Article, due consideration shall be given to special and more favourable treatment to developing countries, where this is feasible and appropriate.

5. The participants undertake to contribute to the fullest possible extent to the implementation of the objectives of this Arrangement set forth in Article I. To this end, and consistent with the principles and rules of the General Agreement, participants shall, on a regular basis, enter into the discussions provided in Article IV:1(c) with a view to exploring the possibilities of achieving the objectives of the present Arrangement, in particular the further dismantling of obstacles to world trade in bovine meat and live animals. Such discussions should prepare the way for subsequent consideration of possible solutions of trade problems consistent with the rules and principles of the GATT, which could be jointly accepted by all the parties concerned, in a balanced context of mutual advantages.

6. Any participant may raise before the Council any matter affecting this Arrangement *inter alia* for the same purposes provided for in paragraph 2 of this Article. The Council shall, at the request of a participant meet within a period of not more than fifteen days to consider any matter [1] affecting the present Arrangement.

PART TWO

Article V

Administration of the Arrangement

1. *International Meat Council*

An International Meat Council shall be established within the framework of the GATT. The Council shall comprise representatives of all participants to the Arrangement and shall carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Arrangement. The Council shall be serviced by the GATT secretariat. The Council shall establish its own rules of procedure, in particular the modalities for consultations provided for in Article IV.

2. *Regular and special meetings*

The Council shall normally meet at least twice each year. However the Chairman may call a special meeting of the Council either on his own initiative, or at the request of a participant to this Arrangement.

3. *Decisions*

The Council shall reach its decisions by consensus. The Council shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Council formally objects to the acceptance of a proposal.

4. *Cooperation whith other organizations*

The Council shall make whatever arrangements are appropriate for consultation or cooperation with intergovernmental and non-governmental organizations.

5. *Admission of observers*

(a) The Council may invite any non-participating country to be represented at any of its meetings as an observer.

(b) The Council may also invite any of the organizations referred to in paragraph 4 of this Article to attend any of its meetings as an observer.

PART THREE

Article VI

Final Provisions

1. *Acceptance* [2]

(a) This Arrangement is open for acceptance, by signature or otherwise by governments members of the United Nations or of one of its specialized agencies and by the European Economic Community.

(b) Any government [3] accepting this Arrangement may at the time of acceptance make a reservation with regard to its acceptance of any of the provisions in the present Arrangement. This reservation is subject to the approval of the participants.

(c) This Arrangement shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT who shall promptly furnish a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof to each participant. The texts of this Arrangement in the English, French and Spanish languages shall all be equally authentic.

(d) The entry into force of this Arrangement shall entail the aboliton of the International Meat Consultative Group.

2. *Provisional application*

Any government may deposit with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT a declaration of provisional application of this Arrangement. Any government depositing such a declaration shall provisonally apply this Arrangement and be provisonally regarded as participating in this Arrangement.

3. *Entry into force*

This Arrangement shall enter into force, for those participants having accepted it, on 1 January 1980. For participants accepting this Arrangement after that date, it shall be effective from the date of their acceptance.

[1] Note: It is confirmed that the term 'matter' in this paragraph includes any matter which is covered by multilateral agreements negotiated within the framework of the Multilateral Trade Negotiations, in particular those bearing on export and import measures. It is further confirmed that the provisions of Article IV, paragraph 6, and this footnote are without prejudice to the rights and obligations of the Parties to such agreements.

[2] The terms "acceptance" or "accepted" as used in this Article include the completion of any domestic procedures necessary to implement the provisions of this Arrangement.

[3] For the purpose of this Arrangement the term "government" is deemed to include the competent authorities of the European Economic Community.

4. *Validity*

This Arrangement shall remain in force for three years. The duration of this Arrangement shall be extended for further periods of three years at a time, unless the Council, at least eighty days prior to each date of expiry, decides otherwise.

5. *Amendment*

Except where provision for modification is made elsewhere in this Arrangement the Council may recommend an amendment to the provisions of this Arrangement. The proposed amendment shall enter into force upon acceptance by the governments of all participants.

6. *Relationship between the Arrangement and the GATT*

Nothing in this Arrangement shall affect the rights and obligations of participants under the GATT [1].

7. *Withdrawal*

Any participant may withdraw from this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the date on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

[1] This provision applies only among GATT contracting parties.

ANNEX 1

DRAFT EXCHANGE OF LETTERS BETWEEN URUGUAY AND THE EUROPEAN COMMUNITY

The European Community agrees to include in its final offer on market access under the Uruguay Round an additional quantity of two thousand metric tonnes of high-quality beef (0201.30.00 — 0206.10.85 meat of bovine animals, fresh or chilled: 0202.30.90 — 206 29.91 meat of bovine animals, frozen) from Uruguay.

The European Community and Uruguay agree that the provision contained in the Tokyo Round agreement according to which the European Community was prepared to envisage the possibility of Uruguay being able to export additional annual quantities of high-quality beef if the overall quota for such cuts was not fully used by other beneficiary countries shall cease to apply.

The abovementioned provision shall cease to apply on the same date that the additional quantity of two thousand metric tonnes is implemented.